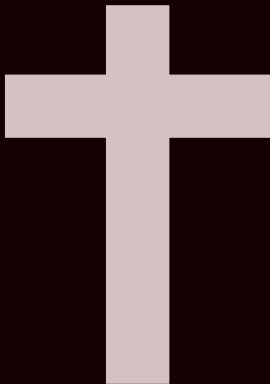

Ἡμε menomenyεέ
meké

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

ᑎᑦᑦ ᑎᑦᑎᑦᑎᑦ ᑎᑦᑎᑦᑎᑦ

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e

Contents

Matyo	1
Makós	71
Lukase	112
Jón	181
Utós Anḡbá Jisós .	231
Róm	291
I Kórēnt	320
II Kórēnt	351
Galasiya	370
Efēsós	381
Filipi	392
Kolosiya	400
I Tessalonika . .	407
II Tessalonika . .	414
I Timōti	418
II Timōti	426
Titós	432
Filēmōn	436
Hibrus	438
Jēmsi	460
I Pita	468
II Pita	477
I Jón	482
II Jón	490
III Jón	491
Jud	492
Amē gejya Jón . .	495

Abya melóméló Jisós Kras ndere MATYO ásamé

*Ukwéne ante Jisós Kras
(Luk 3:23-38)*

¹ Gé ηwe mabó ukwéne ante Jisós Kras mpyáne mfwa Devid, Devid mpyáne Abraham. ² Abraham alu nte Asek, Asek alu nte Jakób, Jakób alu nte Juda ne aηmé bíí abi ande. ³ Ne Juda alu nte Peres ne Sera, mmá bwó akamege Tama. Peres alu nte Hesarón, Hesarón alu nte Ram. ⁴ Ne Ram alu nte Aminadab, Aminadab alu nte Nashyón, Nashyón alu nte Salmón. ⁵ Salmón alu nte Boas ne mma Boas akamege Rahab. Boas alu nte Obed, ne mmá Obed akamege Rut, Obed alu nte Jesse. ⁶ Jesse alu nte mfwa Devid.

Ne mfwa Devid alu nte Solomun, mmá Solomun abó abóó mbe abá lé Uriya. ⁷ Ne Solomun alu nte Rehoboam, Rehoboam alu nte Abija. Abija alu nte Asa. ⁸ Asa alu nte Jehoshafa, Jehoshafa alu nte Joram, Joram alu nte Usiya. ⁹ Usiya alu nte Jotam, Jotam alu nte Ahas ne Ahas alu nte Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya alu nte Manase, Manase alu nte Emós, ne Emós alu nte Josaya. ¹¹ Gébégé ápyené bóó Isréli né bé ájye ne ebwó né meló Babilón, Josaya abyε Jekoneya ne aηmé bíí abi ande.

¹² Ajyégé ne bwó né Babilón, Jekoneya abyε Sheltyel, Sheltyel alu nte Serubabel. ¹³ Serubabel alu nte Abiud, Abiud alu nte Eliakim ne Eliakim alu nte Asóh. ¹⁴ Asóh alu nte Sadók ne Sadók alu nte Akim ne Akim alu nte Eliud. ¹⁵ Eliud alu nte Eliassa, Eliassa alu nte Matan ne Matan alu nte Jakób. ¹⁶ Ne Jakób alu nte Josef, Josef ayi menó Meri. Meri abyε Jisós Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. *

¹⁷ Mmyε ke nnó upyáne ukouko, manló mbaá Abraham ókwóné mbaá Devid ulú nyá úfyáneúni. Manló ntó mbáa Devid ókwóne gébége ájyé ne ebwó né Babilón ulú ntó úfyáneúni. Ne mámanló gébége ájyé ne ebwó né Babilón kpaá te gébége ábyené Kras, upyáne ulú nyá ntó úfyáneúni.

*Nebyε né Jisós Kras
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Na ne nebyéné Jisós Kras nekené. Mma wuú akamege Meri. Josef abó akpe mambá Meri ayi alu mambyε Jisós, nsa nnó ebwó ákaá ujógéné ate, Meri age nnó ji alu ne une né utó Mendoó Ukpea. ¹⁹ Josef akaáge nnó Meri alu ne une, elé ji Josef alú nyá cho né mbe ushu Esowó, akélé fó manchye ji mekpo unó wó, ashúú manwá neba bwó bíbíí. ²⁰ Ndere ji aférege depó etiré mbó, Esowó ató ekiénné wuú échwó gáre ji né gejya eké, “Josef mpyáne Devid, ófógé fó manse mendée wye Meri né neba, néndé elé

* **1:16** Elú wáwálé nnó: Kras, ula utene nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.

Mendoó Ukpea ne epyeé ji akpané unε. ²¹ Ne ji abyene nyé maá mende, ayi áférege nyε bɔ́ bii né efwyale ewé gabo achwɔ́ ne ewú. Getu eyigémbɔ, ɔ́bɔ mamfyε ji mabɔ nnó Jisɔs.” †

²² Unó bina uko úpyeé nnó ébé wáwálé nkane Eɔwɔ apye Asaya muú ekpávε wuú ajɔ́ nnó, ‡

²³ “Wuúge, gembwénégé mendée gékpáne nyε unε, gébyé maá mende, ákuú nyε ji nnó Emanuel.” Ula útené nnó, “Eɔwɔ alu ne esé.”

²⁴ Ne Josef ápégé géjyá ase mendée wuú Meri wyé ndere ekiénné Eɔwɔ egaré ji. ²⁵ Yémbɔ ebwɔ́ ákaá ujógéné ate wɔ́, kpaá te Meri ábyené maá wuú mende. Ne Josef afyé ji mabɔ nnó Jisɔs.

2

Ande abi ágií depɔré ambe, áchwɔ́ gé Jisɔs

¹ Abyé Jisɔs né melɔ Betelεhem, né gebagé mewaá Judiya, gébé eyigé Herɔd álú mfwa né gebagé mewaá eyigémbɔ. Abyεgé Jisɔs, ande fɔ́ abi ágií depɔré ambe átané né égbé ewé ημεέ étánege ákene áchwɔ́ né Jerosale ágige bɔ́ aké, ² “Maá meke ayi ábyené nnó ábé mfwa bɔ́ Jus alu fɔ́? Eεε degige mbɔ, gétúgé dégené membe wuú mbaá ημεέ étánege ayi áleré

esé nnó ábyé ji, ne esé déchwɔ́ manógé ji.”

³ Mfwa Herɔd aké awuú mechɔewe, metɔ́ étyá ji mmu wyεmbɔ ntó ne epyeé ne bɔ́ Jerosale ako. ⁴ Mfwa Herɔd akuú, ánɔ́ baá ámpyé ure Eɔwɔ ne ánléré mabé Eɔwɔ, ebwɔ́ ako áchomé mbaá ama, agii ebwɔ́ aké, “Ndé mbaá ábɔ́ mambyé muú ayi ákuú ji Kras”?

⁵ Ashuú ji meko aké, “Abó mambyé ji né Betelεhem, fa gebagé mewaá Judiya.” Néndé, mbɔ ne Eɔwɔ apye bɔ́ ekpávε bii ásáme nnó,

⁶ “Wɔ́ Betelεhem, né gebagé mewaá Judiya,

yé elé wɔ́ ɔlu kɔ́, ɔ́pɔ́fɔ́ ηénéηéné né geluágé malɔ genwá ayi álu né mme Judiya.

Néndé, eta wyé ne mfwa átánege nyε ayi ágbárege bɔ́ ba Isrelí, nkane mémbamé mágónηme ápéle magónηme jii.”

⁷ Ne Herɔd áwúgé mbɔ, akú ankeé bimɔ́ ájwólé bibii, agii ebwɔ́ aké, “Gárege me gébé eyigé enyú dégené membe yimbɔ né melɔ nyú títi.”

⁸ Efeé ne Herɔd átame ebwɔ́ aké, “Chóge né Betelεhem démyémmyε dégé mbaá ayi maá yimbɔ álú, dégege ji kérege meso, déchwɔ́ dégaré me nnó nyé nnógé ji ntó.”

⁹ Ne ankeé bimɔ́ áwúgé genó eyigé mfwa yimbɔ ajɔ́ ne ebwɔ́, áló manjyε. Ne ndere ebwɔ́ ájyé ágé wyé

† **1:21** Elú wáwálé nnó: Mabɔ Jisɔs matene nnó Muú yi áferege nyε bɔ́ bii né efwyale. ‡ **1:22** Elú wáwálé nnó: Asaya ájɔ́ depɔ́ etiré na ebele nya anηme 750 ne ále sa ηwe Matyo.

membe yimbɔ ayi ebwɔ ábɔ ágene nkane ajyéε mbe, ebwɔ ákwólége ji meso. Akwónégé né Betelēhem membe yimbɔ atené né mfaánebuú cho né gepú eyigé maá yimbɔ álú. ¹⁰ Ebwɔ ágégé membe yimbɔ eféé, matɔ́ ágɔ ebwɔ dɔ́. ¹¹ Akpégé né mmu gepú eyigémbɔ, ágé maá yimbɔ ne mmá wuú Meri. Eféé ne átomé manó mme áchyé ji enogé. Ne ánené uba bwɔ áferé unó mabɔ áchyé ji, gémá gélú genógé gesege ŋka eyigé ákuú nnó gul, gémá gélú gefógé emmá ewé ewyaá gebe gelógéló ne eyige fɔ gelú laménda ayi alú gefógé maweé gebé gefɔ. ¹² Nkane ankéé bimbɔ ábelé ne utuú, Esɔwɔ achwɔ kwéle ebwɔ mbeé né gejyá nnó ekage ákéré meso mbaá Herɔd. Ebwɔ ákoó meti ewéché ne ájyé né melɔ bwɔ.

Josef ne Meri akpá jisɔs abɔ áfɛ né melɔ Ijip

¹³ Anké bimbɔ áwúlégé, ekiénné Esɔwɔ ékwɔ Josef ushu né gejya, éjɔ́ ne ji eké, “Josef, Kwilé ka, kpa maá yina ne mmá wuú débo deyjé né melɔ Ijip. Déjyégé láge éwu kpaá tɛ bií bí ngárege nyε enyú nnó dékéré meso. Néndé Herɔd ákelege maá yina manwá.” ¹⁴ Josef apégé géjyá ne utuú bimbɔ, apyε wyé nkane ekiénné Esɔwɔ egaré ji eké. “Kpá maá yimbɔ ne mmá wuú ojyε né Ijip.” ¹⁵ Akwónégé Ijip, ála wyé kpaá tɛ gébégé mfwa Herɔd

ágboó. Unó bi na úpyε nnó depɔ étiré Esɔwɔ ápyε nnó muú ekpávε wuú agaré bɔ́ bií débé wáwálé, nnó, “Nkú maá wa átané né Ijip.” *

Herɔd ajɔ́ nnó áwá baá ande

¹⁶ Herɔd agégé nnó ankéé bimbɔ ábwólé ji, nchye anywóné ji mmu. Achyé meko aké, “Áwá baá ande ako né Betelēhem né maló ayí kwókwólé, áló né baá abi ákwóné anmé ápea áshúlégé.” Herɔd ajɔ́ mbɔ gétúgé ji áferé nnó élé mé anmé ápea ayí ji agíí ankéé bimbɔ gébé eyigé ebwɔ ágené membe yimbɔ. ¹⁷ Mechɔ ewéna épyεmbɔ nnó, genó eyigé Jerimaya muú ekpávε Esɔwɔ ájɔ́ gepyε wáwálé. ¹⁸ Ajɔ́ nyá aké, “Meko negbo átané né meló Rama ne gejamégé elulú ne dámpepe. Rashel alili baá bií, bɔ́ áfyéé ji metɔ́ nnó ágó magbo, akámégé gétúgé baá bií abi ágboó.”

Josef ne Meri ákeré meso ne jisɔs né Nasaret

¹⁹ Herɔd ágbógé, ekiénné Esɔwɔ ekwɔ Josef ushu né géjyá né Ijip, ²⁰ eké “Josef, kwilé ka ókpá maá yina ne mma wuú, enyú dékéré meso né mme Isrēli. Bɔ́ abi ákelege manwá ji ágboó.” ²¹ Josef apégé, ase maá yimbɔ ne mmá wuú áfɛ né mme Isrēli. ²² Yémbɔ ji áwúgé nnó Achelɔs ase gefwagé ntε wuú Herɔd né gebagé mewaá Judiya, abɔ efɔ manjyε wyé. Né gejya eyigé ji áma gé,

* 2:15 Elú wáwálé nnó: Meló ŋwe ewé na etané né ŋwe Hosea 11:1.

Ἐσῶω ἀκωελé ji mbeé nnó ajye né gebagé mewaá Galilií. ²³ Ne Josef ajye jwóle né meló Nasaret ewé élu né gebagé mewaá eyigémbó. Mechó wé epye nnó genó eyíge Ἐσῶω abó apye nnó muú ekpávè wuú agaré bós bií gébé wáwálé nnó, “Bós ákuú nyé ji nnó muú Nasaret.”

3

Mekomejós ayi Jón menwyaá bós manaá Ἐσῶω ágarége

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jón 1:19-28)

¹ Né gébé eyigémbó, ndere Jisós alu né Násaret, mende fò ayi akuú ji Jón menwyaá bós manaá Ἐσῶω, aló mangaré mekomejós Ἐσῶω né mashwone né gebagé mewaá Judiya aké, ² “Kwórege matós nyú délyá gabo néndé gébé eyigé Ἐσῶω ágbárege gefwa ne bós bií géla kwókwólé.”

³ Jón yina ne Asaya muú ekpávè Ἐσῶω ágarége nyá átomé ne jii nnó, “Muú fò abene mbó né mashwone aké, ‘Kwyége meti Ata dakéné, nyaáge éwú ébé cho’.”

⁴ Gefógé nkúu eyíge Jón abó afyé ájo ne bya mpó mashwone. Awélé ekandá mekó menya né gebwe jii, ne menyéé wuú alu nyá lé égomé ne nwyós. ⁵ Ne gejamégé bós áchwó manwú mekomejós ayi Jón agárege. Bós bina átané Jerosale, ne gebagé mewaá Judiya meko ne maló

mako ayi álú kwókwólé ne ebeé Jodan. ⁶ Ndere ebwó áshuú ekúu né gabo ayi ebwó ápyeé, Jón awyaágé ebwó manaá Ἐσῶω né mmu ebeé Jodan.

⁷ Ndere Jón ágárege mbó, agé gejamégé ekwó bó Farasi ne ekwó bó Sadusi fò ndere áchwós nnó ji awyaá ebwó manaá Ἐσῶω, aké ne ebwó, “Enyú mmyó! Ndé muú agaré enyú nnó, dekage bó efwyale ewé Ἐσῶω achwó tó?” ⁸ Yéndémuú nyú apyége unó ebi úleré nnó akwóre metós wuú alyá gabo wáwálé. ⁹ Déferégé fò nnó, dekage déjwóle déli mmye nnó, elé esé délu upyáne Abraham dékágé bó efwyale ewé echwós. Kaáge wáwálé nnó, Ἐσῶω akage pye mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ¹⁰ Ye nana, enyú debó mankaá nnó, ábwéé mé etós mfaá mango yendé genós ne makaka eyigé gélágé wómé umpomé ulóúló ásóre áfóme mmu mewe. ¹¹ Me nwyage enyú ne manaá Ἐσῶω mamimami manleré nnó, enyú dékwóre matós nyú. Yémbó, muú fò achwó mbó me meso, ayi áneá geme apwó me, nkwané yé muú ayi mkpane unó uká bií wó. Achwógé, awyage nyé enyú ne Mendoó Ukpea ne mewe. ¹² Achwós nyé ne ékóriyá né ebwó wuú mánchá esa. Anerégé ashwané nyé matoó alá pópó, afyé esa né mmu uba abelé. Ne ukwós ebi ulaá

* **3:12** Elí wáwálé nnó: Mendoó Ukpea echwóge muú né mmye, echyége ji eshye mampye utós Ἐσῶω, mbántó ne mewe esós yéndé gabo ayi muú ápye epye ji akpea.

akpane agbe né mewε ewé élá nómégé.*

Awyaá Jisṣ manaá Eṣṣwṣ
(Mak 1:9-11; Luk 3:21, 22)

¹³ Ewyá yé wó, Jisṣ atané gebagé mewaa Galilí achwó né ebeé Jodan mbaá Jṣn nnó awyaá ji manaá Eṣṣwṣ. ¹⁴ Yémbṣ, Jṣn abó ashya ne ajóó ne Jisṣ aké, “Nnó me nchwó eta wyé ṣwyaá me manaá Eṣṣwṣ, wṣ ṣma ṣchwó eta wáa?” ¹⁵ Jṣn ájógémbṣ, Jisṣ ashúú ji meko aké, “Gó éwú ébé mbṣ nana, elṣme nnó dépyé yéndégenó eyigé Eṣṣwṣ akélege. Eféé ne Jṣn ákamé manwyaá Jisṣ manaá Eṣṣwṣ.” ¹⁶ Ténéténé ayi áwyaá Jisṣ manaá Eṣṣwṣ, atané mmu nnyi, aké apele mfaánebuú anené, agé Mendoó Eṣṣwṣ éshúlege nkane gepwine ne echwó téne ji mmyé. ¹⁷ Ne meko atané mfaánebuú aké, “Gé maá wa na, ngboó ne ji, apyéé metṣṣ egṣṣ me.”

4

Danchṣmeló ammua Jisṣ
(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)

¹ Eféé Mendoó Ukpea épye Jisṣ afé né mashwṣne nnó danchṣmeló ammua ji. ² Jisṣ abelé éwu usaá ndṣ upea, utuú ne ṣwṣmésé ayi alá nyéé menyéé wó ne mesa alá mammye ji. ³ Gébé eyígémbṣ ne danchṣmeló áchwó jṣṣ ne ji aké, “Mbṣgé wṣ ṣlu Maá Eṣṣwṣ, garé mataá áyina

ábwólé ntoó bred.” ⁴ Jisṣ ashúú ji meko aké, “Ásá mmu ṣwε Eṣṣwṣ nnó, menyéé jiji fṣ wó awyaá eshye mángbaré geṣwáge mekwaá wó, yéndé mekomejṣṣ ayi Eṣṣwṣ ajṣṣ awya ntó eshye mangbaré geṣwáge mekwaá.” ⁵ Ajṣṣgé mbṣ, danchṣmeló ase ji afé né Jerosale melṣ ukpea, abelé ji né melu ewé élú tete mfaá echa upe Eṣṣwṣ.*

⁶ Ne aké ne ji, “Mbṣgé wṣ ṣlu Maá Eṣṣwṣ, nyó chṣ mme, néndé ásá né mmu ṣwε Eṣṣwṣ nnó, ‘Eṣṣwṣ atṣme nyε makiénné jii nnó áchwó ábámé wṣ’, ama sá nnó: ‘Agbárege nyé wṣ né amu bwṣ chánchá nnó ókagé ótṣ enṣṣ geká né ntaá.’”

⁷ Jisṣ ashúú ji meko aké, “Ngba, me nyogé fṣ néndé, ásá ntó né mmu ṣwε Eṣṣwṣ nnó, ‘Mekwaá ákpelégé fṣ Nte wuú Eṣṣwṣ mankpea ji nnó ápyé genó.’” ⁸ Alyágé eféé, danchṣmeló ama akpá ji afé né mfaá mékwé ewé éṣṣgé dṣṣ ne aléré ji malṣ mme mako ne gefwa eyi gélú wyé. ⁹ Ne alérégé Jisṣ mbṣ, ajṣṣ ne ji aké, “Menchyεge nyε wṣ unó bina uko mbṣgé otogé manó mme ṣnogé me.” ¹⁰ Jisṣ anyá ji aké, “Kwilé me ushuú, wṣ danchṣmeló, ása mmu ṣwε Eṣṣwṣ aké, ‘Ṣbṣ manógé elé Nte wyε Eṣṣwṣ jimbií ne ṣkpáné wyε lé ji defwe.’” ¹¹ Ajṣṣgé mbṣ, danchṣmeló alyá ji afé. Eféé ne makiénné Eṣṣwṣ áchwó póo Jisṣ.

* 4:5 Elú wáwálé nnó: Bṣṣ Jus áferé nnó Jerosale álú melṣ ukpea bwṣ néndé, echa upe Eṣṣwṣ elú nyá wyε. Echa upe Eṣṣwṣ eléré né eta bwṣ nnó Eṣṣwṣ alú fa mme.

Jis̄as alɔ utɔɔ biɪ nɛ Galiliɪ
(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)

¹² Jis̄as ɔwúgɛ nnó ɔpyɛ Jɔn menwyaá bɔɔ manaá ɛsɔwɔ ɔfyɛɛ denɔ, alyá gebagé mewaá Judiya akeré né gebagé mewaá Galilií. ¹³ Ajyégé, ábelé fɔ né Nasaret dɔɔ wɔ, akoɔ kóge ajyé jwólé né Kapanɔm melɔ ɛwé élu né mapea gentoógé mewaá Galilií né gebagé mewaá Sebuloɔ ne Naftali. ¹⁴ ɛbɔ ɛpyɛmbɔ nnó genó ɛyigé Asaya muú ɛkpávɛ ɛsɔwɔ asamá gébé wáwálé nnó,

¹⁵ “Mme Sebuloɔ ne mme Naftali, mme ayi álú meti ɛbɛɛ mega, né égbé ɛbɛɛ Jodan, gebagé mewaá Galilií ɛyigé gejamégé bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus ájwólege wyɛ. ¹⁶ Bɔɔ abi ábɔ álú mmu gemua ágé gekpékpégé genjgbɔ. Ne bɔɔ bi álú nya mmu manoó negbo, nana genjgbɔ gégené, ɛbwɔ átane meti.”

¹⁷ ɛlɔ né gébé ɛyigémbɔ, Jis̄as alɔ mangaré bɔɔ mekomejɔɔ ɛsɔwɔ aké, “Kwórege matɔɔ nyú délya gabo nénde, gébé ɛyigé ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jii ne bɔɔ géla kwókwólé.”

Jis̄as akú bad utɔɔ biɪ ani abi mbɛ
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Bií fɔ, ndere Jis̄as akéne né mbále ɛbɛɛ mega ɛwe elu né Galilií, agé áhmé ápea mmá ama, nte ama. Ama akamege Simun ayi ákuú

ji ntó nnó Pita, ne menjmo wuú Andru. ɛbwɔ áhmée utófó bwɔ, élé álu áwáné meshuú. ¹⁹ Jis̄as ajɔɔ ne ɛbwɔ aké, “Kwólege me, nlerenge nyɛ enyú, ndere ákpálege bɔɔ ɛké meshuú.” ²⁰ Tenétɛné yimbo Simun ɛbwɔ ne meso wuú Andru ályaá utófó bwɔ ne ákwólé ji. ²¹ Ndere Jis̄as ályá ɛféɛ ajyéɛ mbe gachye, áma gé áhmó abifo ápeá Jɛmsi ne Jɔn menjmo wuú ɛbwɔ álú baá Sebɛdee. Alú né mmu ɛkpée ne nte bwɔ Sebɛdee átóme upaá utófó bwɔ. Akuú ɛbwɔ nnó ákwóle ji. ²² Jis̄as ajógé mbɔ, yé gébé áchɔ wɔ ályá ɛkpée mbaá nte bwɔ ne ákwólé ji.

Jis̄as alerege, agarege mekomejɔɔ ɛsɔwɔ ne ɔpyɛ bɔɔ mamée átóoge
(Luk 6:17-19)

²³ Ne Jis̄as akéné gebagé mewaá Galilií geko. Ndere akene, alerege bɔɔ mekomejɔɔ ɛsɔwɔ, né mmu macha mmyɛmenɛne bwɔ. Agarege ɛbwɔ abya melómélɔ ndere ɛsɔwɔ ágbárege gefwa ne bɔɔ bií. Ama ɔpyɛ bɔɔ abi amée mamée ufɔɔ ufɔɔ átóoge. ²⁴ Abya yi ɔpyɛ njó Jis̄as akwó kraá akwóné gebagé mewaá Siriya geko. Bɔɔ ákpáne bɔɔ bwɔ ako abi amée mameé ufɔɔ ufɔɔ ne abi ágene ɛfwyale dɔɔ áchwɔ ɛta wuú nnó ɔpyɛ ɛbwɔ átoó. Né geluágé bɔɔ bina, abifo áwyá aló nchye, abifo ákwéne usasa ne abifo ámeé uchanchi. Jis̄as ɔpyɛ ɛbwɔ átoó. ²⁵ ɛwena ɛpyɛgémbo, gejamégé bɔɔ ako abi átané gebagé mewaá

Galilíi ne gebagé mewaa eyige ákuu nnó maló áfya ne Jerosale ne Judiya né egbé ebéé Jodan, ebwó ako álo mankwólége Jisós. †

5

*Jisós alerege bós mekomejós
Esowó né mfaá mekwé*

¹ Jisós ágégé gejamégé bós abi áchwós matoómatoó né mbaá ayi ji alú, akwó ajye jwóle mfaá mekwé. Ne baá utós bií ájwólé áno ji mme.

*Jisós alerege mejé ewé wáwálé
(Luk 6:20-23)*

² Ne alo mánleré ebwó aké:
³ “Esowó ajé bós abi ágené nnó mbógé ji alá pó ebwó ápó yé genó; néndé gefwa eyigé Esowó ágbárege ne bós bií gelú eyigé bwó. ⁴ Esowó ajé bós abi álú ne masome, néndé Esowó áfyéé nyé ebwó metós. ⁵ Esowó ajé bós abi alá sélé gemége bwó eke genó, néndé mme meko abeé nyé awe bwó. ⁶ Méjé elu ne bós abi áwyaá matós mampye genó eyigé Esowó akélege, néndé ji apyéé nyé ebwó ápye genó eyigé ebwó akélege. ⁷ Esowó ajé bós abi ágene bós meshwe, néndé Esowó ntó agene nyé ebwó meshwe. ⁸ Esowó ajé ebwó abi áwyaá matós mmu pópó, néndé ágéne nyé Esowó ne ame bwó. ⁹ Esowó ajé bós abi ámmyéé nnó bós ábé nesó ne ate, néndé, ákuu nyé ebwó nnó baá Esowó. ¹⁰ Esowó ajé bós abi bós ámyé amu ne ebwó gétúgé ápye unó ebí Esowó

akélege néndé gefwa eyigé Esowó ágbárege ne bós bií gelu eyigé bwó. ¹¹ Méjé elu ne enyú abi bós áju enyú mashye mmye, enyú abi ámmyéé amu ne enyú detúdetú ne enyú abi ama ájóoge ufós unó uboubó ebi ulú gebyó eta nyú gétúgé dékwólegé me. ¹² Bége lé ne metós megómego ne nechóchó, néndé, gekpékpégé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge ntó nnó mbó ne ámye nyá amu ne bós ekpávé Esowó abi ábós mbe ne enyú.”

Jisós alerege nnó áhkwóle bií alú eké mega ne genjbo mbaá bós mme

¹³ Enyú bi delu áhkwóle baá delu eke mega mbaá bós mme meko, yémbó mbógé mega élá pó sé ne ugo bií, ápyéé mbó nnó ne ugo bií ukéré? Éfulé sé yé genó, éla lé genó eyigé ágbéle dafye bós ájyále ne uka. ¹⁴ Enyú delu genjbo mbaá bós mme meko, wye ndere meló ewé átené mfaá mékwe éla ebígé fó mangé. ¹⁵ Mbántó ne muú alwégé étuléká alá abós fó gesá ákwéré ewú. Yémbó, alwégé éwú aḡma ewú mfaá mbaá yi égénege yéndémuú né mmu gepú ágené. ¹⁶ Wyembó ntó ne élome nnó délyá genjwáge nyú gégénégé eké mewe mbaá bós ako, nnó yéndémuú ágé uló melu ebí enyú dépyé ne áfége Nte nyú Esowó muú alu né mfaánebuú.

Jisós alerege bós deparé mabé Mosis

† 4:25 Elú wáwálé nnó: Malo afya yina, elé Dekapolis.

17 Déferégé f3 nnó me mbo nchw3 élé mánych3 mabé Mosis ne unó bi b333 ékpáv3 ÉsoW3 áb3 áleré. Nchw3 lé nnó mpye unó ebí mabé yimb3 áj33 úbé wáwálé. Nchw3 f3 mánych3 áj3 w3. 18 Ngarege enyú wáwálé nnó, téé mfaá ne mme ábyeé, ye ekéké genó eyigé áférege né mabé Mosis yina gép3 yé genéné nnó, kpaá téé unó uko ebi ásámé úbéé nye wáwálé. 19 Ne yéndémuú ayi abyaá ekéké genó né mabé ayi, nnó ep3f3 genó, ne álérege ntó nnó b333 ábyágé ewu, abeé gembyánkw3gé muú né gefwa eyigé ÉsoW3 ágbarege ne b333 bií. Yémb3 muú ayi ábélege mabé ÉsoW3 ayi, ne alerege ntó b333 nnó ábélégé áj3 abeé nyé gekpékpé gé muú né gefwa eyigé ÉsoW3 ágbárege.*

20 Ngarege enyú wáwálé nnó mb3gé enyú delá fyéé mekpo mambele mabé ÉsoW3 depw3 ékw3 b333 Farasi ne ánleré mabé ÉsoW3 w3, degene f3 meti mankpe né gefwa eyigé ÉsoW3 ágbárege ne b333 bií cháchá.

Jis3s alérege dep3ré met33 us33

21 Enyú deb3 déwú nyá nkane ebé Mosis ej33 mbaá ukwéne ante sé nnó, ékagé muú áwá nte. Muú ayi ápyeé mb3, akpéne nyé un33 mpa. 22 Yémb3 me ngarege enyú nnó, yéndémuú ayi ab33 met33 us33 ne nte menj3mé akpene nye un33 mpa eso. Ne

muú ayi ashyeé nte menj3mé nnó, “W3 3lu waá?” Akpene nye ntó eso ewe kpaá. Ne muú ayi aj33gé ne nte menj3mé ntó nnó, “W3 genjekenégé muú” akpene mmu mewe ewé élá nómégé. 23 Ne ndere elúmb3, ébegé nnó muú ab3 echye manchyé, né mbaá ayi áchyége echye ÉsoW3, ne atege nnó apye genó eyi ges33 menj3mé wuú met33, 24 ályá echye ewémb3 eféé, ab3 kpe mbe ajyé akwyé dep3 ne menj3mé wuú, ne achw3 achyé echye wuú mbaá ÉsoW3. 25 Muú ab3gé efwyale ne muú mawámé wuú, akamégé f3 ji ajye ne ewú né eso. Akwyéé dep3 ábé meko ama gemege nnó ajye né eso. Nénde, alá pye mb3 w3, gébé gékoógé ajyegé ne éwú né eso, afye nye ji né amú mempané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú b333 b3 nku, ne b333 nkú áfyéé nye ji den3. 26 Ne kaáge wáwálé nnó alaá né den3 etirémb3, kpaá te ákw3le ujw33 bimb3 uko.

Jis3s alérege dep3ré ul3 ne neba manwá

(Mat 19:9; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

27 Enyú deb3 dewú nyá nkane ebé Mosis ej33 nnó muú ákwegé ul3. 28 Yémb3 me ngarege enyú nnó, muú ayi apéle mendée dómee, ne ab33 nkyaá né met33 wuú mambelé ne ji, akwe mé mb3 lé ul3 ne mendée yimb3 né mmu met33 wuú.

* 5:19 Elú wáwálé nnó: B333 Jus ákuú gefwagé ÉsoW3 nnó gefwagé mfaánebuú gétúgé ebw3 áf33 mantya mab3 ÉsoW3, detú detú.

29 Ne ndere elúmbò, mbògé dambònnnyi wyé ayi ebwònye apye nnó ókwé ebé Èsòwò ju ji òféré, néndé élú galógáló nnó gepógé menyammye génó wò, ne nnó òbé ne upòò mmye uko, ójyé né mewe ewé élá nómégé. 30 Ne mbògé ebwònye wyé épyé wò nnó ókwé ebé Èsòwò, só éwú òfómé, néndé élú galógáló nnó jógé menyammye wyé génó ne nnó menyammye wyé mekomeko ákpé mmu mewe ewé élá nómégé. 31 Enyú dewú nyá nnó ebé Mosis ejòó éké muú akage wá neba ne mendée wuú mbògé achyegé ji mekpó ñwe. 32 Yémbò me ngare enyú nnó, muú ayi awáne neba ne mendée wuú ewé mendée wuú alá kwe ulò wò, muú yimbò apye nnó mendée wuú akwé ulò mbògé abagé menò ayi chá. Ne ye ndé mende ayi abagé mendée ayi menò wuú alya ji neba akwé ntó ulò.

Jisòs alerege depòré manyémeno

33 Enyú debò déma wú nyá nkane ebé Mosis ejòó ne ukwéne ante sé nnó, ékágé muú anyémeno mampye génó eyige gélá pò ji metòò mampye. Muú abò mampye génó eyigé ji ányémeno né mbè ushuú Èsòwò nnó apyeyé. 34 Yémbò me ngarege enyú nnó ékagé muú akele kan̄ka, ye ébéle mannkú mabò mfaánebuú, néndé élé geluòge Èsòwò. 35 Yé ébéle mankele ákú mme néndé mme alu gelú eyige Èsòwò ánerege uká bíi wyé ágbéegé

mmye, ne muú akelégé akú ye Jerosale néndé ele Èsòwò mfwa yi kpaá ne abòò melò Jerosale. 36 Ne ékagé muú akélé yé mekpò wuú néndé ákágé bwòle en̄kaá méjwé ema ébé pópó yé lé megilí. 37 Kámélé nnó “È é” mbògé génó gélú eyigé wò òkamege ne shya ntó nnó, “Ngba” mbògé génó, gélú eyige wò òshyáa. Yéndégenó eyigé òmage gbéé né mfaá eyina getané mbaá danchòmeló.

Jisòs alerege nnó ékagé muú ashúú gabo mfaá gabo (Luk 6:29, 30)

38 Enyú debò dewú nyá ntó nnó ebé Mosis éké muú anigé dambònnnyi nte men̄mé, ánií ntó awuú. Ne yé amugé nēñéné nte, ámu ntó eníí. 39 Yémbò me ngarege enyú nnó, ékagé muú ashúú gabo mfaá gabo. Ne muú adogé wò égbé etaá ewé ebwònye, bwólé ewé fò ntó ado. 40 Ne mbògé muú aké akelege mampye mpa ne wò nnó ase nkú wye ayi mmu, chyéé ji chonchó ne ayi dafye. 41 Mbògé muú bee agbarégé wò nnó òkpá metuú wuú òjye mkpa neke ama, chó ne ji mkpá neke épeá. 42 Muú akógé wò génó, chyéé ji géji ónyogé. Ne muú achwògé nnó ópwò ji génó ntó óshyagé, pwò ji géji.

Bò gejeé ne bòò mawáme (Luk 6:27, 28, 32-36)

43 Enyú debò déwú me nnó ebé Mosis éké, “Gbógé ne bòò abi dényeyé détúge ne ebwò ne paáge bòò abi alá kíí enyú.” 44 Yémbò

me ngarege enyú nnó bógé gejeé ne bɔ́ mawámé nyú, dénénemmye mbaá Ɛsɔwɔ nnó aje bɔ́ abi ámmye amu ne enyú. ⁴⁵ Depyege mbɔ, debéé nye baá Nte enyú muú alú né mfaánebuú. Ji apyéé m̄m̄mé étyéé mbaá bɔ́ abi ápyéé galógál ne abi apyéé gabogabo, ne manaá nnó akwéné mbaá bɔ́ abi ápyéé unó bi ji ákélege ne abi álá pyéé. ⁴⁶ Ne mbɔgé enyú dégbóo lé ne bɔ́ abi ágboó ne enyú, ndé nsá ayi enyú debɔ́ wyéé? Pó wyémbo ntó ne ánselé ñká makpo apyéé? ⁴⁷ Ne mbɔgé enyú dedoó lé abya ne bɔ́ abi denyéé detúge ne ebwó, nde mechó ewé enyú depye mbɔ ewé muú alá pyé? Yé bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus; mbɔntó ne ápyéé. ⁴⁸ Né gétú eyigé na debó mambé cho ndere Nte enyú muú alú né mfaánebuú alú.

6

Jisɔs alerege nkane débɔ́ mampyéé unó Ɛsɔwɔ dela lerege mmye né mbe ushu bɔ́

¹ Yémbo Jisɔs alérégé aké, “Sége gébé nnó ékágé délérégé mmye né mbe ushuú bɔ́ nnó ágené enyú gétúgé unó Ɛsɔwɔ ebi depyéé. Muú apyéé mbɔ, abɔ́ f̄ nsa ayi nte nyú né mfaánebuú áchyge. ² Getu eyigembo, yéndégébé muú nyú aké apoóge mbya muú ekagé ádo makánka melóméló nkane bɔ́ démbwólé ápye, né macha mmyemenene, ne metɔ́ melo nnó bɔ́ áfége ebwó nnó alú

bɔ́ alál. Me ngarege enyú wáwálé nnó mamféé ayi bɔ́ áfége mbɔ ebwó gé le áwu bwó nsa ne ebwó abɔ́ me mbɔ. ³ Ndere elúmbo, muú nyú aké apoóge mbya muú, apoó gefɔ́ eyigé yéé muú ayi álu kwókwólé ne ji álá kaágé. ⁴ Nnó mampoó ayi dépoóge mbya muú abe bíbí. Deké dépyembɔ, nte nyú muú alú mfaánebuú agene yéndé unó bi bɔ́ ápyéé bíbí achyge nyé nyú nsá.”

Jisɔs alerege nkane muú abɔ́ manemmye mbaá Ɛsɔwɔ (Luk 11:2-4)

⁵ Jisɔs afe mbe mánleré aké, “Ne yéndégébé, enyú deké denenemmye, dénégé f̄ eké bɔ́ abi ábwólégé gemege bwó néndé, ebwó ágbóo mantené téné né macha mmyemenene ne mapeá anɔ́ mati ánenemmye nnó bɔ́ ágéné ebwó. Me ngarege enyú wáwálé nnó mange ayi bɔ́ ágéne mbɔ ebwó, gé le áwú bwó nsá ne ebwó abɔ́ me mbɔ. ⁶ Ndere elúmbo, yéndégébé muú nyú aké ákélege manemmye, ajye akpe mmu gepú jí, mbaá ayi ji abéé jimbií, agbé gepú, anemmye mbaá nte wuú Ɛsɔwɔ ayi alá géné ji ne ame. Ne nte wuú ayi agene yéndé unó bi bɔ́ ápyéé yéndé mbaá, achyge nyé ji nsá. ⁷ Ne muú nyú aké anenemmye ájóógé mejɔ́ ewé elá pó ne mekpo ne ula ndere bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus ápyéé. Gétúgé ebwó áférege nnó ájóógé mejɔ́ dɔ́ ne Ɛsɔwɔ awú mmyemenene

bwó. * ⁸ Débégé f́ó eké ebwó, néndé nte nyú Èsɔwɔ akaá mé genó eyigé dékélege gemégé nnó degiú ji. ⁹ Ne yendégébé déké dénenémmye nege na, Nte esé Èsɔwɔ, wɔ yi ólú mfaánebuú, pyé mabɔ mmyé mábé ne énogé. ¹⁰ Pye gefwa jyeé géchwó. Pye bɔɔ apyegé élé genó eyigé wɔ ókelege fa mme nkane ápyéé né mfaánebuú. ¹¹ Chyégé esé menyéé yi dékélege bií ne bií. ¹² Jinte gabo yi ese dépye eta wye ndere ese ntó déjigente gabo yi bɔɔ ápyéé eta esé. ¹³ Okamégé esé dékpré né mmuameno ayi apyé esé dékwéne né gabo. Yémbɔ féré esé né amu danchɔmeló.

†
¹⁴ Mbɔ ne débɔɔ manemmye. Né ebégé ojigé nte gabo yi ate bɔɔ apyé ne eta wyé, Nte wye Èsɔwɔ né mfaánebuú ajigé ntó nte gabo wye yi apyé. ¹⁵ Yémbɔ alá jinte gabo ayi ate bɔɔ apyé né eta wyé wó, Nte wyé Èsɔwɔ ajigé nyé f́ó ntó nte gabo wye yi apyé.”

Jisɔs alerege nkane debɔɔ manlyáge menyéé kpékpé gétúgé depɔré Èsɔwɔ délá lérégé mmye

¹⁶ “Ne yéndégébé deké délyage menyéé kpékpé gétúgé depɔré Èsɔwɔ, ekagé déla meshwemeshwe nkane bɔɔ abi ábwólégé gemégé bwó ápyéé. Ebwó álaá meshwemeshwe eké bɔɔ abi ágene efwyale, nnó bɔɔ

ákaá nnó ebwó ályá menyéé kpékpé. Me ngarege enyú wáwálé nnó mangé ayi bɔɔ ágéne mbɔ ebwó, gé le awu bwó nsá ne ebwó ábɔɔ me mbɔ. ¹⁷ Ne ébégé muú nyú alyagé menyéé kpékpé gétúgé depɔré Èsɔwɔ, áshwóné ushu bií, áwaá mawéé, ne achá mejwé wuú. ¹⁸ Muú nyú apyegé mbɔ, bɔɔ ákágé f́ó nnó alyá menyéé kpékpé, élé Nte wuú Èsɔwɔ muú akaáge unó bi bɔɔ ápyéé bíbí ne akaáge nye. Ne Nte wuú Èsɔwɔ muú agéne yéndégenó eyigé ji apyéé bíbí, achyegé nyé ji nsá.”

Ekágé muú abya Èsɔwɔ gétúgé unó mme
(Luk 12:32-34)

¹⁹ “Ekagé désélé gefwage nyú dékwigé fa mme, mbaá ayi baá menya ne nfrákán anyéé nye geji, ne ánjó ntó ágyále gepú ákpe ákpá yéndé genó. ²⁰ Genó eyigé yéndémuú abɔɔ mampye gelu nnó ábélé gefwa ji né mbaá yi Èsɔwɔ mbɔɔ gefwa alú, mbaá yi baá menya ne nfrákán alá kaágé anye ne ánjó ntó alá kágé gyá gepú ákpá yéndégenó.” ²¹ Nénde, mbaá ayi muú ábélege gefwa jí, eféé ntó ne metɔɔ wuú ebéé.

Jisɔs alerege bɔɔ genjgbógé menyammye
(Luk 11:33-36)

²² “Amé mekwaá álu eke etúlékán né menyammye wuú meko. Ne mbɔgé ame

* **6:7** Elú wáwálé nnó: Èsɔwɔ ayi bɔɔ ubeé ánenémmye, ápófó Èsɔwɔ ayi abɔɔ mfaá ne mme. † **6:13** Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ njwe abifɔ aké, Nénde gefwa jye, uto bye ne njɔ wye úlú te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

iyé álú chánchá, ebyennó menyammye wyé meko abeé ne genjgbó. ²³ Ne ebege ame iyé ala apó chánchá menyammye wyé meko akwene gemuagemua. Ne mbogé genó eyi gepye wó ogéne mbaá gekwege gemua, ébyennó menyammye wyé meko alu mmu gekpekpegé gemua.”

Jisós alerege nkane débóó mambé ne Esowó ne unó mme (Luk 12:22-31)

²⁴ “Muú ama ákágé kpá fó defwé mbaá bóó apea gébé gemaá. Apyegémbó, apaá nyé ama agboó ne ayifó. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifó. Enyú dekáge nóge fó Esowó ne nká gébé gemaá. ²⁵ Gé ula bi ngarege enyú nnó déchyegé fó gemege nyú efwyale, désómégé nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyee nyé ndé? Genwáge mekwaá gepwó menyee wó? Ne menyammye mekwaá apwóó mandeé mamfyé wóó? ²⁶ Pége denywóné, detí depené menyee, deferege ne débélégé mbwé, yémbó nte nyú muú álu né mfaánebuú achyegé detí menyee, nnó enyú denéá geme dépwóó deti wóó? ²⁷ Déchyegé fó geme nyú efwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekáge gbée yee bíi uma né amjme ayi Esowó achyé enyú nnó débélé fá mme? ²⁸ Ulannó déchyegé gemege nyú efwyale gétúgé mandeé? Pége dégé unó mewaá ebi úkome ukoó ulúlú ndere

úwéné, úpyé fó utóó, ukwyége ye mandeé. ²⁹ Yémbó ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomun ayi abó awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alomé akwóné ukoó ebi unó bina. ³⁰ Mbogé Esowó achyegé bya mewaá bina ukoó ulúlú. Bya ebi fina ulú ube geyá úgbó átuú áfyé mewé, defere nnó ákágé chyee fó enyú mandeé apwó ndere ji apele bya mewaá? Metóó ewé enyú defyee ne Esowó énené kpaá épwó amu. ³¹ Désómégé sé déshaágé mmye nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyee nyé ndé? ³² elé bóó abi alá pó bóó Jus ne anerege matóó né ufóó unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esowó muú alu mfaánebuú akaá me nnó debó mambé ne ubi uko. ³³ Ne bóge mbe dékelé kpé meti ewé Esowó abeé mfwa nyú depyegé unó bi ji ákélege, depyegé mbó, achyegé nye enyú unó bina uko. ³⁴ Ne déchyegé fó efwyale né menyammye enyú désómégé gétúgé unó bi geyá, yéndé bíi uwyá eti depó eti déchwóó ne ubi. Desege fó efwyale ewé bíi ebi chá décho ne ewe fina.”

7

Dépagé mpa bóó ne metóó usóó (Luk 6:37, 38, 41, 42)

¹ “Dépagé mpa ate ne defya, nnó ékagé Esowó apa awe nyú. ² Néndé gefóó eyigé depáne mpa ate, wyémbó ntó ne Esowó ápáne awu nyú. Gefóó eyigé démége

genó déchyége muú, mbəntó ne ámege nye áchyéé enyú. ³ Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambóónnyi nte menjé wye óla ófyéé mekpo ne gabo ayi alu eke mekwəkwə né dambóónnyi awye wəmbóó? ⁴ Épyembə nnó ne ójó ne menjé wye nnó, 'Léré me nféré wə maá gejwaá ayi alú wə né dambóónnyi' ayi ólá géné mekwəkwə ewé ekwere wəmbóó né dambóónnyi? ⁵ Wə muú dembwólé bó kpé mbe fére ntó mekwəkwə ewe elú wó né dambóónnyi, óké ógene mbaá chánéné ne ófére ekéké gejwaá ewé élú menjé wye né dambóónnyi.

⁶ "Débógé fə unó Éswəwə déchyé mbaá bəó abi alá bəó gébé ne ji wó. Alu eké bə mammye. Depyegé mbə abwəlege mmye áno enyú. Débógé fə genó gelógéló déchyége mbaá bəó abi álú eké ukwende, depyegé mbə ájyárege geji ne uká ábulé né utwəntwə.

Jisəwə alerege nnó óké ókelege genó, gił Éswəwə né mmyemenene
(Luk 11:9-13)

⁷ "Gige wye Éswəwə gige, achyége nyé enyú unó bi dekelege, kelege wye kelege ápye nyé enyú degé ubi. Dóoge wye menombi doó, anénege nye enyú ewú. ⁸ Néndé muú yi agigé genó, asele nye, ne ayi akeléyé, agene nye, ne muú yi adogé menómbí, anénege nyé ji

éwú. ⁹ Ndé muú nyú ayi maá wuú agigé ji bred áchyége ji ntaá? ¹⁰ Ne ye ebe elé nnó agíí ji meshuú áchyége ji mmyə? * ¹¹ Mbógé enyú ákwaá abi délú bəó nchye, dechyége unó ulóúló mbaá baá nyú, ndé gepyé ne Nte nyú Éswəwə muú alu né mfaánebuú alá chyégé unó ulóúló mbaá bəó abi ágige ji ubi?

¹² "Depə deko etire menjóó mbə delú nnó, pyégé etá bəó wye genó eyigé dekélege nnó ápye eta nyú. Gé mémma mechə ewé mabé Mosis ne bəó ekpávé Éswəwə ábó ásamé na.

Menómbi mamkpe né genwá eyi gélá gebyéé élú mámále
(Luk 13:22-30)

¹³ "Kóoge né menómbi ewé élú mámále néndé ewé muú akogé wye ayye né meti negbo elu fuú. Ne gejamégé bəó ákwólege le éwú. ¹⁴ Yémbə menombi ewé muú ákóge wye ájyéé né meti genwá eyi gélagé byé élú mámále ne meti ewémbə épó kəkoge. Ne bəó abi ágene ewu ája wó.

Genó ne umpomé bił
(Luk 6:43, 44)

¹⁵ "Sége gébé ne bəó gebyó abi áké álú bəó ekpávé Éswəwə. Ógegé ebwó né ame álú nyameé eké magónheme, nsanjí élé ukwaála. ¹⁶ Dekage nyé ufóó bəó ebi ebwó álú né gepə eyigé ebwó áwyaá, wye ndere ákage genó né umpomé bił. Muú ákagé jye fə né dānsə ákyé gempomé eyigé gegóó. Muú ayye fə

* **7:10** Elú wáwálé nnó: Bəó Jus aseé manye mmyə.

né agbójélé ákyé geloge sokoro. ¹⁷Unṓṓ ulṓulṓ uwṓme umpomé ulṓulṓ, ebi uboubo uwṓme umpomé uboubo. ¹⁸Genṓṓ gelṓgélṓ géwṓmé fṓ umpómé uboubo ne eyi gebo-gebo géwṓmé fṓ umpomé ulṓulṓ. ¹⁹Ne yéndé genṓṓ eyí gelágé wṓmé umpomé ulṓulṓ mbṓṓ mekṓṓ ákẹle geji áṣṓré áfyé mewε. ²⁰Mechṓ εwé me njṓṓ mbṓ, elú nnó, dékaáge nyé bṓṓ gebyṓ abi áké álú bṓṓ ekpávé Εṣṓwṓ né gepṓ eyigé ebwṓ áwyaá.

Jisṓs agarege nyé bṓṓ abifo nnó ji akaágé ebwṓ
(Luk 13:25-27)

²¹ Jisṓs ama jye mbe mánjṓgṓgé aké, “Épṓfṓ yéndémuú ayi akúu me ‘Ata Ata’, ne anyéé nyé gefwage Εṣṓwṓ. Ele bṓṓ abi ápyé genó eyigé nte wa Εṣṓwṓ muú alu né mfaánebuú akélege ne anyé nyε geji. ²²Ne bií mpa Εṣṓwṓ úkwṓnégṓ, bṓṓ ájṓgṓge nyé ne me áké, ‘Ata Ata! Pṓ nnó εsé ne Εṣṓwṓ apye dégáre ná bṓṓ mekomejṓṓ ayi atané εta wuú né mabṓ myéé? Déma débuú gejamégṓ aló nchye ne déma depyéé ntó ukpekpe unó né mabṓ myéé?’ ²³Bií bi mbṓ ngarege ebwṓ gbṓgṓnṓ nnó, ‘Kwílege me ushuú enyú bṓṓ abi déla pyéé unó bi Εṣṓwṓ ákẹlege, nkágé fṓ enyú!’

Ufṓṓ ántené upú áped
(Luk 6:46-49)

²⁴ “Ne yéndémuú ayi awuúge unó bi ngare mbṓ

uko ne ápyéé ndere ájṓṓ alu eké muú déngá ayi átené gepú jii né mfaá εtárávε; ²⁵yé manaá ákwe, mannyi akpe, ne mbyo amyε gepú eyigémbṓ gekwene fṓ, gétúgṓ átené géjí né mfaá εtárávε. ²⁶Ne yéndémuú ayi awúu mekomejṓṓ wa yina, ne alá pyéé fṓ ndere akélege; alu eké, genkekenegé muú ayi atené gepú jii né mfaá gesṓṓ. ²⁷Manaá ákwegé, mannyi ákpegé, mbyo ammyεgṓ, gepú eyigémbṓ gékwé mme kpakpa!”

Jisṓs alerege nkane muú ayi ajṓṓgṓ εṣṓṓ

²⁸ Jisṓs anérégṓ manjṓṓ depṓ εtire na, gejamégṓ bṓṓ abi álú éféé ála mano mekpo fuú né gefṓṓ eyigé ji álerege, ²⁹néndé álerege ne ncha ayi atane mbaá Εṣṓwṓ épṓfṓ eke ánleré mabé Εṣṓwṓ.

8

Jisṓs apye muú ubá atoó
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Jisṓs ánérégṓ mánlere unó bina né mfaá mekwé áshulé mme. Gejamégṓ bṓṓ ákwṓlé ji. ² Aké ápéle muú ubá fṓ achwṓ tó ji mánó mbe ushu, anε ji mmyε aké, “Ata mbṓgṓ ṓkẹlege, pyε me nkpea.” * ³ Jisṓs anyaaá ebwṓ wuú ata ji aké, “Me nkẹlege, ubá byé ubyé, kpea.” Ténéténé yimbṓ mende yimbṓ akpea. ⁴ Jisṓs ajṓṓ ne ji aké, “Ékagṓ ópyε muú fṓ akaá genó eyi gépyε

* **8:2** Elú wáwálé nnó: Né gepṓgṓ bṓṓ Jus muú áké améé uba, ásele ji nnó alú debadeba né mbe ushu Εṣṓwṓ. Apṓ sé muú ayi áchóme mmyε ne ate, ne ákamegṓ fṓ nnó ji akpe né mmu εcha upε Εṣṓwṓ.

ne wɔ. Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyé upε Εσωω áchére agé nnó otó. Ne chyéé genó eyigé ebé Mosis éjɔ́, mampye bɔ́ ákaá nnó otó.”

Jisɔs apye maá defwé muú kpaá bɔ́ bee Rom atóó
(Luk 7:1-10)

⁵ Jisɔs afé né meló Kapanom, ákwónégé wyé, muú kpaá bɔ́ bee né Rom ajye báne Ji ne alo máne ji mmye, nnó apóó ji. ⁶ Aké, “Atá maá defwé wa amee, akɔre ala mmu bélé ne ubalé.” ⁷ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Nchwó pyé nyé ji atóó.” ⁸ Ne muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ aké, Ata nfú yé muú fɔ́ ayi ókpéne gepú eyá wó, yémbɔ́ wɔ́ jɔ́ lé genó ne maá defwé wa atoge nyε. ⁹ Elé mentó nwyá bɔ́ kpakpa né mbε, abi me nwúu ne εbwó. Ajɔ́gé ne me nnó, “Mpye genó eyi, mpye. Ne nwyá ntó bɔ́ bee abi áwúu ne me.” Yé ayi ndé ne njɔ́ge ne ji nnó, “Chó fa ajye, njɔ́gé ne yimbɔ́ nnó chwó we, achwó.” Ne njɔ́gé ntó ne maá defwé wa nnó pye eyi, apyéé géji. ¹⁰ Jisɔs awúgé mbɔ́, byɔ́ uwɔ́ ji mmu. Abwólé mmye ajɔ́ ne bɔ́ abi ákwólege ji aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, me nlú danjé muú ayi áfyéé metɔ́ ne me na, yeé ébélé né Isréli. ¹¹ Ngarege enyú nnó gejamégé bɔ́ átané ne nyé né umε malɔ́ mme mako ájwólé chónchó ne ukwene antε se, Abraham, Asek ne Jakɔ́b manye gefwa eyigé Εσωω ágbárege. ¹² Ne gejamégé bɔ́ Isréli abi gefwa eyigé na gebɔ́

gélú eyigé bwó áfomege nyε εbwó dafyé ála mmu epinyá gemua álili, ányéé májéné.” ¹³ Jisɔs ánerégé manjɔ́ unó bina ajɔ́ ye ne muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ aké, “Kéré meso né gepú jyéé, okamé nnó Εσωω akaáge pye maá wyé atóó, chó yéndégenó gébeé wyεmbɔ́.” Wyε ndere Jisɔs ajɔ́ mbɔ́ maá defwé yimbɔ́ atóó.

Jisɔs apye gejamégé bɔ́ mamée átoó
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ne Jisɔs alyaágé eféé, afé né gepúgé Pita, ndere akpené mmu, agé mmá mendée Pita né mfaá ukwó bélé, amee njaja gefwine. ¹⁵ Jisɔs ajye tá εbwɔ́ wuú. Ténéténé yimbɔ́ gefwine gebyé ji mmye, akwilé ka akεle menyéé achyé ji. ¹⁶ Nkwale ákwónégé bɔ́ áchwó ne gejamégé bɔ́ bwó abi aló nchye áchyége εbwó εfwyale mbaá Jisɔs. Ne Jisɔs ányá aló nchye bimbo ne mekomejɔ́ wuú, átané bɔ́ bimbo mmye ne apye abi ámée ako átoó. ¹⁷ Jisɔs apye unó bi nnó genó eyigé Asaya muú ekpávε Εσωω ájɔ́ nyá áto me ne ji gebé wáwálé nnó, “Aferé εsé né ubale, apye mamée se ábyé.”

Gerwágé áhkwólé Jisɔs
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Jisɔs agégé nkane gejamégé bɔ́ géchwó nɔ́ ji mme, ajɔ́ ne baá utɔ́ bíí aké, “Déchyaá gentógé mewaá deyyé εgbé né.” ¹⁹ Gemege nnó εbwó áchyaá, menleré mabé Εσωω fɔ́, achwó mbaá Jisɔs aké, “Ménleré,

nkẹlege nnó me nkwólégé wó déjyégé yéndé mbaá ayi ojyé.”²⁰ Jisṣas ashuú ji meko né nekanémejóó aké, “Ushua úwyaambu ayi úbélege wyé, denwyo né dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpó ye ne melu ewé nshwórege mekpo ngbeé mmye.”²¹ Ne maá utóó Jisṣas ayi ama ajóó ne ji aké, “Ata gó njyé nnú kpe nte wa ne nchwó.”²² Jisṣas ashuú ji meko aké, “Gó bṣṣó abi álú eké áwuú bṣṣó ánií mewu bwó, wó kwóle me.”

Jisṣas anyá mbyonnyi atené (Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Ndere Jisṣas akpene mmu ékpe, baá utóó bíí ákwólé ji nnó áchyaá ájye égbé géntoógé mewaá.²⁴ Ndere ebwó áchyaáge, mbyonnyi metometo átané mbelepo aló mammye. Amye kpaá apye ngbannyi ado ékpe ela mankemanke, yémbṣṣo Jisṣas ábṣṣó abelege ji gejyá.²⁵ Ne ebwó ájye peé ji aké, “Ata poó esé, déchwó nó nnyi.”²⁶ Jisṣas ajóó ne ebwó aké, “Défṣṣó ndé? Metṣṣó ewé enyú défyéé ne me épó ne unṣṣo.” Ajóóge mbṣṣo akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbṣṣo nnó áténé! Atené, mbaá akwené tṣṣomé.²⁷ Mechṣṣo ewé épye baá utóó bíí ála mano mekpo fuú ájóóge ne ate aké, “Ndé gefṣṣóge muú ná, ayi ányáge yé mbyo nnyi ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jisṣas abú aló nchye átané ande fṣṣo apeá mmye

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Jisṣas ne baá utóó bíí áchyaagé géntoógé mewaá,

áfé né gebagé mewaá Gadaren. Akwónégé éwu, ande fṣṣo apeá abi aló nchye áchyege ebwó efwyale átane né manómé bṣṣo mbaá ayi ebwó ájwólege áchwó báne Jisṣas. Ande bimṣṣo apye efṣṣo kpaá te bṣṣo ákámégé sé mánkógé né meti ewémbṣṣo.²⁹ Ndere ebwó ágené Jisṣas, áló mánkálegé aké, “Wó Maá Esṣṣo, ṣṣó ndé mechṣṣo ne esé? Jchwó chye esé efwyale ayi gébége eyige Esṣṣo áchye esé gélage kwṣṣone wṣṣo?”³⁰ Eké épye mbṣṣo, nfṣṣone mekwende fṣṣo nébṣṣo nényyé éféé kwókwólé,³¹ aló nchye abi álú ande bimṣṣo né mmye áne Jisṣas mmye aké, “Mbṣṣóge ṣṣobuúge esé, te esé déjye dékpe né nfṣṣone mekwende eniné mbṣṣo.”³² Jisṣas ajóó yé ne abi aké, “Tánége déjye.” Aló nchye bimṣṣo átané ájye kpe nfṣṣone mekwende eniné mbṣṣo né mmye. Éféé mbṣṣo nfṣṣone mekwende eniné mbṣṣo nésṣó ne gatelé, né shulé mékwé né kwe mmu gentoóge mewaá né nyú manaá négbo.³³ Ambamé mekwende eyimbṣṣo, ágégé ndere epyeé, ábṣṣo gatelé áfé né melṣṣo ágaré genó eyi gépyeé ne ande bimṣṣo.³⁴ Awúgé mbṣṣo, melṣṣo meko etané manjye báne Jisṣas, égége ji éne ji mmye nnó ályáá mewaá bwó.

9

Jisṣas apye muú úchánchi atóó

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisṣas alyáge bṣṣo melṣṣo Gadaren, ákeré meso né mbále gentoógé mewaá,

akpe ekpée achyaá afé né melo ewé ji ájwolege wyé. ² Akwónégé wyé, bɔ́ɔ́ fɔ́ ákpá muú úchánchi fɔ́ né uló áfé ne ji eta wuú nnó apyé ji átoó. Ne Jisɔ́s agégé nnó bɔ́ɔ́ bimbo áfyéé matɔ́ɔ́ ne ji wáwálé nnó ji akaáge pye muú úchanchi yimbo atoo, áké ne mende úchánchi yimbo, “Maá wa, gbaré metɔ́ɔ́, ɔ́fɔ́gɛ́, ájiinte gabo wyéé.” ³ Ewéna epye ánléré mabé Eɔ́wɔ́ fɔ́ abi álú wyé álɔ́ mangígé ate nnó, “Mende yina abɔ́ɔ́ fɔ́ maméé mmye ne Eɔ́wɔ́ wó.” ⁴ Jisɔ́s akaá genó eyigé ebwó áférege, ne agií ebwó aké, “Ulannó enyú déwya uféré uboubo né mmu matɔ́ɔ́ nyú? ⁵ Ndé gelu pere manjɔ́ɔ́, ‘Nnó ájiinte gabo wyé’, waá manjɔ́ɔ́ nnó, ‘Kwile téné ke’? ⁶ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá. Eféé ajɔ́ɔ́ yé ne muú úchánchi yimbo aké, “Kwilé ka kpa uló byéé chó mmu.” ⁷ Muú úchánchi yimbo atoo, akwilé ka akpá uló bií awulé né gepú jii. ⁸ Bɔ́ɔ́ ágégé genó eyigé pyé, efɔ́ ékwó ebwó matɔ́ɔ́. Alɔ́ mamfégé Eɔ́wɔ́ gétúgé gefoge uto ebi ji achyéé akwaá.

Jisɔ́s akuú Levi ndere maá utoó wuú

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Jisɔ́s alyágé mbaá yimbo, ákene ájyéé, agé mende fɔ́ ayi akamege Matyo ménselé nkamakpo. Ji ajwolé né melú utoó wuú, Jisɔ́s akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alɔ́ mankwólé ji. ¹⁰ Ewýágé,

Matyo ane Jisɔ́s né gepú jii, ndere Jisɔ́s ajwole ányéé menyéé ne baá utoó bií, gejamégé ánselé nkamakpo ne bɔ́ɔ́ ubeé áchwó bane bɔ́ Jisɔ́s ányéé menyéé ne ebwó. ¹¹ Bɔ́ɔ́ Farasi fɔ́ ágégé mbo, ágií baá utoó Jisɔ́s aké, “Ulannó ne ménleré enyú anyéé menyéé ne ánselé nkamakpo ne bɔ́ɔ́ ubeé?” ¹² Jisɔ́s awúgé genó eyigé ebwó ágií baá utoó bií, ató ebwó neka aké, “Bɔ́ɔ́ abi alá meé, ákélégé fɔ́ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege.” ¹³ “Chóge dégi dékaá genó eyigé nwe Eɔ́wɔ́ agaré esé. Asá wye nnó, genó eyigé me nkélege, gelu nnó ákwaá ágene ate meshwe épófɔ́ upe manpyege eta wa. Kaáge nnó nchwó kú fɔ́ bɔ́ɔ́ abi álú cho né mbe ushu Eɔ́wɔ́ wó, nchwó lé mánkú bɔ́ɔ́ abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Baá utoó Jɔ́n ménwyaá bɔ́ɔ́ manaá Eɔ́wɔ́ áchwó gií Jisɔ́s aké, “Ulannó esé ne bɔ́ɔ́ Farasi délyáge menyéé kpékpé gétúgé depɔ́ré Eɔ́wɔ́ ne baá utoó byé alá pye fɔ́ mbo?” ¹⁵ Jisɔ́s ashúú ebwó meko aké, “Nnó ájeé menɔ́ neba ályage menyéé kpékpé ayi menɔ́ neba alu ne ebwó? Cháchá. Yémbɔ́ gébé gebéé nye eyigé menɔ́ neba alá beé nyé sé ne ebwó, eféé ne ályage nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé depɔ́ré Eɔ́wɔ́.” ¹⁶ Ne muú akaágé sé fɔ́ gebagé ndeé geké akwómé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbo, gebagé ndeé

eyigémba génywerege nye gépye ndeé yimba egyalé dɔ́. ¹⁷ Elímé fɔ́ ntó nnó muú akpá mmɔ́ make áfáné mmu ukwéne unó mmɔ́ ébi akwyéé ne meká menya. Apyégé mba, mmɔ́ mimba mabene nyé mapye ukwene unó mmɔ́ ébimba ugbɔ́ ne mmɔ́ mawule mme. Muú abɔ́gé mmɔ́ make afyéé lé né mmu unó mmɔ́ uke. Apyégé mba mmɔ́ ne unó mmɔ́ ubéé nye chánjéné.

Maá Jarɔs ne mendée ayi ataá nku Jisɔs

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Ndere Jisɔs alú jɔ́ge ne ébwɔ́, aké ápele, muú kpaá fɔ́ achwɔ́ kwé ji uká, alɔ́ manjɔ́ ne ji aké, “Maá wa ayi mendée agbo mba wye nana. Nné wɔ́ mmye, Ata chwɔ́ nere ji ébwɔ́ mmye, apege nye.” ¹⁹ Jisɔs akwilé ka ne baá utɔ́ bíí ákwɔle mende yimba. ²⁰ Ndere ájyéé, mendée yi agéne me éfwyale dɔ́ ayi manó mabɔ́ matané gé ji mbe málé aɲmé áfyá ne ápeá, achwɔ́ ji né meso ata manó nku wuú. ²¹ Elé ji abɔ́ aferé me né metɔ́ wuú nnó, “Mbɔ́gé ntagé yé lé nku wuú, ntoge nye.” ²² Jisɔs abwɔ́lé mmye agé mendée yimba ajɔ́ ne ji aké, “Gbaré metɔ́ maá wa, ɔ́toó gétúgé ɔ́fyéé metɔ́ wye ne me.” Ténéténé yimba mendée yimba atoó. ²³ Jisɔs akoó yé afé né gepúgé muú kpaá yimba. Akwónégé né gepúge Jarɔs, agé bɔ́ ndere álíle ne gejamégé abifɔ́ nkane ákwéle ubeé áfɔ́mege ambya. ²⁴ Ajɔ́ ne ébwɔ́ aké, “Chógé,

mesɔ́ mendée yina agbo wɔ́, abelege lé géjyá.” Jisɔs ajɔ́gé mba, bɔ́ bimba alɔ́ manjwáné ji jwané. ²⁵ Ne Jisɔs ábúgé bɔ́ bimba ako átánégé dafye, ákpe mmu ágbaré ébwɔ́ mesɔ́ mendée yimba, apye ji apeé, akwilé ka. ²⁶ Ne ngó mechɔ́ ewená akwɔ́ akwóné malɔ́ mako né gebagé mewaa éyigémba.

Jisɔs apye bɔ́ ame nónómé apea ágéne

²⁷ Ndere Jisɔs alyaá gepúgé Jarɔs ajyéé, bɔ́ ame nónómé fɔ́ apea alɔ́ mankwólégé ji ábeége áké, “Jisɔs, Mpyáne Devid gé esé meshwe.” ²⁸ Jisɔs akwónégé né mmu gepú eyigé ji ajwólege ande bimba ájye báne ji. Jisɔs agíí ébwɔ́ aké, “Nnó enyú défyéé matɔ́ ne me nnó nkage pye enyú dégéne?” Akamé áké, “Ata défyé.” ²⁹ Akámégé mba, Jisɔs ata ame bwɔ́ aké, “Ébé wyé ndere enyú défyéé metɔ́ ne me.” ³⁰ Bɔ́ bimba alɔ́ mángéné mbaá. Ne Jisɔs aji ébwɔ́ etu aké, “Ékagé dépye muú ákaá mechɔ́ ewena.” ³¹ Yémba ájyégé ákage cho metɔ́ ápye ngó Jisɔs akwɔ́ akwóné malɔ́ mako gétúgé utɔ́ bí ji apye eta bwɔ́.

Jisɔs apye mbú ajɔ́ge mejɔ́

³² Ne wye ndere ande bina makpó ápeá ályaá ájyéé, bɔ́ fɔ́ áchwɔ́ ne muú fɔ́ mbaá Jisɔs ayi meló nchye apyé ji álaá mbú. ³³ Jisɔs ábúgé meló nchye yimba, mbú yimba alɔ́ mejɔ́ manjógé. Ne gejamégé bɔ́ abi álú éféé ágégé mba, matye mawá ébwɔ́ meno alɔ́

manjogé áké, “Délú danjé gefogé genó eyina gepye fana né melo Israeli.” ³⁴ Yémbó bós Farasi ájós áké, “Élé danchomeló mfwa áló nchye ne achyéé ji uto nnó ábúgé áló nchye”.

Jisós agéne bós meshwe

³⁵ Jisós alyage eféé akene ajyéé né malo ayi kókós ne ayi kpakpa, alerege bós mekomejós Éṣṳwṳ né mmu macha mmyemenene bós Jus. Ama agarege ntó bós abya melóméló nkane Éṣṳwṳ ágbárege gefwa jí. Apyéé ntó bós abi ámeé mamée ufóufóó átóoge. ³⁶ Ndere Jisós agéné gejamé gé bós abi áchwós eta wuú, meshwe akwó ji metós dós gétúgé bós bímbó, néndé efwyale bwó ejaá dós, álá mbyambya eké mágóhyme ayi álá pó ne mémbamé. ³⁷ Eféé ne ájós ne baá utós bíí aké, “Mbwé mamferé ajá dós ne bós utós abi áférege ája wó. ³⁸ Nége mmye mbaá Éṣṳwṳ mbós mekós nnó ató bós utós abifó nnó áchwó áferé mbwé wuú.”

10

Jisós ajya ángbá bíí áfyáneapeá

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ne bíí úma Jisós akuú ángbá bíí áfyáneapeá, áchwóge achyéé ebwó uto ebi ábuú aló nchye né mmye bó ne mampye bós abi ámeé mamée ufó ufóó átóoge. ² Gé mabó ángbá Jisós áfyáneapeá na. Ayi mbe akamege Simun (ákúu ji ntó nnó Pita) ne mejmó wuú Andru,

Jemsi ne Jón baá Sebēdee. ³ Filip ne Batolomyo, Tómasi ne Matyo ayi álú ménselé ñkamakpo, Jemsi maá Alfós, Tadiyós ne ⁴ Simun muú ukógé ayi ammyéé nnó bós bíí ábé mmyemmye bwó ne Judas Iscarot ayi achyéé Jisós mankwáá.

Jisós ató ángbá áfyáneapeá nnó apye utós bíí

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Jisós agare ebwó bina aké, “Mentome enyú dafye. Déjyéé mbó dékpegé fó maló bós abi álá pó bós Jus ye né gebagé mewaá Samariya. ⁶ Chóge lé né mbaá bós Israeli. Ebwó álú eké mágóhyme ayi ánome. ⁷ Dégáregé ebwó nnó gébé eyigé Éṣṳwṳ ágbárege gefwa ne bós bíí géla kwókwólé. ⁸ Pyéége bós mameé átóogé, peége bós abi ágboó ákérégé né genwá, pyéége ntó bós ubá átóogé, búge áló nchye abi áchyéé gé bós efwyale né mmye. Nchyéé enyú utó mampye unó bíí, déchyé ñka wó, chóge dépyé gé ntó mbaá bós dégigé ñka. ⁹ Ekagé déjyé ne yéndé gefóge ñka né mmu uba nku nyú. ¹⁰ Muú nyú ákpagé fó gébagé neke, yé ébélé nkú ayichá, yéé unó uká ne metó neke, néndé ábó manchyé muú utós genó eyigé ji abós mambé ne géjí. ¹¹ Yéndé melo ewé dékpené, kélege muú yi ábós gejeé manse enyú nnó déjwale ne ji, jwólégé wye eféé kpaá te délyáge melo ewémbó. ¹² Dekpegé mmu gepú eyimbó, támege bós abi

álú mmu nnó, 'Méjé Èsòwò ébè ne enyú.' ¹³ Ne mbògé bọ́ abi álú mmu ásege enyú chánéné, nége mmye nnó méjé Èsòwò élá ne ébwó, mbògé alá se ntó enyú wó, nége mmye nnó Èsòwò áse méjé wuú. ¹⁴ Mbògé muú alá se enyú yé ebe elé manwú mekomejọ́ nyú wó, déké detanege melo ewémbò yé ebe lé gepú eyigémbò kwége mpúpú eyi élú enyú uká ne délyáá déjye. ¹⁵ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó, bíí unọ́ mpa, Èsòwò agené nyé bọ́ Sodom ne Gomora meshwe apwò bọ́ melo ewé éshyaá manwú mekomejọ́ enyú."

Jisòs agare àngbá bíí éfwyale ewé ébwó agéne nye
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Aké, "Wuúge, mentóme enyú mbaá bọ́ mme nkane mágónme né mpú ukwaála, kaágé chánéné nkane dékene ne bége nyaáme dékélégé mpa. ¹⁷ Sége gébé, néndé bọ́ ápyéne nye enyú áfé ne enyú né eso ákpakpa melo ne ádóo nyé enyú baá unọ́ né macha mmyemenene bwó. ¹⁸ Ne ájame nye enyú áfé né mbe ushu bọ́ góména ne afwa melo gétúgé délu ankwòle ba, ápyégé mbò ébyennó degé mbò lé meti mangaré ébwó ne bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus mekomejọ́ wa. ¹⁹ Gébége ásege enyú ájyégé né macha eso, déchyégé menyammye nyú éfwyale, dégígé nnó dejoge nye nnó néndé gebe

eyigé mbò gékwónégé Èsòwò achyége nyé enyú genó eyigé débọ́ manjọ́. ²⁰ Njogé mbò néndé, uchu mejọ́ ebí enyú déjoge nyé úbèé fọ́ ebí nyú, élé Mendoó Ukpea ewé Nte nyú Èsòwò atóme nyé ne égárege nye enyú genó eyigé débọ́ manjọ́. ²¹ Ne gebé eyigé mbòntó, anmó áchyége nyé atéé anmó nnó áwá. Ante áchyégé nyé baá bwó nnó áwá. Baá áténege nyé ukóló ne ammaá bwó ne ante bwó mampye nnó áwá ébwó. ²² Bọ́ ako ápaá nye enyú gétúgé délu bọ́ ba. Yémbò yéndémuú ayi akogé metọ́ te kwyakwya áférege nye ji né éfwyale gabo. ²³ Yéndé melo ewé bọ́ áchyégé enyú éfwyale kwilége wyé wáwá déjyé ewé chá. Kaáge wáwálé nnó, gemégé nnó déké maló Isrelí mako mampye utọ́ ba, me Maá Nte Mekwaá nchwó nyé. ²⁴ Kaáge nnó maá ñwe akaágé fọ́ ñwe ápwó menleré wuú, ye maá defwé aneáge fọ́ geme apwó muú ayi abọ́ ji. ²⁵ Maá ñwe aferégé fọ́ nnó ápyéé nye galógáló ne ji apwó menleré wuú ne maá defwe ntó aferégé fọ́ nnó ápyéé nye galógáló ne ji apwó muú ayi abọ́ ji. Mbògé bọ́ ákage ñea matọ́ akuú me ayi nlu nte ula gepú Èsòwò nnó nlu danchòmeló (Belsèbòb) ne enyú bọ́ ula gepú ba yé, ákúu nyé enyú ufọ́ mabò ufọ́ ufọ́ ámi mabọ́ mapwọ́ amu. *

Muú ayi débọ́ mamfò lé

* 10:25 Elú wáwálé nnó: Besebòb élé mabò danchòmeló ami fọ́ pé ntó né 12:27.

Esɔwɔ ɛpɔfɔ mekwad
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Dɛfɔgɛ yɛ muú fɔ, genɔ fɔ gɛpɔ ɛyigɛ ákwɛrɛgɛ gɛjí bɔɔ alá gɛné nyɛ, yɛ ɛyigɛ ábigɛ bɔɔ alá kágɛ nyɛ gɛpɔ. ²⁷ Unɔ bi ngárege mbɔ ɛnyú né metɔɔ utuú, gárege úbí gbɔŋɔ ne ɛbi dewuú mbɔ ɛnyú ɛnyú garege ubi mbaá bɔɔ ako áwúu. ²⁸ Dɛfɔgɛ fɔ bɔɔ. ɛbwɔ ákage wá lé muú wáne, ákágɛ wá fɔ méndóo wuú. Fɔgɛ lé Esɔwɔ muú awyaá utó manwá muú chóncho ne méndóo áfyɛ mmu ntoné mewɛ. ²⁹ Gɛge baá denwɔné abi aname ne ŋka ɛyi élá fuú yé genó wɔ. Yémbɔ yé ama ayi átánege né mfaá akwé ayi Nte nyú Esɔwɔ alá kaá wɔ apɔ. ³⁰ Mbɔntó ne élú ne ɛnyú, Esɔwɔ akaá mpa dénkaaré mejwɛ eti délu yéndémuú nyú mekpo. ³¹ Dɛfɔgɛ fɔ genɔ ɛyigɛ bɔɔ apyɛ nyɛ eta nyú, ɛnyú denɛá gemɛ né mbɛ ushuú Esɔwɔ dépwɔ ɛkwɔ denwɔné.

Muú ayi áfyɛé metɔɔ ne Kras ne ayi ashya ji
(Luk 12:8, 9)

³² “Ne yéndémuú ayi ágárege gbɔŋɔné né mbɛ ushu bɔɔ nnó alu muú wa, mentó ngarege nyé gbɔŋɔné mbaá Nte wa muú álú né mfaánebuú nnó ji alu muú wa. ³³ Yémbɔ, yéndémuú ayi áshyágɛ né mbɛ ushu bɔɔ nnó ji apɔ fɔ muú wa, bíi mpa Esɔwɔ, mentó nshyaá nyé ji

né mbɛ ushu Nte wa muú alu né mfaánebuú nnó ji apɔ fɔ muú wa.

Mekomejɔɔ Jisɔs achwɔ ne mawámé ɛpɔfɔ nesɔ

(Luk 12:51-53; 14:26, 27)

³⁴ “ɛnyú déferɛgɛ fɔ nnó menchwɔ fá mme mampyɛ bɔɔ ábé nesɔ ne atɛ, nchwɔ lé mampyɛ bɔɔ ámmýégɛ ne atɛ. ³⁵ Nchwɔ pyɛ nnó maá ayi mende ámmýé ne nte wuú, ayi mendée ámmýɛ ne mmá wuú. Mendée menɔ ammyɛ ne ŋmogétá wuú. ³⁶ Ne bɔɔ mawámé muú átanégɛ élé né ula gepú bíi. ³⁷ Muú abɔgɛ gejeé ne mma wuú yélé ne nte wuú gɛpwɔgɛ gejeé ɛyi abɔɔ ne me, ɛbyennó akwane fɔ mambɛ menkwɔle wa wɔ. Ne muú abɔgɛ gejeé ne maá wuú ayi mende yélé ayi mendée gɛpwɔge gejeé ɛyi abɔɔ ne me ɔkwane mambɛ menkwɔle wa wɔ. ³⁸ Ne mbɔgɛ muú alá kame mamkpa gekwa jíi akwɔlege me wɔ, ɛbyennó akwane fɔ mambɛ menkwɔle wa wɔ.” † ³⁹ Muú ayi akélege mampoó genwá jíi, ji yimbɔ ne ágbóo nyɛ, ne ayi akélege maníi genwá jii getú ya ɛbyennó ɔbɔɔ nyɛ genwá ɛyi gélágɛ byé.

Esɔwɔ achyɛge nyɛ nsa mbaá muú yi asele muú utɔɔ wuú ne nechɔchɔ
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Yéndémuú ayi asele ɛnyú ne metɔɔ megómégɔ ɛbyennó ase mbɔ le me, ne

† **10:38** Elú wáwálé nnó: Gekwa gelú mbaá ayi bɔɔ Rom áwane nya bɔɔ abi ató makpo ne ɛbwɔ, mamkpa gekwa akwɔle Jisɔs, ula úlu nnó mange ɛfwyale ɛwé ɛkáge chwɔ muú yé ɛbe élé ne negbo getu jíi.

muú ayi ásele me ase mbo lé Ɛsɔwɔ muú átɔme me. ⁴¹ Yéndemuú ntó ayi asele muú ekpávé Ɛsɔwɔ ne metɔ́ megómégó élé akaá nnó alu muú utɔ́ Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ achyεge nyε ji nsa wyε ndere achyεge muú ekpávé wuú. Muú ayi asele muú yi apyεé genó eyigé Ɛsɔwɔ akεlege, asele nsa wyε nkane ayi Ɛsɔwɔ achyεge muú yimbɔ. ⁴² Ne muú ayi achyεge ηkɔ manaá makwε mbaá muú ama né geluagé abi alu aηkwɔle ba, yé ayi alú byábyá né amε bɔ́, ngarege enyú wáwálé abɔ́ nyε nsa.”

11

*Bɔ́ dentɔ́ Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ
(Luk 7:18-35)*

¹ Ne gébégé Jisɔs anéré mangaré baá utɔ́ bií makpo áfyanéapeá genó eyigé ebwɔ́ ábɔ́ mampyε, alyaá melú εwémbɔ afé né maló bɔ́ Jus ayi fɔ́ né gebagé mewaá Gálilí nnó álérégé ne áamá ágáregé ntó ebwɔ́ abya melóméló. ² Né gébé eyigémbɔ ntó Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ abó akpε denɔ. Awúgé unó bi Jisɔs, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa, apyεé, ató baá utɔ́ bií abifɔ́ nnó ájyε ágií ákaá gefɔ́gé muú ayi ji álú. ³ Ajyégé ágií Jisɔs aké, “Wɔ́ ne ólú muú ayi abó alú manchwɔ́ wá esé dégilé ayichá?” ⁴ Ne Jisɔs ashuú ebwɔ́ meko aké, “Choge dégare Jɔn unó bi enyú déwuú bɔ́ ájɔge ne ebi

enyú ambɔ́ dékpané amε dégene. ⁵ Bɔ́ amε nónómé ágéne, ubwéré, ukwilé úkéne, bɔ́ abi ámeé ubá átoó, bɔ́ matu gbégbé álɔ manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá bɔ́ úwú abya melóméló. ⁶ Meje ébé ne muú yi alá pó ne dembyó né metɔ́ gétú yá.”

Jisɔs agare bɔ́ gefɔ́gé muú ayi Jɔn alu

⁷ Ndere baá utɔ́ Jɔn ályaá ájyεé, Jisɔs alɔ manjɔ́ depɔre Jɔn ne gejamégé bɔ́ abi álú εfée aké, “Tégé gébégé enyú déjyε nya né mashwɔne, defe mangε ndé gefɔ́gé muú? Déjyε gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne áténe egbe ewe ne ewe? ⁸ Mbɔgé mbo fɔ́ wó, deféré nnó deyjé gé ndé gefɔ́gé muú? Défé manjyε ge muú ayi afyε mandeé malómáló? Chyaá-o. Dekaá fɔ́ nnó bɔ́ abi áfyεé ufɔ́ mandeé yimbɔ ájwɔlege lé né mmu dachi afwa bó wó? ⁹ Ne enyú défé yé éwú mánjyε gé waá? Elé muú ekpávé Ɛsɔwɔ? Eh, gé muú yi enyú dégené mbo. Ngare enyú wáwálé nnó, aηeá gemε apwɔ́ yéndemuú ekpávé Ɛsɔwɔ. ¹⁰ Elé Jɔn yina ne ábó ásamé gétú jíí nnó Ɛsɔwɔ aké, ‘Wuúgé, ntɔme nyé muú dentɔ́ wa ayi abó nyé mbe ne wɔ́ manchwɔ́ kwyé meti wyε.’” *

¹¹ Jisɔs afé mbe ajɔge aké, “Kaáge wáwálé nnó, né geluagé bɔ́ ako abi ándée ábyené, yε muú ayi aηeá gemε

* **11:10** Elú wáwálé nnó: “Wɔ́” né melo ηwe ewéna, atene mbaá muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji elá gefwa.

eke Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ apɔ. Yɛmbɔ muú ayi alá fuú ye genó wɔ né geluágé abi Ɛsɔwɔ abeé mfwa bwɔ aɲeá gеме apwɔ Jɔn. ¹² Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gejyeé mbe ne eshye elo né gébé eyigé Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ agarege mekomejɔɔ Ɛsɔwɔ, ekwɔne bií ebi fina. Ne bɔɔ abi amyе mankpe wye, amyе ne eshye. † ¹³ Gemégé nnó Jɔn áchwɔ álɔɔ utɔɔ bií, bɔ ηwe abi Mosis asame ne abi bɔɔ ekpávé Ɛsɔwɔ ako ábɔ mé mbe ágare unó bi upyeé nye né gébé eyina. ¹⁴ Ne mbɔgé dékelege mankame ne genó eyigé me njɔɔ, gɔge me ngare enyú nnó Jɔn ne alu Elija ayi bɔɔ ekpávé Ɛsɔwɔ abɔ ajɔɔ nnó achwɔɔ.” ¹⁵ Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.

¹⁶ “Mmege na kpé njye enina ne ndé? Nélú nkane baá melɔ abi ájwɔle né metɔɔ melɔ, akuú ate aɲme bwɔ aké, ¹⁷ ‘Ɛsɔ dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé, dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’ ” ¹⁸ Njɔge mbɔ néndé, Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ achwɔɔ nyá, ji ányuú fɔ mmɔɔ, ne gebé eyigé fɔ alyage menyéé kpékpé gétúgé depɔré Ɛsɔwɔ getu eyigémbɔ, bɔɔ aké, “Awyaá meló nchye.” ¹⁹ “Me Maá Nte Mekwaá nchwɔ, nnye menyéé, nnyu mmɔɔ gbene, enyú deké pélé muú geɲɔ ne menyúú mmɔɔ yi, mejeé ánselé ηkamakpo ne mejeé bɔɔ ubeé. Yɛmbɔ ákaágé

nnó denjaré Ɛsɔwɔ etiré muú áwyaá delu cho né unó ulúúl ébi ji ápyeé.”

Malo ayi alá áfyéé matɔɔ ne Jisɔs wɔ

(Luk 10:13-15)

²⁰ Bɔɔ abi álú né malo ayi Jisɔs ápye nyá ukpékpé ufélekpá wye, ályaá fɔ mámpyége gabo wɔ. Ɛwena epye Jisɔs alɔ manshulege ebwɔ ndo. ²¹ Ake, “Utɔɲkwa ubé nye ne enyú bɔɔ meló Korasin, utɔɲkwa ubé ntó ne enyú bɔɔ Betsada néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye eta nyú, mbɔ mpye nyá ubi mbaá bɔɔ Tiya ne Sidɔn mbɔ ályaá mé gabo bwɔ te gachií, áfyе uchálé mandeé, áwaá matwɔ né mekpo mánleré nnó ályaá gabo ebwɔ. ²² Ngárege enyú wáwálé nnó, bií unɔɔ mpa Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ agene nye bɔɔ Tiya ne abi Sidɔn meshwe apwɔ enyú. ²³ Ne enyú bɔɔ Kapanɔm, déferé nnó dékwɔme nye ηgɔ dɔɔ? Gebyɔ, Ɛsɔwɔ awáne nye enyú gelu degbo dékwɔné melɔ áwuú bɔɔ. Néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye na eta nyú, mbɔ mpye ubi mbaá bɔɔ Sodom, mbɔ Ɛsɔwɔ áwaá nya fɔ ebwɔ wɔ, ábɔ álú ábe té fina. ²⁴ Ngarege enyú wáwálé nno, bií unɔɔ mpa Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ agene nye bɔɔ Sodom meshwe apwɔ enyú.”

Jisɔs aké ‘Muú yi akelege ugbeé mpye achwɔ eta wáa’
(Luk 10:21, 22)

† **11:12** Elú wáwálé nnó: Melɔ ηwe ewéna, né bɔ ηwe bifɔ ájɔɔ cha. Pe TEV, RSV ne abifo ntó.

25 Wyéé né gébé eyigémba, Jis̄s anemmye aké, “Nte wa, Ata ayi aboó mfaá ne mme, mfeé wə dɔ́, nkane ɔpyéé nnó depə etire detome ne me debe bibíi mbaá boó denjá ne abi ákaá ηwe dɔ́. ʒnené deti gbógónó mbaá boó abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. 26 Elu wáwálé Nte wa, mbo ne wɔmbɔ́ ókelé nnó ébé.” 27 Ama jɔ́ ne boó aké, “Nte wa achye me unó uko ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gé muú ayi Maá alú ápó, ekosé Nte wuú ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gé muú eyigé Nte alu ápó ekose Maá ne boó abi ji ájyaá nnó ápye ebwó ákaá Nte wuú. 28 Enyú ako abi depwaá gétúgé dékpané matuú efwyale ayi ánɔ́ enyú, chwɔge eta wa, nsele áji nchye enyú ugbeé mmye. 29 Chyége gemεge nyú eta wa degí géno eyige nlérege, néndé me nlu nyame ne mbwégé fɔ́ mmye. Dépyégémba, debɔ́ nyε ugbeé mmye. 30 Genó eyigé ngarege enyú nnó dépye gejwεrege fɔ́ ne eyigé nchyége enyú nnó dékpá genɔ́ fɔ́.”

12

*Nkwé ayi bií uwyaá boó Jus
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

1 Ébéle ye wó, né bií uwyaá fɔ́ Jis̄s ne baá utɔ́ bií ákoóge né mekɔ́ gefɔ́gé nchi fɔ́ eyi ákuú nnó wid. Mesa abo ammye baá utɔ́ bií. Apye ebwó álo mánkógé nchi eyimbo ányéé. 2 Ékwɔ́ boó Farasi fɔ́ ágegé mbo, ájɔ́ ne Jis̄s aké, “Gé ebé se ékámé

fɔ́ nnó baá utɔ́ byé ákɔ́ nchi bií uwyaá wó.” 3 Ne Jis̄s ashuú ebwó meko aké, “Enyú délu danjú né mmu ηwe Esɔwɔ́ dékaá genó eyigé mfwa Deivid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne boó bií wó? 4 Akpe nyá mmu echa upe Esɔwɔ́ abó bred ayi achyεge matame mbaá Esɔwɔ́, anyé ne boó abi álu ne ji. Elú ebé nnó muú yicha abɔ́ fɔ́ manyé menyé yimbo wó ekosé ámpye upe Esɔwɔ́ ne ányé.” 5 Ama gíí aké, “Délu danjú ebé Mosis ewé eké, ámpye upe né echa upe Esɔwɔ́ ákwene ebé bií uwyaá, ebé ewé éké muú apyεgé fɔ́ utɔ́ bií uwyaá. Nkane ebwó ápye utɔ́ né bií uwyaá ákwe ebe ewémba. Yémba ebé Mosis ewémba egbaré fɔ́ ebwó nnó ápye utɔ́ bií uwyaá wó? 6 Gɔ́gé ngaré ye enyú nnó muú alu fa ayi ápwɔ́ ye béle echa upe Esɔwɔ́. 7 Nwe Esɔwɔ́ ajɔ́ aké, ‘Genó eyigé Esɔwɔ́ ákélege gélu nnó dégéné ate meshwe épófó lé mámpye upe eta wuú’. Mbɔ́gé debó dékaá mekomejɔ́ yina, mbó enyú déjɔ́ fɔ́ nnó boó abi ála pye gyéé wó ákwé mpa. 8 Kaáge ye nnó, me Maá Nte Mekwaá ne nlu Ata ayi abɔ́ bií uwyaá.”

*Jis̄s apye mende yi ebwɔ́
egboó ji atoó
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

9 Jis̄s ályágé éféé, ajye kpe né echa mmyemenene bwó. 10 Mende fɔ́ ayi ebwɔ́ egboó ji abó alú wyε. Éféé mbɔ́ntó, boó fɔ́ abi ákélege meti mánjɔ́ nnó Jis̄s ápye genó gebo alú

wye. Agii Jisós aké, “Nnó ebé se ékamé nnó ápyéé muú atóó né bíi uwyaá?” ¹¹ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Mbógé muú nyú awyaá egóhme, ne ekwegé mmu gepyéé bíi uwyaá, nnó áférégé ewu?” ¹² Ne mekwaá áyi ajeá geme ápwó egóhme ye! Ndere elúmbó, ebé egbárégé f3 muú nnó apóoge f3 nte menme bíi uwyaá. ¹³ Eféé ne Jisós ájóó ne mende ayi ebwó egboó ji aké, “Nyaá ebwó wye.” Anyágé, ténéténé ebwó wuú etóó ekere mebe nkane ewe f3. ¹⁴ B33 Farasi abi álu eféé ágégé mbó, átané ájye ásó mala nnó ápye Jisós áwá.

Esowó ajya Jisós nnó abé muú ut33 wuú

¹⁵ Ne Jisós akaagé nnó ájóó geju manwá ji, alyaá mbaá yimbó afé mbaá yicha. Gejamégé b33 ákwólé ji, apye abi ámeé ako átoó. ¹⁶ Ne aji ebwó etu aké, “Ekagé ájye ágáré b33 dep33 eti.” ¹⁷ Jisós ájóó mbó nnó mech33 ewé Esowó apyéé Asaya muú ekpávé wuú ájóó ébé wáwálé

¹⁸ nnó, “Gé muú ut33 wa ayi njyaá na, mb33 gejeé ne ji,

apyéé met33 eg33 me d33, nchyege nye ji uto Mendoó wa, ne agarége nye b33 abi alá p33 b33 Jus nnó me mpyéé nye ebwó átene cho né mbe ushu wa.

¹⁹ Abéé f3 muú mawáme, ne ménj33 mej33, abéé muú ayi ala awuú f3 mej33 wuú né melo tametame.

²⁰ Aj33gé f3 mej33 metometo ne b33 abi áwyaá mat33 dada,

ne ápyéé f3 mat33 ásó ubya b33 ne abi ágene efwyale.

Wye mb33 ne abéé ne b33 kpaá te apye nye wáwálé wuú apw33 unó uko.

²¹ Ne b33 mal33 mme meko ánerge nye mat33 ne ji mamb33 genwá.”

Jisós ap33 f3 ula uma ne Belseb33b mfwa al33 nchye

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ewyágé, b33 f3 áchw33 ne muú ayi meló nchye ápyé ji álaá mbú ne ame nónómé mbaá Jisós. Apye ji atóó al33 mángéné mbaá, aj33ge mej33. ²³ Genó eyigé Jisós apye, gépye gejamégé b33 abi álu wye matye mawá ebwó meno al33 mángigé ate aké, “Nnó mpyáne Devid áwu alú máchw33 nkane mempoó se na waá?” ²⁴ Ne ekw33 b33 Farasi áwúgé nnó Jisós apye muú ayi meló nchye áchyége ji efwyale atóó, al33 mánj33 aké, “Elé Belseb33b mfwa al33 nchye ne áchyége ji utó nnó ábúgé b33 al33 nchye mmye.”

²⁵ Jisós ákaá genó eyigé ebwó áférége, aj33 ne ebwó aké, “Yéndé melo ewé b33 alá p33 meko ama, éténégé. Ne yéndé ulaá gepú ebi ummye ne ate ulaá tyatya. ²⁶ Ne mb33gé nte meló nchye aké

abuú ayif33, ebyennó gefwage danch33meló gekaré mmye ne épyéémb33 nnó ne geji géténé?

²⁷ Mb33gé Belseb33b ne achyege me uto mamferé b33 al33 nchye mmye, waá achyége

bɔɔ enyú utó mámferege bɔɔ aló nchye mmye? Ne mbɔgé enyú dekame fɔ nnó Belsɛbɔb ne achye ebwɔ utó aferege bɔɔ aló nchye ne mmye wɔ, ebwɔ ambɔɔ ne álerege nye nnó enyú délu gyɛé né genó eyigé dejógé mbo ne me.” * 28 Ne mbɔgé élé né Mendoó Esɔwɔ ne mbuú bɔɔ aló nchye mmye, kaáge nnó gefwage Esɔwɔ gélo mé fá ne enyú. 29 Muú ákaágé kpe fɔ gepúgé meto muú ájó genó mbɔgé alá bɔmbe áwé ji wɔ. Ekosé nnó abɔgé mbe awege ji ne ákaágé kpe ajó yéndégenó. 30 Yéndémuú ayi alá pɔ ula uma ne me, alu muú mawame wa, ne yéndémuú ntó ayi alá pɔóge me manyweré bɔɔ, atya ebwɔ tyaá nnó abe tete ne Esɔwɔ. 31 Kaáge nnó Esɔwɔ ajigente yéndé gabo ne mejɔɔ mebomebo ewé bɔɔ ájoge ne ate. Yémbɔ ájigé fɔ nte mejɔɔ mebomebo ewé bɔɔ ájoge atome ne Mendoó Ukpea. 32 Esɔwɔ ájigé nye nte yéndé mejɔɔ mebomebo ewé muú ájoge atome ne Maá Nte Mekwaá yémbɔ ájigé fɔ nte mejɔɔ mebomebo ewé muú ájogé atome ne Mendoó Ukpea. Yé ebélé fa mme yina ne ayi achwɔɔ.

Genɔɔ ne umpomé bií
(Luk 6:43-45)

33 Désége nnó umpome genɔɔ ulɔme, debɔ manse ntó nnó genɔɔ geji ambɔɔ gelɔme. Ne désége nnó genɔɔ gélo me

fɔ ebyennó umpome bií ntó ulɔme fɔ, néndé akaáge genɔɔ né mbaá umpome bií géji géwɔme. 34 Enyú abi délu éke mmyɔ épyémbɔ nnó ne déjɔɔ galógál ne muú ayi enyú délu bɔɔ abo? Néndé, genó eyi gélu muú metɔɔ géji ne gétánege ji meno. 35 Muú melóméló ájogé depɔ delódéló eti délu ji né metɔɔ, muú mebomebo ájogé depɔ debodebo eti délu ji metɔɔ. 36 Kaáge wáwálé nnó, bií unɔɔ mpa Esɔwɔ yéndémuú ágarege nye ula bi ji ajɔɔ yéndé gechugé mejɔɔ gebogebo eyi gétané ji meno. 37 Néndé ye mpa akwilege wɔ, ye akwene wɔ, áɔɔ ji lé né uchu mejɔɔ bye.

Bɔɔ ákelege Jisɔs apyéé ufélekpá
(Mak 8:11, 12; Luk 11:29-32)

38 Jisɔs ájogé mbo, ánlere mabe Esɔwɔ ne bɔɔ Farasi fɔ ájɔɔ ne ji áké, “Ménlere, pye ufélekpá ese dégé, manlere nnó utó bye utané mbaá Esɔwɔ.” 39 Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Enyú njye eniné na debɔ, delu bɔɔ abi átií meso ne Esɔwɔ. Dekélege me nléré enyú ufélekpá, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ, wye lé ufélekpá Jona muú ekpávé Esɔwɔ ne me nléerege nye enyú. 40 Wye nkane Jona ábelé ndɔ eléé né mmu une mekwɔle, mbɔntó ne áníge nye me Maá Nte Mekwaá mbélé ndɔ eléé utuú ne ŋwɔmese né mme. 41 Bií unɔɔ mpa Esɔwɔ, bɔɔ meló Ninεve ákwilege nye áshulé

* 12:27 Elú wáwálé nnó: “Belsɛbɔb” élé mabɔ amifo, ami ákuú danchɔmeló pé ntó né 10:25.

enyú bɔ́ nɔ́ nɔ́ enina ndo nnó dɛ́pɛ gabo, néndé, ákwɔré nya matɔ́ bwɔ́ ákame né ɛsɔwɔ́ gébégé Jona ágaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ ɛsɔwɔ́. Góge mpye enyú dékaá nnó, muú alu né metɔ́ metɔ́ nyú ayi ágarége mekomejɔ́ apwɔ́ Jona yémbɔ́ dékélégé fɔ́ mánkwɔré. ⁴² Bii unɔ́ mpa ɛsɔwɔ́, mfwa mendée né melɔ́ Shɛba ákwilege nye ashule bɔ́ nɔ́ nɔ́ enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá tete ewu áchwɔ́ wú unó bi mfwa Solomun áleré nya bɔ́ ne déngá. Kaáge ye nnó muú alu mbɔ́ né metɔ́ metɔ́ enyú ayi álérege mekomejɔ́ ne déngá apwɔ́ mfwa Solomun yémbɔ́ défyéé fɔ́ matu manwúge.”

Melɔ́ nchye ayi akéré meso
(Luk 11:24-26)

⁴³ Jisɔ́s afé mbe ajage aké, “Abúgé meló nchye atanege muú mmye, alá yia yiáge né mmu mashwɔ́ne akélege melu ewe ajwlege. Akélege alá ge wɔ́, ⁴⁴ ajógé ne geme jíí aké, ‘Nkerege meso mbaá ayi mbɔ́ nlu.’ Akerege meso agegé nnó melu ewémbɔ́ élú mewa, áshwa ɛla pópó ákwyéé ábelé, ⁴⁵ akerege, afé ase áló nchye abifɔ́ akénéama abi abɔ́ apwɔ́ jɔ́, ákpé ájwólé mmu. Ne gefɔ́ ɛyígé muú yimbɔ́ ábɛé gebɔ́ gɛ́pwɔ́ ɛyígé mbembe. Wye na ne epye nye ne enyú nɔ́ nɔ́ enyú abo bina.”

Jisɔ́s aleré ufɔ́ bɔ́ abi alú aɔ́mɔ́ bií ne mmá wuu
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Ne nkane Jisɔ́s alú jyéé mbe manjɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ bimbɔ́, mmá wuu ne aɔ́mɔ́ bií áchwɔ́ tene dafye ákelege manjɔ́ mejɔ́ ne jɔ́. ⁴⁷ Muú fɔ́ akulé agare jɔ́ aké, “Ge mmá wye ne aɔ́mɔ́ byéé alú mbɔ́ dafye tene ákelege manjɔ́ mejɔ́ ne wɔ́.” † ⁴⁸ Jisɔ́s ashuu muú yimbɔ́ meko aké, “Ndé bɔ́ alú mmá wa ne aɔ́mɔ́ ba?” ⁴⁹ Abwéé ɛbwɔ́ asá mbaá baá utɔ́ bií aké, “Gégé mmá wa ne aɔ́mɔ́ ba ná.” ⁵⁰ Nendé, yéndemuú ayi apye genó ɛyigé Nte wa muú alu né mfaánebuú ákelege, jɔ́ yimbɔ́ ne alu mmá wa ne menɔ́mɔ́ wa.

13

Nekanémejɔ́ mentya
mbwɛ
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Wye né bií bimbɔ́, Jisɔ́s atané né gepú ɛyigé jɔ́ abɔ́ alú wye, ashulé aɔ́mɔ́ né mbale géntoógé mewaá. ² Gejamégé bɔ́ ákwólé jɔ́ afé ewu. Jɔ́ ágé né nnó bɔ́ bimbɔ́ ájá dɔ́, aɔ́mɔ́ kpe ajwólé mmu ékpée ewé élú né mbale nnyi. Bɔ́ bimbɔ́ ako átené né mbale géntoógé mewaá. ³ Alɔ́ manleré ɛbwɔ́ gejamégé unó né makámejɔ́. Ató neka eniné mbe aké, “Bii uma mempye makɔ́ fɔ́ afé manjye tya mbwé né mekɔ́ wuu. ⁴ Ndere átyaá ájyéé, ámé mbwé áyifɔ́ ákwé né maá meti ayi ákoge wye, denywɔ́né dégé gé déchwɔ́ chwé dényé. ⁵ Amé áyifɔ́ ákwé

† 12:47 Elú wáwálé nnó: Né bɔ́ nɔ́ ukwene bifɔ́ malɔ́ yina apɔ́ wye.

né mfaá mme etárávέ mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yéé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó, ⁶ ημεέ έtyégé, edo mbwé yimbó, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Amé áyifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wye, áchígé, genkpé eyigémbó géwé gekweré mbwé yimbó meshíí εjo agbó. ⁸ Yémbó amé ayifó ákwé né mme melóméló, áchií áwé, chánchá, áfyε uló. Ayifó áfyε usaá uló uta, áyifó áfyéé usaá uló uleé, ne áyifó áfyéé uló esaá meso efya ápwó nkane ábó ápené.” ⁹ Jisós ánérégé manto nekanemejóó ενίne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú”.

Ula bi Jisós atóme makámejóó

(Mak 4:10-12; Luk 8:9, 10)

¹⁰ Jisós ánérégé mántó nekanémejóó ενίna, baá utóó bíí ájye gíí ji aké, “Ata ula nnó wó olérégé bós bina né makámejóó”? ¹¹ Jisós ashuú εbwó meko aké, “Elé enyú ne Εσωω apyé nnó dékaá wáwálé depó etiré délú nya bíbíí ndere ji ágbárege nye gefwa jíí. Yémbó ji anene fó deti gbógónó mbaá bós abifó nnó εbwó akaá wó. ¹² Néndé, yéndémuú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji εbwó nnó abé ne gejamé. Ne muú ayi alá pó, yé ékéké ewé ji awya, áséle nye εta wuú. ¹³ Gégé ula bi menlérege εbwó né makámejóó na, áwyaá ame mangé, yémbó ágéné fó, áwyaá matu mánwú yémbó

áwuú fó, ye mankaá ákaágé fó cháchá. ¹⁴ Ne ndere εbwó ápyéé mbó, genó eyigé Εσωω apyé Asaya muú εkpávέ wuú ajóó nyá getane wáwálé, nnó, ‘Enyú dénénege nye matu manwú mekomejóó wa yémbó dekaágé ula, défyε nye ame mangé unó εbí mpye yémbó dégéné fó.

¹⁵ Néndé bós bina anea matóó, awyaá matu mmeé. Akwere ame bwó né depóre Εσωω, mbógé épó mbó fó wó, mbó ágéne mbaá ne ame bwó, áwuú ne matu bwó ákaá chánchá ákwóre matóó ákeré εta wa nnó mpye εbwó ápó.’

¹⁶ Enyú dewya éfwó, néndé, ame nyú ágéne ne matu nyú ntó áwú. ¹⁷ Kaáge wáwálé nnó gejamé gé bós εkpávέ Εσωω ne bós abi alu cho né mbe ushu Εσωω, ákelé nya meti mangé unó bi enyú dégéné mbó, yémbó áge wó, ne manwú unó bi enyú déwuú mbó yémbó áwuú wó.”

Jisós agare bad utóó bíí ula nekanémejóó mentya mbwe

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Jisós afé mbe mánjógé aké, “Wúge ye ula nekanémejóó mentya mbwe. ¹⁹ Mbwe ayi akwené né maá metí ayi ákoóge wye alu éke bós abi áwúgé mekomejóó Εσωω ayi ágárege nkane Εσωω ágbárege gefwa jíí alá ákaágé ula, danchómeló achwó aferé ji né mmu matóó bwó. ²⁰ Ne mbwe ayi ákwené né mfaá mme

etáráné, álu eké bɔ́ɔ́ abi áwúgέ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́ ténéténé yimbɔ́, áse ji ne nechóchó. ²¹ Yémbɔ́, mekomejɔ́ yimbɔ́ akpé fɔ́ ebwɔ́ mmu matɔ́ chánchá wɔ́, awyágé mano. Gébégé álogé mangé efwyale ndere bɔ́ɔ́ ápaá ebwɔ́ gétúgέ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́, ájá mmye meso. ²² Ne mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshii ejomé, álú eké muú ayi áwugé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwɔ́ ne gefwa, ujo mekomejɔ́ yimbɔ́ upyέé ji áwɔ́ umpome ulúúl wɔ́. ²³ Mbwé ayi ákwené né mme melóméló, alu eké bɔ́ɔ́ abi áwugé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ́, ákaágé ula. Mekomejɔ́ yimbɔ́ akwɔ́régέ genwáge ebwɔ́ gebéé eké mbwé ayi áchií áwene chánchá afyéé gejamégé ulɔ́. Ayifɔ́ afyéé usaá ulɔ́ uta ayifɔ́ usaá uléé, ne ayifɔ́ esaá meso efya.”

Nekanémejɔ́ mancha ami muú mawámé apené mmu mekɔ́ mbwε

²⁴ Jisɔs ama tó nekanémejɔ́ enínefɔ́ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ́ ágbárege gelu eké nekanémejɔ́ eníne na. Mende fɔ́ apε mbwé melóméló né mekɔ́ wuu. ²⁵ Ne bií fɔ́ ndere mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ́, apene mbwé yimbɔ́, muú mawámé wuu akwilé ne utuú ayi yéndemuú abelé geja, ajye pε ntó mancha né mpu mbwé yimbɔ́, alya afé. ²⁶ Ne gébégé mbwé yimbɔ́ áchií áwene afyéé ame, ne bɔ́ɔ́ ágéné nnó mancha ntó ne mawene mbɔ́ né mekɔ́.

²⁷ Efέé ne bɔ́ɔ́ utɔ́ mende yimbɔ́ ajye gií ji aké, ‘Ata pɔ́ ɔpena lé mbwé áyi álú melóméló né mekɔ́ wyε? Ne mancha matané efɔ́ wyé?’ ²⁸ Ashuú ebwɔ́ meko aké, ‘Ebe nye lé muú mawámé wa ne ajye pε mancha mimbɔ́.’ Bɔ́ɔ́ utɔ́ bimbɔ́ ágií ji aké, ‘Nnó ɔkelegé ese déjyé degoó mancha mimbɔ́?’ ²⁹ Mende yimbɔ́ ashuú ebwɔ́ meko aké, ‘Ngba, debogé mangoó mancha yimbɔ́ nana, dechome nye ne mbwε yimbɔ́ degoó. ³⁰ Góge áji awε chonchó ne mbwε, gébégé mbwε ákwɔ́négέ mamferé ngarege nye bɔ́ɔ́ abi áferégé nnó ábɔ́ mbe ágoó mancha mimbɔ́ áwé uboubo áfyé né mewε, ne áferé mbwε áfyé mmu meke ákpá áchwɔ́ ábélé mfaá gélálé.’ ”

Nekanémejɔ́ mbwé ayi ákuú ji Mɔ́sta

(Mak 4:30-32; Luk 13:18, 19)

³¹ Jisɔs ama tó neka enínefɔ́ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ́ ágbárege gélú eké nekanémejɔ́ eníne na. Mende fɔ́ apε nyiné gempome genɔ́ eyigé ákuú nnó mɔ́sta né mekɔ́ wuu. ³² Nnyiné gempome eyigémbɔ́ génené gépwo amé mbwé ayifɔ́. Yémbɔ́ gébégé néchií néné, népwo baá unɔ́ abifɔ́ abi ápené nébwɔ́lé gekpékpégé genɔ́ eyigé denywɔ́né déshíge, détenege anyua bwɔ́ wyé.”

Nekanémejɔ́ Yis
(Luk 13:20, 21)

³³ Jisɔs ama tó nekanémejjó eniné fɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú eké yis uka ebi upye brɛd amualé ebi mendée abɔ achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaaá tɛ flawa meko amuále.”

Ula ébi Jisɔs alerege né makámejjó

(Mak 4:33, 34)

³⁴ Né gejamégé ndɔ eyi Jisɔs abó alerege nya unó bina ne gejamégé ebifɔ mbaá bɔɔ, alerege lé né makámejjó. Alérége nyá fɔ bɔɔ bimbɔ genóge fɔ ayi alá tómé nekanémejjó wɔ. ³⁵ Atome nyá makámejjó yina nnó genó eyigé muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ fɔ abó ajɔɔ gébé wáwálé. Ajɔɔ nya aké, “Me njógé nye mejjó ne ebwɔ né makámejjó, nlerege ebwɔ unó bi Ɛsɔwɔ abelé bibí tɛ gébége ji akwye mme.”

Jisɔs agaré ula nekanémejjó mancha ami muú mawámé apené né mekɔɔ

³⁶ Jisɔs alya gejamégé bɔɔ bimbɔ ajye kpe mmu gepú ne baá utɔɔ bíí. Ɛféé ne baá utɔɔ bíí ágíí ji aké, “Nte sé, gare ese ula nekanémejjó mancha mi muú mawámé apené né mekɔɔ.” ³⁷ Ashuú ebwɔ meko aké, “Muú yi apene mbwe melóméló yimbɔ élé Maá Nte Mekwaá.” ³⁸ Mekɔɔ ewémbo ɛtené mbaá mme meko, ne mbwe melóméló yimbɔ atené mbaá bɔɔ gefwage Ɛsɔwɔ. Mancha matené mbaá bɔɔ danchɔmeló. ³⁹ Ne muú mawámé ayi apene mancha élé danchɔmeló. Mamferé mbwe atené mbaá gébé eyigé

mme yina abyéé. Ne abi áférege mbwe yimbɔ élé makiénné Ɛsɔwɔ. ⁴⁰ Wye nkane ánywérege mancha uboubɔ áfyé né mewe, mbɔntó ne ápyéé nye ne bɔɔ danchɔmelo gébége mme yina abyéé. ⁴¹ Gébé eyigémbo, me Maá Nte Mekwaá ntome nye makiénné ya, áfé ájya bɔɔ abi ápye ate ákpéne né gabo ne abi alá akpege mabe áfere né mpu bɔɔ gefwa ya. ⁴² Makiénné yimbɔ áferégé ebwɔ, áfomé mmu gekpékpégé ntoné mewe. Ɛféé mbɔ ne ebwɔ álilí nye, ányé manjéné. ⁴³ Gébé eyigémbo gepógé bɔɔ abi álú cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ gégénege nye eké mɛmɛé né gefwage nte bwɔ Ɛsɔwɔ. Muú ayi awyaá matu awú chánjéné.

Nekanémejjó genógé ŋka eyi ábií

⁴⁴ Jisɔs ama tó nekanémejjó eniné fɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú eke nekanémejjó eniné na. Muú fɔ age genógé ŋka eyigé ábií né melu mme, agege abí geji chánchá alya, áfé ne gejamégé nechóchó. Akpó yéndégenó eyigé ji awyaá ajye na melu mme ewémbo.”

Nekanémejjó ntaa eniné né jamé ŋka

⁴⁵ Ama ato neka enínefɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege fa mme gelú ntó eké nekanémejjó eninéna. Menkene gese fɔ akene akélege mataá ayi ajamé ŋka dɔɔ mana. ⁴⁶ Agégé né máa

eniné né jamé nka, ajye kpo unó bi ji awya uko anna neni”

Nekanémejó dansa

⁴⁷ Jisós ama ató neka eniné na aké, “Gefwa eyigé Eṣṣwá ágbárege fa mme gélú eké nekanémejó eninéna. Anwané meshuú fṣ, áṣṣo dansa né nnyi. ⁴⁸ Ndere áṣṣó meshuú ese wye ufṣṣufṣṣó, ágégé nnó meshuú ese wye dṣṣ, aja ákwó né mapéa mewaá. Ajya eyi melóméló áfyé mmu uba ne eyi mebomebo atuú ágbé. ⁴⁹ Wyembṣo ntó ne ebéé nye bií mpa Eṣṣwá gébége mme abyéé. Makiénné Eṣṣwá áchwó fére nye bṣṣo abi ápyéé gabo né mpu abi ápyéé genó eyigé Eṣṣwá akélege. ⁵⁰ Aferégé ebwó, áfómege mmu gekpékpégé ntoné mewé. Alaá wye álilí, ányé manéné.”

Jisós ajoge depṣo etiré dekε ne etiré gekwéne

⁵¹ Jisós agii baá utṣṣo bií aké, “Pṣ enyú dékaá depṣo etiré na chánéné?” Akamé aké, “Eh dekaá.” ⁵² Ajṣṣo ye ne ebwó aké, “Yéndé menleré mabe Eṣṣwá ayi ágií ndere Eṣṣwá ágbárege gefwa jii fa mme, alu eké mbṣṣo gepú ayi akaáge unó Eṣṣwá bi ukε ne ebi gekwéne ebi úlú né mmu maá gepú ayi ji ábélege unó bií wye.”

Bṣṣo Nasaret abyá Jisós

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisós anérége manleré makamejó yi, alyaá melu ewémbṣo, ⁵⁴ akeré meso

né melṣo wuú. Ndere alṣṣo manlérégé bṣṣo mekomejó Eṣṣwá né mmu echa mmyemenene bwṣṣo, ála mano mekpo fuú ágige ate aké, “Ndé muú áchyéé ji gefṣṣogé denjá eti? Ne utṣṣo mampye ukpékpé ufélekpa bina? ⁵⁵ Pṣ maá menwṣṣoné upú na? Pṣ Meri ne alu mma wuú? Pṣ nnó aṣṣmo bií abi ande élé Jεmsi, Josef, Simun, ne Judas? ⁵⁶ Ne pṣ aṣṣmo bií abi andée álu na fa ne esé? Ne ji atané ye efṣṣo ne gejamégé denjá etirena?” ⁵⁷ Né getú eyigémbṣo, ábya ji, yémbṣo Jisós ajṣṣo ne ebwó aké, “Anoge muú ekpávé Eṣṣwá yéndé mbaá. Wyélé bṣṣo melṣo wuú ne abi ula gepú bií ne ála nóge ji.” ⁵⁸ Ne téé mbaá ála áfyéé fṣ metṣṣo ne ji wṣṣo, ji ntṣṣo ápye fṣ gejamégé ufélekpa né melṣo wuú wṣṣo.

14

Negbo né Jṣn Menwyaá bṣṣo manad Eṣṣwá
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Né gébé eyigémbṣo Herṣṣo muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilí, ji awúgé ngṣo ukpékpé unó bi Jisós ápyéé, ² ajṣṣo ne bṣṣo abi apyéé utṣṣo ne ji aké, “Elé Jṣn menwyaá bṣṣo manaá Eṣṣwá. Eṣṣwá apye ji akwilé né negbo. Ge ula bi ji awya utṣṣo mampye ufélekpa” ³ Herṣṣo aferé mbṣo néndé ji ne ápyéé nnó ágbaré Jṣn áwé áfyé né mmu gepúgé denṣṣo, gétúgé agaré gabo ayi Herṣṣo apyé nnó aferé Herṣṣodiyas mendée menmo wuú Filip

abá. * ⁴ Né gébége Herød aselé Herødyas né neba, Jøn agarege ji aké, “Ébé Èsowò ekame fò nnó wò òse mendée menjmo wye òbá wò.” ⁵ Herød akelé meti manwá Jøn, yémbò afò bòò Jus, néndé ebwò ákame nya nnó Jøn alu muú ekpávè Èsowò. ⁶ Ne né bií ebi Herød anené epaá mante bií ebi ábyené ji, maá Herødyas mesò mendée, abé mabeé malómáló né mbe ushu bòò abi áchwòò nyé epaá ewémbò kpaá te metòò megòmegò epye Herød, ⁷ ajòò ne maá yimbò aké, “Nkelé nnó, Nchyege wò yénde genó eyigé òkelege nnó menchye wò.” ⁸ Maá yimbò ase majye mma wuú ajye jòò ne mfwa Herød aké, “Fye mekpo Jøn menwyaá bòò manaá Èsowò fa né gebagé nkpagene nana.” ⁹ Mechó ewéna epye Herød álá jòò, yémbò elé ji akele mé né mbe ushu ankéé bií abi áchwò epaá, ákágé sé nkane amáge kwòre mejòò wuú. Aké bòò bee ápye genó eyigé maá yimbò ajòò. ¹⁰ Ajye ásò mekpo Jøn né mmu gepúgé denò áchwòò ne ewú. ¹¹ Anérégé afyé ewú né gebagé nkpagene áchwò chyé maá yimbò mendée, ase ajye chyé mbaá mma wuú. ¹² Ne baá utòò Jøn áchwòò kpá genkwò jíí ajye níí. Ajye ágare Jisòs nkane epye ne Jøn.

Jisòs achyéé delé bòò ata menyéé

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jøn 6:1-14)

¹³ Jisòs awúgé abya negboné Jøn, alyaa melu ewémbò ájye kpe mmu ekpée ne baá utòò bií, áfé né mbaá ayi álu bòmbò, nnó ebwò ábé ewú ebwò ebwò. Yémbò bòò áwúgé nnó akpe ekpée ale jye, átané né umé malò áke ne uka ákwòlege ji. ¹⁴ Jisòs átanégé mmu ekpée, mankwò mapea mewaá, agé gejamégé bòò, ne meshwe akwò ji metòò gétúgé ebwò, apye ebwò atoó mbaá mameé ayi ebwò ábò ámée.

¹⁵ Ndere nkwale akwònege baá utòò bií ájyé báne ji aké, “Ata bií úfé ne mbaá yina alu eke mashwòne, lyaá bòò bina ájye áná menyéé né baá malò ayi álu fa kwòkwólé ányé.”

¹⁶ Jisòs ashuú ebwò meko aké, “Ngé fò ula bi ebwò ájye kéle menyéé wò. Ènyú ambòò chyége ebwò genó ányéé.”

¹⁷ Baá utòò bií aké, “Déwyaá lé ntó bréd étáa ne meshuú épea fa, ye genó eyigécha gepó.”

¹⁸ Jisòs aké ne ebwò, “Chwòge me ne éji.” ¹⁹ Agaré gejamégé bòò bimbo aké ájwólé né dambyanja, asé ntóò bréd eyimbò étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú achyéé matame mbaá Èsowò agyá éjí ubauba achyéé baá utòò bií, nnó ákaré mbaá gejamégé bòò bimbo. ²⁰ Yéndémuú ányé ágbeé. Ne baá utòò bií áke ányweré ayi álaá, ágbeé usá úfyáneupeá. ²¹ Mpa bòò abi ányé menyéé yimbò mbògé álá gbéé fò ándée ne baá wò, ande ebwò ebwò álu delé bòò átaá.

* **14:3** Elú wáwálé nnó: Filip alú meso Herød. Ji abá Herødyas. Ebelege Herød afere Herødyas mendée Filip, abá.

*Jisṣs akε mfaá meko manaá
(Mak 6:45-52; Jṓn 6:15-21)*

22 Epyégé mbṓ, Jisṣs aké baá utṓ bií ákpε ekpée ábṓ mbe áchyaágé gentoógé mewaá. Ji ala meso agare bṓṓ nnó ebwṓ ákéré né upú bwṓ. 23 Anérégé mangaré ebwṓ nnó ákéré, akwṓ afé mfaá mékwé jimbií manemmyε. Alu éwu jimbií kpaá te nkwalε akwṓné. 24 Né gébé eyigémbṓ ekpée ewé ekpané baá utṓ bií éfé mé tete metṓṓ nnyi. Mbyo ammyε ne εwu, apyεé ηgbannyi adoo éwu εgbé ewé ne ewé. 25 Eḷṓ né gejéjégébi kpaá te dondo, Jisṣs ákéné mfaá meko manaá manjye báne ebwṓ. 26 Baá utṓ bií aké ágéne nkane ji akéne achwṓ mfaá meko manaá, εfṓ ekwṓ ebwṓ matṓṓ ákálege áwére aké “Meló ṓ ṓ, meló ṓ ṓ”. 27 Ténéténé yimbṓ Jisṣs ajṓṓ ne ebwṓ aké, “Elé me, gbarege matṓṓ nyú, défṓge.” 28 Pita ashúú ji meko aké, “Ata mbṓgé nnó ele wṓ wáwáλέ pyε me ntó nshulé nke mfaá meko manaá nchwṓ mbané wṓ.” 29 Jisṣs aké ne ji, “Shulé chwṓ, ajṓge mbṓ.” Pita atané mmu ekpée ashulé nnyi alṓ mánkεné mfaá meko manaá manjye báne ji. 30 Ne nkane ágené mbyo nnyi ammyε ne εshye, εfṓ ekwṓ ji metṓṓ ne alṓ manke mmu nnyi. Akalé aké, “Ata, poó me.” 31 Jisṣs asá ebwṓ ténéténé yimbṓ agbaré ji, ajṓṓ aké, “E é metṓṓ ewé ofyεé ne me elú dada, waá aké wṓ ṓbe ne dembyṓ né metṓṓ.” 32 Ebwṓ ákpégé né mmu ekpée, mbyo yimbṓ

apwá. 33 Eféé ne bṓṓ abi álú mmu ekpée ánogé Jisṣs, ajṓṓgé aké, “Wáwáλέ wṓ ṓlu Maá Eṣṓwṓ.”

*Jisṣs apyε bṓṓ mameé dtoo
né Genésáret
(Mak 6:53-56)*

34 Bṓ Jisṣs anérégé manchyaá gentoógé mewaá eyigémbṓ, ákwṓné né melṓ Genésaret. 35 Ne bṓṓ abi álú eféé ákaá nnó gé Jisṣs na, álṓ meko né malṓ ayi álú né gebagé mewaá eyigémbṓ geko. Bṓṓ bimbṓ ákpá yé bṓṓ abi ámeé ako áchwṓ ne ebwṓ mbaá Jisṣs. 36 Anε Jisṣs mmyε nnó agṓ ebwṓ áta lé mano nkú jí. Ne yéndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisṣs atoo.

15

*Jisṣs agarege unó bi ukwene ante bṓṓ Jus áleré
(Mak 7:1-13)*

1 Bṓṓ Farasi ne anleré mabé Eṣṓwṓ fṓ átané Jerosalε áfé mbaá Jisṣs ágií ji aké, 2 “Ulannó ne baá utṓṓ byε ályaa mankwólégé unó bi ukwene ante sé áleré? Pe ebwṓ áshwónégé fṓ amu gefṓṓ eyigé ukwene ante sé ajṓṓ nnó esé dépyégé ne dényégé menyεé.” 3 Jisṣs awúgé mbṓ ashúú ebwṓ meko aké, “Enyú ntó delyaa mabe ayi Eṣṓwṓ aké débélégé, dela kwólé lé unó bi ukwene ante nyú áleré? 4 Desε ndere Eṣṓwṓ ajṓṓ nnó, ‘Nógé mma wye ne nte wye.’ Ne ajṓṓ ntó nnó, ‘Mbṓgé muú ajṓṓgé mejṓṓ mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú ábṓ manwá ji.’ 5 Yémbṓ né εgbé

εwé nyú, dela gáre lé nnó, mbəgé muú abεgέ ne genó εyigέ ji akage poó mma wuú yεέ εbélé nte wuú ne geji, 'Agaré lé nnó anyé mé meno manchye geji mbaá Εσωω.'
 6 Αpyεgembə abəó sé manleré ενόgέ, apoó mmá wuú ne nte wuú manchyeέ εbwó geji wó. Wyεmbə ne enyú desele mabe Εσωω ne gembya gétúgέ gepə εyigέ ukwene ante nyú áleré. 7 Enyú bəó dembwólé, Asaya muú εκpávέ Εσωω abó alu cho gebégé agaré nyá mekomejəó Εσωω atomé ne enyú nnó,

8 "Bəó bina ánógé me ne ubómeno, yémbə ánógé fó me né mmu matəó bwó cháchá.

9 Enógé ewé εbwó ánoge me elú detú, nénde ásele unó ukwene ante bwó álerege eké mabe ya."

Unó bi upye mekwad alá beé fə cho né mbe ushuú Εσωω (Mak 7:14-23)

10 Jisəs akuú njuné bəó eniné mbə nechwó eta wuú, aké,

"Wúge genó εyigέ menkelege mangaré enyú ne kaáge nnó.

11 Unó bi upye muú alá beé cho né mbe ushuú Εσωω, upó fó εbi ukpéne ji né meno, élé eyi getanege ji né meno."

12 Jisəs ajógé mbə baá utəó bíi ake mmye afí ji agíi aké, "Okaá nnó genó εyigέ wə ojoó mbə gepye bəó Farasi áso matəó wó?" 13 Jisəs ashuú

εbwó meko aké, "Nte wa muú alu né mfaánebuú agoóge nye yéndé genəó εyigέ ji alá pεέ wó. 14 Dechyege gemεge nyú εfwyale gétúgέ bəó Farasi bimbə. Εbwó álú bəó ame nónómé abi ájame abifə meti. Ne mbəgé muú ayi ame anómé ji, ajame nte muú ame nónómé meti, εbwó ako ákwéne mmu gepyeέ." 15 Jisəs ajógé mbə, Pita agíi ji aké, "Gáre εsé ula nekanémejəó eniné wə otome na nnó, epófó unó bi ukpéne muú né meno ne upyeέ ji ála beé fə cho né mbe ushuú Εσωω."

16 Jisəs aké ne εbwó nnó, Enyú ntó delú defəó pə eké ate? 17 Enyú dekaá fə nnó, yéndégenó eyi gekpéne né meno gékoóge le né une ne getané wó? Geji gepyeέ fə nnó muú ábέ debadeba né mbe ushu Εσωω. 18 Yémbə unó bi útánege muú né meno utanege ji né mmu metəó, ubi ne upye ji abεέ debadeba né mbe ushuú Εσωω. 19 Elé né metəó ne uféré uboubo utanege, ubi ne upye bəó áwáne ate, ákwene malə, ánáne manáne tametame, ájo εjo, átenege ntésé gebyə, ne manchəge mabə ate. 20 Gé unó bi upyéε muú alá beé fə cho né mbe ushuú Εσωω na. Mbəgé muú anyεgέ menyεέ amu deba epyé fə nnó ji áβεgέ cho né mbe ushuú Εσωω.

Mendée ayi afyεé metəó ne Jisəs

(Mak 7:24-30)

21 Bə Jisəs ályaa éféé, áfé né gebagé mewaa Tiya ne Sidən. 22 Ne mendée fə né geluage bəó Kanaan ajwəlege

né gebagé mewaá eyimbo, achwó báne Jisós anene ji mmye aké, “Mpyáne Devid, Ata ge me meshwe. Melo nchye akpe maá wa mmye, achyeye ji efwyale dó.”²³ Jisós ashúú yéé ji meko wó, eféé ne baá utóó bií ajóó ne ji áké, “Bú mendée yina ajye néndé achyeye esé efwyale ne mejóó.”²⁴ Ne Jisós aké, “Esowó ató me nnó nchwó le mbaá bóó Isrelí abi álu éké magómheme ayi ánomé.”²⁵ Yémbó mendée yimbo achwó tó manó né mbé ushuú wuú anene ji mmye aké, “Ata poó me.”²⁶ Jisós ashúú ji meko aké, “Elómé fó nnó muú ase menyéé ayi baá melo ányé achyéé bó mammye.”²⁷ Mendée yimbo ntó ashúú ji meko aké, “Ata elú wáwálé, yémbó bó mammye ányéé uchóchogéré menyéé ebi utanegé mfaá ekpókpógélé ante bwó ukwene mme.”²⁸ Jisós awúge mbó, ashúú ji meko aké, “É, é, mma metóó ewé ofyéé ne me eja gé. Esowó apye nyé genó eyigé wó akélege.” Wye né gébé eyigémbó, Esowó apye maá mendée yimbo atóó.

Jisós apye gejamé gé bóó mameé atóó

²⁹ Bó Jisós ályaágé yéé eféé, ákoó né mapea géntóogé mewaá Galilí. Akwó mfaá mékwé ajwólé ka.³⁰ Gejamé gé bóó áchwó eta wuú ne ubwiré bó, bóó ame nónómé, bóó uchánchi, abi álá jógé mejóó álá wuú, ne gejamé gé bóó mameé abifó. Abelé ébwó mbé ushuú Jisós

ne apye ébwó ako átoó.³¹ Bóó bimbo álá mano mekpo fuú ndere ágené bóó abi ábó álá jógé mejóó, ájóoge abi ábóó álá wuú, áwuú, bóó uchánchi átoó, ubwiré úkéne ne abi ame nónómé ágene. Bóó bimbo áféé Esowó ayi bóó Isrelí áno gé.

Jisós achyéé delé bóó ani menyéé

(Mak 8:1-10)

³² Jisós akuú baá utóó bií ajóó ne ébwó aké, “Meshwe apyéé me ne bóó bina gé néndé ále mbó fa ndó eléé ne me ne nana ápó yéé ne genó eyigé ányéé. Nkélégé fó manlyáá ébwó ájyéé une mesa ekage muú bwó fó átóó né meti.”³³ Baá utóó bií ágií ji áké, “Fa né mashwone ese degene mbó menyéé fó ayi ákwanege njuné bóó bina manyé né mbaá yina ayi melo elá épó?”³⁴ Ne Jisós ágií ébwó aké, “Enyú dewyaá ntoó bred eníí eféé?” Ashúú ji meko aké, “Dewyaá ntoó bred ékénéama ne ukéké baá meshuú.”³⁵ Eféé mbó ne Jisós agaré bóó bimbo aké, “Jwólege mme.”³⁶ Aségé ye ntoó bred eyimbo ékénéama ne ukéké baá meshuú bimbo, achyéé matame eta Esowó gétúgé menyéé yimbo. Agya ji ubauba achyéé baá utóó bií nnó ákáré mbaá bóó bimbo.³⁷ Ébwó ako ányéé ágbeé ne gébé gé baá utóó bií ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama.³⁸ Mpa ande abi anyéé menyéé yimbo álu bóó delé aníí. Apaá fó andée ne baá melo wó.³⁹ Epyégémbó,

Jisɔs ate bɔɔ bimɔ áwílé. Jimɔ ajoye kpe mmu ékpée afé né gebagé mewaá Magadon.

16

Ekwɔ bɔɔ Farasi ne Sadusi agii Jisɔs nnó aléré ebwɔ ufélekpa

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Gébé eyigémbɔ, bɔɔ ekwɔ Farasi ne bɔɔ Sadusi áchwɔ mua Jisɔs áké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Esɔwɔ ne atóme wɔ.” ² Yémbɔ Jisɔs ashuú ebwɔ meko áké, “Nkwale akwónégé nebuú né gelege deké bií ulóme nyé geyá.” ³ Ne dondo akwónégé nebuú nshulégé goge, dansama áké apyé deké, ‘Manaá achwɔ kwé’. Enyú degegé nkane nebuú nélú dekaáge gefógé genó eyigé gechwɔɔ pye, yémbɔ enyú dékaágé ula unó bi upye mbɔ né gébé eyigé na. ⁴ Enyú njoye eniné na debɔ, delu bɔɔ abi átii meso ne Esɔwɔ. Dekelege me nléré enyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ, wye lé ufélekpa Jona muú ekpávé Esɔwɔ ne me nlérege nyé enyú.” Ajóógé mbɔ atané afé ji.

Jisɔs akwelé baá utɔɔ bií mbeé nnó áse gébé ne yis bɔɔ Farasi ne bɔɔ Sadusi
(Mak 8:14-21)

⁵ Ne baá utɔɔ Jisɔs achyaá géntoógé mewaá afé egbé ewé né, ndere ájoye ájinte mamkpa bréd. ⁶ Ndere ebwɔ ájyee, Jisɔs ajó ne ebwɔ áké, “Sege gébé ne yis ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi.” ⁷ Ebwɔ

álɔ manjógé ebwɔ ebwɔ áké, “Ndɔfɔ ajóógé mbɔ lé delá kpaá bréd wɔ.” ⁸ Jisɔs akaá genó eyigé ebwɔ ajóógé ne agii áké, “E é metɔɔ ewé enyú defyee ne me elu dada. Ulannó enyú dejóoge mechó bréd ayi enyu dela pɔ ne ji? ⁹ Nnó enyú delu dekaá? Elúmbɔ eké dejinte nnó me nkaáge chyee enyú menyee. Tege nkane nselé ntoó bréd éta nchyye delé bɔ eta ányee ne usá ebi ulaá. ¹⁰ Ma tege ntó, ntoó bréd ékénéama eyi nselé nya nchyye delé bɔ enii ányee ne usá ebi ulaá. ¹¹ Enyú dekaá nnó me mbɔ njóógé fɔ lé gétúgé bréd wɔ? Goge me mmá nyware njó nnó ségé gébé ne yis ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi.” ¹² Efé mbɔ ne baá utɔɔ bií ákaá yé nnó ji abɔ ajóógé atome fɔ lé ne yis ayi apye bréd amuale. Ajóógé atome lé ne unó bi ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi álérege.

Pita áké Jisɔs alu muú ayi Esɔwɔ akwere ji ela gefwa

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ne Jisɔs alyaáge efée, afé né gebagé mewaá Kaisaria Filipi. Akwónégé wye, agii baá utɔɔ bií áké, “Ndé gefógé muú ayi bɔɔ ajóógé nnó me Maá Nte Mekwaá nlu?” ¹⁴ Baá utɔɔ bií ashuú ji meko áké, “Bɔɔ abifɔ ájóoge nnó ɔlu mewené Jon menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ, abifɔ áké ɔlu Elija ne abifɔ ntó áké ɔlu Jerimaya, elá pɔ mbɔ fɔ wɔ, ɔkage be muú ekpávé Esɔwɔ fɔ.” ¹⁵ Ne ama gií ebwɔ áké, “Yé enyú ambɔɔ deké me nlu

waá?” ¹⁶ Ajógé mbó, Simun Pita ashúú jì meko aké, “Wó òlu Muú yì Èsòwò akweré jì elá gefwa, Maá Èsòwò muú álu mebe yéndégébé”. ¹⁷ Ne Jisós ashúú jì meko aké, “Simun maá Jón, galógáló alu ne wó néndé, mechó ewé òjò mbó, ákwaá fò wó, aleré wó éwú wó, elé Nte wa né mfaánebuú ne aleré wó. ¹⁸ Ne ngarege wó nnó òkamege etarave. Gébégé ntenegé nye echomele bód ba, etarave ewena ne ebéé nebóme. Ne negbo nópó ne uto mampwò ewu. * ¹⁹ Ne nchyege nye wó egbógóló né gefwa eyigé Èsòwò ágbárege. Ne yéndégenó eyigé wó òshyaá fa mme, ebyénnó Èsòwò ntó ashya mé né mfaánebuú ne eyigé wó òkamégé fa mme ebyénnó Èsòwò ntó akamé mé né mfaánebuú.” ²⁰ Ne aji yé baá utóó bíí etu nnó ékágé ágaré muú fò nnó jì ne alu Kras, Muú yì Èsòwò akweré jì elá gefwa.

Jisós agaré efwyale wuu ne negbo nií

(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22–27)

²¹ Èfée ne Jisós alóó mangaré baá utóó bíí pópó aké, “Mbó manjye né Jerosale, efée ákpakpa melò ne anóó baá abi ápye upe Èsòwò ne ánleré mabé Èsòwò, ápye nye me ngé gejamégé efwyale ne apyéé nye bód áwá me. Yémbó ndó eléé ekwónégé Èsòwò abwege nye me nkwilé né negbó.” ²² Ajógémbó, Pita ase

jì átene babá, aló manshule jì ndo aké, “Cha-o! Ata Èsòwò akamégé mechó ewéna epye eta wye.” ²³ Yémbó Jisós aké ne Pita, “Kwilé me mbe ushu, danchomeló. Ògbéé me meti mampye genó eyigé Èsòwò akélege néndé òferégé unó nkane mekwaá, òferégé fò eké Èsòwò.”

Meti efwyale ewé baá utóó Jisós abód mankwólé

²⁴ Jisós agáre yé baá utóó bíí aké, “Yéndémuú ayi akelege mambé menkwólé wa, abó manjinte geme jíí akpá gekwa jíí nnó ákame negbo mankwólé me. ²⁵ Néndé yéndémuú ayi akelege mam-poó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyeé genwá jíí getú ya, ebyénnó abó nye geji. ²⁶ Ndé nsá ayi muú ábód, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? Ndé géfógé genó eyigé muú akágé chyéé mankwóré ne genwá jíí. ²⁷ Ngarege enyú unó bina uko néndé me Maá Nte Mekwaá nkerege nye ne utóó bi Nte wa Èsòwò achyeé me ne makiénné ya ne nchyege nye yéndémuú nsá wuu, ndere jì apyéé utóó. ²⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, gentógé bód álú mbó fáná, abi alá gbóó fò kpaá te ágene nye ndere Maá Nte Mekwaá achwóó nye mangbare gefwa jíí fa mme.”

17

Jisós akwóré gefóó agenege

* 16:18 Elú wáwálé nnó: Mabo 'Pita' mantene nnó etarave né mejóó Grek.

*mané mané**(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Ndó ékéné ékógé, Jisós ase Pita, Jemsi ne Jón menjmo Jemsi ákwó áfé né mfaá mékwé ájwólé ebwó ebwó. ² Ne áké ápéle Jisós akwóré gefó, ushu bíí ugénege eké nésáné ημε ne mandeé jíí abwólé áshwánege mané mané. ³ Ebwó áké ápéle, ágé nkane Mosis ebwó ne Elija ákwómé mbélépó ájógge mejó ne Jisós. ⁴ Pita ajó ne Jisós aké, “Ata eló ndere esé delú fa. Mbógé okélege ntenege nye enyú baá óto áléé fa, ama eta wye, ama eta Mosis ne ama eta Elija.” ⁵ Wye nkane Pita alu jóge mbó, áke ápéle gekó gefó pópó gégénege mané mané gékweré ebwó ako mme ne meko muú atané né mmu gekó eyigémbó aké, “Gége maá wa ayi mbwi metó na, metó egó me ne ji, wuúge ne ji.” ⁶ Gébégé baá utó bina áléé áwuú meko yimbó, efó ekwó ebwó metó ákwé pyó ne mashu mme. ⁷ Yémbó Jisós achwó ta ebwó ne ajó aké, “Kwilege mme defógé sé.” ⁸ Aké ápéle ágé sé muú yicha wó ekosé Jisós ji mbíí.

Elija achwó me

⁹ Ndere ebwó áshulege mékwé ájyéé Jisós áji ebwó etu aké, “Dégarégé muú fó genó eyigé enyú dégené mbó kpaá te me Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.” ¹⁰ Jisós ájógge mbó, baá utó bíí ágíí yé ji aké, “Ulannó ánleré mabé Esówa ájó aké Elija abó

mambó mbe akere meso fa mme gemége nnó Muú yi Esówa akwere ji ela gefwa achwó?” ¹¹ Jisós ajó aké, “Elú wáwálé nnó Elija abó mambó mbe achwó, akwyéé unó uko nnó ube cho. ¹² Yémbó ngárege enyú wáwálé nnó Elija achwó mé ne bóó ákaá fó gefógé muú ayi ji alu wó, ápye gabo ne ji nkane ejíí ebwó. Wyémbó ntó ne ebwó áchyege nye Maá Nte Mekwaá efwyale.” ¹³ Eféé mbó ne baá utó bíí bimbó álé kaá yé nnó mechó ewé ji abó ajógge mbó, atome mbó lé ne Jón menwyaá bóó manaá Esówa.

*Jisós apye maá ayi améé gesasa ató**(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Ebwó ákérégé meso ábané gejamégé bóó. Mende fó achwó tó mano mbe ushu wuú, ane ji mmye aké, ¹⁵ “Ata, ge me meshwe, maá wa mende améé gesasa. Ne nemeé eníné mbó nechyege ji efwyale dóó. Népyéé ji akwene yéndégébé né mewé né gébé eyigéfó akwene né nnyi. ¹⁶ Ne nchwó ne ji mbaá baá utó bye yémbó ápulé nnó ápye ji atóó meti epó.” ¹⁷ Jisós ashuú meko aké, “E é enyú njye enina delu untantamé bóó abi dela fyéé metó ne Esówa cháchá wó. Nkoge mbó metó ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó eníí ne defyéé metó ne Esówa? Chwóge me ne maá yimbó.” ¹⁸ Achwógé ne maá yimbó Jisós anyá meló nchye yimbó atané ji mmye. Wye né gébé eyigémbó

maá yimbó atóó. ¹⁹ Ewyágé Jisós ne baá utóó bií ála ébwó ébwó ne baá utóó bií ágií ji áké, “Ulannó ne esé dépulé meló nchye yimbó mambuú apwó?” ²⁰ Jisós ashúú ébwó meko aké, “Melo nchye yimbó apwó enyú mambú gétúgé metóó ewé défyéé ne Eṣṣwá elu dada. Ngárege enyú wáwálé nnó, metóó ewé défyéé ne Eṣṣwá yé ébé élé ñénéñéné eke nyiné mbwé ngbon, dekage gáre mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa cho né mbaá yicha,’ ne ekwilége. Ye genó gefó gepwóó fó enyú mampye.” ²¹ [Yémbó Enyú dékage buú gefógé meló nchye yina wylé mbógé dénége mmye ne délyage menyéé kpékpé gétúgé depóre Eṣṣwá ne mmyemenene.] *

Jisós ama gare baá utóó bií ndere ji ágboó nye

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Bií fó ndere Jisós ne baá utóó bií alú melu ema né Galilií, ajóó ne ébwó aké, “Ela gachyéé áchyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bóó nchye. ²³ Awáne nye ji ne ndó eléé ekwónégé Eṣṣwá apye nye ji akwilé né negbo. Jisós ajóógé mbó, baá utóó bií ála mesómé mesómé ndere áwuú mbó.”

Jisós agáre mechó ñka makpo echa upe Eṣṣwá

²⁴ Jisós ne baá utóó bií áchwó né melo Kapanóm, ndere ébwó álu ewu, ánselé

ñka makpo echa upe Eṣṣwá áchwó bane Pita ágií ji áké, “Nnó menlere nyú achyége fó ñka makpo echa upe Eṣṣwá?” † ²⁵ Pita akame aké, “Achyége.” Gébégé ji ákere meso né mmu gepú, gemégé nnó ánené meno, Jisós abó mé mbe ajóó ne ji áké, “Simun nwyaaá nkwe mangii wá. Nde ufóó bóó abi afwa mme ásele ñka makpo ne manka yifo eta bwó? Asele na le mbaá ambóó melo wa mbaá ankéé bóó?” ²⁶ Pita ashúú ji meko aké, “Asele mbaá ankéé bó.” Ajóge mbó Jisós aké, “Mbó ebyennó baá ambóó melo áchyége fó ñka makpo. ²⁷ Yémbó esé dekélégé fó nnó depye matóó ásó bóó abi. Shule né gentógé mewaá, oñme eno wye. Meshúú mbe ayi bóóó, néné meno wuú ogene nye ñka wye, ekwanege machyéé ñka makpo ya ne ebye. Bó eji achyéé eta bwó.”

18

Ndé muú alú muú kpád

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ewyá yéé wó, baá utóó Jisós ajyéé agii ji áké, “Ndé muú ábéé muú kpaá né gefwa eyigé Eṣṣwá ágbárege?” ² Jisós akuú maá fó kóó ayi alu efeé, achwógé apye ji aténé né metóómetóó baá utóó bií. ³ Ne aké, “Ngarégé enyú wáwálé nnó muú ála kwóré abe eké mamane kóó wó, abe fó muú ayi anyé nye gefwage Eṣṣwá. ⁴ Ndere elúmbó, yéndémuú

* **17:21** Elú wáwálé nnó: Melo ñwe ewéna epófó né mmú bó ñwe gekwene abifo.

† **17:24** Elú wáwálé nnó: Ñka makpo yina, élé ñka eyi yéndémuú Jus áchyége nnó ákwyége echa upe Eṣṣwá.

ayi ashulege mmye ji mme nkane maá yina ne abeé muú kpaá ayi apwó amu né gefwa eyigé Eṣṣwá ágbárege. ⁵ Yéndemuú ayi akamege mampye galógál ne mamane kóó nkane ayina né mabá ma, ebyennó ase mbá lé me.

Mmuameno mampye gabo
(Mak 9:42-48; Luk 17:1, 2)

⁶ “Yémbá, yéndemuú ayi apyéé mamane kóó nkane ayina nnó apye gabo né geluagé bóó abi áfyéé metóó ne me elú galógál nnó áshíí ji gekpékpé gé ntaá né geme áhémé ji né gentoógé ebeé mega. ⁷ Meshwe apyéé me ne bóó mme yina gétúgé unó bi uténe ebwó ápyéé gabo. Unó bina ubá mampye, yémbá ebóó nye ne muú ayi aténe nte yifó nnó apyéé gabo. ⁸ Mbógé ebwá wye, yélé geká jye ne gétene wá nnó apyéé gabo, só geji ófómé. Elú galógál nnó okpe né geñwá gechúchúle ne nnó okpe né mewé ewé élá nómégé ne upá menyammye bye uko. ⁹ Ne mbógé dambóónnyi wye atene wá nnó apye gabo, pwólé ji ófómé, élú galógál nnó okpe né geñwá gechúchúle ne nnó okpe né ntoné mewé ewé élá nómégé ne amé ápeá.

Nekanémejóó egómñme ewé enomé

(Luk 15:1-7)

¹⁰ “Sege gébé, debyagé fó yéé muú ama né geluágé abi áfyéé matóó ne me

eké ambáné kóó. Néndé, makiénné bwó alu yéndégébé né mbe ushuú nte wa muú alu né mfaánebuú. ¹¹ Néndé Maá Nte Mekwaá achwó mampoó bóó abi alá ákwálege depóre Eṣṣwá.

¹² “Dese nnó muú awyaá usaá magóñme úta ne éma enogé apyéé nnó? Mferé nnó ályágé ayi usaá uni meso nekuúneeni né mbyá mékwé afe akele ewé enomé kpaá té ágéne. Pó mbá? ¹³ Akelé gé ewu agégé, ngarege enyú wáwálé nnó, abeé ne nechóchó dóó né gétúgé éma ewé ji agené apwá áyi usaá uni meso nekuúneeni áyi ála no wó. ¹⁴ Wyémbá ntó ne Nte enyú muú alu né mfaánebuú alá kélé gé nnó yéé muú ama ánó né geluágé abi áfyéé metóó ne me eké ambáné kóó.

Jisás alere ndere muú abeé ne nte meñme ayi apye ji gabo

¹⁵ Jisás afé mbe manlérégé aké, “Mbógé nte meñme wye né echomele bóó ba apyégé gabo eta wyeé, chó báné ji bíbí apye ji akaá gyéé ayi ji apyéé. Mbógé akamégé nnó alu gyéé ebyennó dema se ate ndere añme. ¹⁶ Ne mbógé alá kamé nnó genó eyigé ji apyéé gélú gyéé wó, ‘se muú ama yé apea okere eta wuú nnó unó bí ojoge ne ji bóó apea ye aléé ábé ndere bóó ntesé.’ ¹⁷ Ne mbógé ake ashya wye shyá nnó apó gyéé né genó eyigé ji apyéé, kpá mechó ewémbá cho ne ewu né echomele bóó ba. Ne mbógé echomele epagé

* **18:16** Elú wáwálé nnó: Né meló ñwe ewéna, ajóó wye ñkane asame né mmu ñwe Deterónomi 19:15.

nnó ɔlu chó ne ji alá kámé wɔ, sɛge ji nkane muú ayi alá afyɛé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ́ wó ye eké mensɛle ɲkamakpo.” †

Bad utɔ́ Jisɔs áwyaá ɛshye fa mme

18 Jisɔs ajaǒgé mbɔ aké, “Ngárege enyu wáwálé nnó yéndégenó eyigé enyu deshaá fa mme, ɛbyénnó Ɛsɔwɔ́ ashyaá mé geji né mfaánebuú. Ne yéndégenó eyigé enyú dekamégé fa mme ɛbyénnó Ɛsɔwɔ́ ntó akamé mé geji né mfaánebuú. 19 Ne genó eyigéfɔ eyigé mmage gáre enyú gelu nnó, yéndégébé enyú ápeá fa mme dekamégé meko ama mangii Ɛsɔwɔ́ genó, dénɛgé mmyɛ Nte wa muú alú né mfaánebuú achyɛge enyú geji. 20 Néndé yéndé mbaá yi bɔ́ ba ápeá ye aléé áchomé gé mbaá ama me ntó mbe ɛféé ne ɛbwó.”

Jisɔs alere nnó déjinte gabo ayi ate aɲme ápyéé eta sé

21 Pita achwó gii yé Jisɔs aké, “Atá ɲjige mbɔ nte gabo ayi nte menɲme apyéé eta wa ndɔ enii? Nnó kpaá te ndɔ ekeneama?”

22 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngba, ɛpófɔ ndɔ ekénéama, ɔbɔ manjii ji nte usaá ndɔ uléé meso ɛfya né malu ake-neama. 23 Me ngarege enyú mechó ɛwé gétúgé gefwa eyigé Ɛsɔwɔ́ ágbárege gélú eké abya yina. Mfwa fɔ abɔ́ mankwólé bɔ́ utɔ́ bií abifɔ áchwó ne bɔ́ utɔ́ bií ányéé ji. 24 Ndere alɔ ula mankwólégé,

bɔ́ utɔ́ bií abifɔ áchwó ne muú utɔ́ wuú ayifɔ ama ayi agbaré ji gejamégé ɲka eyi ɛpwɔ́ amu. 25 Ne élé alá kaáge kwɔ́ ujwɔ́ bií ji anyéé mfwa yimbɔ́, mfwa yimbɔ́ aké ákpó mende yimbɔ́, mendée wuú ne baá ne yéndégenó eyigé ji awyaá nnó agé ɲka akwɔ́ ujwɔ́ bií. 26 Ajaǒge mbɔ, muú utɔ́ wuú yimbɔ́ abogéné mmyɛ mme ne mbe ushu mfwa yimbɔ́, anɛ ji mmyɛ aké, ‘Ata, nkpa geka jyɛ, chyéé me gébé nkɔ́le nye ujwɔ́ byéé uko.’ 27 Apyé gé mbɔ meshwe akwɔ́ mfwa yimbɔ́ metɔ́ dɔ́ alyaá ji nnó ajyéé akwɔ́ gé sé ujwɔ́ bimɔ́. 28 Yémbɔ́, ndere muú utɔ́ yimbɔ́ atané mbaá mfwa ajyéé dafye agé nte muú utɔ́ ayifɔ ayi agbaré ji ekéké ɲka ɛwé élá pɔ́ yéé genó mameé ne ɲka eyi ji agbaré mfwa yimbɔ́. Apye ji anyuá amu mmwólé aké, ‘Chyéé me ɲka ya eyi ɔnyéé.’ 29 Nte menɲme yimbɔ́ abogéné mme anɛ ji mmyɛ aké, ‘Nte, chyéé me gébé nkɔ́le nye ujwɔ́ bye!’ 30 Yémbɔ́ mende yimbɔ́ akame wɔ. Tenétené yimbɔ́ afye mende yimbɔ́ né denɔ́ nnó akwɔ́ ujwɔ́ bií uko. 31 Gébé gé bɔ́ utɔ́ mfwa abifɔ́ ágené mechó ɛwéna, metɔ́ ɛsɔ́ ɛbwó dɔ́ ájyɛ toó mfwa yéndégenó eyigé gepyéé. 32 Mfwa akuú muú utɔ́ ayi mbɔ́, ayi ji abɔ́ ajaǒ́ nnó akwɔ́ gé sé ujwɔ́ bi ágbarege ji nnó achwó. Achwó gé, ajaǒ́ ne ji aké, ‘Wɔ́ muú mebo yina,

† 18:17 Elú wáwálé nnó: Anselé ɲkamakpo ányéé nya bɔ́ upwɔ́ gétúgé eyigémbɔ́ bɔ́ ásele nya nnó ɛbwó álu bɔ́ ubeɛ.

ἄνε με μμυε νγή wᵃ meshwε,
 nlyáá gekpéképégé ujwᵃᵃ ebi
 ὄnyé me; ³³ ὄbᵃ ὄlu mangé
 ntó nte menjme wyε meshwε
 ndere me ngené wᵃ meshwε,
 pᵃ mbᵃ?" ³⁴ Ne metᵃᵃ εsᵃ
 mfwa yimbᵃ dᵃᵃ ajᵃᵃ aké áfyé
 mende yimbᵃ né denᵃ átulé
 ji kpaá τε akwᵃle ujwᵃᵃ ebi
 anyéé ji uko." ³⁵ Jisᵃs ánérégέ
 manjᵃᵃ aké, "Wyεmbᵃ ntó ne
 εβε nye ne εsᵃwᵃ Nte wa muú
 alu né mfaánebuú. Mbᵃgέ ὄlá
 jinte gabo ayi nte menjme wyε
 ápyéé ne metᵃᵃ wyéé meko
 wᵃ, εsᵃwᵃ apyéé nye ne wᵃ
 ntó wyε ndere mfwa yimbᵃ
 abᵃᵃ apyéé ne muú utᵃᵃ wuú
 yimbᵃ."

19

*Jisᵃs alerege depᵃré manwá
 neba*
 (Mak 10:1-12)

¹ Jisᵃs anerege manjᵃᵃ
 depᵃ εtire na deko, alyáá
 gebagé mewaá Galilií afé né
 gebagé mewaá Judiya achyaá
 εβεé Jodan. ² Gejamege bᵃᵃ
 gekwᵃle ji. Apyε abi ámeé
 átoó. ³ Ndere ji alú εwú,
 bᵃᵃ Farasi fᵃ afé εta wuú
 mammua ji aké, "Nnó εbé εsé
 ekamé nnó mende awá neba
 ne mendée wuú né yénde eké
 mechᵃᵃ?" ⁴ Agíge mbᵃ, Jisᵃs
 ashúú εbwᵃᵃ meko aké, "Elu
 wáwálé nnó enyú deku mé
 né mmu εsᵃwᵃᵃ nnó, té ula
 ulᵃᵃ ebi εsᵃwᵃᵃ muú ákwyéé
 nyá bᵃᵃ, akwyéé εbwᵃᵃ, mende
 ne mendée." ⁵ "Getú eyigé na
 mende alyage nye mmá wuú
 ne nte wuú afé acho mmyε
 ne mendée wuú εbwᵃᵃ ápea
 ákwé muú ama. ⁶ εbwᵃᵃ ápᵃ sé

bᵃᵃ ápeá nana, ála muú ama.
 Ndere elúmbᵃ bᵃᵃ abi εsᵃwᵃᵃ
 áchomé chónchó né neba
 ékágé muú akya nnó atyáa."
⁷ Bᵃᵃ Farasi abimbᵃ ágiú ji aké,
 "Ulannó ne εβε Mosis εjᵃᵃ eké
 mende akáge chyéé mendée
 wuú mekpo ηwe manlere
 nnó awá neba ne akage lyaá
 ji?" ⁸ Jisᵃs ajᵃᵃ ne εbwᵃᵃ aké,
 "Mosis akame nnó enyú déwá
 neba ne andée nyú gétúgέ
 mekpo meto nyú. Yémbᵃ,
 εbᵃ epᵃfᵃ mbᵃ gébégέ εsᵃwᵃᵃ
 abᵃᵃ mβε akwyéé mende ne
 mendée.

*Jisᵃs alerege depᵃré ulᵃ ne
 neba manwá*
 (Mat 5:27-32; Mak 10:11,
 12; Luk 16:18)

⁹ "Ne ngárege enyú nnó,
 yεndé mende ayi awáne
 neba ne mendée wuú, mbᵃgέ
 mendée yimbᵃ álá kwe ulᵃ wᵃ
 ne ayyεge ba mendée ayichá
 akwé mbᵃ lé ulᵃ." ¹⁰ Baá utᵃᵃ
 Jisᵃs ajᵃᵃ ne ji aké, "εβεge
 nnó wyε mechᵃᵃ ulᵃᵃ εwuεwu
 ne muú akáge wa neba ne
 mendée wuú, elu chanéné
 nnó mende ábagé ye mendée
 cháchá." ¹¹ Jisᵃs ashúú εbwᵃᵃ
 meko aké, "Bᵃᵃ ako fᵃ wᵃ
 ákamégέ manjwᵃle ayi álá
 ábá neba wᵃ. Ekose bᵃᵃ abi
 εsᵃwᵃᵃ achyεé εbwᵃᵃ εshye ne
 akáge jwᵃle. ¹² Kágé nnó
 ábyé ande abifᵃ mpé, abifᵃ
 elé ákwaá ne ápyéé εbwᵃᵃ
 álu mbᵃ. Bᵃᵃ abifᵃ ájwᵃle
 wyεmbᵃ eké mpé gétúgέ utᵃᵃ
 gefwa eyigé εsᵃwᵃᵃ ágbárege.
 Bᵃᵃ abi ákamégέ manjwᵃle
 ayi ála abá neba wᵃ ájwᵃle."

Jisᵉs ajé ambáné kᵉᵉ

(*Mak 10:13-16; Luk 18:15-17*)

¹³ Bᵉᵉ fᵉ áchwᵉ ne baá bwᵉ eta Jisᵉs nnᵉ anéré ebwᵉ amu makpo anemmye mbaá Eᵉᵉwᵉ ajé ebwᵉ. Baá utᵉᵉ bií ányá bᵉᵉ bimbo. ¹⁴ Yémbᵉ Jisᵉs ajᵉᵉ ne ebwᵉ aké, “Lyáge ambánékᵉ áchwᵉ eta wa, ekagé dégbé ebwᵉ néndé gefwa eyigé Eᵉᵉwᵉ ágbárege gelú eyigé bᵉᵉ abi álu ndere baá bina.” ¹⁵ Ajᵉᵉᵉ mbo, anere ammu né mekpo yéndé maá ajé ebwᵉ, anerege alyaá yé melu ewémbᵉ afé.

Abya muú ŋka

(*Mak 10:17-31; Luk 18:18-30*)

¹⁶ Bií uma mende fᵉ afé mbaá Jisᵉs. Agií ji aké, “Ménleré mbᵉᵉᵉ nkélege geŋwá eyi gélagé byéé, nde galᵉgalᵉ ayi mbᵉᵉ mampye?” ¹⁷ Agige mbo, Jisᵉs ashúú ji meko aké, “Ulannᵉ wᵉ ᵉᵉᵉᵉ me genᵉ eyi gelᵉme, Eᵉᵉwᵉ mbií ne alú muú ayi alᵉme. Mbᵉᵉᵉ ᵉᵉᵉᵉᵉ mambᵉᵉ geŋwá, nóᵉᵉ yé mabe Eᵉᵉwᵉ.” ¹⁸ Ne mende yimbᵉ agií Jisᵉs aké, “Mabe ayi nde?” Jisᵉs ashúú ji meko aké, “ᵉᵉᵉᵉ muú, ᵉᵉᵉᵉᵉ ulᵉ, ᵉᵉᵉᵉᵉ ᵉᵉᵉ, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ntésé gebyᵉ. ¹⁹ Nóᵉᵉ nte wyéé ne mmá wyéé ne gbᵉᵉᵉᵉ ne nte ménᵉᵉᵉ wyéé ndere ᵉᵉᵉᵉᵉ ne geme jyéé.” ²⁰ Ne mende yimbᵉ ashúú Jisᵉs meko aké, “Nlᵉ mambéle mabé yina mako, ndegecha gelaá?” ²¹ Jisᵉs ajᵉᵉ ne ji aké, “Mbᵉᵉᵉ ᵉᵉᵉᵉᵉ mambᵉᵉ chᵉ, gé genᵉ eyi gélaá, chᵉ kpoᵉ yéndégenᵉ eyigé ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ,

ᵉᵉᵉᵉᵉ ᵉᵉka yimbᵉ mbá ubya bᵉᵉ, ne ᵉᵉᵉᵉ nyᵉ ne gefwa né mfaánebuú. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ mbo, ᵉᵉchwᵉ ᵉᵉkwᵉlé me ndere maá utᵉᵉ wa.” ²² Mende yina awugé ndere Jisᵉs ajᵉᵉ, alyaá afé meshwᵉmeshwᵉ ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dᵉᵉ. ²³ Ne Jisᵉs ajᵉᵉ ne baá utᵉᵉ bií aké, “Ngárege enyú wáwále nnᵉ eᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ne muú ŋka akpe né gefwagé Eᵉᵉwᵉ.” ²⁴ Mmage gare enyú nnᵉ elú wáwá nnᵉ mpo mashwᵉne áshwá né embú ábyamé ne nnᵉ muú ŋka akpe né gefwagé Eᵉᵉwᵉ ágbárege. ²⁵ Baá utᵉᵉ bií áwúᵉᵉ mbo matye mawa ebwᵉ meno ne agige ate aké, “Ne ndé muú yi abᵉ nyé geŋwá eyi gélagé byéé?” ²⁶ Jisᵉs ape ebwᵉ domeé ajᵉᵉ ne ebwᵉ aké, “Akwaá ákáᵉᵉ pyᵉ fᵉ ufᵉᵉ unᵉ bina, yémbᵉ Eᵉᵉwᵉ akage pyᵉ unᵉ uko.” ²⁷ Pita ashúú ye ji meko aké, “Gé esé delyaá unᵉ sé uko dékwᵉlege wᵉ. Ndé nsá ayi esé débᵉᵉᵉ nyᵉ?” ²⁸ Jisᵉs ajᵉᵉ ne ebwᵉ aké, “Ngarege enyú wáwále nnᵉ, enyú abi dékwᵉle me dejwᵉlege nyé ntᵉ ndere afwa mampáné depᵉ né matoᵉ áfyáneápeá ayi bᵉᵉ Israeli gébéᵉᵉ Maá Nte Mekwaá ajwᵉléᵉᵉ né geluᵉ mamgbare gefwa jií né mme meke. ²⁹ Ne yémbᵉ muú ayi alyaá upú, áᵉᵉᵉᵉ, nte ne mmá, yé baá yé lé makᵉᵉᵉ géᵉᵉᵉᵉ alu menkwᵉlé wa, abéé nyᵉ ne bᵉᵉ ne gejaméᵉᵉ unᵉ bi upwᵉ amu. Ne Eᵉᵉwᵉ achyᵉge nyᵉ ji geŋwá eyi gélagé byéé. ³⁰ Yémbᵉ gejaméᵉᵉᵉ bᵉᵉ abi álú mbᵉ mbe nana, meso gébé

álaá nye meso ne gejamé abi álu mbò meso nana ábée nye mbe.”

20

Jisòs atoò nekanémejò ampýéé utòó né mekòó umpome

¹ Jisòs ama ajòó aké, “Gefwa eyigé Esòwò ágbárege gelú eké nekanémejòó enina. Bii uma mende fò afé ntone gesé dondo ajye kelé bòó abi ájyéé pye utòó né mmu mekòó wuú.

² Ajyége, bòó abi ji abòó mbe ágene ákame nnó ji achyége yéndémuú ebwóó meno nka ewé yéndémuú anyéé mé né bii uma ne agare yé ebwóó nnó ajye alò utòó. ³ Kálánká eneéneama ekwónégé ama jyéé dafye age bòó abifòó átene wye detú né ntóné gese. ⁴ Ajòó ne ebwóó aké, ‘Enyú ntó chogé depye utòó né mmu mekòó wa. Nchyege nye enyú genó eyi gepýéé matòó ágòó enyú.’

⁵ Abimbòó áfé manjyéé lò utòó. Mbòó mekòó yimbòó apýéé wye mbòó né metòó ñwómésé. Né kálánká eléé ama jyéé pye wye mbòó. ⁶ Genógé kálánká eta né nkwale mende yimbòó ama jyéé né gese, ama gé bòó átene wye eféé detu. Agii ebwóó aké, ‘Enyú dechòó bii bina detu, elò mbòó?’ ⁷ Ashuú ji mekoó aké, ‘Muú fò ákuú esé nnó depye utòó wó.’ Aké ne ebwóó, ‘Enyú ntó choge depye utòó né mekòó wa.’

⁸ “Nkwale akwónégé mbòó mekòó yimbòó ajòó ne mempélé bòó utòó bii aké, ‘Kuú ampýéé utòó bimbòó ako áchwóó ne òchyéé yéndémuú nka jii. Bò mbe chye bòó utòó

abi álaá meso, ne abi abò mbe chye ebwóó kwyakwya.’

⁹ Ne bòó abi ábòó áchwóó né kálánká eta né nkwale anyé wye meno nka ema ne abi áchwóóó te dondo. ¹⁰ Abi ábòó mbe áchwóóge áfere nnó ebwóó anyéé nye nka dòó ápwóó abifòó, yémbòó ebwóó ntó anyéé wye nka janja. ¹¹ Nðere ebwóó ásele nka eyimbòó álò manménégé áshuúlege mbòó mekòó ndo,

¹² ajòóge aké, ‘bòó abi òsele ebwóó kwyakwya apye utòó lé né nchwaneké ama yémbòó òchyéé ebwóó meno nka wye ndere esé abi dégene efwyale depýéé utòó bii kpógele né mmu gebábálégé ñmèé!’

¹³ Yémbòó mbòó mekòó ashuú muú bwóó ama mekoó aké, ‘Mejéé wa me mfwale fò wò, wó. Òkame mansé nka ndere yéndémuú anyéé mé né bii uma, epo mbòó?’ ¹⁴ Se nka jyéé wulege, membòó ne nke nchyege muú utòó ayi kwyakwya wye ndere nchyéé wó. ¹⁵ Nnó nlu gyéé mampye genó eyigé nkelege mampye ne nka ya?’ Wa metòó esòó wó ele nlu muú ayi nchyege echye?’ ¹⁶ Jisòs anerege ajòó ye aké, “Bòó abi anea mbòó geme fina akwene nye mbya né meso gébé ne abi alu mbòó mbya fina aneage nye geme né meso gébé.”

Jisòs ama gáré mánáne aléé nkane ji agboó nye

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Nðere bò Jisòs ákwòme ájyéé né Jerosale, ase baá utòó bii áfyaneápeá ebwóó átene babá. ¹⁸ Ajòó ne ebwóó aké,

“Wuúge, esé dékwome mbo déjyεé né Jerosale, ewu, áfyεé nyε Maá Nte Mekwaá né amú anó baá ampyεé upε Esowó ne ánleré mabé Esowó. Ebwó ajógé nyε nnó, me nkwe mpa, áwá me. ¹⁹ Ne áfyεé nyε ji né amú bós abi alá pó bós Jus. Ebwó ájwyaáge nyε ji, átulege nyε ji ne utó ne áwome nyε ji né gekwa agboó. Yémbó, ndó éléé ékwonégé Esowó apyεé nyε ji akwilé né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Esowó
(Mak 10:35-45)

²⁰ Wye né gébé eyigémbó, mendée Sebεdee afé mbaá Jisós ne baá bií ande ápeá, ató mano né mbe ushu wuu, agií Jisós nnó apóó ji. ²¹ Jisós agií ji aké, “Okélege ndé?” Ashuú ji meko aké, “Nkélege nnó, né meso gébé ojwólégé oké ogbarege gefwa jyεé opyε baá ba bina apea ájwóle ntó ne wó né malu enoge, ama né egbe ebwonye wye ne ayifo né egbe ebwóbe wye.” ²² Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Enyú dekage genó eyigé degígé mbo. Nnó enyú dekage nyú nyε nkó efwyale ayi me nyuú nyε?” Aké, “E é, esé dekage.” ²³ Akamege mbo, Jisós ajóó ne ebwó aké, “Nkame wáwálé nnó enyú dékágé gé nyε efwyale nkane me ngene nyε, yémbó me fó njyaá bós bi ájwólege né ebwonye wa ne abi ajwólege né ebwóbe wó. Malu yimbó alú élé ayi bós abi Nte wa ajyaá me nnó ajwólé wye.” ²⁴ Ne baá utóó Jisós abi makpo áfya, áwúgé genó

eyigé abi ápeá ápyε, matóó ásó ebwó dós.

²⁵ Ne Jisós akuú baá utóó bií ako ajóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá nnó afwa mme abi alá pó bós Jus áselé utó bwó ápyεé yéndégenó eyi géjií ebwó metóó ne bós bwó ne yé ákpakpa melo áwyaá utó bi ajóge mechó ne bós bwó ébyé. ²⁶ Ne ébégé fó mbo ne enyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambε muú kpaá abó mambε ménkpané defwé nyú; ²⁷ yéndémuú nyú ayi akélege mambε menombε abó mambé eké mefwé nyú. ²⁸ Wye nkane Maá Nte Mekwaá, ji achwóó fó nnó bós ákpá ji defwé wó, achwó lé mánkpá bós defwé nnó achye gemε jií mawené gejámégé bós né gabo.”

Jisós apyε bós ame nónómé apea ágene

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisós ne baá utóó bií ályage Jeriko, gejámégé bós ákwólé ebwó. ³⁰ Wye né gébé eyigémbó, ande fó ame nónómé apea abó ájwólé né mapea meti. Nkane bós ajóógé nnó Jisós ale koó ande bimbó áβεge áke, “Ata, Mpyáne Devid gé esé meshwe!” ³¹ Bós bimbó ányá ebwó áke, “Kwenege nyáme”, yémbó ábéé lé beége ne eshye áke, “Ata, Mpyáne Devid, gé ese meshwe.” ³² Jisós awúgé mbo atené, akuú ye bós ame nónómé bimbó apea agií ebwó aké, “Ndé genó dekelege me mpyε eta enyú?” ³³ Ashuú ji meko áke, “Ata, dékelege

nnó ɔpye esé dégene mbaá!”
³⁴ Meshwe akwó Jisós metóó
 getúge bwó ne ata ame bwó.
 Ténéténé yimbó álo mángéné
 mbaá ne ákwólege ji.

21

*Jisós akpe né Jerosale nkane
 mfwa*

*(Mak 11:1-11; Luk 19:28-
 40; Jón 12:12-19)*

¹ Ndere Jisós ne baá utóó
 bíí álé kwókwlé ne Jerosale,
 ákwónégé Betfage melo ewé
 elu né mfaá Mékwé Olif. Jisós
 áfere baá utóó bíí makpo ápeá
 ató nnó ábó mbe. ² Ndere
 atóme ebwó, ajóó aké, “Chogé
 né maá melo ayi alu mbó
 enyú né mbe, ténéténé dégene
 nye maá géjuná eyigé áshíí
 ne maá wuú ne egbe mmye.
 Kaáge dechwó me ne ubi. ³ Ne
 mbógé muú agigé enyú ula
 bi dekage geji, garege ji nnó,
 ‘Ata ne akélege ubi.’ Ténéténé
 yimbó, alyágé enyú dechwó
 ne ubi.” ⁴ Ewéna epyembó
 nnó ebe wáwálé ndere muú
 ekpávé Esówó abó ajóó nnó,

⁵ “Gare bóó Sayón nnó,

Gege mfwa nyú,

apó ne nepa,

ajwólé mfaá géjuná achwóó
 ne maá mbyene
 géjuná.” *

⁶ Baá utóó bimbó ájyégé
 ápye wye ndere Jisós agare
 ebwó. ⁷ Achwógé ne géjuná
 yimbó ne maá etá Jisós, áfere
 mandeé bwó ágyaá ubi meso

ne Jisós akwó ajwólé mfaá.
⁸ Ne gejamégé bóó abi álu
 eféé ágyaáge mandée bwó
 né meti. Abifó ásórege uwó
 mámé ágyaáge ntó né meti
 nnó Jisós akoó mfaá. †

⁹ Gejamégé bóó ájyée mbe
 abifó ákwólege meso
 ne Jisós alu metóó
 metóó. Ebwó ako álo
 mankálégé áke,

“Matame mábé ne mpyáne
 Devid!

Mejé ebé ne muú ayi achwóó
 né mabó Ata.

Matame mábé ne Esówó muú
 alu

né mfaánebuú eniné mfaá
 mfaá!”

¹⁰ Wye ndere Jisós akpené
 né Jerosale, melo meko enyigé
 tegétege ne bóó álo mangigé
 áké, “Acha muú ayi achwóó
 mbó waá ye?” ¹¹ Ne ge-
 jamégé bóó abi akene ne Jisós
 ashuú meko áké, “Elé Jisós
 muú ekpávé Esówó ayi atané
 né melo Naseret né gebagé
 mewaá Galilí.”

*Jisós abú bóó bi ákpóó unó
 né mmu echa upe Esówó*

*(Mak 11:15-19; Luk 19:45-
 48; Jón 2:13-22)*

¹² Ne Jisós akpégé né melo
 Jerosale akpe né mmu dachi
 echa upe Esówó, abú bóó
 bi ákpóó ne abi áname
 unó. Atyá makpókópógélé
 bóó abi ákene gesegé manka
 mankwóré ne malu ujwólé
 bóó ako abi ákpóó upwine

* **21:5** Elú wáwálé nnó: 1. Sayón elé melo Jerosale. 2. Gébége bó Jisós, afwa
 ájwólege lé né mfaá mpó mekagala ne ákene. Ubya bó ne ukene mfaá ujuja.

† **21:8** Elú wáwálé nnó: Ge na ne bóó Jus apye manse muú kpaá ne enoge. ‡ **21:12**
 Elú wáwálé nnó: Gepwine melo gélu getu eyigé bóó Jus ápye upe mbaá Esówó.

melo ebi ápye upe Esɔwɔ ne ubi. †

13 Ndere Jisɔs apyemba, agare ebwɔ aké, “Asa né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, Esɔwɔ aké, ‘Gepú ya eyíge bɔ́ áchómege wye mamféé me ákuú nye geji nnó gepúgέ mmyemenene.’ Yémbɔ enyú débɔwɔlé géjí gelá melu ewé ánjɔ ábige wyeé!”

14 Ndere ji alú né mmu echa upe Esɔwɔ, bɔ́ amε nónómé ne abi ubwire áfé eta wuú. Apye ebwɔ ako átoó. 15 Anɔ́ baá ampyéé upe Esɔwɔ ne ekwɔ anlere mabe Esɔwɔ ágé ukpékpé unó bi Jisɔs apyéε ne áwú ntó ndere baá melo ákalege né mmu echa upe Esɔwɔ, nnó matame mábé ne mpyáne Devid. Awugé mbɔ matɔ́ ásɔ ebwɔ. 16 Agí Jisɔs áke, “Ɔwuú mbɔ genó eyigé baá melo ájógε?” Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Eh nwu, nnó enyú délu danjú genó eyigé asame né mmu ηwe Esɔwɔ? Asá wye nnó; Ɔleré baá melo ne abi álu maka amu ndere áféεge wɔ’.”

17 Jisɔs ajógε mbɔ alyá ebwɔ afé né melo Betani ajye bele ewu.

Jisɔs alweré genɔ́ge fig gégbɔ

(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Bii ujayágé, dondo gemua mme, ndere Jisɔs abɔ́ mankeré meso né Jerosale, akwónégé meti mesa alɔ mamye ji. 19 Agé genɔ́ eyigé akuú nnó fig né εgbé meti. Afé wye nnó waá agene umpomé fɔ́ wyeé, yémbɔ yeé géma age wɔ́ ekosé bya ubiubi. Jisɔs ajɔ́ ne genɔ́ eyigémbɔ aké, “Te

mme abyéé, wɔ́ ɔmagé wɔ́ sé umpomé.” Ténéténé yimbo genɔ́ eyigémbɔ gewanésé gégbɔ. 20 Ne baá utɔ́ Jisɔs ágégé mbɔ ála mano mekpo fuú, ágige ate aké, “Genógé fig eyigé na gégbɔ mbɔ wáwá ndé?” 21 Ne Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, mbɔgé enyú defyεgé matɔ́ ne Esɔwɔ ne déla pó ne dembyɔ né eshye ewe ji awyaá, dépye nye unó nkane me mpyéé mbɔ ne genoge fig, yé ebé lé ebi upwɔ́ bina dépye nye ubi. Dékage jɔ́ yé ebé lé ne mékwé ewéna nnó, ‘Táné fa ɔjyé ɔkwé né mmu ebeé mega’, Esɔwɔ apye wye nkane enyú déjɔ́. 22 Mbɔgé defyεgé matɔ́ nyú ne Esɔwɔ ne dégige yéndégenó né mmyemenene achyεge nye enyú geji.”

Agí Jisɔs mbaá ayi uto bi utané

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jisɔs akéré né mmu echa upe Esɔwɔ, akpégé mmu alɔ manleré bɔ́ mekomejɔ́ Esɔwɔ. Ndere alérege anɔ́ baá abi ápyéé upe Esɔwɔ ne ákpakpa melo áchwɔ́ báne ji, agíi ji áke, “Ndé uto ebi ɔwyaá mampye unó bina? Waá achyéé wɔ́ uto ubi?”

24 Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Me ntó nwyaá awa nkwe mangí enyú, deshúgé me meko me ngarége enyú uto ebi me nwyaá ne mpyéé unó bina. 25 Waá achyε Jɔ́n uto manwyaá bɔ́ manaá Esɔwɔ, Esɔwɔ waá akwaá?” Jisɔs ágíigé mbɔ alɔ manyége mbeé

ne ate áké, “Dejógé mbɔ nye nnó? Ebege dejógé nnó élé Eɔwɔ ne achyéé Jɔn uto bi, agige nye esé aké, ‘Ulannó ne delá kamé mekomejó wuú wó?’”²⁶ Yémbɔ mbɔgé déjóge nnó ‘Akwaá ne áchye’ ebyénnó dekelege bɔ́ bina mpa. Nendé, yéndémuú abó akaá nnó Jɔn alu muú ekpávé Eɔwɔ wáwálé.”²⁷ Epye ebwó áshú lé Jisɔs meko áké, “Esé dékaá fɔ́ muú ayi achyéé Jɔn uto wó.” Ne Jisɔs ashúú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngárégé fɔ́ enyú muú yi achyé me uto ne mpyé unó bina.”

Jisɔs ató nekanémejɔ́ mende fɔ́ ne baá bií apeá

²⁸ Ne Jisɔs aké, “Enyú déferé mbɔ nnó ne mechó ewéna? Mende fɔ́ abó alu, awyaá baá ande makpó apea. Bií uma ákuú ayi mbe, ajó ne ji aké, ‘chó pye utó ne mekɔ́ fina.’”²⁹ Ne maá yimbɔ ashúú ji meko aké, ‘Njyéé fɔ́’ yémbɔ ewyáge akwɔré metó wuú afé.³⁰ Mende yimbɔ afe mbaá ayifɔ́ ajó wyembɔ ne ji. Ajógé mbɔ maá yimbɔ akamé aké, ‘Ata njye.’ Yémbɔ ajyéé ji wó.³¹ Jisɔs ajógé mbɔ, aké, gárege me, né baá bina makpo apea, ayi ndé áwuú meko nte wuú?” Ashúú ji meko aké, “Elé ayi mbe” Eféé mbɔ Jisɔs agaré ebwó áké, “Mengarege enyú wáwálé nnó bɔ́ abí álú bɔ́ abo nkane anselé nka makpo ne andée eno, ábɔ́ nye mbe age meti wáwá mamkpe né gefwa eyigé Eɔwɔ ágbárege ápwɔ enyú abifɔ́.³² Néndé

Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Eɔwɔ achwó nya eta nyú bɔ́ Isréli ako aleré enyú ndere muú abɔ́ mambelé genwá jí ndere Eɔwɔ akelege, ne enyú dekamé meko wuú wó; yémbɔ anselé nka makpo ne andée eno ne ákamé meko wuú. Ne yéé gébége enyú dégené mbɔ na, enyú deti fɔ́ meso ne gabo nyú dekamé meko wuú wó.”

Nekanémejɔ́ bɔ́ uségé ne mbɔ́ mekɔ́

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisɔs ama ajó aké, “Wuúge nekanémejɔ́ eniné fɔ́”, “Muú fɔ́ awyaá nya mekɔ́ wuú, ape unó ebi ákuú vine, ásele umpome bií mampye mmɔ́, ano gebame agyaá ewú mme, achó embu akwyéé ewú chánéné nnó áké ánjámege umpome ebimbɔ manaá makpéné wye. Atene ntó maá enyɔ́n nnó membamé mekɔ́ ajwólégé wye. Ase bɔ́ uségé afyé wye. Apyégé mbɔ, atané afé neke né melɔ́ fɔ́.³⁴ Gébé gekwónégé eyigé akyéé umpome vine ebimbɔ mbɔ́ mekɔ́ ató baá defwé bií nnó ájye áse ebií umpome vine mbaá bɔ́ uségé bimbɔ.³⁵ Baá defwé bimbɔ akwónégé né mekɔ́, bɔ́ uségé ágbaré ebwó, átulé ama, áwá ama, ne átó ayifɔ́ ne mataá.³⁶ Apyégé mbɔ, mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ ama tó baá defwé abifɔ́, abi ajamé apwɔ́ abi mbe mbe. Ne bɔ́ uségé bimbɔ ápye ne baá defwé bimbɔ wye nkane ápye ne abi mbe.³⁷ Ne kwyakwya, achwó fére maá wuú ató,

ajó aké, 'Ágégé nyε maá wa membó yé ebé nnó áchyege nyε ji énogé.' ³⁸ Yémbó bób uségé bimbo, ágégé maá awuú nkane achwó, ajó ne ate aké, 'Gége menyéé geteé mbób mekób na, chwóge déwá ji, ji ne alú muú ayi anyéé nyε geteégé mekób ewéna, chwóge dewá denyé geteé jii!' ³⁹ Apyégé ji áfomé meso gébámé áwá.

⁴⁰ "Jisós anérégé mantó nekanemejó éniné na, agii ákpakpa bób Jus abi ji agarege ebwó makamejó ayina aké, déferé nnó mbób mekób yimbó akérégé meso né neke níí, apye nyε nnó ne bób uségé bimbo?" ⁴¹ Ashuú ji meko aké, "Akerégé meso, apye nyε bób nchye bimbo ágbo negbo nebo. Achyéé mekób ewémbó mbaá bób uségé abi cha, abi áchyege nyε ji ebí umpome vine yéndé gébége mbwε." ⁴² Ajógé mbó, Jisós agii ebwó aké, "Nnó enyú délú danjú genó eyige ásamé né mmu ηwe Εσωω? Asa wye nnó, 'Ntaá éniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menó ntaá ayi ágbaré ekwó gepú. Ata ne apye nnó ewú εbe mbó, ne elu gekpekpe genó né ame se!'

⁴³ "Ndere elúmbó, me ngarege enyú wáwálé nnó, enyú débéé nyε sé bób bi Εσωω ágbárege gefwa ne enyú, ala gbaré nyε lé ne bób abi ákwore matób bwó ákwane mambε bób gefwage Εσωω." ⁴⁴ [Ne yéndemuú ayi akwene mfaá ntaá énine na, akorege nyε, yéndemuú

ntó ayi ntaá énína nekwene ji mmyε nechógéré ji yilé yilé.] ⁴⁵ Anób baá abi apye upε Εσωω ne bób Farasi áwuúgé ndere Jisós atomé maka mejó yimbó, ákaá nnó ajóge mbó lé ne εbwó. ⁴⁶ Akelé meti mampye ji, yémbó áfó nyá gejamégé bób abi álú εféé, néndé yéndemuú áse Jisós nnó alu muú ekpávε Εσωω.

22

Nekanemejó epá neba (Luk 14:15-24)

¹ Ne Jisós ama tó ebwó nekanemejó éniné fó aké, ² "Gefwa eyigé Εσωω ágbárege gélú eké nekanemejó éniné na. Mfwa fó akpomé mmyε mampye epáá nebane maá wuú ayi mende. ³ Mfwa yimbó anérégé, ató baá defwe bíí nnó ájye ákú bób abi ji agaré mé nnó achwó epáá εló, yémbó ye muú ama achwó wó. ⁴ Mfwa yimbó ama kéré ató baá defwé abi fó aké, 'chóge dégáre bób abi me mbó nbób nnó nwá mpó mabó, ntyéé ebwó menyéé melóméló, nkwyéé yéndégenó. Achwó wáwá, áwyagé epáá εchwó εló!' ⁵ Yémbó bób bimbo áse yé ewémbó eké genó wó. Afé ápye lé depó debwó εtiré cháchá. Abifó áfé makób bwó, abifó áfé ne upú use bwó. ⁶ Ne abifó ágbaré baá defwe mfwa átulé ebwó eke menya, áwá. ⁷ Apyégémbó, metób εsó mfwa yimbó, ató bób bee bíí ájye wá bób abi áwané mbó baá defwe bíí, ne áso ntó meló bwó. ⁸ Ne agaré yé

baá defwé bií aké, ‘Epaá wa echwóó ló, ne bós abi me nene álere nnó ákwane fó mambé bós abi áchwóó epaá wa wó. ⁹ Chóge né mati mako, kuúge yéndemuú ayi dégéne nnó áchwó epaá.’ ¹⁰ Ne baá defwé bií mbó áfé ápyéé wye nkane ji ajós. Akuú yéndemuú ayi ebwó ágené, abi aboabo ne abi álólól achwó. Kpaá te gepúgé neba gegbeé ne bós. ¹¹ Ne gébége mfwa yimbo akpené mmu mangé bós abi anené ebwó epaá, agé mende fó ama ayi ala fyé ndée neba eyi ekwané mbaá epaá ewémbó wó. ¹² Agii ji aké, ‘Mejeé wa, wó opyéé nnó ne okpené fa ne ndée eyi ela ekwané mbaá epaá ewéna wó?’ Ne mende yimbo ala bómbo. ¹³ Epye mfwa agaré bós abi ánene ankéé né epaá aké, ‘pyége ji déwé uka ne amu, debwéé ji défómé dafye né melu ewé empinya gemua elu wye. Eféé mbó ne bós álilí nyé ányéé manéne.’ ¹⁴ Jisós anérége mantó nekanémejós eníné na, aké, “Eswóó akúu gejamége bós yémbó abi ji ajyaá jaá wó.”

Agii Jisós mechó nkamakpo
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ewya yé wó, bós ekwó Farasi fó abi awuú genó eyigé Jisós ajógé, atane ájyéé gbáre geju akélege meti ewé ebwó ápye ne jisós akwe nekwené meno. ¹⁶ Ebwó ako ákamé meko ama, átó baá utós bwó choncho ne bós ekwó Heród, nnó ájyéé agii Jisós nkwé. Ajyége aké,

“Ménleré, esé dékaá nnó wó olu muú ayi ojógé wáwálé, ne ólerege bós unó ndere Eswóó akélege wáwálé, ófós fó ame bós néndé, ósélé fó nnó muú ayifó, anea geme apwó ayifó. ¹⁷ Nnó esé delú chó manchyegé nkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyége fó? Garé esé genó eyigé wó ófere nnó gelú chó.” ¹⁸ Yémbó Jisós akaá uféré uboubó ebi ulú ebwó metós. Ne epye ji aké enyú bós dembwóle bina, “Ndé enyú dépénege me mataá? ¹⁹ Lerege me gefógé nká eyi dechyege nkamakpo.” Aléré ji, ase agbaré. ²⁰ Agii ebwó aké, “Mekpo wá na, ne mabó waá na ásamé né nká eyi?” ²¹ Ashuú ji meko aké, “Élé mekpo mfwa Rom ne mabó mií.” Eféé ne jisós agaré ebwó aké, “Chyéége yé mfwa Rom genó eyi gelú ejii. Ne chyége ntó Eswóó genó eyi gelú eyi Eswóó.” ²² Awuúgé meko ayi Jisós ashuú ebwó byó uwó ebwó mmu ályaá ji áfé.

Agii Jisós nkwé mechó mankwile né negbo
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Wye né bií bimbo, bós ekwó Sadusi fó áchwó mangii Jisós mechó. Ebwó abi na álu bós abi ákame nya nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Agii ji aké, ²⁴ “Ménleré, ebé Mosis eké mbógé muú abagé mendée ne agboge ayi ála pó ne maá, menmo áwuú abó mansé mendée yimbo ukwi nnó ábyége baá ábé lé né mabó

ami mewené meḡmo yimbɔ.
²⁵ Εβὸς εἴπε νῦν ἄνθρωπος, ἀκένεαμα ἀβὶ ἀνδρῶν ἁλῶν. Αἴτιος μὲν ἀβὰ μὲνδῆ, ἀγβοὸς ἀλῶν ἰὼν ἐν τῷ ἁγίῳ, αἴτιος ἀκωλεγε ἀσῆ μὲνδῆ ἰμβῶ ὑκωί, ²⁶ μεḡmo yimbɔ ntó agbo yé maá abyéé ne mendée yimbɔ wó. Wyembɔ ne epye ne ayi agbeé makpo aléé kpaá te ebwó ákénéama ágbó ako. ²⁷ Kwiyakwya, mendée yimbɔ ntó agbó.” ²⁸ Ndere elúmbɔ, agií Jisɔs áké, “Élé mendée yina abané mbɔ ebwó ako, gébé eyigé Esɔwɔ apye nye bɔ́ ákwilégé né negbo, mendée yina abeé nye ayi waá?” ²⁹ Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Ényú délu gyéé dɔ́ né nkwe ayi dégií, nénde dékágé fɔ́ mekomejɔ́ Esɔwɔ ne utó bií. ³⁰ Débó mankaá nnó, gébége Esɔwɔ apyegé bɔ́ ákwilégé né negbo, ábané fɔ́ neba ne átuú fɔ́ andeé neba, ábeé eké makiénné Esɔwɔ né mfaánebuú. ³¹ Ne gétúgé mechɔ́ bɔ́ abi ágbó meso gébé Esɔwɔ apye nye ebwó ákwilé né negbo, nnó délu dankú genó eyigé Esɔwɔ ajɔ́ atome ne ukwene anté abi agbó me? Ajɔ́ aké, ³² ‘Me nlu Esɔwɔ ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakɔb ánógé.’ Éwéna éléré nnó Esɔwɔ apye bɔ́ ákwilégé né negbo nénde jí apó fɔ́ Esɔwɔ awuú bɔ́ alu ayi bɔ́ abi álu abe.” ³³ Gejamégé bɔ́ abi álu efeé áwúge ndere jí ajɔ́ mbɔ, byɔ́ uwɔ ebwó mmu né gefɔ́ eyigé Jisɔs alárege unó.

Εβέ εἰς ἐρωτῶ μαβε μακο
 (Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Bɔ́ ekwɔ́ Farasi áwuúgé nnó genó eyigé Jisɔs ajɔ́ ne bɔ́ Sadusi gépye mano ágbɛ bɔ́ ekwɔ́ Sadusi, ágbaré geju mankelé meti ewéchá nnó agií Jisɔs nkwe. ³⁵ Ne muú bwó áma ayi ákaá mabe Mosis dɔ́, áfé mamua Jisɔs. ³⁶ Agií jí nkwe áké, “Ménleré, ndé ebé Mosis ewe eḡéá epwɔ́ mabe jíi mako?” ³⁷ Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Ébé ewé eḡéá epwɔ́ mabe Mosis ako élé ewé ejɔ́ nnó, ‘Gbógé ne Ata Esɔwɔ wyéé ne metɔ́ wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko.’ ³⁸ Ge menɔ́ ebé ayi aḡéá apwɔ́ mabé mako. ³⁹ Ne ebé ewé ema kwóle elu wye eké ewé mbe ne ejɔ́ eké, ‘gbógé ne nte ménḡmé wyéé ndere ogboó ne geme jyéé.’ ⁴⁰ Mabé ayi na apeá ne ágbaré yéndegenó, eyigé Esɔwɔ akelege nnó bɔ́ apye ndere Mosis ne bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ásamé.”

Muú ayi Esɔwɔ akweré jí elá gefwa alu maá waá?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ndere bɔ́ ekwɔ́ Farasi álu melu ema ne Jisɔs, agií ebwó nkwe áké, ⁴² “Ényú deféré nnó ne Kras, Muú yí Esɔwɔ akweré jí elá gefwa, jí alu maá waá?”

Ashuú jí meko áké, “Alu mpyáne mfwa Devid.” ⁴³ Ajɔ́ge mbɔ́ Jisɔs agií ebwó aké, “Mbógé jí alu mpyáne Devid, epye nnó ne Mendoó Ukpea epyéé nyá mfwa Devid akuú jí nnó Ata? Nénde aké,

44 'Ata Εσωω ajó ne Ata wa aké, jwólé fa né εgbé εbwonye wa né geluóge énogé kpaá te mpyéé bós mawámé byéé álaá eké mboó genós ayi onérege uká byéé mfaá.' 45 Ne mbógé Devid akuú Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa nnó Ata, εpyémbó nnó ne ji amáge bé mpyáne wuú?" 46 Agíge mbó, yé muu ama ayi akáge shuú ji meko apó. Eló né gébé eyigémbó, ojyé mbe, yé muú ayi ama mua mangií ji nkwé apó.

23

Jisós akwelé bad utós bií mbeé nnó ekage áse gepóge Anleré mabe Εσωω
(Mak 12:38, 39; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

1 Ne Jisós ajó ne gejamégé bós bi álu eféé chóncho ne baá utós bií aké, 2 "Anleré mabe Εσωω ne bós ekwó Farasi ne abós manleré mabé Εσωω. 3 Gétú eyigé na, débó mankwólégé ne mampyége yéndégenó eyigé εbwó álérege chánéné. Yémbó, enyú dékwólégé fó gepóge bwó, néndé álerege mabe Εσωω ayi εbwó ámbós alá nógé áji. 4 Awéle matuú ayi ánós ánérege bós né makpo, yémbó átáregé fó yéé εbwó bwó nnó ápoó εbwó ákpá áji. 5 Apyéé lé depóré Εσωω deko nnó bós ágé, áféégé εbwó. Pége yé ndere εbwó ápye unó bi ásamé mekomejó Εσωω né mmu unεage ne áwelé né mampwé ne ulóo amu

bwó. Afyéé ntó bó nku abi áwyaá machagele matyéé matye né mano. 6 Εbwó ágbóo manjyágé uluó énogé né mapaá ne áma ájyaá ntó malu aló aló né mmu macha mmyemenene ájwólege wye. 7 Εbwó ágbóo ntó nnó bós átámégé εbwó ne énogé, ne ájyεge né machomelé ákelege ntó nnó bós ákúgé εbwó nnó, 'Anleré.' 8 Yémbó ekagé muú nyú fó akamé nnó ákuú ji nnó, 'Ménleré,' néndé enyú déwyaá elé menleré ama ne enyú ako delu aηme. 9 Ne dékúgé ntó muú fa mme nnó, 'Nté,' nyú néndé déwya lé Nte ama muú alu né mfaánebuú. * 10 Ne dékamégé ntó ákuú muú nyú nnó, 'Ata,' néndé déwya lé Ata ama. Ata yimbó elé Kras, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa. 11 Muú ayi ábéé muú kpaá né geluágé nyú, abó mambé lé menkpané defwé nyú. 12 Yéndémuú ayi ábwεge geme jií, Εσωω awáne nyε ji gelu. Ne yéndémuú ayi asele mmye ji nnó apó yéé muú fó, Εσωω apyε nyε ji akwó ηgó.

Jisós ashule ndo mbaá anleré mabe Εσωω ne ekwó bós Farasi
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 Ne Jisós afé mbe manjógé aké, "Εfwyale ewé egile enyú anleré mabé Εσωω ne enyú ekwó bós Farasi εjame nyε dós. Enyú délú bós démbwólé, néndé unó bi enyú dépyéé,

* 23:9 Elú wáwálé nnó: Jisós ajógé fó lé ne ante abi ábyené ese, ajógé lé ne bós abi ákelege nnó ákuúgé εbwó mabó kpakpa, nnó ákwó ηgó.

dégbéé bɔ́ nno ákpege fɔ́ né gefwa eyigé ɛsɔwɔ ágbárege. ɛnyú ambɔ́ dékpené fɔ́ né geji ne délyágé fɔ́ meti nno bɔ́ abi amuame makpe wye ákpe. ¹⁴ ɛfwyale ewé egile ɛnyú anleré mabé ɛsɔwɔ ne ɛnyú ekwɔ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. ɛnyú délu bɔ́ dembwólé, néndé ɛnyú denyéé akwi andée upwɔ́ né unó bwɔ́ ɛnyú depyeé eké delú cho né mbe ushu ɛsɔwɔ, depyeé mmyemenene nyú éshyaá né mbe ushu bɔ́. Né meso gébé ɛfwyale ewé ɛsɔwɔ achyegge nye ɛnyú ejame nye dɔ́. ¹⁵ ɛfwyale ewé egile ɛnyú anleré mabé ɛsɔwɔ ne ɛnyú ekwɔ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. ɛnyú délu bɔ́ dembwóle, néndé dékene déjye yéndé mbaá nno dépye yé muú ama ayi alá kwɔlege ɛsɔwɔ, akwɔlege ji. Ne muú akamege nno akwɔlege ɛsɔwɔ, depye ji ákwɔre alá élé muú ayi agéne nye ɛfwyale dɔ́ né ntoné mewé apwɔ́ ɛnyú ambɔ́. ¹⁶ ɛfwyale ewé egile ɛnyú ejame nye dɔ́. ɛnyú délu eké bɔ́ amé nónómé abi ájame ate meti. ɛnyú délerege bɔ́ nno, ‘Mbɔ́gé muú ányégémeno akelége ɛcha upe ɛsɔwɔ nno apye genó ne ala apye wɔ́, ewémbɔ́ epɔ́ yé genó. Yémbɔ́ mbɔ́gé muú akelége unó bi ákwyé ne gesege ŋka ebi ulú né mmu ɛcha upe ɛsɔwɔ nno apye genó, abɔ́ mampye genó eyigé ji anyémeno.’ ¹⁷ ɛnyú ukenkéne bɔ́ amé nónómé, ɛnyú déferé nno ndé genó genjá na dɔ́ gepwɔ́? Genó

eyi gélú mmu ɛcha upe ɛsɔwɔ, waá ɛcha upe ɛsɔwɔ ewé epyéé nno genó eyi gélú mmu gébé ne ukpea né mbe ushu ɛsɔwɔ? ¹⁸ ‘ɛnyú dema delerege nno muú anyégémeno akelege geluó eyigé apyéé upe ɛsɔwɔ wye nno apye genó ne ala apye geji wɔ́, genó gefɔ́ gepyeé ji. Yémbɔ́ mbɔ́gé genó eyigé ji achyéé nno ápye gepé né mfaá geluó ne ji akelé, abɔ́ mampye genó eyigé ji anyémeno nno apye.’ ¹⁹ ɛnyú bɔ́ amé nónómé, ɛnyú deféré nno ndé genó génjá na gepwɔ́? Echyé ewé elú mfaá geluó eyigé ápyéé upe wye waá, geluó eyigé ápye gepéé eyigémbɔ́ ne gélú ne ukpea né mbe ushu ɛsɔwɔ? ²⁰ Yémbɔ́ muú akelége geluó eyigé apyéé upe ɛsɔwɔ wye, akelé fɔ́ lé geluó eyigémbɔ́ gejigeji wɔ́. Akelé ntó yéndégenó eyi gélú né mfaá geluó eyigémbɔ́. ²¹ Ne yéndémuú ayi akelége ɛcha upe ɛsɔwɔ akelé ntó chóncho ne ɛsɔwɔ muú ajwólége mmu ewu. ²² Muú ayi akelége mfaánebuú akelé ntó geluó eyigé ɛsɔwɔ ajwólége wye chóncho ne ɛsɔwɔ muú ajwólége mfaá geji.

²³ ɛfwyale ewé egile ɛnyú anleré mabé ɛsɔwɔ ne ɛnyú ekwɔ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. ɛnyú délu bɔ́ dembwólé, ɛnyú dekarege menyéé ayi dékpane né makó nyú dékaré malú afya, déchyé ɛsɔwɔ melú ema, yé ne utɔŋse ebi upyéé menyéé agɔ́ gebé. Yémbɔ́ delyage mampye ukpékpé unó bi mabé ɛsɔwɔ álerege nno

dépyege. Depó fś pópó ne ate aḡme, dégéné fś ebwó meshwe ne défyéé fś matóó ne Eṣṱwṱ wó. Pyege ukpékpé unó bina. Yémbṱ délyage fś manchye echye ewé enyú debṱ dechyege me. ²⁴ Ndere demmye mambele ukéke mabe debyaá ayi kpakpa, delu bṱó ame nónómé abi ájame abifṱ meti. Delu eké muú ayi áchérege manaá ami ji anyúu nnó ekagé ámé gejenchi, yémbṱ áméne mpṱ mashwṱne.

²⁵ “Éfwyale ewé egile enyú anleré mabé Eṣṱwṱ ne enyú ekwṱ bṱó Farasi ejame nye dṱó. Néndé gepṱge nyú gélu eké muú ayi ashwṱnege meso amo ne uchweri menyé pópó, yémbṱ né mmu, abelege unó bi ji abṱó né mati mabomabo. Dépyé unó nnó bṱó áférégé nnó enyú délu cho né mbe ushu Eṣṱwṱ, yémbṱ matóó nyú agbeé ne maḡwaá ne mmwólé unó unyee. ²⁶ Enyú ekwṱ Farasi délu bṱó ame nónómé, bṱge mbe déshwṱné mmu amo ne uchweri menyé, depyégé mbṱ meso ntó akpeage nye.

²⁷ “Éfwyale ewé egile enyú anleré mabé Eṣṱwṱ ne enyú bṱó ekwṱ Farasi ejame nye dṱó. Enyú délu bṱó dembwólé, néndé enyú délu eké manomé ayi áwaá mbṱomé né mfaá. Jgegé áji, álu malómáló né dafye, yémbṱ né mmu ágbeé ne ugoó áwuú bṱó ne ufṱóufṱó umpwapwáne unó. ²⁸ Wyembṱ ntó ne enyú depye wéna né dafye nnó bṱó áférégé nnó enyú delu

cho né mbe ushu Eṣṱwṱ, yémbṱ wáwálé alu nnó né mmu matóó nyú enyú delu bṱó dembwólé, ne degbṱó mampyégé nchye.

²⁹ “Éfwyale ewé egile enyú anleré mabé Eṣṱwṱ ne enyú ekwṱ bṱó Farasi ejame nye dṱó. Enyú bṱó dembwólé, dékwyege manómé bṱó ekpávé Eṣṱwṱ ne ayi bṱó abi álu cho né mbe ushu Eṣṱwṱ, ³⁰ dejṱge deké, ‘Eṣé débṱ débé nyá gébégé ukwene ante sé mbṱ debṱ décho fś amu manwá bṱó ekpávé Eṣṱwṱ bimṱ wó.’ ³¹ Ndere enyú dejṱgé ne ukwene ante se mbṱ, eléré nnó enyú délu upyáné bṱó abi áwané bṱó ekpávé Eṣṱwṱ bimṱ. ³² Chṱge yé mbe, dénéré mampye gabo ayi nyá ukwene ante nyú áló ula mampye. ³³ Enyú mmyṱ, délu baá utṱó, déféré nnó dékáge bó éfwyale ewé ekpane nye enyú dékpe né ntoné mewé ewé elá nómégé? ³⁴ Ne gétú eyigé na, ntṱme nye enyú bṱó ekpávé Eṣṱwṱ, bṱó déḡga ne anleré mabé Eṣṱwṱ. Déwane nye abifṱ, ne déwṱomé nye abifṱ né gekwa, ágbó, détulege nye abifṱ ne utó né mmu macha mmyemenene nyú ne déma déchyege nye abifṱ éfwyale né malómáló. ³⁵ Ndere enyú dépyembṱ, gewu eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bṱó abi álu cho né mbe ushu Eṣṱwṱ fa né mme gékpéne nye enyú mmye gelṱó ula ne manoó Ebel muú alú cho né mbe ushu Eṣṱwṱ kpaá gekwṱné né ami

Sakariya maá Barakia ayi enyú déwané nya né metóó metóó echa upε né geluó eyigé ápyéε upε Εσωω wyε. ³⁶ Me ngarege enyú wáwálé nnó gewú eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bóó abi álu cho né mbe ushu Εσωω gélú enyú bóó nnyé eniné na mmye.”

Jisós asomége Jerosale
(Luk 13:34, 35)

³⁷ Jisós ajóóge mbo aké, “É é, bóó Jerosale! Bóó Jerosale! Enyú dewane bóó ekpávε Εσωω ne detome abifó ne mataá, bóó dentóó abi Εσωω atómé eta nyú! Mmua mé ndóndó ne ndó manyweré enyú nkwere nkane mekwó akwérege baá bií, yémbó enyú dékélégé fó. ³⁸ Gége yé nnó, melo nyú éla mé mábómé, éla mewa. ³⁹ Néndé ngarege enyú nnó, élo fina ejyégé mbe, enyú démágé gésé me kpaá te bií ebi enyú dejóge nyε nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwóó né mabo Atá.’”

24

Jisós agaré ndere áchwó nyε echa upε Εσωω
(Mak 13:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisós ajóógé mbo, alyaa echa upε Εσωω. Ndere ji ajyéε baá utóó bií áke áfí ji nnó álere ji upú ebi átené né mmu dachi echa upε Εσωω. ² Yémbó Jisós ashúú ebwó meko aké, “Pó enyú dége mbo uchánchá upú bina uko? Ngarege enyú wáwálé nnó ámuú nyε ubi uko kpa, té ne mataá ne mataá yéε ntaa

némaá eni nélaá nyε mfaá nte népó.”

Jisós agaré ndere ankwólé bií ágéne nyε efwyale
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Ewyágé Jisós ajye jwóle né mfaá Mékwε Olif. *

Baá utóó bií ebwó ebwó ájyé bane ji, ágií ji áké, “Garé esé, nde gébé eyige depó tiré na depyé nyε? Ne ndé ufóó unó upyε nyε ne esé dékaá gébé eyigé wó ochwó ne gébé eyigé mme ábyéé?” ⁴ Agígé mbo, Jisós ashúú ebwó meko aké, “Sége gébé nnó ekagé muú fó ábwólé enyú déno mewaá. ⁵ Néndé, gejamégé bóó áséle nyε mabo ma áchwó eta nyú. Adoó nyε ebwó ewómé ájóóge áké, ‘Me ne nlú Kras, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa.’ Apye nyε mbo ábwólé gejamégé bóó áno mewaá. ⁶ Ne déwuú nyε ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye tete. Yémbó gébége unó bina uké upyéé, débégé fó ne efó. Néndé unó bina ubó mampyε ne epóó nnó mme yina achwó kwya wó. ⁷ Gébé eyigémbó ntó maló kpakpa ámmye nyε ne ate ne ate afwa ne bóó bwó ámmye nyε ne ate, emímí mesa ekwene nyε malumalu. Mme yina anyíge nyé ne eshye abwólé né gejamégé malu. ⁸ Éwéna ebé nyε eké lé ula uló ubalé bi mendée awúu gébége nebye neké nemmye ji.

⁹ “Gébé eyígémbó ápyéne nyε enyú áfyé né amu bóó

* **24:3** Elú wáwálé nnó: Mékwé ewéna ekamege mbo gétúgé ejamé unóó ebi ákuú nnó Olifet dóó.

abi áchyege enyú efwyale ne áwáne nye enyú. Malo mme meko ápaá nye enyú gétúgé délú ankwolé ba. ¹⁰ Ewéna epyéé nye gejamégé boó ája mmye meso, áferé metoó ewé áfyéé ne Esowo, áchyege nye ate mankwaá ne ápaá nye ntó ate.

¹¹ “Ne gejamégé boó ekpávè Esowo abi gebyó áchwóo nye, ábwolé gejamégé boó áno mewaá. ¹² Ne gétúgé nchye ayi boó ápye ájame nye doó, gejeé eyigé boó aboó gebe nye sé doó. ¹³ Yémbó yéndémuú ayi akogé metoó te kwyakwyaá áférege nye ji né efwyale gabo.” ¹⁴ Abya melóméló yina, ayi Esowo ágbárege nye gefwa ne boó bíí, ankwole ba agarege me ji mbaá boó mme meko nnó malo mako né mme ákaá ji, gébé eyigémbó ne mme akwyage nye.

Jisós agaré nkane áchóo nye Jerosale

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Danél muú ekpávè Esowo abó ajoó nya atoó ne ‘geboboge genó eyi gechyege mekpo unó mbaá Esowo.’ Degene nye ndere genó eyigémbó gepyéé né mmu echa upe Esowo.” (Yéndémuú ayi akuú malo nwe ayina akaá ula). ¹⁶ “Gébé eyigémbó, boó abi alu né Judiya abó ájye ákwó mfaá makwe ábíí. ¹⁷ Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme, ajye bó genó né mmu gepú jíí. ¹⁸ Muú ayi alú ntó né mekoó áchogé yé gébé nnó

akere mmú achwóo boó nku gefwene wuú ne abó. ¹⁹ E é ebéé nye mbó nnó ne andeé abi alú ne mane yé ne abi áchyége baá mámbé. ²⁰ Néége mmye mbaá Esowo nnó gébé gebo eyigémbó, gébége fó ne metoó nshwone. Yé ebé lé bíí uwyaá. ²¹ Néndé gébé eyigémbó, gébéé nye lé gébége gekpékpége efwyale ewé té Esowo akwye mme yina boó alá alu danjé ewú. Ne yé ewé emage be sé eké ewémbó epó. ²² Ne wáwálé alu nnó mbogé Esowo ala asoó ndó efwyale eyimbo ela mboó wó, ebyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbó gétúgé boó abi Esowo ájyaá nnó abé abíí, asorege nye ndó eyimbo ela mboó.

²³ “Ne mbogé muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Esowo akweré ji elá gefwa alu fana,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamégé fó ne ji. ²⁴ Néndé boó gebyó abi áké alu Kras ne boó gebyó abi ake alu boó ekpávè Esowo ntó áchwóo nye. Achwogé ápyeé nye ukpékpé ufélékpá ebi upwo amu. Apyembo nnó ábwólé boó ako ne mbogé meti ebege yé ebéle boó abi Esowo ajyaá nnó abé abíí, ábwolé ebwó áno mewaá. ²⁵ Kaáge yé nnó mbó mé mbe ngaré enyú unó bina, gemégé nnó upyége.

²⁶ “Yé muú achwóo agaré enyú nnó, ‘Gége ji alu mbó né mewaá’, déjyégé wye. Yé agaré lé nnó, ‘Gége abíí mbó né mmu baá upú’, dékamégé fó nnó elú wáwálé. ²⁷ Néndé ndere dasama akéle mamma, ne nebuú négénege,

ábo ne egbé ebwonye akwone ne ebwabe boó ako ágéne, wyembó ntó ne Maá Nte Mekwaá achwóó nye.

²⁸ “Yéndé mbaá ayi genkwógé genó gebéé, eféé mbó ne denwonye etire denyéé unkwó unó dénwérege.”

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwaá akérege fa mme
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Efwyale ewéna echwógé, ténéténé ayi ebyeé, nmeé ekwene nye gemuagemua. Mfaá ágénégé sé, ambe ntó ánómege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. ³⁰ Gébé eyigémbó genó eyi gelére nnó Maá Nte Mekwaá achwóó, gegénege nye né mfaánebuú. Ne boó malo mme meko áfyéé nye gepúgé negbo álíle. Ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ne uto bií, ne gekpékpégé énogé. ³¹ Ndere ji achwóó áfómege nye gekpékpé mbá, ne atóme nye makiénné jíí nnó ájyé anyweré boó abi ji ájyaá né mme meko ábé abíí mbaá ama.

³² “Pége gepóge genóoge fig degí genó wye. Gébégé mata jíí ábógé mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwó shúle. ³³ Wyémbó ntó ne gébége enyú dégégé unó bina uko uke upyeé, débó mankaá nnó gébé eyigémbó géla kwókwólé. ³⁴ Ngarege enyú wáwálé nnó nnye eníné na négboó fí kpaá te unó bina

ukó úpyeé. ³⁵ Mfaá ne mme ábyeé nye, yémbó mekomejóó wa alaá te kwyakwya.

Yé muú ayi akaáge gébé eyigémbó apó
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Yé muú ayi ákaá bií ne gébé eyigé unó bina úpyeé nye apó. Makiénné Esowó ne mfaánebuú ákaágé fí, yé Maá Esowó jimboó ákaá wó. Ekosé wye Nte wuú ji mbií ne ákaá. ³⁷ Ndere epyeé nyá né gébége Nowa, wyémbó ntó ne epyé nyé gébége Maá Nte Mekwaá aké akerege meso fa mme. ³⁸ Ne gébé eyigémbó, gemégé nnó genyagé nnyi geshwa nyá boó, boó abó ányé, ányuú, ápyeé maba ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bií bi Nowa ákpené mmu ékpe. ³⁹ Ndere apyembó, abó ákaá nya genó eyi gepye wó, kpaá te genyage nnyi geshwané ebwó ako. Wyémbó ntó ne epyé nye gébége Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme. ⁴⁰ Né gébé eyigémbó ntó, ande apea ábége ne mekóó aké apye utóó, Maá Nte Mekwaá akpane nye ama alyaá ama. ⁴¹ Andée apea ábége né mbaá ayi ákwóó unó, akpane nye ama alyaá ama.

⁴² “Gétú eyigé na, débó mambe peé dégilé néndé, dekaá fí bií bi Ata nyú akérege meso wó. ⁴³ Kaáge nnó mbógé mbóó gepú akaáge gébé eyigé menjó achwóó ne utuú manchwó gya gepú jíí, mbó abeé peé abame geji nnó ekáge menjó achwó

agyá akpé mmu. ⁴⁴ Enyú ntó kpómege mmye gétúgé Maá Nte Mekwaá akerege nyéé meso né gébé eyíge délá dékágé.

Baá defwε abo mampye matóó bwó chánchá
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Bεge ndere maá defwé ayi awyaá denḡa, apyε utóó bíí chánchá. Nte wuú alyaáge ji ne baá defwé abifó nnó apélé ebwó, achyεge ebwó menyé chánchá né gébé gelógéló. ⁴⁶ Galógáló abeé nyε ne maá defwé yimbó, gébége nte wuú akerégé meso agéne nyε nnó ji apyε utóó bíí chánchá. ⁴⁷ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nyε ji ndere muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. ⁴⁸ Ne mbóge maá utóó yimbó abege ayi áwyaá gepó gebogebo, ajóge nyε ne gemε jíí aké, ‘Nte wa abelege nyε dóó ne achwó.’ ⁴⁹ Aló mantúlégé ate aḡme abifó, anyeé anyú mmóó ne ate anyuú mmóó ne abifó ákwene. ⁵⁰ Mbóge apyége mbó, nte maá utóó yimbó achwó kwó nyε ji nenmé né gébé eyíge ji alá kaá nnó achwó wó. ⁵¹ Abanége ji mbó, achyεge nyε ji gekpékpé εfwyale εwé ebóó epwóó amu, afyε ji né melu εwé εsowó afyéε nyε bóó dembwólé. Ne bóó alilé nyε anyeé manéné εwú.

25

Nekanémejóó asó andée

makpo afya

¹ Jisós afé mbe ajóge aké, “Gefwa eyíge εsowó ágbárege gelu eké asó andée makpo afya abi álweé mátúléká manjyéé bane menó neba. * ² Né geluáge ebwó, abi ata awyaá defóó ne abi ata akénege. ³ Abi ata abi akénege álweé mátúléká, yémbó ama kpá sé maweeé ami fó nnó ámi malu mmu mátúléká mábyége áamá áfyé wó. ⁴ Ne abi awyaá defóó akpa maweeé nnó ami malu mmu mátúléká bwó mábyége ebwó ama afyε. ⁵ Ne elé menó neba yimbó alá achwóó wáwá wó, géjá gékpá ebwó ábelé.

⁶ “Ne metóó utuú eké ekwónege ebwó awú nkane bóó ákálege aké, ‘Menó neba achwó chwóge débáne ji.’ ⁷ Baá ásoandée bimbó áwúge mbó ákwilé ati mátúléká bwó. ⁸ Ne abi akénege ajyε kó maweeé mbaá abi áwyaá défóó aké, ‘Chyεge εsé ekéké maweeé defyε né mátúléká sé áchwóó nóomé.’ ⁹ Abi áwyaá défóó áshuú ebwó meko aké, ‘Ngba maweeé amina makwánégé fó εsé ne enyú, chóge mbaá bóó abi ákpoó né melo déna amí nyú.’ ¹⁰ Ne ndere ájyε mana maweeé, menó neba yimbó achwó. Achwóge ase abi ata abi ákpomé mmyε álú εféé ágilé ji, áfé ákpe né mmu gepú epaá neba ágbé menombi.

¹¹ “Éwyáge abifó ata abi ájyε na maweeé áchwóó. Ala dafyε ádoó menombi ákuú aké,

* **25:1** Elú wáwálé nnó: Né gepóge bóó Jus muú abage neba bóó ájyεé lyaá ji né gepú jíí ne utuu.

‘Ata Ata! néné esé menombi.’
 12 Ne menó neba ashúú ébwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó nkágé fǒ enyú.’ ”

13 Jisós anérégé mantó nekanémejóó eníné na aké, “Sege yé gébé néndé dekaágé fǒ bíí ne gébé eyigé me nkerege meso.

Nekanémejóó baá defwe makpo aléé

(Luk 19:11-27)

14 “Gefwa eyigé Esowó ágbárege ne bóó bíí gelu éké nekanémejóó eníné na: Mende fǒ abó ajyéé neke, gébégé ji achwóó jyéé, akuú baá defwé bíí ako, akaré ébwó nka nnó áke gese ne eji. 15 Achyéé ama uba nka uta, achyéé ayifó uba upea ne achyéé ntó ayifó geba géma. Akare ébwó nka eyina ndere yéndémuú akáge gbáre atane afe neke. 16 Ayi aselé uba nka uta, achó sé gébé wó, ajyéé ló gese manke. Abó ntó nsa uba nka uta. 17 Wyembó ntó ne ayi aselé uba upea apyéé. Ji ntó abó nsa uba nka upea. 18 Yémbó ayi aselé geba géma ajyéé cho mme aníí nka nte wúú.

19 “Ébélégé nte bwó akéré meso né neke eníné ji abó ájyéé. Akuú ébwó ako nnó áchééré áge ndere yéndémuú ápyéé ne ejií nka. 20 Ne ayi achyéé ji uba nka uta achwó téné mbe ushu nte bwó, ajóó ne ji aké, ‘Ata óchyéé nyá me uba nka uta, nke gese ne eji, mbó nsa uba ébifó uta gé eji na.’ 21 Nte wúú ashúú ji meko aké, ‘Ópye dóó, ólu maá defwé melóméló, muú akage nere

metóó ne wó. Te ndere óleré nnó ókage gbáre ékéké nka chánchá, mbelege nyé wó né melu éwé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómegó!’

22 “Ne maá defwé ayi achyéé ji uba nka upea achwó ntó mbaá nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata óchyéé nyá ntó me uba nka upea, nke gese ne eji. Mbó nsa uba ébifó upeá gé eji na.’ 23 Nte bwó ashúú ji meko aké, ‘Ópye dóó ólu maá defwe melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te mbaá óleré nnó ókage gbáre ékéké nka chánchá, mbelege nyé wó né melu éwé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómegó!’

24 “Ne kwyakwya ayi achyéé ji gébagé nka géma achwó ntó eta nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata menkaá nnó depó tyéé demmye amba. Ólu éké muú ayi agóme menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. 25 Getú eyigémbó, mbó éfó nnó nka jyé enógé óchyége nyé me éfwyale. Njyé cho mme nníí ejií wyé nnó ekagé enó. Gé nka jyé na se.’

26 “Ne nte bwó ashúú ji meko aké, ‘Wó ólu maá defwé mebomebo, ne mémbwá, ójóógé óke me nlu éké muú ayi agóme menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso ayi ápéne ne nkyéé mbwé né mbaá ayi nlá ntyaá depomé wó. 27 Gétú eyigémbó, mbó óbó ófyé nka ya né gepúgé nka nnó nkeregé meso nse eji ne nsa mfaá.’ 28 Ajóógé mbó, agaré baá defwé abifó aké, ‘Te mbaá

ji aleré nnó akaáge gbáre f́o
 ηka εyimbɔ, sége εji déchyeé
 muú ayi awyaá uba ufya.
 29 Kaáge nnó muú ayi abɔgé
 nsá né genó, ji ne ámage gbéé
 ji εbwɔ nnó ji abɔ gejamégé
 unó. Yémbɔ muú ntó ayi álá
 abɔ́ nsá né genó εyigé me
 nchyeé ji wó, yé ékéké genó
 ewé ji awya, ásélé nyé geji
 εta wuú, nnó álá amu mawa.
 30 Ne áfomé ji ntó né epinyá
 gemua né dafye, mbaá ayi ji
 awuú nyε ubalé, alile anyéé
 mánéné.'

*Gefɔ́ εyigé εσωω apane nyε
 mpa bɔ́ né bi bi kwyakwya*

31 "Gébégé Maá Nte Mek-
 waá achwɔgé ne εnógé,
 chóncho ne makiénné jíí
 ako, ajwɔlege nyε né mfaá
 geluógé gefwa jíí εyi gewyaá
 εnógé, 32 ne bɔ́ átanenge nyε
 né malɔ mme mako anyweré
 né mbε ushuú wuú. Éfée mbɔ,
 akarege nyε εbwɔ matoó apea
 nkane membamé magóηme
 aferege magóηme ayi álu
 choncho ne menmené ηme.
 33 Abelege nyε ntoó nema
 né εgbé εbwɔnyε wuú, nema
 né εgbé εbwɔεbe wuú. 34 Ne
 mfwa ajɔ́ge nyε ne bɔ́ abi
 alú né εgbe εbwɔnyε wuú
 aké, 'Chwóge εnyú bɔ́ abi Nte
 wa ajéle εnyú. Denyé gefwa
 εyigé ji akwyéé mé abelé εta
 nyú téé gébégé mme alɔ́.
 35 Néndé mesa abó ámmyε
 me, déchyeé me menyéé,
 mmwólé manaá εpye me,
 déchyeé me manaá nyú, dége
 me ndere menkéé, dése me.
 36 Mpɔ ne mandeé mamfyé,
 déchyeé me mandeé, mbó

mmeé dépele me, nkpe deno
 dekene degene me.'

37 "Éfée mbɔ ne bɔ́ abi
 alú cho né mbε ushu εσωω
 ashúge nyε ji meko áké,
 'Ata ndé gébé εsé degene
 mesa ammyε wɔ, dechyeé
 wɔ menyéé, mmwólé manaá
 εpyéé wɔ déchyeé wɔ manaá
 ɔnyuú, 38 ne ndé gébé ntó
 dégené wɔ ndere menkéé,
 dénené wɔ, ɔlú gejógené
 dechyeé wɔ mandeé ɔfyéé?
 39 Ndé mbaá dégené wɔ
 ɔmée, dépelé wɔ, ɔkpené
 deno εsé dékené dégené wɔ?'
 40 Ne mfwa ashúge nyε εbwɔ
 meko áké, 'Me ngarege εnyú
 wáwálé nnó te mbaá εnyú
 depye unó bina ne aηme ba,
 yé ebélé mbaá muú ama ayi
 álá aηea geme wɔ né geluage
 aηme ba εbyénnó depye mbɔ
 lé ne me!'

41 "Ne abwólége nyε mmyε
 ajɔ́ ne abi alú ji né εgbé
 εbwɔεbe aké, 'Kwilege me
 ushu, εnyú abi mfaánebuú
 ashule εnyú mmyε, débó
 manjye né ntoné mewε ewé
 elá nómégé, ewé me nkweé
 mé mbelé mbaá danchɔmeló
 ne makiénné jíí. 42 Néndé
 mbó nlu mesa déchyeé me
 menyéé wó, mmwólé manaá
 εpyéé me, déchye me manaá
 nnó nyú wó, 43 dégé me ndere
 menkéé, déne me wó, nlu
 gejógené dechyeé me mandeé
 nnó mfyε wó, mmeé dechwó
 gé me wó, nkpe deno dekéé
 dégené me wó.'

44 "Éfée mbɔ ne εbwɔ áshuge
 nyε ji meko áké, 'Ata ndé gébé
 εsé dégené mesa ammyéé wó,
 mmwólé manaá εpyéé wó, εsé

délá poó wə wó? Ne ndé gebe ntó degene wə nkane menkée, ɔmeé, ne ɔkpene deno esé délá depoó wə wó?’⁴⁵ Ne ashuge nye ebwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó, te mbaá enyú délá poó yéé muú ama ayi álá aŋea geme né geluágé aŋme ba bina wó, ebyénnó depoó fɔ me wó.’⁴⁶ Gétú eyigéna, bɔ́ bimbɔ́ ákpene nye né efwyale ewé elá ebyéé yémbɔ́ abi alu cho né mbe ushu Esɔwɔ́ anyé nye genhá eyi gélágé byé.”

26

Ajɔ́ geju manhá Jisɔ́s

(Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2; Jɔ́n 11:45-53)

¹ Jisɔ́s anérégέ manlere unó bina uko, ajɔ́ ne baá utɔ́ bii ² aké, “Enyú dékaá me nnó epaá koó upú elú ndo fi eléé, né bii bimbɔ́, achyége nye me Maá Nte Mekwaá mankwaá nnó áwɔ́ me né gekwa.”³ Wyé né gébé eyigémbɔ́ anɔ́ baá ámpyéé upe Esɔwɔ́ chóncho ne ákpakpa melɔ́ ágbare ujwale né gepúgέ Kaifas ayi alu etukpe ámpyéé upe Esɔwɔ́, ⁴ ajɔ́ geju ndere ebwó apyéé ne apyé Jisɔ́s né defya awá. ⁵ Yémbɔ́ áferé aké, “Dépyégé fɔ́ ji gébégέ epaá ewéna, ékágé bɔ́ áŋme ummye né melo.”

Awaá Jisɔ́s mawéé né melɔ́ Bétáni

(Mak 14:3-9; Jɔ́n 12:1-8)

⁶ Né gébé eyigémbɔ́, Jisɔ́s alu né melo Betani né mmu gepúgέ Simun ayi abɔ́ améé

uba, akuú ji nnó ebwó ájye anyé menyéé.⁷ Ndere ebwó anyé menyéé, mendée fɔ́ akpe ne mawéé gebé ami majamé ŋka dɔ́. Mawéé amibɔ́ malu né mmu ekpómé ewé akwyéé ne genó eyigé akuú nnó alabasta. Akpégbé mbɔ́ amo Jisɔ́s mawéé ami mbɔ́ né mekpó.*

⁸ Ne baá utɔ́ Jisɔ́s ágégé mbɔ́, matɔ́ ásó ebwó mmu te ágigé ate aké, “Ulannó ji áchɔ́ mawéé amina? ⁹ Mbɔ́ ákpóó mami áse gejamégé ŋka, áchyéé mbaá ubyá bɔ́.”¹⁰ Jisɔ́s akaá mé genó eyigé ebwó áférege né mmu matɔ́ bwó, ashuú ebwó meko aké, “Ulannó enyú déchyége mendée yina efwyale? Ji apyémbɔ́ lé genchánehágé genó eta wa. ¹¹ Ubyá bɔ́ ulú ne enyú yéndégébé yémbɔ́ gébé eyigé me mbéé ne enyú géjá sé wó. ¹² Mendée yina amo me mawéé mina mmye nnó gébégέ ngboge ániú me níge. ¹³ Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bɔ́ ágárege nye Abya melóméló yina né mme meko, ágárege nye ntó genó eyigé mendée yina apyé. Nkane ágárege, mbɔ́ntó ne áteé nye ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔ́s
(Mak 14:10, 11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Ewyágé, maá utɔ́ Jisɔ́s ama né geluágé abi áfyaneápeá ayi akuú ji nnó Judas Iscarot ajye báne anɔ́ baá ámpyéé upe Esɔwɔ́, ¹⁵ ajɔ́ ne ebwó aké, “Mbɔ́gέ me

* **26:7** Elú wáwálé nnó: Ntaá né alabasta nétánege nya né melo Ijip, mendée yimbɔ́ achwó né mawéé gebé mimbo, abɔ́ mami, agbé né mekpó.

mfiyegé Jisós né amu nyú déchyegge me ndé?” Ajóógé mbó, ápa uba ngba bó sere esaá meso efya áchyé ji. ¹⁶ Eféé ne Judas álóó mankélégé meti ewé ji apyéé ne Jisós akpe ebwó né ámu.

Jisós anyéé epaá koó upú ne baá utóó bií

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jón 13:21-30)

¹⁷ Né bií mbe, ebi epaá bred yi alá muálé elóó, baá utóó Jisós ájye gií ji áké, “Ndé mbaá ayi ákélege nnó esé déjyé détyéé menyéé epaá koó upú wyéé?” ¹⁸ Agigé mbó Jisós ashúú ebwó aké, “Chóge né meló kpaá, déjyegé dégéne nye mende fó, gárege ji nnó, ‘Ménleré aké, gébé ya gékwané; ne me nkélege manyé menyéé epaá koó upú ne baá utóó ba né gepú jyé.’” † ¹⁹ Ne baá utóó Jisós apye wye ndere ji agaré ebwó, átyé menyéé epaá koó upú.

²⁰ Nkwale ákwónégé Jisós ne baá utóó bií áfyaneápeá, ájwólé ka manyé menyéé. ²¹ Ne ndere ányéé, Jisós ajóó ne ebwó aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, muú nyú ama achyegge nye me mankwaá.” ²² Mechó ewé epye ebwó ábó efwyale né matóó ne aló mangií ji ama, ama áké, “Ata nnó élé me?” ²³ Agigé mbó Jisós ashúú ebwó meko aké, “Elé muú ayi ebwó wuú ne ewa etuúge né mmu akpánkpa ne akpoó nye me. ²⁴ Ne Maá Nte Mekwaá agbóo nye wye ndere nwe Esowó abó

ajóó mé te gachií, utonkwa ube ne muú ayi akpóo nye Maá Nte Mekwaá. E é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó eló kpaá epwó.” ²⁵ Jisós ajóógé mbó Judas ayi alú mankpóo ji achwó gií ji ntó áké, “Ménleré nnó élé me?” Jisós ashúú ji meko aké, “Mbó ne wó ajóó.”

Menyéé Ata Jisós

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kór 11:23-25)

²⁶ Ne ndere ebwó álú nyéé menyéé yimbó, Jisós abó ntó bred, anemmye, achyéé matame mbaá Esowó. Agyá ntó bred yimbó uba uba, akaré mbaá baá utóó bií ajóó aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.” ²⁷ Ne abó ntó amo ne mmóó mmu, anemmye achyéé matamé mbaá Esowó, achyéé ebwó aké, “Sége dényú enyú ako. ²⁸ Gége manoó ma na, amí malu menomenyéé ewé Esowó anyéé nye ne bóó bií. Magbélege nyé né mme mampye nnó Esowó ájiinte gabo ayi gejamégé bóó ápyéé.” ²⁹ Ama ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami make ne enyú né gefwa eyigé Nte wa agbárege.” ³⁰ Ne ebwó ánerégé, ákwá ekwó áféé Esowó átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisós agaré ndere Pita áshyda nye ji

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

† 26:18 Elú wáwálé nnó: Gébé eyigé Jisós aké gekwané, ele gébé eyigé ábóó manwo ji né mfaá gekwa.

³¹ Εωυγάγε Jis̄os aj̄ó ne εβωó aké, “Εnyú ako deboó nye delyaá me ne utuú bina mbo ne ásáme né mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω aké, ‘Nwane nye membame mágón̄me ne εκwó mágón̄me eláa nye tyátyá.’
³² Ne nkwl̄égé né negbo, mbo nye mbe ne enyú né gebagé mewaa Galilií.”³³ Aj̄óógé mbo Pita ashuú ji meko aké, “Yé ebélé nnó b̄óó ako ábó alyaa w̄o, me nlyágé f̄ó w̄o.”³⁴ Ne Jis̄os ntó ashuú ji meko aké, “Pita, gó ngaré w̄o wáwálé nnó utuú bina gemégé nnó men̄o mekw̄o akú, w̄o oshyaá nye nd̄o eleé nnó w̄o ókágé me.”³⁵ Ndere Jis̄os aj̄ó mbo, Pita anyémenó aké, “Yé ebé lé negbo, ngb̄oo ne w̄o, nshyáá f̄ó w̄o.” Wyémb̄o ntó ne baá ut̄ó abif̄o anyémeno mampye.

Jis̄os anemmye né Getsemane
 (Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Anérégé eféé Jis̄os asé εβwó áfé né melu ewé ákuú nnó Getsemane wyéé né mékwé ewémb̄o. Akwónégé éwu, agaré εβwó aké, “Jwólege fa, mente mmye mbe gachyé manénémmye.”
³⁷ Ndere ji aténé mmye mbe manémmye asé Pita ne baá Seb̄edee apeá (J̄emsi εβwó ne J̄on) ndere εβwó ájye meshwe ne masómé makwó Jis̄os met̄ó.³⁸ Ne aj̄ó ne εβwó aké, “Masómé amí malú me met̄ó maténe me meti negbo. Yémb̄o jwólege fa, debe peé ne me.”³⁹ Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme

anemmye aké, “Nte wa mb̄ogé elú k̄ok̄oge féré amó εfwyale yina átáné me mmye, yémb̄o pye genó eyigé w̄o ok̄elege ép̄ó f̄ó eyigé me nkélege.”
⁴⁰ Ne ákerégé meso né mbaá ayi baá ut̄ó bií abi aléé álú, abané εβwó ndere ábélege géjyá. Aj̄ó ne Pita aké, “Nnó enyú dékágé b̄éf̄o peé ne me, yéé lé né nchwanek̄e ama?”
⁴¹ Beége peé, dénénémmye mbaá Εσωω nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Mat̄ó nyú akélege nnó enyú dénénémmye yémb̄o menyammye nyú áwyá gepwá.”
⁴² Aj̄óógé mbo ama akéré meso manemmye aké, “Nte wa, mb̄ogé ok̄élégé f̄ó manke ηk̄o εfwyale ayina akoó me, gó me nyú ji ndere w̄o ok̄ele.”
⁴³ Ne amá akérégé nd̄o eyi egbeé epeá né mbaá baá ut̄ó bií álú, abané wye ndere εβwó ábélege géjyá néndé géjyá gejá εβwó am̄e d̄ó.
⁴⁴ Ne Jis̄os amágé lyaágé εβwó, ajye nemmye nd̄o eyi egbeé eleé annyuaré wye mmyemenene eyimbo.
⁴⁵ Ne ama kérégé mbaá baá ut̄ó bií aj̄ó ne εβwó aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gége gébé gekwané eyigé áchyege nye Maá Nte Mekwaá man̄kwaá ne áfyé ji né amu b̄óó ubeé.
⁴⁶ Kwilege mme déjyé, gége muú ayi achyege nye me man̄kwa mbo alé chwó.”

Apye Jis̄os
 (Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; J̄on 18:3-12)

47 Wye ndere Jisós alú jòóge mbò, maá utò wuú ama ayi akámege Judas né geluágé abi áfyaneápeá achwó ne njuné bòó. Bòó bimbò ágbaré bò aparanja ne mámbó unòó. Bòó bi átómé ebwó élé anòó baá ámpyee úpe Esòwò ne ákpakpa melò. 48 Eké epyembò, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbò pyége.” 49 Akwónégé, yé gébé achò sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. 50 Atyágé ji mbò, Jisós ajóó ne ji aké, “Mejeé wa, chó mbe ne utòó byéé.” Ajóóge mbò bòó bimbò áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato. 51 Agbáregé Jisós mbò, muú ama né geluágé abi álú ne Jisós, ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyee úpe Esòwò. 52 Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Shwóré aparanja wye né mmu mekó, néndé bòó ako abi ámmye umye ne aparanja, agboó negbone aparanja. 53 Óferé nnó nnegé mmye mbaá Nte wa nnó apoo me, atómé fò gejamégé makiénné ji nnó áchwó apoo me? 54 Yémbò, me mpyegé mbò, epye mbó nnó ne unó bi ñwe Esòwò ajóó upye wáwálé?” 55 Wye né gébé eyigémbò, Jisós ajóó ne gejamége bòó bimbò aké, “Enyú dechwó na ne bò aparanja ne mámbó unòó mampye me nnó me nlu menjó? Me nlú fa ne enyú yéndé bií, nlerégé mekomejòó Esòwò né echa upe, nnó débó degé me

mampye wó? 56 Yémbò, depò etiré depye mbò na, nnó unó bi bòó ekpávé Esòwò ásamé ubé wáwálé.” Eféé ne baá utòó bií ako áboó ályaaá ji.

Jisós akpe unòó mpa

(Mak 14:53-65; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

57 Ne baá utòó bií alyágé ji mbò, bòó abi ápyene ji, ase ji áfé né gepúgé Kaifas ayi alu etúkpe amppe upe Esòwò. Eféé mbò nto ne anleré mabé Esòwò chóncho ne ákpakpa melò anyweré. 58 Ne ndere ájye, Pita akwòlege ebwó meso gachyee, gachyee kpaá te akpené né mmu dachi etukpe amppe upe Esòwò. Akpégé, ajye jwóle ne ámbamé dachi etukpe mangé genó eyigé apye mbaá Jisós. 59 Anòó baá amppe upe Esòwò ne bòó ako abi ájwólé mmu echa eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbò ágé yeé ema wó. 60 Ne gejamégé bó ntésé gebyó átané áma Jisós depò mmye, yémbò yeé mémá ema ewé eléré nnó Jisós akwé mpa epó. Ewyágé, bó ntésé gebyó apeá achwó, 61 ne ájòó aké, “Maá mende yina ji aké, me nkagé mú echa upe Esòwò ne gemégé nnó ndò eleé ekwóné mmagé nténe ewú.” 62 Eféé mbò ne etúkpe amppe upe Esòwò akwilé ajóó ne Jisós aké, “Wò ntó opó ne meko manshuú né depò etire bòó ájòóge mbò nnó opye?” 63 Yémbò, yeé meko Jisós ashuuú ji wó, etukpe ema ñmére ejóó eké, “Me ngígé wò né mabò Ata Esòwò,

muú alú mebe yéndégébé, mbógé wə ne ólú Maá Eṣowə, Muú yi Eṣowə akweré ji elá gefwa gáré.”⁶⁴ Agígé mbə, Jisəs akamé aké, “Mbə ne wə ɔjɔ́. Yémbə mengaregέ εnyú wáwálé nnó: meso gébé degéne nyε ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né εgbé εbwənyε Eṣowə ayi apwə́ amu ne dégene nyε ntó ndere achwə́ né mmu gekógé mfaánebuú!”⁶⁵ Jisəs ajɔ́gέ mbə, etúkpe ampyε upε Eṣowə agyá mandeé jii né mmyε manleré nnó metə́ εsɔ́ ji də́, akálé aké, “Amεge mmyε ne Eṣowə! Ndé gécha démage kéle bə ntésé? Enyú ambə́ dewú mé ndere ji ámége mmyε ne Eṣowə!”⁶⁶ Déferé nnó ápyéé nnó ne ji?” Agígé mbə, bə́ ako áwya aké, “Akwe mpa ne abó mangbó.”⁶⁷ Eféé ne álə́ mankpó Jisəs matyε ushu ádoó ji ukpékpe ne bə́ abifə́ ádoó ji maka,⁶⁸ ájwyagé ji aké, “Wə ɔlu Kras, Muú yi Eṣowə akweré ji elá gefwa. Garé εsé, Waá adoó wə?”

Pita ashya nnó akaágé fə Jisəs

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jɔn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ndere εpyεmbə, Pita alú wyε ka né dachi etúkpe ampyε upε Eṣowə, aké apelé maá mesə mendée fə alú maá defwé etúkpe ampyéé upε Eṣowə, achwə́ jə́ ne ji aké, “Wə ntó ɔ́bɔ́ ɔ́lú ne Jisəs muú Galilii.”⁷⁰ Ajɔ́gέ mbə, Pita ashya né mbe ushu εbwə́ ako aké, “Chaá-ó nkaá yé

geno εyigé ɔ́jɔ́ge mbə wə.”⁷¹ Ashyágεmbə akwilé afé né menombi gébámé. Eféé maá mesə mendée ayi fə agégé ji ajə́ ne bə́ abi átené eféé aké, “Mende yina abó alú ne Jisəs muú Nasaret.”⁷² Yémbə Pita ama shya wyε shya afyé amu mewε aké, “Wáwálé nkaágé fə mende yimbə.”⁷³ Eké ewyage bə́ bi átené eféé áchwə́ jə́ ne ji aké, “Wáwálé gebii gepó mmu, wə ntó ɔ́lú muú bwə́ ama néndé nénóme mejə́ neé néleré mbaá ayi wə ɔ́tané.”⁷⁴ Ndere ájə́ mbə Pita aké. Me nkaá kpé mende yimbə te mfaánebuú. Wyε ndere ji akélege mbə, aké awúu menə́ mekwə́ akú kəkə́gə́ləkə́. ⁷⁵ Ne ténéténé yimbə Pita ate mekomejə́ ayi Jisəs abó ájə́ ne ji nnó, “Gemégé nnó menə́ mekwə́ akú, ɔ́shya nyε ndə́ eléé nnó ɔ́kaágé fə me.” Ne atané dafyε anyə́ meko ngbó ali segé segé.

27

Afé né Jisəs mbaá Palet

(Mak 15:1; Luk 23:1, 2; Jɔn 18:28-32)

¹ Bií uyjagé ne dondo, anə́ baá ampyε upε Eṣowə ne ákpakpa melə́ áhomé, áso mala ndere ápyε ne áwá Jisəs.

² Ne ánerégé mansə́ mala, áwé Jisəs amu áse ji áfé mbaá Palet gə́mena bə́ Rom.

Negboné Judas

(Aɔg 1:18, 19)

³ Judas muú akpoó Jisəs ágégé nnó áso mpa nnó áwáne Jisəs, byə́ ukərə́ ji mmu, aféré nnó ji apyε gabo,

akpá uba ηγβα sére εσαά meso εφya εyi ji abó akpoó Jisós ajye shuú etukpe ampye upe Εσωω ne ákpákpa melo. ⁴ Ajóó ne εbwó aké, “Mpye gabo manchyaá manoó nte mekwaá ayi álá apyεé gabo wó.”

Bóó bimbó áshuú ji meko aké, “Éwémbó eta εsé ndere ndé? Gabo ayi mbó akpa wó.”

⁵ Ajóógé mbó, Judas atyá ηka eyimbó εφέε né metóó gepú εcha upe Εσωω atané ajye shii geme jii.

⁶ Ne anóó baá ampye upe Εσωω ápwé ηka eyimbó. Ajóó aké ηka eyina elé ηka manoó, ne ébé sé ekamé fó nnó décho ηka eyina melu εma ne eyi elu ne mmu mekwa ηka εcha upe Εσωω wó. ⁷ Afyégé makpo bwó mbaá ama, áke ábóó ηka eyina ána melu mme mbaá menkwyε unje meseé anigé anke bóó wye. ⁸ Elo né gébé eyigémbó kpaá te fina álú ákuú melu mme εwémbó nnó mewaaá manoó.

⁹ Epyéémbó nnó mekomejóó ayi Jerimaya muú ekpávε Εσωω abó ajóó abe wáwálé. Ji ajóó nya aké áσε uba ηγβα bó sére εσαά meso εφya εyi elú gese eyi bóó Isreli ákamé mana ji, ¹⁰ ápye wye ndere Εσωω agaré me ana melu mme mbaá menkwyεé ujemeséé.

Palet agii Jisós bó nkwe

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Ndere Jisós atené né mbe ushu Palet góména bóó Rom, Palet agii ji aké, “Wó ne olú mfwa bóó Jus?”

Ne Jisós ashuú ji meko aké, “Elu nkane ójóó.” ¹² Yémbó gebyó eyigé anóó baá ampye upe Εσωω ne ákpákpa melo ámalé ji mmye, yéé meko Jisós ashuú ji wó. Ajwólé wye ji nyámé. ¹³ Ne Palet agii yé ji aké, “Nnó wó ówuú mbó fó depó etiré bóó bi aké wó ópye?”

¹⁴ Yémbó Jisós ajwólé wye ji nyámé. Éwéna epye mfwa bóó Rom akwe tametame.

Palet asó mpa nnó áwá Jisós
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16)

¹⁵ Ne gepóógé gómená bóó Rom, géluú nnó yéndé ηme, gébégé epaá koó upú, áferégé muú denó ama né gepúgé denó, ndere bóó akélege. ¹⁶ Ne wye né gébégé epaá koó upú εwémbó, mende fó ayi bóó akaá ji dóó gétúgé depó etiré ji apyéε abó akpe denó. Akamege Barabas. ¹⁷ Ne ndere melo meko echomé né dachi Palet, Palet agii εbwó aké, “Ényú dekélege me mferé ndé muú né denó; Barabas waá Jisós muú ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” ¹⁸ Palet agii mbó néndé akaá chánéné nnó elé wye né nchye detú ne ákpákpa bóó Jus ápyené Jisós áchwó ne ji eta wuú. ¹⁹ Ne ndere Palet ajwólé né mmu εcha εso apane mpa yina, mendée wuú ató áchwó gáre ji aké, “Féré amu né mpa mende yimbó, néndé apye gabo fó wó. Genó eyigé Εσωω alere me né géjya gétú jii fina gechyε me εfwyale dóó.”

²⁰ Yémbó anóó baá ampye upe Εσωω ne ákpákpa melo

áfyε eshyε nnó ájwó nnó Palet aféré Barabas né deno, alyaa Jisós nnó áwá. ²¹ Ne Palet ama agii εbwó aké, “Ébwó bina apeá, ndé muú ayi enyú dékélege nnó mféré ji né deno?”

Ashuú ji meko aké, “Esé dékélege nnó wó oféré Barabas.”

²² Palet ama anmère agii εbwó aké, “Enyú dékélege me mpye yeé nnó ne Jisós ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” Ama áshuú ji meko aké, “Gó áwó ji né gekwa.”

²³ Ajwógé mbó, Palet ama gií εbwó aké, “Ulannó enyú dékélege nnó áwá ji? Ndé gabo ayi ji ápyéé?”

Yémbó, εbwó áwya wyale ne eshyε aké, “Gó áwó ji né gekwa!”

²⁴ Ne Palet agégé nnó ji atulege mmye detú εfwyale ekagé tane mbogé ji alá akamé nnó áwá Jisós wó, Ató ájye chwé manaá, áchwó chyéε ji ashwóné amu né mbe ushu bóó bimbó aké, “Amu ya apó né negboné mende yina, gé εfwyale nyú mbó”.

²⁵ Ajwógé mbó, bóó bimbó ákamé aké, “Gó gewu eyigémbó gewilé esé mmye chóncho ne baá esé.”

²⁶ Palet aférégé Barabas né deno. Atulé Jisós ne geto ne álé lyaá nnó bóó bee Rom ája ji ájyé áwó ji né gekwa.

Bóó bee ájwyagé Jisós

(Mak 15:16-20; Jon 19:2, 3)

²⁷ Palet alyágé Jisós nnó áwó ji né gekwa, bóó bee bií áse Jisós áfé ne ji né εcha

gomena, ákuú bóó bee ako áchwó nó ji mme, ²⁸ aferé ji mandeé mmye, áfyé ji εwulé megélé éwé elú eké nkúu afwa. ²⁹ Ató elá meshii áfaá Jisós né mekpo ne áfyε ji ntó meto né εbwó eké meto gefwa. Ápyégé mbó, átóme manó né mbe ushu wuú ne ájwaáge ji aké, “Wó Mfwa bóó Jus neki nébé ne wó.” ³⁰ Ndere ájwyáge ji mbó, ákpóó ji matyé mmye, ne áfóó meto ewémbó né εbwó wuú ádo ji né mekpo. ³¹ Anérégé mánjwya ji, aferé nkúu megélé yimbó ákeré áfyε ji mandeé jií né menyammye wuú. Aja ji ájye wó né gekwa.

Áwó Jisós né gekwa

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Ndere ájyéé, átuú ne mende fó né meti ayi ákuú ji nnó Simun muú meló Sereen, ápye ji ne utó nnó akpá gekwagé Jisós. ³³ Akwónégé né melú éwé ákúu nnó Golgota, mabó ami matene nnó “Melú Unkónkó Makpo” ³⁴ áchyéé Jisós mmóó ami áchwaré ne genó eyi génywónene nnó anyú ne afwórége mami, ashya manyú.

³⁵ Ébwó áwógé ji, áhme gefógé megyaa fó nnó akaré mandeé jií. ³⁶ Anérégé ájye jwóle mme ábáme Jisós εféé.

³⁷ Ndere ebó épyéε mbó ása genó eyigé aké Jisós apye né gebagé genó awó né mekpo gekwa eyigé áwómé Jisós wyéé. Ása wye aké, “Gé Jisós Mfwa bóó Jus na.” ³⁸ Wye né bií ebií mbó, áwó nyá ntó anjo apeá né ebi bwó ukwa. Áwó

ama né ejíi gekwa né egbé ebwonye Jisós ne ama né egbé ebwóbe wuu.

³⁹ Ne bós abi ákoge kóogé ájúu Jisós mashye mmye, ákamege ne makpo ájwyage ji áke, ⁴⁰ “Wó muú áké omugé echa upe Esówa, gemégé nnó ndó eléé ekwóné wó omage téné ewéché, mbogé nnó olu Maá Esówa, poó geme jyé, otáné mfaá gekwa oshulé mme.”

⁴¹ Wyémbó ntó ne anós baá ampye upe Esówa ne ánleré mabé Esówa chóncho ne ákpakpa melo ájwyaá ntó Jisós áké, ⁴² “Apoóge bós bí chachá, yémbó akaágé poó gemé jíi? Pó nnó ji áké na ji alu Mfwa bós Isrelí? Góge ji átáné mfaá gekwa áshuúlé mme ne esé défyéé matós se ne ji. ⁴³ Ji áfyéé metós ne Esówa, ne Esówa áchwó ápoó yé ji mbogé ágboó ne ji, néndé ji ajógé áké ji alú Maá Esówa.”

⁴⁴ Yé bós ubée abi áwómé ntó ebwó né ukwa, wyémbó ntó ne ájúu Jisós mashye mmye.

Negboné Jisós

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Kálánká efyáneépeá eké ékwónége, ημεέ enomé, gem-mua gékwé né melo meko kpaá te kálánká eléé. ⁴⁶ Wye né kálánká eyimbó eléé, Jisós alo mánkalé kénké áké, “Eli, Eli lama sabatani” ula etené nnó Esówa wa Esówa wa, ndé olyaá me mbií né efwyale?

⁴⁷ Ne bós abifo abi átené eféé, áwúgé ndere Jisós ajóge

mbó, áferé áké, “Akuú mbó lé Elija muú ekpávé Esówa.”

⁴⁸ Ne muú ama né geluágé abi átené eféé, alomé gatelé ajye bó ekochá anyua né mmu mmós amí mamýáme, ajo né genós abweé asa né ubós meno Jisós nnó ányú.

⁴⁹ Yémbó abifo áké, “Gó ji ábé ewú dégé kpé nnó Elija achwó poó nye jíi!”

⁵⁰ Ne Jisós ama akále kénké afye geme jíi né amu Nte wuu Esówa.

⁵¹ Wye ndere metós ekwené Jisós mbó, ndeé eyi ekaré echa upe Esówa egyalé uba upeá te mfaá gba-ra-ra-ra etya mme, mme anyigé, tegetege matárávé agyalé ubauba.

⁵² Manome ánené alá fuúfuú ne gejamégé bós Esówa abi agboó mé te gachi, ákwilé né negbo. ⁵³ Gébége Jisós akwilé né negbo. Bós Esówa bimbo, átané né manome áfé né Jerosale melo ukpea. Aleré mmye mbaá gejamégé bós.

⁵⁴ Ne muú kpaá bós bee ne bós bee abifo abi álú eféé ábáme Jisós, ágégé ndere mme anyigé, ne unó bifó ebi upyéé efo ekwó ebwó matós. Ajóoge áké, “Wáwálé mende yina abó alu Maá Esówa.”

⁵⁵ Gébé eyigémbó ntó, gejamégé andée, átené tete ágéné yéndégenó eyi gepyé. Andée bina átané ne Jisós kpaá te né Galilíi ákwólé jíi, ápooge Jisós, achyeye jíi unó bí akélege. ⁵⁶ Né geluage andée bina elé, Meri ayi átané melo Magdala, Meri mmá Jemsi

* 27:56 Elú wáwálé nnó: Baá bina elé Jemsi ebwó ne Jon.

ebwó ne Josef, ne Meri mma baá Sebēdee. *

Anii Jisós

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jón 19:38-42)

⁵⁷ Ne nkwale akwonege, muú ñka fɔ ayi atane melo Arimatya akuú ji nnó Josef achwó. Ji ntó alú nyá maá utó Jisós ama. ⁵⁸ Achwógé, ajye bane Palet agii ji nnó achye ji utó ji ajye afere genkwógé Jisós anii. Ne Palet achyéé utó nnó afere genkwógé Jisós áchye ji. ⁵⁹ Ne Josef aségé genkwógé Jisós, afyalé géji ne éshyé ndeé pópó ⁶⁰ abwéé ajye béle né mmu menome meke ewé ji apye bɔ́ akwyéé né eba ntaá. Abélégé, apelé gekpékpégé ntaá akweré meno menome ewémbɔ́ alyaá awilé ji. ⁶¹ Ndere ji apyéé unó bina, Meri muú melo Magdala ne Meri ayifo ájwólé toitoi ne menome ewémbɔ́ ápélé.

Palet ató bɔ́ nnó abame menome Jisós

⁶² Ne bií uyjage, mmyeke bií ebi bɔ́ Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwó ukoge, anɔ́ baá ampye upe Esɔ́wɔ́ ne ekwó bɔ́ Farasi ájye báne Palet, ⁶³ ágaré ji áké, “Ata, délu téé mbɔ́ ndere muú dembwólé yimbo ajó nyá gébége ji alú mebe nnó, ‘Ndo eléé ekwónégé Esɔ́wɔ́ abwege nye me nkwilé né negbo.’ ⁶⁴ Ndere elúmbɔ́ esé dekelégé nnó wɔ́ ofye bɔ́ abámé menome ewémbɔ́ kpaá te ndo eyimbo eléé ekóge. Ewéna epye nye nnó ekagé

baá utó bií ájɔ́ genkwó ji, ne meso gébé agarege gebyɔ́ nnó Esɔ́wɔ́ apye ji akwilé né negbo. Mbɔ́gé olá apye mbɔ́ wó, ne ájogé genkwó ji, dembwólé etire nana depwáɔ́ nye etiré mbembe.”

⁶⁵ Ajógé mbɔ́ Palet aké, “Pye ndere wɔ́ okágé pye, kwyéé bɔ́ bee ɔ́bele abámé menome ewémbɔ́ chájéné.”

⁶⁶ Ne ájyégé afye gelo né menome ewémbɔ́ nnó ékágé muú anene ewu, afye bɔ́ bee abámé ewu.

28

Jisós akwilé né negbó

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Bií uwyaá bwó ukógé, ndere bií uyjáge, Meri muú melo Magdala ne Meri ayifo átané ájye chere ndere menome Jisós elú. ² Aké apele mme abɔ́ anyígé ne eshye. Ekiénné Esɔ́wɔ́ etané mfaánebuú, echwó bógene ntaá eniné mbɔ́ ebelé babá ejwólé mfaá. ³ Menyammye wuú agénege manémané eké gasama, ne mandeé jii ashwánege pópó eké eshyéé ndeé. ⁴ Epyégé mbɔ́, bɔ́ bee abi abáme menome ewémbɔ́ áwe jaja ne efo metɔ́ getu jii, ákwé eké unkwó bɔ́.

⁵ Ne ekiénné Esɔ́wɔ́ ewémbɔ́ ejó ne andée bimbo eké, “Défógé. Nkaá nnó enyú dékelege mbɔ́ lé Jisós, ayi ábɔ́ áwómé ji né gekwa. ⁶ Ji apósé fana, akwilé né negbo wye nkane ji abɔ́ ajó nnó epye nye. Chwóge dégé melú ewé abɔ́ abelé ji. ⁷ Ne kérege meso

wáwá, dégaré baá utóó bíí nnó, ‘Ésɔwɔ apye ji akwilé né negbo. Abó mé mbe ne enyú afé né Galilií; dégené nyé ji ewú!’ Gége genó eyigé me mbóó mangaré enyú mbó.”

8 Andée bimbó átané né menome ne gatélé, ne efó metóó, yémbó ájyée ne nechóchó. Aké wáwá manjye gáre baá utóó Jisɔs meko ayi ekiénné egaré ebwó.

9 Ne ndere ebwó ájyε, Jisɔs abané ebwó né meti, atamé ebwó aké mejé ebé ne enyú. Andée bimbó ákwé ji né uká ánoge ji. 10 Ne Jisɔs afyéε ye ebwó metóó aké, “Défógé, choge dégaré anmé ba nnó ájyε ne Galilií, ágéne nyé me ewú.”

Ambamé menome Jisɔs agaré mechó ewé epyéé

11 Ndere andée bina ájyε né meló manjye gáre baá utóó Jisɔs genó eyigé Jisɔs ne ekiénné Ésɔwɔ ájóó, bóó bee fó abi ábó ábáme menome Jisɔs, áfé ntó né meló manjye gáre ánoó baá ampye ure Ésɔwɔ yéndégenó eyi gepyé. 12 Apyεgembó, anóó baá ampye ure Ésɔwɔ choncho ne ákpakpa meló, áchomé mbaá ama, ásó mala akpa gejamé gé nka áchyéé unyélé mbaá bóó bee bimbó 13 Agaré ebwó aké, “Débó mangaré bóó nnó, baá utóó Jisɔs achwó jo genkwó jíí ne utuú gébége enyú débélege gejá. 14 Ne mbóó gé gɔmena awúgé mechó ewé, esé dékagé nyé ndere dégárege ji, nnó ekagé enyú dékpe efwyale.”

15 Bóó bee ásé gé nka eyimbó, ájyε gáre wyε ndere anóó baá ampye ure Ésɔwɔ aké ebwó ágáré. Ne abya yina atyaá akpe né gebagé mewaá bóó Jus geko, yéé te fina abya yina álu asanege né gebage mewaá bóó Jus.

Jisɔs aleré mmye mbaá baá utóó bíí

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Anj 1:6-8)

16 Baá utóó Jisɔs afyaneama áwugé meko ayi Jisɔs alóó ebwó, áfé né mfaá mékwé né gebage mewaá Galilií ndere Jisɔs agaré ebwó. 17 Ne ebwó ágegé jí, ánoge ji yémbó abifo áwyaá dembyó né metóó. 18 Jisɔs ajóó ne bwó aké, “Ésɔwɔ achyéé me uto né unó uko bi úlú, né mfaánebuú ne fa mme.” 19 Ndere elúmbó chóge ye né maló mme meko dépye bóó ábé ankwólé ba. Abi akemege mambé ankwólé ba, wyagé ebwó manaá Ésɔwɔ né mabó Ésɔwɔ nte ne ami maá ne Mendoó Ukpea. 20 Lérégé ebwó nnó akwólege majyεé ami me nchyéé enyú. Ne kaágé wáwálé nnó me mbéε wyé ne enyú yéndégébé kpaá te mme abyéé.

Abya melóméló Jisós Kras ndere MAKOS ásamé

*Mekomejós ayi Jón men-
wyaá bós manaá Esowó
ágarége*

*(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18;
Jón 1:19-28)*

¹ Gé náne abya melóméló
ayi Jisós Kras, Maá Esowó
ákéné. ² Abya yina alo wye
nkane Asaya muú ekpávé
Esowó abo ásámé nnó,
“Esowó aké, ‘Wuúgé, ntóme
nyé muú dentós wa
ayi abós mbé ne wó
manchwó kwyé meti wye.’
Asaya ama asá ntó nnó,

³ muú fò abene mbó né
mashwóne aké,
‘Kwyege meti Ata dakéné.
Nyaáge éwú ébé cho!’ ”

⁴ Bii fò Jón achwó
né mashwóne agarege
yéndémuú nnó ákwóré metós
wuú álya gabo ne áwyaá
ji manaá Esowó nnó, Esowó
ajinte gabo wuú. ⁵ Yéndégébé
gejamégé bós átané né
gebagé mewaá Judiya ne
bós Jerosale áko ájyé wu
mekomejós Jón, áshuú ekúu
né gabo ayi ébwó ápyeé, Jón
awyaáge ébwó manaá Esowó
né Ebeé Jodan.

⁶ Jón afyé mandeé ayi átós ne
bya mpó mashwóne.
Awélé ekandá mekó
menya né gebwe jí,

ne menyéé wuú alu nyá lé
égomé ne nwyós.

⁷ Jón agarege bós aké, “Muú
fò achwó mbó me meso ayi
ájeá geme apwó me, nkwané
yé muú ayi nkage mbyéle
mme nkaá manyíi unó uka
bii wó.” ⁸ Ama jós aké, “Me
nwyage enyú ne manaá
Esowó mamímamí ne ji ayi
áchwó awyage nye enyú ne
Mendoó Ukpea.”

*Awyaá Jisós manaá Esowó
(Mat 3:13-17; Luk 4:1-13)*

⁹ Né gébé eyimbo, Jisós
atané né meló Nasaret né
gebagé mewaá Galilií achwó
nnó Jón awyaá ji manaá
Esowó * né Ebeé Jodan.
¹⁰ Gébége awyaá ji manaá
Esowó átáné né mmu
nnyi, agé mfaanebuú anené
Mendoó Ukpea etané mfaá
éshúlege ji mmye nkane
gepwine. ¹¹ Ne meko atané
mfaánebuú aké, “Wó òlu maá
metós wa, metós egós me ne
wó dós.”

*Danchómeló ammuá Jisós
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Ténéténé yimbo Men-
doó Ukpea épye ji afé né
mashwóne. ¹³ Jisós abelé
ewu usaá ndó upea, ne
danchómeló achwó kpelé
jí. Mbaá ayi ji alu, menya
mebomebo ntó elu wye ne
makiénné Esowó áchwó póó
Jisós.

*Jisós alo utós bii né Galilií
(Mat 4:12-17; Luk 4:14, 15)*

¹⁴ Ewyagé Heród apyeé
Jón afye denó. Jisós atané

* **1:9** Elú wáwálé nnó: Manwyaá bós manaá Esowó ele manlere nnó bós áfyé matós
bwó ne Jisós ne ákwólége ji.

né gebagé mewaá Judiya afé né Galilií agarege abya melóméló ayi atané mbaá Εσωω. † ¹⁵ Ajóoge aké, “Lyage gabo nyú dékámé ne abya Εσωω melóméló elé gébé eyigé Εσωω ágbarege gefwa jíí gelá kwókwólé.”

Jisós akú baá utóó bií ani abi mbε

(Mat 4:12-17; Luk 5:1-11)

¹⁶ Bií fò Jisós abó akoóge né mbále ebéé mega ewé elu né Galilií, agé Simun ne menjómó wuú Andru, áhíméé utófó bwó, elé álu áwáné meshuú. ¹⁷ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Kwólege me, nlerenge nyε enyú ndere ákpálege bós eké meshuú.” ¹⁸ Ténéténé yimbó, ebwó álya utófó ebwó, ne ákwólé jí.

¹⁹ Ndere Jisós ályá eféé ajyεé mbe gachyε, agé Jεmsi ne Jón menjomo wuú, ebwó álu baá Sebεdee. Abó álu mmu ékpée átome upaá utófó bwó. ²⁰ Akuú ebwó, ne yé gébé áchó wó álya nte ebwó Sebεdee né mmu ékpée ne bós utóó abi ebwó áselé, ne ákwólé jí.

Jisós afere mende fò meló nchyε mmyε

²¹ Jisós ne baá utóó bií áfé né Kapanóm, bií uwyaaá bós Jus ukwónégé afé né εcha mmyεmenεne aló mánlérégé. ²² Bós áwu nkane jí alérege ála mano mekpo fuú né gefós eyigé jí alérege néndé alérege ne ncha ayi atane mbaá Εσωω épófó eke ánleré mabé Εσωω.

²³ Mende fò ayi awya meló nchyε abó alu ntó mmu εcha mmyεmenεne, aké agéne Jisós aló mánkalégé aké, ²⁴ “Jisós ayi Nasaret, ókelege mampyε esé ndé? Óchwó manií esé mbwε? Nkage wó, ólu Muú Ukpea ayi atané mbaá Εσωω.” ²⁵ Jisós anyá meló nchyε yimbó aké, “Kwéné mejóó, táné jí mmyε.”

²⁶ Meló nchyε yimbó apyε jí akalé akwé mme achu gbokgbok ne atané jí mmyε. ²⁷ Bós ako ágégé gefós yina ala mano mekpo fuú ne ágige ate aké, “Ewé etané efó? Ndófo elé gefógé geno eyi gekε ne utóó? Mende yina awya uto mányá aló nchyε ne áwúu jí.”

²⁸ Ewya wó, ngó Jisós akwó akwóné gebagé mewaá Galilií geko.

Jisós apyε gejamégé bós mameé atoó

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Jisós, Jεmsi ne Jón ályágé εcha mmyεmenεne, ebwó ako áfé cho né gepúgé Simun ne Andru. ³⁰ Ne mmá mendée Simun ameeé njaja gefwine abelé mfaá ukwó, ágare Jisós nnó mendée yimbó ameeé. ³¹ Awuúge mbó atene jí nekune mmyε agbaré jí ebwó abwε jí akwilé ajwóle ka. Ténéténé yimbó gefwine gebyé jí mmyε ne mendée yimbó achyé ebwó menyéé.

³² Ne nkwale akwónege, gébége mjmεé epwyaá, bós áchwó ne bós mameé ako ne yε abi aló nchyε áchyége ebwó efwyale mbaá Jisós. ³³ Ne

† 1:14 Elú wáwálé nnó: Ókuúge né uba njwe 6:14-29 ókage ula bi áfyéé Jón deno.

gemεge melo geko gechwó chóme né menombi gepú eyige Jisós álu. ³⁴ Efée ne Jisós apyé gejamégé bós bi ámeé ufós mameé atóó ne ama féré abifó gejamégé aló nchye mmye. Akámé fós aló nchye abifó ájós mejós wó néndé ákaá gefógé muú yi ji álu.

Jisós agaré mekomejós
Esowó né gebage mewad Galilií

³⁵ Dondo gemuá mme Jisós akwile afé né melu éwé bós alá pó wyeé, anenemmye. ³⁶ Simun ne abifó álo ji mánkélé. ³⁷ Agégé ji áké, “Yéndémuú akelage wó.”

³⁸ Jisós aké ne ebwó, “Esé debó manjye ntó mata malo ayifó nnó ngaré ntó ebwó mekomejós Esowó nende gé genó eyi gepyé me nchwó mbó.”

³⁹ Ne Jisós ake né gebagé mewad Galilií geko agarege mekomejós Esowó né mmu macha mmyemenene bwó ne aférégé bós aló nchye mmye.

Jisós apye muú ubá atóó
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Bií uma, muú ubá fó achwó tó mánó mbe ushu Jisós, ane ji mmye aké, “Mbógé okelage, pye me nkpea.”

⁴¹ Jisós áwuúgembó meshwe akwó ji metós, anyad ebwó wuú ata ji aké, “Nkelege, kpea.” ⁴² Ajógembó ubá mende yimbó ubyε, akpea.

⁴³ Jisós anerege, aké alyaáge mende yimbó nnó ajye, aji ji etu, ⁴⁴ ajós ne ji aké, “Ekagé ópye muú fós akaá genó eyi gépye ne wó. Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyé upε

Esowó áchére agé nnó atóó. Ne chyéé genó eyigé ebé Mosis éjós, mampye bós ákaá nnó atóó.”

⁴⁵ Yémbó mende yina ajyege ake agaré abya yina mbaá meko, ne gegare eyi gepye Jisós kpené sé melo gbógónó ajwole shushu, ne yémbó bós átánege yéndé mbaá áchwó wye eta wuú.

2

Jisós apye muú úchánchi
atóó

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Jisós ábélégé éwu mboó ndó, ama akéré meso né Kapanom ne bós áwú nnó alú mmu. ² Gejamégé bós áchwó chome né mmu gepú, ágbeé kpaá melu epó sé yé né menombi. Ne Jisós abó agaregé ebwó mekomejós Esowó. ³ Ndere alerege ande fó aníi, ákpá muú úchánchi né uló áchwó ne ji mbaá Jisós. ⁴ Akwónégé ágé fós meti mánkpe ne ji mmu gepú wó, gétúgé bós ájamé dós, ákwó mfaá gepú átí embu né mfaá nchu mbaá yi Jisós alu. Anérégé ábwe mende yimbó ne gebó, apyé ji ashule mme. ⁵ Jisós agégé ndere bós bimbó áfyéé matós ne ji, aké ne mende úchánchi yimbó, “Maá wa, ájíinte gabo wyeé.”

⁶ Eke epyémbó ánleré mabé Esowó fó abó alú efée, áwúgembó álo mangigé né matós ebwó nnó ndé muú na? ⁷ “Epye nnó ne mende yina ábyaá Esowó. Ajós eké ji alu Esowó. Esowó mbíi ne akage jinte gabo muú.”

⁸ Jisṣos akaá me genó eyige ebwó áfééré né mmu matṣó bwó, agii ebwó aké, “Ulannó enyú déwya gefogé uféré bimbṣó né matṣó nyú? ⁹ Ndé gelu pere manjṣó ne muú uchánchi, ‘Nnó ájíinte gabo wyé,’ waá manjṣó nnó, ‘Kwile téné, pwi gebṣo jye ke ójye.’ ¹⁰ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Jisṣos aké ne mende úchánchi yimbṣo, ¹¹ “Kwile téné, pwi gebṣo jyé, ójye mmu.”

¹² Ajṣogembṣo, mende yimbṣo akwilé téné mbe ushu bwó ako, apwi gebṣo awulé né gepú jii. Ne bṣó ako alá mano mekpo fuú, áféége Eṣṣwṣo ake, “Ese delú danjé gefṣo geno eyige na.”

Jisṣos akú Levi ndere maá utṣó wuu

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Bií fṣo Jisṣos ama jye né mbále géntoógé mewaa Galilii. Ne gejamégé bṣó áchwṣo nó ji mme, alṣo manleré ebwó mekomejṣó Eṣṣwṣo. ¹⁴ Ndere Jisṣos álya eféé akene ajye, agé Levi maá Alfṣs. Ajwṣolé né melú utṣó wuu ásele nkámakpo. Jisṣos akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alṣo mankwólé ji.

¹⁵ Ewyágé ndere Jisṣos ajwṣolé ányéé menyéé ne baá utṣó bií né gepúgé Levi, gejamégé ánselé nkámakpo ne bṣó ubeé ne gejamégé bṣó abifṣo abi ákwṣolege Jisṣos, abó ányéé ntó menyéé ne ji. ¹⁶ Ne ánleré mabé Eṣṣwṣo fṣo abi alú bṣó Farasi, ágégé nkane

Jisṣos anyéé menyéé ne ánselé nkámakpo ne bṣó ubeé, agii baá utṣó bií aké, “Ulannó ne Jisṣos anyéé menyéé ne ánselé nkámakpo ne bṣó ubeé?”

¹⁷ Jisṣos awúgé genó eyigé ebwó agii baá utṣó bií, ató ebwó neka aké, “Bṣó abi alá meé, ákélégé fṣo muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. Ne me nchwṣo fṣo fa mme mánkú bṣó abi álu cho né Eṣṣwṣo wṣo, nchwṣo lé mánkú bṣó abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Bií fṣo baá utṣó Jṣn ménwyaá bṣó manaá Eṣṣwṣo ne abi bṣó Farasi, ályá menyéé kpékpé getúgé depṣré Eṣṣwṣo. Ne bṣó fṣo ágégé mbṣo áchwṣo gii Jisṣos aké, “Ulannó baá utṣó Jṣn ne abi bṣó Farasi ályage menyéé kpékpé, ne abyéé alá pye mbṣo?”

¹⁹ Ne Jisṣos ashuu ebwó meko aké, “Nnó ájeé menṣo neba ályage menyéé kpékpé ayi menṣo neba alú ne ebwó? Akáge lyaá fṣo. ²⁰ Yémbṣo gébé gebéé nyé eyigé menṣo neba alá beé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályage nyé menyéé kpékpé né mboó gébé getúgé depṣré Eṣṣwṣo.”

Gepṣo geké géselé fṣo gekwene gepṣo

²¹ Jisṣos ama tó makámejṣó ayifṣo aké, “Ne muú akaágé sé fṣo gebagé ndeé geké akwṣomé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbṣo gebagé ndeé eyigembṣo génywerege nyé gépye ndeé yimbṣo egyalé dṣó. ²² Ne muú akpané fṣo mmṣó

make áfyε né ukwéne unó mmáó εbi akwyεé ne meká menya. Apyεgé mbá, mmáó mimbá mamuale nyε mapyε unó mmáó bímbá úgbó. Mmáó ne unó mmáó εbimbá ucháge nyε detú. Afyε le mmáó make né unó ukε.”

Nkwé ayi bíi uwyaaá báó Jus (Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Né bíi uwyaaá báó Jus fá, Jisós ne baá utáó bíi ákoóge né mekáó gefóge nchi fá eyi ákuú nnó wid. Ndere εbwá ákoóge né mmu meká wembá, baá utáó bíi áló mánkóge gefóge nchi eyimbá álálege ányεé. ²⁴ Ne báó Farasi fá ágege mbá, ájóó ne Jisós aké, “Gé εbé se ékámé fó nnó baá utáó byé ákáó nchi bíi uwyaaá wá.”

²⁵ Jisós ashuuú εbwá meko aké, “Enyú délú danjóó né mmu ηwe Εσωω dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne báó bíi wá? ²⁶ Akpe nyá mmu εcha upe Εσωω, abó bred ayi abó ájelé áchye mbaá Εσωω ányé. Ewe εβε se eké muú yicha anyε fó menyεé yi ajéle áchye mbaá Εσωω, ekose ámpyε upe Εσωω wó. Yé mbá Devid abó anyé achye ntó báó bíi.” Mechó ewe εpyε gébége Abyata alu mfwa ámpyé upe Εσωω.

²⁷ Jisós anηere ajóó ne εbwá aké, “Akwyé fó mekwaá gétúge bíi uwyaaá wá, akwyé lé bíi uwyaaá gétúge mekwaá. ²⁸ Nkelege mangaré enyú nnó Maá Nte Mekwaá ne alú Ata ayi abáó utó mangaré

mekwaá genó yi abá mampyε bíi uwyaaá báó Jus.”

3

Jisós apyε mende yi εbwá εgboó ji atóó (Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisós ama jyε né εcha mmyεmenεne ne mende ayi εbwá εgboó ji abó alú wyε. ² Eféé mbántó, báó fó abi ákélege meti mánjóó nnó Jisós ápyε genó gebo álú wyε ápéle ji dome mange nnó apyε nyε mende yimbá atóó né bíi uwyaaá bwá ne ájóó nnó ákwé εbé. * ³ Jisós aké ne mende yimbá, “Kwilé, chwá téné mbe ushu bwá.” ⁴ Agii εbwá aké, “Ebé esé eké depyε ndé né bíi uwyaaá? Eke depyε galógáló wá gabogabo? Mampyε mekwaá apó wá mánlyaaá ji agbó?”

Ne yé muú ayi anené meko apó. ⁵ Metáó εsáó Jisós dáó ape εbwá agyaaá yémbá meshwe akwó ji metáó gétúge áηeá matáó. Ajóó ne mende yimbá aké, “Nyaá εbwá wyε.” Anyágé εbwá wuu étóó. ⁶ Ténéténé yimbá báó Farasi átáné dafyε ájyε báne ekwá Heród, ásó mala nnó ápyε Jisós áwá.

Gejamége báó akwálege Jisós

⁷ Jisós ne baá utáó bíi ályaaá áfé ne mbále gentoge mewaá Galilii, né gejamége báó ákwálege ji abi átáné gebage mewaá Galilii, Judiya,

* **3:2** Elú wáwálé nnó: Mabe bóó Jus áleré nnó mampyε muú átoó élé utáó gétúge eyigémbá, ákamege fó muú apyε muú átoó né bíi uwyaaá εkosé mbáge muú nemeé yimbá ala meti negbo.

⁸ Jerosale, Idumiya, abi átáné egbé ebéé Jodan, ne gebagé mewaa eyi gelu kwókwólé ne Tiya ne Sidon. Bóó bina áko ábó áchwó eféé gétúgé áwú unó bi Jisós apyéé. ⁹ Jisós agaré baá utóó bií nnó ákwyé ekpeé ji akpe mmu, néndé bóó ája dóó ekagé áñméré ji mme. ¹⁰ Ne gétúgé ji apyé gejamégé bóó atóó, bóó mameé ako ámmýe máñchwó ji mmye nnó áta ji. ¹¹ Yéndégébé bóó bi áwya aló nchýe ágéégé Jisós, aló nchýe bimbo ápye ebwó akwéne mme mbe ushu wuú ákálege áké, “Wó òlu Maá Esòwò.”

¹² Yémbó Jisós anyáne abi nnó ékágé ájye ágáré bóó ákaá gefoge muú yi ji alu.

Jisós ajya áñgbá bií áfyáneápea

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Éwyagé Jisós afé mfaá mekwé, akuú bóó bí ji akélege nnó ákwóle ji, áchwógé, ¹⁴ ajya bóó áfyanéápeá nnó ábé ne ji, achýe ebwó mabo nnó áñgbá. Agare ebwó aké, “Ntóme nye enyú dafye nnó déjýé degarége mekomejóó Esòwò melóméló, ¹⁵ ne uto bií déférégé aló nchýe bi áchýege bóó éfwyale mmye.”

¹⁶ Ge mabó bóó abi ji ajyá na, Simun ayi Jisós achýe ji mabó amifó nnó Pita, ¹⁷ Jemsi ne meñme wuú Jón baá Sebēdee, Jisós achýe bwó mabó nnó Banagis, ula útené nnó baá nénfée. ¹⁸ Andru, Filip, Batolomyo, Matyo, Tòmasi,

Jemsi maá Alfós, Tadyós ne Simun ayi alu muú ekwó bóó Kanenia, † ¹⁹ ne Judas Iscarot ayi meso gébé achýé Jisós manjkwáá.

Jisós apó ula uma ne Belsebób mfwa aló nchýe
(Mat 12:22-30; Luk 11:14-23)

²⁰ Nðere bó Jisós akérégé mmu, gejamégé bóó ama chwó eféé ája kpaá apýe ji ne ákwólé bií gébé gepó eyi ebwó ákáge nyéé yé menyéé. ²¹ Bóó ula gepú Jisós áwuúge ndere bóó ájóge nnó Jisós alé meé gebwó áfé manjye se ji.

²² Ne ánleré mabé Esòwò fò abi átáné Jerosale ábó ájóoge áké, “Jisós awya melo nchýe ayi ákuú nnó Belsebób mfwa aló nchýe. Ji ne achýégé Jisós utó nnó ábúgé aló nchýe.” ‡

²³ Jisós awúgembó, akúu bóó bimbo nnó áchwó, áchwóge aló mántó ebwó makámejóó aké, “Danchómeló ákáge bú mbó geme jii nnó? ²⁴ Mbógé melo ékarégé eké emyé ne ate, melo ewémbó eténégé. ²⁵ Mbógé ula gepú ukarégé, uké umye ne ate utyage. ²⁶ Ne mbógé danchómeló aké amyé ne bóó bií, ebyennó ewú ebye.

²⁷ “Muú ákaágé kpe fó gepúgé meto muú ájó genó mbógé álá bómbe áwé ji wó. Ékosé nnó abógé mbe awege ji ne ákaáge kpe ajó yéndégenó.

²⁸ “Ne enyú kaáge wáwálé nnó Esòwò ajigente gabo yi muú apýe ne mejóó

† 3:18 Elú wáwálé nnó: Ekwó bóó Kanenia ula utene nnó ekwó bóó ukoge. ‡ 3:22 Elú wáwálé nnó: Belsebób ne danchómeló elé muú awu ama.

mebomebo ewé étánege ji meno. ²⁹ Yémba ájígé fò nte muú ayi ájógé mejó mebomebo ne Mendoó Ukpea, gabo yimbo alaá ji mmye te kwyakwya.” ³⁰ (Jisós ajómba gétúgé bós ábó ájógé nnó, “Ji awyaá meló nchye.”)

Mmá Jisós ne aḡmó bíí

(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹ Mmá Jisós ne aḡmó bíí áchwó tene dafye, átó muú nnó akúu ji. ³² Ne gejamégé bós bí ájwólé ánsó Jisós mme, ágaré ji áke, “Mmá wye ne aḡmó byéé alú dafye ákélege wó.”

³³ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Goge me ngaré enyú ntó muú ayi alú mmá wa ne aḡmó ba”. ³⁴ Abwólé ape bós bí ájwólé ánsó ji mme aké, Gége mmá wa ne aḡmó ba na. ³⁵ Yéndemuú ayi awuú ne ápyé genó eyígé Esowó ákélege, ji ne alú menḡmó wa ne mmá wa.

4

Nekanémejóó Mentyaá mbwe

(*Mat 13:1-9; Luk 8:4-8*)

¹ Gébé gefó Jisós afe né mbale géntoógé mewaa Galilií, ala mánlere mekomejóó Esowó ewu. Gejamégé bós ákwólé ji áfé ewu. Ji ágégé nnó bós bimbó ájá dós, ajye kpe ajwólé mmu ékpée ewé élu mbále mewaa. Bós bimbó alaá né mbale gentóo mewaa. ² Alerege ebwó gejamégé unó né makámejóó. Ndere ábó alerege aké, ³ “Wuúge! Bíí uma memye makós fò afé

manjye tya mbwé né mekós wuu. ⁴ Ndere átyaa ájyee, ámé mbwé ayifó ákwé né maá meti ayi bós akoge wye, denywóné dégéégé déchwó chwé dényé. ⁵ Amé ayifó ákwé né mfaa mme etarávé mbaa ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yéé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó. ⁶ Nḡmээ́ étyégé, edo mbwé yimbo, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Amé ayifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchige wye, áchígé, genkpé eyigémbó géwé gekweré mbwé yimbo, meshii ejo agbó, mbwé yimbo áfyé uló wó. ⁸ Yémba ámé ayifó ákwé né mme melóméló, awégé áfyé uló, ayifó áfyé uló esaá mesó efya, ayifó áfyé usaá uléé ne ayifó usaá uta apwó nkane ábó átyá.”

⁹ Jisós ánerégé manto nekanemejóó eníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.”

Ula bi Jisós atóme makámejóó

(*Mat 13:10-17; Luk 8:9, 10*)

¹⁰ Ewyágé Jisós alyaa gejamégé bós bimbó ala mmyemmye jii, aḡgba bíí áfyáneápea ne bós bifó abi alu kwókwóle ne ji ágii ji ula bi ji atome makámejóó. ¹¹ Aké ne ebwó, “Elé enyú ne Esowó apyé nnó dékaá gbogónó unó bí ulú nya bibí né gefwa jii, ne abi alá pó né gelua genyú, ntome lé ebwó makámejóó, ¹² nnó, ‘Apele wyé pele yémba ágegé fó; ne awuúge lé wúu,

yémbə ákágé fə ula;
Nnó ekágé ákére meso mbaa
Esowa ajige nte gabo
bwó.”

*Jisəs agare baá utó bií ula
nekanémejóó mentya mbwe
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

13 Ne Jisəs aké ne ebwó,
“Enyú delá ká mbə ula
nekanémejóó eni na wó,
depyembə nnó ne dekaa
ayifo?”

14 Mbwe ayi
mempyé mekóó atyá mbə,
élé mekomejóó Esowa.

15 Gejamégé bəó bifə álu eké
mbwé ayi ákwené meti, ebwó
áwúgé mekomejóó Esowa,
ténéténé danchəmeló achwó
aféré mekomejóó yimbə né
mmu matóó bwó. 16 Bəó abifo
álu eké mbwé ayi ákwené né
mfaá mme etáráné, áwúgé
mekomejóó Esowa ténéténé
yimbə, áse ji ne nechóchó.

17 Yémbə mekomejóó Esowa
ájwəle ebwó né mmu metóó
wó néndé álú eke genóó eyi
gelá gepó ne maka né mme.
Ne ábəgé efwyale mangé
ndere bəó ápaá ebwó gétúgé
mekomejóó yimbə, ténéténé
ájá mmye meso. 18 “Bəó abifo
álu eké mbwé ayi ákwené né
mme genkpé meshíí ejomé.
Ebwó bina álú eké bəó abi
áwugé mekomejóó Esowa,

19 yémbə élé ebwó áwyá
mmwəlé né unó mme, ábəó
gejeé ne ŋka ne ufóó unó uko
bí ebwó ákélege, unó bina
ujo mekomejóó yimbə upyéé
ebwó áwə umpome ulóóló wó.

20 Yémbə bəó abifo álú eké
mme melóméló, ebwó áwúgé
mekomejóó Esowa áse ji áfyə
mmu genwáge bwó, áwəme

umpome ulóóló, abifo áfyə ulə
esaá meso áfyə, abifo usaá ulə
uléé, ne abifo ntó usaá ulə uta
epwó nkane abó ápené.”

*Muú abii fə mekomejóó
Esowa mbaá bəó*

21 Jisəs ama jóó ne ebwó aké,
“Muú akágé lwe fə étúlénká
abə gesá ákweré yé mambelé
éwú né nteé ukwó. Anma ewú
mfaá. 22 Yé genó eyi gebeé
biíbi bəó alá kágé nyə gépó. Ne
genó fə gépó eyigé ákwérégé
geji bəó alá kágé. 23 Mbəge
muú awya matu, awú.”

24 Ajóó ntó ne ebwó aké,
“Sége gébé nkane enyú
dewúu depə. Gefóó eyigé
déməge genó déchyége muú,
mbəntó ne áməge nyə áchyéé
enyú. Ne achyége nyə ntó
enyú eyi géjame gepwóó.
25 Muú ayi awya genó, ji ne
ágbége nyé ji ebwə, ne muú
ayi alá pó, yé ékéké ewé ji
awya, áséle nyə eta wuú.”

*Nekanémejóó mbwé yi
awéne*

26 Jisəs ama jóó aké,
“Gefwage Esowa gélu nkane
mbwé ayi mempyé makóó
ápené. 27 Alyaá afé apye
unó bií ebicha agéne ndere
mbwé wuú áwéne, ne yé genó
eyi gepyə mbwé wuú áwéne
akágé. 28 Elé mme ne apye
nnó amé mbwé áchií, áwé
ákwóné áfyé ulə. 29 Ne gébé
eyigé mbwé yimbə ágélégé
me mempyə makóó achwó alo
mansərə ne esaá nende gébé
gekwóné.”

Nekanémejóó mbwé ayi ákuú ji Mòsta
(Mat 13:31-32; Luk 13:18, 19)

³⁰ Ne Jisòs ama agií ntó aké, “Èse deǵoge nnó gefwage Èsòwò gélú nkane nde? Mmége nyé geji ne ndé nekanémejóó? ³¹ Gélú nkane mbeé mbwé ayi ákuú mòsta, ápege alu ñénéñéné eke nyiné mbwé ngboñ. ³² Èbélégé ndere ápéne néchií, nówé, nébwólé gekpékpégé genóó eyi gepwóó unóó uko, gefye mata ayi denwyoñé débígé ñmèé, déténege anyua bwó wyé.”

Ula bi Jisòs alerege né makámejóó
(Mat 13:34-35)

³³ Jisòs agaré bóó mekomejóó Èsòwò né geǵámégé makámejóó aleré ebwóó né gefò eyige ebwóó ákage káa ula. ³⁴ Ajógé fò ne ebwóó ayi alá tóme makámejóó, yémbò gébége abegé ji mbi ne baá utóó bií ágarege ebwóó úla yéndé mechó.

Jisòs anyá mbyonnyi atané
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ne nkwale Jisòs ajoó ne baá utóó bií aké, “Déchyaá gentógé mewaá deǵyé eǵbé né.” ³⁶ Ne ebwóó álya geǵámégé bóó eféé, ne Jisòs aǵye jwòle mé mmu ékpe, ne baá utóó bií achwóó kpé. Èbwóó álo mánychya ne mákpée ayifò ákwòlege. ³⁷ Nderé aǵye, mbyonnyi metometo áchwóó bule nnyi ne ngba nnyi apye nnyi nébúlege, apye ékpe enyige ne uto ne manaá

malò mankpéne né ékpe, éla mankemanke. ³⁸ Jisòs abó alú né meso ékpe, aneré mekpo né genóóge mekpo, abelege. Ne baá utóó bií aǵye pe ji aǵoge aké, “Ménleré òbò gébé nnó èse dechwóó gbó wó?”

³⁹ Ne Jisòs akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbò ajoó aké, “Mgbannyi tené nyámeé.” Mbyo nnyi yimbò átene, mbaá akwené tómeé. ⁴⁰ Èwǵage Jisòs agií ebwóó aké, “Défóó ndé? Défyéé fò matóó ne Èsòwò wó?”

⁴¹ Ala mano mekpo fuú áwére ne efò metóó ágige ate aké, “Ndé gefógé muú na? Yé mbyo nnyi ne mgbannyi áwuú ji?”

5

Jisòs abú aló nchye átané mende fò mmye

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisòs ne baá utóó bií áchǵagé gentóógé mewaá Galilií, ákwóné mbale nnyi kwókwólé né gebagé mewaá Garèsene. ² Nderé Jisòs átané né ékpe ashule né mbale nnyi, mende fò yi awya meló nchye átané né manome ayi áchomé né etárávé abó gatélé áchwóó báne ji, ³ ji ajwòlege le né manome. Yé muú yi akáge wé se ji ne bò mkpokove apó, ⁴ Ndò ndò ne ndò ábó áwéle mé ji uka ne amu yémbò asorege bò ñkpòkove ne use bi úlú ji uka agbe. Mende yina atóó kpaá apwó ayi muú alá kágé ba ji mme awe. ⁵ Utuú ne nwómésé mende yimbò akene tametame né manome ne mfaá makwé, akalege ne

asorege menyammye wuú ne mataá awuú ubale.

⁶ Aké agene Jisós tete, abó gatelé, ajye tó manó né mbe ushu Jisós. ⁷ Apyegé mbó, alile akalege kénké aké, “É é Jisós, Maá Esowó Anyata! Óbó ndé mechó ne me? Kélé mabó Esowó nnó ochyegé fó me efwyale.” ⁸ Ajogembó elé Jisós abó anyane ji nnó, “Wó meló nchye táné mende yina mmye.”

⁹ Ewyagé Jisós agii ji aké, “Mabó mye makamege nnó?” Mende yimbó ashuú ji meko aké, “Nkamege ‘Gejamé’, néndé ese delú gejamé.” ¹⁰ Ne aló nchye ane Jisós mmye nnó ekágé ábú ebwó átané né gebagé mewaá eyigémbó.

¹¹ Wyé eféé, nfóné mekwende fó nébó nényéé kwókwólé né mbyó Mékwé. ¹² Aló nchye bimbó áne Jisós mmye nnó álya ebwó ájyé kpe mekwende eyimbó mmye. ¹³ Jisós akamé. Aló nchye bimbó átané ájye kpe nfóné mekwende eníné mbó né mmye. Akpegé mbó, nébó néshulé Mékwé, nékwé mmu gentoóge mewaá néke. Nfóné mekwende eniné mbó nelú genógé bó delé ápea.

¹⁴ Ambamé mekwende yimbó ágégé, ábó afé né meló mangaré genó eyi gepyéé, abifó afé né makóó ágarege abya yimbó. Ne bós átané nnó áchwó áge mechó ewé epyéé. ¹⁵ Ne ebwó ákwónégé mbaá ayi Jisós alu, ágé ntó mende ayi abó awya gejamégé aló nchye ndere ajwólé eféé ne mandéé jii

mmye, akéré menyammye wuú. Ebwó ágégé mbó efó ekwó ebwó matóó. ¹⁶ Bós bí abó ágené genó eyigé pyé áló mangaré mechó ewé epye ne mende yi abó awya aló nchye, ágarege ntó mechó ewé epye ne mekwende.

¹⁷ Ne ebwó áló mánne Jisós mmye nnó ályaá gebagé bwó ájye.

¹⁸ Ndere Jisós ábó akpéne mmu ekpée, mende yi abó awya aló nchye ane Jisós mmye nnó ago ji akwólé ji.

¹⁹ Yémbó Jisós akamé wó. Agare le ji aké, “Kere meso mbaá bós bye ne ogare ntó ebwó nkane Esowó ágené wó meshwe, apóó wó ne unó uko bi ápyéé eta wyé.”

²⁰ Mende yimbó afé né gebagé mewaá eyigé ákuú geji nnó Dekapolis, mme maló ufya, aló mankené ne agarege galógáló ayi Jisós ápyéé eta wuú. Mechó ewena épye yéndemuú ayi awuú ala meno mekpo fuú.

Maá Jarós ne mendée ayi ataá nku Jisós

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Bó Jisós ama kpe ékpe áchyá akéré egbé gentógé mewaá Galilí. Ne ndere atené mapeá nnyi, njuné bós néchwó nó ji mme. ²² Ne Jarós muú kpaá né echa mmyemenene ewe elu eféé abó alu nto geluage bós bimbó. Gébége ágené Jisós, ajye tó manó mbe ushu wuú. ²³ Aló manené Jisós mmye ne metóó wuú meko nnó apóó ji. Aké, “Maá wa ayi kóó mendée améé ne achwó gbó. Ata,

chwó nere ji εbwó mmye, apege nye.”

²⁴ Jisós alya, aló manjye ne Jarós. Ne njuné bós nekwólege ji, εgβε we ne ewe áηmerege ate mme.

²⁵ Né geluage bós bimbó mendée fó abó alu ayi manoó mátánege ji mβε, málé aημέ áfyáneápeá. ²⁶ Mendée yina agé με εfwyale dós, achó ηka mbaá bó maka kpaá yeé galógál apó. Yémbó ébós wye bós. ²⁷ Mendée yimbó abó áwuú ngó Jisós akε né mpu εkwó bós ewémbó, achwó ji né meso, anyaa εbwó, atá nku wuú. ²⁸ Ajóge ne gemε jíí aké, “Mbógé ntagé ye lé mandée jíí, ntoge nye.”

²⁹ Atágé mbó, ténéténé manoó mansó. Ne awuú menyammye wuú nnó atod. ³⁰ Wye né gébé eyigémbó Jisós awuú nnó uto útané ji mmye, ábwólé mmye ne njuné bós aké, “Waá ataa mandée ya?”

³¹ Baá utós bíí aké ne ji, “Ge nkane gejámégé bós ánós wó mme, εpyéémbó nnó ne ógige nnó waá ataa wó?”

³² Yé lé εbwó ájósmbó, Jisós ashíí wye mampεle agyage, agíge muú yi abó ataa ji. ³³ Mendée yimbó ákaáge genó eyigé gepyeé né menyammye wuú, atané metósmetós bós bimbó awere ne εfó metós achwó kwé mβε ushu Jisós. Apyege mbó, agare ji abya wuú meko. ³⁴ Ne Jisós aké ne ji, “Maá wa, ótoó getúgé ófyéé metós wye ne me. Ómágé wú sé ubale. Kε pere.”

³⁵ Ndere Jisós abó alú jóge ne mendée yimbó, bós dentós

átané né gepúgé Jarós áchwó gáre Jarós aké, “Maá wye agbó mé, óchyege sé ménleré εfwyale detú.”

³⁶ Ne Jisós afyεé mekpo né depó etiré ájógé wó, yémbó aké ne Jarós, “Ófógé, fyé lé metós ne me.” ³⁷ Akamé fó nnó muú yicha akwólé ji wó ékosé Pita ne Jεmsi ne menjímó wuú Jón. ³⁸ Akégé ákwónégé gepúge Jarós, Jisós age nkane bós ákwené tametame áyiáge, ádorege mmye mme álíle kenke. ³⁹ Jisós akpé mmu aké ne εbwó, “Ndé enyú déyiáge délíle? Maá mesó mendée yina agbo wó, abεlege lé géjyá.”

⁴⁰ Awúgé mbó áló manjwané ji jwané, εfεé ne alé bú εbwó ako átané dafye, asé le mma ne nte maá yimbó ne baá utós bíí alεé, ájyé kpe mbaá ayi ábelé maá yimbó. ⁴¹ Ne Jisós agbare ji εbwó ajós né meko aramaic aké, “Tabita kumi. Ula utené nnó, mesó mendée njóge ne wó nnó kwilé ka.”

⁴² Maá yimbó akwilé, ténéténé aló mankené. Mesó mendée yimbó alu aημέ áfyáneápeá. Bós bi ágene mechó ewé, mano áwule εbwó mmu ukokó. ⁴³ Jisós aji εbwó matu nnó ekagé ágaré muú yicha mechó ewe. Anérégé aké ne εbwó, “Chyεge maá yimbó menyéé anyéé.”

Bɔɔ Násarɛt ábya Jisɔs
(*Mat 13:53-58; Luk 4:16-30*)

¹ Jisɔs alyaá melu ewémbɔ, akéré né melo wuú ne baá utɔɔ bií. ² Ne bií uwyaaá bɔɔ Jus ukwɔnégé, afé mmu echa mmyemenene, aló manleré bɔɔ depɔré Eɔwɔ. Gejamégé bɔɔ bi áwuú unó bi alerégé ála mano mekpo fuú ne áké, “Ewéna elúmbɔ nno? Nde mbaá, atáné ne unó uko? Nde muú áchyeé ji gefɔ́gé denjá ti ne utó nnó apyégé ufelekpa?” ³ Pó memwɔmé upú ayi alu maá Meri na? Pó aɲmó bií álú Jɛmsi, ne Jose, Judas ne Simun? Pó aɲmó bií abi andée álú fa ne esé.” Epye bwó áfyéé mataɔ ne Jisɔs wó ne ábya ji.

⁴ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Anoge bɔɔ ekpávé Eɔwɔ yéndé mbaá. Yémbɔ wyélé bɔɔ melo bwó ne ula gepú bwó ne áɲme bwó ne alá nógé ebwó”

⁵ Ewena epye ji abɔ fɔ́ gébé mampye ufélekpa efeé wó, ekosé ukéke bɔɔ mamée abi ji anéré ebwó amu mmye atóó. ⁶ Ji ala meno mekpo fuú ndere age ne nnó bɔɔ bina áfyéé fɔ́ metɔɔ ne ji wó.

Jisɔs atɔ áɲgbá áfyáneapeá
nnó ápye utɔɔ bií

(*Mat 10:5-15; Luk 9:1-6*)

Ne Jisɔs atánégé melo wuú, afé né mata malo ayifɔ, alerege bɔɔ mekomejɔɔ Eɔwɔ. ⁷ Akuú áɲgbá bií áfyáneapeá ako, áchwɔgé atɔ ebwó dafye apea apea. Achyé ebwó uto mamférégé aló nchye né mmye bɔɔ. ⁸ Ndere ebwó achwó jyɛ, Jisɔs aké ne ebwó,

“Ekagé débó yéé genó, bɔ́gé le meto ewu ewu, dékprágé fɔ́ menyéé, yé gébagé neke, yé ŋka, ⁹ yé gekwɔrégé ndeé, yémbɔ fyége lé unó uka.” ¹⁰ Ama jɔɔ ne ebwó aké, “Dekwɔnégé yénde melo, gepú eyigé dékprégé, ásege enyú ne metɔɔ megɔmegɔ bége wyɛ efeé kpaá te délyáge. ¹¹ Mbɔ́ge melo elá seé enyú wó, yé manwu mekomejɔɔ nyú wó, lyáge déjyɛ detene né metɔɔ meló, dekwe uka mme nnó mpupu eyi ebalé enyú uka étáné, ne elerege nyɛ nnó ákwele ebwó mbeé.”

¹² Ne baá utɔɔ bií atáné afé, áló mangáregé bɔɔ mekomejɔɔ Eɔwɔ. ¹³ Ebwó áfere gejamégé aló nchye né mmye bɔ, áma ápye bɔɔ mameé átoó ndere ágbele ebwó maweé mmye.

Negbo né Jɔn Menwyaá bɔɔ
maná Eɔwɔ

(*Mat 14:1-2; Luk 9:7-9*)

¹⁴ Mfwa Herɔd Antipas ayi awáne baá gebégé ábyené Jisɔs awú ŋgɔ ukpékpé depɔ tiré Jisɔs apyé deko. Nendé yénde mbaá bɔɔ ágaré abya wuú. Bɔɔ bifɔ́ ájɔge áke, “Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Eɔwɔ ne akwilé né negbo nkaáwu ne awya utó mampye ufélekpa.” ¹⁵ Yémbɔ abifɔ́ áké, “Jisɔs alu mewené Elija muú ekpávé Eɔwɔ.” Abifɔ́ áké, “Jisɔs alu gekwénégé muú ekpávé Eɔwɔ.”

¹⁶ Ne Herɔd awúge ngɔ Jisɔs aké, “Ndɔfɔ́ elé Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Eɔwɔ ayi mbɔ nsɔɔ ji mekpo ne ákwilé né negbo achwɔ́.” ¹⁷ Epyembɔ

Herod ato bɔɔ nnó ágbaré Jɔn áwé áfyé né mmu gepúgέ denɔ, gétúgέ agaré gabo ayi Herod apyé nnó aferé Herodyas mendée menjmo wuú Filip abá. 18 Jɔn abɔ ajógé ne Herod nnó, “Elo me fɔ manfere mendée menjmo wye obá.”

19 Né gétú eyigémbɔ Herodyas abɔ apaá Jɔn ne akelé meti manwá ji yémbɔ ágé meti wɔ. 20 Herod abɔ ánógé Jɔn ne ákelégé fɔ nnó awá ji. Akaá nnó Jɔn alu muú melómélɔ ne alu cho né mbe ushu Esɔwɔ. Yélé unó bi Jɔn ajóge ulú tametame né metɔ wuú, yémbɔ metɔ égɔɔ ji manwúge Jɔn yéndégébé.

21 Bií uma Herodyas age meti mawá Jɔn. Gébégé Herod apye epaá bií ebi ábyéné ji, akú ákpakpa melɔ ne afwa bɔɔ bee né gebage mewaá Galilí. 22 Ne maá Herodyas mesɔ mendée achwɔ bee gefógé mabeé eyigé gégɔɔ Herod ne ankeé bií matɔɔ, efeé ne Herod aké ne ji, “Gare me yénde genó eyige okelge, nchye wɔ.” 23 Nkelé nnó, “Nchyege wɔ yénde genó eyigé okelge, ye ebe le gebagé melɔ wá.”

24 Maá yimbɔ atané ajye gií mma wuú aké, “Mma, ngaré mfwa nnó nkelege nde?”

Mma aké, “Mekpo Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ.”

25 Maá yimbɔ abɔ akéré, agaré Herod aké, “Nkelege nnó ɔchye me mekpo Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ fa né gebagé nkpagene nana.”

26 Mechɔ ewé epye mfwa Herod byɔ ukaré ji mmu yémbɔ akágé shya manchye ji gétúgέ abɔ akele me né mbe ushu ankeé bií. 27 Ténéténé yimbɔ, Herod ato membame wuú ayi ama nnó, ajye ásó mekpo Jɔn né gepúgέ denɔ. Ne ajye sɔ áchwɔ ne ewu. 28 Mende yimbɔ anérégέ, abɔ mekpo ewu afyé né gebagé nkpagene ajyé chye maá yimbɔ mendée, ne maá yimbɔ ajye chye mbaá mma wuú. 29 Ne baá utɔɔ Jɔn áwúge nnó áwá nte bwɔ, ajye kpá genkwɔ jí, aní né menome ewe áhomé né etárávè.

Jisɔs achyéé delé bɔɔ ata menyéé

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jɔn 6:1-14)

30 Angbá Jisɔs akéré meso né neke eniné ji abɔ atome ebwɔ. Agaré Jisɔs ufɔɔ unó bí ebwɔ apyé ne áleré. 31 Ewyágé bɔɔ áchwɔɔ mbaá Jisɔs, abi áchwɔɔ, ne abi ajye, ájá kpaá apye Jisɔs ne baá utɔɔ bií ápó yé ne gébé manyéé menyéé. Efeé ne Jisɔs aké ne baá utɔɔ bií, “Déjyé né melú ewé bɔɔ alá pɔ, nnó enyú degbee mmye gachyé.” 32 Efeé ajye kpe mmu ékpée ebwɔ ebwɔ, álo manjye né mbaá ayi álú bɔmbɔ.

33 Yémbɔ gejamégé bɔɔ ágé ebwɔ ndere atané ajye ákaá Jisɔs ne bɔɔ bí ne melu ewé ebwɔ ajye. Ne ebwɔ atané malmalɔ, ásó mewaá mewaá, abɔ mbe ne Jisɔs ne baá utɔɔ bií. 34 Jisɔs atanégé mmu ekpée, agé gejamégé

bɔɔ, ne meshwε akwɔ ji metɔɔ, gétúgέ álu eké magɔηme ayi alá pɔ ne membámé. Eféé alɔ manleré ebwɔ gejamégé unó. ³⁵ Nɔere bií ulɔ mangile baá utɔɔ Jisɔs ájye jɔɔ ne ji áké, “Atá bií úfé ne mbaá yina alu eke mashwɔne. ³⁶ Gɔ bɔɔ bina ájye nnó ebwɔ ákágé jye ne makɔɔ né baá malo ayi álú kwɔkwólé, áná menyéé ányéé.” ³⁷ Ne Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Enyú ambɔɔ chyége ebwɔ genó ányéé.”

Ne ebwɔ aké, “Atá ɔkaá fɔ nnó ηka yi ese dénáme bɔɔ bina menyéé ékágé be genóge uba ηka upea wó?” *

³⁸ Jisɔs aké, “Enyú dewya ntó brɛd eníi? Choge depé.” Ajye gé, ne aké, “Ese dewya ntó brɛd eta ne meshuú epea.”

³⁹ Ne Jisɔs agare ebwɔ nnó ákaré bɔɔ bimbɔ matoómatoó, ájwólé né dambyanja. ⁴⁰ Apyε ebwɔ ájwólé, mbaá ayifɔ álu usaá bɔɔ uta ne ayifɔ alu usaá bɔɔ upea meso efya. ⁴¹ Ajwólégé Jisɔs abó ntóo brɛd étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Esɔwɔ. Agya brɛd achyé mbaá baá utɔɔ bií nnó ákaré mbaá bɔɔ bimbɔ. Ne ákaré ntó meshuú epea mbaá ebwɔ ako. ⁴² Yéndémuú ányé ágbeé. ⁴³ Ne baá utɔɔ Jisɔs ányweré brɛd ne meshuú ágbeé usá úfyáneupeá ebi ányéé uláa. ⁴⁴ Bɔɔ bi ányé menyéé álú delé bɔɔ átáa.

Jisɔs akε mfaá mekɔ manaá (Mat 14:22-23; Jɔn 6:15-21)

⁴⁵ Ewyágé Jisɔs apyε baá utɔɔ bií ákpe ékpée nnó ábɔ mbe áchyá gentoógé mewaá ájyé né melɔ Betsada. Ji ala meso agare bɔɔ nnó ebwɔ ákéré né upú bwɔ. ⁴⁶ Ajógé mé né bɔɔ nnó áke chánéné, afe né mfaá Mekwe manemmye. ⁴⁷ Nkwále akwɔnégέ, ékpée elú né metɔɔ gentógé mewaá Galilií, ele Jisɔs mbií ne álaá né mapeá nnyi. ⁴⁸ Jisɔs agé nnó baá utɔɔ bií ágéne efwyale ndere mbyo nnyi atané ebwɔ mbe ushú ápélege ékpée bwɔ. Elo né gejjéégébi kpaá te dondo, Jisɔs ákéné mfaá mekɔ manaá achwɔ eta bwɔ, ela gachye ake apyáme ebwɔ akoó. ⁴⁹ Ebwɔ aké ágéne nkane Jisɔs akéne mfaá mekɔ manaá achwɔ, áferé nnó ele muú nefeó ne alɔ mánkalégé. ⁵⁰ Ebwɔ ako ágegέ ji efɔɔ ekwɔ ebwɔ matɔɔ.

Yémbɔ aké ne ebwɔ tenetene yimbɔ, “Elé me, gbarege matɔɔ nyú, défoge.”

⁵¹ Jisɔs akpεge né mmu ékpée ne ebwɔ, mbyo yimbɔ apwá. Agege mbɔ ala mano mekpo fuú. ⁵² Yele Jisɔs abɔ achye dele bɔɔ atá brɛd ányéé, akaá fɔ gefoge muú eyige ji alu wó; néndé anjea matɔɔ.

Jisɔs apyε bɔɔ mameé atoo né Genesáret (Mat 14:34-36)

⁵³ Jisɔs ne baá utɔɔ bií áchyagé gentoógé mewaá, áchwɔ kwóne né melɔ Genesáret, né gentó eyigémbɔ ne ebwɔ áshii ékpée eféé. ⁵⁴ Ténéténé yi ebwɔ atané

* **6:37** Elú wáwálé nnó: Denari alu ηka yi apege muú né utɔɔ bií uma.

mmu ékpée, bɔ́ ́ákaá nnó gé Jisɔs na. ⁵⁵ Alomé gatélé, áfe melɔ meko ne baá mata malɔ, áfe ákpane bɔ́ mameé bwɔ́ áchwɔ́ ne ebwɔ́, ne yénde mbaá ayi áwuúge nnó Jisɔs alú wye. ⁵⁶ Ne yénde mbaá ayi Jisɔs ákwɔné, yé né malɔ ayi kókó ye ayi kpákpá ne ye né makɔ́ ákpané bɔ́ mameé ánywérege malú malú yé né ntoné gese, ne ánené Jisɔs mmye nnó alya ebwɔ́ atá mano nkú jí. Ne yéndemuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisɔs atoó.

7

Jisɔs agarege unó bi ukwene ante bɔ́ Jus áleré
(Mat 15:1-20)

¹ Bɔ́ Farasi ne anleré mabé Eɔwɔ́ fɔ́ átané Jerosale áchwɔ́ nó Jisɔs mme. ² Ndere ebwɔ́ álu eféé, ágé nnó baá utɔ́ Jisɔs abifɔ́ anyéé menyéé amu debadeba ayi álá shwɔ́nége amu ndere gepɔ́ gebwɔ́ gelerége wɔ́.

³ Bɔ́ Farasi ne bɔ́ Jus ako abi ákwɔ́lege unó bina dɔ́, ushuú bɔ́ Farasi cháchá ányéé fɔ́ menyéé ayi álá bɔ́mbe áshwɔ́né amu bwɔ́ ndere gepɔ́ge ukwene ante bwɔ́ gelu wɔ́. ⁴ Yéé muú bwɔ́ ayi anyéé genó eyígé ánáme né gese ayi álá shwɔ́né chánéné apɔ́. Ebwɔ́ ábelege ntó gejamége mabe bwɔ́ nkane manshwɔ́nége amó, meseé ne mámba.

⁵ Ne Bɔ́ Farasi ne anleré mabé Eɔwɔ́ ágíí Jisɔs áke, “Ulannó ne baá utɔ́ bye álá kwɔ́lége unó bi ukwene ante

sé áleré? Ulannó ebwɔ́ ányéé menyéé ayi álá shwɔ́nége amu?”

⁶ Jisɔs ashuí ebwɔ́ meko aké, “Enyú bɔ́ dembwɔ́lé. Asaya, muú ekpávé Eɔwɔ́ abó alu cho gébége agaré nyá mekomejɔ́ Eɔwɔ́ atomé ne enyú nnó,

‘Bɔ́ bina ánogé me ne ubómeno yémbɔ́ ánogé fɔ́ me né mmu matɔ́ bwɔ́ cháchá.

⁷ Enógé ewé ebwɔ́ ánoge me, elú detú nénde ásele unó ukwene ante bwɔ́ álerege eké mabe ya!’ ”

⁸ Jisɔs aké ne ebwɔ́, “Enyú dése mabé Eɔwɔ́, deke debélé ege emá nnó dénogé unó bi ákwaá álerege.”

⁹ Jisɔs áfe mbe manjɔ́ aké, “Dewyá mati malómaló mánlya mabé Eɔwɔ́ nnó dékwɔ́lége le unó bi ukwene ante nyú álerége. ¹⁰ Gébége Mosis alerege mabe Eɔwɔ́, abó ajɔ́ aké, ‘Nógé mma wye ne nte wye’. Ama jɔ́ ntó nnó, ‘Mbɔ́ge muú ajógé mejɔ́ mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú, ábɔ́ manwá jí.’

¹¹ Yémbɔ́ né ege ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔ́ge muú abegé ne genó eyigé jí akage poó mma wuú yé ebélé nte wuú ne geji, ajɔ́ le nnó, ‘Elé echye Eɔwɔ́.’ ¹² Wyembɔ́ ne dégbéé bɔ́ nnó ápoóge fɔ́ amná bwɔ́ ne ante bwɔ́.

¹³ Enyú dépye mabé Eɔwɔ́ áfu sé yé genó wɔ́ getúge unó bi enyú délerege. Ge wye gepɔ́ gema na me njɔ́ mbɔ́ gejamége gabo alú ayi enyú dépye wye na.”

*Unó bi upye mekwad álá
bée fɔ cho né mbe ushuú Esɔwɔ
(Mat 15:10-20)*

14 Ne Jisɔs ama akuú njuné bɔɔ nnó áchwɔ eta wuú. Achwɔge aké, “Enyú ako wuúge, ne yéndemuú ákaá genó eyigé njógé. 15 Genó eyigé muú ányége gejye ji une gepye fɔ muú ábée debadeba né mbe ushuú Esɔwɔ, elé eyi getanege ji né meno.” 16 Ne mbɔge muú awyá matu manwú áwú.

17 Jisɔs anérégé, ji ne baá utɔɔ bíí ályá bɔɔ bimbɔ, áfé né mmu gepú, ne ebwɔ ágií ji ulá nekanemejɔɔ enina. 18 Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Enyú delú defɔɔ pɔ eké ate? Enyú dékaá wáwálé nnó dényegé menyéé ákágé pye fɔ enyú debé debadeba. 19 Menyéé wu ákpéné fɔ né matsɔ nyú, ájye le né une, ne átane né menyammye.” Ndere Jisɔs ajɔɔ mbɔ ebyennó ufɔɔ menyéé uko ukwané manyéé.

20 Ne Jisɔs aké, “Uferé ebi utánege muú metɔɔ ne upye muú abée debadeba né mbe ushuú Esɔwɔ.” 21 Ama jɔɔ aké, “Uferé uboubo, ubelé tametame, ejo ne manwáné bɔɔ. Unó bina uko utánege né metɔɔ, 22 mankwéné ulɔ, use, ne nchye, mambwólége bɔɔ, eɲmenmené, mansɔge metɔɔ nnó bɔɔ ábɔ unó ápwɔ enyú, manchɔge bɔɔ mambɔ, nepa ne ukɛnkéné. 23 Unó bina uko utanege né metɔɔ ne ubi ne úpyéé muú ábée debadeba né mbe ushuú Esɔwɔ.”

* **7:27** Elú wáwálé nnó: Né melo ɲwe ewéna bɔɔ abi Jisɔs ájógé atome ne ebwɔ nnó baá melo elé bɔɔ Jus ne abi ji atome ne ebwɔ nnó bɔ mamye elé bɔɔ abi álá pɔ fɔ bɔɔ Jus.

*Mendée ayi áfyéé metɔɔ ne
Jisɔs*

(Mat 15:21-28)

24 Ne Jisɔs atané afé né gebagé mewaaá bɔɔ Jus eyi gelú kwókwólé ne melo Tiya ne Sidɔn. Jisɔs ajye kpe mmu gepú gefɔ ne akélégé fɔ nnó muú akaá nnó ji alu eféé, yémbɔ meti epɔ ewe ji ákage bíí. 25 Mendée fɔ ayi maá wuú yi mendée awya meló nchye, áwuúgé nnó Jisɔs alu eféé, atané ténéténé achwɔ tó manó né mbe ushuú wuú. 26 Mendée yina apɔ fɔ muú Jus alu muú Grek ne ábɔ ábyé ji títi né gebagé mewaaá Siriya né Sirofɔnishya. Ane Jisɔs mmye nnó aféré meló nchye yimbɔ né mmye maá wuú. 27 Yémbɔ Jisɔs aké, “Gɔ esé debɔ mbe dechye baá melo menyéé, élómé fɔ nnó muú ase menyéé ayi baá melo ányé achyéé bɔ mammye.” *

28 Ne mendée yimbɔ ashúú ji meko aké, “Ata, yémbɔ bɔ mammye ányéé uchɔchogéré ebi utánege né ekpókpógélé ukwéne mme gébége ambané áke ányéé menyéé.”

29 Jisɔs aké ne ji, “Elé wáwálé, chɔ, ɔgene nye ndere meló nchye yimbɔ atané mé maá wye mmye.”

30 Gébége mendée yimbɔ akéré né gepú jíí, agé maá wuú ndere ábelé né ukwɔ ne meló nchye atané mé ji mmye.

Jisɔs apye mbuú atoó

31 Ne Jisɔs utánege melo Tiya akoó né meti Sidɔn afé

né ebéé mega Galilií. Afé né mme Dekapolis, mme malo afya. ³² Bóó fò áchwó ne mende ayi alu matu gbégbé ne akágé jòó fò mejòó. Ebwó áne Jisós mmye nnó anéré ji ebwó mmye. ³³ Jisós ase ji né metóó metóó gejamégé bóó, afé né melu ewé elu bibií eféé ne afye denóré amu né matu mende yimbó, akpó matye ne ata nenóme nií. ³⁴ Ne Jisós ape ame mfaánebuú ne ashuúle gefere, ajóó né meko aramaic aké, “Effata” ula úlú nnó, “Néné”.

³⁵ Ténéténé mende yimbó aló manwu ne aló ntó manjòó mejòó ayi alá pò se ne efwyale. ³⁶ Ne Jisós akwelé ebwó mbeé nnó ékagé ágaré muú. Yémbó ndere ákwelé ebwó mbeé dóó, mbó nto ne bóó ágarege abya wuú ájye. ³⁷ Ebwó ako abó, alá manó mekpo fuú ájoge aké, “Yéndé genó eyige ji apyéé gelú gelógeló.” Apye bóó matu gbégbé áwuú ne abi alá joge, ájoge.

8

Jisós achyéé délé bóó ani menyéé

(Mat 15:32-39)

¹ Ewyage gejamégé bóó gema chwó nó Jisós mme. Bóó bina abó akpá fò menyéé ayi ányéé wó. Ne Jisós akuú baá utóó bií ne aké, ² “Meshwe apyéé me ne bóó bina, néndé ebwó alá mbó ndó eleé ne me ayi alá ányéé ye genó fò wó. ³ Mbógé ngarege ebwó nnó ájyéé uné mesa, átóó né meti gétúgú abifó nekene bwó néshya.”

⁴ Baá utóó bií ágií ji aké, “Fa né mashwóne muú agene mbó menyéé efó ayi ákwanege bóó bina ako?”

⁵ Ne Jisós agií ebwó aké, “Enyú dewyaá ntóó bréd eníí eféé”? Aké, “Dewyaá ntóó bréd ékénéama.”

⁶ Ewyage Jisós agaré bóó bimbó aké, “Jwólege mme”. Ne asé ntóó bréd eyimbó ékénéama áchyege matame mbaá Esowó, agya, achyéé baá utóó bií nnó ákáré mbaá bóó bina, ne ápye wyembó. ⁷ Ne ebwó ábó awya ntó ukéke baá meshuú. Jisós ase achyéé matame mbaá Esowó né uno bi, agaré baá utóó bií nnó ákáré mbaá bóó. ⁸ Yéndémuú ányéé ágbeé ne baá utóó Jisós ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama. ⁹ Mpa bóó bi ányé alú délé bóó anií. Anérégé Jisós aké ákere meso né upú bwó. ¹⁰ Ténéténé yimbó Jisós ne baá utóó bií ákpe mmu ékpée áchyaá áfé né gebagé mewaá eyigé akuú nnó Dalmanuta.

Ekwó bóó Farasi ne Sadusi ágií Jisós nnó áléré ebwó ufélekpa

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Bóó Farasi fò ábó áfé mbaá Jisós áló manyé mbeé ne ji. Ebwó abó akele meti mamua ji. Agií ji aké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Esowó ne atóme wó.” ¹² Jisós awuúgémbo, ashulé gefere ne agií ebwó aké, “Ulannó njye enina fi nekelege ufélekpa? Ngarege enyú wáwálé nnó yé úma degené fò.”

13 Ajogé mbo alya ebwó, áma jyε kpe mmu ekpeé, achya afé egbe gentógé mewaa.

Jisós akwelé baá utóó bií mbeé nnó áse gébé ne yis bóó Farasi ne bóó Sadusi (Mat 16:5-12)

14 Baá utóó Jisós ábó ájinte mankpa gejamégé bréd ne ábó áwya le maá ntó bréd ama né ekpeé. 15 Jisós akwelé ebwó mbeé aké, “Sege gébé ne yis bóó Farasi ne mfwa Heród.”

16 Ne ebwó álo manjogé ebwó ebwó aké, “Ndófo ajógé mbo lé délá depó yé ne bréd?”

17 Jisós akaá genó eyigé ebwó ajogé ne agií aké, “Ulannó enyú dejoge mechó bréd ayi enyú dela pó ne ji? Nnó enyú delú dankaá ula mechó ewé? Matóó nyú álu wye séséleé? Délu dankaá gefoge muú ayi me nlu?”

18 Enyú déwyaá ame dégene fó mbaá? Enyú déwyaá matu déwuú fó? Dékágé fere fó depó tiré na? 19 Gébégé nkare ntoó bréd éta mbaá bóó dele bó átáa ányéé, ayi ábó álaá gbeé usa uníí?” Ne ebwó áshuú ji meko aké, “Usá úfyaneupeá.”

20 Jisós ama agií ebwó nnó, “Ne gébégé nkaré ntó, ntoó bréd yimbo ékénéama mbaá bo delé bóó ani ányéé, ayi alaá enyú dénywere nyá, álaá usá uníí?” Ebwó áshuú meko aké, “Usá ukeneama.”

21 Jisós agií ebwó ake, “Enyú degé nkane nsele baá nto bréd nchyeé gejame bóó menyéé wó, te fi, délu dankaá gefógé muú eyi me nlu?”

Jisós apye muú ame nónómé né Betsaida agéne

22 Gébégé Jisós ne baá utóó bií ákwone né Betsada, bóó fo áse muú ame nónómé afé ne ji mbaá Jisós áne ji mmye nnó atá ji. 23 Jisós agbaré ji ebwóebwó afé mekpo meti, eféé ne akpó ji matye ame. Anéré ji amu né ame, agií ji aké, “Nnó ogene mbo genó fó?”

24 Mende yimbo ape ame mfaá aké, “Ngene bóó yémbó álu lé eké unóó ebi ukene ugyage.”

25 Ama ata ji amu né ame nana mende yimbo aké apele ame ji ánené alo mángene mbaá, ne agene yénde genó chánéné. 26 Jisós agare nnó, “Cho mmu gepú jyε, ekagé okere né meló.”

Pita aké Jisós alu muú ayi Esowó akwere ji ela gefwa

(Mat 16:13-16; Luk 9:18-21)

27 Jisós ne baá utóó bií ájyé né baá maló fo kwókwólé ne meló Kaisaria Filipi. Ndere ebwó akene ájye, agií baá utóó bií aké, “Ndé gefogé muú ayi bóó ájogé nnó me nlu?”

28 Baá utóó bií áshuú ji meko aké, “Bóó bifó áke olu Jon menwyaá bóó manaá Esowó, abifó áke olu Elija ne abifó áke olu muú ekpávé Esowó ama.”

29 Ajógémbó, Jisós agií ebwó aké ne “Yé enyú ambóó deké me nlu waá”? Pita ashuú ji meko aké, “Wó olu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.”

³⁰ Jisos akwelé baá utóó bií mbeé nnó ékágé ágaré muú fɔ, muú ayi ji alu.

Jisos agaré efwyale wuu ne negbo nií

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisos alɔ mangaré nnó, Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé efwyale, ele ákpakpa melɔ, ne anó baá bi ápye upe ne anleré mabe Esɔwɔ, áshya nye ji, áwáne nye ji. Yémbɔ ndɔ eléé ekwɔnegé akwilege nye né negbo. ³² Ne Jisos agaré ebwó mechɔ ewe gbɔgɔnɔ. Ajóge mbɔ, Pita ase ji átené egbe. Alɔ manshule ji ndo nnó ajóge se gefóge mechɔ ewémbɔ. ³³ Yémbɔ Jisos abwólé ushu ape baá utóó bií ne ashule Pita ndo aké ne ji, “Kwilé me mbe ushu danchɔmeló. Óferege unó nkane mekwaá, óferégé fɔ eké Esɔwɔ.” ³⁴ Ne Jisos akuú gejamégé bɔ́ bimbɔ ne baá utóó bií, ajóó ne ebwó aké, “Yé mbɔgé muú enyú akelege mambe menkwɔle wa, abɔ manjinte gеме jíí akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me. ³⁵ Mbɔgé muú akelege mampóó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbɔgé muú akamégé manchyéé genwá jíí getú ya ne abya melóméló, apomé nye. ³⁶ Ndé nsá ayi muú ábɔ́, mbɔgé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? ³⁷ Ndé genó muú ákage bɔ achye mankwɔré ne genwá jíí? ³⁸ Kaáge nnó mbɔgé mmyé égbóo muú gétuú ya

ne mekomejóó wa né mbe ushu nje eniné na, eniné nétíí meso ne Esɔwɔ, népyéé gabogabo, mbɔntó ne Maá Nte Mekwaá mmye egbóo nyé ji mansé muú yimbɔ ndere muú wuu gébégé aké achwó ne makiénné ukpea jíí ne enoge ewé Nte wuu achyéé ji.”

9

¹ Jisos ama jóó ne bɔ́ bimbɔ aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, gentɔgé bɔ́ alú mbɔ fáná, abi alá gbóo fɔ kpaá te ágene nye gefwage Esɔwɔ ndere gechwóó ne eshye wuu.”

Jisos akwɔré gefóó agenege mané mané

(Mat 17:1-9; Luk 9:28-36)

² Ndɔ ékéné ékógé Jisos ase Pita, Jemsi ne Jon ákwó áfé mfaá Mekwe fɔ kpaá. Ajyeye ajwólé ebwó ebwó áke ápele menyammye Jisos alɔ manshwanegé né mbe ushu bwó. ³ Gefóó eyigé mandeé ji akpea ye muú ayi akage shwɔne áji nnó ábé pópó mbɔ apó, ye ébéle ne uka. ⁴ Aké ápele ágé Elija ne Mosis ákwó fwéé ajóóge mejóó ne Jisos. ⁵ Pita ajóó ne Jisos aké, “Ata, eló ndere esé délú fa, gó ese détené óto úléé, géma eta wye, géma eta Mosis, géma eta Elija.” ⁶ Pita akágé se genó eyigé ji ajóóge néndé efɔ ékwó ebwó matóó dɔ́.

⁷ Ndere ajóóge mbɔ, aké ápelé gekó gekweré ebwó mme ne meko atané né mmu gekó eyigembɔ aké, “Gége maá wa ayi mbwi metóó na, wuuige ne ji.” ⁸ Ténéténé

yimbo áké amagé pe áge sé ye muú fɔ wɔ ekosé Jisɔs jimbii ne ebwɔ ambɔɔ.

⁹ Nɔere ebwɔ áshulege mékwé ájyɛé, Jisɔs áji ebwɔ etu aké ékagé ágáre muú fɔ genɔ eyige ebwɔ ágené kpaá te ji Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.

¹⁰ Awúgé depɔ tire Jisɔs ajɔɔ, ábele wyé déti né mmu matɔɔ bwɔ, ne ágiige ate nkane ulaá mankwilé né negbo útené.

¹¹ Ne baá utɔɔ Jisɔs bimbo ágii ji áké, “Ulannó ánléré mabé Esɔwɔ ájɔɔ áké Elija abó mambɔ mbe achwɔ ne Muú yi Esɔwɔ akwere ji ela gefwa?”

¹² Eféé Jisɔs akamé áké, “Elú wáwálé nnó, Elija abó mambɔ mbe achwɔ akwyéé unó uko abelé, yémbɔ ulannó ásáme ntó né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, ‘Maá Nte Mekwaá abɔ mangé gejamé gé efwyale ne ápaá nyɛ ji, áma shyá jí?’ ¹³ Yémbɔ ngárege enyú wáwálé nnó, Elija achwɔ mé ne bɔɔ ápyɛ gabo ne ji nkane ejii ebwɔ wyɛ ndere abɔ asamé né mmu ηwe Esɔwɔ atomé ne ji.”

Jisɔs apyɛ maá ayi améé gesasa atoó

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ebwɔ ákéregé meso, áge gejamé gé bɔɔ ndere ándɔ baá utɔɔ abifɔ né mme ánlere mabe Esɔwɔ anyéé mbeé ne ebwɔ. ¹⁵ Ne bɔɔ bimbo áké agéne Jisɔs ácháné ala áme makpo fan álomé ájyɛ táme ji. ¹⁶ Jisɔs agii ánléré mabe Esɔwɔ aké, “Nde enyú denyéé mbeé ne ebwɔ?”

¹⁷ Ne mende fɔ né gelu-agé njune bɔɔ bimbo áké, “Ménleré nchwɔ ne maá wa né eta wyɛ ayi meló nchye apyé ji alá jógé mejɔɔ.

¹⁸ Yéndégébé meló nchye yimbo akwilé gé ji mmyɛ, apyɛ ji akwe mme, génfwéné gétánege ji meno, anyé mánjéné ala nógéé. Nne baá utɔɔ byɛ mmyɛ nnó áféré meló nchye yimbo, ápulé épwɔ.”

¹⁹ Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “É é ndé gefɔge njyɛ eni nelá fyéé metɔɔ ne Esɔwɔ? Nkoge mbɔ metɔɔ ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndɔ enii ne défyéé metɔɔ ne Esɔwɔ? Chwóge me ne maá yimbo.”

²⁰ Achwɔ ne maá yimbo mbaá Jisɔs.

Nɔere meló nchye yimbo agéne Jisɔs, apyɛ maá yimbo akwé mme achúú gbok! gbok, génfwéné getanege meno. ²¹ Jisɔs agégé mbɔ agii nte maá yimbo áké, “Nemeé niné na nébele mé ji mmyɛ nnó?”

Mende yimbo áké, “Nelo ji te dembáné.” ²² “Meló nchye yimbo ákélege manwá ji, apyé ji akwéne gébé eyigé fɔ né mewɛ gebé eyifɔ né nnyi, Ata gé esé meshwe ɔpoó esé mbɔgé ɔkage pyɛ.”

²³ Jisɔs agii ji áké, “Nde genɔ wɔ ójoge! Nnó mbɔgé ɔkage pyɛ? Esɔwɔ apyɛ yéndégenó eyi gejjwéregé ne muú ayi áfyéé metɔɔ ne ji.”

²⁴ Nte maá yimbo ala ténéténé áké, “Me nkamé ne

Ἐσωθῶ, Ἀτα, ποὸ me nkame ne metῶ εἰμα.”

²⁵ Gébégé Jisῶs agéné nnó gejamégé bῶῶ áboó áchwῶῶ ji mmye, anyá meló nchye yimbῶ aké, “Wῶ mbú ne álú, nnyá wῶ tánege ji mmye. Jyḗ mbῶ ḵkerege sé.”

²⁶ Meló nchye yimbῶ apye maá yimbῶ akalé akwé mme ne alé táne ji mmye. Atánégé, maá yimbῶ ala mme nyamé eké mewu muú ne bῶῶ ágégé mbῶ áférege nnó ágbó. ²⁷ Jisῶs agbaré ji ebwῶ, abwéé ji ak-wilé téné.

²⁸ Ne Jisῶs ne baá utῶῶ bií ákerégé mmu, ágií ji bibií aké, “Ulannó ne esé dépulé meló nchye yimbῶ mambuú apwῶ?”

²⁹ Jisῶs agare ebwῶ aké, wye lé mmyemenene ne ekage féré gefógé meló nchye yina. *

Jisῶs ama gare baá utῶῶ bií ndere ji ágboó nye

(Mat 17:22, 23 ; Luk 9:43b-45)

³⁰ Jisῶs ne baá utῶῶ bií ályá mbaá yimbῶ ákoó koóge né gebagé mewaa Galilií. Ji ákélégé fῶ nnó muú akaá mbaá ayi ji álú. ³¹ Nénde ji abó alerege ebwῶ nnó, “Meso gébé áchyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bῶῶ nchye, áwáne nye ji. Yémbῶ ndῶ eléé ekwῶnégé, ji akwilege nye né negbo.”

³² Yelé ji agaré neka eni, baá utῶῶ bií ákaá ula wῶ, ne áma áfῶῶ mangií ji ula neka eníné na.

Ndé muú alú muú kpaá
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ebwῶ ákwónégé né melo Kapanῶm, ájye kpe né gepú eyige ebwῶ ájwale. Jisῶs agií baá utῶῶ bií aké, “Ndé enyú denyé nye mbeé né meti gébége dechwῶῶ.”

³⁴ Awúgé mbῶ, ákwené nyámé getúgé ebwῶ ábῶ ányéé mbeé mechó dékpakpa.

³⁵ Ajwólégé ka, akuú baá utῶῶ bií makpo áfyaneápeá, áchwῶge, ajῶῶ ne ebwῶ aké, “Mbῶge muú akélege mambé muú kpaá né geluage nyú, abó mambé ndere maá defwé akpáné defwe mbaá abifo.”

³⁶ Ajῶge mbῶ, akuú maá fῶ kῶῶ achwῶ téné né metῶῶ metῶῶ ebwῶ, akpa maá yimbῶ né amu jií ajῶῶ ne baá utῶῶ bií aké, ³⁷ “Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kῶῶ nkane ayina né mabῶ ma, ebyennó apyembῶ lé ne me ne yéndémuú ayi apye galógáló ne me ntó, ebyennó apyembῶ lé ne nte waá yi átómé me.”

Muú ayi alá paá esé alu awesé

³⁸ Ne Jῶn akuú Jisῶs aké, “Ménleré, esé degé mende fῶ asele mabῶ myéé aferege bῶῶ aló nchye né mmye. Degégémbῶ, dégbé ji gétúgé alá pῶ fῶ né geluá gesé.”

³⁹ Jisῶs ajῶῶ ne ebwῶ aké, “Dégbége fῶ gefógé muú yimbῶ. Néndé ye muú yi asele mabῶ ma apyéé ufélekpá ne éwyagé ajῶge gabo getú ya apῶ, ⁴⁰ nénde muú yi alá paá

* 9:29 Elú wáwálé nnó: Manlya menyéé kpeke apῶ né gejamégé gekwene bῶ ḡwe bi mbembe abi ábῶ ásame.

esé, alu awesé. ⁴¹ Ngarege enyú wáwálé nnó yε muú ayi achyεge enyú ηκω manaá né mabω ama gétúgé délu bωó ba ayi álá abωó nyε nsá apó.” †

Mmuameno mampyε gabo
(Mat 18:6-9; Luk 17:1, 2)

⁴² Jisωs ámá jωó aké, “Yéndémuú ayi apyεé mamane kωó nkane ayina ayi áfyεé metωó ne me nnó apyε gabo, élu galógáló nnó áshii ji gekpékpégé ntaá né geme, áηmé ji né gentoógé ebεé mega. ⁴³⁻⁴⁴ Ama jyε mbε aké, mbogé ebwω wyε epyé wω nnó ωkwéné mabé Eσωω, sό εwu ωfómé, élu galógáló nnó ωkpe né geηwá gechúchúle ne nnó ωkpe né ntoné mewε ewé élá nómgé ne amu apea.

‡ ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne mbogé geká jyε ne gétene wω nnó ωkwéné mabé Eσωω, sό geji ωfómé, élu galógáló nnó ωkpe né geηwá geká géma epwω nnó ωkpe uka upea né ntoné mewε ewé élá nómgé ne bω dámmwólé bíí ntó ala gboó. ⁴⁷ Ne mbogé dambωnnnyi wyε atene wω nnó ωkwéné mabé Eσωω, pwólé ji ωfómé, élu galógáló nnó ωkpe né gefwa eyigé Eσωω ágbárege gechúchúle ne nnó ωkpe né ntoné mewε ewé élá nómgé ne amé ápeá. ⁴⁸ ‘Mbaá yi bω dámmwólé bí álá gboó, ne mewε ewu ntó ela nomege.’

⁴⁹ “Yéndémuú awuú nyε mewε né menyammyε wuú

wyε nkane muú áchwarege mega né menyεé nnó ékágé áchωó.

⁵⁰ “Mega élu genó gelógéló, ne mbogé mega élá pó sé ne ugω bíí, ápyεé mbω nnó ne εwu ema εgωó?

“Ewéna éleré nnó enyú débé eké mega, dényεgé nesω ne ate.”

10

Jisωs alerege deporé manwá neba

(Mat 19:1-8)

¹ Eféé Jisωs alyaá Kapenum, afé né gebagé mewaá Judiya, achyaá ebεé Jodan. Ndere akwōné éwu, gejámégé bωó áma chwó nω ji mme ne alo mánleré ebwó nkane ji apyε mé yéndégébé.

² Bωó Farasi fω áfé eta wuú mammua ji, ágíí ji aké, “Nnó ebé esé ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú?”

³ Jisωs ashuú ebwó meko aké, “Ebe ewé Mosis achyε enyú gétúgé neba ejωó nnó?”

⁴ Ebwó áshuú meko aké, “Mosis abω agaré esé nnó mende akáge chyεé mendée wuú mekpo ηwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji.”

⁵ Ne Jisωs ajωó ne ebwó aké, “Élé gétúgé mekpo meto nyú ne epyε Mosis achyε enyú ebé ewéna. ⁶ Tε ula ulωó ebi Eσωω alωó mankwyε mme, akwyεé ebwó, mende ne mendée. * ⁷ Getú eyigé na mende alyage mmá wuú

† **9:41** Élu wáwálé nnó: Jisωs ajógé mbω atóme lé ne geme jii ndere muú ayi Eσωω ákwere ji ela gefwa. ‡ **9:43-44** Élu wáwálé nnó: Malo 44 ne 46 ápó fω né gejámégé

bω ηwe. Unó bí ájωó né malo ayina ulú wyε eké ebi ájωó né malo 48. * **10:6** Élu wáwálé nnó: Né 10:6 Jisωs ajωó mbω lé genó eyigé ásame né ηwe ula ulωó 1:27, ne 2:24.

ne nte wuú, afé acho mmye ne mendée wuú, ⁸ ebwó ápea ákwé muú ama. Ebwó ápó sé bós ápeá nana, ála muú ama. ⁹ Ndere elumbó, bós abi Esowó áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.”

Jisós alérege depóre uló ne neba manwá

(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Luk 16:18)

¹⁰ Jisós ne baá utós bií ákérégέ mmu, ewyage baá utós bií áma gií ji mechó neba éwé. ¹¹ Ajós ne ebwó aké, “Muú yi awáne neba ne mendée wuú, ajyé bá ayichá, akwé mbó lé uló, ¹² ne mendée ayi atanege menó wuú neba, ajyεge ba ayichá, akwé mbóntó lé uló.”

Jisós ajé ambáné kós

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Bií uma bós fó ákpa baá bwó áfe mbaá Jisós nnó anéré ebwó amu mmye, ajé ebwó. Baá utós bií ágégé mbó, ányá ebwó. ¹⁴ Yémbó Jisós agégé mbó, metós ésó ji ajós ne ebwó aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esowó ágbárege gelú eyigé bós abi álu ndere baá bina. ¹⁵ Góge me ngare enyú wáwálé nnó muú yi álá kamé nnó Esowó ábé mfwa wuú nkane mamane kós wó, akpéné fó né gefwa jí.” ¹⁶ Efée Jisós akpa baá bimbó ama ama né uwyáá, anere ebwó amu mmye ajé ebwó.

Abya muú nka

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisós aló mánjye neke, ndere ájyé mendefó alomé gatele achwó kwé ji uká aké, “Ménleré melóméló, mpyeé nnó ne mbó genwá eyi gélagé byeé?”

¹⁸ Jisós ashuú ji meko aké, “Ulannó okuú me muú melóméló? Yé muú ayi alómé metós apó, ekosé Esowó mbií ne alu melóméló. ¹⁹ Pó okage mabé Esowó ayi áke, ‘Ekagé owá muú, ekagé okwé uló, okogé ejo, ekagé óténé ntésé gebyó. Onyεgé manwaá, nógé nte wyéé ne mmá wyéé.’”

²⁰ Mende yimbó aké, “Ménleré nló mambélé mabé yina mako te dembáné ta.”

²¹ Ajógémbó, Jisós ape ji domée ne gejeé aké, “Ela wó genó géma. Chó kpó unó byé uko, okhye nka yimbó mbaá bós gekpo, obéé nyε ne gefwa né mfaánebuú, okhwó okwalé me.” ²² Mende yina awugé mechó éwé Jisós ajós apwa, alyáá afé meshwεmeshwε ne mesómé néndé ji awyáá gefwa dós.

²³ Jisós abwólé mmye ape baá utós bií aké, “Ejweré ne muú nka akpe né gefwagé Esowó.”

²⁴ Baá utós bií áwúgέ mbó álá mano makpo fuú, yémbó Jisós ama jóó ne ebwó aké, baá ba ejweré mankpe né gefwagé Esowó! ²⁵ Elú wáwá nnó mpó mashwóne áshwá né embú ábyamé epwó nnó muú nka akpe né gefwagé Esowó ágbárege.

²⁶ Baá utós bií áwúgέmbó byó ukóre ebwó mmu ágígé

ate aké, “Ne ndé muú yi abo nyé geɲwá eyi gélagé byéé?”

²⁷ Jisɔs aɲe ebwó domeé ajóó ne ebwó aké, “Unó bi upwóó ákwaá mamɲye, upwóó fó Ɛsɔwɔ, néndé Ɛsɔwɔ akage pye unó uko.”

²⁸ Pita alɔ manjóó aké, “Gé, esé delyaá unó sé uko dékwɔlege wɔ.”

²⁹ Ne Jisɔs ashuuú meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi alyaaá gepú jíí, yé lé áɲmé bíí abi andée ne abi ande, ammaá bíí ne ante bíí, baá bíí ne makóó jíí né gétú ya ne gétúgé abya melóméló, ³⁰ Ɛsɔwɔ achyege ne ye ji bóó ne gejame unó fa mme yina epwɔ nkane abɔ awyaaá, yé úpú, áɲmé abi andée ne abi ande, ammaá bíí ne baá bíí ne makóó jíí ne áchyege ne ye ji ntó gejamégé efwyale né gétú ya. Ne abóó ne ye ntó geɲwá eyi gélagé byéé né mme ayi áchwó. ³¹ Yémbɔ gejamégé bóó abi alú mbɔ mbe nana, meso gébé álaá ne ye meso ne gejamé abi álu mbɔ meso nana ábéé ne ye mbe.”

Jisɔs ama gáré máɲáne aléé nkane ji ágboó ne ye

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jisɔs ne baá utóó bíí alyá ákwɔme ájyeé né Jerosale, Jisɔs alu ebwó mbe ne baá utóó bíí akwe tametame, efɔ epye bóó bi akwɔlege ebwó. Ne Jisɔs ase baá utóó bíí makpo áfyaneápeá átené babá ne alɔ mangaré ebwó unó bi upye ne ye ji, ³³ alɔ mangaré ebwó aké, “Wuué, esé dékwɔme

mbɔ déjyeé né Jerosale, Ɛwu, áfyéé ne ye Maá Nte Mekwaá né amú anóó baá amɲyeé upe Ɛsɔwɔ ne ánléré mabé Ɛsɔwɔ. Ɛbwó ajóó ne ye nnó, me nkwe mpa, áwá me, ne áfyéé ne ye ji né amú bóó abi alá pó bóó Jus. ³⁴ Ajwyaáge ne ye ji, ákpóó ji matye mnye, átulé ji ne áwá ji. Yémbɔ ndó kpogele éléé ékwɔnégé, akwilége ne ye né ngbo.”

Dékpakpa né gefwagé Ɛsɔwɔ

(Mat 20:20-24)

³⁵ Jemsi ne Jɔn baá Sebɔdee áfe mbaá Jisɔs aké, “Ménleré dekelege nnó wɔ ɔpye ese genó gefɔ.”

³⁶ Jisɔs agii ebwó nnó, “Enyú dekélege mɲye nyú ndé?”

³⁷ Ashuuú ji meko aké, “Ese dekelege gébégé ɔjwólégé né geluɔge enóge, ɔpye esé dejwólé ne wɔ, muú ama né egbe ebwɔnye wye ne ama né egbe ebwɔbe.”

³⁸ Yémbɔ Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Nnó enyú dekage genó eyigé degígé mbɔ. Nnó enyú dekage nyú ne ye ɲkɔ efwyale ayi me nyuuú ne ye? Nnó enyú dekage wɔ ne ye manaá efwyale ami me nwóó ne ye?”

³⁹ Ashuuú ji meko aké, “Ese dekage pyembɔ.” Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Enyú denyuuú ne ye né ɲkɔ ayi nnyú ne ye ne dewóó ne ye manaá efwyale ami me nwóó. ⁴⁰ Yémbɔ, me fó wɔ njyaaá bóó bi ájwɔlege né ebwɔnye wa ne abi ajwɔlege né ebwɔbe wó. Malu yimbɔ alú mbaá bóó bi abɔ manjwólé wyeé.”

41 Baá utó Jisós abi makpo áfya áwúgé genó eyigé Jemsi ne Jón ájóó mbó, álo mansó matóó ne ébwó. 42 Jisós akuú ébwó ako ajóó ne ébwó aké, Enyú dekaá nnó ákpakpa bóó abi alá pó bóó Jus áwyaá utó mampye ne bóó bwó nkane ejii ébwó. Yé ákpakpa melo áwyaá utó bi ajóge mechó ne bóó bwó ébyé. 43 Ne ébége fó mbó ne enyú. Yéndemuú nyú ayi akélege mambé muú kpaá abó mambé ménkpané defwé nyú, 44 yéndemuú nyú ayi akélege mambé menómbé abó mambé éké mefwé mbaá bóó ako. 45 Pége gekpekepegé muú ndere Maá Nte Mekwaá, ji achwóó fó nnó bóó ákpá ji defwé wó, achwó lé mánkpá bóó defwé nnó achye geme jii mawené gejamége bóó né gabo.

Jisós apye Batimus agene

46 Jisós ne baá utóó bíi akwóné né Jeriko. Ndere ályaá ajyéé, gejamége bóó ákwólege ébwó meso. Muú amé nónómé fó akamege Batimus maá Timós ajwólé né mapea meti akóó deko. 47 Awúgé nnó Jisós ayi Nasaret ne akoóge mbó alo mankalé aké, “Jisós mpyáne Devid, gé me meshwe.”

48 Gejamége bóó áweé ji aké jwóle nyame, yémbó akálege wye kálege ne eshye aké, “Mpyáne Devid ge me meshwe.”

49 Jisós awúgé mbó atené, ajóó aké, “kuúge ji achwó.” Ajye kuú ji aké, “Kwilé ka chwó ofage, ákuú wó.”

50 Muú amé nónómé yimbó afere nkú gefwine wuú anmé, anyo akwilé ka ája ji áfé mbaá Jisós.

51 Jisós agii ji aké, “Ndé genó wó okélege nnó me mpye eta wye?” Muú amé nónómé yimbó ashuú meko aké, “Ata, nkelege nnó opyé me ngéné mbaá.”

52 Jisós ajóó ne ji aké, “Chó mmu gepú jye, metóó ewé wó ofyee ne me epye wó otóó.”

Ténéténé yimbó alo mángéné mbaá ne akwólege ji.

11

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jón 12:12-19)

1 Ndere Jisós ne baá utóó bíi alá kwókwólé ne Jerosale, ákwónége Betfage ne Betani baá maló áyi álú mfaá Mékwé Olif, ató baá utóó bíi makpo ápeá nnó abó mbe. 2 Ajóó ne ébwó aké, “Chogé né maá melo ayi alu mbó enyú né mbe. Ndere dékpene wye, dégene nye maá géjuná ayi áshii muú álú danke wye. Kaáge, déchwó ne geji. 3 Ne mbóge muú agigé enyú nnó waá aké dekaá, garege ji nnó, Ata ne akélege, ne anérége atómé nye gekéré wáwá.”

4 Ajyége, ágé maá géjuná yimbó ndere áshii né mbe menombi egbe menó meti. Alo mánkaá geji, 5 ndere ákaáge bóó abi álú efeé agii ébwó aké, “Dekaáge géjuná yimbó ndé?”

6 Baá utóó Jisós ágaré bóó bimbó wyε nkane Jisós abó ajóó gébégé atóme εbwó, ne ályaá εbwó ájye ne geji. 7 Achwógé ne géjuná yimbó mbaá Jisós, áfere mandeé bwó ágyaá géjuná yimbó né meso, Jisós akwó ajwólé mfaá. 8 Gejaméagé bóó ágyaáge mandeé bwó né meti nnó géjuná yimbó gekené mfaá, abifó ásórege uwó mámé ágyaáge meti ntó. 9 Ndere ajye bóó abi álu mbe ne abi álu meso akálege aké, “Matame mábé ne Εσωω! Mejé εbé ne muú ayi achwó né mabó Ata.” 10 Mejé εbe ne gefwage nte sé Devid eyi gechwóó mbó! Matame mábé ne Εσωω ayi alú né mfaánebuú eniné mfaá mfaá! 11 Ndere Jisós akpené né Jerosale, ajye kpe né mmú εcha upε Εσωω ape yéndegenó. Agéagé nnó gébé gekoó, ase baá utóó bií áfyanéapeá ákeré né melo Bétani manjye bele wyε.

Jisós alweré genóoge fig gégbó

(Mat 21:18-22)

12 Bií ujjágé, ndere εbwó ályaá Bétani ákérégé meso, mesa aló mamye ji. 13 Atene tete agé genóó fig ne gejaméagé bya wyε, afé ape nnó agene nyε gempome fó wyε. Akwónéagé agé yé gefó wó εkosé bya ubiubi néndé gébé eyigé unóó fig uwóme umpomé gelu gawkáne. 14 Jisós ajóó ne genóó fig eyigembó aké, “Te mme abyéé muú amage nyéé sé gempome

jjyé.” Baá utóó bií áwuú genó eyigé ji ajóó.

Jisós abú bóó bi ákpoó unó né mmu εcha upε Εσωω

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

15 Εbwó ákwónéagé né Jerosale, Jisós akpe né mmu εcha upε Εσωω, aló mambu bóó abi ákpóo ne abi ánáme unó né mmu. Atyá makpókpógélé bóó abi ákene gesegé manka mankwaré ne malu ujwólé bóó ako abi ákpóo upwine melo ebi ápye upε Εσωω ne ubi. 16 Ne ama kame sé nnó muú áma kpá genóó gese akoó ye ne geji né mmu εcha upε Εσωω wó. 17 Ne aló manlere bóó aké, “Asa mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω aké, ‘Gepú ya ákuú nyε geji nnó gepúgé mmyεmenεne mbaá umε maló mako.’? Yémbó enyú débwlé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyéé.”

18 Anóó baá abi ápyéé upε Εσωω ne ánleré mábé Εσωω áwúge depó tiré Jisós apye, áló mánkele meti nnó áwá ji. Afóó ji gétúgé gejaméagé bóó álaá meno mekpo fuú né unó bi Ji alerege.

19 Nkwale akwónεge, Jisós ne baá utóó bií álya melo kpaá áfe ábelé mbaá ayicha.

Genóógé fig gégbó

(Mat 21:18-22)

20 Ne dondo ayi Jisós ne baá utóó bií ákerege meso, áge genóógé fig eyi Jisós abó jóó nnó gemage wó se umpome nkane gegbó mε. 21 Pita atege genóó eyigé Jisós abó ajóó ne

genóge fig yimbo, ajóó ne ji aké, “Ménleré, gé genóó eyigé óbó ójóó nnó gemage wó sé umpome gégbó.”

22 Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Fyege matóó nyú ne Esowó. 23 Ngarege enyú wáwálé nnó, muú ajóóge ne mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa ókwéné mmu ebeé mega,’ ayi ála pó ne dembyó né metóó ne akamege nnó genó eyigé ji ajóó gepyéé nye, Esowó apye wye nkane ji ajóó. 24 Ngarege enyú nnó dégíge yéndégenó né mmyemenene mbaá Esowó, kamege nnó dése mé geji, ne gebéé nye eyigé nyú. 25 Ne yendé gebé enyú deke denemmye, debó manjinte gabo yi bóó ápyeé eta nyú nnó Nte nyú yi alu né mfaánebuú ajinte gabo awu nyú ntó. 26 Yémbó dela jinté gabo yi bóó ápye etá nyú wó, nte nyú yi alu né mfaánebuú ajigé fó nte gabo awu nyú.” *

Agii Jisós mbaá ayi uto ebi utané

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Jisós ne baá utóó bíí akéré meso né Jerosale. Ndere akwóne, akpe né echa upre Esowó abo mankéne né mmu, anóó baá abi ápyeé upre Esowó ne ánléré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ájye gií ji aké, 28 “Wó opye unó bina ne ndé uto, ne waá achyéé wó uto ubi?”

29 Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me ntó nwyaa awa nkwe mangii enyú, degarege

me, me ntó ngare enyú uto bi me nwyaa ne mpyeé unó bina. 30 Agii ebwó aké, Waá achye Jon uto manwyaa bóó manaá Esowó, Esowó waá akwaá? Shuúge me meko.”

31 Abó manyége mbeé ne ate aké, “Dejóóge mbó nye nnó? Ebege dejóóge nnó, ‘Elé Esowó ne achyéé Jon uto bí,’ agige nye esé aké, ‘ulannó ne delá kamé mekomejóó wuú wó?’

32 Nnó dejóó nnó utó bíí utané mbaá akwaá?” Akage jóó fó mbó gétúgé áfóó bóó bi álu eféé nendé yéndemuú ajóóge nnó Jon abó alu muú ekpávé Esowó wáwálé. 33 Ewéna epye ebwó áshuú Jisós meko aké, “Esé dekaá wó”.

Jisós ashuú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngarége fó enyú muú yi achyéé me uto ne mpyeé unó bina.”

12

Nekanemejóó bóó usége ne mbóó mekóó

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Eféé Jisós abó manto ebwó nekanemejóó aké, “Mende fó abó ató mekóó wuú, ape unóó ebi ákuú vine, ábóóge umpome bíí ápyeé mmóó, anó gebame agyaa ewú mme, achó embu, akwyéé mbaá ayi ánjámege umpome mampye mmóó. Atene enyóñ mbaá ayi muú ájwólege ábamé mekóó. Ase bóó usége afyé né mekóó ewémbó. Atane afé neke né melo fó. 2 Gébé gekwónégé eyigé ásoorege umpome ebimbo, mbóó

* 11:26 Elú wáwálé nnó: Ukwene bó ñwe abifó agbéé v. 26 nkane KJV.

mekɔ́ ató maá defwé wuú ama nnó áchyeé ebíi unó mbwé ebi utane né mekɔ́ ewémbɔ. ³ Yémbɔ bɔ́ uségé bimbɔ áchyeé wó, ágbaré maá defwé yimbɔ átulé, ábú ji akéré amuamu. ⁴ Mbɔ́ mekɔ́ ama tó maá defwé ayifɔ, bɔ́ bimbɔ ápye ji ntó átulé, ákere ji upa mekpo, áchyeé ji mekpo genɔ́. ⁵ Ama kere ató ayi agbeé makpo aléé, ji yimbɔ ágbare áwá. Atɔ geamege abifɔ, átulé abifɔ, áwá abifɔ. ⁶ Elá le maá wuú ayi mende ama ayi abɔ́ gejeé ne ji dɔ́, kwyakwya achwó fére maá yimbɔ ató, aferege nnó áchyege nye ji énogé. ⁷ Yémbɔ bɔ́ uségé bimbɔ ágégé ji álɔ mánjɔ́gégé áké ne ate, 'Gége menyéé geteé mbɔ́ mekɔ́ na, chwóge déwá ji, geteé jii gelaá eyigé esé.' ⁸ Apyégé maá mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ, áwá, ábwéé genkwó áfomé meso gébámé."

⁹ Jisɔ́ ánerege agii ebwó aké, "Enyú deféré nnó mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ apye nye nnó ne bɔ́ uségé bimbɔ? Abó manchwó awá bɔ́ bimbɔ achyeé mekɔ́ ewémbɔ mbaá bɔ́ abicha. ¹⁰ Enyú dejɔ́ me né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, 'Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ekwɔ gepú.

¹¹ Ata ne apye nnó ewú ebe mbɔ, ne elu gekpekpe genó né ame se.' "

¹² Jisɔ́ ánerege mántó nekanemejɔ́ eni, ákpakpa bɔ́ Jus ákaá nnó ajoge mbɔ lé ne ebwó. Akelé meti mampye

ji, yémbɔ áfɔ́ nyá gejamégé bɔ́ abi álú eféé ályaa ji áfé.

Agii Jisɔ́ mechɔ ηkamakpo
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Ewyage átɔ bɔ́ Farasi fɔ ne ekwó Herɔd nnó ájye agii Jisɔ́ gejamégé bɔ́ nkwé nnó akwegé nekwené meno, ágbaré ji. ¹⁴ Ajyégé mbaá Jisɔ́ ájɔ́ ne ji áké, "Ménleré esé dékaá nnó ɔlu muú wáwálé, ɔsele yéndemuú janja, ɔfɔ́ fɔ́ ame bɔ́. ɔlerege bɔ́ unó ndere Esɔwɔ akélege wáwálé. Garé esé, nnó ebé se ekame nnó déchyégé ηkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé? ¹⁵ Nnó déchye waá déchyégé?"

Yémbɔ Jisɔ́ agé me defya debwó, agii ebwó aké, "Ndé enyú dépénege me mataá? Chwóge me ne sére me nchére."

¹⁶ Achwógé ne ji, agii ebwó aké, "Mekpo wá na ne mabɔ waá na ásamé né ηka eyi?" Ashuú ji meko áké, "Elé mekpo mfwa Rom ne mabɔ mií."

¹⁷ Jisɔ́ agaré ebwó aké, "Chyége mfwa Rom genó eyi gélú ejii ne chyége ntó Esɔwɔ genó eyi gélú eyi Esɔwɔ."

Awuúgé meko ayi Jisɔ́ ashuú ebwó álaá mano mekpo fuú.

Agii Jisɔ́ nkwé mankwile né negbo

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ewyágé bɔ́ Sadusi fɔ áchwɔ́ mbaá Jisɔ́. Ebwó ákame nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Ajɔ́ ne

Jisos aké, ¹⁹ “Ménleré, Mosis abo asá né mmu ηwe εβέ se nnó, ‘Muú agbogé alyage mendée wuú ayi alá byε baá ne ji wó, menjmo wuú abo mansε mekwi mendée yimbó nnó ábyégé baá ábé lé né mabó ami mewené menjmo yimbó.’ ²⁰ Né gébégé fó áηmó fó ákénéama abi ande álú, ayi mbe abá mendée agboó yé maá apó. ²¹ Ayi akwólege ji ase mendée yimbó né ukwi ji ntó agboó yé maá apó. Wyεmbó ne epye ne ayi agbeé makpo áléé. ²² Mbó ne epye ne aηmó bimbó akénéama. Ebwó ako ágbó ayi ye muú alá byε maá ne mendée yimbó wó. Ebélgé mendée yimbó ntó agbó. ²³ Ne ndere εbwó ako ábáné mbó mendée yina, gébégé ákwilégé né negbo, mendée yina abeé nyε ayi waá?”

²⁴ Jisos ashúú εbwó meko aké, “Enyú dékaá nnó delu gyéé wó? Delu gyéé nénde dékágé fó mekomejós Eσωω ne utó bií. ²⁵ Ama jós ne εbwó aké, gébégé bós ákwilégé né negbo, neba néβεé se. Alaá le nkane makiénné Eσωω né mfaánebuú. ²⁶ Ne gétúgé mechó bós ágbógé ákwilégé né negbo, enyú delu danjós genó eyigé ásámé mmu ηwe Mosis? Né abya genós eyigé mewε εbo eluli wye gélá sóge, Eσωω ajós ne Mosis aké, ‘Me nlu Eσωω ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakób’. ²⁷ Eσωω apó fó ayi awuú bós, alú Eσωω ayi bós abi álú abε. Enyú bós Sadusi ako delu gyéé né mechó εwéna.”

Εβέ εwé ερωώ mabe mako
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ménleré mabé Eσωω fó ayi alú εφεέ gébégé Jisos ajósge ne bós Sadusi, ágégé nnó Jisos ashúú εbwó meko ne denja ágií ji aké, “Ebé Eσωω εwéndé εηεα ερωώ mabé mako?”

²⁹ Jisos ashúú ji meko aké, “Ebé εwé ερωώ mabe mako ele εwé εjós nnó, bós Isreli wuúge Eσωω nte se ayi abo εsé ako alu ama, ³⁰ gbógé ne Ata Eσωω wyéé ne metós wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko. Tége wyéé lé ji yéndégébé, pyégé utós bií ne eshye wyéé meko, ³¹ ne εwé εgbeé apeá eke, gbógé ne nte ménjme wyéé ndere agboó ne geme jyéé. Yé εbé εwé εηεά ερωώ ayina apeá épó.”

³² Ménleré mabé Eσωω yimbó ajós ne Jisos aké, “Ménleré, ajós chánéné, elu wáwálé nkane ajós nnó Eσωω alu ama ayichá apó. ³³ Ne élú ntó wáwálé nnó óbó mambógé gejee ne Eσωω ne metós wyéé meko, óbó mántégé wyε lé ji yéndégébé, óbó mámpyégé utós bií ne eshye wyéé meko. Ne óbó mambó gejeé ne ate bós nkane óbó gejeé ne geme jyéé. Obelege mabé ayina apeá εbo ερωω yéndé gefógé upe ne eshye εwé ósós né mewε óchyεge mbaá Eσωω nkane eshye.”

³⁴ Jisos agegé nnó menleré mabe Eσωω ayina ashúú meko melóméló, ajós ne ji aké, “Ela wó gachyé ne ókpé né gefwage Eσωω. Ebo né gébé

eyigémbò yé muú ayi ama mua mangiú ji nkwé apó.”

Muú ayi Esòwò akweré ji ela gefwa alu maá wad?

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Ndere Jisòs alárege bòó né echa upé Esòwò, ajóó aké, “Epye nnó ne ánléré mabé Esòwò aké Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa alu mpyáne mfwa Deyid? ³⁶ Mendoó Ukpea ne epye mfwa Deyid jimbo abo ajóó nnó,

‘Ata Esòwò aké ne Ata wa, jwólé fa né egbé ebwònyé wa né gelúóge énogé

kpaá te mpyéé bòó mawámé byéé álaá eké mboó genóó ayi ónérege uká byéé mfaá.’ ³⁷ Ne mbógé mfwa Deyid akú Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa nnó ‘Ata wuú’, epyéémbò nnó ne muú yimbo ámágé bé mpyáne wuú?”

Ndere Jisòs alárege mbo mmye muú ayi alu eféé matóó ágóó ebwó manwúgé unó bi ji alárege.

Jisòs akwelé baá utóó bií mbeé nnó ekage áse gepógé Anleré mabé Esòwò

(Mat 23:1-36; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

³⁸ Ndere Jisòs alu lérege aké, “Sége gébé ne gepógé ánléré mabé Esòwò. Ebwó ágboó mámfyégé bò nkúu átyé átyé, akéné ágyaáge ntoné gese nnó bòó átámégé ebwó ne énogé. ³⁹ Ebwó ágboó ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha

mmyemenene, ne ájyégé epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. ⁴⁰ Ebwó ányé ákwi ándée upwóó, ánéne mmye áwyáge mámbwólé bòó nnó álú bòó alóáló. Ndere ápye mbo éfwyale ebwó ejame nyé epwó.”

Echyé mbya mekwi mendée

⁴¹ Jisòs anérége manlere, ajye jwólé toitoi ne mekwa ewé áfyéé ñka apele ndere bòó áchwóó áfyé manka bwó mmu genó eyigé áfyé ñka Esòwò. Agé ndere gejámégé bòó manka áchwóó áfyéé gejamégé ñka. ⁴² Ewyage mbya mekwi mendée fò achwóó fyé ntó baá ubaá ñgba ápeá abi alá fuú yé genó wó. ⁴³ Mekwi mendée yimbo achyége mbo, Jisòs akú baá utóó bií aké, “Ngarege enyú wawálé nnó echyé ewé mbya mekwi mendée yina achyéé epwó ewé yéndémuú áchyéé. ⁴⁴ Yéndémuú áferé ekeke ñka né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbò, yé lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jíí achyéé.”

13

Jisòs agaré ndere áchwóó nyé echa upé Esòwò

(Mat 24:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisòs ályáge echa upé Esòwò, maá utóó wuú ama ajóó ne ji aké, “Ménleré, pé uchánchá upú ebi átené ne uchánchá mataá.” ² Anérége, Jisòs ashúú ji meko aké, “Pó ógé mbo ukpékpé upú bina? Umúge nyé kpá ne mataá ne mataá. Yéé ntaá némaá eni

nélaá nyε mfaá nte népó.”
³ Ewyage ndere Jis̄as ajye jwóle né mfaá Mékwε Olif éwé élú toitoi ne εcha upε Eσωω. Pita, Jεmsi, J̄on ne Andru áfé mesomeso ájye gií ji áké,
⁴ “Garé ese, nde gébé eyige dep̄o tiré na depyé nyε? Ne ndé gep̄o ese dégéne nyε ne dékaá nnó unó bina uko upye nyε wáwálé?”

⁵ Jis̄as al̄o mangaré εbw̄o aké, “Sége gébé ekagé muú f̄o ábwólé enyú déno mewaá.
⁶ Nj̄oge mb̄o, néndé gejamégé b̄oó áséle nyε mab̄o ma áchw̄o εta nyú. Adoó nyε εbw̄o εwómé áj̄oge aké, ‘Me ne nlú’ Ápye nyε mb̄o ábwólé gejamégé b̄oó ánó mewaá.
⁷ Ne déwuú nyε ntó abya be kw̄ókwólé ne enyú, ne εbi ámmye tete, Yémb̄o gébége unó bina uké upyεé, débεgé f̄o ne εf̄o. Néndé unó bina ub̄o mampye ne ep̄óf̄o nnó mme yina achw̄o kwya w̄o. ⁸ Gébé eyigémb̄o ntó mal̄o kpakpa ámmye nyε ne ate ne ate afwa ne b̄oó bw̄o ámmye nyε ne ate, emímí mesa ekwene nyε malumalu. Mme yina anyige nyé ne εshye abwólé né gejamégé malu. Ewéna εbé nyε eké lé ula ul̄o ubalé εbi mendée awúu gébége nebye neké nemmye ji.

Jis̄as agare áhgbá bii εfwyale εwé εbw̄o ágéne nyε
 (Mat 10:16-25; Luk 21:12-17)

⁹ “Sége gébé, kaáge nnó ápyéne nyε enyú áfyé né amu ákpakpa mel̄o ápa mpa enyú mmu macha εso. Atúlege nyε enyú né macha

mmyεmenεne. Né getú ya, ájáme nyε enyú détene né mbe ushu b̄o ḡómena ne afwa melo. Ápyεgέmb̄o kaáge nnó dege mb̄o lé meti mangaré εbw̄o mekomej̄oó wa. ¹⁰ Ne gemégé nnó mme yina akwya, b̄oó áb̄o mangaré abya Eσωω melómél̄o né mal̄o mako. ¹¹ Gébége ápyεgé enyú ekagé dedorégé mmyε mankelé uchuú mej̄oó εbi déj̄oóge. Gébé gékw̄onégé j̄ógé uchu mej̄oó εbi uchw̄o enyú meno, néndé uchu mej̄oó εbi déj̄ógé upóf̄o εbi enyú elé Mendoó Ukpea ne échyége nyε enyú. ¹² Ne gebé eyigémb̄o ntó, aηmó áchyége nyé atεé aηmó nnó áwá. Ante áchyεgé nyé baá bw̄o nnó áwá. Baá áténege nyé ukól̄o ne ammaá bw̄o ne ante bw̄o mampye nnó áwá εbw̄o. ¹³ B̄oó ako ápaá nyε enyú gétúgé délú áhkwólé ba. Yémb̄o yéndémuú ayi akogé met̄oó te kwyakwyaá, áférege nyε ji né εfwyale gabo.

Jis̄as agare nkane áchw̄o nyε Jerosale

(Mat 24:15-21; Luk 21:20-24)

¹⁴ Jis̄as afε mbe mánj̄oge aké, “Gebobogé genó eyi gechyεge mekpo un̄oó mbaá Eσωω, gepyεé nyé né malu ayi géláge p̄o mampye. (Muú ayi akúu ηwe yina ase gebé nnó εfwyale εchw̄oó.) Gébé eyigémb̄o, b̄oó abi álu né gebagé mewaá Judiya áb̄o ájye ákw̄o mfaá makwe ábií. ¹⁵ Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege

mme ajye bó genó né mmu gepú jíí. * 16 Muú ayi alú ntó né mekwó áchwó gé yé gébé nnó akere mmú achwó bó nku gefwene wuú ne ábó. 17 É é ebéé nye mbó nnó ne andeé abi alú ne mané yé ne abi áchyége baá mámbé. 18 Nége mmye mbaá Éswó nnó ekagé unó bina upye gébége néba, 19 néndé efwyale ewé echwó nye, ebéé gekpékpége efwyale ewé délá lú dangé te Éswó akwye mme yina ne yé ewé emage be sé eké ewémbó epó. 20 Mbóge Éswó alá sáré ndó yimbó ela mboó wó, ebyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbó gétúgé bóó abi Éswó ájyaá nnó ábé abíí, asorege nye ndó eyimbó ela mboó. 21 Gébége yimbó, mbóge muú agaré enyú nnó, 'Gége Kras, Muú yi Éswó akweré ji elá gefwa alu fa,' yéé agaré lé enyú nnó, 'Alu né', dékamége fó ne ji. 22 Njóge mbó mampye enyú dekaá nnó, bóó gebyó abi áké álu Kras ne bóó gebyó abi áke álu bóó ekpávé Éswó ntó áchwóó nye. Achwóge ápyéé nye ukpékpé ufélekpá ebi upwó amu. Apyembó nnó ábwólé bóó ako ne mbóge meti ebege yé ebélé bóó abi Éswó ajyaá nnó ábé abíí, ábwólé ebwó ánó mewaá. 23 Sége ye gébé! Dekaaá nnó mbó mé mbe ngaré enyú depó etíré na gemége nnó dépyége.

Unó bi upye nye gemége nnó Maá Nte Mekwaá ákérege

* 13:15 Elú wáwálé nnó: Bóó Jus áténege upú bwó, mfaá alu dede ayi muú akáge kwó ajwóle wyéé.

meso fa mme

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 "Gébége efwyale ewéna echwóge, ténéténé ayi ebyéé, ημεέ ekwene nye gemuage-mua. Mfaá ágénégé sé. 25 Ambe ntó ánómege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. 26 Eféé ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ashúlege achwóó ne gekpékpége uto ne énogé. 27 Wyé né gébé eyígémbó, atome nye makiénné jíí nnó ájyé anyweré bóó abi jíí ájyaá né mme meko nnó ábé abíí mbaá ama."

Jisós améé gepóge genóoge fig ne unó bi upyéé nye

28 Jisós ajóó ne baá utóó bíí aké, "Pége gepóge genóoge fig degíí genó wyé. Gébége mata jíí álóge mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwó shúle. 29 Wyémbó ntó ne gébége enyú dégége nkane unó bina upyéé, débó mankaá nnó gébé eyígémbó géla kwókwólé. 30 Ngarege enyú wáwálé nnó njye eníne na négboó fó kpaá te unó bina ukó úpyéé. 31 Mfaá ne mme ákoóge nye yémbó mekomejóó wa alaá te kwyak-wya.

Yé muú ayi akaáge gébé eyigémbó apó

(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

32 "Yé muú ayi ákaá bíí né gébé eyígé unó bina úpyéé nye apó. Makiénné Éswó

ne mfaánebuú ákaágé fɔ, yé Maá Εσωω jimboó ákaá wó. Εkosé wyε Nτε wuú ji mbií ne ákaá. ³³ Ségé gébé dékpómé mmyε, debé peé dégilé néndé enyú dékaáge fɔ gébé eyíge unó bina upyεé nyε.” ³⁴ Aké, “Ελύ εκέ mende fɔ abó ajyεé neke, alyaá gepú jíí ne baá défwε bíí nnó áπελε. Achyεé yéndemuú ebi utóó, ajóó ne ayi ábáme gepú aké, ‘Bé peé, ógilé’.” ³⁵ Wyεmbo ntó ne enyú débɔ mambε peé dégilé néndé dekaá fɔ gébé eyíge mboó gepú akerege meso wó. Akage chwó ne nkwale, metóó utuú, gejyéjyégé bíí, yεé ebéle dondo. ³⁶ Εkáge akwɔ enyú nenmé ndere debélege dékwánege. ³⁷ Ndere ngarege mbo enyú, mbɔntó ne ngárege yéndemuú nnó, Bége peé”.

14

Ajóó geju manwá Jisɔs
(Mat 26:1-5; Luk 22:1, 2;
Jɔn 11:45-53)

¹ Ndɔ elα epeα eyí bɔó Jus ányéε epαá koó upú ne epαá bred yi álα muálé. Anóó baá ámpyεé upε Εσωω ne ánleré mabé Εσωω ájwɔle geju ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí. ² Ajóó ne ate áké, “Dépyεgé fɔ ji gébége epαá εwéna, ékáge bɔó áηme ummyε né melɔ.”

Awαá Jisɔs mawéé né melɔ
Bétáni
(Mat 26:6-13; Jɔn 12:1-8)

³ Ndere Jisɔs alu né melɔ Bétani mmu gepúgé Simun muú ubá anyéε menyεé,

mendée fɔ achwó kpé mmu ne ékpómé mawéé gebé ami majame ηka dɔó, ele laménda ayi εbwó ákuú nnó nard. Anené meno ékpómé εwémbo agbε mawéé mimbo né mekpo Jisɔs. ⁴ Mendée yina apyεge mbo, matóó ásó bɔó fɔ abi álú εfεé kpaá τε ájógε ne ate áké, “Mendée yina achóó mbo mawéé mína ndé?” ⁵ Mawée amí ákáge kpó, áσε gejamégé ηka eyi εpwóó ηka eyi muu akage pyε né ηme, áchyεé mbaá ubyá bɔó ne wɔ mendée yina óchóó mbo?” ⁶ Jisɔs ajóó ne εbwó ake, “Gógé ji abε nyame, ndé enyú dechyége ji εfwyale? Apyε mbo lé me genchánchágé genó εta wa. ⁷ Ubyá bɔó úlú ne enyú, dékáge poó εbwó yéndégébé eyi dékélege. Ne me mbεé nyε fɔ ne enyú gébé geko. ⁸ Mendée yina apyε me genó eyigé ji akaáge pyε, abó mbe agbε me mawéé mmyε nnó gébége ngboge ánií me níige. ⁹ Ngarege enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bɔó ágárege nyε Abya melóméló ayina né mme meko, ágárege nyε ntó genó eyíge mendée yina apyε. Nkane ágárege, mbɔntó ne áteé nyε ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔs
(Mat 26:14-16; 11; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscarot ayi alú maá utóó Jisɔs ama né géluágé abi áfyaneápeá, ajyε báne anóó baá ámpyεé upε Εσωω nnó ákpoó εbwó Jisɔs. ¹¹ Εbwó awuúgé gejuε Judas, matóó

ágo ebwó anyemeno nnó áchyége ji nka. Eféé ne Judas álóó mankélége meti ewé ji apyéé ne Jisós akpe ebwó né ámu.

Jisós anyéé epaá koó upú ne baá utóó bíí

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Jón 13:21-30)

¹² Bíí mbe ebí anyéé epaá bred yi alá muálé, gébé eyígémbó ne áwáne mágónnámé gepé nnó anyé epaá koó upú. Baá utóó Jisós ájye gií ji áké, “Atá ndé mbaá yi ókélege nnó esé déjyé détyéé menyéé epaá koó upú wyeé?”

¹³ Agigémbó Jisós áferé baá utóó bíí ápeá, ató aké, “Chóge né meló kpaá, detuge nye ne mende fó ayi ákpané nkwo manaá né mekpó, kwólege ji. ¹⁴ Dekwónégé né gepú eyígé ji akpené, jóge ne mbóó gepú nnó, ‘Ménleré aké dégií wó nnó, maá gepú ánhkéé alé nnó ji achwógé ajwólé anyé menyéé epaá koó upú ne baá utóó bíí?’ ¹⁵ Ne mbóó gepú yimbó alerege nye enyú maá gepú ayi ákwyé mé ábélé né mfaá enyón, tyége menyéé sé eféé.” ¹⁶ Baá utóó bimbó ájyége, ágé wye yéndégenó nkane Jisós ajóó, átyé menyéé epaá koó upú bwó eféé ábele. ¹⁷ Nkwale akwónégé, Jisós ne baá utóó bíí makpo áfyaneápeá, áfé manyé menyéé yimbó. ¹⁸ Ndere ájwólé anyéé menyéé Jisós ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú nyú ama achyége nye me mankwaá.” Mbóó yimbó alu mbó fa anyé menyéé ne me. ¹⁹ Baá utóó

bíí áwúgé mbó, ála mmye meshwemeshwe, yéndémuú agige ji áké, “Ata nnó élé me?” ²⁰ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Elé muú ayi ese ne ji détyége nye amu manta mbya né mmu akpánkpa. ²¹ Ne Maá Nte Mekwaá agbóó nye wye ndere nwe Esowó abó ajóó mé te gachií. Utonkwa ube ne muú ayi akpóó nye Maá Nte Mekwaá. E é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó eló kpaá epwó.”

Menyéé Ata Jisós

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²² Ndere Jisós ne baá utóó bíí anyéé menyéé, abó ntó bred áchyége matame mbaá Esowó né mmyemenéne, agyá ntó bred yimbó ubauba, akaré mbaá baá utóó bíí ajóge aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.” ²³ Jisós abweé ntó amó ne mmóó né mmu, achyége matame mbaá Esowó, achye baá utóó bíí anyú átu ate. ²⁴ Ajóó ne ebwó aké, “Gége manoó ma amí magbéle mbaá gejamégé bóó gétúgé menomenye ewé Esowó anyé ne ákwaá. ²⁵ Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami make gébége Esowó aké agbarege gefwa jíí.” ²⁶ Ne ebwó ánerégé, ákwá ekwó áféé Esowó átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisós agaré ndere Pita áshyda nye ji

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

²⁷ Jis̄os aj̄os̄ ne baá ut̄os̄ bií aké, “Enyú ako deboó nye delyaá me ndere ásámé mmu ηwe Es̄ow̄o nnó, Es̄ow̄o aké, ‘Nwane nye membame mágōηme ne ekw̄o mágōηme eláa nye tyátyá.’” ²⁸ Ne nkwl̄légé né negbo, mb̄o nye mbe ne enyú né gebagé mewaa Galilií.” ²⁹ Aj̄ogémb̄o, Pita aké, “Yé b̄os̄ ako ne ábó alyaá w̄o, me nlyágé f̄o w̄o.” ³⁰ Jis̄os ashúú ji meko aké, “Pita ḡo ngaré w̄o nnó utuú bina fi gemégé nnó men̄o mekw̄o akú ukúkúle upea, w̄o os̄hyaá nye ukúkúle uléé nnó okágé me.” ³¹ Yémb̄o Pita aké, “Yé ebé lé negbo, ngb̄oo ne w̄o, nshyáá f̄o w̄o.” Wyémb̄o ntó ne abif̄o ako aj̄os̄.

Jis̄os anemmye né Gets̄emane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Jis̄os ne baá ut̄os̄ bií ako áfé né melu ewé ákuú nnó Gets̄emane. Akw̄ónégé éwu, agaré ebw̄o aké, “Jw̄olege fa, kpaá te nnerege manénemmye.” ³³ Aj̄ogémb̄o asé Pita, J̄emsi ne J̄on nnó akw̄ólé ji. Nkane ájye alo mamb̄o gejamégé meshwe ne masómé né met̄os̄. ³⁴ Aj̄os̄ ne ebw̄o aké, “Masómé amí malú me met̄os̄, maténe me meti negbo. Yémb̄o jw̄olege fa deb̄e peé.” ³⁵ Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme, anemmye nnó mb̄ogé meti élú, Es̄ow̄o apye efwyale ewémb̄o ekoo ji kooge. ³⁶ Anenemmye aké, “Nte, Nte yéé genó eyi gepw̄os̄ w̄o gep̄o. Nnene w̄o mmye féré amó efwyale yina átáné

me mmye. Yémb̄o pye genó eyigé w̄o akélege ép̄o f̄o eyigé me nkélege.” ³⁷ Anérégé akeré meso mbaá ayi b̄o Pita álú, achw̄o b̄ane ebw̄o ndere ábélege géjyá. Ape Pita, agií ji aké, “Simun, nnó enyú dékágé b̄éf̄o peé ne me, yéé lé né nchwanek̄e ama?” ³⁸ Beége peé, dénénemmye mbaá Es̄ow̄o nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Mat̄os̄ nyú akélege nnó enyú dénénemmye yémb̄o menyammye nyú áwyá gepwá.” ³⁹ Ama lya ebw̄o akéré meso manemmye wye gefoge mmyemenéne eyigé ji abo anéne. ⁴⁰ Ne amá akérégé ndo eyi egbeé epeá né mbaá baá ut̄os̄ bií álú, abané wye ndere ebw̄o ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebw̄o ame d̄os̄, ne ákaá se meko ayi áshuúge ji w̄o.

⁴¹ Jis̄os ama akérégé ndo eyi egbeé eléé, abané wyé ebw̄o ndere ábélege, anyá ebw̄o aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gékwyá mb̄o, ge gébé gekwané eyigé áfȳe nye Maá Nte Mekwaá né amú b̄os̄ ubeé. ⁴² Kwilége ka, déjye, gé muú ayi akp̄oo me mb̄o, alé chw̄o mé.”

Apye Jis̄os
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; J̄on 18:3-12)

⁴³ Ndere Jis̄os álú j̄os̄gemb̄o, Judas maá ut̄os̄ wuú ayi ama né geluágé abi áfyaneápeá achw̄o ne njuné b̄os̄ enine negb̄are b̄o aparanja ne mámbó un̄os̄. B̄os̄ bina élé an̄os̄ baá ámpȳéé upe Es̄ow̄o ne ánleré mabé Es̄ow̄o

chóncho ne ákpakpa melo ne átómé ebwó nnó áchwó apye Jisós. ⁴⁴ Eké epyembo, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbo pyége, défyéé metwó metwó nyú, déjye ne ji.” ⁴⁵ Judas ákwónégé yé gébé achó sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. ⁴⁶ Bwó bina ágégé, áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato. ⁴⁷ Apyégé Jisós, metwó esó maá utwó wuú ama ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyee úpe Esowó. ⁴⁸ Eféé ne Jisós agii ebwó aké, “Enyú dechwó na ne bó aparanja ne mámbó unwó mampye me nnó me nlu menjó? ⁴⁹ Me nlú fa ne enyú yéndé bií, nlerégé mekomejwó Esowó né echa úpe, nnó débó degéé me mampye wó? Yémbó genó eyigé ásame mmu nwe Esowó gebó mampyé.” ⁵⁰ Baá utwó bií ágégé mbo, áboó, ályaá ji.

⁵¹ Nkane ájye ne Jisós, njye gesa fó afyale metyee ndeé né menyammye akwolege ebwó. Aké ágéne ji, ágbare ndeé yimbó nnó ápye ji, ⁵² apalé eji, alyaá abó afé gejónéné.

Jisós akpe unwó mpa
(Mat 26:57-66; Luk 22:63-71; Jon 18:13, 14, 19-24)

⁵³ Ase Jisós áfe ne ji mbaá etúkpe amppe úpe Esowó, ánwó baá abi ápye úpe Esowó, ánleré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ájye chome wye. ⁵⁴ Pita ntó akwolege ebwó meso gachye, gachye kpaá te akpene né mmu dachi

etúkpe amppe úpe Esowó. Eféé ne ájye bane ámbamé dachi etukpe nnó awyagé mewe. ⁵⁵ Anwó baá amppe úpe Esowó ne bwó ako abi ájwolé mmu echa eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yéé ema wó. ⁵⁶ Gejamégé bwó ákwye depó mámma Jisós mmye yémbó elé gebyó néndé ebwó ako ápó nya meko ama. ⁵⁷ Bwó abifo ákwilé ka, ábyoge ji gebyó mmye aké, ⁵⁸ “Ese déwú ndere ji ashuu mmye nnó ji ammu nye echa úpe Esowó ewéna ewé akwaá átené ne ámu, ne ndó eléé ekwónégé átenege ewéchá ewé alá tené fó ne ámu wó.” ⁵⁹ Yémbó ebwó ako ápó meko ama.

⁶⁰ Eféé ne etúkpe amppe úpe Esowó ákwile ka né mbe ushuú bwó ako agii Jisós aké, “Wó ntó wó ne meko manshuú né depó etire bwó ájwóge mbo nnó wópye?” ⁶¹ Yémbó Jisós akwene bómbo yé meko ashuu ji wó. Etukpe ema nmére egii ji eké, “Wó ne ólú Maá Esowó, Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa?” ⁶² Jisós akamé aké, “Me ne nlú, dégene nye ndere Maá Nte Mekwaá ajwolé né geluoge enógé né egbé ebwonye Esowó ne ndere achwó nye né mfaánebuú mmu geko.” ⁶³ Etúkpe amppe úpe Esowó agyá mandeé jii né mmye manleré nnó metwó esó ji dwó, agii eso aké, “Nde gécha démage kéle bó ntésé? ⁶⁴ Pó déwú depó etiré ji ajwóge? Amége mmye ne Esowó, nana deké deppe nnó ne ji?” Bwó

ako akame áké, ekwane nnó, “Áwá ji wáne.” ⁶⁵ Efée ne bɔ́ abifɔ́ álbó mánkpo ji matye mmye, áwé ji ndeé ame, átúlege ji, ájɔ́ge aké, “Garé esé muú ayi adoó wɔ́?” Ambamé echa eso áchwɔ́ se Jisɔ́s ádoó ji maka.

Pita ashya nnó akaáge Jisɔ́s

(*Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jɔ́n 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Ndere Pita álu né dachi yimbɔ́, maá mesɔ́ mendée fɔ́ ama né geluage abi ákpáne defwé mbaá etúkpe ampye upe Esɔ́wɔ́ achwɔ́ efée, ⁶⁷ agé ndere Pita ájwɔ́lé áwyáa mewε. Ape ji dómeé, ájɔ́ aké, “Wɔ́ ntó ɔ́lu gelua ne Jisɔ́s muú Nasaren yimbɔ́.” ⁶⁸ Pita ashya aké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ɔ́jɔ́ge mbɔ́ wɔ́.” Ndere Pita akwilé manjye né meno gébámé, menɔ́mekwɔ́ mbε akú. ⁶⁹ Mesɔ́ mendée yimbɔ́ áamá ágegé Pita wye alɔ́ mamma jɔ́ ne bɔ́ abí átené efée aké, “Mende yina alu muú bwɔ́ ama.” ⁷⁰ Pita ama shya wye shya eké ewyage, bɔ́ abí átené efée álbó mánjɔ́ ne Pita aké, “Wáwálé gebíi gepó mmu, ɔ́kágé shya fɔ́ néndé ɔ́lu muú Galilíi.” ⁷¹ Yémbɔ́ Pita álbó mánkalé aké, “Mbɔ́gé mbyɔ́gé le gebyó mfaánebuú áshulé me mmye, nkágé fɔ́ mende ayi enyú déjɔ́ge mbɔ́.” ⁷² Ténéténé yimbɔ́ menɔ́ mekwɔ́ akú ukúkúle upeá kɔ́kɔ́gɔ́lɔ́kɔ́. Pita ate mekomejɔ́ ayi Jisɔ́s abó ájɔ́ ne ji nnó, “Gemégé nnó menɔ́ mekwɔ́ akú ukúkúle upeá

ɔ́shya nyε mánjáne aléé nnó ɔ́kaágé me.” Ateége mbɔ́ anyɔ́ meko ngbó ali segé segé.

15

Afɛ né Jisɔ́s mbaá Palet

(*Mat 27:1, 2, 11-14; Luk 23:1, 2; Jɔ́n 18:28-32*)

¹ Wye ndere bíi ujyaá dondo, anɔ́ baá ampye upe Esɔ́wɔ́, ákpakpa melɔ́ ne ánléré mabé Esɔ́wɔ́ áchomé ne bɔ́ eso ako, ájwɔ́le ájɔ́ geju. Efée ne ágbaré Jisɔ́s áwéle, áse ji, áfɛ mbaá gɔ́mena Palet. ² Akwónégé Palet agíi Jisɔ́s aké, “Wɔ́ ɔ́lu Mfwa bɔ́ Jus wáwálé?” Jisɔ́s aké, “Elu nkane ɔ́jɔ́.” ³ Ajógémbɔ́, anɔ́ baá ampye upe Esɔ́wɔ́ álbó mammálé Jisɔ́s depó mmye matimati. ⁴ Palet ama gíi Jisɔ́s aké, “Ɔ́pɔ́ ne meko manshuú? Ɔ́wuú fɔ́ depó etíré ámmálé wɔ́ mmye nnó ɔ́pye?” ⁵ Ne yéé meko Jisɔ́s ashúu ji wɔ́, ewena epye Palet alaá meno mekpo fuú.

Palet asómpa nnó áwá Jisɔ́s

(*Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jɔ́n 18:39-19:16*)

⁶ Gepɔ́ge Palet gelu nnó yéndé ñme gébége epaá koó upú bɔ́ Jus ábó mamferé muú ama né denɔ́ ndere bɔ́ akélege. ⁷ Né gébé eyígémbɔ́ muú denɔ́ fɔ́ alú efée, ákuú ji Barabas. Ji ne abifɔ́ ákpe denɔ́ gétúgé bɔ́ abí ebwɔ́ áwané né efwyale ewé ebwɔ́ áchwɔ́ ne éwú né melɔ́. ⁸ Ndere elúmbɔ́, gejamégé bɔ́ ájye báne Palet nnó áferé muú denɔ́ ama ndere ápye mé yéndé epaá ewémbɔ́. ⁹ Palet agíi ebwɔ́ aké, “Enyú dékelege nnó mferé

Mfwa bɔ́ Jus?" ¹⁰ Palet agii mbɔ́ elé ji akaá cháǵéné nnó elé wye né nchye detú ne anɔ́ baá ampye ure Ɛsɔ́wɔ́ ápyene Jisɔ́s áchwó ne ji eta wuú.

¹¹ Yémbɔ́ anɔ́ baá ampye ure Ɛsɔ́wɔ́ ágaré ekwó bɔ́ ɛwémbɔ́ nnó ágaré Palet aferé lé Barabas. ¹² Palet ama agii ɛbwó aké, "Enyú dékelege me mpye yeé nnó ne mende yina ayi ákuú ji Mfwa bɔ́ Jus?" ¹³ Ne ɛbwó ako ákalé kénké aké, "Wó ji né gekwa." ¹⁴ Palet ama gii ɛbwó aké, "Ndé gabo ayi ji ápyeé?" Yémbɔ́ ákpe kále kénké né ɛshye aké, "Áwó ji né gekwa." ¹⁵ Nnó Palet apye matɔ́ áǵɔ́ bɔ́ Jus, aferé Barabas né denɔ́. Ágaré bɔ́ bee bií nnó átulé Jisɔ́s ne geto, ánerégé, áwó ji né gekwa.

Bɔ́ bee ájwyage Jisɔ́s
(Mat 27:27; Jɔ́n 19:2, 3)

¹⁶ Bɔ́ bee bimbɔ́ ánerégé mantulé Jisɔ́s, ája ji áfé mmu ɛcha gɔ́mena. Ákuú bɔ́ bee ako né geluá gebwó. ¹⁷ Afyé ji nkúu megélé, áto ɛla meshii eke ɛla mfwa ákweré ji mekpo. ¹⁸ Ápyegémbɔ́, álo manjwyagé ji aké, "Mfwa bɔ́ Jus, neki nébé ne wɔ́." ¹⁹ Ne álo mándógé ji unɔ́ né mekpo. Ákpó ji matyé mmye, áto manó mme mampye eké anóge ji. ²⁰ Anérégé mánjwya ji, aferé nkúu megélé yimbɔ́ ákeré áfyé ji mandeé jii né menyammye wuú. Ája ji

átane né melɔ́ manjye wó né gekwa.

Áwó Jisɔ́s né gekwa
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jɔ́n 19:17-27)

²¹ Nɛere ájyeé átuú ne mende fɔ́ ayi akamege Simun muú melɔ́ Ɛren nkane atané melɔ́ wuú ajyeé né Jerosale. Bɔ́ bee bimbɔ́ ágaré ji kpékpé nnó akpá gekwagé Jisɔ́s. Simun alu nte bɔ́ Aleksanda ne Rufɔ́s. ²² Afé né Jisɔ́s né mbaá ayi ákuú nnó Golgota. Ula utané nnó melú Uǵkónkó makpo. ²³ Achyeé ji mmɔ́ amí áchwaré ne uka ɛbí ákuú nnó myrrh * Yémbɔ́ Jisɔ́s ashya manyú. ²⁴ Ala wye eféé mbɔ́, áwó ji né gekwa, áǵme gefógé megyaá fɔ́ nnó ákáré mandeé jii eyi yéndémuú aséle. ²⁵ Áwó Jisɔ́s né gekwa né kálánka ɛneneama né dondo. ²⁶ Ábɔ́ gebagé genɔ́ áwɔ́ mfaá mekpo gekwa ɛyigé áwɔ́mé Jisɔ́s wyeé, ása genó ɛyigé aké ji apye ne áwɔ́me ji. Aké, "Mfwa bɔ́ Jus." ²⁷ Áwó ntó ánjo apea gébége gema ne Jisɔ́s, ama alu né ɛgbé ɛbwɔ́nye wuú ayifo né ɛgbé ɛbwɔ́be wuú. Yéndémuú bwó álu né mfaá gekwa jii. ²⁸ Mechɔ́ ewéna épye nnó ébé wáwálé nkane mekomejɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ áǵɔ́ nnó áfyé ji mmu mpa bɔ́ ubeé. † ²⁹ Ne bɔ́ abi ákoge koógé ájúu Jisɔ́s mashye mmye, ákamege ne makpo, ákálege aké, "Ɛ é, Pó wɔ́ ne ɔ́ké ɔ́mmu nye ɛcha

* **15:23** Elú wáwálé nnó: Myrrh ɛle uka bi úlú nya mampye nnó muú awuúge fɔ́ ubale dɔ́. † **15:28** Elú wáwálé nnó: Melɔ́ ɲwe ewena né ukwene bɔ́ ɲwe abifo áfyé ɛwu né ukelenge pe KJV ne TEV.

upe Eσωω gemége nnó ndó eléé ekwóné wó òmage téne ewéchá? ³⁰ Poó gemé jyé otáné mfaá gekwa òshulé mme.” ³¹ Wyémbó ntó ne anó baá ampye upe Eσωω ne ánleré mabé Eσωω ntó ájwyáge ji áké, “Apoóge bós bí chachá, akaáge poó fò gemé jí. ³² Aké ji alu Muú yi Eσωω akweré ji elá gefwa, áma jós áke ji alu Mfwa bós Isréli, átáné mfaá gekwa áshuúlé mme. Apyégé mbó, ese défyéé matós ne ji.” Anjo bimbó abi áwómé ntó ebwó né ukwa, ájúu Jisós mashye mmye.

Negboné Jisós

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jón 19:28-30*)

³³ Metós ηωmese, kálánká efyáneépeá eké ékwónege, ηmeé enomé, gemmua gékwé né meló meko kpaá te kálánká eléé. ³⁴ Kálánka eléé eyimbó, Jisós aló mánkalé kénké aké, “Eloi, eloi lama saba tani, ula utené nnó Eσωω wa, Eσωω wa, ndé olyaá me mbiú né efwyale?” ³⁵ Bós abifó abi áténé eféé áwúgé ndere Jisós ajóge mbó áferé áké, “Akuú mbó lé Elija muú ekpávé Eσωω.” ³⁶ Muú ama né geluage bós bimbó abó gatélé ajye bó ekochá, áwe ne genós anyua né mmú mmós amí mamýame, abweé até Jisós né ubós meno nnó ányú. Ajós aké, “Degé kpé nnó Elija achwó feré nye ji mfaá gekwa yi.” ³⁷ Ne Jisós ama akále kénké, ashulé kwyakwya geféré h-ε-m metós ekwé. ³⁸ Wyé ndere

Jisós ágbó, ndeé eyi ekaré echa upe Eσωω, egyalé uba upeá te mfaá gba-ra-ra-etya mme. ³⁹ Muú kpaá bós bee † ayi atene eféé agégé gefós eyige Jisós akalé ne ale gbó aké, “Wáwálé mende yina alu Maá Eσωω.”

⁴⁰ Gébé eyigémbó ntó, andée fò áténé nya tete ágéné yéndégenó eyi gepyé ne Jisós. Né geluage andée bina Méri ayi atané meló Magdala, Salóme, ne Méri mma Jemsi ayi mamane kó ebwó ne Jose álu ntó wyé. ⁴¹ Gébége Jisós alu né Galiliú andée bina ábó ákwólege ji, ama ápóge ji ntó, andée abifó abi átane Jerosale ákwále Jisós álu ntó wyé.

Anií Jisós

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jón 19:38-42*)

⁴² Jisós agbó bií bí bós Jus ako ákpomége mmye nnó né nkwale álo mányé uwyaaá bwó. Ndere bií ule koó, ⁴³ mende fò ayi ákuú ji Josef achwó. Alu muú meló Arimatya, alu muú ayi anoge ji dós né eso bós Jus, ji abó agile ntó gébé eyigé Eσωω achwó gbáre nye gefwa jí. Akpome mmye nkane mende, ajye báne Palet agií ji nnó achye ji utó nnó ajye áferé genkwógé Jisós né mfaá gekwa. ⁴⁴ Agigé mbó, Palet alaá meno fuú mánwu nnó Jisós agbó mε. Akú muú kpaá bós bee agií ji wá Jisós agbóo mé. ⁴⁵ Muú kpaá bós bee yimbó akamé nnó agbo, eféé ne Pálet akamé nnó

† **15:39** Elú wáwálé nnó: Muú kpaá bós bee Rom alu muú yi apele usaá bós bee uta.

Josef akáge jye feré genkwógé Jisós né gekwa. ⁴⁶ Josef ajye na éshyé ndeé pópó, aféré genkwógé Jisós né gekwa, afyalé géjí ne éshyéé ndeé eyimbó, akpa ajye fyé mmu menome ewé áchomé mmu etárávé. Abogéné gekpékpégé ntaá agbé meno menome ewembó. ⁴⁷ Meri muú meló Magdala ne Meri ayi mmá Jose ágé mbaá ayi ábelé genkwógé Jisós.

16

Jisós akwilé né negbo

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Bií uwyaá bwó ukógé, Meri muú meló Magdala, Salóme ne Meri mmá Jemsi ájye na mawéé gebéé nnó ájye gbere né genkwógé Jisós. ² Ne dondo bií mbe né uwyaá, ndere mbe ñme atane, ebwó ájye né menome ewé aníi Jisós. ³ Agige ate áké, “Waa ábogéné nye esé gekpékpé ntaá eníné ágbé mbó menome”? ⁴ Aké ákwonege wye, áge nnó ábogéné mé ntaá enínémbó néla babá nelu gekpékpégé ntaá. ⁵ Ndere ebwó ákpene mmu menome ewémbó, áge njye gesa fó ajwólé né egbé ebwonye bwó, afye ewule pópó. Ebwó ágégé mbó alá mano mekpó fuú. ⁶ Njye gesa yimbó ajó ne ebwó áké, “Défógé. Nkaá nnó dékelege mbó lé Jisós muú Nasaret ayi ábó áwomé nya ji né gekwa, apó sé fa, Esówó apye ji akwilé

né negbo. Gége melú ewé ábó ábelé ji. ⁷ Kéregé meso dégaré Pita ne baá utó bií abifó nnó ji abó mé mbe ne enyú afé né Galilií; dégené nye ji ewú wye ndere ji abó agaré enyú.” ⁸ Andée bimbó átáné né menome ne gatelé, áwére ne efó metóó, ne yéé muú fó agaré ebwó geno eyíge pye wó gétúgé efó ewe elú ebwó matóó.*

Jisós aleré mmye mbaá Meri yi Magdala

⁹ [Dondo bií mbe uwyaá ebi Jisós akwilé né negbó, abó mbe aleré mmye mbaá Meri muú meló Magdala. Jisós abó aferé nya ji aló nchye akénéama mmye. ¹⁰ Meri afe agáre ájeé bií abi ebwó ábó ákene nya ne Jisós ne ábane ebwó ndere álile, ásómege. ¹¹ Yé lé ebwó áwuú nnó Jisós álú mebe Meri muú meló Magdala agé ji, ákamé fó nnó elu wáwálé wó.

Jisós alere mmye mbaá baá utó bií apea

¹² Ewyágé Jisós akwó mbe ushuú baá utó bií apea né gefóó eyigé alá kaáge sé ji gébégé ebwó akene ájye né meti. ¹³ Ebwó ákaáge nnó muú yi ágene mbó ele Jisós, ákeré meso ájye garé baá utó bifó yémbó ye muú bwó yi ákamé nnó élú wáwálé apó.

Jisós alere mmye mbaá baá utó bií afyaneama

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Anj 1:6-8)

* 16:8 Elú wáwálé nnó: Maló ñwe yina 9-20 apó né ukwene bó ñwe bifó.

14 Ema ewyagé ndere baá utóó bií ájwólé ányéé menyéé, akwó ebwó ushuú aló mawee ebwó gétúgέ álá pó né ukáme ne matóó ayi ebwó áñea álá kamé mekomejóó bóó abi ágené nnó ji akwilé né negbo wó. 15 Ajóó ne bwó aké, “Chóge né malo mme meko dégárégé bóó abya Eṣṣwá melóméló. 16 Muú ayi akamégé mekomejóó yina ne áwyaáge ji manaá Eṣṣwá, áférege nye ji né efwyale gabo. Ne muú ayi álá kamé mekomejóó yina wó, ákwéne nye mpa Eṣṣwá. 17 Gé unó bi upye nye ne bóó abi ákamé ne Eṣṣwá na. Né mabó ma ábuú nye aló nchye, ájoge nye ufóó mejóó ebi álá kaáge f. 18 Agbárége nye mmyó ne ámu ne ye ányú le uka ubo yeé geno eyi gepye ebwó gepó. Anérégέ bóó mameé amu mmye, átóge.”

Jisṣ akwó afé mfaánebuú

19 Ata Jisṣ anérégέ mánjóó depó tire na, Eṣṣwá ase ji akwó afé né mfaánebuú. Ajwólé né geluoge enógé né egbé ebwónye nte wuú Eṣṣwá. 20 Baá utóó bií ntó álá mbó ákeré, ákené ágarége bóó mekomejóó Eṣṣwá né malo mme mako. Atá Jisṣ ntó alu ne ebwó achyege ebwó utó ápyéé ufélekpá mánleré nnó mekomejóó bwó alu wáwálé.]

Abya melóméló ayi Jisɔs Kras ndere LUKASE ásamé

Ulaulɔ

¹ Atá Tyófilos, gejamégé bɔɔ ámuá mé mansá abya unó bí úpyé né metɔɔ metɔɔ esé. ² Eɓwɔ ása wyé ndere eɓwɔ ábɔ áwuú mbaá bɔɔ bí ákpané ame eɓwɔ ágené ndere unó biná ulɔɔ mampye ne ukwya, ne eké éwyage álɔ mangare abya yi. ³ Ndere me ntó mbɔ nkwolege unó bina uko chánéné te gachií, mbɔ ngé nnó élú galógálɔ nnó nsá wɔ unó bi ndere nsámé nkwyé ubi nkane úpyé géma géma. ⁴ Mpyé na nnó wɔ ɔkaá nnó, unó bí ábɔ ágií wɔ ulú wáwálé.

Na ne nebyéné Jon Menwyaá bɔɔ manad Esɔwɔ nékené

⁵ Gébége Herɔd abɔ alú mfwa né gebagé mewaa Judiya, Mampyé upe Esɔwɔ fɔ abɔ alu wyé, ákuú ji Sakariya. Ji ne ampyé upe abifɔ ápye utɔɔ né geluágé Abija. Mendée wuú Elisabet alu ntó mpyáne *Eron. Abi álú ntó ámpye upe Esɔwɔ. ⁶ Eɓwɔ apeá álú cho né mbe ushu Esɔwɔ, áwuú mekomejɔɔ wuú áma ábélege mabe jíí, ákwéné ye ema ⁷ eɓwɔ ako ákwɔ ukoó ne ápɔ ne maá, gétúgé Elisabet alú ménkwɔɔ.

⁸ Bií uma, élé gebége utɔɔ Sakariya ne ekwɔ wuú, Mampye utɔɔ bií nkane

mempye upe Esɔwɔ. ⁹ Náná elú lé gepɔge bwɔ ámpyé upe Esɔwɔ manyú nkwo nnó, Esɔwɔ ajoyá genó eyíge yéndemuú abɔɔ mampye. Ápyégé mbɔ ajoya Sakariya, nnó ji ne akpé mmu echa upe Esɔwɔ mansó genó eyíge géwya gebé nkane elu. ¹⁰ Gébé gékwónégé eyíge Sakariya ajoyé sɔ geno gebé eyígembɔ, gejamégé bɔɔ gélú dafye génénemmye. ¹¹ Wyé gébé eyigembɔ, aké aple ekiénné Esɔwɔ ekwɔ ji ushu, étené égbé eɓwɔnye wuú kwókwolé ne geluú eyíge asó uno ubé bimbɔ. ¹² Agégé mbɔ efɔ ékwɔ ji metɔɔ, ala ame mekpo fanj.

¹³ Yémbɔ ekiénné Esɔwɔ éké ne ji, “Sakariya ɔfóge, néndé Esɔwɔ awú mmyemenene jyé ne mendée wyé Elisabet akpane nyé une ne abyene nyé maá mende ne ɔbɔ mankuú ji nnó Jon. ¹⁴ Ɔbe nye ne metɔɔ megɔmego, ne gejamégé bɔɔ ábée nyé ne nechóchɔ gétúge nebyé níí. ¹⁵ Ji maá yina abe nyé gekpékpégé muú né mbe ushu Ata Esɔwɔ, ne ji anyú fɔ mmɔɔ, ye amí bɔgebɔge, ye ami matomato, ne élo te bií ebi ábyéné ji Mendoó Ukpea egbége nye ji metɔɔ, ¹⁶ ne ji abwolége nyé matɔɔ bɔɔ Israeli nnó ákwólé Ata Esɔwɔ bwɔ. ¹⁷ Maá yimbɔ abɔ nyé mbe ne Ata Esɔwɔ ndere muú dentɔɔ. Esɔwɔ achyége nye ji uto mendoo wyé nkane abɔ achyé Elija, nnó apyé ánte ábɔ gejeé ne baá bwɔ ne apye nyé abi átoó makpo ásé gepɔ eyíge abi átené cho. Apye nyé unó bí

uko nnó bɔ́ ǎkpómé mmye mangilí Ata Ɛsɔwɔ́.”

18 Sakariya agí ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ aké, “Mpye nnó ne nkaá nnó mechó ɛwéná ɛbé ɛnye wáwálé néndé ɛsé ne mendée wa dékwɔ́ mé ukoó?” 19 Ɛkiénné ɛwémbó ɛké, “Me Gabriya, ne nténé fáná gétúgɛ Ɛsɔwɔ́ atómé me nnó nchwó ngaré wɔ́ abya melóméló yina. 20 Gé ɔ́be nyé mbú, ɔ́jógése mejó kpaá te depɔ́ etí dépye nyé gétúgɛ ɔ́lá ɔ́kamé uchwú mejó bá ɛbi ube nyé wáwálé né meso gébé wó.”

21 Nɔ́ere Sakariya alú wyáge mmu, bɔ́ bí ábó álú dafye ánénemmye akwé tametame, álb memferé genó eyi gepye ji mmu ɛcha upe Ɛsɔwɔ́. 22 Gébégé ji atané dafye, amua manjó mejó meti ɛpó. Ala méɛ lé ne amu élé alaá mbú, ɛbwó ágégé mbó ákaá nnó agé lé amé géjyá né mmu ɛcha upe Ɛsɔwɔ́. 23 Gébégé néjáne utó bíí né byégé, akere melɔ́ wuú.

24 Ɛké ɛbelege, mendée wuú Elisabet akpa unɛ, ala mmu bibíí né amfaá áta. 25 Ne aké, “Nána nkaá nnó Ɛsɔwɔ́ agé me meshwe, aferé me neshye mmye nnó bɔ́ ǎjwyágé sé me dɛnkwa.”

Gegaré nebyéné Jisɔ́

26 Gébégé Elisabet alú ne unɛ amfaá akéné, Ɛsɔwɔ́ ató Gabriya ɛkiénné wuú né meló Nasaret ɛwé elú né gebagé mewaa Galilíí. 27 Ató ɛwú nnó ejyé etá gébwéne mesó mendée ayi ákúu ji Mɛri, ayi ɛbwó ne Josef ányéméno

mambá atɛ. Josef alu mpyáne mfwa *Ɖevid. 28 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ ɛ́ɛ eta Mɛri ɛké, “Mmá ɔ́jwale, Ɛsɔwɔ́ alu ne wɔ́ amá agbo ne wɔ́ dɔ́.”

29 Mɛri awúgɛ mbó akwé tametame, aferege, agige né metó wuú nnó ndé gefógé matame na? 30 Ɛkiénné ɛwémbó ɛké ne ji, “Mɛri Ɖfógé, Ɛsɔwɔ́ agboó ne wɔ́ ne achyé wɔ́ nebo. 31 Gé, ɔ́kpane nyé unɛ, ɔ́byé maá mende ne ɔ́kuú nyé ji nnó Jisɔ́. 32 Abɛ nyé gekpékpége muú ne ákuú nyɛ ji Maá Anyátá Ɛsɔwɔ́. Ata Ɛsɔwɔ́ apye nyé ji ajwólé né geluógé Mfwa Ɖevid, gekwénége nte wuú. 33 Agbarege nyé gefwa mbaá upyáne Jakɔ́b uko te kwyakwyá. Ne gefwa jíí gébyé fɔ́.”

34 Mɛri awúgɛ mbo, agí ɛwú aké, “Ɛkéne mbo nnó ne nkpá unɛ nkane nlá nlú dankáa mende?” 35 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ ɛshuú ji meko ɛké, “Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ nyé wɔ́ mmye ne uto bí Anyátá Ɛsɔwɔ́ upye nyé wɔ́ ɔ́kpá unɛ. Né gétú yina maá yi ɔ́byéne nyé abɛ ne ukpeá ákúu nyé ji Maá Ɛsɔwɔ́. 36 Gé, menmó wyé Elisabet ye élé akwɔ́ ukoó ne bɔ́ abɔ́ ákúu ji menkwó mendée, nana akwɔ́ré gefó alé amfaá akéné ne abyene nyé maá mende. 37 Ne kaá nnó genó gefó eyí gépwó Ɛsɔwɔ́ gepó.” 38 Ɛkiénné Ɛsɔwɔ́ ɛjógé mbo, Mɛri aké ne ɛwú, “Nlu lé maá utó Ɛsɔwɔ́, ɛbé wyé nkane ɔ́jó.” Mɛri ǎjógé mbo, ɛkiénné ɛwémbó ɛséé.

Mɛri ajye gé Elisabet unkéé

39 Depo eti dépyégé, Meri akpomé mmye akwilé wá akwó afé né melo fó ewé, elú né gebagé mewaa Judiya. 40 Akwónégé, akpe mmu gepúgé Sakariya, atamé mendée wuú Elisabet. 41 Gébégé Elisabet awuú matame Meri, maá yi alú ji une akwilé melu ujwólé ne eshye, ne Mendoó Ukpea echwó gbée Elisabet metóó. 42 Ji ado elúlú ajóó ne meri aké, “Wó oyya éfwó opwó andée ako, ne mejé Esowó ébé ne maá yi wó oyyéne nye. 43 Nlu kpé waá ayi Esowó anógé me ne mmá Ata wa achwó gé me unkéé? 44 Wye oké otamege me mbo, nechóchó népye maá akwilé né melú ujwólé. 45 Méjé Esowó ébé ne ji yi akamé nnó mechó ewé Ata ajóó mbo, ebe nyé wáwálé.”

Meri aféé Esowó

46 Meri aké:
“Metóó wa egóó me ne Ata.
47 Ne metóó wa elú ne nechóchó gétúgé Esowó Mempoó wa.
48 Ji ate me ye elé nlú lé menkpané defwé wuú. Lo nána oyyégé mbe, bóó ako akúu nyé me nnó muú yi abóó nebo,
49 nendé Esowó yi awya uto uko, apye me gekpékpégé mechó. Enógé ébé ne ji kpaá te kwyakwyá,
50 agéne meshwe mbaá bóó bi anóge ji, eló né ante bwó ekwóné né upyáne.
51 Aléré eshye ne ebwó wuú

mantyá bóó nepá ne ufóó unó bí ebwó áferege.

52 Aferé afwa né malú ujwólé bwó,

ne afyé ubyá bóó né malu bwó.

53 Achyé menyéé mbaá bóó bí alú mesa,

ne abú afwa áfé amu máwa.

54-55 Ate menomenye ewé ji abó anyéé ne ukwéne ante sé,

ne náná achwó mampoó baá Isreli, bóó utóó bíí.

Apye wye ndere ji abó anyémeno nnó agene Abraham meshwe,

ne upyáne bíí te kwyakwya!”

56 Meri ajógé mbo, abelé ne Elisabet genógé amfaá aléé, ne ákeré meso melo wuú.

Nebyéné Jon Menwya bóó Manad Esowó

57 Gébé gékwónégé eyíge Elisabet ábyéne, abyé maá mende. 58 Ate ánmé ne bóó ulagepú bíí, aké áwúu nnó Ata Esowó agé ji meshwe achyé ji nebo, matóó ágó bwó ako. 59 Ne ndó énee ékwónégé áchwó mansó ji nsó ne abó alú mamfyé ji mabo nte wuú Sakariya. 60 Mma wuú aké ngba, “Akúu ji Jon.” 61 Yémbó aké ne ji, “Yé muú ula gepú wyé fó ayi awya mabo mímbó apó.” 62 Ne áméé ne amu ágíí nte wuú aké, ndé mabo mí ji akélege nnó áfyé maá yimbo. 63 Améé ne amu nnó áchyé ji genó gefó ásá wyé. Achwó ne géjí asá, “Mabo maá yimbo nnó Jon.” Bóó ágégé mbo ála mano mekpo, fuú.

64 Sakariya áságé mbo, ténéténé ama lo manjóó mejóó ne alo mamféé Esowó.

65 Gébégé bɔ́ melɔ́ wuú, áwuú nnó Sakariya ama ló manjɔ́ mejɔ́, mechɔ́ ewéna epwɔ́ bwɔ́ amu. Gegaré mechɔ́ ewé, gékwɔ́ gékwɔ́né maló mekwé mako né gebagé mewaá Judiya. 66 Bɔ́ ako abi áwuú mechɔ́ ewé, áfyé né matɔ́ bwɔ́ áferege nnó, “Maá yi abeé nyé ndé gefɔ́?” Aferege mbɔ́ elé ágené nnó Eɔwɔ́ alu ne ji.

Sakariya aféé Eɔwɔ́

67 Né gébé eyígémbo Mendoó Ukpea echwɔ́ gbée Sakariya mmu metɔ́ awú meko mejɔ́ Eɔwɔ́ ne ala mangaré aké:

68 “Gó ebwɔ́ áféé Ata Eɔwɔ́, nte bɔ́ Isrɛli!

Gétúgέ achwɔ́ mamferé bɔ́ bií né defwé.

69 Achyé esé gekpékpégé ménchyé geɲwá

ayi átané ula gepú Mfwa Devid maá utɔ́ wuú,

70 wyé ndere abó anyéméno mbaá bɔ́ ekpáve Eɔwɔ́ abi gekwéne nnó,

71 ji apoóge nyé esé, mbaá bɔ́ bi ákelege manwá esé, ne aferege nyé esé né amú bɔ́ mawámé esé.

72 Abó anyéméno mangé meshwé mbaá ukwéne ante sé,

ne ate menomenye ukpea ewé jimbɔ́ abó anyéé ne ebwɔ́.

73 Abó agaré gekwéne nte sé Abraham ne akelé nnó,

74 aferege nyé esé né amú bɔ́ mawámé esé, nnó dépyé utɔ́ bií débégé ne efɔ́,

75 mambé bɔ́ ukpea bií wáwálé ne mantené cho né mbe ushu wuú, ndɔ́ meko kpaá te dégboó.

76 Wɔ́, maá wa, ákúu nyé wɔ́ *Muú Ekpávé Anyátá Eɔwɔ́.

Ɔbɔ́ nyé mbe ne Ata Eɔwɔ́ nnó, ɔkwyé mati jíi.

77 Ɔpye nyé bɔ́ Eɔwɔ́ ákaa nnó,

Eɔwɔ́ akelege manjínte gabo bwɔ́ ne áféré ebwɔ́ né efwyale gabo.

78 Gétúgέ jí ágéne meshwé dɔ́ mbaá bɔ́ yéndégébé, jí atɔ́me nyé muú yi achyége esé geɲwá,

achwɔ́ ayi atánege né mfaánebuú ayi mfaá mfaá nkane mɲmɛé ewé étye dondo,

79 ewú échyége nyé geɲgbɔ́ mbaá bɔ́ bí álú né gemua,

ne échyége nyé geɲwá mbaá bɔ́ abi álú né manó negbo,

ne manleré esé meti ewé échwɔ́ ne geɲwágé nesɔ́.”

80 Ne maá Sakariya yimbo alu ne ekwɔ́ wuú, awene ne menyammye ne denjá, ne Mendoó Eɔwɔ́ elú ne jí. Awégé, ajye jwále né *mashwɔ́ne, ne gébé gekwónége, álre mmye jí gbɔ́gónɔ́ mbaá bɔ́ *Isrɛli.

2

Nebyené Jisɔs Kras (Mat 1:18-25)

1 Né gébé eyígémbo, Ɔgɔstɔs abó alu *Mfwa kpaá né malo yi álú ntente *Rom. Afyé

ebé nnó ápá bɔ́o ako abi álu né malɔ́ ayi ábó álu nte gefwa jíí. Gé ndɔ́ mbe ayi alɔ́ mampáné bɔ́o na, ² né gébé eyigembɔ́ Kwirinɔ́s alu gɔ́mena né gebagé mewaá Siriya. ³ Ndere elúmbɔ́, yéndemuú afé né gebagé melɔ́ wuú mansá mabɔ́ míf mmu bɔ́ nwe abi ápáne bɔ́o. ⁴⁻⁵ Josef atané melɔ́ Nasaret né gebagé mewaá Galilií, ase Meri ayi ebwɔ́ ányéméno mambá ate, afé né Betelehem mmu Judiya mbaá ayi abó ábyené Devid mfwa nyá *Isrèli, mánsá mabɔ́ bwɔ́. Josef afé éwu gétúgé alú mpyáné Devid. Gébé yimbɔ́ ntó Meri alu ne unɛ.

⁶ Ndere ebwɔ́ álu éwú, gébé gekwáné eyígé Meri abyéné maá yimbɔ́. ⁷ Ne abyɛ maá mbe wuú mende. Afyalé jí ne ubaá mandeé, abelé jí mmu gekú mbaá utú unyéé menyéé, néndé melu epó nyá éwé ebwɔ́ achwɔ́gé ábélege mmu.

Ambamé magónhɛ ne Makiénné Èsɔ́wɔ́

⁸ Eké epyembɔ́, ande fɔ́ álu né mewaá kwókwólé ne Betelehem, ábáme magónhɛ bwɔ́ ne utuú. ⁹ Ne áké ápéle *Ekiénné Èsɔ́wɔ́ ekwɔ́ ebwɔ́ mbe ushu ne genjgbógé Ata gégené gegyá ebwɔ́ mme. Èfɔ́ ekwɔ́ ebwɔ́ metɔ́ dɔ́o. ¹⁰ Yémbɔ́ Ekiénné Èsɔ́wɔ́ eke, “Défɔ́gé, nchwɔ́ enyú ne genchánhágé abya ayi álu ne gejamégé nechóchó mbaá bɔ́o ako. ¹¹ Fina né melɔ́ Mfwa Devid, ábyé Mempoó nyú, alu Ata, Muú yí Èsɔ́wɔ́ akweré jí elá gefwa. ¹² Ne gepɔ́ eyi

gelérege nyé enyú nnó gé maá yimbɔ́ na, gélú nnó degene nyɛ maá yí áfyalé jí ne ubaá mandeé, abelé jí mmu gekú, melu éwé utú unyéé menyéé.”

¹³ Wyé mbélépó mbɔ́, áké ápéle, ekwɔ́ makiénné Èsɔ́wɔ́ etané mfaánebuú echwɔ́ cho ne éwé ebɔ́o mbe, álo mánkwáné, áfége Èsɔ́wɔ́ ake:

¹⁴ “Ngó ábé ne Ata Èsɔ́wɔ́ ayí álu né mfaánebuú ayi mfaá mfaá, achyé nesɔ́ ne bɔ́o mme néndé agboó ne ebwɔ́.”

¹⁵ Makiénné yimbɔ́ ályágé ebwɔ́, ákére meso né mfaanebuú. Ne ámbamé magónhɛ ake ne ate, “Déjyé dégé geno eyi gépyé né Betelehem eyígé Ata Èsɔ́wɔ́ agaré esé.” ¹⁶ Mbɔ́ntó ne ebwɔ́ ákwilé wáwá ákwónégé, ágé Josef ne Meri chóncho ne maá yimbɔ́ ndere abelé jí mmu gekú. ¹⁷ Ndere ágené ebwɔ́, álo mangaré unó uko ebí ekiénné Èsɔ́wɔ́ ejɔ́o, gétúgé maá yina. ¹⁸ Bɔ́o ako bí áwuú mechɔ́ éwé ámbamé magónhɛ ájɔ́o, ála mano mekpo fuú. ¹⁹ Yémbɔ́ Meri awuúgé depɔ́ eti deko, afyɛ mmu metɔ́ wuú aféregé yéndégébé. ²⁰ Bɔ́o bi ábáme magónhɛ, ákéregé meso, áchyɛge ngó ne áfége Èsɔ́wɔ́ mbaá depɔ́ tiré bwɔ́ áwuú ne ágené. Unó bi upyɛ janja ndere ekiénné Èsɔ́wɔ́ egaré bwɔ́.

Afyé maá yimbɔ́ mabɔ́ nnó Jisɔ́s

²¹ Uwyá ukoó, ne gébé eyígé ebwɔ́ áso maá *nsó gékwané, ne ebwɔ́ áfyé jí mabɔ́ nnó Jisɔ́s, mabɔ́ mí Ekiénné Èsɔ́wɔ́

εβó εφύε ji ne mma wuú alé
kpa unε bií.

*Aleré maá ayi ákuú ji Jisós
mbaá Εσωω*

22 Ne gébége gepúge buú
getyaágé, gébé gékwané
εγίge Josef ne *Meri ájye
pyé *Gepe ndere ásámé né
mabe Mosis, ne ákpa maá
bwó manjye mfaá Jerosale
nnó áleré ji mbaá Εσωω.

23 Ndere ásámé né ηwe Εσωω
nnó, “Yende mambe maá
ayi alú mende, ábó manchyé
ji mbaá Εσωω.” 24 Ne áfé
ntó áchyéé *gepe eyigémbo
eyigé gelú, “upwene mewaá
upea, mbóge upó áchyege baá
upwene meló ápeá nnó ápyé
gepe wyé ndere asamé né ηwe
Εσωω.”

25 Né gébé eyigémbo,
mende fó alu nyá né Jerosale
ákúu ji nnó Simyón; alu cho
né égbé Εσωω ne anoge ji,
ne ji ntó abó agile Εσωω
nnó áféré bós Isreli né mbaá
εfwyale. *Mendoó Ukpea
elú nyá ne ji. 26 Mendoó
Ukpea εβó epye Simyón akaá
nnó aságé gbó ayi alá gé
fó *Muú yi Εσωω akweré
ji elá gefwa, ayi Εσωω abó
anyéméno nnó atóme. 27 Bií
bi Meri ne Josef ábó áchwó né
Jerosale, manleré Jisós mbaá
Εσωω ndere εbé Mosis εgaré,
Mendoó Ukpea epyé Simyón
afé né εcha upe Εσωω. Ndere
akpené agé maá yimbo, 28 ase
ji né amu jíí, aló manchyégé
matame ne mamfége Εσωω
ake:

29 “Ata menomenyéé wyé elú
nana wáwálé,

mbóge ejíí wó ókaáge lya maá
utó wyé agbó pere,

30 néndé nkpa ame ya ngé
Menchyε Genwá ayi óbó
onyéméno.

31 Ne wó óto ji nnó bós ako ágé
ji.

32 Abε nye mewé mbaá bós abi
alá pó bós Jus,

nnó εbwó ákaá wó ntó. Apye
nye meló Isreli ékwó
ηgo.”

33 Mma ne nte áwuúge
mechó ewe Simyón ajóó
gétúge maá bwó, ála meno
mekpo fuú. 34 Simyón

anérége manjóó depó εtire na,
achyéé εbwó mejé Εσωω. Eké
εwyágé ama kuú Meri mmá
Jisós aké, “Wuúge! Εσωω ajyá
maá yiná nnó apyé gejamé
bós Isreli ákwé ne mambweé
abifó mfaá. Abε nye ntó ndere
gepo eyigé Εσωω jimboó,
ne gejamégé bós áshyá nye
ji. 35 Apyégé mbo, εlerege
gbógónó depó εtiré εbwó ábií
mmu matóó bwó. Ne mesómé
maá wyé yina εbéε nye wó
metóó eké aparaja ne ájóme
wó.”

36 Gébé eyigémbo ntó,
mekoó mendée fó, alu né
Jerósále akamege Ana. Alu
muú ekpave Εσωω ayi
mendée. Εσωω agárege
ji depó mangáregé bós bií.
Alu maá Fanuel ayi alú
mpyáne Ekwó Ashye. Abá
menó abelé aηmé akénéama
ne menó wuú ágbó. 37 Té
gébé eyigémbo ala mekwí
mendée. Yéndégébé alu
mmu εcha upe Εσωω, afége
Εσωω ne anεnemye, utuú
ne ηwómésé, alyage menyéé

kpékpé. Né gébé eyigémbo, alu usaá aḡme uni meso enii. ³⁸ Ama chwó né echa upε Εσωω, wyé gébé yimbó ntó ne Meri ne Josef achwó ne maá bwó. Ana agégé maá yina, aló mánfεégé Εσωω, agarege depó ετίρέ maá yi mbaá bóó ako abi ágili nnó Εσωω áféré bóó Jerosale né εfwyale.

³⁹ Josef ne Meri ánerégé yendé genó ndere εβε Εσωω εgaré, ákpá maá bwó ákéré meso né Nasaret *gebagé mewaa Galilií. ⁴⁰ Maá yimbó alu εφέέ, awene wyé wéne ne gelu, ne εshye chóncho ne denjá. Ne mejé Εσωω elú ne ji.

Maá yi ákúu ji Jisós alu né echa upε Εσωω né Jerosale

⁴¹ Yéndé nḡme, mmá ne nte Jisós ájye né Jerosale manjye nyé epaa *koó upú ewé Εσωω aferé nyá bóó Isreli né defwé. ⁴² Jisós akwónégé aḡmé áfyanéápeá, áfé ndere εbwó ájye mé, ndere εbwó ájye áse ntó Jisós. ⁴³ Epaa ébyege, áló mankeré meso melo bwó. Ne Jisós alá meso né Jerosale ayi mmá wúu ne nte wuú alá kaá wó. ⁴⁴ Abó áfere nnó ake geluá ne bóó abifó. Ake kpaá bíi kpogele. Ne gébége ákélé ji né geluágé aḡmé ne ajeé bwó, ⁴⁵ áge ji wó. Aló mankere meso né Jerosale mankélégé ji. ⁴⁶ Né ndó éléé εkwónégé áge ji mmu echa upε Εσωω. Abó alu geluá ne *Anleré mabé Εσωω. Awuú genó eyige álerege ne amá agige ntó bwó bó nkwe. ⁴⁷ Bóó ako abi áwuú genó eyige ji

ájóoge alá mano mekpo fuú néndé awya uchánchá dáo ne ashuúge εbwó meko ne denjá. ⁴⁸ Ndere mmá wuú ne nte wuú ágené ji, matye mawá εbwó meno. Mmá aké, “Maá wa opye mbó εsé nnó? Ésé ne nte wyé dekelé wó kaá depwaa, deló manfo nnó ndó fo genó ne gepyé wó.”

⁴⁹ Ashuú bwó meko aké, “Ulannó enyú dékélege me, dekáge fó nnó mbó mambé fa mmu echa nte waá wó?” ⁵⁰ Yélé ashuú εbwó meko yimbó, ákaá fó ula mechó ewé ji ajó wó.

⁵¹ Jisós akéré meso ne εbwó né melo bwó Nasaret, alu ne bwó, awuú majyεé chánchá. Ndere depó ti depye mbó, Mmá wuú afyé deti deko né metáo wuú ne atee yendégébé. ⁵² Eféé, Jisós awene ne menyamyε ne denjá ne gelú, awya mejé né égbé Εσωω ne bóó agbóo ne ji.

3

Mekomejóó ayi Jón men-wyaa bóó manaa Εσωω dgarége

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jón 1:19-28)

¹⁻² Gébé eyige *Jón maá Sakariya alú né *mashwóné, Ata Εσωω achyεε mekomejóó wuú. Wyé gébé eyigémbo ntó ne Tibarós alú aḡmé nekuú né gefwa jíí né *Rom. Póntyós *Palet alu nyá gomena né *gebagé mewaa Judiya, *Herod Antipa alu mémgbaré gebagé mewaa Galilií, menḡmé wuú Filip alu nyá mémgbaré gebagé

mewaá Itura ne Trakonitis. Lysanias alu mfwa melo Abilēn gēbé eyigēmbō ntó, Anas ebwó ne Kaifas álú nyá *Matúkpe ampye ure Eṣṣwṣ. ³ Wyé ndere Eṣṣwṣ abó atómé Jōn mbō, abo mankéné malo yi álú kwókwólé né ebeé Jodan, agarege yéndemuú nnó ákwṓré metṓ wuú álya gabo ne áwyaá ji manaá Eṣṣwṣ nnó Eṣṣwṣ ajinte gabo wuú. ⁴ Ndere abó agárege mbō, elú wyé nkane Asaya muú ekpávé Eṣṣwṣ asámé mmu ηwe wuú nnó, “Muú fṓ abene mbō né mashwṓne aké: Kwyēge meti Ata dakené, nyaáge éwú ébé cho!

⁵ Sṓrege yéndé mékwé ewé kpaá ne ewé kṓs, nnó degbeé yénde genkṓ. Nyaáge mati ufwé ábé cho, pyége malu yi álú gbérégbéré ábé dṓgédṓgé.

⁶ Ne bṓs ako ágéne nyē nkane Eṣṣwṣ áférege ebwó né efwyale gabo.”

⁷ Nkane Jōn agárege mbō, gejamégé bṓs áchwṓ eta wuú nnó ji áwyaá bwṓ manaá Eṣṣwṣ, aké ne bwṓ, “Enyú mmyṓ! Ndémuú agaré enyú nnó dekage bó efwyale ewé Eṣṣwṣ achwṓ tṓ? ⁸ Pyége unó bí úlerege nnó dekwṓre matṓ nyú wáwálé. Déferégé fṓ nnó dekage déjwólé déli mmye nnó, esé délú upyáne *Abraham. Ewémbō efú yé genó né eta Eṣṣwṣ wṓ. Kaáge wáwálé nnó, Eṣṣwṣ akage pye mataá yina ábwṓlé upyáne Abraham. ⁹ Ye nana, enyú debó mankaá nnó, ábwéé mé

etṓ mfaá mango yéndé genṓ ne makaka eyi gélágé wṓmé umpomé ulúló ásóré áfṓme mmu mewe.”

¹⁰ Ne gejamégé bṓs áwúge mbō, ágíi Jōn áké, “Nana esé dépyé nnó?” ¹¹ Jōn ashuú ebwṓ meko aké, “Muú abegé ne bṓ nkwú ápeá, akaré achyé nte menjṓmé ayi ala pó ne nkwu, ne ayi abegé ne menyéé, akaré achyé ayi ala pó ye ne genó.” ¹² Yé anselé ηkámakpo ntó áchwṓ nnó Jōn áwyaá ebwṓ manaá Eṣṣwṣ ágíi ji áke, “Ménleré, ese ntó depyé nnó?” ¹³ Ashuú ebwṓ meko aké, “Déségé fṓ ηka épwṓ ndere ebé éké.” ¹⁴ Bṓs bee áchwṓ gíi ntó áke, “Ne esé dépyé nnó?” Agaré bwṓ aké, “Dényegé manwaá, ye maáma muú mechṓ detú, sége wyé ηka utṓ nyú ne metṓ megṓmegṓ.”

¹⁵ Jōn agárege mbō, bṓs ábṓ ágíle me *Muú yi Eṣṣwṣ akweré ji elá gefwa, eféé ebwṓ álu ne dembyṓ né matṓs bwṓ, ábélege uméé nnó ndṓfṓ ji ne alú Muú ayi Eṣṣwṣ akweré ji elá gefwa. ¹⁶ Jōn ashuú ebwṓ ako meko aké, “Me nwyage enyú ne manaá Eṣṣwṣ mamímamí yémbō, muú ayi áñeá geme apwṓ me achwṓ mbō me meso. Ne nkwané yé muú ayi ntóme manó mme nkaá manyíi unó uká bíi wṓ. Achwṓgé, awyage enyú ne *Mendoó Ukpea ne mewe. ¹⁷ Achwṓs nyé ne ékóriyá né ebwṓ wuú mánychá esa. Anerégé ashwané nyē matoṓ alá pópó, afye esa né mmu uba abelé. Ne ukwṓs ebi

ulaá akpane agbe né mewe ewé élá nómegé.”

¹⁸ Na ne Jón agaré *abya Esowò melóméló mbaá bɔ́, ne aji bwó matu né gejamégé majyé amí ama chyéé bwó. ¹⁹ Jón ashulé ntó ndo mbaá Heròd ayi alú gómèna, gétúgè abané Heròdyas, mendée menjémé wuú jimbo, ne géjamégé ubée bí ama pye. ²⁰ Heròd aké awúu mbɔ́, ama jye mbé mampye gabo, apye Jón afyé denɔ́.

*Awyaá Jisəs manáá Esowò
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ Nsá nnó Jón akpé denɔ́, abó awyage mé bɔ́ manáá Esowò. Bii fɔ́ anérége Jisəs achwó ntó nnó Jón awyaá ji manáá Esowò. Aké atanege mmu nnyi, anenemmye mfaánebuú anené. ²² Anénégé mbɔ́, *Mendoó Ukpea éshulé echwó ji mmye élu wyé eké gepwine. Ne meko atané mfaánebuú aké, “Jlu maá metɔ́ wa, metɔ́ egɔ́ me ne wɔ́ dɔ́.”

*Ukwéne ante Jisəs Kras
(Mat 1:1-17)*

²³ Gébégé Jisəs aléré mmye manlɔ́ utɔ́ bii alu anjme esaá meso efyá. Bɔ́ abó áfere nnó alu maá Josép ne Josef abó alu maá Heli. ²⁴ Heli abó alu maá Matat, Matat abó alu maá Levi, Levi maá Melki, Melki abó alu maá Jana, Jana ayi alu maá Josef. ²⁵ Josef alu maá Matatyas, Matatyas alú maá Emɔ́s, Emɔ́s maá Nahum, Nahum maá Eseli, Eseli ayi alú maá Nagay, ²⁶ Nagay alu

maá Mat, Mat maá Mattatya, Mattatya maá Semen, Semen, maá Josech, Josech maá Joda, ²⁷ Joda maá Joanan, Joanan maá Resa, Resa maá Serubabel, Serubabel maá Sheltyel, Sheltyel alu maá Neri. ²⁸ Neri maá Melki, Melki maá Adi, Adi maá Kɔ́sam, Kɔ́sam maá Elmada, Elmada alu maá Ere. ²⁹ Ere maá Joshua, Joshua maá Elyssa, Elyssa maá Jorim, Jorim ayi alú maá Matat, Matat maá Levi. ³⁰ Levi maá Simyɔ́n, Simyɔ́n maá Juda, Juda maá Josef, Josef maá Jonam, Jonam yi alú maá Eliakim, ³¹ Eliakim maá Meleya, Meleya maá Menna, Menna maá Matata, Matata maá Natan, Natan alu maá Devid. ³² Devid maá Jesse, Jesse maá Obed, Obed maá Boas, Boas maá Salmɔ́n, Salmɔ́n alu maá Nashyɔ́n. ³³ Nashyɔ́n maá Aminadab, Aminadab maá Admin, Admin maá Ani, Ani maá Həsɔ́n, Həsɔ́n maá Peres, Peres alu maá Juda. ³⁴ Juda maá Jakɔ́b, Jakɔ́b maá Asek, Asek maá Abraham, Abraham maá Tera, Tera maá Náho. ³⁵ Náho alu maá Serug, Serug maá Ru, Ru maá Peleg, Peleg maá Ebe, Ebe maá Shela. ³⁶ Shela maá Kenan, Kenan maá Afasad, Afasad maá Shem, Shem maá Nowa, Nowa alu maá Lamek, ³⁷ Lamek maá Metusela, Metusela maá Enok, Enok maá Jare, Jare maá Mahalale, Mahalale alu maá Kenan. ³⁸ Kenan alu maá Enɔ́s, Enɔ́s maá Set, Set maá Adam, Adam abó alu Maá Esowò.

4

Danchɔmelɔ ammuwa Jisɔs
(*Mat 4:1-11; Mak 1:12-13*)

1 Ndere Jɔn ábó áwyaá Jisɔs manaá Ɛsɔwɔ né ɛbɛé Jodan, Mendoó Ukpea egbɛé Jisɔs metɔ́ ne ɛpye ji afé né mashwɔne. ² Ɛbá ji né usaá ndɔ upeá, nnó danchɔmelɔ ammuwa ji. Jisɔs abelé né mashwɔne wýémbo ye menyéé anyéé wó. Gébégé ndɔ yimbo ɛkwyágé mesa aló mammye ji.

³ *Danchɔmelɔ áchwó eta wuú ajó aké, “Mbɔgé wɔ ɔlu *Maá Ɛsɔwɔ, garé mataá áyina ábwólé ntoó brɛd.”

⁴ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ásá mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, ‘Menyéé jiji fó wó awyaá ɛshye mángbaré geɲwágé mekwaá wó.’”

⁵ Danchɔmelɔ akpá ji ákwó te mfaá melu fó ɛwé ɛɲógé ne aléré ji malɔ mme mako ne gefwa. Jisɔs age ájí gébé dáma. ⁶ Ne ajó ne Jisɔs aké, “Achyɛ me mme yiná meko ne nkage chyé yé waá ayi ajigé me metɔ́. Menchyɛge nyɛ wɔ uto ne gefwa yí gélú fá né mme yina. ⁷ Mbɔgé ɔtógé mánó mbe ushu wa ne ɔnogé me nkane Ɛsɔwɔ, mme yiná meko abɛé nyé awyé.” ⁸ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Asa né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, ‘Ɖbó manógé élé Nte wye Ɛsɔwɔ jimbiú ne ɔkpáné wye lé ji defwɛ’.”

⁹ Danchɔmelɔ ama ase Jisɔs afé né Jerosale abelé ji né melu ɛwé élú tete mfaá ɛcha upe Ɛsɔwɔ né Jerosale ne aké ne

ji, “Mbɔgé wɔ ɔlu Maá Ɛsɔwɔ nyó cho mme. ¹⁰ Néndé ásá né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó:

‘Ɛsɔwɔ atome nyé makiénné jii nnó áchwó ábámé wɔ.’

¹¹ Ama sá nnó:

‘Agbárege nyé wɔ né amu bwó chánchá nnó ɔkagé ɔtó ɛnɔ́ geká né ntaá.’”

¹² Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ajó nnó:

‘Mekwaá ákpelégé fó Nte wuú Ɛsɔwɔ mankpea ji nnó ápyé genó.’”

¹³ Danchɔmelɔ ánerégé mámua Jisɔs alyá ji, afé kpé.

Jisɔs alo utó bií né Galilii

(*Mat 4:12-17; Mak 1:14-15*)

¹⁴ Jisɔs ályágé melu ɛwémbo akeré meso né Gálilii, ne uto Mendoó Ukpea ulú ne ji. Ngó wuú akwó né maló Galilii yimbo mako, ¹⁵ gétúgé ábó álérege bɔ́ né mmu macha mmyemenene ne bɔ́ ako bi awuú, áfége ji.

Bó Násaret abya Jisɔs

(*Mat 13:53-58; Mak 6:1-6*)

¹⁶ Né gébé gefó Jisɔs afé ntó né Nasaret mbaá yi áwɛé ji. Bií uwyaá bwó úkwónégé afé mmu ɛcha mmyemenene ndere gepɔ jii gélú mé. Ɛké éwyágé akwilé ka mankwuú ηwe Ɛsɔwɔ. ¹⁷ Achyé ji ηwe yi Asaya *Muú Ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ ásamé. Anené ji, ape melu fó né mmu, akú melu ɛwémbo ɛké:

¹⁸ “Mendoó Ata Ɛsɔwɔ elú ne me, gétúgé ábó ajyá me nnó ngaré abya Ɛsɔwɔ melóméló mbaá bɔ́ gekpo.

Ama tó me nnó ngare mekomejǎó Èsɔwɔ mbaá bǎó bí ákpené denǎré bee nnó ebwǎ átánege nyɛ

ne mangaré mbaá bǎó ame nónómé nnó ebwǎ ámage ló nyé mangé,

átó me ntó nnó mferé ntó abi alú né efwyale,

¹⁹ ne mangaré nnó gébé gékwǎné eyíge Atá ápóoge nyé bǎó bií.”

²⁰ Jisɔs ájǎgé ηwe yimbɔ, akweré, ashuú etá mémbelé, ajwǎlé ka. Bǎó ako né mmu echa mmyemenene átó ji ame mmye. ²¹ Alǎ mangaré ebwǎ aké, “Mekomejǎó yi déwuú fina né mmu ηwe Èsɔwɔ alu wǎwǎlé.” ²² Bǎó áwúgé denǎgare mejǎó melómélǎ ewé ájǎó, matǎó áǎǎ bǎó dǎó. Akamé nnó alu cho ne ákwéne dembyǎ aké, “Pǎ maá Josef na?”

²³ Jisɔs aké ne ebwǎ, “Ela gachyé enyú déto me maka mmye nnó, ‘Mémpyé mamée, pǎó gеме jyé, ufélekpá ebí ólerege né Kapanǎm, léré úbí ntó fá né melǎ wyé.’”

²⁴ Jisɔs ama jǎó ne ebwǎ aké, “Ngarege enyú wǎwǎlé nnó bǎó ekpǎvé Èsɔwɔ apǎ ne énogé né melǎ bwǎ”. ²⁵ Ama ηmǎre aké, “Wuúge gébége Elija álú Muú Ekpǎvé Èsɔwɔ, Èsɔwɔ apye mekwyé abelé né áηmé áléé ne geba ne mesa akwé malǎ mako. Dekaá ntó nnó gejamégé akwí andée álú nyá né gébé eyigémǎ fá melǎ Isréli, ²⁶ Èsɔwɔ átǎ fǎ *Elija nnó ájyé apǎó afǎ wǎ. Atǎ lé ji mbaá mekwí mendée yi

ajwǎlege né Sarifat né gebagé mewaá Sidǎn ne apǎó ji.

²⁷ Gébége *Elishya alú *Muú Ekpǎvé Èsɔwɔ gefǎó genó eyígémbǎ gépye ntó. Né mme Isréli, gejamégé bǎó ábǎ ámeé ubá ne Elishya apǎó yé muú bwǎ ama wǎ. Apǎó élé *Naman ayi alú lé muú Siriya.”

²⁸ Bǎó bí alú né mmu Echa Mmyemenene awuúgé depǎ eti, nchye anwǎné ebwǎ, ²⁹ ákwilé ka, áǎǎaré Jisɔs, ája ji áfé nnó ámmú ji akwé né nteé géηkǎ. Abǎ átene melǎ bwǎ né mfaa mekwe, eǎbe ema ebǎ élú nteé géηkǎ. ³⁰ Ndere ájyε ne ji abwǎlé mmye akǎó kǎoge metǎó metǎó bwǎ afé eǎbé wuú.

Jisɔs apye mende ayi awya melǎ nchye atǎó
(Mak 1:21-28)

³¹ Jisɔs ashulé afé né Kapanǎm, melǎ kpaa ewú né gebagé mewaá Galilií, ne yéndé bií uwyáá bǎó Jus ukwǎnége, alerege ebwǎ mekomejǎó Èsɔwɔ. ³² Ebwǎ ála mano mekpǎ fuú, né gefǎó eyíge ji álerege gétúge ájǎge ne uto. ³³ Mende fǎ abǎ alu éféé né Echa Mmyemenene ayi melǎ achyége efwyale. Ewyá wǎ, alǎ mǎnkale ne eshye aké, ³⁴ “E é Jisɔs ayi Nasaret, ókelege mampye esé ndé? Óchwǎ manii esé mbwe? Nkage wǎ, ólu Muú Ukpea ayi atané mbaá Èsɔwɔ.”

³⁵ Jisɔs anyá melǎ nchye yimbǎ aké, “Kwéné mejǎó, táné ji mmye.” Melǎ nchye apye mende yimbǎ akwé né mbε ushu bǎó, ne atané ji

mmye. Yémbò achwu ji wó.
³⁶ Bóó ako ágégé gefóó yina ala mano mekpo fuú ne ágige ate áké, “Mekomejóó Jisós alu mbò nnó? Awya uto mányá áló nchye átáné bóó mmye.”
³⁷ Ngó Jisós akwó malò mako né gebagé mewaá eyigémbò.

Jisós apye gejamé gé bóó mamée átoó

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jisós ályágé echa mmyemenene, afé gepúgé Símun. Eféé mmá mendée Simun amee njaja gefwine. Bóó bí álú mmu gepu áke né Jisós: Ata pye ji átoó. ³⁹ Ajógé mbò, Jisós akwilé ajye tene ji né nékuú né mmye né mbaá yi abelé. Anyá dámáa gefwine gebyé ji mmye ne mendée yimbò akwilé ka achyé ebwó menyéé.

⁴⁰ Nkwale aké akwonege bóó bí áwya bóó bi ámeé ufóó mameé né upú bwó áchwó ne ebwó mbaá Jisós. Ji ata bwó amu mmye, ebwó ako átoó. ⁴¹ Yémbò gejamé gé bóó abó álú ábí áló nchye áchyége bwó efwyale. Gébé gé áló nchye bimbò átané gé ebwó né mmye, abó akálege áke, “Jisós, òlu Maá Ešòwò.” Jisós anyá ábí nnó ákwéné mejóó, akámé fó ábí ájóó mejóó wó néndé ákaá nnó alu *Muú yi Ešòwò akweré ji elá gefwa.

Jisós agarege meko mejóó Ešòwò né mmu macha mmyemenene

(Mak 1:35-39)

⁴² Bíí uyyágé alyá afé né melu éwé bóó alá pó wyeé. Aké ajye mbò, bóó ála meso

máké lé gé ji ne áge ji wó. Gébé gé ágené ji alu mé téné manjye. Eféé ne ánené ji mmye nnó ajwólé éféé ne ebwó
⁴³ Ashya aké ne ebwó, “Mbó ntó manjye né malo ayichá mangaré abya melóméló ayi agarege ndere gefwage Ešòwò gélu. Ešòwò ató me fá mme yina gétú eyigémbò.” ⁴⁴ Ajógé mbò ne ji alyá ájyé melò Nasaret meko, mángarége abya yimbò né mmu macha mmyemenene Judiya.

5

Jisós aku baá utóó bíí ani abi mbé

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Bíí fó Jisós abó atené né mapeá géntoó gé mewaá Genesaret. Bóó áchwó nò ji mme, ánmé rege ji áké lege manwú meko mejóó Ešòwò. ² Agé mákpée ápeá né mapea géntoó gé mewaá ne ambóó mákpée átané ájye shwóne utófu bwó. ³ Ajye kpe né ekpée éma éwé Simun, ne ajóó ne ji aké, “Até ekpée éjyé dachyé ne nnyi. Até Jisós ajwólé mmu ekpée, bóó ála mbale nnyi, Jisós alò yé manleregé bwó.”

⁴ Anéré gé mánleré, aké ne Simun, “Té ekpée éjyé mbaá yi nnyi négomé ne wò ne bóó byé ñmége utófu nyú manwá meshuú.” ⁵ Simun ashuú ji meko aké, “Ata dépye utóó ne utuú kpaá ye genó déwa wó. Yémbò, ndere wò ne ojóó mmage njyé mua.” ⁶ Ebwó áfé, áñme utófu bwó, meshuú ése gejamé te utófu úke úgyálé. ⁷ Epwógé ebwó, áfu amu nnó

ate ajeé abi alú mmu ékpe ewé fɔ áchwɔ pɔɔ bwɔ. Áchwɔgé áferé gejamégé meshuú, áfyé makpée bwɔ apea ágbeé te ákélege mánke.

8 Simun ayi akúu ji ntó nnó Pita agégé genó eyi gepye mbɔ, ajye tó manó mme mbe ushu Jisɔs aké, “Atá kwilé lyá me, néndé nlu mémpyéé ubeé.” 9 Abó ajoge mbɔ gétúgέ ji ne bɔɔ bíi ágené gejamégé meshuú eyí ebwɔ áwané, efɔ ékwɔ bwɔ matɔɔ. 10 Ajeé bíi Jemsi ne Jɔn abi alú baá Sebɛdee ála ntó mano makpo fuú. Ne Jisɔs ajɔɔ ne Simun aké, “Ƴɔgé, nana ɔɔ nyé manywérégé lé bɔɔ.” 11 Ebwɔ áwúgέ mbɔ ája mákpée bwɔ ákwɔ mewaá, ályá yendégenó ne ákwɔlé ji.

Jisɔs apye muú ubá atoó
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Né gébé gefɔ Jisɔs abó álu né meló kpaa fɔ ne muú fɔ álu wyé ayi amée *ubá. Agégé Jisɔs ajye tó mánó mme, akpá ji geká aké, “Ata mbɔgé ɔkelege, pye me nkpea.” 13 Jisɔs anyaaá ebwɔ wuú ata ji aké, “Nkelege, kpea.” Wye ndere ájɔɔ mbɔ ubá bimbo úbyé 14 Jisɔs aké né ji ekage ɔgáre muú fɔ, “Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyéé upe Esɔwɔ, chyé ntó genó eyige ápye gepye ndere Mosis abó ájɔɔ nnó muú amegé ubá atoógé áchyége, mampye bɔɔ ákaá nnó ɔtoó.”

15 Yé elé Jisɔs afye ji ebé, mende yina agaré abya wuú mme meko kpaa gejamégé bɔɔ gechwɔ chóme mbaá Jisɔs, manwú nkane alérege ne nnó apye ntó abi ámeé átoó. 16 Yémbɔ Jisɔs ályá ebwɔ né mboó gébé manjye némmye né melu ewé bɔɔ alá pɔ wyé.

Jisɔs apye muú úchánchi
atoó
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Né bíi fɔ Jisɔs abó alerege bɔɔ, Atá Esɔwɔ áchyége ji uto ne ji apye bɔɔ mamée átóogé. Bɔɔ bí ákúu bwɔ Farasi ne Anleré mabe Esɔwɔ álu wyé, ne abó átané né maló Galilíi mako ne Judiya chóncho ne Jerosale. 18 Bɔɔ fɔ akpá muú úchánchi né uló. Abó áchwɔ nnó ákpe mmu gepú ne ábélé ji mbe ushu Jisɔs. 19 Yémbɔ áge meti mankpe ne ji wó, gétúgέ bɔɔ ájamé dɔɔ, kpaa áhmerége ate. Efeé ne ákwɔmé mfaá nchwɔ, * ábeá mekpo nkɔ, áshulé mende yimbo né uló né mbe ushu Jisɔs. 20 Jisɔs agégé nnó bɔɔ bimbo áfyéé matɔɔ ne ji áké ne mende úchánchi yimbo, “Mejeé wa ájiinte gabo wyéé.”

21 Anleré mabé Esɔwɔ fɔ, ne abi akuú bwɔ Farasi áhmerége ne matɔɔ usɔɔ áke, “Mende yina áferé nnó álu waá. Akelege mameé mmye ne Esɔwɔ? Elé Esɔwɔ mbíi ne akage jinte gabo muú.” 22 Jisɔs akaá ula bí ebwɔ áhmerége ne ágií ebwɔ áké,

* 5:19 Elú wáwálé nnó: Gepú eyigémbɔ gepɔfɔ gepúgέ nchwɔ. Upú bi bɔɔ Isréli aténégé mfaá alu dede, muú akaáge jwɔle wye nkane agbá. Mbaá yifo ákwérege ne mataá, ne ákage fíre ala fuú.

“Ulannó enyú déwya gefogé uféré bímbò né matò nyú? ²³ Ndé gelu pere manjóó, ‘Nnó ájiínte gabo wyé’, waá manjóó nnó, ‘Kwile téné ke’? ²⁴ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó *Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Ajógé mbò, akuú mende úchánchi yimbò aké, “Kwile téné. Kpá uló byéé, chó mmu.” ²⁵ Akwilé téné mbe ushu bòó, akpá uló bíi awulé né gepú jíí aféegé Eṣṣwṣ. ²⁶ Bòó ako ágége ewe epye na, efó ékwó bwó matòó dòó. Ala mano mekpo fuú ne aféegé Eṣṣwṣ aké, “Dégé ufóó unó fina.”

Jisṣs akú Lévi ndere maá utòó wuú
(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Jisṣs ályá éféé manjye dafye, gébége ajye agé mende fò ayi ákúú ji Lévi; ménselé ñkámakpo, ajwólé melú utòó wuú. Jisṣs akuú ji aké, “Kwólé me.” ²⁸ Ajógé mbò Lévi alyá yéndégenó, akwilé ka aló mankwólé ji.

²⁹ Eké éwyage Lévi akuú gekpékpégé epaá né gepú jíí nnó ebwó ne Jisṣs ábé mmu nechóchó. Gejame ánselé ñkámakpo ne bòó bífó abi bòó Jus áselé ndere bò apó mpa, ebwó ako abó ányéé menyéé ne Jisṣs. ³⁰ Bòó Farasi ne Anleré mabé Eṣṣwṣ abifó ágége mbò, áló máñmené aké ne baá utòó Jisṣs, “Ulannó enyú dénye menyéé ne ánselé ñkámakpo ne bòó ubeé.” ³¹ Jisṣs ató ebwó neka aké,

“Bòó abi alá meé, ákélégé fò muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. ³² Ne me nchwó fò fa mme mánkú bòó abi álu cho ne Eṣṣwṣ wó, nchwó lé mánkú bòó abi ápyéé ubeé nnó ákwṣre matòó bwó.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ama gíi Jisṣs nkwé yina nnó, “Baá utòó Jṣn ályage *menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé depṣré Eṣṣwṣ. Baá utòó bòó Farasi ápye ntó wyémbò ne abyéé ápyé fò mbò. Ebwó ákéne ányé, ányúú.”

³⁴ Jisṣs ashúú ebwó meko aké, “Nnó bòó ájyegé epaá neba muú akage pyéé ajéé menṣ neba ályage menyéé kpékpé ayi menṣ neba alú ne ebwó? ³⁵ Yémbò gébé gebéé nye eyígé menṣ neba alá bēé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé depṣré Eṣṣwṣ.”

³⁶ Ama tó neka eníne fò aké, “Elómé fò nnó muú ágyá ndeé meke ákwámé ndeé eyi gekwéne. Apyegé mbò acháó ndeé yi meke, ne nkwámé yimbò ábálé ne gekwénegé ndeé. ³⁷ Elómé fò ntó nnó muú ákpa mmáó make, áfáné mmu ukwéne unó mmáó ebi akwyéé ne mekṣ menyá. † Mbógé apyegé mbò gébége mmáó mí make maké mabéne unó mmáó bímbò úfúle nyé, mmáó magbélégé nyé mme ne unó mmáó uchógé nye ntó. ³⁸ Muú abó mamfýé mmáó make yéndégébé mmu unó mmáó ebi uke. ³⁹ Epó

† 5:37 Elú wáwálé nnó: Epófó ushwṣ, élé uba mekwmenya.

kòkòge nnó muú yi abea mé mányú akí mmáó áamá ákwóré ányúgé mpwa mmáó. Akélege wyé akí mmáó.”

6

Nkwé ayi bíi uwyaaá bɔ́ɔ Jus (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Né bíi uwyaaá bɔ́ɔ Jus fɔ, Jisɔs ne baá utɔ́ɔ bíi ákoóge né mekɔ́ɔ gefɔ́gé nchi fɔ eyi ákuú nnó wid. Baá utɔ́ɔ bíi álo mánkógé ulɔ́nchi fɔ alálege ányéé. ² Bɔ́ɔ Farasi ágégé mbo ágií aké, “Ulannó enyú dépyéé genó eyígé ebé ela ékamé nnó muú apye bíi uwyaaá wó?” ³ Jisɔs agií ebwó awuú nkwé aké, “Enyú délu danjɔ́ɔ né mmu ηwe Esɔwɔ́ ndere mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bɔ́ɔ bíi wó?” ⁴ Akpe mmu echa upε Esɔwɔ́ ábó menyéé yi ábó áchyé mbaá Esɔwɔ́, ányé ne áchyé ntó bɔ́ɔ bíi wó? Ebé ejɔ́ɔ nyá nnó muú ányégé fɔ menyéé yimbɔ́, ékosé mémpyé upε Esɔwɔ́.” ⁵ Jisɔs ama jɔ́ɔ ne bwó aké, “Ele *Maá Nte Mekwaá ne akáge gáre genó yí muú ábɔ́ɔ mampye né bíi uwyaaá.”

Jisɔs apye mende yi ebwɔ́ egboó ji ató

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Bíi uwyaaá ebifɔ́ úkwónégé, Jisɔs ajye kpé mmu Echa mmyemenene, alɔ́ mánlérégé bɔ́ɔ. Mende fɔ́ ábó alú eféé, ayi ebwɔ́nyε wuú egboó. ⁷ *Anléré mabé Esɔwɔ́ ne bɔ́ɔ Farasi ábó ábáme Jisɔs nnó áamá ji mechó mmyε. Apéle ji dome mangε nnó apye nyε mende yimbɔ́ atóó né bíi uwyaaá bwó ne ájɔ́ɔ

nnó ákwé ebé. ⁸ Yémbɔ́ Jisɔs akaá genó eyígé ebwó áférege aké ne mende yimbɔ́, “Kwilé chwó téné mbe ushu bwó.” Ne akwilé achwɔ́ téné eféé. ⁹ Mende yimbɔ́ áténégé eféé, Jisɔs agií ebwó aké, “Ebé esé eké depye ndé né bíi uwyaaá? Eke dépye galógáló wá gabogabo? Mampye mekwaá apó wá mánlyaá ji agbó?” ¹⁰ Ape ebwó bɔ́ɔ ne álé jɔ́ɔ ne mende yimbɔ́ aké, “Nyaá ebwɔ́ wyε.” Téneténe mende yimbɔ́ anyágé, ebwɔ́ wuú etóó. ¹¹ Ewéna epwɔ́ ebwó amu, matɔ́ɔ ásó ebwó ájye chó mánsó mala nnó áwá Jisɔs.

Jisɔs ajya anjbá bíi afyáneapéá

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Né gébé eyígémbɔ́, Jisɔs alyá melɔ́ akwó mékwé fɔ́ mánemmyε mbaá Esɔwɔ́ ne ala ewú anenemmyε utuú uko. ¹³ Gébége bíi úkaá, akú baá utɔ́ɔ bíi; áchwógé ajya áfyanéapéá abi akúu ebwó nnó anjbá. ¹⁴ Abi ájya élé Simun ayi ákuú ntó nnó Pita ne Andru menjmó Simun. Abifɔ́ alú Jεmsi ne Jon, Filip ne Batolomyo. ¹⁵ Matyo ne Tɔ́masi, Jεmsi maá Alfɔ́s, Simun ayi akúu ji muú ukógé. ¹⁶ Judas ayi maá Jεmsi, ne Judas Iscarot ayi né meso gébé áchyé Jisɔs manjkwaá.

Jisɔs alerege, agarege mekomejɔ́ɔ Esɔwɔ́ ne apye bɔ́ɔ mamée átóoge

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Anérége manjya ebwó alɔ́ mánshulé mekwe. Ashulé akwya né mbaá ayi alú

dede, ne gejamégé bɔ́ gébɔ́ géchomé éféé. Abó átané malo mako ayi Judiya ne Jerosale ne malo Tiya ne Sidon ayi álú mbále ebéé mega. ¹⁸ Abó áchwó mánwú nkane Jisɔ́s álérege ne nnó ápye mamée bwó ábyé. Bɔ́ b́ áló nchye áchyége ebwó éfwyale áchwó ntó, ne Jisɔ́s apye ebwó átoó. ¹⁹ Wyémbɔ́ ne gejamégé bɔ́ genmérége ate manjye tá Jisɔ́s gétúgέ uto b́ útánege ji menyamyé úpyé bɔ́ mamée ako átoóge.

Jisɔ́s alerege mejé ewé wáwálé
(Mat 5:2-12)

²⁰ Né gébé gefó Jisɔ́s apye baá utɔ́ b́i dómeé aké:

“Méjé élú ne enyú b́i délú gekpo,
néndé *Gefwa eyigé Eɔ́wɔ́ ágbárege gelú eyigé nyú.

²¹ Méjé élú ne enyú b́i mesa ámyé nyú nana,

denyé nyé menyéé degbeé.

Méjé élú ne enyú b́i delile mbɔ́ náná,

enyú dejwane nyé.

²² “Méjé elu ne enyú mbɔ́gέ dekwolege Maá Nte Mekwaá, ne bɔ́ aké ápáa enyú, áfwéne enyú, áshye nyú ne ákúu nyú mabɔ́ mabomabo.

²³ Bége ne nechóchó gébége gefó genó eyigé ná gépyége, gétúgέ Eɔ́wɔ́ akwyé mé gekpékpége nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge nnó wyémbɔ́ ne ukwéne ante bɔ́ b́ina áfwyalé nyá ukwéne bɔ́ ekpávé Eɔ́wɔ́.

²⁴ “Yémbɔ́ utónkwa úlú ne enyú b́i delú mbɔ́ né gefwa nana,
néndé débó mé nsá nyú.

²⁵ Utónkwa úlú ne enyú b́i dényéé dégbéége náná,
néndé debéé nyé mesa.

Utónkwa úlú ne enyú b́i déjwáne náná,
néndé delile nyé né masómé.

²⁶ “Utónkwa úlú ne enyú gébége bɔ́ ako áké áféége enyú, wyémbɔ́ ntó ne ante bwó abi mbe ábó ápye ne bɔ́ ekpávé Eɔ́wɔ́ abi gebyó.

Bó gejeé ne bɔ́ mawámé
(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Yémbɔ́ enyú b́i déwúu mekomejɔ́ wa ngarege enyú nnó, b́gέ gejeé ne bɔ́ mawámé nyú, pyége galógáló ne bɔ́ b́i ápáa enyú.

²⁸ Yendégébé bɔ́ álwerége enyú, négemmye nnó Eɔ́wɔ́ agé ebwó meshwe ájé bwó, máge dénénemmye mbaá Eɔ́wɔ́ gétúgέ bɔ́ b́i áshyé enyú.

Jisɔ́s alerege nnó ékagé muú ashuí gabo mfaá gabo
(Mat 5:38-42)

²⁹ Mbɔ́gέ muú adogé wɔ́ neka né etá éma, bwólé ewé fɔ́ ntó ádo. Mbɔ́gέ ofyegé bɔ́ nkú apeá né mmye ne muú afɔ́gέ ayi mfaá, kpe chyé ji ayi nteé.

³⁰ Muú akɔ́gέ wɔ́ genó, chyéé ji. Afɔ́gέ genó jyé, ɔ́segé sé géjí. ³¹ Pyége etá bɔ́ wyé genó eyigé dekélege nnó ápye eta nyú.

³² “Mbɔ́gέ enyú degboó lé ne bɔ́ abi ágboó ne enyú ndé nsá ayi enyú debɔ́? Ye bɔ́ abi ápyéé gabo, ágboó ne

bɔɔ bi ágbɔɔ ne ɛbwɔ. ³³ Ne mbɔgé enyú depye élé galógáló ne bɔɔ bí apyé galógáló ne enyú nsá nyú alu éfó? Yé bɔɔ abi ápyéé gabo, mbɔntó ne apyéé. ³⁴ Mbɔgé depwɔle unó mbaá bɔɔ bí dékaá nnó áshúge nyé eta enyú galógáló yi enyú dépye alé? Abi deké álú bɔɔ ubeé ápye ntó gefɔɔ gémá. Yéndémuú apwɔle genó etá mejíi wuú, akaáge nnó ashuge nyé geko. ³⁵ Genó eyigé débɔɔ mampye gélú nnó gbógé ne bɔɔ mawámé enyú ne pyége galógáló ne ɛbwɔ, depwɔge ɛbwɔ epwɔ, dégigé nnó áshuú. Debɔɔ nyé gekpékpégé nsá ne debeé nye baá Anyátá ɛsɔwɔ. Néndé alɔme ne bɔɔ ubée ne abi álá támégé ji. ³⁶ Gége bɔɔ meshwe wyé ndere Nte nyú ɛsɔwɔ agéne nyú meshwe.

Dépagé mpa bɔɔ ne metɔɔ usɔɔ
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Dépagé mpa muú ne ufyá ékagé ɛsɔwɔ ápá ntó awu nyú mbɔ. Déchɔge muú mabɔ nnó apye ubée ékagé ɛsɔwɔ áchó ntó ami nyú. Jíige nte gabo ayi bɔɔ ápyé eta nyú nnó ɛsɔwɔ ajíi ntó nte gabo awu nyú. ³⁸ Chyége bɔɔ genó eyigé ɛbwɔ akélege, ɛsɔwɔ achyége nye ntó enyú. Yéndégébé aké achyégé, amége chánchá, akwyége aɲmerege nnó gégbéé gégbélégé mme. Gefɔɔ eyíge démége genó déchyége muú, mbɔntó ne ámége nye áchyéé enyú.”

³⁹ Jisɔs ama tó ɛbwɔ neka nnó, “Ɛpɔfɔ kɔkɔge nnó muú amé nónómé ájáa nte ayifo

meti. Mbɔgé apyége mbɔ, ɛbwɔ ako ákwéne mmu gepyéé. ⁴⁰ Kaáge nnó maá ɲwe akaáge fɔ ɲwe ápwɔ menleré wuú. Yémbɔ, gébége anerege mángií ɲwe, abéé nyé ntó ndere ménleré wuú.

⁴¹ Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambɔ́nni nte menmé wyé ɔla ɔfyéé mekpo né gabo ayi alu eke mekwɔkwɔ né dambɔ́nni awye wɔ mbɔɔ? ⁴² Ɛpyembɔ nnó ne ɔɔɔ ne menmé wyé nnó, ‘Té mmye we mfére wɔ gejwaá né dambɔ́nni ayi ɔla kaáge nnó mekwɔkwɔ elú né dambɔ́nni wyé.’ Wɔ muú dembwálé bɔ mbɛ fére ntó mekwɔkwɔ ewé elú wɔ né dambɔ́nni, ne ɔkaá nkane ɔférege ekéké gejwaá eyigé lú menmé wyé né dambɔ́nni.”

Genɔɔ ne umpomé bíi
(Mat 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ Jisɔs ama jɔɔ aké, “Genɔɔ yí gelógeló géwómé fɔ umpomé uboubɔ ne eyí gebo-gebo ntó géwómé fɔ umpomé ulúúl. ⁴⁴ Yéndémuú akaáge genɔɔ né umpóme bí géjí géwóme, muú ajye fɔ ákyé genchógélé eyigé mbɔ mfaá genchógélé denywɔné. Muú ajye fɔ né nepe ákyé éké. ⁴⁵ Muú melóméló ájɔgé depɔ delódéló eti délú ji né metɔɔ, muú mebomebo ájɔgé depɔ debodebo eti délú ji metɔɔ. Ná ne elú gétúgé genó eyi gélú muú né metɔɔ géjí ne gétánege ji meno.”

Ufɔɔ ántɛné upú áped
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ Jis̄s ama gií aké, “Ulannó enyú dekuú me Ata Ata! ne dela dépyé genó eyíge me njóoge. ⁴⁷ Muú yi achwó awúu mekomejós wa ne ajyegé ápyéé ndere ájóó, ⁴⁸ muú yimbó alu eké mende yi álóó mantené gepú jíí, ne abó mbe achó mme, afyé mataá chánchá ne ale téné géjí. Meso gébé geneágé nnyi géchwógé mammu géjí yémbó genyíge f̄s gétúgé áténé géjí chánchá. ⁴⁹ Yémbó muú yi awúu mekomejós wa ne alá pyéé ndere akélege alu eké muú ayi atené gepú jíí né nébóme eniné alá cho afyé mataá wó. Meso gébé nnyi negbeégé né mmu gepú eyigémbó gékwé mme gbang.”

7

Jis̄s apye maá defwé muú kpaá b̄s bee Rom atoo
(Mat 8:5-13)

¹ Jis̄s aneré manlérégé b̄s unó bimbó ne atané afé né meló Kapanóm. ² Muú kpaá b̄s bee *Rom f̄s abó alu né melo wémbó ne abó awya maá defwé ayi agbo ne ji d̄s. Maá defwé yimbó akwé nemé ala mangbómangbó ³ Mende yimbó awúgé abya Jis̄s, ató ákpakpa b̄s Jus nnó ájyé ákuú ji áchwó ápyéé maá defwé wuú átoó. ⁴ Ajyégé, ágé Jis̄s ákwé ji uká aké, “Atá chó póó muú kpaá yimbó. Alu muú yi ókage *pó ji. ⁵ Agboó ne esé b̄s Jus d̄s te atené esé echa mmyemenene.”

⁶ Ebwó ájógé mbó Jis̄s afé ne ebwó. Ndere álé kwókwólé

ne dachi muú kpaá yimbó, ató ajeé bií bichá ájyége átuú ne Jis̄s aké, “Muú kpaá aké dégaré wó nnó, ‘Ata, ówagé mmye jyé detú mánkwóné gepú ya, nfu yeé muú f̄s ayi ókpéne gepú eyá wó.’ ⁷ Gé ula úbí jimbóó alá chwó báne wó wó. ‘Wó jóó lé genó, ne maá defwé wuú átoó.’ ⁸ Elé mentó nwyá b̄s kpakpa né mbe, abi me nwúu ne ebwó. Ajógé ne me nnó, ‘Mpye genó eyi’, mpye. Ne nwyá ntó b̄s bee abi áwúu ne me. Yé ayi ndé ne njóoge ne ji nnó, ‘Chó fa ajye, njógé ne ayimbó nnó chwó we, achwó.’ Ne njógé ntó ne maá defwé wa nnó pye eyi, apyéé géjí.” ⁹ Jis̄s awúgé mbó, akwé dembyó, abwólé ushu mbaá ekwó b̄s bi ákwólege ji aké, “Ngarege nyú nnó me nlú dangé muú yi afyéé metóó ne me na, yeé ébélé né Isrēli.” ¹⁰ Ajeé muú kpaá yimbó abi ji atómé, aké akérege meso mmú gepú ágé nnó maá defwé mende yimbó atoo.

Jis̄s ape maá mekwi mendée né negbo

¹¹ Mechó ewémbó ékógé, Jis̄s ne baá utóó bií álo mánjye né melo ewé ákúu Nen. Ne gejamége b̄s ntó abó akwólege ji. ¹² Afé, aké ákwónege mekpó meti, ágé ndere b̄s f̄s ákpané mewu muú ájyé níi. Mende yi agboó mbó, mmá wuú abó abyé lé ji mbií. Ne mmá yimbó alu mekwi mendée. Ndere ebwó ajye mbó, gejamégé b̄s né melo ewémbó ákwólege mekwí mendée yimbó.

13 Atá Jis̄s agégé mendée yimbó meshwε akwó ji metóó te ajóó ne ji ake, mma “Ŋligé se.” 14 Ajógé mbó, anjme uká afé mbe, atágé uló, bóó abi ákpané genkwógé muú eyigémbó átene. Jis̄s aké, “Gesagé muú ngaré wó nnó kwilé ka.” 15 Mende yi agboó mbó, akwilé ka aló manjós mejós. Jis̄s agbaré ji achyé mbaá mma wuú. 16 Bóó ako ágégé na, εfó ékwó bwó matóó. Aló manféé εσωω aké, “Gekpékpegé *Muú Ekpávε εσωω achwó mámbé ne εsé. εσωω achwó póo bóó bií.” 17 Abya mechó εwé Jis̄s apyé na afé né maló bóó Jus mako ne máta maló ayifó.

*Bóó dentóó Jón menwyaá bóó manaá εσωω
(Mat 11:2-19)*

18 Baá utóó Jón ntó áwuú depó εtiré na deko ne ále garé ji. 19 Agárégé mbó, Jón aferé εbwó makpó apeá ató mbaá Atá Jis̄s nnó ájyé gií ji nnó, “Ŋlu *Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá εsé dégilé ayichá?” 20 Ajyé gé Jis̄s aké, “*Jón menwyaá bóó manaá εσωω ató εsé né εta wyé nnó déchwó dégií wó nnó, ‘Ŋlu Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá εsé dégilé ayichá?’ ”

21 Wyé né gébé eyigémbó, Jis̄s abó apóge bóó mamée mámpyé mamée bwó ábyé. Aferege ntó áló nchye abi áchyege bóó εfwyale ne apye bóó ame nónómé ágéne. 22 Εφέé ne ashúú baá dentóó bimbó meko aké, “Choge dégare Jón unó bi enyú

déwuú bóó ájoge ne εbi enyú ambóó dékpané ame dégene. Bóó ame nónómé ágéne, ubwéré ukwilé úkéne, bóó abi ámeé ubá átoó, bóó matu gbé gbé áló manwúgé, abi ágboó ápeeé, ne ubyá bóó úwú abyá melóméló. 23 Metóó megomego ébé ne muú yi alá pó ne dembyó né metóó gétú yá.”

24 Baá dentóó Jón ákérégé meso, Jis̄s aló mángare bóó depó tiré Jón, ake, “Tégé gébége enyú déjye nya né mashwone, defε mangε ndé gefógé muú? Déjye gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne átene εgbe ewe ne ewe? 25 Mbóge mbó fó wó, defεré nnó dejyé gé ndé gefógé muú? Défé manjye γε muú ayi afye mandeé malómáló yéndégébé ápyé gesa? Bóó bi áfyé mandeé malómáló ne ányéé genwá, ájwólege né dachi afwa. 26 Gárege me, enyú défé yé éwú mánjye gé waá? Elé muú ekpávε εσωω? Eh, gé muú yi enyú dégené mbó. Ngare enyú wáwálé nnó aneá geme apwó yéndémuú ekpávε εσωω. 27 Elé Jón yina ne abó ásamé gétú jií nnó εσωω aké, ‘Wuúgé, ntóme nyé muú dentóó wa ayi abó nyé mbe ne wó manchwó kwyé meti wye ne ochwógé.’ 28 Jis̄s ama jóó aké, Jón aneá geme apwó yéndémuú yi mendée ábyené ji fá mme. Yémbó Jón agé lé *ugéné ámé, ne muú ayi mejé gefwage εσωω élóó ne ji, ye alu kóó apwó ji Jón.”

29 Bɔ́ɔ áwúgɛ mechó ewéná ákamé nnó, depɔ́ tiré Ɛsɔ́wɔ́ abó akwýé na delú cho, gejamégé bɔ́ bina abifɔ́ alu anselé ñkámakpo. Akamé wyémbɔ́, gétúgɛ ábó ákamé depɔ́ tiré Jɔ́n ajɔ́ɔ́, ne alé wyaá ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔ́wɔ́. 30 Yémbɔ́ bɔ́ɔ́ Farasi ne Anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ né matɔ́ɔ́ bwɔ́ áma áshyá wyé shyá depɔ́ tiré Ɛsɔ́wɔ́ akwýé. Ɛbwɔ́ áshya mbɔ́, élé abó áshyá ntó nnó Jɔ́n awyágé fɔ́ ɛbwɔ́ manaá Ɛsɔ́wɔ́.

31 Jisɔ́s awyágé agií gemɛ jíí aké, “Mmɛge na bɔ́ɔ́ ñjye ɛnina ne ndé? Alú mbɔ́ nnó? 32 Agígé mbɔ́ aké, álú ɛké ambáné bi álú né metɔ́ɔ́ melɔ́ ápye metu, ákuú áte, aké:

‘Ɛsé dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé,

Ɛsé dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’

33 Wyémbɔ́ ne enyú depye ntó. Jɔ́n menwyaá bɔ́ɔ́ manaá Ɛsɔ́wɔ́, abó achwɔ́ ajwɔ́lé mesa, anyúú mmɔ́ɔ́ wɔ́, ne deshye ji deké, ‘Awyaa meló nchye.’ 34 Me *Maá Nte Mekwaá nchwɔ́ nnye menyéé, nnyu mmɔ́ɔ́ deshye me ntó deké, ‘Nlú muú genɔ́ ne menyúú mmɔ́ɔ́, ne dékií me deké me nlu mejeé ánselé ñkámakpo ne “Bɔ́ɔ́ ubeé”.’ 35 Yémbɔ́ ákaágé nnó denɔ́garé Ɛsɔ́wɔ́ ɛtiré muú áwyaá delu cho né unó ulúúl ɛbi ji ápyéé.”

Jisɔ́s alu mmu gepúgɛ Simun muú Farasi ne mendée yi achwɔ́ nnó apɔ́ɔ́ jí élé apyé gabo

36 Né gébé gefɔ́ muú Farasi akuú Jisɔ́s nnó ajye ányé menyéé né gepú jíí. Jisɔ́s akamé ajye nyé menyéé ne jí. 37 Mendée fɔ́ abó alu né melɔ́ wémbɔ́, bɔ́ɔ́ akií jí gétúgɛ ányéé eno. Awúgɛ nnó Jisɔ́s anyéé menyéé né gepúgɛ mende Farasi, abó maá ɛkpómé laménda afé ne jí ɛféé. 38 Akpégé mmu gepú atené né nénkúné mmye Jisɔ́s, mmyé égbó jí, alɔ́ manlí, mánse áshúlege áchyéege né uká Jisɔ́s. Ɛféé ne amoo mekpo mme atile uká Jisɔ́s ne méjwé wuú, anywalé ubi ne alé awaa laménda yimbɔ́ wyé.

39 Mende Farasi ayi akuú Jisɔ́s né gepú jíí, agégé mbɔ́, ajɔ́ɔ́ né metɔ́ɔ́ wuú aké, “Mbɔ́gɛ Jisɔ́s abó abé *Muú Ɛkpávé Ɛsɔ́wɔ́ wáwálé mbó abó akaá gefɔ́gɛ mendée yi ataa mbɔ́ jí nnó alu mendée eno.” 40 Ténéténé Jisɔ́s akuú mende Farasi yimbɔ́ aké, “Simun nwyá mechó mangaré wɔ́.” Aké “Ɛ é” “Ménleré” “gáré me.”

41 Ɛféé Jisɔ́s alɔ́ mangaré abya nnó, “Gébé gefɔ́ nyá mende fɔ́ apwɔ́ bɔ́ɔ́ ápeá ñka. Apwɔ́ ama uba ñka útá, ayifɔ́ mboó géba. 42 Aka mánse ñka jíí meti épó, agegɛ nnó ujwɔ́ɔ́ bi na úpwɔ́ ɛbwɔ́ mankwɔ́, ajinte ɛbwɔ́ ako. Jisɔ́s agárégé mbɔ́ agií, Simun ake, né uméé byé ɛbwɔ́ bina makpó apeá, ayindé agbóo nyé ne mbɔ́

ujwɔ́ dɔ́?” ⁴³ Ashuú ji meko aké, “Élé muú yi abó ájinte ujwɔ́ bií dɔ́.” Jisɔs aké, “Ɔjɔ́ cho.”

⁴⁴ Jisɔs abwɔ́lé ushu ape mendée yimbɔ́ ne ama kuú Simun aké, “Pε mendée yiná gé! Tε mekoó nkpené fá gepú jyε, ɔchyé me manaá nnó nshwóné uká bá wó. Yémbɔ́, mendée yina ashwóné uká ba ne mánsé jíí, ne ati úbí ne méjwé wuú. ⁴⁵ Ɔtamé fɔ́ me ɔkpá ɔtya wó. Yémbɔ́ tε mekoó nkpené fá, mendée yi alú danlya mánywálé me uká. ⁴⁶ Ɔwaá me yε mawéé amma né mekpɔ́ wó. Yémbɔ́ mendée yina awaá me laménda né uká ba. ⁴⁷ Kaá nnó mendée yina aléré mbɔ́ gekpékpégé gejee eyigé na, Ɔsɔwɔ́ ajiínte gejamége gabo ayi abó apyé. Yémbɔ́, muú yi aferé nnó Ɔsɔwɔ́ abó manjinte gabo ayi ji apyε dachyε, mbɔ́ntó ne alérége gejeé ne Ɔsɔwɔ́ dachyε.”

⁴⁸ Wyé éféé Jisɔs ajɔ́ ne mendée yimbɔ́ aké, “Ajiínte *gabo wyé.” ⁴⁹ Bɔ́ bi abó ányéε menyéé ne ji éféé álo máñmené nnó, “Mende yina aferé nnó alu ndé gefɔ́gé muú, ayi akáge jɔ́ nnó ji ajiínte gabo muú?” ⁵⁰ Éféé Jisɔs ama ñméré aké ne mendée yimbɔ́, “Chó chánchá, Ɔsɔwɔ́ apoó wó gétúgé ɔfyéé metɔ́ wyé ne me.”

8

Andée fɔ́ akéne ne Jisɔs ne apoge ji

¹ Ebelé yε wó, Jisɔs ne baá utɔ́ bií makpó áfyanéapeá álo mánkéné né malo ayi kɔkɔ́ ne ayi kpakpa. Agárege abya Ɔsɔwɔ́ melóméló nkane gefwage Ɔsɔwɔ́ gélu. ² Andée fɔ́ ntó áfé ne εbwó, εbwó abó álú andée bi Jisɔs apyε mamée bwó ábyé. Abifo abú aló nchye abi áchyegé εbwó εfwyale. Ama akamege *Meri ayi atané meló Magdala ayi Jisɔs ábuú aló nchye ákénéneama. ³ Ayifo akámége Joana mendée Chusa ayi alú mammyε dentɔ́ mfwa Herɔd. Ayifo Susana, ne gejamége andée bifɔ́ ntó. Andée bina ako ápoóge Jisɔs ne baá utɔ́ bií ne máñka bwó.

Nekanémejɔ́ mentya mbwε
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Ndere Jisɔs ákéne mbɔ́, bɔ́ á tánége malómáló áchwó gé ji. Gejamége bɔ́ géchómégé, aló mangaré εbwó nekanémejɔ́ eni. ⁵ Nébo nélú nnó, “Bií uma mempyε makɔ́ fɔ́ afé manjyε tya mbwé né mekɔ́ wuú, ndere átyaá, ámé ayifɔ́ ákwé né maá meti. Ewyágé bɔ́ ákógé ájyále, ne denywóné ntó déchwó dechwére denyéé. ⁶ Amé ayifɔ́ ákwé né mfaá mme etárávé áchií ne ewyá wó áwanjésé getúgé mbaá yimbɔ́ alú kpógóló. ⁷ Amé ayifɔ́ ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wyε, áchígé, genkpé eyigémbɔ́ géwé gekweré mbwé yimbɔ́ meshíí εjo ji. ⁸ Amé ayifɔ́ ákwé né mme

melóméló, áchiigé, áwé, áfyé úsaá amε uta ápwō nkane ábó ápéné.” Jisōs ánerégé ake, “Fwōregé! Muú yi áwyaá matu manwú, áwú.”

Ula bi Jisōs atóme makámejó

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ewyágé baá utó Jisōs ágií ji ula nekanémejó éníné abó atómé mbō. ¹⁰ Ake ne ebwó, “Élé enyú ne Ešōwō apyé nnó dékaá unó bi. Yémbō bōó bifo áwúu gefwa jí eyi gébó gélu nyá bibí né makámejó jí. Ešōwō apye wyembō nnó ébé nkane abó ásámé nyá mmu bō ηwe nnó: ‘Apéle ágéné fó, áwúu ákaagé fó ula’.”

Jisōs agare baá utóó bií ula nekanémejó mentya mbwe

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ake, “ula nekanémejó eniné na nelú nnó, mbwé yimbō élé mekomejó Ešōwō. ¹² Amé mbwé ayi ákwéne meti álú bōó bi áwúu mekomejó Ešōwō, ewyágé danchōmeló achwó féré mekomejó yimbō né matóó bwó nnó ekáge ebwó ákámé ne Ešōwō aferé ebwó né efwyale gabo. ¹³ Amé mbwé ayi ákwéné né mfaá mme etárávé álú bōó bi áwúgé mekomejó Ešōwō, ténéténé áse ji ne nechóchó. Yémbō álya fó nnó mekomejó Ešōwō akpé mmu matóó bwó wó. Mekomejó Ešōwō yimbō alu eta bwó eké genóó eyi géla gepó ne maka. Gébége mmuameno achwógé gétúgé mekomejó Ešōwō, ájá mmye

meso. ¹⁴ Ne mbwé ayi ákwéné né mme genkpé meshii ejomé, álu nkane bōó abi áwuúgé mekomejó Ešōwō, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwōó ne gefwa ujo mekomejó yimbō. Mbōntó ne mekomejó Ešōwō anómé mmu matóó bwó detú. ¹⁵ Amé mbwé ayi ákwéné mme melóméló álú ntó eké bōó bi áwúu mekomejó Ešōwō, ágbaré ji metóó éma ne apyé genó eyigé mekomejó ágaré, ne ájyé wyé mbembé.

Muú abi fō mekomejó

Ešōwō mbaá bōó
(Mak 4:21-25)

¹⁶ “Muú álwégé fó étuléká ne abó genó akwéré éwú. Akáge bó ntó ewú afyé ntee ukwó. Yēndegébé muú alwégé étuléká, aηma ewú mfaá, nnó, bōó ákpege mmu gepú ágéné mbaá. ¹⁷ Kaáge nnó depō deko etiré débó délu bibí, dégenege nyé ne etiré délu né gemmua déchwó nyé né gengbó. ¹⁸ Yēndé gébé ayi enyú dewuúgé mekomejó Ešōwō, fwórege chānchá nnó dekaá depō etiré delú mmu. Kaáge nnó muú yi awya genó, ámage gbée nyé ji eyigéfo. Muú yi alá pó ne geji, ásele nyé ye ékéké ewé ji awya nnó akpé alá amuamu.”

Mmá Jisōs ne áηmo bií

(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Ndere Jisōs abó álú alerege mbō, mmá wuú ne aηmó bií áchwó mangé ji. Yémbō áka mankpε meti epó gétúgé bōó ájamé dōó né menómbí. ²⁰ Muú fó agare ji

nnó, “Mmá wyé ne anmó byéé álú dafye ákélege mangé wó.”
 21 Jisós agaré ebwó aké, “Mmá wa ne anmó ba élé bós abi áwúu mekomejó Éṣṳwṳ ne ápye genó eyigé mekomejó yimbo ákélege.”

*Jisós anyá mbyonnyi atané
 (Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

22 Bií bifó Jisós ákpe mmu ékpe ne baá utós bií, ne ájóó ne ebwó aké, “Déchyaá gentógé mewaá deyyé egbé né.” Eféé ebwó álṳ manjyege. 23 Ndere ebwó áchyaáge, Jisós akwé gejyá. Mbyonnyi átáné wye mbélépó né mfaá achwó ne eshye né gentógé mewaá, apye mbyo nnyi ado ékpe, manaá malṳ mánkpe mmu. Mane magyálege ebwó nnó áchwó kée. 24 Ne ebwó ájye peé ji aké, “Atá, Atá déchwó nó nnyi.” Jisós akwilé ka anyá mbyo nnyi yimbo akwené, mbaá akwené tṳmeé. 25 Ewyágé Jisós agií bwó aké, “Matós nyú ayí défyéé ne me álé?” Yémbṳ efo éwú éwú ne elaá ebwó matós ne ála mano mekpo fuú, ágige ate aké, “Ndé gefógé muú na ayi anyagé mbyo ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jisós abú aló nchye átané mende fṳ mmye

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Aké ánérege manchyá gentógé mewaá, ákwṳné gebagé mewaá Gareṣene eyí gélú toitoi né *gebagé mewaá Galilií. 27 Jisós aké atané né ékpe, akwṳne kwókwólé né melṳ fṳ, mende fṳ yi átané melṳ ewémbṳ, ayi aló nchye

áchyége ji efwyale áchwó báne ji. Te mekoó mende yina abó álú wyé gejógéné, alyá upú ne abelege lé mmu manome ayi áchomé né etárávé.

28 Aké agene Jisós ajye kwé ji uká, alile akalege kénké aké, “Jisós Maá Éṣṳwṳ Any-ata! Óbó ndé mechó ne me? Nkpá wó geká, óchyege fṳ me efwyale.” 29 Ajóó mbṳ gétúgé Jisós abó anyane ji nnó, tané mende yina mmye. Mende yina yéndégébé meló nchye yimbo akwilégé ji mmyé, bós áfwénege ji ne ápye. Yé lé áwéle ji uká ne amu ne bṳ nkṳkṳwé, ábelé ji nkane muú denṳ, asṳrégé abi, meló yimbo ápyé ji abó akpe mewaá.

30 Eféé ne Jisós agií mende yimbo aké, “Mabṳ mye makamege nnó?” Ashuú ji meko aké, “Nkamege gejamé.” Ajóó mbṳ gétúgé gejamé aló nchye ábó álú ji mmye. 31 Aló nchye bimbṳ ákwṳ Jisós mata nnó ékagé ábú abi akeré mmu gepyéé eyi geláge pṳ ne kwyakwya nnó ágéné efwyale. 32 Eféé kwókwólé, nfṳné mekwende fṳ nébó nényéé né mbyṳ mékwé. Aló nchye bimbṳ ágégé nfṳné mekwende eniné mbṳ áne Jisós mmye nnó agó bwó ákpe mekwende yimbo mmye, Jisós akamé. 33 Aló nchye bimbṳ átané ájye kpé nfṳné mekwende eniné mbṳ né mmye. Nfṳné mekwende eniné mbṳ nésṳó ne gatelé, né shulé mékwé nékwé mmu géntógé mewaá né nyú manaá néke.

³⁴ Ambamé mekwende yimbó ágégé ndere εpyεέ, ábó ákeré meso meló bwó, mangaré abya yimbó. Ndere ájyé, ágaré ntó abya yina né baá maló ne bó dachi né gebagé mewaá εyígémbó. ³⁵ Bóó áwúgέ abya yi, áchwó mangέ genó εyígé gέbó gépyé, ákwónégé mbaá ayi Jisós alu, ágé mende yimbó, ayi aló nchye átane ji mmye ne nana ajwólé né εgbe mmye Jisós, ne mandeé jii mmye, akéré menyammye wuú. Εbwó ágégé mbó εfó ekwó εbwó matóó. ³⁶ Bóó bí abó ágené genó εyígé pyé áló mangaré abi áchwó ndere épyégé ne mende yimbó alé tóo.

³⁷ Bóó ako né geba εyígémbó gétúgέ ábóó εfó ané Jisós mmye nnó ályaá meló bwó. Ajógé mbó, Jisós akpe mmu ekpé manjye. ³⁸ Jisós ákwilégé manjye, mende ayi aló nchye abó achyége ji εfwyale, anε Jisós mmye nnó agó ji akwólé ji. Jisós ashya aké, ³⁹ “Kéré meso. Ndere ójye mbó, gáre bóó gekpékpégé genó εyígé Εσωώ άpyεέ eta wyé.” Jisós ajógé mbó mende yimbó afé, akε meló kpaá εwémbó meko agarege yéndémuú galógáló ayi Jisós άpyεέ eta wuú.

Maá Jarós ne mendée ayi ataá nku Jisós

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisós achyá ákeré égbé géntoógé mewaá. Εφέε ekwó bóó ábó ágile ji ne áchwógé áse ji ne metóó megómege. ⁴¹ Mende fó achwó, ayi ákúu ji Jarós, alu muú kpaá né

εcha mmyεmenene. Ajye kpá Jisós geká nnó ajyé né gepú jii, ⁴² gétúgέ maá wuú áchwó gbó. Awya lé maá yiná ama mendée, ne alu anmé afyáneapeá.

Ne Jisós aló manjye, ndere ajyé bóó ákwólege ji égbé εwé ne εwé. ⁴³ Né geluage bóó bimbó mendée fó abó alu ayi manoó mátánege ji mbe, málé anmé áfyáneapeá; bóó maka apye kpá meti epó mantoó. ⁴⁴ Né geluage bóó bimbó mendée yimbó akε né mpu bóó achwó ji né meso anyaa εbwó ata manó nku wuú. Wyé ndere ataá mbó manoó mimbó masó.

⁴⁵ Jisós agii aké, “Waá taá me?” Yéndémuú ashya, Pita aké, “Ata ógéné fó ndere bóó áno wó mme ánmérege wó?” ⁴⁶ Yémbó Jisós ató wyé εshye ajóó aké, “Muú fó ata me néndé nwú ndere uto útané me mmye.” ⁴⁷ Mendée yi agégé nnó ula úgyá ji achwó mbe ushu Jisós awere, akwé ji uká. Εφέé aló mangaré mbe ushu bóó ako genó εyígé pyé ne ji ataá Jisós. Ne ama gáre ntó ndere ji atágé Jisós nemée níú nébyé ténéténé. ⁴⁸ Jisós aké ne ji, “Maá wa otóó gétúgέ ófyéé metóó wyε ne me, ke pere.”

⁴⁹ Ndere Jisós abó alú jóoge ne mendée yimbó, muú fó átané né gepúgέ Jarós áchwó gáre Jarós aké, “Maá wyε agbó mé, óchyege sé ménleré εfwyale detú.” ⁵⁰ Ndere ajóge mbó, Jisós awú ne aké ne Jarós, “Ófógé, fyé lé metóó ne me, maá wyε apome nyé.”

⁵¹ Jis̄s ne Jar̄s átané áfé. Akwónégé né gepúge Jar̄s, Jis̄s akamé f̄s nnó muú yicha akpe mmu wó, ékosé Pita ne Jemsi ne J̄n ne mma ne nte maá yimb̄. ⁵² B̄ó ako bí ábó álú éféé, álíli, ádórege mmyé mme. Jis̄s aké ne ebwó, “Deligé sé, mesó mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.” ⁵³ Ebwó áb̄ manjwáné Jis̄s jwané gétúgé ákaá nnó maá awú agbó mé. ⁵⁴ Jis̄s afé né melu ewé ábelé maá yimb̄, agbaré ji ebwó, akú ji aké, “Mens̄ mendée kwilé ka.” ⁵⁵ Maá yimb̄ mendoó wuú ekeré, apeé akwilé ajwólé ka. Jis̄s aké ne bwó kélege menyéé chyége ji anyé. ⁵⁶ Mmá maá yimb̄ ne nte wuú aké ágéne mb̄, matye mawá ebwó meno. Jis̄s afye ebwó ebé nnó ékagé ápyé muú akaá genó eyí gépyé.

9

Jis̄s ató ángbá áfyáneapeá nnó ápye utóó bíi

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Né gébé géfó Jis̄s akuú ángbá bíi áfyáneapeá. Achwógé, achyéé ebwó uto mámbú aló nchye ako abi áchyége b̄ó efwyale ne mampye b̄ó mamée átoóge. ² Ne ató ebwó nnó ájyé ágáre abya gefwage Es̄w̄ ne mámpye b̄ó mamée átoó. ³ Ama j̄ó ne ebwó nnó, “Deké dejye dékpagé ye genó. Dégbarégé meto ye menyéé ye gebá ye ŋka. Ékagé muú abó ndeé eyichá. ⁴ Dekwónégé yendé melo

yéndé gepú eyigé dékpégé, bége wyε kpaá te délyáge géjí. ⁵ Mb̄gé meló éshagé mánse enyú, lyáge éwú. Deke delyage, nóge uká mme nnó mpúpú eyi ébalé enyú né uká étáné mambε nkane gep̄ eyi gelérege gabo yi b̄ó biná ápyé.” ⁶ Wyémb̄ ne ályá, áb̄ mankéné malómáló ágárege Abya Es̄w̄ melóméló ne ápyé b̄ó mamée átoóge mbaá meko.

Mfwa Her̄d akwé tametame

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Né gébé eyigémb̄, Her̄d muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilí, ji awú ŋḡ ukpékpé unó bí baá utóó Jis̄s ápye. Akwé tametame, gétúgé b̄ó f̄s áj̄ge aké Jis̄s yina alu lé mewené J̄n mēwyaá b̄ó manaá Es̄w̄ ne akwilé né negbo. ⁸ Abifó aké: Elija *Muú Ekpávé Es̄w̄ ne áamá chwó lére mmye mbaá b̄ó, abifó aké: Élé gekwénégé muú ekpávé Es̄w̄ ne áamá kwilé né negbo. ⁹ Her̄d awúgé mb̄ aké, “J̄n ns̄ó ji mekpo ne waá chá me mmage wúmb̄ ufélekpa ebí apye.” Ne akelé meti mangé Jis̄s yimb̄.

*Jis̄s achyé menyéé mbaá b̄ó *delé b̄ó atáa*
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; J̄n 6:1-14)

¹⁰ *Ángbá Jis̄s bim̄ áfé neke akérége meso, ádo ji abya ufó unó bí ebwó ápyé. Aferé ebwó né gelúagé b̄ó ase ebwó áfé ebwó ebwó né meló kpaá ewé ákúu Betsada. ¹¹ Yémb̄ gejamégé b̄ó áwúgé

nnó áfé, áló mankwólé ji. Agéégé ebwó, ase wyé ebwó ako ne aló mangárégé ebwó ndere gefwage Esowó gélú ne mampye bós mamée átóoge.

12 Nkwale aké akwónege baá utós bií áfyáneápeá ágaré ji aké, “Ese delu fá né mashwóne. Gáré bós bina ájye ákélé né maló nnó ágéne genó eyigé ányéé ne malú ubélé.” 13 Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú ambós chyége ebwó menyéé ányé.” Ashuú ji meko aké, “Déwyaá lé ntó bred étáa ne meshuú épea, wá ókelege nnó esé déjyé déná menyéé yi ákwánege gejamégé bós bi?” 14 Abó ájósge mbo gétúgé bós álú eké ushye. Ande ebwó ebwó álú *delé bós átáa. Jisós ake ne baá utós bií, “Gáré ebwó ájwólé matoó matoó, yendé ntoó usa bós úpéa mesó éfyá.” 15 Ajógé mbo, bós bimbó ájwólé mme. 16 Jisós abó ntóo bred eyimbó étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Esowó, agyá éjí ubauba achyé baá utós bií nnó ákáré mbaá bós bimbó ányé. 17 Ebwó ako ányéé ágbeé. Ne ánerégé, ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá.

Pita aké Jisós alu muú ayi Esowó akwere ji ela gefwa

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Bií úmá ebí Jisós anénemmye jimbí, baá utós bií abó álú kwókwólé ne ji. Aké anerege agíí ebwó ake, “Ndé gefógé muú njune bós ájósge nnó me nlu?” 19 Ebwó

akeré meko aké, “Bós bi fó aké ólu mewené Jon menwyaá bós manaá Esowó, abi fó áke ólu Elija abifó ntó áke ólu muú ekpávé Esowó ayi abó agboó ne ama pée.” 20 Jisós ama gii ebwó aké, “Yé enyú deké nlu waá?” Pita ashuú ji meko aké, “Wó ólu *Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.”

Jisós agaré éfwyale wuú ne negbo nii

(Mat 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

21 Jisós afye ebwó ebé nnó ékágé ágaré muú fó nnó ji alu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. 22 Ama jóó ne ebwó aké, “*Maá Nte Mekwaá abó mangé éfwyale dós. *Akpakpa melo chóncho ne ámpyé upe Esowó ne *Anleré mabé Esowó áshyá nyé ji ne áwáne ji. Yémbó ndó éléé ékwónégé akwilege nyé né negbo.”

23 Ne ama jóó ne bós áko aké, “Yé mbógé muú nyú akélege mambé menkwóle wa, abó manjinte gеме jíí akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me.

24 Mbógé muú akélege mam-poó genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jíí getú ya, ebyénnó apomé nye. 25 Ama gii aké: Ndé nsá ayi muú abósó, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? 26 Kaáge nnó mbógé mmyé égbóo muú gétuú ya ne mekomejóó wa, wyémbó ne *Maá Nte Mekwaá mmyé égbóo nyé ji

mansε muú yimbɔ ndere muú wuú né gébégé aké achwɔ ne genɔgbɔ gefwa jíí ne eyi gélú ntó eyigé Eɔwɔ ne makienné ukpea jíí. ²⁷ Kaáge wáwálé nnó gentɔgé bɔɔ álú mbɔ fáná, abi alá gbóo fɔ kpaá te ágene nyε gefwage Eɔwɔ.”

Jisɔs akwɔré gefɔ́ agenege manémané

(Mat 17:1-9; Mak 9:2-8)

²⁸ Genógé ndɔ énee ékógé eyi *Jisɔs abɔ ajɔɔ unó bi, ase Pita, ne Jɔn ne Jεmsi akwɔ ne ebwɔ mfaá mekwε fɔ nno ajye anémmyε éwu. ²⁹ Afé, ne ndere abɔ anénemmyε ushu bií ulɔ mánkwɔré ne úla gefɔ́ géchá. Mandeé jíí ntó ákwɔré ala pópó ashwánege. ³⁰ Wyé mbélépo bɔɔ ápéa ákwɔ́ fwεé, eféé ájɔ́ge mejɔ́ ne Jisɔs. Bɔɔ bimbɔ élé Mosis ne *Elija, ³¹ ne genɔgbógé Eɔwɔ gebo gegénege mbaá yi ebwɔ abɔ álú. Ebwɔ ájɔ́ge ndere Jisɔs ajye gbó nyé né Jerosale ndere Eɔwɔ aké ébé.

³² Ndere ebwɔ abɔ jógé ne Jisɔs, Pita ne Jεmsi ne Jɔn abɔ ákwé géjya. Aké ápéle ágé ndere Genɔgbógé Eɔwɔ géshwánege né menyamyε Jisɔs ne ande bimbɔ ápéa abi átené ne ji. ³³ Wyé ndere ande bimbɔ ályá Jisɔs ájye, Pita aké ne Jisɔs, “Ata, élɔ ndere esé délú fa. Esé détenege nyé óto úléé, géma εta wye, géma εta Mosis ne géma εta Elija.” Pita ajoge mbɔ, akaá wɔ.

³⁴ Wyé ndere Pita ajógé mbɔ, gekó géchwɔ kwereé bwɔ́ ne éfɔ́ ékwɔ́ bwɔ́ matɔ́ ³⁵ Meko muú fɔ́ atané mmu gekó aké, “Gége maá wa ayi

me njyá na, wuúge ne ji.” ³⁶ Meko yimbɔ aké akwyage ágé nnó Jisɔs ala jimbií. Ebwɔ ákérégé meso ala bɔmbɔ né gébé eyígémbɔ, ágaré ye muú fɔ́ unó bí úpyé né mfaá mékwé wɔ.

Jisɔs apyε maá ayi amee gesasa atoo

(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Bií újyágé ndere Jisɔs ne ángbá bií áshúlege mekwε ewémbɔ áchwɔ, gejamégé bɔɔ áchwɔ báne ebwɔ. ³⁸ Muú ama akalé né mmu gejamégé bɔɔ bimbɔ aké, “Ménleré, nkpa wɔ geká pe maá wa. Nwya éle maá yiná ama, alu mende. ³⁹ *Meló nchye achyége ji efwyale. Yéndégébé akwilégé ji akalé, akwé mme achuú, akpane upa, ne genfwéné getánege ji meno, meló nchye yimbɔ alyágé ji kɔkɔge. ⁴⁰ Nne baá utɔ́ byε mmyε nnó áféré meló nchye yina ne ápulé épwɔ.”

⁴¹ Jisɔs awúgé mbɔ aké, “E é enyú njye enina delu untantamé bɔɔ abi dela fyéé matɔ́ ne Eɔwɔ cháchá wɔ. Nkoge mbɔ metɔ́ ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndɔ enii ne défyéé matɔ́ ne Eɔwɔ? Ajógémbɔ, aké ne mende yimbɔ, chwɔ́ ne maá wye fa.” ⁴² Ndere ákéne achwɔ́ ne maá yimbɔ meló nchye yimbɔ, apyε ji akwé mme achwu gbokgbok. Jisɔs anyá meló nchye yimbɔ atané maá yimbɔ mmyε atoo. Jisɔs ashuú ji mbaá nte wuú. ⁴³ Bɔɔ

áko ágégé uto bí Ɛsɔwɔ awya matyε mawá ebwó meno.

Jisɔs ama gare baá utɔ́ bíi ndere ji ágboó nyε

(Mat 17:22, 23; Mak 9:30-32)

Yéndemuú ala meno mekpo fuú né ukpékpé unó bí Jisɔs apyε, abwólé ajóó ne baá utɔ́ bíi ake, ⁴⁴ “Nénege matu déwú mechó ewé nchwóɔ gare enyú. Achyége nyε Maá Nte Mekwaá né amu bóó nchye nnó ápyé ne jí ndere éjii bwó.” ⁴⁵ Yé ndere Jisɔs ajóó mbó, baá utɔ́ bíi ákaá ula mechó ewéna wó. Genó gefó géwá ebwó matɔ́ nnó ye áwú ákaágé ula. Ne ebwó ábó ntó ɛfó má mangii ji.

Nde muú alú muú kpaá

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ɛké éwyage mbeé akwé baá utɔ́ Jisɔs ebwó ebwó nnó waá alú muú kpaá? ⁴⁷ Jisɔs akaá uféré bwó ɛféé ne asélé maá fɔ kɔ́ aténé ne ji né nɛnkúwú né mmyε, ⁴⁸ ne aké ne ebwó, “Yéndemuú ayi akamege mampyε galógáló ne mamane kɔ́ nkane ayina né mabó ma ebyennó ase mbó lé me, ne muú yi asege me ebyennó ase mbó lé muú yi atómé me. Kaáge nnó muu yi aséle menyamyε wuú nnó ji apó ye muú fɔ né geluáge nyú élé ji ne alú muú kpaá.”

Muu yi alá paá wó alu lé awyé

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jɔn akwilé ne ewú aké, “Ata debó degé mende fɔ aferge aló nchye né mabó myéé

ne dégbé ji gétúgé alá pó fɔ né geluá gesé.” ⁵⁰ Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Dégbegé gefóge muú yimbó gétúgé muú yi alá paá enyú alu lé awu nyú.”

Bóó Samarya áshya mánse Jisɔs

⁵¹ Gébé gélágé kwókwólé eyígé Ɛsɔwɔ aséle nyé Jisɔs mánjye mfaánebuú, Jisɔs awya metɔ́ nnó abó manjye né Jerosale. ⁵² Ndere aló mánjye, ató bóó fɔ né mbe. Akwónégé meló fɔ né gebage Samariya, áló mánkelé melu ewé Jisɔs achwóge ábélege. ⁵³ Bóó bimbó ágégé nnó Jisɔs akoge mánjye Jerosale, áshya mánse ji. * ⁵⁴ Jɛmsi ne Jɔn, áwúgé mbó ágií Jisɔs áke, “Ata, nnó déjɔ́ mewé étané mfaánebuú éshulé échwó ɛsɔ́ bóó bí ágbó?” ⁵⁵ Jisɔs abwólé ushu ashulé ebwó ndo. ⁵⁶ Ne alyáge ɛféé afé meló ewéché ne baá utɔ́ bíi.

Genwáge áhkwólé Jisɔs

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Wyé ndere ákéne ájye né meti, mende fɔ achwó jɔ́ ne Jisɔs aké, “Nkwólégé wɔ déjyégé yéndé mbaá ayi ojyé.” ⁵⁸ Jisɔs ashúú ji meko né nekanémejɔ́ aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyé, denwɔ́né dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpó ye ne melu ewé nshwórege mekpo ngbeé mmyε.”

⁵⁹ Ɛké éwyáge Jisɔs aké ne mende yicha, “Kwólé me.” Mende yimbó aké, “Ata gó njyé nníi kpé nte wa ne

* 9:53 Elú wáwálé nnó: Asé ji wó, getugé bóó Jus ne bóó Samarya ápáa ate.

nchwó.”⁶⁰ Jisṣ ashuú ji meko aké, “Lyá abi álú eké áwuú bó ániú mewu bwó; ne wṣ chṣ ójyṣ ógáré ndere gefwage Ḙṣṣwṣ gélú.”

⁶¹ Muú yifṣ ama jóṣ ne ji aké, “Ata nkṣṣlege nyé wṣ, yémbṣ gṣ kpé njyṣ ngaré ulagepú ba nnó Ḙṣṣ détamé ate ne nchwó.”⁶² Jisṣ ashuú ji meko aké, “Muú yi agbarégé mé géká mankyá mekṣṣ ne amagé ja mmyṣ mesṣ akwané fṣ mambé muú utṣṣ gébége Ḙṣṣwṣ agbarégé gefwa ji wṣ?”

10

Jisṣ atṣ áṣkwṣlé usad úléṣ mesṣ Ḙfyanepéa

¹ Depṣ Ḙtiré na dékógé, Ata Jisṣ aja usaá bṣṣ úléṣ mesṣ Ḙfyanepéa, atṣ Ḙbwṣ ápéa ápéa nnó ábṣ mbe né malṣ ayi jimṣṣ akoge nyé wyéṣ. ² Ndere atṣmé Ḙbwṣ aké, “Mbwé manferé ajá dṣṣ ne bṣṣ utṣṣ abi áférege ája wṣ. Nége mmyṣ mbaá Ḙṣṣwṣ mbṣṣ mekṣṣ nnó atṣ bṣṣ utṣṣ abifṣ nnó áchwṣ áferé mbwé wuú. ³ Chóge, ndere déjyṣ mbṣ kaáge nnó mentṣme enyú mbaá bṣṣ mme nkane mágṣṣme né mpú ukwaála. ⁴ Deké dejyṣ debṣgé ḣka, ye géba ye unṣ uká Ḙbifṣ. Deké dejyṣ né menṣ meti détenégé fṣ détamé muú ⁵ Yéndé melṣ Ḙwé dekwṣnégé, gepú eyigé dékpéne, bóge mbe détamé bṣṣ abi álú né mmu nnó, ‘Nesṣ nébṣ né gepú yina’ ⁶ Mbṣgé muú álú né gepú eyigémbṣ ayi apyṣ fṣ nesṣ, nesṣ neláa nyé ne ji, mbṣge ápyṣ nesṣ,

nesṣ nékérege nyé eta nyú. ⁷ Dekpṣgé né gepú eyigémbṣ bége wyé Ḙféṣ, dékpṣgé fṣ upú upú. Yéndégenṣ eyigé áchyégé nyú nyége lé nyéṣ ne eyigé manyú nyúge, getúgé muú utṣṣ abṣ mambé ne nsá. ⁸ Yéndé melṣ Ḙwé dekwṣnégé ásege nyú ábelégé mmu gepú déshagé fṣ menyéṣ yi áchyége enyú. ⁹ Pyége bṣṣ mamée átṣṣ né melṣ Ḙwémbṣ, ne gárege ntṣ Ḙbwṣ mekomejṣṣ Ḙṣṣwṣ nnó, ‘Gefwage Ḙṣṣwṣ gechwṣ kwṣkwṣlé ne nyú.’ ¹⁰ Yéndé melṣ Ḙwé dekwṣnégé ne áshagé mansṣ enyú, chóge né metṣṣ melṣ déjṣṣ nnó, ¹¹ ‘Yé mpúpú éyí dékpané né melṣ enyú, gége éjíná ndere dékwele uká nnó étáné. Yémbṣ kaáge nnó Gefwage Ḙṣṣwṣ gechwṣ kwṣkwṣlé.’ ¹² Ngarege enyú nnó bií únṣṣ mpa, Ḙṣṣwṣ agene nyé melṣ Sodom meshwṣ apwṣ melṣ Ḙwémbṣ.”

Malṣ ayi alá áfyṣṣ matṣṣ ne Jisṣ wṣ

(Mat 11:20-24)

¹³ Ake, “Utṣṣkwa ubé nyṣ ne enyú bṣṣ melṣ Korasin, utṣṣkwa ubé ntṣ ne enyú bṣṣ Betsada néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpyṣ eta nyú, mbṣ mpyṣ nyá ubi mbaá bṣṣ Tiya ne Sidṣn mbṣ ályaa mé gabo bwṣ te gachií, áfyṣ uchálé mandeé, áwaa matwṣ né mekpṣ mánleré nnó ályaa gabo Ḙbwṣ. ¹⁴ Kaáge nnó bií unṣṣ mpa Ḙṣṣwṣ agene nyṣ bṣṣ Tiya ne Sidṣn meshwṣ apwṣ enyú. ¹⁵ Chyá enyú bṣṣ Kapanṣm, déferé nno ngṣ nyú akwṣme nyé te mfaá mfaá?”

Ngba! Ashúlege nyé enyú mme kpátè dékwónège melo áwuú bɔ́ɔ́.”

¹⁶ Jisɔs aké achwɔ nére, ajɔ́ɔ́ ne abi ji atɔ́mè aké, “Muú yi awugé enyú ebyennó awú mbɔ́ élé me, ne muú yi ashyagé enyú ebyennó ashya mbɔ́ élé me; ne muú yi ashyagé me éleré nnó ashya mbɔ́ lé Èsɔwɔ́ muú átɔ́me me.”

Baá dentɔ́ɔ́ Jisɔs akeré meso ne nechóchó

¹⁷ Baá dentɔ́ɔ́ Jisɔs bimbɔ́ usaá uléé mesó efyanepèa ákeré meso ne nechóchó aké ne Jisɔs, “Atá ye aló nchye áwuú ésé gébégé dényané abi né mabɔ́ myé.” ¹⁸ Jisɔs akeré bwó meko aké, “Èlú wáwálé, ngé *danchɔ́meló ndere atáné mfaánebuú éké dasama akwe né mme. ¹⁹ Wuúge! Nchyé enyú uto ebí dékáge jyá mmyɔ́ ne ngát ne mma nchyéé enyú uto bí upwó ye uto ebi Danchɔ́meló ne genó gefó eyí gépyé enyú gépó. ²⁰ Yémbɔ́ débégé fɔ́ ne nechóchó gétúgé aló nchye áwuú enyú. Bége lé ne nechóchó nnó Èsɔwɔ́ asá mabɔ́ nyú né mmu ñwe ayi alú né mfaánebuú.”

Jisɔs alu ne nechóchó

(Mat 11:25-27; 13:16, 17)

²¹ Né gebé eyigé Jisɔs ájɔ́ɔ́ge depɔ́ ti, Mendoó Ukpea épye ji agbeé ne nechóchó ne ajɔ́ɔ́ aké, “Nte wa, Ata ayi abɔ́ɔ́ mfaá ne mme, mféé wɔ́ dɔ́ɔ́, nkane ɔ́pyéé nnó depɔ́ etire detome ne me debe bibí mbaá bɔ́ɔ́ denjá ne abi ákaá ñwe dɔ́ɔ́. ɔ́nené deti gbógónó mbaá bɔ́ɔ́ abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. Èlu wáwálé

Nte wa, mbɔ́ ne wɔ́ mbɔ́ɔ́ ókelé nnó ébé.” ²² Jisɔs ama jɔ́ɔ́ aké, “Nte wa achye me unó uko. Muú ayi akaáge gefógé muú ayi Maá alú ápó, ekosé Nte wuú ne ye muú ayi akaáge gefógé muú ayi Nte alu ápó ekose Maá ne bɔ́ɔ́ abi ji ájyaá nnó ápye ebwó ákaá Nte wuú.”

²³ Éké éwyage abwólé ushu ajɔ́ɔ́ ne baá utɔ́ɔ́ bíí aké, “Ènyú dewya éfwó mangé unó bí dégéne mbɔ́. ²⁴ Ngarege enyú nnó gejamégé bɔ́ɔ́ ekpávè Èsɔwɔ́ ne afwa ntó abɔ́ ákelé mangé unó bi enyú dégéne mbɔ́ ne manwú unó bi enyú déwuú mbɔ́ yémbɔ́ áwuú wó.”

Nekanémejɔ́ mende Samarya ayi alómé metɔ́ɔ́

²⁵ Éké éwyáge *Ménleré mabé Èsɔwɔ́ fɔ́ achwó ne defyá né metɔ́ɔ́ mámuwa Jisɔs aké, “Ménleré, mpye nnó ne mbó genwá eyi gélagé byé?” ²⁶ Jisɔs agíí ji aké, “Asá né mmu ñwe Èsɔwɔ́ nnó? ɔ́jɔ́ wyé ɔ́wú nnó?” ²⁷ Ashuú Jisɔs meko ake, “Gbógé ne Ata Èsɔwɔ́ wyéé ne metɔ́ɔ́ wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko, pyégé utɔ́ɔ́ bíí ne eshye wyéé meko, tégé wyéé lé ji yéndégébé, ne gbógé ne nte ménmè wyéé ndere ɔ́gboó ne geme jyéé.” ²⁸ Jisɔs aké ne ji, “ɔ́lu cho Pyembɔ́ ne óbó genwá.”

²⁹ Mende yimbɔ́, manleré nnó nkwe wuú alu cho, agíí ji aké, “Mpye nnó ne nkaá nte menmè wa?” ³⁰ Jisɔs agaré lé ji nekanémejɔ́ aké, “Né bíí fɔ́ mende fɔ́ atané Jerosale

ashulege ajye né Jeriko, aké akwonege meti ánjó apye ji, átule ji, áfóó unó bíí uko, ályá ji ala mángbómangbó, ábó áfé. ³¹ Eké épyembó, *mémpeye upe Esowó ashulege ajye né meti ewémbó aké agene mende yimbó apyamé akoó. ³² Wyémbó ntó ne muú Levi áchwóó, alu mempoó ámpyé upe Esowó, akwónégé éféé, agé mende yimbó ji ntó akoó égbé ewé chá. ³³ Eké ewyage mende *Samariya fó ayi ebwó alá túgé ne bóó Jus akwóne éféé aké agene mende yimbó meshwe akwó ji metóó. ³⁴ Ajye báne ji, ashwóné upa bímbó ne mmóó *, ata mawéé wyé awé úbí ne ubaá mándée. Abwéé ji anéré mfaá *géjuná jíí, afé ne ji né gepú eyíge ankéé ábélege áchyége manka, éféé ne apelé ji. ³⁵ Bíí ujayagé aferé nka achyé mbóó gepú aké ne ji, 'Pélé me mende yiná. Mbógé ochógé nka épwógé eyí, nkerégé meso nshuge nyé wó éjí'."

³⁶ Jisós agárégé ji mbó, agíí ji aké, "Né ebwó bímbó áléé ayi ndé álere nnó ji alu nte menmé mende yi ánjó átulé mbó ji? Garé me." ³⁷ *Ménleré mabe Esowó ashuú ji meko ake, "Élé ayi agené mbó ji meshwe." Jisós agaré ji aké chó, "Pye wyémbó."

Jisós ajye gé Mata ne Meri

³⁸ Ewyágé Jisós ne baá utóó bíí átane ájye kwóne né meló

fó. Mendée fó ajwolege éféé ayi akamege Mata. Ane Jisós mmye nnó achwó né gepú jíí. ³⁹ Mata abó awya meso wuú yi alú mendée ayi akámege Meri. Ndere Jisós abó akpené mmu, Meri ajwale ji né nenkúné mmye, afworege unó bí Jisós alérege, ⁴⁰ yémbó Mata né égbé ewuú amyé le mankele genó eyíge Jisós anyeé. Eke ewyage Mata ajye jóó ne Jisós aké, "Atá Jgéné ndere Meri alyá me nnó mpye utóó me mbií? Gáré ji áchwó apóo me." ⁴¹ Ata Jisós akuú ji aké, "Wó Mata ówane mmye jye mampye gejamégé unó ne óma óchyége geme jye efwyale; ⁴² Yémbó genó gelu géma élé Meri ne ajyá genó eyígémbó. Amage sé sé gejí eta wuú."

11

Jisós aleré ndere muú abóó manemmye mbaá Esowó (Mat 6:5-13; 7:7-11)

¹ Né gébé gefó Jisós abó anenemmye né mbaá fó. Aké anerege maá utóó wuú ama achwó jóó ne ji áke, "Ata leré ese ndere debóó manemmye mbaá Esowó wye ndere Jon abó aleré baá utóó bíí." ² Éféé Jisós aleré baá utóó bíí ako aké, "Yéndégébé deké denenemmye jóóge nnó: Nte sé, pyé mabó mmyé mábé ne énogé

Pye gefwa jyeé géchwó.

³ Chyége esé menyeé yi dékélege bíí ne bíí.

* **10:34** Elú wáwálé nnó: Bóó Israeli áselé mmóó bwó ne mawéé nkane uka.

4 Jinte gabo yi ese depye eta wyé,
ndere esé ntó déjigente gabo
yi bɔ́ ɔ́pyéé eta esé.
Ɔkamégé esé dékpré né mmua-
meno.”

5 Ne Jisɔs améé aké dése nnó, “Mbɔ́gé ɔlu ne mejeé ne ɔjyegé gáre ji ne metɔ́ utuú ɔké, ‘Mejeé pɔ́ me ntó bred éléé. 6 Menkéé wa achwɔ́, mpɔ́ ne genó eyigé nchyege ji, mejeé wyé ajɔ́ge nyé nnó?’ 7 Ndɔ́fɔ́ ebéé nnó ji ashuge ji meko né mmu gepu aké, ‘Ochyege me efwyale. Ngbé mé gepú ya mbelé ne baá ba, nkwilé gé sé ka mankélé genó nchyé wɔ́.’ 8 Jisɔs aké, mende yiná ashyá mánkwilé ka achyé ji menyéé, yé lé alú mejeé wuú yémbɔ́ ngarege wɔ́ nnó ye épyé nnó, gétúgé adoó menómbi dɔ́ dɔ́, mejeé wuú akwilege nyé ka manchyé ji yéndé genó eyigé akélege ajyé.

Jisɔs alerege nnó ɔké ɔkelege genó, gií Esɔwɔ́ né mmyemenene
(Mat 7:7)

9 “Mbɔ́ ne ngarege enyú nnó, ‘Gige wye Esɔwɔ́ gige, achyege nyé enyú unó bi dekelege, kelege wye kelege ɔ́pye nyé enyú degé ubi. Dóoge wye menombi doó, anénege nyé enyú ewú.’ 10 Kaáge nnó muú yi agigé genó, asele nyé, ne ayi akélégé, agene nyé, ne muú yi anogé menómbi, anénege nyé ji ewú. 11 Ndé muú nyú ayi abegé nte, ne maá wuú agigé ji meshuú, áchyége le ji mmyɔ́? 12 Wá mbɔ́gé akɔ́gé

nekwanchií, achyege lé ji ngat? 13 Mbɔ́gé enyú ákwaá abi delú bɔ́ nchye, dechyege unó ulúúl mbaá baá nyú, ndé gepye ne Nte nyú yi alú né mfaánebuú alá chyé gé Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ abi ágige ji?”

Jisɔs apó ula uma ne Belsebɔ́b mfwa aló nchye
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Né gébé gefɔ́ Jisɔs aféré meló nchye ayi apyé mende fɔ́ álaá mbú. Meló yimbɔ́ aké atanegé ji mmye mende yimbɔ́ aló manjɔ́ mejɔ́. Gejamégé bɔ́ bí awuú ndere mende yimbɔ́ ajóge mejɔ́ matye mawá ebwɔ́ meno. 15 Yémbɔ́ abifɔ́ aké, “Abuú aló nchye né menyamyé bɔ́, élé Belsebɔ́b mfwa aló nchye ne achyége ji uto nkawu ne ábuú aló nchye.” 16 Abifɔ́ akéle meti mamua Jisɔs. Agií ji aké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Esɔwɔ́ ne atóme wɔ́.” 17 Jisɔs ákaá genó eyigé ebwɔ́ áférége, ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Yéndé meló ewé bɔ́ alá pɔ́ meko ama, éténégé. Mbɔ́gé ula gepú ukarégé, uké umye ne ate utyage. 18 Mbɔ́ntó ne élú ne danchɔ́melo, mbɔ́gé bɔ́ bií ákarégé aké ámyé ne ate gefwa jií géténégé. Njɔ́ mbɔ́, gétúgé enyú deke uto ba utanegé mbaá danchɔ́meló, ne nkáge mfére aló nchye. 19 Deké mféregé aló nchye né uto bí danchɔ́meló. Ndere enyú deké mbɔ́, bɔ́ nyú áferege né uto bí wá? Ebyennó ebwɔ́ ambɔ́ aléregé enyú nnó delu gyé. 20 Yémbɔ́,

mbɔgé élé utó bí Ɛsɔwɔ ne mbuú áló nchye, kaáge nnó Gefwage Ɛsɔwɔ gélo mé fá ne enyú.

²¹ “Enyú dekaá nnó, mbɔgé meto muú akpomégé mmye ne unó bee mámbá gepú jí, unó bíi uko ubéé chánéné.

²² Yémbɔ mbɔgé muú yi atóo apwɔ́o jí, achwɔ́gé kpá jí ne umye, afɔ́ge nyé unó umye bíi ebi jí abó anéré metɔ́o wuú wyé, akaré ne ajeé bíi.

²³ “Muú yi ashyagé manténé né depɔ́ ta, ébyennó atya lé déti. Mbɔgé muú ashyagé mampɔ́o me nnó apyé bɔ́o ákaá Ɛsɔwɔ, ébyennó achɔ́ mbɔ élé utɔ́o ba.

Meló nchye ayi akéré meso (Mat 12:43-45)

²⁴ “Gepɔ́gé meló nchye gélu nnó, gébége atanégé muú né mmye akéne akélege melu mangbeé mmye né mmu mewaá. ‘Mbɔgé alá ge melu wɔ́, ajɔ́ge aké nkerege meso né mbaá yi ntané.’ ²⁵ Mbɔgé akerege meso ne agegé nnó gepú yimbɔ́ gela gewa, ákwyé áshwa mé géjí, ²⁶ akerege, afé ase áló nchye abifɔ́ akénéama abi abɔ́o apwɔ́o jí, ákpé ájwólé mmu. Ne gefɔ́o eyíge muú yimbɔ́ ábɛé gebɔ́o gépwɔ́ eyíge mbɛmbɛ.”

Metɔ́o megɔ́megɔ́ ewé wáwálé

²⁷ Jisɔ́s ajɔ́ogé depɔ́ eti, mendée fɔ́ né mmu geluage bɔ́o bimbɔ́ ado elúlú aké, “Metɔ́o megɔ́megɔ́ elú ne mendée yi ábyéné wɔ́ ne aweé wɔ́ ne mámbé jíi.” ²⁸ Jisɔ́s akéré meko ake, “Géjamégé

metɔ́o megɔ́megɔ́ gélu lé ne bɔ́o bí awúu mekomejɔ́o Ɛsɔwɔ, ne apye ndéré aké.”

Bɔ́o akélege ufélékpá

(Mat 12:38-42; Mak 8:11, 12)

²⁹ Ndere Jisɔ́s ajɔ́ge depɔ́ tí gejamégé bɔ́o áchwɔ́ chóme áwúu. Ne Jisɔ́s ajɔ́o ne ebwɔ́ aké, “Enyú njye eniné na debɔ́. Deklege me nléré enyú ufélékpa, yémbɔ́ yé uma nlérégé fɔ́, wye lé ufélékpa ebi *Jona. ³⁰ Wyé ndere Ɛsɔwɔ abó apyé ufélékpa né mmye Jona manleré utó bíi mbaá bɔ́o Ninɛve, mbɔntó ne álérege nyé né mmye Maá Nte Mekwaá, ne njye eniné na négéne nyé. ³¹ Bíi unɔ́o mpa Ɛsɔwɔ, mfwa mendée

né melo Shɛba ákwilege nyé ashule bɔ́o njye enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá tete ewu áchwɔ́ wú unó bí mfwa *Solomun áleré nya bɔ́o ne déngá. Kaáge ye nnó muú alu mbɔ́ né metɔ́o metɔ́o enyú ayi álérege mekomejɔ́o ne déngá apwɔ́o mfwa Solomun yémbɔ́ défyéé fɔ́ matu manwúge wɔ́. ³² Bíi mpa, bɔ́o Ninɛve ntó áshulege nyé ndo mbaá nje eníné fí gétúgé ebwɔ́ abó awúu mekomejɔ́o Ɛsɔwɔ ayi Jona abɔ́o agare ne ákwɔ́ré matɔ́o bwɔ́. Muú yichá alu fá nána ayi mekomejɔ́o wuú apwɔ́o ayi Jona, ne enyú dewuú fɔ́ jí.

Jisɔ́s alerege bɔ́o genjɔ́ogé menyammye

(Mat 5:15; 6:22, 23)

33 “Muú álwégé fɔ étúléká ábele bibí. Yé gesá akpáne fɔ akwéré ewú. Anma ewú mfaá nnó bɔ́ akpégegé mmu gepú ágéné mbaá. 34 Amé mekwaá álu eke etúlékánj né menyammye wuú meko. Mbɔ́gé amɛ jyé álú chánéné, kaá nnó menyammye wyé meko abeé ne gengbó, ne mbɔ́gé amɛ jíj apó chánchá agene gemua mbaá meko. 35 Muú abɔ́ mancheré chánchá agé nnó gengbó eyigé jí aferé nnó agene gépó fɔ lé gemua. 36 Mbɔ́gé muú akwólégé gengbó wáwálé, ayi depɔ́ tíj délá pó né gemua, genwá jíj geko gebéé nyé pópó ndere mewé egénege né gemua.”

Jisɔs ashule ndo mbaá anleré mabɛ Eɔwɔ ne ekwɔ bɔ́ Farasi
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

37 Ndere Jisɔs alú ajóge mbɔ́, muú Farasi fɔ akú jíj nnó ajyé anyé menyéé ne jíj né gepú jíj. Ajye kpé ajwólé, ebwɔ́ álɔ́ manyé menyéé. 38 Muú Farasi yimbɔ́ agégegé nnó Jisɔs alɔ́ manyé menyéé ayi alá shwóné amu wɔ́ ala meno mekpɔ́ fuú. 39 Jisɔs aké ne jíj, “Enyú bɔ́ Farasi dewya matɔ́ nchye ne usée. Néndé gepɔ́ge nyú gélu eké muú ayi ashwónége meso amo ne uchweri menyé, yémbɔ́ né mmu, abelege unó bí jíj abɔ́ né mati mabomabo. 40 Ama jóɔ aké: Enyú delu ukenkené bɔ́. Enyú dekaá fɔ́ nnó Eɔwɔ́ yi akwyé meso genó jíj ne akwyé ntó mmu

wɔ́? 41 Genó eyigé enyú débɔ́ mampye gélu nnó, bóge genó eyigé gelu mmu bɔ́ akpánkpá menyéé nyú déchyé mbaá bɔ́ gekpɔ́. Eféé matɔ́ nyú ntó ábɛ nyé pópó né depɔ́ deko.

42 “Útónkwa úlú ne enyú bɔ́ Farasi. Enyú dekarege menyéé yi dékpáne né makɔ́ nyú dékaré malú afya, déchyɛ Eɔwɔ́ melú emá. Yémbɔ́ depyé unó ebí úlú cho mbaá bɔ́ ne dejinte mangbógé ne Eɔwɔ́. Pyege ukpékpé unó bina. Yémbɔ́ délyage fɔ́ manchye echye ewé enyú debɔ́ dechyege mɛ.

43 “Útónkwa úlú ne enyú bɔ́ Farasi degbɔ́ mánjwólé malú ujwólé ayi énogé né mmu macha mmyemenene ne dekelege nnó bɔ́ átámégé enyú ne énogé ne matoó gese.

44 “Útónkwa úlú ne enyú, délu eké manome ayi álu bibi. Bɔ́ akéne mfaá ákaá fɔ́ nnó akpáne mbɔ́ lé getó wɔ́.”

45 Jisɔs anérégegé manjɔ́ depɔ́ etí, Ménleré mabé Eɔwɔ́ ama aké, “Ménleré ójɔ́ge mbɔ́ depɔ́ etírɛ na, ɔshye mbɔ́ntó esé.” 46 Jisɔs ashuú jíj meko ake, “Útónkwa úlú ntó ne enyú Anleré mabé Eɔwɔ́, enyú denerege bɔ́ matuú ayi ánó nnó ákpa, mánwɔ́ ebwɔ́ yé dachyé déwólé.

47 “Útónkwa úlú ne enyú; enyú dékwyege manómé bɔ́ ekpávɛ Eɔwɔ́ abi ante nyú abó áwané, yémbɔ́ deshya meko mejɔ́ ebwɔ́. 48 Mámpye mbɔ́ enyú degame mbɔ́ lé ante nyú né unó bíj ebwɔ́ ábɔ́ ápyé. Awá bɔ́ ekpávɛ Eɔwɔ́, nána dékwyege manome

bwó. ⁴⁹ Εσωω mfwa dénǵá né gétú eyigé mbó aké, 'Ntome nyé εbwó bós ekpávé ne ángbá bá. Εbwó áchyége nye gentóge bós ba bimbó εfwyale ne áwáne nyé abifo.' ⁵⁰ Elé nje eniné na ne Εσωω agíge nyé εbwó gewu eyigé bós ekpávé bíi, abi bós áló manwáne te mme yina aló úla, kpaá te nána. ⁵¹ Aló nyé mángii manóó mewené Εbel ákwóné ami Sakariya ayi εbwó áwáne ji né mmu εcha ure Εσωω, metómetóó geluó eyigé ápye ure ne melu ewé bós álá kpéné tametame. Ngarege enyú wáwálé nnó Εσωω aló nyé mángigé nje eniné na gewugé bós abi áwané.

⁵² "Utóηkwa úlú ne enyú Anleré mabé Εσωω. Debí εgbógóló menómbi ewé muú akoógé ne akaá Εσωω. Enyú ambóó dékélégé fó mankoó wyé dekaá uchánchá bíi, wyembó ntó ne dégbéé bós abi akelégé mankoó wyé."

⁵³ Jisós anérégé uno εbi manjós, eké ewyage atané dafye, Anleré mabé Εσωω ne bós Farasi áshulé ji mmye, ágii ji bó nkwe ne gejamégé depó nnó áwú ewé étánege nye ji meno. ⁵⁴ Agige ji mbó nnó akwegé nekwené menó ne εbwó amma ji mechó mmye.

12

*Muú akaágé bwóle fó Εσωω
(Mat 10:26, 27)*

¹ Ndere Jisós alú jóoge depó eti, gejamégé bós áchwó nó

ji mme, ájá eké ushye te áηmérege ate. Jisós abwalé kpé ushu ne baá utóó bíi aké, "Sege gébé ne gepó eyigé bós Farasi * áwyá, álú lé bós dembwólé. ² Kaáge nnó genó gefó gépó eyigé ákwérégé geji, bós álá géné nye ne eyigé ábigé ntó géji bós álá kágé nye gépó. ³ Ebyennó, depó deko etiré enyú dejóoge lé né metóó utuú, áwúu nyé déti bíi gbóó. Ne depó etiré enyú degbe gepú dejóoge geju, bós ako áwúu nyé déti.

*Muú ayi débóó mamfó lé
Εσωω épófó mekwad
(Mat 10:28-31)*

⁴ "Ajeé ba, ngarege enyú nnó défóge fó bós. Akáge wá lé muú wáne ne ákáge pyé esé genó eyigéchá. ⁵ Ngarege nyé enyú muú yi debóó mamfó. Fóge lé Εσωω ayi awagé muú, alú wyá uto mamfúmé muú yimbó né mewe ewé éla nómegé. Ngarege enyú wáwálé nnó ji ne alú muú ayi debóó mamfó.

⁶ "Pó enyú dekaá nnó akpóó baá denywóné átá ne ηka eyi éla fuú yé genó wó. Yémbó Εσωω abya ye maá enwyóné ama wó. ⁷ Ne enyú, Εσωω akaá mpa dénkaaré mejwe eti délú yéndémuú nyú mekpo. Dechyégé geme genyú εfwyale néndé denjeá geme né mbe ushuú Εσωω dépwó ekwó denwyóné.

* 12:1 Elú wáwálé nnó: Gepó eyigé bós Farasi ne bós Sadusi getené mbaá *Yis.

Muú ayi áfyéé metóó ne Kras ne ayi ashya ji
(Mat 10:32-39; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Ngarege enyú nnó yéndémuú ayi ágárege gbónónó né mbe ushu bóó nnó alu muú wa, Maá Nte Mekwaá ntó akamege nyé né mbe ushu makiénné *Esówa* nnó muú yimbó alu awuú. ⁹ Yémbó, yéndémuú ayi áshyágé né mbe ushu bóó nnó akágé me, nshyaá nyé ntó ji né mbe ushu makiénné *Esówa*.”

¹⁰ “Génó géma eyigé débóó mankaá gélú nnó, *Esówa* akage jiinte gabo muú ayi ájóóge mejóó mehomebo ne Maá Nte Mekwaá, yémbó muú ayi ájóóge mejóó mehomebo ne Mendoó Ukpea, *Esówa* ájigé fó nte gabo wuú.”

¹¹ “Kaáge nnó gébé gékwónene nyé eyigé ápyéne enyú muú ama ama mánjye téne unóó mpa né macha mmyemenene, ámage sé enyú nnó déténe mbe ushu afwa meló ne bó gómena. Gébé eyigémbó gekwónégé, désomé gé fó nnó depye nyé nnó ne dépoó gemé genyú, ye nnó de jóge nyé nnó. ¹² Né gébé eyigémbó, Mendoó Ukpea égarége nyé enyú genó eyigé débóó manjóó.”

Nekanémejóó gekenkéné gé mfwa

¹³ Ndere Jisós abó achyége baá utóó bíí majyéé na, muú fó né mmu ekwó bóó ajóó ake, “Ménleré, gáre menmé wa akáre geteégé nte sé achyéé eya.” ¹⁴ Jisós akuú ji aké,

“Mejeé, waá ake me mpáné bó mpa nyú ne nkáre geteé genyú?” ¹⁵ Abwólé, ajóó ne bóó ako aké, “Sége gébé, ekagé dénére matóó né unó mme dóó, néndé, genwágé muú gepó fó lé né unó bi ji awya. Yé ábé lé ne gefwa nnó?”

¹⁶ Jisós ajóóge mbó, ató ebwó nekanemejóó ake, “Mfwa fó abó alu ayi awyá mekóó wuú ewé élmé menyéé dóó. ¹⁷ Agií gemé jii ake, ‘Mpye nyé nnó? Mpó sé ne melú ewé mbélége menyéé wa. ¹⁸ Ewyage ake, ‘Genó eyigé mpye nyé gélú nnó.’ Mmu nyé utó ba, ntené ebi unea; mbélége nyé menyéé ne mbwé menyéé wa meko eféé. ¹⁹ Mpyegé mbó, njóge nyé ne gemé yá nnó nana njyé gbée mmye. Nwya gejamé menyéé ayi nnyéé né gejamégé ayme. Njye nyégé, nnyúgé mmóó ne nnyégé genwá.’ ²⁰ Ndere áférége mbó, *Esówa* akuú mende yimbó ake, ‘Wó genkekenegé muú ásíle genwá jyé ne utuú bína ne unó byé ebi óbelé, ulá nyé ebi wa?’ ” ²¹ Jisós aké ne ebwó, “Wyé na ne epyé nyé ne muú yi aké lé gé unó uko nnó ubé ebií ayi álá aké lé gé unó ebi mampye depóré *Esówa*.”

Jisós alerege nkane debóó mambé ne Esówa ne unó mme
(Mat 6:24-34)

²² Jisós anérége aké ne baá utóó bíí, “Ndere elúmbó, ngarege enyú nnó dechyégé fó gemé enyú efwyalé mankelé genó eyigé dényé ne mandeé ayi défyéé nyé. ²³ Kaáge nnó genwá enyú genéá

gepwɔ menyεέ ayi dényεέ ne menyammyε enyú aηεά apwɔ mandeé ayí défyεέ. 24 Pége denywɔné, deti depené menyεέ, déferεge ne débélégé mbwé. Dépó ye ne malu ayí débelege menyεέ, élé εσωω ne achyége déti menyεέ. Ne enyú denεά dó né ame εσωω depwɔ denywɔné. 25 Déchyεgé geme nyú εfwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekáge gbée yεé bíi uma né aηme ayi εσωω achyé jí nnó débélé fá mme? 26 Epyé nnó ne ji amyε mambé ne unó uko ebi úchyége ji genwá, ayi alá kaágé pyé ye ekéké genó ewéna? 27 Pége dégé unó mewaa ebi úkome ukoo ulúúl ndere úwéné, úpyé fɔ utó, ukwyége ye mandeé. Yémbɔ ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomun ayi abó awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alómé akwɔné ukoo ebi unó bina. 28 Mbógé εσωω achyεge bya mewaa bina ukoo ulúúl. Bya ebi fina ulú ube geyá úgbó atuú áfyé mewε, deféré nnó ákágé chyεé fɔ enyú mandeé apwɔ ndere ji apele bya mewaa? Metóó ewé enyú defyεé ne εσωω éηené kpaá épwɔ amu. 29 Ebege mbɔ, dechyégé fɔ geme enyú εfwyale mankélégé genó eyigé dényεé ne eyigé dényúu nyé. 30 Elé bɔó bi alá kaágé εσωω ne áchyεge geme bwó εfwyale yεndegébé mankélégé unó bina. Kaágé nnó Nte nyú εσωω akaá me nnó debɔ mambε ne ubi uko. 31 Ne myége mangε meti

ewé εσωω abεé mfwa nyú, dépyεgé mbɔ, achyεge nyε enyú unó bina uko.

Ekáge muú abya εσωω gétúgé unó mme (Mat 6:19-21)

32 “Baá ba, défógé, ye lé délá déja wó, Ata εσωω ajya mé enyú nnó dényεέ genwá né mmu gefwa jí. 33 Kpóge unó bi déwya uko, déchyε ηka yimbɔ mbaá ubyá bɔó. Kelege úba ebi ulá chógé, ewéna eléré nnó debéle gefwa genyú né mfaánebuú mbaá yi genó gélá kaáge ta. Yé menjó alá kaágé jó, ye ukye úla kaágé nyé. 34 Kaáge nnó mbaá ayi muú ábélege gefwa jí, efé ntó ne metóó wuú ebée.

Bɔó Kras ábɔ mangilé ji

35 “Kpómege mmyε lwεge mawε álúli, 36 dégile nderé bɔó ágile nte bwó nnó akéré meso né epaá neba ewé ji ajoyé. Akérégé meso adogé menómbí ákágé néne ji éwu ténéténé. 37 Éfwó élú né baá defwé abi nte bwó akérégé meso, ábánege ebwó peé! Ngarege enyú wáwálé nnó, akpomege nyé mmyε, agaré ebwó nno ájwólé ka ji akpá menyεé achyé ebwó ányé. 38 Éfwó élú né baá defwé abi mbógé mbɔó gepú achwógé, ye ne metóó utuú ye gejyéjyégé bí, ábánege ebwó peé.

39 “Kaáge nnó mbógé mbɔó gepú akaáge gébé eyigé menjó achwóó gyá nyé geji akpé mmu, mbó ajwólé abame géjí nnó menjó akáge achwó agyá akpé mmu. 40 Enyú ntó kpómege mmyε,

gétúgέ Maá Nte Mekwaá akerege nyé meso né gébé eyíge délá dékágé.”

Baá defwé abo mampye matóó bwó chánchá
(Mat 24:45-51)

⁴¹ Pita akuú Jisós aké: Atá, “Ótó mbó nekanémejóó eni né eta esé waá mbaá bóó ako?”

⁴² Ata ama ló mangaré ebwó ake, “Bege ndere maá utóó ayi awyaá denḡa, apye utóó bií chánchá. Nte wuú alyaáge ji ne baá defwé abifó nnó apélé ebwó, achyege ebwó menyé chánchá né gébé gelógéló. Maá utóó yiná alu ndé gefógé muú? ⁴³ Galógáló abeé nyε ne maá defwé yimbó, gébége nte wuú akerege meso agéne nyε nnó ji apye utóó bií chánchá.

⁴⁴ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nyε ji ndere muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. ⁴⁵ Ne mbógé maá utóó yimbó abegé ayi áwyaá gepó gebogebo, ajóge nyε ne gеме jíí aké, ‘Nte wa abelege nyε dóó ne achwó,’ ne aló nyé mantúlégé baá defwé abifó, andée ne ande ne manyéégé menyéé ne manyúgé mmóó te mapyéne ji. ⁴⁶ Mbógé apyége mbó, nte maá utóó yimbó achwó kwó nyε ji neḡmé né gébé eyíge ji alá kaá nnó achwó wó. Abanégé ji mbó, achyege nyε ji gekpékpé efwyale ewé ebóó epwóó amu nnó ájyé ábáné bóó ubée

⁴⁷ “Maá defwé ayi akaáge genó eyíge nte wuú akélege nnó ji apye ne alá pye géjí wó, nte wuú agarege nnó ábwólé ji ula ádó chánéné. ⁴⁸ Mbógé

maá utóó alu ayi apyεge gyé né mechó ewé akpáne matúlé, yémbó elé alá kaá genó eyíge nte wuú akélege wó, ajíí matúlé ájámé. Enyú debó mankaá nnó muú yi áchyegé ji gekpékpége genó, ji ne ame mako apéle. Muú yi áchyége ji genó eyíge mbó, ji ne áchérege ji chánéné.”

Mekomejóó Jisós achwó ne mawámé epfó nesó
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Jisós ama jóó nnó, “Nchwó né mme yiná manlwéé mewε, ne mbógé ébó élo mé manlúlé, mbó metóó égóó me. ⁵⁰ Afyé nyé me né efwyale wyé ndere áfyé muú mmú nnyi nnó awó manaá Esowó. Wyé kpaá depó etí dékogé ne metóó wa ékwené.

⁵¹ “Enyú deféré nnó nchwó fá mme mámpye nnó bóó ábé nesó ne ate? Kaáge nnó nchwó lé mampye bóó áfá mbwa ne ate. ⁵² Ló nána ojyége mbε, bóó ábege makpó áta né ulá gepú, ákárege nyé, álé ábeé nyé né égbé wá, ápea áshyá nyé me. Mbógé ápea álú égbé wá, áléé áshyá nyé me. ⁵³ Nte ashya nyé manwú mechó ne maá wuú ayi mende, maá ayi mende ntó ashya nyé manwú mechó ne nte wuú. Mmá ashya nyé ewé maá wuú ayi mendée, maá ntó ashya nyé ewé mmá. Nmogétá ashya nyé ewé mendée maá wuu, mendée maá wuú ntó ashya nyé ewé nmogétá wuú.”

*Muú abó mancheré akad
ndere ji atené ne Esɔwɔ*

(Mat 16:2, 3)

⁵⁴ Jisɔs ama jɔɔ ne ekwɔ bɔɔ aké, “Enyú degégé gekó yendégébé géké génywérege dejogé deké, ‘Manaá achwɔ kwé. Ne akwene ntó.’

⁵⁵ Yéndégébé degégé nnó, ‘Gefwene nebá gélé chwɔ’ dekaaá nnó genɔme gechwɔ jyá. Ne mbɔntó ne ébéé.

⁵⁶ Enyú bɔɔ dembwólé, ndere dépéle mfaá ne mme délóo ndere bií ubé nyé. Epye nnó ne enyú delá géné unó bí Esɔwɔ apyé mbɔ né gébé eyí?

*Kwye depɔ ne muú
mawámé wyé*

(Mat 5:25, 26)

⁵⁷ “Enyú ambɔɔ dekágé fère fɔ, dékáa genó eyí gélú cho eyígé débɔɔ mampye?

⁵⁸ Mbɔgé muú nyú abɔgé efwyale ne muú mawámé wuú, ne muú yimbɔ ajyeye kpó ji né eso, abɔ mankwɔ ji mata nnó ajá mechó ewémbo meso ndere ebwɔ alú jyéé jyéé. Ebege alá pyémbo wɔ mbɔɔ ujwɔɔ ajye nyé ne ji mbaá mémpané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú bɔɔ bɔ nku, ne bɔɔ nkú áfyéé nyé ji denɔ. ⁵⁹ Ngarege enyú nnó, átánégé nyé denɔ etirémbo kpaá te ákwóle ujwɔɔ bimbɔ uko.”

13

*Kwɔré metɔɔ wyé ne ɔpɔ
mbɔgé mbɔ fɔ wɔ ɔgbɔ*

¹ Né gébé eyigémbo, bɔɔ áchwɔ gáre Jisɔs mechó fɔ ewé

ebɔ epyeé ne bɔɔ Galilíí fɔ. Ndere ebwɔ ápyé ure, Palet Góména né Rom, ató bɔɔ nnó áwá ebwɔ. Ajyeye áwá bɔɔ bimbɔ ne manoó bwɔ macho ne amí menya eyí ápyé ure. ² Jisɔs awúgé mbɔ agíí aké, “Déferé nnó bɔɔ abi ágbó mbɔ, élé ápyeé ubeé ápwɔɔ bɔɔ Gálilíí abifɔ? ³ Epófɔ mbɔ. Ngarege enyú nnó: Mbɔgé delá *kwɔré matɔɔ nyú wɔ, deniíge nyé geme nyu geko nka ama. ⁴ Tége genó eyí gépyé né melɔ Silɔm. Enyɔɔ ekwé éwá bɔɔ nekwuneáléé. Déferé nnó bɔɔ bí ágbó mbɔ, élé ebwɔ ápyeé ubeé dɔɔ ápwɔ bɔɔ Jerosale abifɔ? ⁵ Epófɔ mbɔ. Ngarege enyú nnó, Mbɔgé delá kwɔré matɔɔ nyú wɔ, deniíge nyé geme nyu geko nka ama.”

*Nekanémejɔɔ genɔɔ eyí géla
wɔmé*

⁶ Ne Jisɔs agaré ebwɔ nekanémejɔɔ eni ake, “Mende fɔ abó ape genɔɔ * gefɔ né mekɔɔ wuú, gébé gékwónégé ajye pe nnó genɔɔ eyigémbo gewɔ ne ji akyé umpomé ne ye géma agé wɔ. ⁷ Né gébé eyigéfɔ, ajɔɔ ne muú utɔɔ wuú aké, ‘Anmé álé mbɔ aleé ayi nchwɔɔ mankyé umpomé fá né genɔɔ eyi ne ye gefɔ ngéné. Ke géjí gékwé, géfɔɔ mbaá detú.’ ⁸ Muú utɔɔ aké, ‘Atá, nne wɔ mmye, ma lyaá géjí gébé né nme néma. Nchome nyé ula bií ngyá, ngbele ujwaá wyé. ⁹ Mbɔgé nme néchá gewogé elɔ, gélagé wɔ wɔ ɔkágé ké geji ɔnmé mme.’”

* 13:6 Elú wáwálé nnó: Genɔɔ eyige mende yimbɔ apéne akuú geji *fig.

Jis̄as apye mbwéré mendée alo mankene né bií uwyaa

10 Bií uwyaaá b̄oó Jus f̄o úkwónégé Jis̄as abó alerege b̄oó né mmu εcha mmyemenene. 11 Mendée f̄o abó alu éféé, ayi meló nchye ájyálé ji gempyó, ála κε pyópyó. Ameé né aηme nekúuneáléé ne akágé nyaá mmye aké cho. 12 Jis̄as age mendée yimb̄o, akuú ji ne aké ne ji, “Mmá lo nána ojyégé mbε nemée neé nébyé.”

13 Ajóge mb̄o anéré ji εbw̄o mmye, téné téné mendée yimb̄o atoo, anyaa mmye atené cho, alo mamfégé Εσωω.

14 Muú kpaá né εcha mmyemenene agégé nnó Jis̄as apye mendée yiná atoo bií uwyaaá bw̄o, met̄oó ésó ji. Alo manwégé b̄oó aké, “Ndó élú ékéné eyí b̄oó ápye ut̄oó. Chwósge lé né ndo yimb̄o nnó ápye enyú detoo. Muú amagé chwó sé né bií uwyaaá.” 15 Atá Jis̄as aké ne ji, “Enyú b̄oó dembwólé! Yéndé bií uwyaaá, yéndemuú nyú, akágé ná mp̄o wuú nnó ajyé ányú manaá? 16 Mechó ewé mendée yina élú nnó alu mpyáne Abraham, ne danch̄omeló afye ji né εfwyale né aηme nekúuneáléε. Epó galógáló nno áféré ji né εfwyale bií uwyaaá?” 17 Jis̄as ajóge mb̄o, b̄oó mawámé bií mmyé égbó εbw̄o yémb̄o gejamégé b̄oó álú ne nechóchó né ufélekpá εbi Jis̄as apyéε.

Nekanémej̄oó mbwé ayi

akuú ji M̄osta

(Mat 13:31, 32; Mak 4:30-32)

18 Ne Jis̄as agii gemε jii aké, “Gefwage Εσωω gélú mb̄o nnó? Mmεge ná geji ne ndé? 19 Gélú nkane mbeé mbwé ayí akuú m̄osta, eníné muú ab̄oó apené né mekw̄o wuú. Néchígé, néwé, nébw̄olé gekpékpégé gen̄oó ne denyw̄oné déténege anyua bw̄o wyé.”

Nekanémej̄oó Yis

(Mat 13:33)

20 Jis̄as ama gii gemε jii aké: “Mmage mée na gefwage Εσωω ne ndé? 21 Gelú ntó nkane yis uka εbi upye br̄ed amualé εbi mendée abo achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaá te flawa meko amuále.”

Menómbi mamkpe né genwá eyi gélá gebyéé élú mámálé

(Mat 7:13, 14, 21-23)

22 Jis̄as alú kéne ajye né Jerosale. Ndere ajyé, akoge malómáló, alerege b̄oó mekomej̄oó Εσωω. 23 Muú f̄o agii ji aké, “Ata, b̄oó bií ányéé nyé genwá eyí gélá gébyé áβεé nyé élé gachyé?”

Ne Jis̄as aké ne b̄oó ako, 24 “Enyú myége lé mamkpe né menómbi ewé élú mámálé nnó depó. Néndé ngarege enyú nnó gejamégé b̄oó ámuáme nye mamkpe, ne metí ébé nye. 25 Gébé gékwónenege nye, eyigé mb̄oó gepú akwilege ka, agbé menómbi. Gébége agbége εwú, enyú bí délaá dafye denóme nye menómbi dekuú

nnó, 'Ata, néné esé menombi.' Ne ajoge nye ne enyú aké, 'Nkágé fò mbaá yi enyú detané.' ²⁶ Enyú delo nye manéné mmye deké, 'Pó esé debó dejwolé mbaá ama ne wò, denyé menyéé, denyú mmáó? Pó òbó òchwó né melo sé ogarege bọ́ mekomejọ́ Esòwò?' ²⁷ Yémbò ashúge nye enyú meko nnó, 'Ngarege enyú, nkágé fò mbaá yi detané. Kwílege me ushuú. Enyú dekene depye nchye!' ²⁸ Ne degene nye Abraham, Asek, ne Jakòb chónchó ne bọ́ ekpávè Esòwò ako ndere ájwolé mbaá ayi Esòwò ágbárege gefwa jíí, enyú delile nye, ne denyéé mánéné ne mataó usóó. ²⁹ Né gébé eyígémbò bọ́ átánege nye né umé malò mme mako, manye gefwa eyigé Esòwò ágbárege. ³⁰ Kaáge nnó bọ́ fò abi anóge mbò ebwó, álaá nye bọ́ apó mpa ne bọ́ abi álu bọ́ apó mpa álaá nye afwa."

³¹ Wyé né gébé eyígémbò, bọ́ Farasi fò áchwò garé Jisòs aké, "Kwélé fa chó geba eyigéchá néndé Mfwa *Heròd akélege manwá wò." ³² Jisòs aké ne ebwó, "Chóge dégaré muú defyá yimbò nnó, ji akaá nnó mferege aló nchye fina mmage mpye bọ́ mamée átoó ne wyémbò ne mmáge pyé geyá. Fí ndò élé ne nnérege utó ba. ³³ Yémbò yelé mbó njóó, mbó manlyá fina nyye Jerosale, nkene neke geyá ne ndó epéa. Elómé fò nnó áwá muú ekpávè Esòwò né mbaá yichá ékosé né

Jerósále wó."

*Jisòs asomége Jerosale
(Mat 23:37-39)*

³⁴ Jisòs aló mánsómégé ake, "È é Jerosale, È é Jerosale, de-wane bọ́ ekpávè Esòwò ne detome abifò ne mataá, bọ́ dentóó abi Esòwò atómé eta nyú! Mmua mé ndò ndò ne ndò, manyweré enyú nkwere nkane mekwò akwérege baá bíí, yémbò enyú dékélégé fò. ³⁵ Gége yé nnó, melo nyú éla mé mábómé. Ne ngarege enyú nnó, elo fina eyjégé mbe, enyú démáge gésé me kpaá te bíí ebi enyú dejoge nye nnó, 'Mejé ébé ne muú ayi achwóó né mabò Atá!'"

14

*Jisòs ama pye mende fò atoo
né bíí uwyáá bọ́ Jus*

¹ Né bíí uwyáá ebifó, Jisòs ajye nyé menyéé né gepúgé mende fò. Mende yimbò abó alu muú kpaá bọ́ Farasi. Ndere Jisòs alú éféé, bọ́ ápéle ji chwéchwé, nnó ágé genó eyíge ji apye nye bíí bimbò. ² Eféé mende fò ayi uká ne amu úmualé, abó atené mbe ushu Jisòs, ³ Jisòs agíí bọ́ Farasi ne Anleré mabé Esòwò abi álu ntó eféé aké, "Ébé esé egaré nnó muú akage pye muú nemée atoo né bíí uwyáá?" ⁴ Yémbò ebwó akeré ye ji meko wó. Ne Jisòs agbaré mende yimbò apye ji atoo, agaré ji nnó ajyé. ⁵ Eké éwyage Jisòs agíí ebwò aké, "Mbógé muú nyú fò ne maá wuú akwegé né gepyégé manaá bíí uwyáá, ye élé mpò wuú ne akwené, muú

yimbo anyógé wáwá akpé mmu aféré jí?" ⁶ Nkwé yiná apwá ebwó amu, apye ebwó ála bōmbō.

Esowō aklege lé muú yi alá bwé gé mmye ne ayi anéne mane

⁷ Jisōs agé gé nnó bōó abi álóó bwó epaá, áchwóge ájyá lé malu ujwólé malómaló, agaré ebwó nekanémejóó eni aké: ⁸ "Yéndégébé ákugé muu né epaá neba ajwólé lé né melu ewé bōó ako ájwólege. Akelé gé fō melú énogé. Mbógé ojwólé gé wyé, ékáge b́é nnó ákuú mbōntó muú yi apwáó wō. ⁹ Gébégé muú yimbo achwógé, mbōó epaá agarege nyé wō nnó, 'kwílé melu ujwólé ewe, muú kpaá ajwólé.' Mbógé épyé gé mbo ojwólege nyé né melú ewé élá pó ne énogé, éféé mmyé égbóó nyé wō. ¹⁰ Yéndégébé ojyégé epaá, jwólé né melu ewé élá pó ne énogé. Gébégé muú yi aló wó epaá achwógé gé wó éféé, ajoge nyé ne wō nnó, 'Mejeé wa, kwílé fá chó jwólé né melú énogé.' Gébégé épyégé mbo óbe nyé ne énogé né mbe ushu bōó. ¹¹ Wyé mbo ne Esowō áwane nyé muú ayi ábwége mmye gelu ne ábwége nyé lé ayi alá lérégé mmye."

¹² Jisōs ama jóó ne mbōó epaá yi akuú jí aké, "Yéndégébé óké opye epaá, ókugé fō wyé lé ajeé byé, anjé byé ne bōó ula gepú byé. Ókugé fō wye lé afwa meló gétú gé ebwó ákáge kuú nyé wō ntó né ewu bwó epaá. Apyégé mbo áshúge

wō galógáló ayi opyé eta bwó. ¹³ Óké opye epaá, kuú lé bōó gekpo, ubwéré, ukókóré bōó ne abi amé nónómé. ¹⁴ Mbógé opyégé mbo, óbe nyé ne metáó megóme gó gétú gé bōó bimbo ákáge shúu fō galógáló ayi opyé eta bwó. Galógáló wyé atanegé nyé mbaá Esowō né gébé eyí gé bōó abi álu cho ákwilege nyé né negbo."

Nekanémejóó epaá neba (Mat 22:1-10)

¹⁵ Ndere Jisōs ajoge mbo, muú fō ama ayi abó anyéé menyéé ne jí akame ake, "Wáwálé galógáló alu ne muú yi anyéé nyé menyéé né mbaá ayi Esowō ágbárege gefwa jíí." ¹⁶ Jisōs awú gé mbo, aló mangare jí abya aké, "Né gébé gefó mende fō abó apye gekpékpé gé epaá, akuú gejamé gé bōó. ¹⁷ Gébé gékwóné gé, ató maá defwé wuú nnó ajyé agaré bōó bí jí akuú bwó epaá nnó, 'Achwó epaá échwó ló.' ¹⁸ Ajyégé, agé muú ama ama ne yéndé muú aló mandoré úbómeno agare wyé ewú. Muú ayi mbe aké, 'Wyé náná ne nnamé mekóó wa nkelege manjye gé ewú. Chó gáré nte wyé nnó ekagé asó metáó nnó nchwó epaá wuú wó.' ¹⁹ Ama jyé gé ayifó, mende yimbo ntó aké, 'Wyé náná ne nnamé mpó eyí ékyá makóó efya, nlu mé téné manjye muá éjí wá epyé utóó. Nkpa enyú geká, ekage désó metáó nnó nchwó wó.' ²⁰ Ama jyé gé ayifó, mende yimbo ake, 'Wyé náná ne mbané mendéé wa gétú eyige na nchwó fō.'

21 “Maá defwé yimbo akérégé meso, agaré depo etíré na deko mbaá nte wuú; ayi akuú epaá, ne aké awuú mbo metóó esóó ji dóó. Ama tó maá defwé wuú aké, ‘Chó né metóó melo ne anóó mati ayi kókó ne ayi kpakpa, okuú ubwéré, abi amé nónómé, ukókóré bóó ne abi gekpo nnó achwó gepú ya.’ 22 Maá defwé ajyégé, akéré meso aké, ‘Ata mpye mé ndere ojóó ne gepú gélú danbée.’ 23 Nte wuú, ama gáre ji aké, ‘Chó náná né baá maló ne bó dachi ako ne mati ayi kókó, ogaré bóó áchwó ápyé gepú yá gégbee. 24 Kaá nnó bóó bi mbó nkuú mé ebwó, áshyá manchwó ye muú ayi áfwórege menyéé wa ayi ntyéé apó.’ ”

Gefóó eyigé muú abóó mamkpomé mmye mambé ménkwólé Jisós

(Mat 10:37, 38)

25 Ndere Jisós ama lo manjyé gé neke níí, gejamé gé bóó ákwólege ji. Eké éwyage aténé, abwólé ushu, ajóó ne ebwó aké, 26 “Muú akágé bé fo ménkwólé wa mbógé alá agboó ne me apwó mmá wuú ne nte wuú ne amá agbógé ne me apwó mendée wuú, baá bíí ne anmé bíí. Ne amá agbógé ne me apwó geme jíí. 27 Muú akágé béfo ntó ménkwólé wa mbógé alá kamé negbo akpá ejíí gekwa akwólé me ne gejí wó.

28 “Mbógé muú nyú ama ashuú manténé enyón, abó kpé mbe ajwólé, aféré chánchá meno nka eyi gepú eyigémbó genyéé nye ne

akaá wa abe nyé ne nka eyi ekwanegé manéré géjí? 29 Mbógé alá feré mbo wó, ébé nyé nnó anéré gé fo gepú eyigémbó, atenege nyé lé nébómé, bóó bi ákóoge eféé ágegé nebómé eniné mbo, álo manjwáné áke: 30 ‘Gé muú yi aké atenege enyón, épwoó ji.’

31 “Ekáge bé nnó mfwa ajye myé bee ne mfwa ayifo. Mbógé akwilege manjye, gé nnó Mfwa ayifo achwoó ne bóó gejamé abi apwóó abíí né malú ápéa, apye nnó? Nnó abó kpé mbe ajwólé ne bóó bíí aferé wa akáge myé nyé bee ne bóó bimbo? 32 Mbógé agegé nnó úpwóó nye ebwó, aferege nyé bóó ató nnó ajyé ábáné mfwa yimbo ndere alú tete, akwóó ji mata nnó ágáre éle genó eyigé ji akélege nnó ebwó áchyé ne álya ebwó ábé né nesó. 33 Wyé na ntó ne enyú debóó mankpomé mmye.” “Muú akágé bé fo ménkwólé wa mbógé alá kámé mánlyá unó uko wó.

Mechó menkwólé Jisós ayi atóó getóó

(Mat 5:13; Mak 9:50)

34 “Mega élú genó gelógéló ne mbógé mega élá pó sé ne ugo bíí, ápyéé mbo nnó ne ugo bíí ukéré? 35 Efúlé sé genó. Muú akágé gbéé fo éwú né mekóó, yé ama áchwáre ne ujwaá ne ágbé né mekóó élmé fó. Agbéle lé éwú gbéle. Muú yi awyá matu áwú.”

15

Nekanémejóó egómmé ewé

enomé

(Mat 18:10-14)

¹ Bií uma ánselé ñka makpo ne abifó abi ápyeé ubeé, áchwó mánwú mekomejóó Jisós. ² Ne bós bi akúu ébwó Farasi abi áferé nnó álú cho né ebé Éσωω ne *Anleré mabé Éσωω ágégé na matós ásó ébwó áke, “Mende yina alu geluá ne bós ubeé ne amá anyéé menyéé ne ébwó.”

³ Εφέε Jisós ató ébwó nekanémejós eni aké, ⁴ “Mbógé muú nyú awyaá usaá magónηme úta ne éma enogé apyéé nnó? Nnó ályágé fó ayi usaá uni meso nekuúneeni ne ajyé ákélégé ewé enomé kpaá té ágéne? ⁵ Gébégé akélgé, agegé, akpane anéré mankwó abene. ⁶ Achwógé mmu akú ajeé ne ate áñmé aké, ‘chwóge débé mabeé. Εγónηme wa ewé ebó enómé, ngé.’” ⁷ Ne Jisós aké: “Ngarege wó nnó wyémbó ntó ne matós agós bós dós né mfaánebuú gétúgé muú ubeé ama ayi ákwóre metós wuú ne genwá jí epwó gejame bós abi álú cho alá bó mankwóre matós bwó wó.

Nekanemejóó ñka eyi énomé

⁸ “Mbógé ntó mendée fó awya bó sére áfya ne ama anogé apyéé nnó? Alwégé mewε áshwá gepú jí, ápéa akélé kpaá te agéne? ⁹ Ne akélgé agegé akú ajeé bíi aké chwóge débé mabeé, sére wa ayi abó ánomé, ngé jí.” ¹⁰ Ne Jisós aké: “Ngarégé wó nnó. Wyεmbó ntó ne makiénné Éσωω ábeé ne nechóchó gétúgé muú ubeé

ama ayi ákwóre metós wuú ne genwá jí.”

Nekanémejós maá ayi ánomé

¹¹ Jisós ama jóó aké, “Mende fó abó awya baá ande ápéa. ¹² Bií uma ayi meso aké ne nte wuú, ‘Atá karé geteé chyé eya.’ Εφέé ne nte wuú akaré achyé ejíi. ¹³ Aségé gebagé geteé jíi ébelé ye mboó ndó wó, akpó ase ñka, alyá meló wuú, afé neke tete né meló kpaá ewéchéá, éféé ne akwené menya anyéé ñka meko. ¹⁴ Anyégé ñka jíi ébyegé eké getú ne mesa ayi ákwené né meló ewémbó alá ámu amu. ¹⁵ Εφέé ajye gé mende fó né meló wembó, ákwe jí uká ne mende yimbó ase wyé jí séle né utós mámbámé mekwende jíi né mekwó wuú. ¹⁶ Afé mámbámé ne muú ayi achyége jí menyéé ápó, mesa amyε jí dós ne akelege ye manyéé ntó uchachuú gasala ébi ukwéndé unyéé ¹⁷ Gébégé jí aferé defós tíi dékeré aké, ‘Bós utós nte wa ányé ágbége, ayifó alaá, nlu fá ndere mesa. ¹⁸ Nkerege meso mbaá nte wa nné jí mmye nnó, Ata, mpye gabo né égbé Éσωω, ne gyé eta wyé. ¹⁹ Mfu sé ayi mbeé maá wyé wó. Σε le me nkane muú utós wyé ama.’ ²⁰ Ajógé mbó, akwilé afé mbaá nte wuú. “Ndere álú tete nte wuú agé jí nkane achwósó, gejeé ne meshwe gekwó jí metós, alomé ajye kpá jí atyá ábogéné mme. ²¹ Maá aké, ‘Ata mpye gabo né égbé Éσωω ne eta wyé. Mfu sé mambé maá wyé wó.’ ²² Ajógé

mbò, nte wuú aké ne baá defwé bií, chóge wáwá dépe nkwi melméló dechwò defyé ji mmye, 'Ma fyége ji ñkpáganeré ne unó uká. ²³Ma chwóge ne mpò mabò déwá depyé epaá. ²⁴Mbò mferé nnó maá wa yiná agbó, ne alu mebe, abó anó ne mmangé ji, eféé ne epaá élóó.'

²⁵ "Gébége ányé epaá ewémbò, mámbé mende yimbò alu né mekòó aké akerege meso alé kwókwólé ne gepú, awú ubeé né dachi bwó ²⁶Ne atené agií maá defwé aké ndé mechó élú dachi sé? ²⁷Agiígé mbò, maá defwé agaré ji ake, 'Menmó wyé ne ákeré meso mebe ne nte wyé metòó egòó ji awané ji mpò mabò.' ²⁸Awúge mbò metòó esó ji kpaa ashya mánkpe mmu dachi, eféé ne nte wuú achwó né ji mmye nnó akpé mmu. ²⁹Yémbò atené éshyéne ne nte wuú aké, 'Gejame ayme ayi me nkwené na nkane memfwé eta wyé, nlú dantó mekpo ye dámaa, ochyé me ndé? Ye maá mbyéné mme yi ochyé me nnó nnye ne ajeé ba ne metòó megomegò apó. ³⁰Ne gébége maá wyé yi akwené menya anyéé ñka ne andée deno ake achwó ówá ji mpò mabò?' ³¹Nte wuú akú ji aké, 'Maá wa ólu ne me fá yendégebé ne unó uko ébí nwyá élé ebyé ³²Yémbò esé abi mmu debò mampye epaá ne metòó megomegò gétúgé menmó wyé ayi débó déferé nnó agbó ne alu mebe, abó anó ne dégé ji nána.'

16

Jisòs agare nkane muú abòó mangbaré ñka jii

¹ Jisòs ama garé baá utòó bií nekanémejòó eniné fò aké, "Muú ñka fò abó alu, ayi awyá muú utòó wuú ayi apéle unó ñka bií uko. Gébé gefò, bòó fò áchwó garé ji nnó muú utòó wuú achòó ñka jii. ²Ne akú muú utòó yimbò, achwógé, agií aké, 'Ndé gefò genó eyi nwuú mbò nnó opyéé? Chó, chwó ne bò ñwe ako abi ósamé unó ba, óshuú me nende opó sé muú utòó wa.'

³ "Muú utòó yimbò agige geme jii ake, 'Mpye mbò nye nnó, nana ayi nte wa áchwó féré me né utòó? Mpò ne eshye mangbaré esaá, ye deko degbóo me mmye.' ⁴Eké ewyáge ake: 'Nana nkaá genó eyigé mpye nye, nnó gébége nte wa aférege me né utòó, mbe ne ajeé abi ápoóge me né upú bwó.'

⁵ "Eféé, ne muú utòó yimbò aló mankuúge bòó abi ágbárege nte wuú ujwòó ama ama. Agií muú ayi mbe aké, 'Ógbaré nte wa nnó?' ⁶Muú yimbò aké, 'Ngbarege ji usaá ndá mawéé uta.' Muú utòó yimbò aké, 'Gé ñwe ayi óbó samé wyé, se wáwá jwólé mme, ókwóré, ósá usaá ndá mawéé upéa meso éfya.' ⁷Ama agií ayifò ake, 'Wò gbare nte wa ujwòó nnó? Aké, 'Ngbarege ji usaá úba Erise uta.' Muú utòó yimbò ake, 'Gé ñwe ayi óbó samé wyé na, kwóré, sá usaá úba uni.'

⁸ "Nte muú utòó yimbò agége nnó muú utòó wuú

anyé ji upwɔ, akame ake, nte mende yina akpaá. Jisɔs anerege nekanémejóó eni ake, bɔ́ mme bina ápye uno bwó ne defɔ́ ápwɔ nkane bɔ́ Éswɔwɔ ápyé ebi bwó. ⁹ Nka elúmbɔ, ndɔ yifɔ epye gabo. Ne nchyege enyú majyé nnó debó nka eyi déwyaá dépyé dejeé ne Éswɔwɔ nnó gébége nka yina ébyege ásele nyé enyú, ábelé né melu ewé geɲwá eyi gélá gébyeé.

¹⁰ “Muú yi anerege metɔ́ ne ji né ekéké genó mbɔntó ne anerege metɔ́ ne ji né eyigé kpaá. Ne muú yi áfwalege muú né ekéké genó mbɔntó ne áfwálége muú né eyigé kpaá. ¹¹ Mbɔgé enyú dekágé béle fɔ́ nka chánéné eyi ndɔfɔ́ épyé gabo, epyémbɔ nnó ne áchye enyú genó gembó? ¹² Mbɔgé dekágé chéré genó eyigé muú ayichá chánéné, ndé muú ábɔ́ genó áchyége nnó gébé eyigé enyú?”

¹³ “Maá defwé ama ákágé kpá fɔ́ defwé mbaá bɔ́ apea gébé gemaá. Apyégémbɔ, apaá nyé ama agboó ne ayifɔ. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifɔ. Enyú dekágé nógé fɔ́ Éswɔwɔ ne nka gébé gemaá.”

¹⁴ Bɔ́ Farasi fɔ́ abi abó álú eféé áwuúge mechó ewé Jisɔs ajɔ́, álɔ manshwá meshwá gétúge ebwó ágbóo ne nka dɔ́. ¹⁵ Eféé Jisɔs ake ne ebwó, “Enyú delu bɔ́ abi débwólege bɔ́ nnó enyú delu cho, yémbɔ Ata Éswɔwɔ akage matɔ́ enyú. Kaáge nnó unó bi bɔ́ afége nnó úl, úlú ukwenkwe né mbe ushu Éswɔwɔ.”

**Gefwagé Éswɔwɔ gepwɔ mabé áyi nyá*

¹⁶ Jisɔs amá aké, “Gébé genyá, bɔ́ áwúu le *Mabé Mosis ne unó bi bɔ́ ekpávé Éswɔwɔ ábɔ́ ásamé. Lɔ né gébé eyigé Jon achwɔ́, bɔ́ ágárege abya melómélɔ́ gefwa eyigé Éswɔwɔ ágbárege ne bɔ́ ako ámyé ne eshye mankpe mmu gefwa yimbɔ. ¹⁷ Yémbɔ, epfɔ́ nnó ebé Mosis elá detú. Elú wáwá nnó mfaá ne mme ákwyá epwɔ nnó eké mansá nwe né ebé ewémbɔ elá detú.”

Jisɔs alárege depɔ́ré ulɔ ne neba manwá

(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Mak 10:11-12)

¹⁸ “Wyémbɔ ne élú nnó yendé mende ayi awáne neba ne mendée wuú, ne abagé ayichá, akwé mbɔ lé ulɔ. Mende ayi abagé ntó mendée ayi menɔ wuú ábuú ji, akwé mbɔ lé ulɔ.”

Abya Lasarɔs ne mende ayi awyá gefwa

¹⁹ Jisɔs ama garé abya yiná aké, “Mende fɔ́ abɔ́ alu ayi awyá gefwa. Afye uchánchá mandée, anyéé geɲwá yendé bií. ²⁰ Ne mbyá muú fɔ́, abó alu ntó ayi akúu ji Lasarɔs. Ayi abó amée mansa. Yéndégébé abelege wyé né menómbi muú gefwa yimbɔ, ²¹ anyagé gemé, apele wa muú nka yimbɔ, álɔ mé manyége menyéé nnó eke ekwéne ye mme, ji abó anyé. Ne mbaá ayi ji abelé, bɔ́ mamye áchwó álárege upa bií.

²² “Ne bií uma Lasarɔs agbó, makiénné Éswɔwɔ áchwɔ́

kpa ji, áfè né mfaánebuú. Ajwólé né nénkúné mmye Abraham, eféé Lasarṓs alṓ manyé menyéé ne ji. Ebelégé muú nka yimbṓ ntó agbó, ánií ji. ²³ Afé né melṓ áwuú bṓṓ, eféé alṓ mangéné efwyalé ewé mebo. Né gébé gefṓ aṅme amé agé Lasarṓs tete, ndere ajwólé né nénkúné mmye Abraham. ²⁴ Agége mbṓ, akuú ake, ‘Ata *Abraham, gé me meshwe, tṓ Lasarṓs ajyé fyé enṓ bṓṓ wuú mmu manaá achwṓ pye metṓṓ wa ekwené, nge ne gebégé efwyale né mewé ewéna.’

²⁵ “Abraham ashúú ji meko aké, ‘Maá wa, te ndéré ṓlu nyá né mme, ṓbṓ ṓlu gbene, ṓnyéé ṓbwṓlege ayi Lasarṓs alá pṓ ye ne genṓ, agene lé efwyale. Nana Lasarṓs anyéé geṅwá fa ayi wṓ gené gebégé efwyale ewu. ²⁶ Epṓfṓ yémbṓ, newú nékaré esé nnó muú ayi akelege manchya áchwṓ wena agége fṓ meti ne ayi akelege manchya ntó áchwṓ ewu agége fṓ meti.’ ²⁷ Muú nka yimbṓ, ama kwṓ ji mata ake, ‘Nte ese Abraham, tṓ Lasarṓs né dachi nte wa, ²⁸ nnó ajyé ajií aṅmé ba áta matu nnó ekagé ebwṓ ákwólé gepṓ ya, áchwṓ né melú ubalé ewé.’

²⁹ “Abraham ashúú le ji meko aké, ‘Ebwṓ áwya nwe Mosis ne abi bṓṓ ekpávé Eṣṓwṓ ásamé. Gṓ ebwṓ áwuú geno eyigé bṓṓ ekpávé Eṣṓwṓ ajṓge.’ ³⁰ Muú gefwa yimbṓ ashya ake, ‘Nṅba, Atá Abraham, mbṓgé muú ayi agboṓ mé ne abṓ ajyegé gáre

ebwṓ, ákwṓrege nyé matṓṓ.’ ³¹ Yémbṓ Abraham aké ne ji, ‘Mbṓge ebwṓ áshyagé manwú mekomejṓṓ Mosis ne ayi bṓṓ ekpávé Eṣṓwṓ ye lé mewu muú ne ajye gáre ebwṓ, awuú nyé fṓ.’ ”

17

Mmuameno mampye gabo
(Mat 18:6, 7, 21, 22; Mak 9:42)

¹ Jisṓs ajṓṓ ne baá utṓṓ bií ake, “Unṓ úlú ebi úbwṓlege bṓṓ nnó ápyé *gabo. Yémbṓ utónkwa úlú ne muú ayi ábwṓlege nyé ayifṓ nnó apyé gabo. ² Ebṓ elṓ nnó áshii muú yimbṓ gekpékpégé ntaá né geme, áṅmé ji né gentoógé ebéé mega, ne nnó ábé mebe, ábwṓlégé ye muú ama né bṓṓ bi alú eké ambáné nnó apyé gabo.

³ “Sege gébé nnó ekagé depye gyéé mbaá depṓ tiré na. Mbṓgé menmé wyé apyé gé gabo, ṓbṓ mankuú ji ajṓṓ ne ji ne akamégé nnó alu gyéé, ṓbṓ manjií ji nte. ⁴ Ye apyé gé gyéé eta wyé mánáne akénéama né bií, ne achwṓgé akamégé yéndégébé nnó, ‘Alu gyéé,’ ṓbṓ manjinte né ndṓ yimbṓ meko.”

Gefṓṓ eyigé bṓṓ Jisṓs abṓ mamfyé matṓṓ bwṓ ne Eṣṓwṓ

⁵ *Aṅgbá Jisṓs áwyágé áké ne ji, “Ata poṓ esé nnó défyéé matṓṓ ne Eṣṓwṓ depwṓ ndere debṓ défyéé mé.” ⁶ Ne Ata Jisṓs ashúú ebwṓ meko ake, “Metṓṓ ewé défyéé ne Eṣṓwṓ yé ebé elé * néné néné éke nyiné mbwé

* 17:6 Elú wáwálé nnó: Gefṓgé mbwé ngbon ayina ákuú nnó Musta.

ngbon, dekage jɔɔ ne genɔɔ eyina nnó, 'Kwilé fa ɔjye téné né ebeé mega.' Genɔɔ eyimbo gébó mampyé nkane dejɔɔ.

Bɔɔ Jisɔs awya utɔɔ ebi bwɔ

⁷ "Désé nnó muú nyú ama awya muú utɔɔ wuú. Ne apyegé utɔɔ bii uko né mekɔɔ yelé membame magɔnnmé. Nnó achwage mmu agarege ji ténéténé nnó, 'Chó, kpá menyéé wyé, ɔnyé?' ⁸ Ngba agarege nyé le ji nnó, 'Chó, kwóré mandeé jyé, ɔtyé menyéé, ɔchyé me nyé.' Nnerégé mé, ɔchwɔ, ɔféré unó ne ɔfé ɔnyé awyé. ⁹ Mbɔgé apyegé ndere ágaré ji, nnó nte wuú ala nyé wyé mantámégé ji? ¹⁰ Elú wyé genó gémá ne enyú, depyegé utɔɔ ebi áchyége enyú denérégé, debó manjɔɔ nnó, 'Ese delu lé baá defwé. Depye lé utɔɔ ebi debɔɔ mampye.'"

Jisɔs apye bɔɔ ubá áfya átoó, ama ne akéré áchwɔ táme ji

¹¹ Ndere Jisɔs abó alu akéne ajye né Jerosale, akoó melere ayi bɔɔ Samariya ne bɔɔ Galilí. ¹² Gébégé Jisɔs áchwɔ kwóné né maá melɔ fɔ, agé ande fɔ afya abi amée ubá, ágégé ji átené tete, ¹³ ne álɔ mankuú ji áke, "Ata Jisɔs, ge esé meshwe." ¹⁴ Jisɔs ake agene ebwɔ, áké, "Choge délééré lé mmye nyú mbaá ámpyé upe Eɔwɔ nnó áchééré enyú." Ndere bɔɔ bina akene ájyé né meti, ágé nnó ebwɔ ako átoó. ¹⁵ Ne muú ama né geluágé bɔɔ bimbo

agégé nnó átoó, abɔ mankeré meso, akwane kénké, aféége Eɔwɔ, manchwɔ táme Jisɔs. ¹⁶ Akwónégé, áto manó mme né mbe ushu Jisɔs, atamege ji. Mende yina abó alu lé muú Samariya. ¹⁷ Jisɔs agégé ji, abɔ mangíi geme jíi aké, "Pó mbɔ mpye ná bɔɔ áfya átoó ne abi aneneéama álé? ¹⁸ Wyé lé menkéé yiná ne akéré meso manchwɔ táme Eɔwɔ?" ¹⁹ Ne Jisɔs ake ne mende yimbo, "Kwilé, chó ejyé geba, átoó mbɔ gétúgé ɔfyéé metɔɔ ne me."

*Jisɔs agaré nkane *Gefwagé Eɔwɔ géchwɔ (Mat 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Né gébé gefɔ bɔɔ Farasi, ágíi Jisɔs ake, "Ndé gébé eyige Eɔwɔ áchwɔ gbáre nyé gefwa jíi fá mme? Ashuú ebwɔ meko ake, 'Unó fɔ upó se ebi ulérege nyé nnó Eɔwɔ achwɔ gbáre gefwa jíi.' ²¹ Muú fɔ apó ayi akaáge gáre nyé wáwálé nnó, 'Gé Eɔwɔ na élé agbaré mé gefwa jíi fa!' 'Ge Eɔwɔ mbɔ élé agbare mé Gefwa jíi ewu!' Kaáge nnó *Gefwage Eɔwɔ gelú mé ne enyú." †

²² Ne ajɔɔ ne baá utɔɔ bii ake, "Gébé gekwónége nyé eyigé enyú dékélege mangé Maá Nte Mekwaá ye né bii uma, yémbɔ degené nyé fɔ ji. ²³ Né gébé eyigembo, bɔɔ bifɔ ajɔɔge nyé ne enyú nnó, 'Gége ji alu fa,' 'Gége ji alu ewu.' Ye ájɔɔge mbɔ déjyegé fɔ mankéle ji. ²⁴ Gébégé Maá Nte Mekwaá

† 17:21 Elú wáwálé nnó: Kaáge nnó Gefwage Eɔwɔ gelú mé metɔɔ metɔɔ nyú.

ake achwó, bóó ágéne nyé ji wyε nkane dasama akéle mamma, εgβε ewe ne ewe, ne nebuú négénége. ²⁵ Yémbó nsá nnó ji ájyé achwó, abó mangé gejamégé εfwyale ne njye ενiné na néshyá nyé ji. ²⁶ Ndere επυεé nyá né gébége Nowa, wyémbó ntó ne επυέ nyé gébége Maá Nte Mekwaá aké akerege fa mme. ²⁷ Bóó ábó ányé, anyúu, abifó ábáne andée, ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bíi εbi Nowa ákpené mmu ékpe. Εφέε ne manaá akwené dóó, manyi ákpe ne genyágé nnyi, gechwó shwa bóó bimbó ako, ágbó. ²⁸ Εpye nyé ntó wyé nkane εbó επυέ né gébé eyigé *Lót alu mebe, bóó ábó ányé, ányúu, abifó akpóo unó, abifó ánáme, bóó bifó ápyé makóó, abifó áténege upú, ²⁹ ne bíi εbi Lót alyá meló Sodom, Εσωω apyé ndoó mewε atané mfaánebuú achwó só meló Sodom meko eke *mewε dáwá ³⁰ Wyémbó ntó ne επυέ nyé mbaá bóó né gébé eyigé Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme.

³¹ “Né bíi bimbó, mbógé muú abegé mfaá gepú, ekagé ashulé mme nnó abóó genó né gepú jíi, ábó ájyé. Wyémbó ntó muú yi ajyegé mekóó ekagé ama kéré mmu gepú jíi. ³² Tége genó eyigé gébó gepyé ne mendée Lót. ³³ Muú ayi akélege mampóó genwá jíi εbyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jíi getú ya, apóme nye.” ³⁴ Jisós ama jóó ake, “Ngarege enyú nnó

né utuú bimbó, bóó ábelégé né ukwó apea, ákpáne nyé ama, ályaa ayifó. ³⁵ Yé andée apeá ake ákwóó nchi mbaá ama, ákpáne nyé ama, ályaa ayifó.” ³⁶ [Yé mbógé bóó apeá ábegé né mekóó, áke ápyé utóó, ákpáne nyé ama, ályaa ayifó.] ³⁷ Baá utóó bíi áwúgé depó εtirena ágií ji áke, “Ata unó bína úpyé nyé éfó.” Ne Jisós ashúú εbwó meko ne neka ενίνα ake, “Yéndé mbaá ayi genkwógé genó gebéé, εφέε mbó ne denwýone εtire denyéé unkwó unó dénwérege.”

18

*Nekanémejóó mekwi
mendée ne mémpané mpa*

¹ Jisós agaré baá utóó bíi nekanémejóó ενίνε fó manleré εbwó nnó, muú ábóó fó mampwa manénemmye mbaá nte wuú Εσωώ. ² Aké, “Mémpané mpa fó abó alú né meló fó ayi alá afóó Εσωω ne ye gébé ne bóó abó wó. ³ Mekwi mendée fó abó alu ntó né meló εwémbó. Mendée yimbó ajyé yéndégébé, agige mémpané mpa yimbó nnó, ‘Akwyé mechó bwó ne muú mawámé wuú!’ ⁴ Ndó mbe yi mendée yina aló manjóó ne ji, abó ashya manwú ne éwyágé, agií geme jíi aké, ‘Yé elé nlá fóó Εσωω ne nlá bó gébé ne muú wó, ⁵ yémbó gétúgé mendée yina achwó yéndégébé, achyége me εfwyale, nkwyεge nye mechó wuú, mbóge nlá pyembó wó, agóó nyé me mbélé géjyá.’”

6 Ne Ata Jis̄s ajógémbò aké ne εbwó, “Pò enyú dewú nkane muú defyá mémpané mpa yiná ajóó? 7 Ndere mémpané mpa ápoó mendée yina, nnó Ata Εσωω achóó nyε gébé mampoó bóó bi ájyá abi álile εta wuú utuú ne nwómésé? Alyágé nyé εbwó né εfwyale? 8 Kaáge, nnó Εσωω achóó nyε gébé mampa mpa achyε εbwó. Yémbò gébégé Maá Nte Mekwaá akerege meso, nnó agene nyé bóó bi áfyéé matóó ne Εσωω?”

Nekanémejó Muú Farasi ne Menselé ηkámakpo

9 Jis̄s ama gáre nekanémejóó eníne fó, mbaá bóó abi álérege mmyε nnó εbwó álú cho ne ápéle abifó nnó ápó bóó. 10 “Bíí fó, ande fó apeá, áfé né εcha upε Εσωω ewé élu né Jerósále manεmmyε. Mende ayi ama, alu muú Farasi ne ayifó alu ménselé ηkamakpo. 11 Gébégé εbwó akpéné mmu εcha, muú Farasi yimbò ajyε téne né melu ewé bóó akó ákáge gé ji, aló manénεmmyε aké, ‘Ata Εσωω ntamé wó nnó mpó fó nkane bóó abifó, yε éké ménselé ηkámakpo yimbò. Me mfógé fó genógé muú detú, nnyé fó manwaá ne nkwéné fó uló ne mendée muú. 12 Nlyage menyéé kpékpé né depó tyé, ndó epéa yéndé uwyaá, mma nkarege unó ba né malú afya, nchyεge wó melú εma.’ 13 Menselé ηkámakpo yimbò, atené meso, akparé amu mekpo, amo mekpo mme, ajóge ake, ‘Ata Εσωω, gé me meshwe,

nlu muú yi mpyé gabo’.” 14 Jis̄s anérégé, ake ne εbwó, “Bóó bina ákerege meso, muú ayi alú cho mbε ushu Εσωω élé Ménselé ηkámakpo épó fó muú Farasi. Nende muú ayi awya nepá, Εσωω awane nyé ji gelu ne apyé nyé ayi álá pó ne nepá, akwó ngó.”

Jis̄s ajé ambáné kóó

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Né gébé géfó, bóó fó ákpá ambáné kó áchwó ετά Jis̄s nnó anéré εbwó amu makpo ama ama ne ajé εbwó. Baá utóó bíí ágégé ndere εbwó áchwóó, ányá εbwó. 16 Jis̄s awúgé mbò, akú bóó himbò nnó áchwó ne baá bwó. Ne ajóó ne baá utóó bíí aké, “Lyáge ambánékó áchwó εta wa, ekagé dégbé εbwó néndé gefwa eyigé Εσωω ágbárege gelu eyigé bóó abi álu ndere baá bina. 17 Ngarégé enyú wáwálé nnó: muú yi álá kamé nnó Εσωω ábé mfwa wuú, nkane mamane kóó wó akpéné fó né gefwa jíí.”

Abya muú ηka

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Muú kpaá fó achwó gií Jis̄s ake: “Ménleré melóméló, mpyéé mbò nnó ne mbó genwá eyi gélagé byéé?”

19 Jis̄s agíí ji ake, “Ulannó okuú me muú melóméló? Yé muú yi alómé metóó apó, ekosé Εσωω mbií ne alu melóméló. 20 Pó okage mabé Εσωω ayi áke, ‘ekagé ówá muú, ekagé okwé uló, ojogé ejo, ekagé óténé ntésé gebyó.

Ɔnyegé manwaá, nógé nte wyeé ne mmá wyeé’.”

²¹ Mende yimbó aké, “Nlò mambélé mabé yina mako te dembáné.”

²² Jisós áwuúgémbo, ake ne ji, “Ela genó gema eyi ɔbɔ́ mampye, cho, kpó unó byé uko ɔkáré ñka yimbó mbaá bɔ́ gekpo, ne ɔ́lɔ́ mankwálé me. Mbogé ɔpyégémbo, ɔbée nyé ne gefwa né mfaánebuú.”

²³ Mende yina awugé mechó ewé, byó úkɔré ji, aló mansomé gefwa jíí.

²⁴ Jisós agégé nnó metɔ́ ɛgɔ́ ji wó, aké, “Ejweré ne muú ñka akpe né gefwagé Ɛsɔwɔ. ²⁵ Elú wáwá nnó *mpɔ mashwone áshwá né embú ábyamé, ne nnó muú ñka akpe né gefwagé Ɛsɔwɔ ágbárege.”

²⁶ Bɔ́ ɔ́bi awuú mechó ewé ágií aké, “Ne ndé muú yi abo nyé genwá eyi gélágé byéé.”

²⁷ Jisós ashúú ɛbwó meko aké, “Genó eyi gepwógé ákwaá, gepwó fɔ́ Ɛsɔwɔ.”

²⁸ Ne Pita ajɔ́ aké, “Gé ɛsé delyaá unó sé uko, dékwalege wɔ.”

²⁹ Ajógé mbó, Jisós ake ne baá utɔ́ bíí, “Ngarege ɛnyú wáwálé nnó muú ayi alyagé gepú jíí, ye mendée wuú, ye baá bíí, ye aɱmé bíí, ye mma wuú ne nte wuú gétúgé gefwage Ɛsɔwɔ, ³⁰ abe nyé ne bɔ́ ne gejamégé unó né mme yina, upwɔ ɛbi ji abo alyaa ne abe nyé ne genwá eyi gélágé byéé né mme ayi áchwó nyé.”

Jisós ama gáré mánjáne aláé nkane ji agboó nyé

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Né gébé gefó, Jisós ase baá utɔ́ bíí áfyaneápeá, ájye tène melu ɛwéché, ɛféé aló mangaré ɛbwó aké, “Wuúge ɛsé dékwame mbó déjyéé né Jerosale, dekwonégé éwú, unó uko ɛbí bɔ́ ɛkprávé Ɛsɔwɔ ábó ásamé útaá Maá Nte Mekwaá, ubée nyé wáwálé. ³² Asá nnó áfyé nyé ji né amú bɔ́ ɔ́bi alá pɔ́ bɔ́ Jus, ɔ́bi ájwyaáge nyé ji, áshyé ji, ákpóo ji matye mmye. ³³ Atúlege nyé ji, ne áwá ji, yémbo ndó éléé ékwonégé, akwilége nyé né negbo.”

³⁴ Yé ndere Jisós ajɔ́ mbó, áñgbá bíí ákaá fɔ́ ula mechó ɛwíná wó, ɛbwó alá tametame ye genó gema ágbaré né metɔ́ wó.

Jisós apye muú ame nonómé agene

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisós aké akwonege né mekpó meti Jeriko, muú ame nonómé fɔ́, ajwólé né mapea meti akɔ́ ñka. ³⁶ Awúgé nkane gejamégé bɔ́ áwyále, ákóge, mende yimbó agií aké, Ndé mechó ɛchwɔ́?

³⁷ Agaré ji aké, “Jisós ayi Nasaret ne akóge.”

³⁸ Mende yimbó awúgé mbó, aló mankálégé aké, “Jisós, mpyáne Devid, gé me meshwe.”

³⁹ Bɔ́ ɔ́bi abo ájyé mbe, aló manyáne ji nnó akwéné mejɔ́. Ndere ányáne mbó ji, élú eké áchyé lé ji eshye

nnó akálé kénké. Ne aké, “Mpyáne mfwa Devid, nkpa wə geká, gé me meshwε.”

⁴⁰ Jisəs awúgé mbə atené, ató bəó nnó ajyé achwó ne muú amε nónómé yimbə. Ebwó áchwógé ne ji, Jisəs agii ji ake, ⁴¹ “Ndé genó wə əkélege mpyé eta wyé?”

Mende yina aké, “Ata, nkelege nnó əpyé me ngéné mbaá.”

⁴² Ne Jisəs aké ne ji, “Lə yé mangéné. Ɔtoó mbə gétúgé əfyéé metəó wyé ne me.”

⁴³ Ténéténé yimbə alə mángéné mbaá ne akwəlege ji, ne afεge Ešəwə. Bəó ako ágégé mbə, álə ntó mamféé Ešəwə.

19

Jisəs ne Sakiyəs

¹ Jisəs akwónégé melə Jeriko, alə maŋkogé. ² Muú kpaá *ánselé ŋkamakpo fə, abó alu eféé ayi akamege Sakiyəs. Alu muú ŋka. ³ Awúgé nnó Jisəs akoge né melə bwó, afé mangé gefəgé muú ayi Jisəs alú, yémbə age ji wó gétúgé bəó ájamé ne alu mboó. ⁴ Eféé ne áboó gatélé ajyé kwó mfaá genəó né mbaá yi Jisəs akóge nyé nnó age ji. ⁵ Jisəs akwónégé né genəó yimbə, apε amε mfaá, agé ji. Atené akú ji aké, “Sakiyəs shúlé mme wáwá. Fina mbó mankpε wə ŋkεé.”

⁶ Sakiyəs awúgé mbə ashúlé mme ténéténé, ase Jisəs ne metəó megəmegə.

⁷ Bəó ágégé nkane Jisəs ajyé ne Sakiyəs, álə maŋmené aké,

“Mende yiná ajyé kpé ŋkεé mbaá muú ubeé.”

⁸ Ebwó ne ji ájwólégé mmu, εwyage Sakiyəs akwilé téné aké, “Ata nkarege nyé unó ba nchyé geba mbaá bəó gekpo, ye nnyé lé muú maŋwaá, nshúge nyé mbəó genó eyimbə né malu ani.”

⁹ Jisəs awuúge mbə ake, “Ngarege enyú nnó, fina bəó bi álú né gepú yina átane né εfwyale gabo, gétúgé mende yina alú ntó mpyáne Abraham. ¹⁰ Maá Nte Mekwaá, achwó le mankele bəó bi ánómé né egbε ewe Ešəwə nnó apyé ebwó átáné né εfwyale gabo.”

Nekanémejəó baá defwε makpo alé
(Mat 25:14-30)

¹¹ Ndere bəó ábó áwuú mechó ewé, Jisəs ama gáre εbwó nekanémejəó eníné fó, getúgé ji alé mé kwókwólé ne Jerosale ne bəó aférege nnó *Gefwage Ešəwə géchwó ló ténéténé fa mme. ¹² Ajəó aké, “Né gébé gefó maá mfwa fə alyá melə wuú, afé neke né melə fə ewé élu tete nnó ákwéré ji elá gefwa ne achwəgé abé mfwa né melə wuú. ¹³ Gébé eyige achwó jyé, akú baá defwé bií afya, akaré εbwó ŋka. Achyé yéndémuú gébagé ŋka, ne aké ne εbwó, ‘Delagé fa, kége gese ne ŋka yimbə kpaá te nkérege.’

¹⁴ “Ne ályaá ajyé, yémbə bəó melə wuú ápá ji dəó te átó bəó nnó ajyé garé nnó, ‘Ebwó ákélege fə mende yimbə abé mfwa bwó.’

15 “Yémbò ndere mende yimbò ajoyé, ákwéré ji éla ewémbò nnó achwó ábé mfwa. Akérégé meso, akú baá defwé bíi abi ji abò achyé ebwó nka nnó áchwó léré ji nsá ayi ebwó abòó né nka yimbò. 16 Maá utóó ayi mbe achwógé aké, ‘Ata gébagé nka eyi óbó chyé me, gépye mbó nsá uba nka úfya.’ 17 Mende yina awúgé mbò, metóó ego ji ne aké, ‘Ópye dóó, ólu maá utóó melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Ndere ópélé eké genó ewé chánéné, nchyege nyé wó uto né maló áfya nnó ópélé ájí.’ 18 Ayifó achwógé aké, ‘Ata gébagé nka eyi óchyé me, gépye mbò nsá uba nka úta.’ 19 Ne ajóó ne ayimbò aké, ‘Nchyege nyé wó maló áta nnó ópélé ájí.’

20 “Ne ayifó achwógé aké, ‘Ata gé gébagé nka jyé. Mbò mpwé né gebágé ndeé mbelé. 21 Mbélé eji gétúgé nkaá nnó gepó jyé getóó ne mfwó wó. Ne gébé eyigé fó ósele unó detú. Ókpane menyéé né mekóó ayi ólá kágé meso yi ápéne.’ ” 22 Mende yimbò ake né maá defwé yimbò, ‘Óbó gepó, uchuú mejóó ebi ójóó ne nséle mpa, mpa wyé. Ókaá nnó gepó yá getóó ne mma nséle unó detú ne mkpane menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. 23 Ndere ókaá mbò, ndé óbó ólá fyé nka yá né gepúgé nka nnó nkeregé meso nse eji ne nsa wó?’

24 “Éké ewyage ajóó ne bóó abi áténé éféé aké, ‘Sége gébagé nka yimbò, déchyéé muú ayi awyaá uba ufya.’

25 Bóó bimbò áshya aké, ‘Ata, ji awya mé uba nka úfya.’ 26 Ajóó ne ebwó aké, ‘Kaáge nnó muú ayi abógé nsá né genó, ji ne ámage gbéé ji ebwó, ne ayi álá abóó nsá yé ékéké genó ewé ji awya, ásélé nyé geji eta wuú, nnó álá amu mawa. 27 Nána bóó mawámé ba, abi áshya nnó mbegeé fó mfwa bwó, chwóge ne ebwó, dewá né mbe ushu wa.’ ”

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

28 Jisós anérégé manjóó nekanémejóó eni, abó mankwó ajoyé né Jerosale. 29 Akwónégé kwókwólé né meló Betfage ne Betani baá maló áyi alú mfaá mékwé ewé ákuú nnó Olif, ató baá utóó makpo ápeá nnó ábó mbe, 30 aké ne ebwó, “Chogé né maá meló ayi alu mbò enyú né mbe, dekwónégé dégene nyé maá géjuná ayi áshíi ji ne muú alú danké wye, kaágé déchwó ne geji fa. 31 Ne mbógé muú agigé enyú nnó, ‘Waá aké dekaá *géjuná yimbò?’, gárege ji nnó, ‘Ata ne akélege.’ ”

32 Ne baá utóó bimbò áfé, ájyé gé ágé yéndégenó ndere Jisós abó ajóó. 33 Gébé gé ákaagé maá géjuná yimbò, mbóó géjuná achwó gíi ebwó aké, “Waá aké enyú dekaá géjuná yimbò?”

34 Ashuú ji meko aké, “Ata ne akélege.” 35 Achwógé ne géjuná yimbò mbaá Jisós, áfere mandeé bwó ágyaá mfaá, ábweé ji ajwólé mfaá. 36 Ndere Jisós ajoyé, bóó ájye ji

mbε ágyaáge mandeé bwó né meti nnó ji akógé wyé.

37 Akwónégé mekpó Mekwε Olif, aló manshúle, ndere alé kwókwólé ne Jerosale, ne gejamégé áhkwólé bií, áchwóó ji meso ákwáne kénké, áféεge Εσωωó né ufélékpá ebi εbwó ágené. 38 “Mejé εbé ne Mfwa ayi áchwóó né mabó Ata ayi alú né mfaánebuú, ενiné mfaá mfaá, ji ne achyéεge nesó.”

39 Ne bóó Farasi bifó áké, “Ménleré weé baá utóó byé ákwéné mejóó.”

40 Jisós ashúú εbwó meko aké, “Kaáge nnó ye mbógé bóó bina ákwenégé mejóó, ye mataá ákálege nyé áféεge Εσωωó.”

Jisós ali magbo getúgé Jerosale

41 Ndere Jisós akwóné kwókwólé ne Jerosale, ape εwu dómee, meshwε akwó ji metóó, aló manlilé ajóεε 42 aké, “Ε é bóó Jerosale, fina enyú debó dekaá genó eyi géchyéεge enyú nesó, ne nana dekágé sé gejí. 43 Gébé gekwónεge nyε eyigé bóó mawámé nyú, áchwógé áténé ekwó gepú ágyaá melo nyú mme, ákelé enyú mmu. 44 Apyégémbó, ákpéne nyε mmu áwá enyú ako, áma amú upú enyú uko ne mbaá ala nyε dede nnó ye ntaá nema nélagé mfaá ενíne fó. Mbó ne εbéε nyé néndé enyú deshá mankaá bií bi Εσωωó áchwóó mampóó enyú.”

Jisós abú bóó bi ákpóó unó né mmu εcha upε Εσωωó

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jón 2:13-22)

45 Jisós alyágé melu εwémbo, akpε né mmu εcha upε Εσωωó, aló mamfwéné bóó abi ákpóó unó né mmu. 46 Ndere ábuú εbwó aké, “Asá né mmu ηwε Εσωωó nnó, Εσωωó aké, ‘Gepú ya gebéε nyé lé gepúgé mmyεmenene.’ Ne nana enyú débwólé géjí gelá melu εwé ánjó ábige wyéé.”

47 Ne Jisós alerege wyé bóó mmu εcha upε Εσωωó yéndé bií. Né gébé yimbó anóó baá abi ápyéε upε Εσωωó chóncho ne ánleré mabé Εσωωó ne ákpakpa melo ákélege meti nnó áwá ji. 48 Yémbó εbwó áγε meti wó néndé bóó ájwóléεge yéndégébé áwú mekomejóó Jisós ne ákélege fó nnó gechu jíí gema gekoó mme detú.

20

Agii Jisós mbaá ayi uto ebi utané

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Bií fó Jisós abó alerege bóó né εcha upε Εσωωó, ágarege εbwó abya melóméló ayi atané mbaá Εσωωó. Ndere ájógεmbó, anóó baá abi ápyéε upε Εσωωó chóncho ne Anleré mabé Εσωωó, ne ákpakpa melo, áchwóó chóo ne bóó bimbo, 2 ágií Jisós aké, “Ndé uto ebi ówyaá mampyε unó bina? Waá achyéé wó uto ubi?” 3 Jisós ashúú εbwó meko aké “Me ntó nwyáá awa nkwé mangii enyú ayi debóó manshuú me”. 4 Ne ágií

εβωά aké, “Waá achyε Jɔn uto manwyaá bɔ́ɔ manaá Εσωω, Εσωω waá akwaá?”

⁵ Alo manjɔ́ɔ ne ate áké, “Eβεge dejɔ́ɔgé nnó elé Εσωω ne achyέε Jɔn uto bi, agige nye esé aké, ‘Ulannó ne delá kamé mekomejɔ́ɔ wuú wó.’

⁶ Ne mbɔ́ɔgé dejɔ́ɔgé nnó, ‘Utané mbaá akwaá,’ bɔ́ɔ ako áwáne nyé esé ne mataá gétúgé εβωά ákaá wáwálé nnó Jɔn abó alu *Muú Εκπάvé Εσωω.” ⁷ Ne áké ne ji, “Ese dekaá fɔ mbaá yi uto bií utane wó.”

⁸ Ne Jisɔs ashuu ntó εβωά meko aké, “Yé me ntó ngárégé fɔ enyú muú yi achyé me uto ne mpyé unó bina.”

Nekanémejɔ́ɔ bɔ́ɔ uségé ne mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jisɔs alo mangaré bɔ́ɔ bina nekanémejɔ́ɔ ake, “Mende fɔ abɔ ató mekɔ́ɔ, ape unɔ́ɔ ebi ákuú vine, ábɔ́gé umpome bií ápye mmɔ́ɔ. * Ase bɔ́ɔ uségé afyé wyε. Atane afé neke né melɔ fɔ, ewú ne ábélé dɔ́ɔ. ¹⁰ Gébé gekwónégé eyigé ákyé umpómé bimbɔ́, mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ ató maá defwé wuú ama mbaá bɔ́ɔ uségé bimbɔ́ nnó áchyε ebií unó mbwé ebi utane né mekɔ́ɔ ewémbo. Yémbo εβωά átulé maá defwé yimbɔ́, ábú ji akéré amu amu.

¹¹ Ama tó ayifɔ, εβωά ágégé ji, áse ji ne matúlé, áchyé ji mekpo unɔ́ɔ, ábú ntó ji akéré amuamu. ¹² Mende yimbɔ́ ama tó maá defwé ayifɔ, bɔ́ɔ bimbɔ́ átulé ji, afyé ji upa

mmye, ne ája ji mmemme átó ji dafye. ¹³ Ne mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ yimbɔ́ aké, ‘Mpye nyé nnó? Elú galógáló nnó ntó nana maá wa ayi ngboó ne ji dɔ́ɔ, ndɔ́fɔ ágégé nye ji, áchyεge ji énogé.’

¹⁴ Maá yimbɔ́ afé, ne ndere álé kwókwólé, bɔ́ɔ bimbɔ́ ágé ji ne áké ne ate, ‘Gége menyέε geteé mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ na, chwóge déwá ji, geteé jií geláa eyigé esé.’ ¹⁵ Akpégé mmu mekɔ́ɔ, ája ji átó dafye, áwá ji.”

Jisɔs anerege nekanémejɔ́ɔ eni, agii bɔ́ɔ abi alú eféé ake, “Enyú deféré nnó mbɔ́ɔ mekɔ́ɔ yimbɔ́ apye nye nnó ne bɔ́ɔ uségé bimbɔ́? ¹⁶ Elú wáwálé nnó, abó manchwó awá bɔ́ɔ bimbɔ́ achyέε mekɔ́ɔ ewémbo mbaá bɔ́ɔ abi cha.”

Bɔ́ɔ bina áwúge mbɔ́ aferé ubée aké, “Εσωω akamégé.”

¹⁷ Jisɔs ape εβωά dómeé ne agii aké, “Ne nana genó eyigé ásáme mmu ηwe Εσωω geke nnó? Asá nnó:

‘Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé,

néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ekwɔ gepú.’

¹⁸ Muú akwegé mfaá ntaá enine mbɔ́, atyáge nye ubauba ne mbɔ́gé nekwége muú mmye, muú yimbɔ́ alá nye yiliyili.”

¹⁹ Jisɔs agárégé nekanémejɔ́ɔ eni, *Anleré mabé Εσωω ne anɔ́ɔ baá bi apye upε Εσωω áwúgé, ákaá nnó ajɔge mbɔ́ lé ne εβωά, ábó álú mampye Jisɔs wyé né gébé eyigémbo,

* **20:9** Elú wáwálé nnó: Genɔ́ɔ eyigé bɔ́ɔ Isreli ásélé umpomé bií ápyé mmɔ́ɔ ákuú geji né meko mekala nnó, *Grape.

yémbò ágò gétúgè áfòò amé bòò.

Agii Jisòs mechò ñkamakpo
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Bòò bina ámalò mankéle meti ewéchéá, ne átó bòò nnó ájyé pyé eké ábòò mechó ne Jisòs wó, nnó mbògé Jisòs akwegé nekwené meno, ebwó ágbaré ji ájyé mbaá ámpané mpa abi átómé nye ji mbaá góména ayi Rom. ²¹ Bòò bimbò ájyégé ákú Jisòs áké, “Ménleré, esé dékaá nnó depò etiré ógárege ne ólérege délú wáwálé. Ópó fò meso ama. Ólérege bòò unó ndere Èsòwò akélege wáwálé.” ²² Esé dekaá wó, “Nnó ebé sé eké nnó déchyégé ñkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé?”

²³ Jisòs akágé nnó ápené mbò ji lé metáa, aké ne ebwó, ²⁴ “Chwóge me ne sére † ama. Achwógé ne ji, agii ebwó aké, Mekpo wá na ne mabò waá na ásamé né ñka eyi?” Aké ne Jisòs, “Elé mekpo mfwa Rom ne mabò mií.”

²⁵ Ne Jisòs aké ne ebwó, “Chyege Mfwa Rom genó eyí gélú ejíi ne chyege ntó Èsòwò genó eyi gélú eyi Èsòwò.”

²⁶ Gefòò eyigé Jisòs akwyé meko ashúú ebwó gepyé byò úkòré ebwó mmu, álá nyámé néndé ágé fò genó eyigé ji apyéé wó.

Agii Jisòs nkwé ayi muú akwilege né negbo
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ *Bòò Jus fò abi ákú bwó *Sadusi. Ebwó alú bòò bi áké muú agbógé akwilége sé né negbo. Achwó gii Jisòs áké, ²⁸ “Ménleré, Mosis abò asá ebé ewéna mmú ñwe mabé sé nnó ‘Mbògé muú abagé mendée wuú ne agbógé alyagé mendée yimbò ayi ebwó álá byé maá wó, menmó wuú abó mansé mendée yimbò né ukwi, nnó ábyégé baá ábélé né mabò ami mewené menmo yimbò.’

²⁹ Agare ji neka eni áké, áñmó fò ákénéama abi ande alú abi átané nte ama. Menmó yi muú kpaá abó abá mendée wuú ne agbó ayi ebwó álá bye maá wó. ³⁰ Ayi akwólege ji ase mendée yimbò né ukwi. Ayi mbò agbó ntó ayi ebwó álá byé maá wó. ³¹ Epye wyémbò kpaá ebwó ákénéama ágbó ako. Yé muú yi ábyené maá ne mendée yimbò apó. ³² Ebéleégé mendée yimbò ntó agbó.” ³³ Ajógémbò, ágii Jisòs áké, “Ndere anmó bina ákénéama ábó ábané mendée yina, gébégé ebwó ako ákwilége né negbo, mendée yina abéé nye ayi waá?”

³⁴ Ne Jisòs ashúú ebwó meko ake, “Né mme yina ande ábané andée ne andée átó anó. ³⁵ Yémbò gébégé bòò abi Èsòwò asélé nnó ákwáné, bòò ákwilége né negbo, ákpegé né mme yi achwó nye, gébé eyigémbò, ye neba nébéé se. ³⁶ Ndere Èsòwò apye ebwó ákwilége né negbo, ámagé gbó sé, néndé alú nkane makiénné

† 20:24 Elú wáwálé nnó: Epófó sére elé *denarius, ayi ébó élú ñká bòò Rom.

Ἐσωῶ, ne álú baá Ἐσωῶ te kwyakwyá. ³⁷ Mosis ntó aleré wáwálé nkane muú ágbógé ákwilégé né negbo. Asá abya genóó eyigé mewε εβῶ eluli wyε gélá sósoge ne akuú Ata Ἐσωῶ né melu εwémbo mmu ηwe wuú nnó, Ἐσωῶ ayi Abraham ne ayi Asek ne ayi Jakób. ³⁸ Mosis akúgέ ji mbῶ, éleré nnó Ἐσωῶ alu ayi bós abi álú abε. Ἐσωῶ apó fó Ἐσωῶ ayi awuú bós, alu ayi bós abi álú abε, néndé bós ako álú abε né mbε ushu wuú.”

³⁹ Jisῶs ajógé mbῶ, Anleré mabé Ἐσωῶ abifo áké ne ji, “Ménleré olu cho.” ⁴⁰ Εβῶ áwúgέ mbῶ, mano bwó ákpe né mekó, yé muú ayi ama mua mangií ji nkwé apó.

Muú ayi Ἐσωῶ akweré ji εla gefwa alu maá waá

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Εwyage Jisῶs ntó agií εbwó awuú nkwé aké, “Bós ájoge nnó Muú yi Ἐσωῶ akweré ji εlá gefwa alu mpyáne mfwa Devid, εwena ébέε mbῶ nnó? ⁴² Enyú dekaá nnó mfwa Devid asá né ηwe makwa wuú nnó:

‘Ata Ἐσωῶ ajós ne Ata wa nnó, jwólé fa né εgbé εbwῶnyε wa,

⁴³ kpaá te gébé gékwónεge nyé eyigé mpyε bós mawámé byéé,

álaá éké mboó genóó nnó ónéré uká byéé mfaá.’

⁴⁴ Εwéna éleré nnó Mfwa Devid akuú Muú yi Ἐσωῶ akweré ji εlá gefwa nnó Ata wuú. Εpyεmbῶ nnó ne *Muú yi Ἐσωῶ akweré ji

εlá gefwa ama álú mpyáne Devid?”

Jisῶs akwelé baá utós bií mbeé nnó ekage áσε gepogé Anleré mabε Ἐσωῶ

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Nana Jisῶs ajoge lé ne baá utós bií ne bós ako áwúu ntó, aké, ⁴⁶ “Sége gébé ne gepogé ánleré mabé Ἐσωῶ. Εbwó ágbóo mamfyégé bῶ nkúu átyé átyé, ákéné, ágyaáge ntoné gese nnó bós átámégé εbwó ne énogé. Agboó ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha mmyεmenεne. Ajyégé epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. ⁴⁷ Yémbo, mmyé εgbóo εbwó, áfwyálege akwi andée, áfósoge upú bwó, ne ama ákéne malumalu, ánénemmyε áwyáge dós nnó ágilé gé bós amε. Ndere ápyé mbῶ, áfyé lé getoó né mmyε bwó. Akpéne nyé né εfwyale εwé mebo.”

21

Echyé mekwi mendée ayi alú mbyá

(Mak 12:41-44)

¹ Ndere Jisῶs álú mmu εcha upε Ἐσωῶ, apele dómee nkane bós ηka áchwó áfyε manka bwó mmu genó eyigé áfyε ηka Ἐσωῶ. ² Agé ntó mbya mekwi mendée fῶ ndere áfyé baá ubaá ηgba ápeá. ³ Agégémbῶ aké, “Kaáge wáwálé nnó ηka yi mbyá mekwi mendée yina afyε, ejá epwῶ eyi bós ako áfyé. ⁴ Yéndémuú áferé ekeke ηka né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbo, yε lé mekwi mendée

yina alu mbya, akwe ula géba jii achyéé.”

Jis̄as agaré nkane gekpékpégé efwyale géchw̄o nyé meso gébé

(Mat 24:1, 2; Mak 13:1, 2)

⁵ Baá utóó bifó áló mamfége écha upé Es̄ow̄o nkane átené ewú ne uchánchá mataá, ne ama afége uchánchá unó bi achyé nnó ánógé Es̄ow̄o. Eféé Jis̄as aké ne ébw̄o, ⁶ “Enyú degene unó bi, dema deféége yémb̄o gébé gékw̄ónégé nyé eyigé amúu ewú ne yéé ntaá némaá eni nélaá mfaá nte nóp̄o.”

⁷ Agii ji aké, “Menléré, nde gébé eyige dep̄o tiré na depyé nyé? Nde genó eyi gélérege nyé nnó unó bi uchw̄oó pyé?”

⁸ Jis̄as ashuú ébw̄o meko aké, “Sége gébé nnó ékagé muú f̄o ábw̄ólé enyú déno mewaa. Nénde, gejamégé b̄oó áséle nyé mab̄o ma áchw̄o eta nyú, aké, ‘Me ne nlu’ ne áj̄óoge nyé nnó, ‘Gébé gékw̄óné.’ Áj̄óoge dep̄o tí, déwugé f̄o ébw̄o. ⁹ Ne déwuú nyé ntó abya be kw̄ókw̄ólé ne enyú, ne ebi ámm̄ye tete, déf̄ogé f̄o. Unó bina uko ub̄oó mbe upyé ne ep̄óf̄o nnó mme yina achw̄o kw̄yá ténéténé w̄o.”

¹⁰ Jis̄as amaj̄oó ne ébw̄o ake, “Mal̄o kpakpa ámm̄ye nyé ne ate ne ate afwa ne b̄oó bw̄o ámm̄ye nyé ne ate, ¹¹ Ukpékpé unó upyéé nyé mme yina anyige ne eshye abw̄ólé né gejamégé malu. Emímí mesa ékwéne nyé né malumalu, ne mamée áwáne nyé b̄oó. Unó bi úgyálege mane upyé nyé né

nebuú manleré ubée unó bi uchw̄o pyé.

Jis̄as agare ángbá bil efwyale ewé ébw̄o agéne nyé

(Mat 10:16-25; Mak 13:9-13)

¹² “Gemégé nnó unó bi upyé; kaáge nnó b̄oó ápyéne nyé enyú, áma átulé enyú. Dekpene nyé unó mpa né macha mmyemenene ne áfyé nyé enyú deno. Ajyé nyé ne enyú né mbe ushu afwa ne b̄o góm̄ena gétúgé dékamé nnó delu b̄oó ba. ¹³ Gébége detenégé mbe ushu b̄oó bim̄b̄o, kaáge nnó debó mb̄o élé meti mangaré ébw̄o mekomej̄oó Es̄ow̄o. ¹⁴ Yémb̄o ekagé dechyé geme nyú efwyale, mamférége unó bi dejóge nyé. ¹⁵ Gébé gekw̄ónégé, nchyege nyé enyú den̄garé mej̄oó eti déj̄ogé ye muú mawame nyú ayi anénege geȳo ye manyé mbeé ábéé. ¹⁶ Kaáge nnó b̄oó enyú ne ákp̄oo nyé enyú, ye éb̄ilé ánte nyú, ye ánmé nyú ye b̄oó ula gepú nyú, ye ajeé nyú. Achyége nyé enyú mbaá ákpakpa melo, nnó détené unó mpa ne áwáne nyé enyú bifó. ¹⁷ B̄oó ako ápaá nyé enyú gétúgé délú ánk̄w̄ólé ba. ¹⁸ Ye en̄kaá mejwe ewé éj̄úge nyé né mekp̄o nyú ekwé, enó ep̄o. ¹⁹ Dekamégé metoó ema, dekpéne nyé mmu genwá eyi gelá gebyé.

Jis̄as agaré nkane áchw̄o nyé Jerosale

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 “Gébégé degégé nnó bɔ́ bee áno melo Jerosale mme, kaáge nnó gébé gekwóné eyigé áchwɔ́ chɔ́ ewu. 21 Gébégé mechó ewé epyegé, bɔ́ ako abi né gebagé mewaá Judiya ábó ajyé bíí mfaá makwe. Bɔ́ abi álú né melo ewémbɔ́ áboó ntó. Yéndemuú ayi atanégé mekɔ́, ekage akyaá nnó ajyé mmu. 22 Kaáge nnó gébé eyigémbɔ́, élé bíí bi Esɔwɔ́ atóme nyé efwyale né melo Jerosale mampye nnó unó bi ásáme mmu ηwe wuú ubé wáwálé. 23 E é ebéε nyε mbɔ́ nnó ne andéé abi álú ne mane yé ne abi áchyége baá mámbε. Esɔwɔ́ asɔ́ nyé metɔ́ ne melo ewé, ne bɔ́ ako ágéne nyé gebégé efwyale. 24 Awáne nyé abifɔ́ ne desaá, áséle nyé abifɔ́ nkane bɔ́ denɔré bee, ákaré átó né malɔ́ mako. Ne bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ápwɔ́ nyé melo Jerosale, ne áchyége nyé ebwɔ́ efwyale, kpaá gébé bwɔ́ gébyé.

Unó bi upye nyε gemége nnó Maá Nte Mekwaá ákérege meso fa mme

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

25 “Né gébé eyigémbɔ́, ágéné nyε ufɔ́ unó bi upye né ηmeé ne mfaá ne ambe. Né mme, gewyágé mgbannyi eyi gétánege né ebéé mega, gepyé nyé gejamégé malɔ́ áfɔ́ nnó ebéé échwɔ́ kpá ebwɔ́. 26 Bɔ́ áwére nyé ne efɔ́ né metɔ́ getúge ákaá nnó unó bi ugyálege mane uchwɔ́ pyé né

malɔ́ mako. Ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyige nyε, 27 ne ágéne nyε nkane Maá Nte Mekwaá achwɔ́ né mmu gekó ne uto bíí, ne gekpékpégé énogé. 28 Degégé nnó unó bi úlɔ́ mampye, ténége, dégilé gétúge dekaá nnó gébé gekwóné eyigé Esɔwɔ́ achwɔ́ féré enyú né efwyale.”

Jisɔs agaré nkane unɔ́ bi ulálege bya

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Ne Jisɔs agaré ebwɔ́ nekanémejɔ́ ake, “Pεge gepɔge genɔ́oge fig ne unɔ́ uko εbi ulálege bya. *

30 Gébégé degégé nnó unɔ́ bimbɔ́ úlɔ́ mantó bya uke, dekaá nnó nshwóné alé chwɔ́ lɔ́. 31 Wyémbɔ́ ntó, gébége enyú dégége nnó unó bina upyεé, débɔ́ mankaá nnó Esɔwɔ́ achwɔ́ gbaré Gefwa jíí.

32 “Ngarege enyú wáwálé nnó njye enínε na négbɔ́ fɔ́ kpaá te unó bina ukó úpyεé.

33 Mfaá ne mme ákwyáge nyε, yémbɔ́ mekomejɔ́ wa alaá te kwyakwya.

Sége gébé

34 “Sége gébé nnó dékagé dényégé genwá, ne dényúgé mmɔ́ dékwéné, ékagé matɔ́ nyú átánε ne Esɔwɔ́. Ékagé dénérégé matɔ́ né genwágé mme yina nnó ékagé bíí bimbɔ́ úbánε enyú nkane menya akwéne metaá.

35 Ne depɔ́ etiré bíí bimbɔ́ dégbárege nyé bɔ́ ako abi álú

* 21:29 Elú wáwálé nnó: Genɔ́ eyige ásámé né mmu ηwe ákú nnó *fig.

fá mme. ³⁶ Kpómege mmye, dénémmye mbaá Ɛsɔwɔ yéndégébé, nnó ji achyé enyú ɛshye dékoó né ɛfwyale ɛwé ɛchwó nye. Depyégé mbɔ, detenege nyé mbe ushu Maá Nte Mekwaá ayi déla pó ne deba.”

³⁷ Yéndé bií Jisɔs alerege wyé bɔɔ né ɛcha upe Ɛsɔwɔ. Anerégé, yéndé nkwale ajye né Mekwé Olif. ³⁸ Ne yéndé dondo bɔɔ ako áchwɔ, ajwólege mmu ɛcha upe Ɛsɔwɔ manwú mekomejɔ́ wuú.

22

Ajɔ́ geju manwá Jisɔs

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Jɔn 11:45-53)

¹ Ne gébé gébó géfí ɛyigé anyéé epaá koó upú ne epaá bred yi alá muálé. ² Né gébé ɛyigémbɔ, anɔ́ baá ámpyéé upe Ɛsɔwɔ ne ánleré mabé Ɛsɔwɔ, ábɔ ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí, nendé, áfɔ́ nya bɔɔ melɔ.

³ Ne danchɔmeló akpe mmu metɔ́ Judas ayi ákuú ji ntó Iscarot, maá utɔ́ ama né geluágé abi áfyaneápeá.

⁴ Ajye sɔ́ ula ne Anɔ́ baá ámpyéé upe Ɛsɔwɔ ne bɔɔ kpakpa abi ábáme ɛcha upe Ɛsɔwɔ, nnó ákpoó ɛbwɔ́ Jisɔs.

⁵ Ɛbwɔ́ áwúgémbo, matɔ́ ágɔ ɛbwɔ́ ne ákamé nnó áchyége Judas nka. ⁶ Judas akamé mechó ɛwé ájɔ́ ne álɔ́ mankélégé meti ɛwé ji apyéé ne Jisɔs akpe ɛbwɔ́ né ámu nkane gejamégé bɔɔ alá kágé.

Jisɔs anyéé epaá koó upú ne baá utɔ́ bií

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jɔn 13:21-30)

⁷ Bií ɛbi áwáne maá egóhme gepɛ mbaá epaá bred yi alá muálé, úkwónégé, ⁸ Jisɔs ató Pita ne Jɔn aké, “Chógé depyé menyéé epaá *koó upú nnó ɛsé deyyé dényé ɛwú.”

⁹ Agií ji áké, “Ɔkelege nnó ɛsé deyyé deyyéé menyéé ɛfɔ́?”

¹⁰ Ashuú ɛbwɔ́ meko ake: “Wuúge, mbɔgé deyyégé, dekpégé né meló kpaá, degene nye mende fɔ́ ne nká manaá né mekpo, kwólege ji né gepú ɛyigé ji akpéne. ¹¹ Gébége enyú dekpégé, gárege mbɔ́ gepú nnó: ‘Ménleré aké, léré ɛsé maá gepú áhkeé, ayi ji anyéé nyé menyéé epaá koó upú ne baá utɔ́ bií.’ ¹² Ne mbɔ́ gepú yimbɔ́ alerege nye enyú maá gepú ayi alú te mfaá enyón ayi ákwýé mé ábélé. Pyégé menyéé yimbɔ́ ɛwu.”

¹³ Afé, ágé wye yéndégenó nkane Jisɔs abó agaré ɛbwɔ́. Ne átyé ntó menyéé epaá koó upú yimbɔ́.

Menyéé Ata Jisɔs

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kɔr 11:23-25)

¹⁴ Gébé gékwónégé, Jisɔs ne áhgbá bií áchwɔ́ álɔ́ manyé menyéé yimbɔ́. ¹⁵ Ne Jisɔs aké ne ɛbwɔ́: “Mbó gejigé metɔ́ manjwálé chóncho ne enyú nnó dényé epaá koó upú ne ngé ɛfwyale. ¹⁶ Kaáge nnó me mmáge nyé sé epaá ɛwéná kpaá te depɔ́ ɛtiré epaá ɛwé débéé wáwálé, gébége Ɛsɔwɔ agbárege nyé gefwa jíí.”

17 Ne abwéé amó ne mmóó né mmu, achyéégé matame mbaá Ɛsɔwɔ, achyéé mmóó mimbo mbaá ángbá bií aké: “Sége dényú, déchuú áte. 18 Ngarege enyú wáwálé nnó, élo nana ejyéégé mbe, nnyú sé mmóó mina te gébé eyíge Ɛsɔwɔ aké agbarege gefwa jíí.”

19 Abó ntó bred, áchyéégé matame mbaá Ɛsɔwɔ, agyá nto bred yimbo ubauba achyéé bwó aké, “Gége menyammye wa [ayi nchyéége né gétúgé enyú. Pyéégé wyé na mantéégé negbo na.” 20 Ake ánérege manyéé menyéé, ama bó amó ne mmóó né mmu, aké, “Amo yina, élé *menomenyéé meke ewé Ɛsɔwɔ anyéé nyé ndere manóó ma magbélege nyé né mme né gétúgé enyú.]

21 Yélé njógembó, muú ayi akpóó nyé me alu fá né ujwólé bina. 22 Kaáge nnó Maá Nte Mekwaá agbóó nyé wye nkane Ɛsɔwɔ améé abelé, yémbó utoŋkwa ube ne muú ayi akpóó nyé jíí.”

23 Ángbá bií áwúgé mbó, álo mangii áte aké, “Wáá álú né geluáge sé ayi apyéé nyé gefóó genó eyíge na?”

Ángbá Jisɔs ányéé mbeé mechó dékpakpa

24 Né gébé gefó, ángbá Jisɔs álo mbeé manyéégé ne áte, nnó wáá alú muú kpaá né geluáge bwó. 25 Jisɔs awúgé mbeé bwó, ajóó ne ebwó aké, “Gé na ne afwa mme abi alá pó bóó Jus ápyéé. Agárege nnó uto meló meko

úlú ebwó né ámu, ájyárege bóó ne uká, ne ama ákélege nnó bóó ákwáné galógáló ayi ebwó ápye. 26 Yémbó, ébéégé fó mbó ne enyú. Muú kpaá nyú abe nkane mamáné ne menombé abéé nkane ménkpané defwé. 27 Wáá alú muú kpaá? Muú ayi áchóge jí menyéé nnó anyé wáá muú ayi áchwó ne menyéé? Elé jí ayi áchóge jí menyéé nnó anyé pó mbó? Yémbó me nlu né geluáge enyú ndere menkpané menyéé.”

28 Jisɔs aké, “Yé ndere ngéne efwyale, enyú ne délú wyé ne me. 29 Gétú eyigémbó, mpye nyé enyú nnó débé afwa wyé nkane nte wa apye me ntó nlú Mfwa. 30 Denye nyé, denyú ne me né gefwa ya. Dejjwálege nyé ntó ndere afwa mampáné depó né matóó áfyáneápeá ayi bóó Isreli.”

Jisɔs agaré ndere Pita áshyáa nyé jí

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jón 13:36-38)

31 Jisɔs akú Pita aké, “Simun, Simun! Gé ngarege wó nnó danchómeló ase uto nnó amuá enyú, mamféré matóó nyú ne me nkane ácháge esa, áférege ukwóó. 32 Ne me nnemmye mbaá Ɛsɔwɔ nnó ékagé wó óféré metóó wyé ne me kánká. Metóó wye emagé béne, fyé aŋmé byé eshye.”

33 Pita ajóó ake, “Ata, me mkpomé mmye manjye denó ne wó ne ye mangbó ne wó.”

34 Jisɔs ake, “Pita gé, gó ngaré wó nnó, geméégé nnó

menō mekwō akú fina wō
 ὀshyaá nyε nnó ὀkágé me
 kpaáτε ukúkúle ulεé.”

*Jisōs agaré baá utōó bií nnó
 ákpómé mmyé*

³⁵ Ne Jisōs ama jōó ne áηgbá
 bií aké, “Tége nkane ntómé
 nyá enyú neke ηka pō, geba pō
 ne unó uká ebichá pō, genó
 geli nya enyú?”

Ne ebwō áke, “Ngba, ye
 genó eyi geli εsé gepó.”

³⁶ Agaré ebwō áke, “Nana
 muú yi awya ηká menyéé jii
 abó, ne geba ntó. Ne muú
 yi álá pō ne esaá akpó nkú
 wuú asé ηka yimbō ana esaá.

³⁷ Wuúge, Asá genó gefó mmu
 ηwe εσωω nnó, ‘Afyε nyé ji né
 geluágé bōó nchye.’ Genó yina
 gépye nyé me wáwálé. Enyú
 debó mankaá nnó yendé genó
 eyigé ajōó atome ne me gébó
 mambé wáwálé.”

³⁸ Ne áηgbá bi áké, “Ata
 dewyá desaa depeá fa.” Jisōs
 ake, “Lyáge mechó εwémbo.”

*Jisōs anemmye né Mekwe
 Olif*

*(Mat 26:36-46; Mak 14:32-
 42)*

³⁹ Jisōs ályagé gepú
 eyigémbo, afé né Mekwe Olif
 nkane ji apye mé, ne baá
 utōó bií, ákwólé ji ntó. ⁴⁰ Aké
 ákwonege né melu εwémbo,
 agaré ebwō aké, “Négemmye
 mbaá εσωω nnó ékágé enyú
 dékpé né mmuameno.”

⁴¹ Ne alyá ebwō afé mbe
 gachyé, ató manó mme aló
 manemmye mbaá εσωω
 aké, ⁴² “Nte, mbogé ejigé
 wō, féré amó εfwyale yina
 né eta wa ábé tete, yémbo

pye genó eyigé wō ὀkelege,
 epófó eyigé me nkélege.”

⁴³ [Gébégé anémmye mbaá
 εσωω, ekiénné εσωω étané
 mfaánebuú echwō fyé ji
 metōó. ⁴⁴ Ne gekpékpégé
 mesómé né metōó, Jisōs
 anemmye ne eshye kpaá
 njúnjú atáné ji mmye achyεge
 mme nkane denkáré manoó.]

⁴⁵ Ji ánérégé mánemmye,
 akwilé akeré mbaá yi áηgbá
 bií álú. Abané ebwō ndere
 ábélege géjyá gétúgé ápwá né
 masómé. ⁴⁶ Ape ebwō agii
 aké, “Debelege nde? Kwélégé
 ka, négemmye mbaá εσωω
 nnó ékágé dékpé né mmua-
 meno.”

Apye Jisōs

*(Mat 26:47-56; Mak 14:43-
 50; Jon 18:3-11)*

⁴⁷ Ndere Jisōs alu jōóge,
 njuné bōó néchwō ne Judas,
 ηgba ama né geluágé abi
 áfyaneápeá. Judas aja ebwō
 meti, achwógé, afé mbe atyá
 Jisōs. ⁴⁸ Atyágé ji mbo, Jisōs
 ajōó ne ji aké, “Judas ὀkpó lé
 Maá Nte Mekwaá né mantýá
 ji nnó bōó ákaá ne ápye ji?”

⁴⁹ Gébégé áηgbá Jisōs ágené
 nnó mechó kpaa élé chwō,
 ágií aké, “Ata debó desaa
 delō úmye?” ⁵⁰ Ne ηgbá Jisōs
 ama né geluágé bwō, ajuú
 aparanja, aló manké memfwé
 *Étúkpe ámpyεé upε εσωω,
 asó etu ewé εgbé ebwōnyε.

⁵¹ Ne Jisōs agaré bōó bií
 aké, “Dépyégé sé mbo, lyáge
 ebwō.” Aferé ebwō wuú ata
 etu memfwε yimbō, eferé.

⁵² Ne Jisōs abwólé eta *Anōó
 baá ampyεé upε εσωω ne
 ámbamé εcha upε εσωω ne

ákpakpa melo abi áchwá mampye ji. Agií ebwó aké, “Enyú dechwó na ne bo aparanja ne mámbó unó mampye me nnó me nlu menjó? ⁵³ Ndó ndó ne ndó njwálege ne enyú né echa upe, enyú deta me ebwó mmye wó. Yémbó gébé eyige nyú gékwané nana, dechwó né uto dánchomeló ayi mfwa utuú.”

Pita ashya nnó ji akágé fɔ Jisɔs

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-72; Jɔn 18:15-18, 25-27*)

⁵⁴ Ne bɔ́ bina ápye Jisɔs áfé ne ji né dachi etúkpe ampye upe Esɔwɔ. Ne Pita ala te meso, akwálege ebwó gachyéé, gachyé. ⁵⁵ Akwónégé, abané bɔ́ bí ásené mewé né dachi áwyá. Pita achwá jwále ntó né geluáge ebwó. ⁵⁶ Ménkpané defwé ama né dachi yimbó ayi alú mendée, agégé Pita né geɲgbógé mewé nkane ajwále, ape ji domeé, aké, “Mende yina ntó abó alu ne Jisɔs.”

⁵⁷ Pita ake, “Chaá-ó! Meso mendée nkágé ji.”

⁵⁸ Ewya ye wó, mende fɔ agé Pita ake, “Wó ntó ɔlu muú bwó ama.”

Pita ake, “Me detuú-o!”

⁵⁹ Ewya genógé nchwanéke, mende ayifɔ aké, “Wáwálé gebií gepó mmu mende yiná ntó abó alu ne Jisɔs, ji ntó atané gebagé Galilíi.”

⁶⁰ Ne Pita ake, “Ge da, me kágé ewe wɔ jógé mbó.”

Wye nkane ji alú jógé mbó, menɔ mekwá akú

kɔkɔgólókɔ́. ⁶¹ Ata Jisɔs akó gemé apé Pita. Amé bwó átuú, ne Pita ate mekomejɔ́ ayi Ata Jisɔs abó agaré ji nnó, “Gemégé nnó menɔ mekwá akú, ɔshya nyé ukúkúle uléé nnó ɔkágé me.” ⁶² Gébége Pita áteé mekomejɔ́ yimbó, afe dafye, anyɔ meko ngbó ali segé segé.

⁶³ Bɔ́ bi ábáme Jisɔs, álo manjwyá Jisɔs, ne átúlege ji. ⁶⁴ Awé ji ndeé né amé, ne ágiíge ji aké, “Waá adoó wɔ? Garé esé mbógé ɔkage.” ⁶⁵ Ne ebwó áma jú ji mashye mmye né gejamégé mati.

Jisɔs akpe unó mpa

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jɔn 18:19-24*)

⁶⁶ Bií újyágé, *ákpakpa melo, ne Anó baá ampye upe Esɔwɔ ne *Anleré mabé Esɔwɔ áchomé né eso. Áchwó ne Jisɔs né mbe ushu bwó. ⁶⁷ Agií ji aké, “Wɔ ne ólú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa?”

Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Mboge ngarégé enyú, dekámégé nyé fɔ ne me. ⁶⁸ Ne mbógé ngiígé enyú nkwe dekámégé nyé fɔ manshuú me meko. ⁶⁹ Yémbó lo nana chó mbe, Esɔwɔ ayi áwya uto uko abelege Maá Nte Mekwaá né mfaá geluógé énogé né egbé ebwonye wuú.” ⁷⁰ Ajógé mbó, ebwó ako ágií aké, “Wɔ ne ólú Maá Esɔwɔ?”

Jisɔs aké, “Elú wyé nkane enyú dejɔ́ mbó.” ⁷¹ Ne ebwó áke ne ate, “Ndé gécha démage kéle bo ntésé? Esé ambɔ́ dewú mé genó eyi getané jimbó meno.”

23

Afɛ né Jisɔs mbaá Palet

(*Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1-5; Jɔn 18:28-38*)

¹ Ebwó ájógé mbɔ, echomele meko ekwelé ká efé ne Jisɔs mbaá Palet. ² Akwónégé éwu, álo maáma ji depɔ mmye áké, “Dépyé ményákwó yi ndere achó melɔ esé, achoge bóó uká mme nnó áchyegé fɔ nkamakpo mbaá Mfwa Rom, ne ama garege bóó nnó ji ne alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa.”

³ Palet agií Jisɔs áké, “Wɔɔlu Mfwa bóó Jus wáwálé?”

Jisɔs áké, “Elu nkane ɔjóó.”

⁴ Ne Palet ajóó ne anóó baá abi ápye ure Esɔwɔ ne gejamégé bóó, áké, “Ngéfó gabo ayi mende yina apyé wó.”

⁵ Yémbɔ áshii wyé ne ewú áké mende yina achoge bóó uká mme, aléré né mme Judiya meko, alɔ né melɔ Galilii kpaá akwóné fá melɔ ewe.

Palet ató Jisɔs mbaá mfwa Herɔd

⁶ Palet awúgé mbɔ, agií áké, “Mende yina ele muú Galilii?”

⁷ Akámégé, Palet ató Jisɔs mbaá Herɔd néndé Herɔd ne agbaré mboó melɔ yimbɔ. Né gébé eyigembɔ Herɔd abó alu né Jerosale. ⁸ Gébége Herɔd agené Jisɔs, metó ego ji dóó, elé ji abó akélege mé mangé ji te gachií, néndé, ji abó awuú mé ngɔ Jisɔs. Ne abó awya uméé nnó ji agé ufélékpá ebi Jisɔs apye. ⁹ Ewyágé Herɔd agií Jisɔs bɔ nkwé dóó, ne yeé meko Jisɔs ashuú ji wó. ¹⁰ Agigé

mbɔ, *Anóó baá ampye ure Esɔwɔ ne *Anleré mabé Esɔwɔ áwɔ áchwó mbɛ, álo manjóó depɔ eti Jisɔs apyé ne eshye. ¹¹ Mfwa Herɔd ne bóó bee bií álo manjwyagé Jisɔs, áchyege ji mekpo unóó. Abó nkúu mfwa áfyé ji mmye, amá átó ji akeré meso mbaá Palet. ¹² Né bií ebi mbɔ dejee Palet ne Herɔd delɔ. Te gachi ebwó abó alú máwámé ne ate.

Palet asómpa nnó áwá Jisɔs

(*Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jɔn 18:39-19:16*)

¹³ Gébége ákeré meso ne Jisɔs, Palet akú anóó baá abi ápyé ure Esɔwɔ, ne ákpakpa melɔ, ¹⁴ áchwógé, áké ne bwó, “Mbɛ mbɛ, enyú dese mé mende yina dechwɔ ne ji eta wa deké achó melɔ. Ngií ji bɔ nkwé né mbɛ ushu nyú, yémbɔ ngéfó gabo yi mende yina apyé né depɔ etiré enyú déké ji akwé ebe wó. ¹⁵ Yé Mfwa Herɔd ntó age nnó mende yina akwé ebé wó, nkawú ne ji akeré meso eta esé. Góge ngaré enyú nnó mende yina apyé ye gabo fɔ ayi abɔ mangbó wó. ¹⁶ Yémbɔ nchyege nyé enyú ebwɔnye nnó átulé ji ályá ji, ajyé.”

¹⁷ [Nkane gepógé gébé yimbɔ gélú, yendégébege epaá kwyakwya defwé, Palet aferege muú denɔ ama nkane bóó bií akélege.]

¹⁸ Ne ákalé ebwó ako áké, “Wá mende yina, esé dekelege élé Barabas.” ¹⁹ (Barabas abó akpe denɔ gétúgé achwóó ne efwyale né melɔ ne muú ayi ji ama wá.)

20 Palet akelege meti manlyá Jis̄s ajoyé, ne ama ajóo ne ebwó. 21 Ne ebwó ako ákalé áke, “Wó ji né gekwa, wó ji né gekwa.”

22 Né manjane aléé Palet ama gií ake, áwó ji nnó apye nnó? “Ndé gabo ayi ji ápyeé?” Nge ye genó eyigé ji apyé ne njóo nnó áwó ji né gekwa wó. Ngarege ádó ji ályá ji ajoyé.

23 Né ebwó ádo delúlú áké, “Áwó ji né gekwa.” Makalé bwó áwerí uto Palet.

24 Akamé ne asó mpa áké, “Apye ne Jis̄s ndere ebwó ákelege.” 25 Aferé muú yi ebwó ákélege ayi abó akpené deno gétúgé, efwyale ewe ji achyé ne muú ayi ji awáné. Gébége áféré ji, Palet agbaré Jis̄s achyé ebwó, nnó ápye ndere ejí ebwó.

Áwó Jis̄s né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 Bóo bee áse Jis̄s né dachi Palet ále jyeé, ne nkane ebwó ákéne ájyeé, átuú ne mende fó ayi akú ji Simun, muú melo Seren, atané dondo yimbó né mewaá ajyeé Jerosale. Agbaré ji áneré ji gekwagé Jis̄s né manjáo nnó ji akpá akwólege Jis̄s meso. 27 Ne gejamége bóo ákwólege ji meso. Abifo élé andée, abi ákparé amú mekpo, álile, áyiage ne masómé ndere áteé efwyale wuú. 28 Ne Jis̄s abwólé áké ne ebwó, “Andée Jerosale, déligé sé gétú ya, líge lé geme enyú ne baá enyú. 29 Kaáge nnó né meso gébé bóo ájóge nyé nnó, ‘Éfwó ébé ne andée abi

ákwené dénkwo ne abi ála alú danchyéé baá mámbé!’

30 Né gébé eyigémbó, bóo áshyáge nyé mmye nnó, ‘Échye mfaánebuú ashulé esé mmye, ye mme anií ese.’

31 Apyegémbó na ne genó eyi gélú gebé, ne ebeé nye nnó ne gegbógbógé genó?”

32 Gébége ájye wó Jis̄s, áse ntó bóo ubée apéa manjye wá choncho ne ji.

33 Akwónégé melú ewé ákuú nnó, “Unkónkó makpo,” áwó Jis̄s né gekwa. Ne ama wó bóo ubée bimbo mfaá ukwa upea, ama né egbé ebwonye wuú, ne ayifo né egbé ebwóbe wuú. 34 Jis̄s áké, “Nté, gé ebwó meshwe, jinte gabo áyi ebwó ápyémbó, néndé ákágé.”

Bóo bee bina, ákpyá megyaá ákáré mandeé Jis̄s áfyé ate amú. 35 Bóo átené éféé ápéle nkane áwóme Jis̄s né gekwa. Ne ákpakpa bóo Jus, álo manjwyágé ji áké, “Apoóge bóo bí chachá, akaágé poó fó ntó geme jí mbógé alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.”

36 Bóo bee ntó ájwya Jis̄s, áchyeé ji mmóo amí mamýame, 37 ne áké, “Mbógé nnó olu Mfwa bóo Jus wáwálé, poó geme jyé.”

38 Asá ntó njwé ába né gekwa né mfaá mekpo Jis̄s. Asá wyeé áké, “Gé Mfwa bóo Jus na.”

39 Muú ubée ama ayi áwómé ji ntó né gekwa ejí, alo manjwya ntó Jis̄s áké, “Pó olu Muú yi Esowó akweré ji elá

gefwa? Poó yé géme jyé, ṣpoó esé ntó.”

⁴⁰ Ne ayifó ashulé ji yimbo ndo aké, “Wó ṣfó fó Esowó? Ọlu ntó mmú efwyale nkane mende yina. ⁴¹ Esé ne wó debó nsá né gabo ayi esé depyé, nkawú ne dégéne efwyale ewé. Ne mende yina apyé gabo wó.” ⁴² Ne ajó ne Jisós aké, “Ata te me gébége ṣchwóge gbáre gefwa jyé.”

⁴³ Jisós áshuú ji meko aké, “Ngarege wó wáwálé nnó fina ṣbe nyé ne me né meló Esowó.”

Negboné Jisós

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jón 19:28-30*)

⁴⁴ Kálánká efyáneépeá eké ékwónége, ñmées enomé, gemmua gékwé né meló meko kpaá te kálánká elé. ⁴⁵ Ñmées énomégé, ekat ewé ekaré metó echa upé Esowó egyptalé ubaá úpeá. ⁴⁶ Eké éwyáge, Jisós aló mankalé kénké aké, “Nte mfyé geme ya né amú jyé.” Ajóge mbó, ashulé kwyakwya geféré h-em metó ekwé.

⁴⁷ Muú kpaá bós bee ayi abó atené efeé, agégé genó eyi gepyé, afeé Esowó aké, “Wáwálé, mende yina abó apyé gabo wó.” ⁴⁸ Gejamégé bós abi abó áchomé efeé ápéle, ákeré upú bwó amu meso kpákpáré, mashu mme tóntó né genó eyigé ebwó ágené. ⁴⁹ Ajeé Jisós ako áténé tete ágéne depó etiré na. Abifó alú andée abi abó átané Galilii ákwólé ji.

Anii Jisós

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jón 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Mendefó abó alu, akamege Josef, atané né meló Arimatya né gebagé mewaa Judiya. Alu nyá muú ayi alu cho, ne abelege mabé Esowó. Abó agile gébé eyigé Esowó achwó gbáre gefwa jí. Yé élé alú ntó muú ama né geluágé ákpakpa bós Jus, apó nyá meko ama ne ebwó nnó áwá Jisós. ⁵² Nkane Jisós agboó, afé mbaá Palet, ajye gii nnó achyé ji genkwógé Jisós. ⁵³ Palet achyége ji ebwonye, ajye féré genkwógé Jisós né mfaá gekwa, afyalé géjí ne éshyé ndeé, ajye níí mmu menome ewé abó áchomé te gachií mmu etaravé, ewé ála álu ganii muú wyé. ⁵⁴ Afyé ji mmu menome, nénde ákpomege mmye nnó bíí uwyaá ebwó ebi uló nkwale yimbo.

⁵⁵ Andée abi átane ne Jisós né Galilii, ákwólé Josef ne ágé ntó menome ne áma ágé ntó nkane afyé ji né mmu. ⁵⁶ Akérége meso né upú bwó ákwyé maweé gébé ami malómáló ami awáage mewu muú.

Bíí uwyaá bwó úkwónégé, ebwó ágbeé mmye nkane ebé bwó élu.

24

Jisós akwilé né negbo

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jón 20:1-10*)

¹ Bíí mbe né uwyaá, andée bimbo ákpá maweé gebé ami ebwó ákwyé, dondo gemmuá

mme áfè né menome ewé anii Jis̄s. ² Akwónégé wyé, áge nnó, ábogéné mé ntaá égbé éma eniné abó ákweré embú menome. ³ Ne gébégé ákp̄né mmu menome, ákéle genkwógé Atá Jis̄s áge wó, ⁴ ákwé tametame, áké áp̄lé ágé b̄ó makpó apéa ne mandeé áyi áshwánege át̄né ebwó nen̄kuné mmye. ⁵ Efó ekwó bwó metáó, ámmo makpo mme. B̄ó bimbó agii bwó áké, “Nde enyú dékelege muú yi alú mebe né geluágé abi ágboó? ⁶ Apó fa, akwilé né negbó, atane. Tége genó eyigé ji agaré enyú gébégé enyú delú né Galilii.

⁷ “Abó áké, ‘Achyége nyé Maá Nte Mekwaá mbaá b̄ó ubeé, áwóme nyé ji né gekwa, ne ekwónégé ndó éléé, akwilége nyé né negbo’.”

⁸ Andée bina áte unó bí Jis̄s abó ajóó, ⁹ átané né menome áfè mangaré unó bi úpyé mbaá ángbá bíi abi álaá áfyaneama, ne áma garé ntó áñkwólé Jis̄s ako. ¹⁰ Andée bimbó élé, Meri muú meló Magdala, ne Joana ne Meri ayi Mmá J̄msi chóncho ne andée abifó ntó, ágaré ángbá Jis̄s genó eyigé ebwó ágené. ¹¹ Ne ángbá ákamé wó, áse nnó élú gebyó. ¹² Yémbó, Pita akwilé ka abó afé né menome, abyélé mme ape, agé lé mandeé áyi abó afyalé genkwógé Jis̄s. Ala meno mekpo fuú, ne akere meso mmu gepú jii.

*Agé Jis̄s né meti meló Emaeus
(Mak 16:12-13)*

¹³ Wyé bíi bimbó, b̄ó abi ákamé ne Jis̄s apéa, álya meló J̄erosale ájye né maá meló ayi ákú Emeus. Neke nelu genógé *ñkpá neke ekénéama. ¹⁴ Ndere ájyé, ádóo abya né depó deko etiré depyé. ¹⁵ Nkane ádóo abya ákéne ajye, Jis̄s atané ebwó né meso ne aló manké ne ebwó. ¹⁶ Yémbó áge ji, ne ákaá fó nnó élé Jis̄s wó. ¹⁷ Jis̄s agii bwó áké, “Nde abya ayi enyú dékéne dédóo ne dembyó né mataó enyú?”

Átané nyámeé, mmye meshwé meshwé. ¹⁸ Muú bwó ama, ayi ákú ji Klyopas agii ji áké,

“Wó mbi ne olu menkéé fá meló J̄erosale ayi olá kágé depó etiré depyé mboó ndó eyína?” ¹⁹ Jis̄s agii áké, “Nde depó depyé?”

Ashuú ji meko áké, “Depó eti depyé mbaá mende yi akámege Jis̄s ayi muú Nasaret. Alu nyá gekpékpégé *Muú Ekpávé Eṣṣwó. Ne apye ukpékpé ufélékpá ne agarege nyá meko mejóó Eṣṣwó. Eṣṣwó afeé utóó bíi, ye b̄ó ntó afeé utóó bíi. ²⁰ Yémbó anóó baá abi ápye upe Eṣṣwó ne ákpakpa meló ágbare ji áchyéé nnó áwá ne áwó ji né gekwa. ²¹ Ne esé debó débelé uméé nnó ji ne Eṣṣwó atome nnó achwó áféré b̄ó Israeli né efwyale. Élé mbó ndó éléé fi, eyi depó etiré na depyé. ²² Ekwyá mbó wó, andée fó abi alú né geluágé sé ápye esé dela meno mekpo fuú. Afé né menomé gejyéjyégé bí. ²³ Yémbó áge fó genkwógé Jis̄s wó, ne akere

meso, ágare esé nnó ebwó ábó áge makiénné Esowó eké elé *ame gejyá, ágaré ebwó nnó Jisós alu mebe. ²⁴ Bóó bifó abi álu né geluágé esé áfé né menome ne ágé yéndégenó wyé nkane andée bimbó abó ájóó, yémbó ebwó áge Jisós wó.”

²⁵ Jisós aké ne ebwó, “Enyú dekenegé, matóó nyú álu dembyó mankamé unó bi bóó ekpávé Esowó ásámé. ²⁶ Enyú dekaá fó nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa abó mangé efwyale ne akpé mmu gefwa jii wó?” ²⁷ Jisós alo mampye nnó ebwó ákaá unó uko ebi ásámé átome ne ji né mmu ηwe Esowó, manló né ηwe ayi Mosis asamé, okwóné né abi bóó ekpávé Esowó ntó ásámé.

²⁸ Wyé nkane ála kwókwólé ne melo ewé ebwó abó ájyée, Jisós apye eké achwó koó, ²⁹ ebwó ágbé ji áké, “Bélé fá ne esé néndé bií ukoó, gemmua géle chwó.” Akame, ne afé mámbelé ne ebwó. ³⁰ Gébége ajwólé ka mányé menyéé ne ebwó, abó nto bred achyé matame mbaá Esowó agyá achyé ebwó. ³¹ Ténéténe yimbó ame ákaá ebwó mekpo, ebwó ákaá nnó gé Jisós na. Ne eke ewyage aseé ebwó né ame. ³² Alágé meso, áké ne ate, “Pó mane magyalé esé gébége ábáné esé né meti agárege ese depó etiré délú mmu ηwe Esowó?”

³³ Ténéténe yimbó, ákwilé, ákere meso né Jerosale, áge baá utóó afyaneama choncho ne áhkwólé Jisós abifó. ³⁴ Abi

afyaneama áke, “Elú wáwálé, Ata akwilé né negbo, Simun agé ji mebe.”

³⁵ Abimbó ápeá ágaré ntó ebwó ewé ebó épyé né meti, ne gébége Jisós agyalé bred ne ebwó álé ká ji.

Jisós aleré mmye mbaá áhgbá bií

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jón 20:19-23; Áhḡ 1:6-8*)

³⁶ Gébége ebwó álu garégé depó tí, Jisós jimbó akpe atené metóó metóó bwó aké, “Neso nébé ne enyú.”

³⁷ Yémbó ebwó ábó efó, áferege nnó ebwó ágéne mbó le muú nefoó. ³⁸ Jisós agii ebwó aké, “Nde mane magyalége enyú? Enyú debyóme mbó ndé? ³⁹ Pége amu ya, ne uká bá ne dekaá nnó elé me mbóó. Tage menyammye wa dewú ndere alú, muú nefoó ábeé fó ne menyammye ne ugoó nkane enyú degene mbó me.”

⁴⁰ Jisós ajóge mbó, aleré ebwó amu jii ne majya jii. ⁴¹ Yémbó ákwé tametame mmu nechóchó ne ákélégé fó mankamé. Eféé mbó Jisós agii bwó aké, “Dewyaa menyéé fó fá manyé?” ⁴² Abó mboó meshuú ayi ábó átyé, áchyéé ji. ⁴³ Ase anyé né mbe ushu bwó.

⁴⁴ Ake yé ne ebwó, “Genó eyigé enyú dégéne fina élé eyigémbó ngaré enyú gébége debó délú choncho. Nké unó uko ebi ábó ásámé átome ne me né mmu ηwe Mosis ne abi bóó ekpávé Esowó ne ebi ásámé ntó né mmu ηwe

makwa Εσωω, úbó mambé wáwálé.”

⁴⁵ Nðere Jis̄s ajó mbó, anené εbwó defóó nnó ákaá mekomejóó ayi alú né mmu ηwe Εσωω. ⁴⁶ Ne ajó ne bwó aké, “Abó ása nnó, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa abó mangé εfwyale ne ágbó, ne ndó εκwónégé ελεέ, akwilege nyé né negbo. ⁴⁷ Aló nye né Jerosale ne ájye né malo mako mangaré gé mekomejóó Εσωω né mabó mií nnó bóó ákwóré matóó bwó ne Εσωω ajinte gabo bwó. ⁴⁸ Enyú delu bóó bí degéné unó bina, ne debó mangaré bóó ubi. ⁴⁹ Ntóme nyé enyú εchye ewé nte wa abó anyémeno manchye enyú. Yémbó jwólege fa né meló kpa ewé, kpaá té gébé gékwónege nyé eyigé uto bimbó utánege mfaánebuú uchwo enyú mmye.”

Jis̄s akwó afé mfaánebuú

(Mak 16:19-20; Aηg 1:9-11)

⁵⁰ Jis̄s ase εbwó áfé kwókwólé né meló Betani, εféé mbó abweé amu mfaá ajé εbwó. ⁵¹ Nðere ajéle εbwó, alya bwó aló mankwó ajye né mfaánebuú. ⁵² Εfembó, baá utóó bi áló mamféé ji ne ákeré meso né Jerosale ne gejamégé nechóchó. ⁵³ Ne yendégébé ájwólege mmu εcha upe Εσωω, áféεge Εσωω.

Abya melóméló Jis̄s Kras ndere J̄ON ásamé

*Mekomej̄ó ayi achw̄ó ne
geḡwá*

¹ Gemegé nnó mme yina ab̄, mekomej̄ó ab̄ alú m̄. Mekomej̄ó yimb̄ ab̄ alu ne Es̄w̄o ne mekomej̄ó yimb̄ ab̄ alu Es̄w̄o. ² Ab̄ alú mé ne Es̄w̄o té ula ul̄ó.

³ Unó uko ebi Es̄w̄o akwyéé uké ne ji. Ji ábé damp̄, mmb̄ yé geno gema gep̄.

⁴ Mekomej̄ó yimb̄ ne awyaa geḡwá. Ne geḡwá eyigémb̄ gelú lé geḡgb̄ mbaá akwaá.

⁵ Geḡgb̄ eyigémb̄ geḡenégé né mmu gemmua, yémb̄o gemua gékágé kweré gejí.

⁶ Es̄w̄o ab̄ at̄o mende f̄o ayi ákuú ji nnó J̄on, ⁷ J̄on achw̄ó ndere ntes̄e, mangaré akwaá genó eyigé geḡgb̄ eyigémb̄ gelú, nnó ebw̄ó awú áfyéé met̄ó ne gejí. ⁸ Jimb̄ó ap̄óf̄o geḡgb̄ eyigémb̄, achw̄ó lé nkane ntes̄e mampye akwaá ákaá geḡgb̄ eyigémb̄.

⁹ Geḡgb̄ eyigé wáwálé, eyi geḡenégé mbaá yéndemuú, geb̄o gechw̄ó fa né mme.

¹⁰ Ji ab̄ alú fa mme, ne yé élé mme ayi Es̄w̄o akwyé akéné ne jí, b̄ó mme akaá f̄o jí w̄ó. ¹¹ Ji achw̄ó né melo wuú, b̄ó melo wuú ásé f̄o jí w̄o. ¹² Yémb̄o b̄ó ako abi ásélé ji, áfyéé mat̄ó ne ji, áchyéé ebw̄ó ebw̄onye mamb̄e baá Es̄w̄o.

¹³ Gef̄ó eyigé ábyéné ebw̄ó,

gep̄óf̄o ndere akwaá ábyene baá. Ne ep̄óf̄o ntó ndere akwaá ákelegé, ep̄óf̄o ntó ndere nte aklege. Nebyene bw̄ó nentane mbaá Es̄w̄o.

¹⁴ Mekomej̄ó yimb̄o, abw̄olé mekwaá, ajwale fa mme ne ese, alere galógál ayi apw̄o amu ne ajógé dep̄o etire delú wáwálé. Degé enoge ewé ji awyaa, ewé ji aséle mbaá Nte wuú ndere danchi Maá.

¹⁵ J̄on agarege b̄ó geno eyigé ji agene getóme ne Jis̄s, ajógé kenke aké, “Gegé muú ayi nj̄óggé nya nnó, ‘Ji ayi achw̄ó mb̄o me meso apw̄o me, néndé gemegé nnó ábyé me, ji ab̄ alu mé.’”

¹⁶ Ne gétúgé galógál wuú apye ese ako deb̄o nebo matimati. ¹⁷ Mabé Es̄w̄o aké ne Mosis yémb̄o galógál ne wáwálé áke ne Jis̄s Kras. ¹⁸ Yé muú ama ayi agene me Es̄w̄o ap̄o ekose danchi maá wuú. Ji alu ntó eke Es̄w̄o. Ji ayi alu fíí ne nte wuú ne apye b̄ó akaá gef̄ó eyigé nte alu.

*Mekomej̄ó ayi J̄on men-
wyaá b̄ó manad̄ Es̄w̄o
dgarége*

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹⁹ Akpakpa b̄ó Jus né Jerosale at̄o ámpyéé upe Es̄w̄o ne ámpoó ámpyéé upe Es̄w̄o nnó áchw̄ó ágií J̄on nnó ji alú waá? Agigé mb̄o,

²⁰ J̄on ashya f̄o mangaré ebw̄ó wáwálé w̄ó. Ge na ne ji agare, aké “Me mp̄óf̄o Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa.”

²¹ Agi ji áké, “Ne w̄o olu waá? Nnó w̄o olu élé Elija.” Ne J̄on ashuu ebw̄ó meko aké, “Ngba me mp̄o.” Ama ágií ji

áké, “Nnó wò òlu muú ekpávé Èsòwò?” Ama ashuú èbwò meko aké, “Ngba.”

²² Aké, “Wò òlu waá yéé, shuú esé meko ayi dejye garé bọ́ abi atómé esé. Wò mbọ́ òké òlu waá?”

²³ Ne Jon ashuú èbwò meko aké, “Me nlu meko muú fò ayi ábéne né mashwòne nnó, nyage meti Ata èbe cho; mbò ne Asaya muú ekpávé Èsòwò abò ajọ́.”

²⁴ Bọ́ dentọ́ bina álu ntó ekwò bọ́ Farasi, ²⁵ Ne ágií Jon aké, “Ulannó wò ọ́wyagé bọ́ manaá Èsòwò mbọ́gé ọ́fọ́ Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa, yé elé Elija yé èbé elé muú ekpávé Èsòwò ayi abò agare nnó achwọ́?”

²⁶ Jon ashuú èbwò meko aké, “Me, nwyage enyú ne manaá Èsòwò mamímamí, yémbò muú fò alú fa metọ́ metọ́ enyú ayi délá kágé ji. ²⁷ Achwọ́ mbò me meso, me nkwané yé muú ayi akágé manyí unó uka èbií wó.”

²⁸ Unó bi na uko upye né melò Betani né egbé èbéé Jordan mbaá Jon awyagé bọ́ manaá Èsòwò.

Jisòs alu maá egòhme Èsòwò

²⁹ Bií uyyagé Jon agé ndere Jisòs achwọ́ eta wuú, aké, “Gégé maá egòhme Èsòwò ayi akpáné gabo akwaá fa mme.

³⁰ Ji ne me mbò njọ́ge ntome ne ji nnó, ‘Muú fò achwọ́ mbò me meso ayi apwọ́ me néndé gemége nnó ábyé me ji abó alu mé.’ ³¹ Me mbọ́, mbò nkaá fò ji wó. Yémbò ula bi me nwyagé bọ́ manaá Èsòwò úlú elé mampye bọ́ Isrèli akaá ji.”

³² Ne Jon agaré bọ́ geno eyigé ji agene, aké, “Ngé Mendoó Ukpea ndere etané mfaánebuú eké gepwine echwò tène ji mmye. ³³ Me mbọ́, nkaá fò ji wó, yémbò muú ayi atómé me nnó nwyaaá bọ́ manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ọ́gené Mendoó Ukpea éshúlege etené ji mmye, ji yi mbò ne alú muú ayi awyagé bọ́ ne Mendoó Ukpea.’ ³⁴ Me ngé ndere epyembò ne Jisòs, ne ngarege enyú nnó ji alú Maá Èsòwò.”

Baá utọ́ abi Jisòs abọ́ mbe akuí

³⁵ Bií èbifó uyyagé, Jon ama atené eféé ne baá utọ́ bií apea. ³⁶ Ndere agéne Jisòs akene ajye, ajọ́ ne baá utọ́ bií aké, “Gégé maá egòhme gepégé Èsòwò mbò.”

³⁷ Ne baá utọ́ bií bimbo apeá áwúgé ndere Jon ajọ́ mbò, ákwólé Jisòs. ³⁸ Jisòs ábwólégé ushu meso agé èbwò ndere akwólégé ji, ágií èbwò aké, “Enyú dekelégé ndé?” Èbwò aké ne ji “Rabi wò ọ́jwòlege efó” (Ula Rabi utene nnó menleré).

³⁹ Aké ne èbwò, “Chwóge dégé mbaá ayi me njwòlege.” Èbwò ákwólé yé ji ájye gé mbaá awu, alá ewú ábelé ne ji bií bimbo. Gébé eyigémbò gébò gélú kálánkà eni né nkware.

⁴⁰ Ne baá utọ́ bina apeá abi áwuú ndere Jon ajọ́ ákwólé Jisòs, ama ele Andru menmo Simun Pita. ⁴¹ Andru abó mbe akelé menmo wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé degé Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa.” Mabò ami

na, malu wye mabɔ mami mamaá ne Kras. ⁴² Asé yé Simun afé mbaá Jisɔs ne Jisɔs apé ji domeé, aké, “Wɔ ɔkamege Simun maá Jon, akuú nye ntó wɔ nnó Sefas.” Sefas alu wye mabɔ mami mamaá ne Pita. (Ula Pita utene nnó etárávé.)

Jisɔs akú Filip ne Nataniel

⁴³ Bii ebifɔ uyyagé, Jisɔs akpome mmye manjye Galilií, ndere ajyee agé Filip, ajɔɔ ne ji aké, “Kwólé me.”

⁴⁴ Filip ntó atané Betsada maá melɔ ayi Andru ebwɔ ne Pita atane wye. ⁴⁵ Filip akéle Nataniel. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé dégé muú ayi Mosis asamé né mabé atome ne ji ne bɔɔ ekpávé Esɔwɔ ntó ása ato ne ji. Alu Jisɔs muú Nasaret maá Josef.”

⁴⁶ Nataniel akale aké, “E é! Genó gelógélɔ ntó gétánege né Nasaret.”

Filip aké, “Chwɔ kpa ame jyé ɔgé.”

⁴⁷ Jisɔs agégé ndere Nataniel achwɔɔ eta wuu, aké, “Gé maá Isréli ayi wáwálé na. abwólége fɔ dembwóle.”

⁴⁸ Nataniel agii ji aké, “Ɔpye nnó ne ɔkaá me?” Jisɔs ashuu ji meko aké, “Gemegé nnó Filip akú wɔ, me ngé me wɔ né ulaá genɔɔ eyigé akuú nnó fig.”

⁴⁹ Nataniel awúgé mbɔ, aké, “Ménleré wɔ ɔlu Maá Esɔwɔ, ɔlu nto mfwa bɔɔ Isréli.”

⁵⁰ Jisɔs aké ne ji, gétúgé ngaré wɔ nnó ngé wɔ né ulaá genɔɔ eyigémbɔ, “Ne ɔfyee metɔɔ ne me? Ɔgéne nye ukpékpé unó bi upwɔɔ ebi.”

⁵¹ Ama ajɔɔ aké, “Ngarége enyu wáwálé nnó, dégéne nye nkane mfaánebuú anenege ne makiénné Esɔwɔ akwome áshulege ne mfaa Maá Nte Mekwaá.”

2

Neba né melɔ Kana

¹ Bii ebifɔ uyyagé, né ndɔ eyi egbeé eleé, neba nefɔ nebɔ nélú né melɔ Kana né gebagé mewaá Galilií, mma Jisɔs abɔ alú wye. ² Alɔ ntó Jisɔs ne baá utɔɔ bii né neba eníné mbɔ. ³ Ne mmɔɔ epaá ewémbo mabyegé mma Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Mmɔɔ bwɔ mabye.”

⁴ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Mma ɔgarégé fɔ me genó eyigé mbɔɔ mampye, gébé ya gélú gakwáne.”

⁵ Yémbɔ mma Jisɔs ajɔɔ ne baá defwe abi ánene aŋkéé aké, “Pyegé yéndégenó eyigé ji agarege enyú nnó dépye.”

⁶ Eké epyéémbɔ, bɔ nkwɔ manaá fɔ akené álú efé kwákwlé abi bɔɔ Jus áchwéle manaá wye ne áshwónége byɔ bwɔ manemmye mbaá Esɔwɔ ndere gepogé bwɔ gélú. Nkwɔ ama akpene baá bɔ nda manaá esaá yé esaá meso efyá.

⁷ Jisɔs ajɔɔ ne baá defwe abi ánene aŋkéé aké, “Fyegé manaá magbeé né bɔ ŋkwɔ bimbo.” Afyegé manaá magbége lábé lábé, ⁸ aké ne ebwɔ, “Chwegé amifɔ déchye memgbare epaá.” Ne ápye wye ndere ji ajɔɔ. ⁹ Ne memgbare epaá afwóregé manaá amimbɔ, ami mabwólé mmɔɔ, akaá fɔ mbaá ayi

mami matané wó. Yémbò bɔ́ɔ abi áchwélé manaá amimbò ákaá. Ne megbare epaá akuú menò neba atené baba,¹⁰ ajó ne ji aké, “Yéndemuú anegé epaá, abɔ́ɔ kpe mbe achwó ne mmɔ́ malómáló. Bɔ́ɔ ányúgé me kpaá ápwagé ne achwó ne ami mabomabo. Ne wɔ́ ɔ́belé mmɔ́ ami malómáló mala kpaá té nana?”

¹¹ Ge gepɔ́ge ufélekpa mbe eyigé Jisɔ́s apyee na. Apye geji né Kana né gebagé mewaá Galilí. Apye mbò manlere gepɔ́gé uto bií. Ne baá utɔ́ bií ágégé mbò áfyéé matɔ́ ne ji.

¹² Epaá ewémbò ebyégé, Jisɔ́s ashulé afé né Kapanɔ́m ne mma wuú, aɲmo bií ne baá utɔ́ bií, eféé ne ebwó ábelé mboó ndò.

Jisɔ́s abú bɔ́ɔ bi ákpoó unò né mmu echa upe Esɔ́wɔ

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹³ Epaá koó upú bɔ́ɔ Jus elágé kwókwólé Jisɔ́s akwó afé né Jerosale. ¹⁴ Akwónégé, akpe né mmu dachi echa upe Esɔ́wɔ. Agé ndere bɔ́ɔ abi ákpoó mpɔ́, magɔ́ɲme, upwene mampye upe mbaa Esɔ́wɔ, ne abi ájwólé ákwórege manka. ¹⁵ Agégé mbò, abó manyíí akwyé getó, abú bɔ́ɔ bimbo ako átané wye chónchó ne magɔ́ɲme, ne mpɔ́. Atyá manka ayi bɔ́ɔ abi ákene gesegé manka mankworé, amu makpókpógélé bwó agbé.

¹⁶ Ne anyá bɔ́ɔ abi akpoó upwene aké, “Kpagé ubi détáné fa, débófó mambwólé gepúgé Nte wa gélá ntoné gese wó.”

¹⁷ Jisɔ́s apyegé mbò, baá utɔ́ bií áte meko mejó ayi asamé né mmu ɲwe Esɔ́wɔ nnó, “Géchyéé eyigé me nwyaa né gepú jyé gesó me mmu eké mewé.”

¹⁸ Akpákpá bɔ́ɔ Jus áchwó jɔ́ ne Jisɔ́s aké, “Ndé gefɔ́gé gepɔ́ eyigé wɔ́ ɔ́kagé leré mampye esé dékaá nnó élé Esɔ́wɔ ne achye wɔ́ eshye mampye depɔ́ eti.”

¹⁹ Jisɔ́s ashuú ebwó meko aké, “Muúgé echa upe ewéna, nselé ndò eléé mpye ewú ekere meso ndere ebò elu”.

²⁰ Bɔ́ɔ bimbo aké, “Ɔ́ké ndeé? Echa upe ewé, eselé esé usaá ɲme upeá meso ekené mantené, ne wɔ́ ɔ́ké ɔ́selé ndò eléé mantené ewú?” ²¹ Yémbò echa upe ewé Jisɔ́s ajó mbò, ató élé ne menyammye wuú jimbɔ́ɔ. ²² Jisɔ́s akwilégé né negbo, baá utɔ́ bií áte nnó ji abó ajó mé mechó ewé. Akamé ne genó eyigé ɲwe Esɔ́wɔ ajó ne eyigé Jisɔ́s ajó.

Jisɔ́s akaá genó eyi gélú né metɔ́ akwaá

²³ Ne gébége Jisɔ́s alú né Jerosale anyéé epaá koó upú, apye gejamégé bɔ́ɔ áfyéé matɔ́ ne ji gétúgé ufɔ́ unò ne ufélekpa ebi ji apyee. ²⁴ Yémbò Jisɔ́s afyéé fɔ́ matɔ́ ne ebwó wó, néndé akaá ndere mekwaá alú. ²⁵ Epóse ewé muú agarégé ji néndé jimbɔ́ɔ akaá mé genó eyi gélú mekwaá metɔ́.

3

Jisɔ́s ne Nikodemus

¹ Muú kpaá bɔ́ɔ Jus fɔ́ abó alú, ayi ákuú ji Nikodemus.

Alú muú ekwó bɔɔ Farasi.
 2 Mende yimbɔ achwó bané Jisɔs ne utuú, ajɔɔ ne ji aké, “Ménleré esé dékaá nnó Eɔwɔ ne atómé wɔ, néndé muú fɔ akágé pye unó bi wɔ ɔpyéé, mbɔgé Eɔwɔ alá pɔ ne ji.”

3 Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó, mbɔgé alá ábyé muú mambye ayi meke wó, agene fɔ gefwa eyigé Eɔwɔ ágbárege.”

4 Ajɔɔgé mbɔ, Nikodemus agii ji aké, “Muú akwɔgé mbɔ mé ukoó, ápyéé mbɔ nnó ne ámá ábyé ji?” nno amage kpe né mmu une mma wuú ábyé ji?

5 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó mbɔgé alá ábyéé muú nebyeé né manaá ne Mendoó wó, anyéé fɔ gefwage Eɔwɔ.

6 Mekwaá abyene ele nte mekwaá, Mendoó ntó ebyeene elé Mendoó.

7 Ekágé alá meno mekpo fuú, elé njɔɔ ne wɔ nnó, abó mambye muú mambye ayi meke.

8 Mbyo amyé yéndé mbaá ayi akelé, muú awuú gewya jii, yémbɔ ákágé fɔ mbaá ayi atané ne mbaá ayi ajye. Wyembɔ ntó ne elu ne muú ayi ábyéne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ ndere Mendoó ebyeene Mendoó.”

9 Nikodemus awúgé mbɔ, agii Jisɔs aké, “Ewéna ebee mbɔ nnó?”
 10 Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔlú gekpékpégé menleré bɔɔ Israeli nnó ɔkágé unó bi?”

11 Ngaregé wɔ wáwálé nnó, esé dejɔɔge depɔ etiré dékágé,

ne dégarege unó bi esé dégéne, yémbɔ enyú dékelege fɔ manwú. 12 Ngarege enyú unó bi upye fa mme enyú dékámégé, nnó ngare enyú ebi upyéé né mfaánebuú ne dékámégé? 13 Yé muú ayi akwómé mé ájyéé né mfaánebuú apó, ekosé wye Maá Nte Mekwaá ne atané mfaánebuú achwɔ fa mme. 14 Ndere Mosis abweé nyá mmyɔ né mashwɔne wyembɔ ntó ne abɔɔ mambwe Maá Nte Mekwaá né mfaá 15 Ne yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji, abó genwá eyi gélagé byé.

16 Eɔwɔ abó gejeé ne bɔɔ mme, nkáwú ne atómé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji, anomé fɔ mme detu, abó genwá eyi gélagé byé.

17 Eɔwɔ átɔɔ fɔ Maá wuú fa mme nnó áchwɔ ágare nnó bɔɔ mme ákwe mpa wó. Ató lé ji nnó áchwɔ áfere ebwó né efwyale gabo.

18 Yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji akwene fɔ mpa, yémbɔ muú ayi alá áfyéé metɔɔ ne ji wó akwe mé mpa néndé áfyéé fɔ metɔɔ ne danchi Maá Eɔwɔ wó. 19 Gé na ne mpa ayi mbɔ abeé nyé. Gengbó gechwɔ fa mme, yémbɔ bɔɔ ágbóo ne gemua ápwɔ gengbó néndé unó bi ebwɔ abɔ ápye ulómé fɔ. 20 Ne yéndémuú ayi apyéé gabo akií fɔ gengbó, ne akélé, gé fɔ manchwɔ né gengbó nnó ekágé gabo wuú agéné.

21 Yémbɔ muú ayi apyéé galógáló, achwɔ né gengbó, nnó galógáló wuú agéné ágé nnó ji apyéé ndere

Ɛsɔwɔ akélege.

Jón menwyaá bɔɔ manaa Ɛsɔwɔ agaré ndere Jisɔs alu

²² Ɛwɔyágé Jisɔs ne baá utɔɔ bií alyaa Jerosale, áfɛ né gebagé mewaá Judiya ábelé ɛwú mboó ndɔ awyagé bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ. ²³ Né gébé ɛyigémbɔ, Jón menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ abɔ awyagé ntó bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ né melɔ Ɛnɔn ɛwé elú kwókwólé ne melɔ Salim, élé manaá malú ɛwú dɔɔ. Bɔɔ ájye eta wuú awyagé ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ. ²⁴ (Né gébé ɛyigémbɔ, abɔ álú danfyɛ Jón né denɔ.) ²⁵ Ɛwɔyágé muú Jus fɔ alɔ manyɛ mbeé ne baá utɔɔ Jón, gétúgé gefɔɔ ɛyigé muú abɔɔ manshwɔné mmyɛ ne ábé pópó né mbe ushu Ɛsɔwɔ. ²⁶ Ne baá utɔɔ Jón achwɔ eta wuú agaré ji aké, “Ménleré, mende ayi nyá ɔbɔ ɔlu ne ji né ɛgbé ɛbeé Jodan ɛwé né, ayi ɔbɔ ɔgarege bɔɔ gétú jíí, alú mbɔ fa ne bɔɔ ako ájyɛé eta wuú awyagé ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ.”

²⁷ Ajɔɔgé mbɔ, Jón ashuú ɛbwɔ meko aké, “Muú fɔ akágé bɔ genó ɛkose nno Ɛsɔwɔ achyɛge ji geji. ²⁸ Ɛnyú ambɔɔ délú bɔ ntésé ba gébégé ngaré nnó, ‘Me mpɔ fɔ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa. Ɛsɔwɔ atɔ me nnó mbɔ mbe ne ji.’ ²⁹ Menɔ neba ne awyaá mendée neba, yémbɔ mejeé menɔ neba, muú ajwɔlege awuú meko menɔ neba, abeé ne nechóchɔ gétúgé meko menɔ neba ayi ji awuú. Nechónchɔ ɛnina nelú ɛna, ne nana metɔɔ ɛgɔɔ me gétúgé mende yina. ³⁰ Ji abɔ

mankwɔ ngɔ, me mbɔ magbɔ gelú.”

³¹ “Muú yi atané mfaánebuú anɛa gemɛ apwɔ bɔɔ ako. Muú mme, abyɛ wyɛ muú mme ne ajɔɔgé lé depɔ ndere bɔɔ mme ájɔɔge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwɔ bɔɔ ako. ³² Ji agarege unɔ bi ji awuú ne ɛbi agéne, yémbɔ yé muú yi akamege meko wuú apɔ. ³³ Yéndémuú ayi akámege meko mejɔɔ wuú alerege nnó genó ɛyigé Ɛsɔwɔ ajɔɔ gelú wáwálé. ³⁴ Ne muú yi Ɛsɔwɔ atɔmé, ajɔɔgé élé depɔré Ɛsɔwɔ néndé Ɛsɔwɔ achyɛge ji uto Mendoó wuú byágébyágé. ³⁵ Nte agboó ne Maá, ne afyɛ ji unɔ uko né amu. ³⁶ Ne yéndémuú ayi áfyɛé metɔɔ ne Maá yimbɔ, awyaá genwá ɛyi gélágé byé. Yémbɔ, yéndémuú ayi atoó mekpɔ mamfyɛ metɔɔ ne ji agéné fɔ genwá ɛyigémbɔ, metɔɔ usɔɔ Ɛsɔwɔ elu ne muú yimbɔ te kwɔyákwɔyá.”

4

¹ Ɛkwɔ bɔɔ Farasi áwú nnó bɔɔ abi ajyɛɛ mbaa Jisɔs, ji awyage ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ aja apwɔ abi ajyɛɛ mbaá Jón. ² Yembɔ wáwálé alú nnó Jisɔs jimɔ awyáge fɔ bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ, élé baá utɔɔ bií ne áwyáge. ³ Ne Jisɔs awúgé nnó bɔɔ Farasi áwu nnó bɔɔ abi áchwɔɔ eta wuú aja apwɔ abi Jón, alyaa Judiya akeré meso né Galilíí, ⁴ abɔ mankoó wyɛ né gebage mewaá Samariya ne afɛ né gebagé mewaá Galilíí.

5 Akwónégé né gebagé mewaa Samariya akwóné melo ewé ákuú nnó Sikar. Sikar alú kwókwólé ne melú mme ewé Jakób abó achyéé maá wuú Josef. 6 Embu manaá ewé Jakób abó áchomé elú ntó eféé. Jisós ákegé ápwagé, ajye jwólé wye. Gébé gélú kalanjá efyánépeá ne ηwomese eyigé Jisós akwóné né mbaá yimbo.

7 Eké ewyáge, mendée Samariya fɔ achwó eféé manchwé manaá. Jisós ajóó ne ji aké, “Chyéé me manaá nyú.” 8 Gébé eyigémbɔ, baá utóó bií áfé né melo manjye na menyéé.

9 Mendée Samariya yimbo aké, ne ji “Wɔ olú muú Jus, me nlú muú Samariya, epyéémbɔ nnó ne ogíí me manaá manyú?” Ajóó mbɔ néndé bɔó Jus ne bɔó Samariya átuúgé fɔ.*

10 Jisós ashúú ji meko aké, “Wɔ ɔbó ɔkaá mbɔ echye ewé Esɔwɔ achyéé né gefágé muú ayi agíí mbɔ wɔ manaá, mbɔ ogíí ji, ne ji abó achyéé wɔ manaá ami machyége geɲwá.”

11 Mendée yimbo ajóó ne ji aké, “Ata ɔpó ne genó manchwé manaá, ne embu manaá ewéna egomé. Ɔpyéé mbɔ nnó ne ogé manaá ami machyéé geɲwá? 12 Nnó wɔ ɔɲeá gеме ɔpwɔ gekwenege nte sé Jakób muú áchomé esé embu manaá ewéna? Ewé

jimbo, baá bií ne utú bií anyuú manaá wye.”

13 Jisós aké ne ji, “Yéndémuú ayi anyú manaá amina, mmwólé manaá emágé pye ji, 14 yémbɔ, yéndémuú ayi anyú manaá ami me nchyege nye, mmwólé manaá emágé pye sé ji te kwyakwya. Ne manaá ami me nchyege ji, mabwólége nye mala eta wuú eké embu nnyi ewé etanega manaá ami machyéé geɲwá eyi gélágé byé.”

15 Mendée yimbo aké, “Ata chyéé me manaá amimbo nnó mmwólé manaá epyéé sé me, ne nnó nchwóge sé fa manchwé manaá.”

16 Jisós ajóó ne ji, aké, “Chó kuú menɔ wye enyú déchwó.”

17 Ne mendée yimbo ashúú ji meko aké, “Me mmpɔ ne menɔ”,

Jisós aké, “Wɔ olú cho ndere ɔké ɔpó ne menɔ, 18 néndé ɔbó ɔbá mé anɔ ata, ne ayi olú mbɔ ne ji nana, apó fɔ menɔ wye. Genó eyigé wɔ ɔjɔó mbɔ gélú wáwálé.”

19 Mendée yimbo ajóó ne ji aké, “Ata elúmbɔ eké wɔ olú muú ekpávé Esɔwɔ. 20 Ukwene ante sé ábó ánógé Esɔwɔ né mekwé ewéna, yémbɔ enyú bɔó Jus deké ánógé élé Esɔwɔ né melo Jerosale.”

21 Jisós ajóó ne ji aké, “Kámé genó eyigé me njoógé, gébé gechwó nye eyigé enyú délá

* 4:9 Elú wáwálé nnó: Bɔó Jus átuúgé fɔ ne bɔó Samariya néndé gébé eyigé bɔó Asariya amyéé be ápwɔó bɔó Isreli, ákpa ebwɔ áfé ndere afwe. Ne abi álá né gebagé mewaa Samariya ába bɔó abi álá pɔ fɔ bɔó Jus. Ndere elúmbɔ, bɔ Jus bifo abi ála né gebagé mewaa Judiya, áse nnó ebwɔ ápo pópó né mbe ushu Esɔwɔ.

nógé sé Εσωω fa né mekwe ewéna, yeé ebélé né Jerosale.
 22 Enyú bós Samariya dénógé genó eyigé délá kaágé, esé bós Jus dénógé genó eyigé dékaágé néndé muú ayi áférege akwaá né efwyale gabo atanega nye elé né mbaá bós Jus. 23 Yémbó gébé gechwó, ne géchwó mé, eyige bós abi anógé Nte se wáwálé anoge nye ji né gefós eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Εσωω elerege. Gé ufós bós abi Εσωω akélege nnó ánoógé ji mbó. 24 Εσωω alú Mendoó ne bós abi anógé ji abó manógé ji né gefós eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Εσωω elerege.”

25 Ne mendée yimbó aké, “Nkaá nnó Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, ayi akuú ji Kras achwó, gébége achwógé agarege nye esé yéndégenó chánéné.”

26 Jisós agaré yé ji aké, “Me yi njóge mbó nlu ji awu.”

27 Eké ewyágé baá utós Jisós áchwó; ne alá meno mekpo fuú nkane ágéné ji ajóge mejós ne mendée yémbó yé muú ayi agíí ji nnó ákelege ndé, yé ebé elé nnó ulannó ójóge mejós ne mendée yina apó.

28 Mendée yimbó alyaá yé nków manaá wuú eféé afé né melo ajye gáre bós aké, 29 “Chwóge dégé mende ayi agaré me yéndégenó eyige me mbó mpyé. Nnó ji ne alu Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa?” 30 Ne bós átané né melo ájyé gé Jisós.

31 Né gébé eyigé mendée yimbó ajyee né melo, baá utós

Jisós ákpeáge ji aké, “Ménleré nyé menyéé.”

32 Yémbó Jisós ajós ne ebwó aké, “Me nwyá menyéé manyé ayi enyú délá kaá wó.”

33 Ajóogé mbó, baá utós bíí ajós ne ate aké, “Nnó muú fó achwó ji ne menyéé?”

34 Ndere ajóogé mbó, Jisós aké, “Menyéé wa alú elé mampye genó eyigé muú ayi atómé me akélege ne mampye utós bíí nnéré chánchá. 35 Pó enyú déjóoge na nnó, ‘Éla amfaá ani ne mbwé ákwóné mamferé?’ Yémbó me ngarege enyú nnó bwége ame dépe makós, mbwe akwóné mé mamferé. 36 Ye nana muú ayi aférége mbwé abós nsa wuú ne anywerege mbwé yimbó ne mbwé yimbó ele geñwá eyi gélagé byé. Ebege mbó, mempené ne memferé ábé ne nechóchó chónchó, 37 Epyegémbó, nekanemejóó eniné ajós nnó, ‘Mempené apegé, memferé aféré’ nelú wáwálé. 38 Me ntó enyú nnó déjyee défére mbwé né mekós ewé enyú déla dépee mbwé wye wó. Bós abi chá ápye utós, enyú débó nsá né utós bwó.”

Gejamégé bós Samariya áfyé metós ne Jisós

39 Né gébé eyigémbó gejamégé bós Samariya, áfyé metós ne Jisós gétúgé genó eyigé mendée yimbó agaré ebwó nnó, “Agaré me yéndégenó eyigé mbó mpyé.” 40 Bós Samariya bimbó, ágégé Jisós, áné ji mmye nnó ajwólé ne ebwó, ne Jisós abelé ne ebwó ndó epeá.

41 Né mboó ndo eyimbo, gejamé gé bɔ́ ama áfyé metɔ́ ne Jisɔs gétúgέ mekomejɔ́ ayi ji ágaré. 42 Ne ájɔ́ ne mendée yimbo aké, “Esé défyéé metɔ́ ne Jisɔs nana epósé gétúgέ mekomejɔ́ ayi ágaré esé néndé esé ambɔ́ déwú ne dékaá nnó ji alu Mempoó bɔ́ mme wáwálé.”

Jisɔs apyéé maá muú kpaá góména atóó

43 Ndo yimbo epea ekógé, Jisɔs alyaá melo Samariya afé né Galilí. 44 Jisɔs jimboó abó ajɔ́ mé aké, “Muú ekpávé Esɔwɔ́ apó ne énogé né melo wuú.” 45 Akwónégé né Galilí bɔ́ melo Galilí ásé ji amu apeá néndé ebwó ágé yéndégenó eyigé Ji apyéé né Jerosale gébégé epaá koó upú. Elé ebwó ntó abó álú wye.

46 Ne Jisɔs ama ajyéé né melo Kana ewé ji abó apyéé manaá mábwólé mmɔ́ né gebagé mewaa Galilí. Ne muú kpaá góména fɔ́ abó álú né melo Kapanɔm ayi maá wuú abo amée. 47 Mende yimbo awúgέ nnó Jisɔs atané melo Judiya achwó né Galilí, ajyé ne ji mmye nnó áchwó ápyéé maá wuú ayi amée álá magbomagbó átoó.

48 Ne Jisɔs ajɔ́ yé ne ji aké, “Me nlá mpyé gepɔ́gé ufélékpá ebi ulérege utó Esɔwɔ́ wó, enyú défyéé fɔ́ matɔ́ ne me.”

49 Ajɔ́gέ mbo, muú kpaá yimbo aké, “Ata chwó déjyé ekágé maá wa agbó.”

50 Ne Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Chó maá wye atoge nye.”

Ne mende yimbo akamé ne mekomejɔ́ ayi Jisɔs ajɔ́ mbo, afé. 51 Ndere mende yimbo ajyéé, baá défwé bí átuú ne ji né meti, ágaré ji aké, “Maá wye alu mebe.” 52 Ne mende yimbo agii ebwó gébé eyigé maá yimbo atóó. Aké, “Gefwene yimbo gébyé ji mmye njuna né kalanjá ama.”

53 Agárégé ji mbo, ate nnó elé wye né gébé eyigémbo ne Jisɔs abó ajɔ́ ne ji nnó, “Maá wye atógé nye.” Ndere epyéémbo mende yimbo ne ula gepú bí uko áfyé metɔ́ ne Jisɔs.

54 Gé ndo ayi agbeé manáne apea ayi Jisɔs aleré gepɔ́gé ufélékpá né Galilí gébégé atané né Judiya.

5

Jisɔs apye mbwére atóó

1 Ndɔ́fó ekógé, Jisɔs alyaá Galilí akwó afé né Jerosale manjye nyé epaá bɔ́ Jus fɔ́.

2 Né melo Jerosale, géntoógé manaá fɔ́ gélú wye eyigé anɔ́ geji nebo agbá ata, Kwókwólé ne menombi ewé magóhme ákóge wye. Akuú geji né mejɔ́ Hibru nnó Betsata.

3 Gejamé gé bɔ́ abi amée, ájwólége wye. Abi amé nónómé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Agile nnó Nnyi nebulé. 4 Ekiénné Esɔwɔ́ fɔ́ echwó, gébégébé ebúlege géntoógé manaá eyimbo. Ne muú ayi ábɔ́ mbe ashúlége

* 5:4 Elú wáwálé nnó: Malo ani yina, apó né ukwéne bo hwe.

né mmu manaá mimbó, yéndé nemée eniné ji amée nebyeé. * ⁵ Mende fɔ ntó ayi abó amée né aɲme esaá meso nekuúneléé abó alu efeé. ⁶ Jisɔs agégé ji ndere alú efeé bélé, akaá nnó amée mé né gejamégé aɲme. Agií ji aké, “Okellege nemée nyéé nebye?”

⁷ Mende yimbó ashuú ji meko aké, “Ata, mpó ne muú ayi akpané me afyeé né mmu gentoó eyigémbó gébége nnyi nébulégé. Yéndégébé nkulégé manjye, muú yicha abó mbe.”

⁸ Ajógé mbó, Jisɔs aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebó jyé, ojye mmu.” ⁹ Ne ténéténé ayi Jisɔs ajó mbó mende yimbó ató, akwilé ka, apwi gébó jí akene.

Mechó ewéna epyé né bíi uwyaá bó Jus. ¹⁰ Epyégémbó, ákpakpa bó Jus ájó ne mende yi ató mbó aké, “Fina elé bíi uwyaá, ne ebé sé ekamé fɔ nnó muú akpá gébó né bíi uwyaá wó.”

¹¹ Ne mende yimbó ashuú ebwó meko aké, “Muú ayi apye me ntoó ne agaré me nnó nkpá gébó ya nke njye.”

¹² Akpakpa bimbó, ágií ji aké, “Ndé muú awú agaré wó nnó okpá gébó jye okené?”

¹³ Mende yimbó akagé sé muú ayi apye ji ató, néndé gejamégé bó abó alú efeé, ne Jisɔs akpe né mpú bwó.

¹⁴ Ewyagé Jisɔs ama agé ji né mmu echa upe Esɔwó, ajó ne ji aké, “Gé, nana otó, opyégé sé gabo, ékagé mechó kpáa eshúli wó mmye.” ¹⁵ Ne mende yimbó ajye garé yé

ákpakpa bó Jus bimbó nnó elé Jisɔs ne abó apyeé ji ató.

¹⁶ Efeé mbó ne ákpakpa bó Jus áló manchyegeé Jisɔs efwyale gétúgé ji apyeé muú ató né bíi uwyaá. ¹⁷ Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Nte wa apye utó yéndégébé, mentó mbó mampyeye utó.”

¹⁸ Ajógé mbó, mató ásó ákpakpa bó Jus kpaá, ányémeno nnó abó manwá ji. Néndé ji akwé fɔ ebé bíi uwyaá ewú ewú wó, amée ntó mmye ne Esɔwó gétúgé ajó nnó Esɔwó alú nte wuú.

Jisɔs awya utó manchyeé genwá ne mansó mpa

¹⁹ Jisɔs ajó ne ebwó aké, “Me ngaré enyú wáwálé nnó me Maá nténégeé fɔ ushu ushu ba mampyeye genó, ekosé unó bi me ngéne Nte wa apyee ne me ntó mpye néndé yéndégenó eyigé Nte apye, geji ntó ne Maá apyeé. ²⁰ Elé Nte agboó ne me Maá alérege me unó uko ebi jimbó apyee. Ne amágé lére nye me ukpékpé unó bi upwó bina. Ne enyú délaá nye mano mekpo fuú. ²¹ Ne wye ndere Nte apye bó abi ágboó ákwilege ne negbo, achye ebwó genwá, mbóntó ne Maá achyegeé genwá mbaá yéndémuú ayi ji Nte akélege. ²² Ne yé muú ayi Nte wa asó mpa wuú apó. Yémbó achye me Maá wuú utó nnó nsógé mpa bó akó. ²³ Nnó bó ako ánogé Maá wye ndere ánogé Nte. Muú ayi alá anógé Maá wó, ebyennó ánogé fɔ ntó Nte muú atómé ji.

24 “Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndemuú yi awuú mekomejós wa ayina, ne áfyéé metós ne muú ayi atómé me, awya genwá eyi gélagé byé. Muú yimbó ntó akpéné fó unós mpa, atané me né meti negbo akpe né meti genwá. 25 Ngarége enyú wáwálé nnó gébé géchwós, ne géchwós mé eyigé bós abi álú ne meti negboó awuú nye meko Maá Esowó. Ne bós abi awuú ne áfyéé metós ne ji, ákerege nyé né meti genwá. 26 Ndere Nte wa jimbó alú menchyéé genwá mbóntó ne ji apye me Maá wuú nnó mbé menchyéé genwá. 27 Ne achyéé me Maá wuú uto mansó mpa akwaá, néndé melú Maá Nte Mekwaá.

28 “Ékágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechó ewé. Gébé géchwós eyigé áwuú bós abi álú né mmu manome áwuú nye mekomejós Maá Nte Mekwaá 29 Áwúgé átánege nye mmu manome. Abi ápyéé unó bi Esowó ákélege, ákwilége nye ákpe né genwá eyi gélagé byéé. Ne abi ápyéé gabo ákwilége nye ákpe né unós mpa. 30 Nkágé téne fó ushu ushu ba mpye genó. Nkane Nte wa agárege me mbóntó ne nsós mpa. Ne gefós eyigé me nsós mpa gelú cho, néndé nkelege lé mampye genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó mpye, epófó ndere me nkelege mampye.

Bó ntese Jisós

31 “Mbógé me mbós nke ngarege bós depó etiré détime ne uto ba ebyénnó

unó bi me ngarege mbó ulú detú. 32 Muú fó ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi ji agarege átóme ne me, ulú wáwálé. 33 Enyú detó nyá bós dentós mbaá Jon menwyaá bós manaá Esowó, ne ji agaré enyú wáwálé gefógé muú ayi me nlú. 34 Me nkelege fó nnó bós ákaá gefógé muú ayi me nlu. Me njógé mbó ntome ne Jon, nkelege elé nnó enyú dewu nnó ékágé dekwe mpa Esowó. 35 Ji Jon abó alú éké etulekanj ewé élúli égénege. Ne mboó gébé fó enyú debó désé genjóbó jii ne nechóchó. 36 Me nwyá unó bi úlerege gefógé muú ayi me nlú, ebi uheá upwó ebi Jon ágaré. Elé wye utós ubi, ebi Nte wa afyéé me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéé. Ne ubi ne úlerege nnó Nte wa ne atómé me. 37 Ne Nte wa muú atómé me, agaré ntó gefógé muú ayi me nlú. Enyú délu danwú meko wuú, ne ye gefógé muú ayi ji alú délu danjé. 38 Ne enyú debelé fó mekomejós wuú né matós nyú wó, néndé genó eyi gelerege mbó elé metós ewé enyú dela défyéé fó ne muú ayi ji atómé wó. 39 Enyú decherege uno ebi ásame né muu nwe Esowó ayi déferé nnó ji ne apyéé enyú débó genwá eyi gélagé byé ne mekomejós yimbó ajósagé atome elé ne me. 40 Yémbó enyú dékélégé fó manchwó eta wa nnó débó genwá eyi gélagé byé.

41 “Me nkélégé fó nnó akwaá áféé me. 42 Yémbó ndere me nkaá enyú, enyú

débbó fó gejeé ne Ɛsɔwɔ wó. ⁴³ Me nchwó né mabɔ Nte wa, enyú déshya mansɛ me. Yémbɔ muú yi chá achwóge né mabɔ amií jimbɔ́, enyú déselé nyɛ ji. ⁴⁴ Enyú dékélege nnó ate bɔ́ ne áfɛge enyú dékélege fó nnó muú yi ji mbií ne alú Ɛsɔwɔ, afɛé enyú. Ɛpyembɔ nnó ne enyú défyɛé matɔ́ ne me.

⁴⁵ “Yémbɔ déferégé fó nnó me ne nkúu nyɛ enyú mpa né mbe ushu Nte wa, elé Mosis ayi enyú déneré matɔ́ ne ji ne akuú nyɛ enyú mpa. ⁴⁶ Mbɔ́gé enyú débó défyɛé matɔ́ ne Mosis wáwálé, mbó défyɛé ntó matɔ́ ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. ⁴⁷ Tɛé ndere enyú délá kamé nnó unó bi Mosis asamé úlú wáwálé wó, ɛpyembɔ nnó ne dekame nnó ebi me njógé úlú wáwálé?”

6

Jisɔs achyɛé délé bɔ́ ɔta menyɛé

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ɛbélegé, Jisɔs achyaa géntoógé mewaa Galilii eyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tiberas. ² Ne gejamégé bɔ́ ákwólege ji gétúgé ágené gepɔ́gé ufélékpá ebi ji apyɛé bɔ́ mameé átoó. ³ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákwó ájye jwóle né mfaá mekwɛ. ⁴ Gébé eyigémbɔ, ɛpaá bɔ́ Jus ewé ákuú nnó ɛpaá koó upú, éla kwókwólé.

⁵ Ne Jisɔs ábwégé ame agé ndere gejamégé bɔ́ áchwɔ́ ɛta wuú, ajó ne Filip aké, “Déname mbɔ bred éfó ayi

akwánege bɔ́ bina manyé?” ⁶ Agii mbɔ manwú meko yi Filip ashúge nyɛ, néndé jimbɔ́ akaá mé genó eyigé ji abɔ́ mampye.

⁷ Filip ashuú ji meko aké, “Yé dékpá elé nká eyi muú utɔ́ anyɛé né ámfaa aneé ne déna bred dékáré ukéké ukéké mbaá bɔ́ bina, akwánégé fó ebwó ako.”

⁸ Ne maá utɔ́ Jisɔs ayifo ayi akúu ji nnó Andru menjmo Simun Pita, aké, ⁹ “Njye gesa fɔ, alú fana ayi awyaa ntó bred eta eyi ápyɛ ne bele ne meshuú ɛpea, yémbɔ ekwánege mbɔ bɔ́ bina nnó?”

¹⁰ Ajógé mbɔ, Jisɔs aké, “Garé yéndémuú ájwólé ka.” Melú ewémbɔ ejá dambyanja dɔ́, bɔ́ abi ájwólé wye ande ebwó ebwó álú genógé délé bɔ́ átaa. ¹¹ Ne Jisɔs asé ntóo bred eyimbɔ, achyɛ matamé mbaá Ɛsɔwɔ, akaré mbaá bɔ́ abi ajwólé ɛfɛé. Wyembɔ ntó ne apyɛ ne meshuú eyimbɔ ɛpeá ne yéndémuú ase ndere ji akelege. ¹² Anyégé agbégé, Jisɔs agaré baá utɔ́ bií aké, “Nywerege ayi álaá ekágé délyaa yɛé genógefó” ¹³ Ne ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá yé elé ntó bred ebo élú elé eta.

¹⁴ Ne bɔ́ bina ágégé gepɔ́ge ufélékpá bina, ebi Jisɔs apyémbɔ, aké, “Gé muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ wáwálé na, ayi alú manchwó fa mme.” ¹⁵ Jisɔs akágé nnó bɔ́ bimbo akélege mangbaré ji ne utó ápyɛ ji ábé mfwa, alyaa ebwó

ama akwó afé te mfaá mekwe jimbii.

Jisós akε mfaá mekó manaá (Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)

¹⁶ Nkwálé akwónégé baá utó Jisós áshulé áfé né mbale géntoógé mewaá eyigémbó, ¹⁷ ákpe ékpe manchyaá ájyé né melo Kapanóm. Gébé eyigémbó utuú ugi, ne Jisós abó alú danchwó báne ebwó. ¹⁸ Ndere ajyéε mbyo metometo ammyε apye mgbannyi akwóme. ¹⁹ Ebwó ájyé géntoógé ηkpa neke eni, áké ágéne nkane Jisós akéne mfaá mekó manaá achwó kwókwólé ne ekpée, ábó εfó. ²⁰ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Défógé, elé me.” ²¹ Ajóó gé mbó matóó ágó ebwó mansε ji akpe né mmu ekpée, áké ápéle ékpe etaré mé mbale mewaá né mbaá ayi ebwó ájyéε.

Jisós alú eké bred ayi achyεge genwá

²² Bii uyjage, gejamégé bóó abó alu né εgbé géntoógé mewaá ewefó, ágé nnó elé ékpe ema ne ebó elú né mbale nnyi. Ape áge sé Jisós wó, ne ate nnó ji abó akpée fó ékpe ewémbó ne baá utó bii wó, baá utóó bii ábó áfé ebwó ambií. ²³ Wye né bii bimbo, makpe fó átané né melo Tiberas achwó táre né mapea gentoge mewaa kwókwólé ne mbaá ayi Ata Jisós abó ajelé bred bóó anyée. ²⁴ Apé Jisós ne baá utóó bii né makpe yimbo ágé wó. Akpe makpe yimbo áchyaá

géntoógé mewaá eyigémbó áfé né melo Kapanóm ákélege Jisós.

²⁵ Agégé ji, ágií ji aké, “Ménleré ndé gébé wó ochyaá géntoógé mewaá ochwóó wé?”

²⁶ Jisós ashuu ebwó meko aké, “Me ngarége enyú wáwálé nnó dékélégé fó me gétúge gepoge ufélekpá ebi enyú dégené. Dékélege elé me gétúgé dényéé bred dégbeé. ²⁷ Détulé gé fó mmyε dékélégé menyéé ayi áchóge, mmyége mmyε dékélégé elé menyéé ayi achyégé genwá eyi gélagé byé. Ji yimbo ne me Maá Nte Mekwaá nchyégé nye enyú. Nte wa Esówo apye ukpekre uno fó ne alérege nnó ji achyéé me utó bii, nnó nchyεge bóó genwá eyigémbó.”

²⁸ Ne bóó bimbo ágií ji aké, “Esé dépyéémbó nnó ne dépyéε utóó Esówo?”

²⁹ Jisós ashuu ebwó meko aké, “Utóó Esówo bimbo ulú nnó enyú défyéé metóó ne muú ayi ji atómé.” ³⁰ Bóó bimbo ama ágií ji aké, “Ndé ufélekpá ebi wó ómage ppe nnó esé dégé ne dékámé ne genó eyigé wó ójóoge? ³¹ Ukwéne ante sé anyé nyá mana né mashwóne, wye ndere asamé né mmu bó ηwe Esówo nnó, ‘Achyéé ebwó bred ayi átané né mfaánebuú ányé.’”

³² Ne Jisós aké ne ebwó, “Me ngarége enyú wáwálé nnó epófó Mosis ne achyéé enyú bred ayi átané mfaánebuú, elé Nte wa ne achyége ushuú

brɛd ayi mbɔɔ ayi atané né mfaánebuú. ³³ Brɛd ayi ɛsɔwɔ achyɛge elé muú ayi atané mfaánebuú ne achyɛgé bɔɔ geɲwá eyi gélá gébyɛé.”

³⁴ Jisɔs ajɔɔge mbɔ, bɔɔ bimbɔ áké, “Ata chyéggé ɛsé brɛd yimbɔ yéndégébé.”

³⁵ Ne Jisɔs agaré yé ɛbwɔ aké, “Me ne nlú brɛd ayi achyége geɲwá. Yéndémuú ayi achwɔɔ eta wa mesa ammye sé ji, ne muu ayi áfyɛé metɔɔ ne me mmwólé manaá nto epye sé ji. ³⁶ Ne ngare mé enyú nnó enyú déggé me yémbɔ défyɛé matɔɔ ne me wɔ. ³⁷ Yéndémuú ayi Nte wa achyége me, achwɔɔ nyɛ eta wa, ne yéndémuú ayi achwɔɔ eta wa, me mbuú fɔ ji. ³⁸ Néndé me ntané fɔ mfaánebuú manchwɔ pye ndere nkélege wɔ, nchwólé mampye ndere muú ayi atómé me akélege. ³⁹ Ne genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó, mpye gélu nnó ekágé mpye yéé muú ama anó né geluágé bɔɔ ako abi ji achyɛé me. Mpye elé ɛbwɔ akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. ⁴⁰ Néndé genó eyigé Nte wa akélege gélu nnó, yéndémuú ayi agéné me Maá wuú ne áfyɛé metɔɔ ne me, abɔ geɲwá eyi gélagé byé. Ne me mpye nyɛ ji akwilé né negbo né bií ɛbi kwyakwya.”

⁴¹ Jisɔs ajɔɔgé mbɔ, bɔɔ bimbɔ álɔ manménégé gétúggé ji ajɔɔ aké, ‘Me nlú brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme’. ⁴² Aké pɔ nnó Jisɔs maá Josef na? ɛsé dékage mma wuú ne nte wuú.

ɛpyɛmbɔ nnó ne ji aké atané mfaánebuú ashulé mme?

⁴³ Ne Jisɔs ashuú yé ɛbwɔ meko aké, “Gógé manménégé ne ate, ⁴⁴ yéé muú ayi ákágé chwɔ eta wa ayi nte wa muú atómé me álá aja ji áchwɔ wɔ apɔ. Ne ayi achwɔɔ eta wa, mpye nyɛ ji akwilé né negbo né bií bi kwyakwya.

⁴⁵ Muú ekpávɛ ɛsɔwɔ fɔ abɔ asá nnó, ‘ɛsɔwɔ alérege nyɛ bɔɔ ako meti.’ ɛwɛna ɛtɛne nno yéndémuú ayi awuú ne agíí genó eyigé Nte wa akélege, achwɔɔ eta wa.

⁴⁶ Menjɔɔ mbɔ, epɔfɔ nnó muú fɔ agé mé Nte wa wɔ, ɛkosé me muú ntané eta wuú ne ngéne ji. ⁴⁷ Ngaré enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi áfyɛé metɔɔ ne me abɔɔ geɲwá eyi gélá gébyɛé. ⁴⁸ Me nlú brɛd ayi achyɛge geɲwá.

⁴⁹ Ukwéne ante nyú anyé nya mana né mashwónɛ, yémbɔ ágbɔ. ⁵⁰ Ne gé brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme, ji ne alu gefɔɔ eyigé yéndémuú ayi anyé ji agboó fɔ. ⁵¹ Me nlú brɛd ayi achyɛgé geɲwá, ayi atané mfaánebuú ashulé mme. Yéndémuú ayi ányɛé brɛd yina abɛé ne geɲwá eyi gélagé byé. Ne brɛd yina elé menyammye wa ayi nchyége nyɛ mbaá bɔɔ mme mekó manwene geɲwáge bwɔ.”

⁵² Jisɔs ajɔɔgé mbɔ, bɔɔ Jus álɔ manyé mbeé metometo ne ate aké, “Mende yina achyɛge mbɔ ɛsé menyammye wuú nnó dényɛ nnó?”

⁵³ Jisɔs ajɔɔ yé ne ɛbwɔ aké, “Ngarége enyú wáwálé nnó, mbɔgé enyú délá

dényeé menyammye Maá Nte Mekwaá ne dényúu manoó mií wó, débó fó genwá. ⁵⁴ Ne yéndemuú ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abóó genwá eyi gélágé byé, ne mpye nye ji akwilé né negbo né bíi bi kwyakwya. ⁵⁵ Néndé menyammye wa alú menyéé wáwálé ne manoó ma ntó málu genó eyigé ányú wáwálé. ⁵⁶ Yéndemuú ayi anyéé menyammye wa ne anyú manoó ma, abeé muú ama ne me, ne me ntó mbee muu ama ne ji. ⁵⁷ Nte wa menchye genwá ató me, Me ntó nwyaaá genwá gétú jí. Mbóntó ne yéndemuú ayi anyéé menyammye wa abóó genwá gétú ya. ⁵⁸ Gé bred ayi atané mfaánebuú ashulé mme na. Apófó eké mana ayi ukwéne ante nyú ányé nyá ne ábelé gé ágboó. Yéndemuú ayi anyéé bred yina abeé mebe te kwyakwya.” ⁵⁹ Jisós ajóó depó etiré na né Kapanóm, gébé gé alérege bóó unó né mmu echa mmyemenene.

Gejamé gé ankwólé Jisós ályaaá jíi

⁶⁰ Gejamé gé ankwólé Jisós áwú gé genó eyigé ji aléré gé aké, “Genó eyigé mende yi alérege getoó. Yéé muú ayi akámege gefó gé genó eyigé na apó.”

⁶¹ Yémbó Jisós akagé né mmu metóó wuú nnó ankwóle bíi ánmé nége gétú gé mechó ewé ji ajóó. Aké, ne bwó, “nnó mechó ewéna epye nnó enyú deja mmye meso? ⁶² Ebégé

mbó, enyú deferege nye nnó mbó gé dé gé gé Me Maá Nte Mekwaá ndere nkéré ge meso mbaá ayi ntané yé?

⁶³ Elé Mendoó ne échyé ge genwá. Menyammye mekwaá apye ye genó cháchá! Unó bi Me njóó mbó ne enyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyege genwá eyi gélágé byé. ⁶⁴ Yémbó, enyú abifó défyéé matóó ne me wó.” (Jisós akaá mé te ula uló bóó abi alá fyé matóó ne ji wó, ne muú ayi achyege nye ji mankwaá) ⁶⁵ Ne ajóó ne ebwó aké, “Gé ula bí ngaré enyú nnó, muú akagé chwó fó eta wa, mbó gé Nte wa alá leré ji meti wó.”

⁶⁶ Eló né gébé eyigé na, gejamé gé ankwólé bíi ája mmye meso, ámagé kwóle sé ji.

⁶⁷ Ne epyé gé mbó, Jisós aké ne ánbá bíi áfyáneapeá, “Nnó enyú ntó dékélégé manlyaaá me?”

⁶⁸ Simun Pita ashúú ji meko aké, “Ata, esé demagé lya wó dé fé efo? ele wó ne uwyaá mekomejóó ayi achyé ge genwá eyi gélágé byéé. ⁶⁹ Esé défyéé matóó ne wó ne dékaá nnó wó ne olu Muú Ukpea ayi Esó wó átómé.”

⁷⁰ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me ne njyá enyú áfyáneapeá, yémbó muú nyú ama alú danchó meló.” ⁷¹ Jisós ajóó mbó ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yélé alú né geluagé abi áfyáneapeá, ji ne achyege nye Jisós mankwaá.

7

Jisós ne anho bíi

¹ Jis̄s ánérégé manléré unó bi, aló mankéné né gebagé mewaa Galilí, ákélége f̄s manjye né gebagé mewaa Judiya gétúgé ákpakpa b̄s Jus ákélege manwá ji. ² Gébé eyigémb̄ epaa b̄s Jus ewé ákuú nnó epaa baá otó elá kw̄kw̄l̄é. * ³ Ne an̄mo Jis̄s abi ande áké, “Lyaá fa ojye né gebagé mewaa Judiya ojye ufélékpá an̄kw̄l̄é bye ágé. ⁴ Néndé muú aké akélege nnó b̄s ákaá gefogé muú ayi ji alú, apyeyé f̄s utó bii bíbí. Té ndere akágé pye ufélékpá ebi, él̄me nnó ojye ubi mbaá ayi b̄s ako ágéne.” ⁵ An̄mo bii ájógé mb̄o ye ebwó ntó áfyeyé f̄s mató ne Jis̄s wó.

⁶ Jis̄s ashuu ebwó meko aké, “Eya gébé gélu dan̄kw̄one, né egbé ewé nyú dékágé jye yéndégébé. ⁷ B̄s mme akage paá f̄s enyú, ápaá elé me, néndé me ngarege gabo ayi ebwó ápyéé gbógónó. ⁸ Enyú chóge epaa ewená me njyeyé f̄s nana néndé gébé ya gélu dan̄kw̄one.” ⁹ Ajógé mb̄o ama abéle mboó nd̄o né Galilí.

Jis̄s af̄e epaa baá otó

¹⁰ An̄mo Jis̄s ájyégé ji alá meso akw̄l̄é ebwó af̄e bíbí, epóf̄s gbógónó. ¹¹ Ndere b̄s ányéé epaa ewémb̄o, ákpakpa b̄s Jus ál̄o mankelé Jis̄s, ágigé ate b̄s áké, “Mende yimb̄o alé?”

¹² B̄s abi áchw̄s epaa ewémb̄o, an̄ménege ákuú Jis̄s meno. Abif̄o áké,

“Alú muú melómél̄s,” abif̄o ntó áké, “N̄gba” “ach̄s b̄s makpo.” ¹³ Yémb̄o yeyé muú ayi akuú Jis̄s meno gbógónó apó néndé áf̄s ákpakpa b̄s Jus.

¹⁴ Anyégé epaa ekárégé mmye, Jis̄s af̄e né mmu echa upe Es̄w̄o alérege meko mejó Es̄w̄o. ¹⁵ Ne ákpakpa b̄s Jus áwúgé ndere Jis̄s alérege, mano alá ebwó mekpo fuú ágigé ate áké, “Dén̄gá etire na détané mende yina ef̄s, ayi yeyé njwe ji alá agi d̄o wó?”

¹⁶ Ajógé mb̄o, Jis̄s ashuu ebwó meko aké, “Unó bi me nlérege mb̄o utané f̄s me né metó wó utané lé mbaá muú ayi atómé me. ¹⁷ Muú ayi awyaá metó mampye genó eyigé Es̄w̄o akélege, ji ne akágé nyé mbaá yi unó bi me nlérege mb̄o utánege. Yeyé utánege lé mbaá Es̄w̄o yeyé lé né metó wa, akáge nyé. ¹⁸ Muú ayi ajógé unó bi utánege ji né metó, akélege lé nnó ngó wuú akw̄s. Yémb̄o muú ayi akélege nnó muú ayi atóme ji akw̄s ngó, ajoge genó eyi gelu wáwálé, ábyógé f̄s gebyó cháchá. ¹⁹ Mosis abó achyé enyú mabé, wá mb̄o f̄s wó? Yémb̄o, yeyé muú nyú ama ayi abelé aji apó. Ulannó enyú demuame manwá me?”

²⁰ Jis̄s ajógé mb̄o, b̄s bimb̄o áshuu ji meko áké, “Melo nchye achyegé wó efwyale, ndé b̄s amuame manwá wó?”

* **7:2** Elú wáwálé nnó: Epaa baá otó elé epaa ewé b̄s Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú b̄mbo, manjwólé wye átámége Es̄w̄o né galógál̄o ayi ál̄ere ebwó né mashwone.

21 Ji ntó ashuú ebwó meko aké, “Me mpye muú atóó bíí uwyaá, enyú délá mano mekpo fuú. 22 Ele Mosis ne achyée enyú ebé nnó desógé nsó. Ye lé ela elo fó ne ji wó, elo ne ukwéne ante nyu, enyu desó baá nyu nsó né bíí uwyaá. 23 Ne mbógé bíí ebi asóó maá nsó ukwegé bíí uwyaá, enyú desóó ji nsó nnó ekágé dékwé ebé Mosis, ulánnó enyú desóó matóó ne me gétúgé me mpye menyammye muú meko atóó né bíí uwyaá? 24 Muú apyegé genó ekágé débó mbe déjóó nnó ji apye gabo ndere bóó ako ágene, ayi délá débóó mbe dékaá ulá wó. Cherége dékaá né meti ewé elú cho ne deso mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa

25 Ndere Jisós alérege bóó Jerosale, abifó áló mangigé ate aké, “Pó mende yi akélege na ji manwá na? 26 Pe ndere ji ajógé mejóó né mbe ushu bóó ako ne yeé muú ayi apégé meko apó, nnó ákpakpa sé ágé nnó ji ne alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa waá? 27 Ndófo ji fó wó néndé Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa aké achwóó muú akágé fó mbaá ayi ji atánégé yémbó esé dékaá mbaá yi mende yina atané.”

28 Ndere Jisós alú lérege né mmu echa upe Esowó, abwée meko mfaá aké “Elú wáwálé nnó enyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi me ntané yémbó me nchwó fó fa né utó ba

wó, nchwólé gétúgé muú ayi atómé me. Elu wawale nno ji ne atómé me ne enyú dékágé fó ji. 29 Me nkágé ji néndé me ntané lé eta wuu. Ji ne atómé me nnó nchwó.”

30 Ajógé mbó, bóó bimbo ákwilé nnó ápyé ji yémbó yeé muú ayi atáá ji ebwó mmye apó, elé gébé ejíí gélá gelú dankwóne. 31 Yémbó né geluáge bóó bimbo gejame abi áfyée metóó ne ji ajógé aké, “Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa achwógé nnó amáge pye gepoge ufelekpa upwóó ebi mende yina apyée?”

32 Bóó ekwó Farasi abi alú efeé áwúgé ndere bóó anménege gétúgé Jisós, ácho ula ne anóó baá ampyée upe Esowó, átó ámbamé echa upe Esowó nnó ajye apyé Jisós. 33 Ne Jisós ajóó aké, “Me mbelege sé ne enyú dóó, ela gachyée me nkerege meso mbaá muú ayi atómé me. 34 Enyú dékélege nye me, yémbó degéne fó me. Mbaá ayi me mbée enyú dékágé chwó fó wye.”

35 Ajógé mbó, ákpakpa bóó Jus áló mangigé ate aké, “Ndé mbaá yi mende yina aferé nnó ji ajye, ayi yeé dékélé ji délá dégéné? Nnó ajye jwóle nye elé né gebagé mewaaá Greek ne maló ayi bóó sé ájwólege, alerege bóó Grek mekomejóó Esowó?” 36 Ajóó mbó, aké, “Enyú dékélege nye me dégéné, ne mbaá yi me mbée, enyú dékágé chwó fó wye. Ula utene mbó nnó?”

*Manaá ami machyεge
geḡwá*

37 Kwyakwya bií bi ányéé epaá ewémbó, úlú gekpekpege bií. Né bií bimbó Jisós akwilé ka ajóó kenke aké, “Yéndemuú ayi mmwólé manaá epyéé ji achwó anyú eta wa. † 38 Muú afyεgé metóó ne me, genó eyi gepye ne ji gebéé wye ndere ásamé né mmu ηwe Esówa nnó, ‘Genó eyi gétánege ji te metóó gebéé eké nnyi eniné néwya manaá ami machyεgé geḡwá.’” 39 Manaá ami machyεgé geḡwá ami Jisós ajóó mbó matené mbaá Mendoó Ukpea ewé bóó abi áfyéé matóó ne Jisós ábóó nye. Né gébé eyigémbó, Esówa abó alú danchyéé ebwó Mendoó Ukpea, néndé Jisós abó alú dangbó akéré meso mfaánebuú mbaá ayi Esówa achyεgé ji enógé.

*Bóó ájóógé unó ucháucha
gétúgé Jisós*

40 Bóó bimbó áwuúgé genó eyigé Jisós ajóó, abifo aké, “Elú wáwálé nnó mende yina alú muú ekpavé Esówa ayi débó dégilé.”

41 Abifo aké, “Alú Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa.” Yémbó abifo aké, “Epyεmbó nnó ne Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa átanégé né Galilií. 42 Pó ηwe Esówa aké na, Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa abéé mpyáne mfwa Devid

ne ábyéne ji né Betelehem, meló ewé mfwa Devid atané wye?” 43 Ndere elúmbó, bóó abifo ájóógé ágáme Jisós, abifo ágáme fó. 44 Bóó abifo abó alú mampyé ji, yémbó yé muú ayi ataa ji ebwó mmye apó.

*Akpakpa bóó Jus áshya
mamfyé metóó ne Jisós*

45 Ambamé echa upe Esówa abi abó átómé ebwó nnó ájye apyé Jisós, ákeré meso amuamu mbaá anóó baá ampye upe Esówa ne ekwó bóó Farasi. Achwógé ákpakpa bimbó ágíi ebwó aké, “Úlannó enyú délá chwó ne ji wó?”

46 Ambamé bimbó áshuú ebwó meko aké, “Esé délu danwú muú fó ajóó gefógé depó etiré mende yimbo ajóógé.” 47 Ekwó bóó Farasi áshuú ebwó meko aké, “Nnó abwólé enyú ntó?” 48 Ebwó ama gíi aké, “Nnó enyú dékaá yéé muú sé ama né geluágé ákpakpa, yé ebélé muú ekwó Farasi ayi áfyéé metóó ne ji? 49 Ngba! Ekosé bóó abi alá kaágé mabe sé ne áfyéé metóó ne ji. Ne ebwó bimbó alu bóó abo né mbe ushu Esówa.”

50 Muú Farasi fó ayi ebwó ákuú ji Nikodemus muú yi abó ájye mbaá Jisós, abóó alu ntó né geluage bwó. Agíi ebwó aké, 51 “Nnó ebé sé egbarege muú nnó alú gyeé ayi bóó alá lu danwú mpa wuu akaá mechó ewe ji apye?”

52 Akpakpa bimbó áshuú ji meko aké, “Elú eké wó ntó

† 7:37 Elú wáwálé nnó: Gébégé epaá ewéna ampyéé upe Esówa ájyeé yéndé bií átuú manaá áchwóó ne mami né echa upe. Ndere apyéé mbó átee nkane Esówa áchyé nya bóó bií manaá gébége ebwó ákene né mashwone. Jisós ájóógé nnó ji alu eké manaá mimbo mbaá bóó.

olu muú Galilií. Chó gií né mmu ηwe Εσωω ne okaa nnó muú ekpavé Εσωω atanégé fɔ né Galilií.” † ⁵³ Ajóogé mbɔ, yéndemuú atyaá akeré meso né gepú jíí.

8

Apye mendée ayi akwené ulɔ

¹ Jisɔs akwó afɛ ji né Mekwe Olif. ² Ne bií uyyágé ji ama kéré meso né dachi echa upe Εσωω. Gejamégé bɔɔ áchwɔ anɔ ji mme ne ajwólé ka aló manlérégé ebwó. ³ Ndere ji ajóogé, anléré mabé Εσωω ne ekwó bɔɔ Farasi áchwɔ ne mendée ayi akwené ulɔ. Achoó ji né mbe ushuú bɔɔ ako abi álú efɛé. ⁴ Aké ne Jisɔs, “Ménléré, esé dépye mendée yina nkane akwéne ulɔ. ⁵ Asá né mmu ηwe mabé Mosis nnó ábɔ manwá gefógé mendée yina ne mataá. Ne wɔ ojɔɔ nnó?” ⁶ Nkwé yi ebwó agií mbɔ élé metaá né ebwó ápené nnó Jisɔs akwegé, ebwó ágé meti manjɔɔ nnó apye gyéé.

Yémbɔ Jisɔs abyélé mme asamé genó gefɔ ne enɔɔ ebwɔ wuú. ⁷ Ndere ebwó álú ágigé wye ji gigé, Jisɔs anyaaá mmye mfaá aké ne ebwó, “Mbógé muú nyú fɔ alú dampye gabo, abɔ mbe abɔ ntaá ató jíí.” ⁸ Ajóogé mbɔ, ama byéle mme asamé genó ne enɔɔ ebwɔ wuú.

⁹ Bɔɔ abi achwɔɔ ne mendée yimbɔ, áwuúgé nkane Jisɔs

ajóɔ, alɔ manjye ama ama. Bɔɔ kpakpa ne ábɔɔ mbe alɔɔ manjye. Afé kpá ályá mendée yimbɔ téné né mbe ushuú Jisɔs. ¹⁰ Jisɔs anyaaá mmye mfaá aké ne mendée yimbɔ, “Bɔɔ bimbɔ alé? Nnó yéé muú fɔ ajóɔ nnó wɔ nkwe mpa wó?”

¹¹ Mendée yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata yéé muú ajóɔ wó.” Ajóogé mbɔ, Jisɔs ajóɔ yé aké, “Yé me ntó mpyéé wɔ genó, chó, opyegé sé gabo.”

Jisɔs alú genbɔ mbaá bɔɔ mme

¹² Ewyágé Jisɔs ama jɔɔ ne ekwɔ bɔɔ bimbɔ aké, “Me nlú genbɔ mbaá bɔɔ mme, muú yi akwólege me, akéné fɔ né gemua, agéne nye lé genbɔ eyi gechyege genwá.” *

¹³ Ne ekwó bɔɔ Farasi aké ne ji, “Gé yé nkane otené ntésé né geme jye, ebyennó depɔ etiré wɔ ogarege mbɔ delu detu.”

¹⁴ Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Yé me nténé lé ntésé né geme ya, depɔ etiré me ngarege mbɔ dépɔ fɔ detu, néndé me nkaáge mbaá ayi ntané ne mbaá ayi ngyéé. Yémbɔ enyú dékaágé fɔ mbaá ayi ntané, yé mbaá ayi ngyéé dékaágé. ¹⁵ Enyú decherege depɔ ndere akwaá áchérege, me nchérégé yéé mechó muú fɔ. ¹⁶ Ne yéé ebélé nnó ncherégé, uchéchére ba ulú cho néndé nchérégé fɔ me mbií, Nte wa muú atómé me alú ne me. ¹⁷ Asá né mmu mabé nyú nnó bɔ ntésé apeá

† 7:52 Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ ηwe abi mbambe ápɔ ne maló ηwe yina. Olo né 7:53 okwóné né 8:11. * 8:12 Elú wáwálé nnó: Jisɔs abéé ne ánkwole bií yéndégébé wye nkane gekwage mewé gebɔ gelú ne bɔɔ Isrelí gébégé átané né Ijpt. (Ge Eso. 13:21)

ájóógé genó gema, ebyénno mechó ewémbó epó fó detú. 18 Me ntené ntésé né gema ya, ne Nte wa muú atómé me alú ntó ntésé wa.”

19 Ajóógé mbó, ebwó ágií yé ji aké, “Nte wye alú efó?” Jisós ashuú ebwó meko aké, “Esé ne nte wa yéé muú ayi enyú dékágé ápó. Mbóógé enyú debo dékaá me, mbó dékaá ntó Nte wa.”

20 Jisós abó ajóógé depó etiré na gébégé ji álerege bós né dachi echa upé Esówa kwókwólé ne mbaá ayi ábelege makwa ayi áfyéé nka Esówa wye. Yémbó yéé muú ayi apyéné ji apó néndé gébé ji gélú dankwóné.

Jisós akwelé mbeé mbaá bós abi álá kame fó nnó ji alu muú ayi Esówa atóme ji wó

21 Ewyágé Jisós ama jóó ne ekwó bós bimbo aké, “Me nyje nyje mbaá fó, enyú dékelégé nyje me dégéné, ne dégbóo nyje né mmu gabo enyú. Ne mbaá ayi me nyjéé enyú dékaágé chwó fó wye.”

22 Akpakpa bós Jus áwuúgé mbó ágií ate aké, “Nnó ájye wá nyje gema jíí waá? Mbóógé mbó fó wó, ula bi ji ajóógé nnó ‘mbaá ayi ji ajye nyje esé dékaágé jyéé wye utené nnó?’ ”

23 Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú, enyú délú bós mme, me mpó fó muú mme. 24 Gé ula bi mbó njóó ne enyú nnó, dégbóo nyje né mmu gabo nyú. Ne

mbóógé enyú délá kamé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wó, dégbóo nyje né mmu gabo nyú wáwálé.’ ”

25 Ebwó ágií yéé ji aké, “Wó olú waá?” Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me nlú muú yi mbó ngárege mé enyú te gachií nnó nlú. 26 Nwya gejamé gé unó bi njóógé ulérege nnó enyú dékwé mpa. Yémbó muú ayi atómé me ajóógé wáwálé ne genó eyigé nwúgé eta wuú géji ne ngárege bós mme.”

27 Ndere Jisós abó ajóoge mbó ebwó abó akaá fó nnó ajóógé mbó atome lé ne Nte wuú wó. 28 Ne Jisós ajóó yé ne ebwó aké, “Gébé gé abwége nyje me Maá Nte Mekwaá né mfaa, gébé eyigémbó ne dékaáge nyje nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú’ ne dékaáge nyje ntó nnó me njóge fó genó gefó né ushu ushu ba, mpye lé eyigé Nte wa aléré me nnó mpye. † 29 Ne ji muú atómé me alú ne me, alyaá fó me mbií wó néndé mpye unó bi ujigé ji metóó.”

30 Ne gejamé bós abi áwuú ndere Jisós ajóógé unó bina ákamé nnó ulú wáwálé.

Bós abi alu baá Abraham wáwálé

31 Jisós ajóó ne bós Jus abi ákamé ne ji aké, “Dégbaré gé amu né unó bi nlerage enyú, débe ankwólé ba wáwálé. 32 Ne dékaáge nyje wáwálé ne wáwálé, yimbó apye nyje enyú dela mmyemmye nyu.”

† 8:28 Elú wáwálé nnó: Jisós ajóogemba, atome mbó ele ne gebe eyige áwome nyje ji né gekwa.

³³ Εβώ ashuú ji meko áké, “Εσέ délú upyáne Abraham ne délú dambé afwé eta muú fə, ulannó wə óké esé détanegε nyε né εfwyale.”

³⁴ Jisəs ashuú εβώ meko áké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndemuú ayi apyéε gabo, abwólé mefwé gabo. ³⁵ Ne mefwé alaá fə né ula gepú eyigé ji akpane défwé wyε τε kwyakwya elé maá mbóó gepú ne ala. ³⁶ Nkane elúmbə, mbəgé Maá apyεge wə əlage mmyεmmyε jyε, εbyénnó əla mmyεmmyε jyε wawale. ³⁷ Me nkaá nnó enyú délú upyáne Abraham. Yémbə dékélégé manwá me néndé enyú debóó fə gébé ne mekomejóó wa chacha wó. ³⁸ Me ngarege enyú genó eyigé me ngené mbaá Nte wa, enyú dépyéε lé genó eyigé nte nyú agaré enyú.”

³⁹ Bóó Jus bimbə ashuú ji meko áké, “Abraham alú gekwéne nte sé.” Ajóógé mbə Jisəs aké ne εβώ, “Mbəgé enyú débó débé upyáne Abraham wáwálé, mbó dépyéε unó bi ji abó apyéé. ⁴⁰ Yémbə enyú dékelege manwá me ayi ngarege enyú mekomejóó ayi wáwálé, ayi nwuú ne Εσωω. Abraham abó apyéé fə mbə wó. ⁴¹ Enyú depyéε genó eyigé nte nyú apyéε.”

Εβώ áké ne ji, “Εσέ depó fə baá ulə, Εσωω ne alú Nte sé wáwálé.”

⁴² Ajóógé mbə, Jisəs aké ne εβώ, “Mbəgé Εσωω abó ábé Nte nyú wáwálé, mbó dégbóo ne me néndé ntané eta wuú ne nchwó fa. Nchwóó fə fa né

ushu ushu ba wó, ji ne atómé me. ⁴³ Εpyεnnó ne enyú delá kaagé genó eyigé me njóógé? Ndəfə elé delá kélégé manwú genó eyigé me njóóge. ⁴⁴ Nte nyú elé danchomeló, enyú dékelege lé mampyéé unó bi ujigé ji metóó. Te ula ulóó geηwá jii, ji alú lé muú ayi awáne bəó, ne akii fə genó eyi gélu wáwálé, néndé jimboó ajóógé fə wáwálé. Ake abyəge gebyə akwəlege lé gepə jii, néndé gebyə geko gelə ne ji. ⁴⁵ Elé me ngarege genó eyi gélu wáwálé, enyú dekámégé fə ne genó eyigé me njóógé. ⁴⁶ Nnó muu nyu fə akage gare yε gabo ayi me mpyεε? Ne mbəgé me ngarege enyú genó eyi gélu wáwálé, ulannó enyu déla dékámégé ne me? ⁴⁷ Yéndemuú ayi alu muu Εσωω, awúu genó eyigé Εσωω ajóógé. Elú wáwálé nnó enyú depó fə baá Εσωω, gé ula bi enyú délá wuú fə me mbə.”

Jisəs agarege gefəgé muu ayi ji alú

⁴⁸ Ajóógé mbə, ákpakpa bəó Jus áshuú ji meko áké, “Εσέ depó fə gyε manjóó nnó wə əlu muú Samariya ne melo nchye achyεge wə εfwyale.”

⁴⁹ Ne Jisəs ashuú εβώ meko áké, “Meló nchye achyεge fə me εfwyale. Me nnogé Nte wa yémbə enyú dénógé fə me. ⁵⁰ Me mpyéé fə unó nnó bəó áfééé me, yémbə muú alú wyε ayi afége me. Ji ne alú muú ayi asóo mpa bəó. ⁵¹ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi ábélege

mekomejɔ́ ayi me nɛrege agboó fɔ́ chacha.”

⁵² Ajɔ́gɛ mbɔ́ bɔ́ Jus áké, “Nana esé dékaá nnó omée gebwɔ́ wáwálé. Abraham agbó wyɛ ndere bɔ́ ekpávɛ Ɛsɔ́wɔ́ abifɔ́ agbóo, wɔ́ ɔ́ké mbɔ́gɛ muú abelégɛ unó bi wɔ́ ɔ́lɛrege agboó fɔ́? ⁵³ Nnó wɔ́ ɔ́ɲeá gɛmɛ ɔ́pwɔ́ ntɛsɛ Abraham ayi agbóo wa nnó? Bɔ́ ekpávɛ Ɛsɔ́wɔ́ ntó agbóo, wɔ́ ɔ́fɛrɛ nnó ɔ́lú waá?”

⁵⁴ Ne Jisɔ́s ashúú ntó ɛbwɔ́ meko aké, “Mbɔ́gɛ me nfɛ́egɛ gɛmɛ ɛyá, ufɛ́fɛ́e ɛbimbo unó mme detú. Muú ayi afɛ́ege me élɛ Ntɛ wa muú ɛnyú désɛlɛ nnó alú Ɛsɔ́wɔ́ nyú. ⁵⁵ Yé élɛ ɛnyú délá dékaá yɛ́ɛ ji kan̄ka wɔ́. Me nkáge ji. Mbɔ́gɛ me njɔ́gɛ nnó nkaágɛ fɔ́ ji, ɛbyennó me nlú muú gebyɔ́ nkane ɛnyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji. ⁵⁶ Ntɛ nyú Abraham abɔ́ mé mbe akaá nnó, me nchwɔ́ nyɛ ne metɔ́ ɛgɔ́ ji. Agege mbɔ́ metɔ́ ɛgɔ́ ji dɔ́.”

⁵⁷ Ne bɔ́ Jus áshúú meko aké, “Ɖlú dankwónɛ yé usaá aɲmɛ upeá meso ɛfya, ɔ́pyɛmbɔ́ nnó ne ɔ́kaá Abraham.” ⁵⁸ Ne Jisɔ́s aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó, gɛmégɛ nnó ábyé Abraham, me nlú.”

⁵⁹ Ajɔ́gɛ mbɔ́, ɛbwɔ́ abɔ́ mataá nnó ató ji, yémbɔ́ Jisɔ́s abii atané né mmu ɛcha upe Ɛsɔ́wɔ́.

9

Jisɔ́s apyɛ muú ayi ábyɛné ji amɛ nónómé agéne

¹ Ndere Jisɔ́s akéne ajyɛ́ɛ, agɛ mende fɔ́ ayi ábyɛné ji amɛ nónómé. ² Ne baá utɔ́ bií agii ji aké, “Ménleré, gabo ayi ndé muú apyɛ́ɛ ábyɛné mende yina amɛ nónómé? Awúu jimbɔ́? Waá ayi mma wúu ne ntɛ wúu.”

³ Jisɔ́s ashúú ɛbwɔ́ meko aké, “Amɛ anómé fɔ́ mende yina gétúgɛ gabo ayi ji apyɛ́ɛ wɔ́. Ne ɛ́pɔ́fɔ́ ntó gétúgɛ gabo ayi mma wúu ne ntɛ wúu ápyɛ́ɛ. Abyé mende yina amɛ nónómé nnó Ɛsɔ́wɔ́ aléré ndere utó bi upyɛ́ɛ utɔ́ né menyammyɛ wúu. ⁴ Debɔ́ mampyɛ utɔ́ Atá muú atómé me ndere bií úlú gbɔ́, néndé utuú ugigɛ yɛ muu akage pyɛ se ubi. ⁵ Tɛ ndere me nlú fa mme yina, me nlú gɛɲgbɔ́ mbaá bɔ́ mme.”

⁶ Ajɔ́gɛ mbɔ́ akpó matyɛ mme, apyɛ gentwɔ́twɔ́ awaá mende yimbɔ́ né amɛ ⁷ ajɔ́ ne ji aké, “Chó shwóné ushu byɛ né gentoógɛ manaá ɛyigɛ ákuú nnó Silɔ́m” (Ula Silɔ́m utɛné nnó átɔ́). Ne mende yimbɔ́ afé, ashwɔ́né ushu bií, aké achwɔ́, aló mangéné mbaá.

⁸ Ɛpyégɛmbɔ́, bɔ́ abii ájwólege dachi ama ne ji, ne abii abɔ́ ágéne mé ji ndere akɔ́ deko, ágégɛ ji, aké, “Pó mende ayi ajwólege na akɔ́ deko yéndégébé na?” ⁹ Abifɔ́ aké, “Elé ji,” abifɔ́ ntó aké, “Ngbá muú yimbɔ́ afú élɛ fulé.”

Ne mende yimbɔ́ ajɔ́gɛ wyɛ aké, “Elé me mbɔ́.”

¹⁰ Ajɔ́gɛ mbɔ́, bɔ́ bimbo agii ji aké, “Ɛke nnó ne wɔ́ ɔ́lɔ́ mangé?”

11 Ashuú εβώ meko aké, “Mende fɔ ayi akámege Jisɔs, ne apye gentwɔtwɔ awaá me né ame, ajɔ́ ne me aké, chɔ shwóné ushu bye né géntoóge manaá eyigé ákuú nnó Silɔm. Njyégé, nshwɔné ne nlɔ́ mbaá mangéné.”

12 Ne bɔ́ bimbɔ agii ji aké, “Mende awú alú fɔ? Aké ne εβώ me nkaá wɔ́.”

Ekwɔ́ bɔ́ Farasi ácheré mankad ndere epyé ne mende yimbɔ alɔ́ mbaá mangéné

13 Mende yimbɔ ajɔ́ge mbɔ, ákpá ji áfé mbaá ekwɔ́ bɔ́ Farasi. 14 Bii bi Jisɔs apye getwɔtwɔ mende yimbɔ alɔ́ mbaá mangéné, elé bii uwyaa. 15 Ne ekwɔ́ bɔ́ Farasi ntó ama ágii mende yimbɔ ndere epyégé ne ji alɔ́ mbaá mangéné. Ne mende yimbɔ agaré εβώ aké, “Awaá me gentwɔtwɔ né ame, nshwɔné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

16 Ajɔ́ge mbɔ, ekwɔ́ bɔ́ Farasi abifɔ aké, “Mende yina ayi ákuú ji Jisɔs atané fɔ mbaá Esɔwɔ wɔ́, néndé ábélége fɔ ébé ewé aké muú apyégé fɔ utɔ́ bii uwyaa”.

Yémbɔ abifɔ aké, “Epyembɔ nnó ne muú ayi apyéé gabo, apyéé ufɔ́ ufélékpá bina?” Éwéna epye εβώ ábɔ́ uféré ucháchá.

17 Ne áma ágii mende yimbɔ aké, “Ne wɔ́ mbɔ́ɔ́ ɔ́ɔ́ nnó, gétúge mende yina ayi apye ame jyé ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú ekpávé Esɔwɔ.”

18 Yémbɔ ákpakpa bɔ́ Jus ákélége fɔ mankamé

nnó ábɔ́ ábyé mende yina ame nónómé ne alɔ́ mbaá mangéné. Akuú mma wuú ne nte wuú. 19 Achwógé ágii εβώ aké, “Maá nyú na? Enyú déké débyé ji ame nónómé? Epyégé nnó ne ji agéne nana?”

20 Mma wuú ne nte wuú ágaré εβώ aké, “Esé dékaá nnó gé maá sé na, débɔ́ débyé ji ame nónómé. 21 Ne genó eyi gépyégé ne ji alɔ́ mangéné mbaá, esé dékaá wɔ́. Yéé muú ayi anené ji ame, esé dékaágé fɔ. Gíge jimbɔ́ɔ́ agaré enyú, apɔ́ sé mamane kɔ.”

22 Eβwɔ́ ájɔ́ mbɔ gétúge áfɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus, abi ábɔ́ ajɔ́ mé nnó muú ayi ajɔ́ge nnó Jisɔs alu Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa, áfyéé ji ébé nnó akpége sé né mmu echa mmyemenene. 23 Gé genó eyi gepyéé mma wuú ne nte wuú ajɔ́ aké, “Ji apɔ́ sé mamáné kɔ, gíge jimbɔ́ɔ́ agaré enyú.”

24 Ne ákpakpa bɔ́ Jus áma kuú mende yi amé abɔ́ ánómé ji, ajɔ́ ne ji aké, “Garé wáwálé wye né mbe ushu Esɔwɔ, néndé esé dékaá nnó mende yina alú muú ayi apyéé gabo.”

25 Ne mende yimbɔ ashuú εβwɔ́ meko aké, “Waá ji alú muú ayi apyéé gabo ah, waá apɔ́ ah, genó gema eyigé me nkaá gélú nnó me mbɔ́ nlú ame nónómé ne nana ngéne mbaá.”

26 Ne ágii ji aké, “Apyé nnó, ne wɔ́? Apye nno ne wɔ́ ɔ́ɔ́ mangéné mbaá?”

27 Ashuú εβwɔ́ meko aké, “Pɔ́ me mbɔ́ ngaré mé enyú? Yémbɔ dékélége fɔ manwú, ulannó enyú

dékélégé mámanwú? Ndɔfo enyú ntó dékélégé mambé ankwólé bií?”

²⁸ Aǝǝǝǝ mbɔ, bɔǝ bimbo álo manju ji mashye mmye, áké, “Wɔ ne ɔlú menkwólé wuú. Esé délú ankwólé Mosis. ²⁹ Esé dékaá nnó Esɔwɔ aǝǝ nyá mejɔǝ ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané esé dekaá wɔ.”

³⁰ Mende yimbo aké, “Mechó ewé egboó me mmye. Enyú déké dékaá fɔ mbaá ayi ji atané wɔ yémbɔ apye me ngéné mbaá.

³¹ Dékaá nnó Esɔwɔ awuú fɔ mmyemenené bɔǝ abi ápyéé gabo, yémbɔ yéndémuú ayi ánogé Esɔwɔ ne ápyéé unó bi Esɔwɔ ákélege, Esɔwɔ awuú mmyemenene jí. ³² Te mme álo délú danwú nnó muú fɔ ánené ámé muú ayi ábyené ji amé nónómé. ³³ Mende yina ábé dantáne mbaá Esɔwɔ mbɔ ye genó ji apyéé wɔ.”

³⁴ Aǝǝǝǝ mbɔ, áshuú ji meko aké, “Ábyé wɔ ɔwé né mmu gabo. Ndé genó wɔ ɔkélege manleré esé?” Aǝǝǝǝ mbɔ, áfyé ji ebé nnó ákpéégé sé mmu echa mmyemenene.

Bɔǝ abi ágéne ne abi álá ágéné

³⁵ Ne Jisɔs awuúgé nnó afyé mende yimbo ebé, akelé ji agé, agíi ji aké, “Nnó wɔ ɔfyé metɔǝ ne Maá Nte Mekwaá?”

³⁶ Ne mende yimbo ashuú ji meko aké, “Ata, Maá Nte Mekwaá élé waá? Garé me mmfyé metɔǝ ne jí.”

³⁷ Jisɔs aǝǝ ne ji aké, “Wɔ ɔgé mé ji nana. Ji ne aǝǝǝǝ mbɔ mejɔǝ ne wɔ.”

³⁸ Mende yimbo aǝǝ yé ne Jisɔs aké, “Ata me mmfyé metɔǝ ne wɔ”, ne anogé ji.

³⁹ Ne Jisɔs aǝǝ ne ji aké, “Me nchwó fa mme mampye gabo bɔǝ agéne gbɔgɔnɔ, nnó bɔǝ, abi álú amé nónómé ágéné mbaá ne nnó abi aferé nnó ebwɔ ágéne, abe amé nónómé.”

⁴⁰ Aǝǝǝǝ mbɔ, bɔǝ ekwɔ Farasi abi álú efeé, áwuú, agíi ji aké, “Esé déferé nnó wɔ ɔǝǝǝǝ fɔ lé ne esé nnó délú ntó amé nónómé?”

⁴¹ Ne Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Enyú débó dékámé nnó délú amé nónómé mbɔ abɔ aǝǝ fɔ nno enyu depye gabo wɔ. Te mbaá enyú déké dégéne, gabo nyú alá enyú mmye.”

10

Mebame magɔɔɔme melémélɔ ne magɔɔɔme jíi

¹ Ngarege enyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwɔme mfaá gebame akpene né mmu gebamege magɔɔɔme, álá koge né meno gebame alú menjo. Elá pɔ mbɔ fɔ wɔ, alú muú yi afɔgé unó bɔǝ. ² Ne muú yi akogé né meno gebame akpe né mmu gebamege magɔɔɔme alú mbɔǝ magɔɔɔme yimbo.

³ Mebame meno gebame ánenégé ji meno gebame, ji akpe né mmu, ne magɔɔɔme awuú meko wuú. Ne ji akuú magɔɔɔme jíi né mabɔ ne ase áji afé dafye. ⁴ Ne aségé magɔɔɔme jíi ako atanenge dafye, ji ayye mbɔ aji akwɔlege ji meso, néndé ákáge meko wuú. ⁵ Yémbɔ áji akwɔlege fɔ

menkээ, áboó lé ji boó nénde ákáge fɔ meko wuú.”

6 Jisɔs ató ɛbwó nekané mejɔ́ ɛníné na, yémbɔ, ɛbwó ákáge fɔ geno ɛyige ji agarege ɛbwá.

7 Ne Jisɔs ama ajɔ́ aké, “Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magɔ́ɔme. 8 Ne bɔ́ akó abi abɔ́ mbɛ achwá́ ne me, álú lé anjo, ne bɔ́ abi afɔ́ge unó bɔ́ fɔ́ge, magɔ́ɔme awuú fɔ ɛbwá. 9 Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoóge ɛta wa ne akpe né mmu, ɛsɔwɔ aferege nyɛ ji né ɛfwyale gabo. Ne akpene nyɛ mmu atanege dafye agene yéndégenó eyi gelíí ji. 10 Menjo achwá́ lé nnó ajo unó, awá bɔ́ ne áchɔ unó, yémbɔ me nchwá lé nnó mmpye bɔ́ abɔ́ geɔ́wá abɛ gbene né mati mako.

11 “Me nlú membame magɔ́ɔme melóméló. Membame magɔ́ɔme melóméló achyɛge gemɛ jíí gétúge magɔ́ɔme jíí. 12 Muú usege apó fɔ membamé magɔ́ɔme, muú áwyaá magɔ́ɔme, ndere elúmbɔ, gébége agɛge mekwala aké achwá́, aboó alyaá magɔ́ɔme, mekwala afwené áji alá tyátyá. 13 Muú yimbɔ, aboó alyaá magɔ́ɔme yimbɔ néndé ji alú lé muú usege, abɔ́ fɔ́ gébé ne áji wó. 14 Me nlú membame magɔ́ɔme melóméló, me nkágé magɔ́ɔme ya ne magɔ́ɔme ya ntó ákáge me. 15 Wyɛ ndere Nte wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyɛge gemɛ ya gétúge magɔ́ɔme ya.

16 Ne nwyá magɔ́ɔme ayifɔ, ayi alá pó né geluage ayina, mbó mansɛ áji ncho ne ayina. Áji ntó áwuú nyɛ meko wa, ne mpyɛ nyɛ áji ábe ekwɔ magɔ́ɔme ɛma ne ábɛé nyɛ ne membame ama.

17 “Ula bi nte wa agboó ne me úlú nnó nchyɛge gemɛ ya nnó áwá gétúge bɔ́ ba ne nnó kwyakwya me mma mbó geji. 18 Yé muú ayi akágé wa me apó, yémbɔ me mbɔ́ ne nchyɛge gemɛ ya nnó awá. Ne me nwyáá uto manchyɛ gemɛ ya nnó áwá ne nwyá ntó uto mamma mbɔ geɔ́wá ya. Ge geno ɛyige Nte wa agare me mbɔ”

19 Jisɔs ajóge mbɔ, bɔ́ Jus ábó ufere ucháucha.

20 Abifɔ ájógé aké, “Melo nchyɛ achyɛge Jisɔs ɛfwyale ne améé gebwá́, déwúge ji.”

21 Ne abifɔ ntó ájógé aké, “Muú ayi melo nchyɛ achyɛge ji ɛfwyale ajóge fɔ ufɔ́ unó bina. Nnó muú ayi meló nchyɛ achyɛge ji ɛfwyale, akaáge apyéé ntó muú amé nónómé agene mbaá?”

Bɔ́ Jus áshyá Jisɔs

22 Ne gébége bɔ́ Jus ányéé epaá ewe ɛbwó áteé ndere áfyɛɛ ɛcha upɛ né amu ɛsɔwɔ, Jisɔs abɔ́ alu né Jerosalɛ. Gébé ɛyigémbɔ neba nelu. 23 Ndere Ji alú né dachi ɛcha upɛ ɛsɔwɔ, akene né agbá ayi akuú nnó agba Solomun. 24 Bɔ́ Jus áchwá nɔ́ ji né mme, ágíí ji aké, “Wɔ́ ɔlyagé mbɔ ɛsé né mmu dembyɔ nnó? Mbɔ́ge wɔ́ ɔlú Muú yi ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa gare ɛse gbɔ́ɔnɔ́.”

25 Ne Jis̄as ashuú ebwó meko aké, “Me mb̄o ngare me enyú, yémb̄o enyú dékame ne me w̄o. Ut̄oó ebi mempyéé né mab̄o Nte wa, ubi ne ulerege gef̄oge muú ayi me nlú. 26 Yémb̄o enyú dékamege néndé dep̄o f̄o né geluage maḡoηme ya. 27 Maḡoηme ya, ákágé meko wa. Me nkágé áji ne áji nt̄o ákw̄olege me. 28 Me nchyege áji genwá eyi gélágé byéé. Áji ánome f̄o mme detu ne yé muú ayi ákágé f̄oó áji né amu ya áp̄o. 29 Néndé Nte wa muú áfyéé me áji né amu, aηea geme apw̄o b̄oó ako, ne yé muú ayi ákágé f̄oó áji né amu Nte wa áp̄o. 30 Me ne nte wa Es̄ow̄o delu muú ama.”

31 Jis̄as ajógé mb̄o, b̄oó Jus ama áb̄o mataá nnó áto ji áwá. 32 Ne Jis̄as ajóó ne ebwó aké, “Me mpye gejamégé ut̄oó ulóúl̄ ebi Nte wa achyéé me ut̄o nnó mpye, enyú dege. Né ebi ndé ne enyú dékelege manto me ne mataá?”

33 B̄oó Jus bimbo áshuú ji meko aké, “Epf̄o gétúgé ut̄oó ulóúl̄ ebi w̄o opyéé ne ese detome w̄o ne mataá. Elé gétúgé w̄o obyaá Es̄ow̄o. w̄o olú lé mekwaá, yémb̄o ose geme jyéé nnó w̄o olú Es̄ow̄o.”

34 Ne Jis̄as ajóó ne ebwó aké, “P̄o nnó asa né mmu ηwe Es̄ow̄o nnó, ‘Me nke enyú delu b̄o Es̄ow̄o?’ 35 Ese dékaá nnó mekomej̄oó Es̄ow̄o akw̄orégé f̄o. Ne mb̄ogé Es̄ow̄o akú b̄oó abi ji achyéé ebwó mekomej̄oó nnó álú b̄o Es̄ow̄o. 36 Epyemb̄o nnó ne me muú Es̄ow̄o ajyaá atome fa mme, njógé nnó nlú Maá Es̄ow̄o, enyú déké

me mbyaá Es̄ow̄o? 37 Mb̄ogé me mpyeé f̄o ut̄oó ebi Nte wa achyéé me nnó mpyege, dékamegé f̄o ne me. 38 Ne mb̄ogé me mpye lé ubi, yé lé enyú déla dékame nnó genó eyigé me njógé gelú wáwálé w̄o, kamegé ne ut̄oó ebi me mpyeé. Dépyege mb̄o, dégene nyé nnó me nlu muú ama ne Nte wa, ne Nte alu muú ama ne me.”

39 Ajógé mb̄o, b̄oó Jus bimbo ama amua mampye ji, yémb̄o aloó ebwó né amu.

40 Achyaá afe né egbe ebeé Jodan ewef̄o mbaá ayi Jon ab̄o awyage nya b̄oó manaá Es̄ow̄o, ajw̄olege ewú. 41 Ne gejamégé b̄oó ákw̄ole ji, ajógé ne ate aké, “Jon apye yé ufélekpa f̄o w̄o, yémb̄o yéndégenó eyigé ji ajóó atome ne mende yina gelú wáwálé.” 42 Eféé ne gejamégé b̄oó áfyéé met̄oó ne Jis̄as.

11

Negboné Lasar̄os

1 Gébégé f̄o, mende f̄o ab̄o ameeé, akuú ji nnó Lasar̄os. Ji alu muú Betani. Betani ele mel̄o Meri ebw̄o ne meηmo wuú Mata. 2 Elé Meri yina ne ab̄o ágbelé nya lamenda né uka Ata, atile ne mejwe wuú. Ji ne meηmo wuú Lasar̄os ab̄o ameeé. 3 Gétúgé Lasar̄os ameeé, aηme bií át̄o meko mbaá Jis̄as aké, “Ata mejeé wyéé ayi oηboó ne ji d̄oó ameeé.”

4 Jis̄as awúgé meko ayi al̄oó ji, aké, “Nemeé eniné Lasar̄os ameeé mb̄o, nep̄o f̄o eni netene ji aló nelú ele nnó, b̄oó áf̄ege Maá Es̄ow̄o nnó ηḡo Es̄ow̄o

akwɔ. Getu eyigembɔ bɔɔ áfɛge nyɛ Maá Ɛsɔwɔ.”

⁵ Jisɔs agboɔ ne Mata, ne meɲmo wuu Mɛri ne Lasarɔs. ⁶ awuge nnó Lasarɔs amɛé ama beɛle né melɔ ɛwé ji abɔ alú wyɛé ndɔ ɛpea. ⁷ Ne ndɔ yimbɔ ɛpea ɛkógé, ajɔɔ ne baá utɔɔ bií aké, “Déma déjyɛ né gebage mewaá Judiya.”

⁸ Baá utɔɔ bií ájɔɔ ne ji aké, “Ménlɛré elú dambɛle ayi bɔɔ bimɔ aké áto wɔ ne mataá áwá, ne wɔ ɔkɛlege nnó déma dékeré ɛwú?”

⁹ Ajógé mbɔ, Jisɔs ashuú ɛbwɔ meko né nekanémejɔɔ aké. “Yéndé bií uwyaa nchwanekɛ ɛfyánɛpeá ne utuú ugi, wa mbɔ fɔ wó? Bɔɔ aké ákɛne ne bií gbɔɔ, ákparege fɔ nekwe néndé ágɛne mbaá. ¹⁰ Yémbɔ bɔɔ abi akɛne ne utuú ákparege nekwe néndé geɲgbɔ gepó.” ¹¹ Ajógé mbɔ, aké ne ɛbwɔ, “Meɲme se Lasarɔs akwe geɲya, yémbɔ me nɲyɛ ɛwú nnó pyɛ ji apeé geɲya.”

¹² Ajógé mbɔ, baá utɔɔ bií aké ne ji, “Ata mbɔgé abɛlé geɲya ebyennó alé atoo.”

¹³ Jisɔs abɔ agarege mbɔ lé ɛbwɔ negbone Lasarɔs, yémbɔ ɛbwɔ áfɛre nnó ajógé mbɔ lé mechɔ geɲya eyigémbɔ.

¹⁴ Jisɔs agare yé ɛbwɔ gbɔgɔnɔ aké, “Lasarɔs agbo. ¹⁵ Ne metɔɔ ɛgɔɔ me gétúgɛ nyú nnó me mbó mpó fɔ ɛwú ne ji. Genó eyigé mempyɛ nyɛ, gepyɛ nyɛ enyú défyɛé metɔɔ ne me chánɛné. Kwilege mme déjyɛ dége ji.”

¹⁶ Ajógé mbɔ, Tɔmasi maá gefa, ajɔɔ ne atɛ baá utɔɔ

aké, “Kwilege déjyɛ, yé ɛbɛ lé negbo, degbo ne ji”.

Jisɔs afyɛé aɲme Lasarɔs metɔɔ

¹⁷ Jisɔs akwɔnege né melɔ Bɛtani, agɛ nnó anií Lasarɔs né mmu ɛba ntaá alɛ me ndɔ ɛni. ¹⁸ Nekɛne Bɛtani ne Jerosale nelú genóge ɲkpa nekɛ ɛpea. ¹⁹ Ne gejamégé bɔɔ Jus áfɛ manjwyɛ Mata ɛbwɔ ne Mɛri mmyɛ gétúgɛ negbone meɲmo bwɔ.

²⁰ Mata awúgɛ nnó Jisɔs achwɔɔ, atane ajyɛ bane ji, Mɛri alá ji né mmu gepú. ²¹ Mata ábánégɛ Jisɔs ajɔɔ ne Ji aké, “Ata mbɔgé wɔ ɔbɔ ɔbɛ fa, mbɔ meɲmó wa agboɔ wó.” ²² Yémbɔ, yé ɛbɛ elé nana, nkaá nnó, yéndégenó eyigé wɔ ɔgigé Ɛsɔwɔ, achyɛge wɔ geɲi.

²³ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Meɲmó wyɛ akwilege nyɛ né negbo.”

²⁴ Ne Mata aké, “Nkaá nnó akerege nyɛ meso né geɲwá gébége bɔɔ aké ákwilege nyɛ né negbo né bií bi kwyakwya.”

²⁵ Ajógé mbɔ, Jisɔs aké, “Me ne mbwyɛge bɔɔ ákwilege né negbo, ne me ne nchɛge bɔɔ geɲwá. Yéndémuú ayi áfyɛé metɔɔ ne me, yé agbo akerege né geɲwá. ²⁶ Ne yéndémuú ayi alú mebe, áfyɛé metɔɔ ne me ágboɔ fɔ, Mata ɔkamé nnó elé wáwálé?”

²⁷ Mata aké, “Eh Ata nkamé, nnó wɔ ne ɔlú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa, Maá Ɛsɔwɔ ayi ábɔɔ manchwɔ fa mme.”

Jisɔs asɔ manse

28 Mata ajógé mbò, ajye kú meḡmo wuú Méri ajóó ne ji bibi aké, “Ménleré achwò, akélege mangε wò.” 29 Méri awúgέ mbò, akwilé mme wáwá, ajye bane Jisòs. 30 Jisòs abò alú dankwòne yé né melò, alú wyε né mbaá ayi Mata abané ji. 31 Ne bòó Jus abi alú né mmu gepúge negbo áfyéé Méri metóó né negbone meḡmo wuú, ágege ndere Méri akwilé ka wáwá átane dafye, εbwó ntó ákwilé ákwòle ji, néndé áfere nnó ji ajyéé mbò lé né menome meḡmo wuú Lasaròs manli negbo.

32 Méri akwònege, age Jisòs, akwe ji né uka aké, “Ata wò òbò òbe fa, mbò meḡmo wa abó agboó wó.”

33 Jisòs ágége ndere Méri álili chonchó ne bòó Jus abi ákwòlege ji, εta ji mmu ne meshwe akwò ji metóó.

34 Agií εbwó aké, “Enyú déniú ji εfó?”

Ashuú ji meko aké, “Ata, chwò ge mbaá wuú.”

35 Jisòs asò manse. 36 Bòó Jus bimbo, ágege mbò, aké, “É é, gege ndere ji abòó gejeé ne Lasaròs.”

37 Yémbò abifò ájógé aké, “Nnó ji muú apyéé muú amε nónómé age ne, abó akágé pyε fò nnó Lasaròs agboge?”

Jisòs ape Lasaròs né negbo

38 Ne nchye ama anywòne Jisòs né mmu, afé né menome. Menome εwémbò, elú lé embu εbá ntaá, agbe εwú ne ntaá. 39 Jisòs aké,

“Ferege ntaá eniné mbò né meno menome.”

Mata meḡme Lasaròs ashuú ji meko aké, “Ata, agbo mbò ale fina ndò eni, gébé eyi, gebe gebogebo geja gepwò amu.”

40 Ne Jisòs ajóó ne ji aké, “Mata, pó me ngaré na wò nnó òfyεge metóó ne εsòwò, ògene nye genó eyigé utó ba upyéé?” 41 Aférége ntaá eniné mbò, Jisòs abweé amε ape mfaá anemmyε aké, “Nte wa, ntame wò néndé òwú mmyεmenεne ya. 42 Nkaá nnó wò òwuú mmyεmenεne ya yéndégébé. Yémbò, njóó mbò gétúgέ bòó abi álú fa, nnó εbwó ákamé nnó wò ne òtame me.” 43 Anerege manjóó mbò, anyá ne meko metometo aké, “Lasaròs táné chwò fa.” 44 Tenétené yimbò, Lasaròs atane dafye, uka bií ne amu, úlú wyε wéwé né mmu uba mandée εbií áni ji né mmyε chonchó ne ushu. Ne Jisòs aké, “Kaáge ji ajye.”

Ajóó geju manwá Jisòs

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

45 Ne gejamégé bòó Jus abi ábó álú εféé áchwòó áchwéé Méri mmyé, ágege ndere Jisòs apyéé Lasaròs apeé né negbo, áfyéé matóó ne Jisòs. 46 Yémbò, abifò ájye gare bòó Farasi fò genó eyigé Jisòs apyéé. 47 Ne anò ba ampyéé upe εsòwò ne ekwò bòó Farasi fò, ákú ujwólé, áchomé né εso ájóó aké, “Nana εsé dépyεmbò nnó? Mende yina apyéé mbò ufélekpa ufóó ufóó ajyéé. 48 Mbógé délyage ji nnó ajyéé

mbɛ mampyɛ ubi, melɔ meko efyɛɛ nyɛ metɔɔ ne ji, ne bɔɔ Rom áchwɔ chɔ nyɛ echa upɛ se chonchó ne melɔ.” *

49 Ne muú bwó ama, ayi akamege Kaifas, ji ne alú etukpe ampɛyɛ upɛ ɛsɔwɔ né ημε ενινé mbɔ. Ajɔɔ aké, “Enyú dékage yé genó kanjka, 50 dekaaá fɔ nnó elú galɔgálɔ eta nyú nnó muú ama agbo gétúgɛ bɔɔ ako epwɔ nnó melɔ meko énomé wó?” 51 Mejjɔɔ ewé Kaifas ajɔɔ mbɔ, etane fɔ jimbɔɔ né metɔɔ wó. Nɔɔre ji alú etukpe ampɛyɛ upɛ ɛsɔwɔ né ημε ενινé mbɔ, ɛsɔwɔ apɛyɛ nnó ji agare nnó Jisɔs abɔ magbo gétúgɛ melɔ meko. 52 Ne epófɔ gétúgɛ melɔ ewú ewú wó, agbo ntó nnó apɛyɛ bɔɔ ɛsɔwɔ abi álaá tyátyá né mme meko anywɛre akwe muú ama. 53 Elɔ né gébé eyigémbɔ, ákpakpa bɔɔ Jus asɔ mala ndɛre ápyɛɛ ne áwa Jisɔs. 54 Né getú eyigémbɔ, Jisɔs amáge ke sé gbɔηηɔ né géluage bɔɔ Jus. Alyaá Jɛrosalɛ afé né maá melɔ fɔ ayi akuú nnó ɛfrɛm kwókwólé ne mashwɔne. ɛwúmbɔ ne ji ne baá utɔɔ bíí ájwɔlége.

55 Ne gébégɛ epaá bɔɔ Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú elá kwókwólé, gejamégɛ bɔɔ áfé né Jɛrosalɛ nnó akpome mmyɛ ndɛre ebwɔ apɛyɛ me gemɛge nnó epaá ewémbɔ ekwɔne. 56 Ne ndɛre ebwɔ anywɛre né mmu echa upɛ ɛsɔwɔ, ápele mbɔgɛ agɛne nyɛ Jisɔs. Ajóge ne atɛ aké,

“Enyú défere mbɔ nnó? Nnó ji achwɔɔ nyɛ né epaá ewéna waá achwɔɔ?” 57 Gemɛge nnó epɛymbɔ etukpe ampɛyɛ upɛ ɛsɔwɔ ne ekwɔ bɔɔ Farasi fɔ, ábɔ áchyɛɛ me meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisɔs alú ágare, ájyɛ apɛyɛ ji.

12

Awaá Jisɔs mawéé né melɔ Bétáni

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

1 Epáá koó upú elágɛ ndɔ ekene, Jisɔs afɛ né melɔ Bɛtani melɔ ewé Lasarɔs muú Jisɔs apɛyɛ ji apeé né negbo ajwólɛge. 2 ɛfɛɛ ne anɛne Jisɔs ne menyɛɛ. Mata ne afaá menyɛɛ yimbɔ ne Lasarɔs alú muú ama né geluage bɔɔ abi ájwɔle agíí mmyɛ né ekpókópógélé ne Jisɔs. 3 Nɔɔre ájwɔle mbɔ, Mɛri akpa ekpómé mawéé Lamɛnda ami majame ηka dɔɔ, amo Jisɔs né uka. Gepú geko geka ne gebɛge lamɛnda, ne ase mejwɛ wuú ati uka Jisɔs. Mawéé amina malu mmyɛ po. Akwyɛɛ mami ne genó eyigé akuú nnó, “Nard.” 4 Ne Judas Iscarot, maá utɔɔ Jisɔs ama ayi abɔɔ manchyɛɛ Jisɔs manjkaá, agege geno eyi mɛri apɛymbɔ, aké, 5 “Mbɔ ákpoo mawéé lamɛnda amina, áse gejamégɛ ηka, eyi epwɔɔ ηka eyi muu akage pyɛ né ημε áchyɛɛ mbaá ubyá bɔɔ.” 6 Mejjɔɔ ewé Judas ajɔɔ mbɔ na, epófɔ nnó ji agboó ne ubya bɔ, elé gétúgɛ ji alú menjo ne ajɔɔ mbɔ. Ji ne ábélege mekwa

* 11:48 Elú wáwálé nnó: Mbɔgɛ nnó bɔɔ Jus áfyɛgɛ metɔɔ ne Jisɔs, Ji ámmɛ nyɛ apwɔ bɔɔ Rom nnó bɔɔ Jus álaá mmyɛmmyɛ bwó.

ηκα baá utó Jisós. Ne gébé eyigé fɔ, ajoó ηκα wye.

⁷ Judas ajógé mbo, Jisós aké, “Gógé ji abe nyame, ji apyémbɔ nnó me ngboge áníí me nííge. ⁸ Ubyá bɔ́ úlú fa ne enyú yéndégébé, yémbɔ me mbéé nye fɔ ne enyú gébé geko.”

⁹ Ne gejamégé bɔ́ Jus áwúgé nnó Jisós alú eféé né melɔ Betani, ákwɔle áfe ewú. Ajye nya fɔ mange lé Jisós jimbií wó, áfe ntó nnó áge Lasarɔs muú Jisós apye ji apeé né negbo. ¹⁰ Ndere elúmbɔ, anɔ́ baá ampyeé upe Esɔwɔ asɔ mala nnó áwa Lasarɔs. ¹¹ néndé elé getú jíí ne gejame bɔ́ Jus ályaá ebwɔ́ áfyéé metáɔ ne Jisós.

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Bíí uyjage, gejamégé bɔ́ abi áchwɔ́ manyé epaá koó upú, áwú nnó Jisós achwɔ́ né Jerosale. ¹³ Asɔ mamméé, átane ájye bane ji meti. Awyále aké, “Matame mábé ne Esɔwɔ. Mejé ebé ne muú ayi achwɔ́ né mabɔ Ata. Efwó ebɛ ne Mfwa bɔ́ Isréli!”

¹⁴ Jisós agége maá géjuná, akwɔ ajwɔle né mfaá. Ne genó eyigé ábɔ́ ásamé né mmu ηwe Esɔwɔ getane wáwálé nnó, ¹⁵ “Enyú bɔ́ Sayɔn défoge, gége mfwa nyú achwɔ́, ajwɔlé mbɔ́ né mfaá maá géjuná” *

¹⁶ Ndere Jisós akpene né Jerosale, baá utó bíí ákaá fɔ

nnó uno bi ábɔ́ ásame me né mmu ηwe Esɔwɔ úlú wawale wó. Yémbɔ gébége Jisós akwɔme ajyeé né mfaánebuú, ne ebwɔ́ atee nnó abɔ́ asa né mmu ηwe Esɔwɔ nnó unó bina upyeé nye ne ji. Ne ápye ntó ubi ne ji.

¹⁷ Ne bɔ́ abi abɔ́ alú ne Jisós gébége ji apye Lasarɔs apeé né negbo, akpa gegare eyigémbɔ, ájyeé ne geji.

¹⁸ Genó eyigé na ne gepye gejamégé bɔ́ ájyeé bane Jisós né meti gétúgé áwuú gepoge ufélékpa ebi ji apyeé. ¹⁹ Ne ekwɔ́ bɔ́ Farasi, ajógé ne ate aké, “Ye mekpo ne ula esé dégene fɔ né mechɔ ewe desɔ́ mbɔ́ mala manwa Jisós. Gegé, gemege melɔ geko gela kwɔle elé jí.”

Jisós abɔ́ mbe agare negbo níí

²⁰ Né geluage bɔ́ abi ájye né Jerosale manogé Esɔwɔ gébége epaá koó upú, ne abi ákú ebwɔ́ nnó bɔ́ Grek álú wye. ²¹ Bɔ́ Grek bina áchwɔ́ mbaá Filip muú melɔ Betsada né gebage mewaá Galilií, ájó ne ji aké, “Ata esé dékelege mange Jisós.”

²² Filip awúgé mbɔ́, ajye gare Andru, ne ebwɔ́ ne Andru ájye gare Jisós. ²³ Ne Jisós ashúú ebwɔ́ meko aké, “Gébé gekwane eyigé bɔ́ ágene nye nnó Maá Nte Mekwaá apwɔ́ amu. ²⁴ Me ngarege enyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wye nyine nchi nemaá, mbógé muú alá apeé níní né mme degbo wó. Negboge

* 12:15 Elú wáwálé nnó: ɔpege né Mat. 21:5 né ntee gebagé ηwe ɔgené ula Sayɔn.

ne nechii nefye gejame ame nchi. ²⁵ Muú ayi asele genwá jii nnó genjá gemε dǎó, genwá jii genóme nyε mme detu. Ne muú ayi asele nnó genwá jii genjá fǎ gemε né mme yina wǎ, abεé nyε ne genwá eyi gélágé byé. ²⁶ Mbǎgé muú akεlege mampyεge utǎó ba, abǎó mankwǎle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbεε, muú utǎó wa ntó abεé wyéé ne me. Ne yéndémuú ayi apógé me mampyε utǎó ba, Nte wa anoge nyε ji.

²⁷ “Nana ufere ba ulú uyaá uyaá. Ewena njǎge mbǎ nnó? Nnεne mbǎ élé mmyε nnó, ‘Nte wa aféré me né εfwyale εwé εchwǎó mbǎ me né mbe waá?’ Ngba, nnεne fǎ mbǎ, néndé ula bi me nchwǎó fa mme ulú nnó nge εfwyale εwéna. ²⁸ Nte wa, pyε bǎó ákaá nnó wǎ ǎpwǎ amu.”

Ajǎgé mbǎ, meko fǎ atane né mfaánebuú aké, “Me mpyε mé bǎó akaá nnó me mpwǎ amu, ne mmage pyε wyεmbǎ.”

²⁹ Ne gejamégé bǎó abi átene εféé, áwúgé meko yimbǎ, abifǎ aké, élé nemfe, abifǎ aké, élé ekiénné εsǎwǎ ne ejǎó mejǎó ne Jisǎs.

³⁰ Ne Jisǎs ajǎó ne εbwǎ aké, “Meko ayi déwuú mbǎ alú lé né galǎgalǎ nyú, εpǎfǎ awa.

³¹ Nana, gébé eyigé εsǎwǎ apyεé bǎó mme ákpε né unǎó mpa gekwǎne, gébé gekwǎne eyigé ábuú danchǎmeló mfwa bǎó mme, ³² né geluǎge gefwa jii. Ne abwεge me né mbaá gekwa, njame nyε bǎó ako achwǎó εta wa.” ³³ Jisǎs

ajǎó mbǎ, manlere gefǎge negbo εniné ji agboó nyε.

³⁴ Ne bǎó bimbǎ, ájǎó aké, “ηwe mabe εsǎwǎ agare ese nnó Muú yi εsǎwǎ akweré ji élá gefwa, abε mebe te kwyak-wyaá, εpyémbǎ nnó ne wǎ ǎke ábǎó mambwyε Maá Nte Mekwaá né mfaá gekwa, waá alú Maá Nte Mekwaá yimbǎ?”

³⁵ Jisǎs ashuu ébwǎ meko aké, “Genǎbǎ gelú gegenege εta nyú né mboó gébé, kége nana ndere genǎbǎ gelú gegenege nnó ékágé gemua gewere εnyú. Muú ayi akene né gemua ákágé fǎ mbaá ayi ji ajyεé. ³⁶ Fyége metǎó ne muú ayi achyεgé genǎbǎ nana ayi ji alú ne εnyú, nnó debe bǎó abi achyεge genǎbǎ. Jisǎs ajǎgé mbǎ, alyaa ébwǎ ajyε bií.”

Bǎó Jus áshyd wye shyá mamfyε matǎó ne Jisǎs

³⁷ Ne yé lé Jisǎs apyε gejamégé ufǎó ufélekpa ébwǎ ágené, áfyéé fǎ matǎó ne ji wǎ.

³⁸ Epyεmbǎ nnó genǎ eyigé Asaya muú εkpave εsǎwǎ abǎ ajǎó getane wáwálé. Asaya abǎ ajǎó nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejǎó ayi εsé dégare. Ne ndé muú ayi Ata alere ji gefǎge utó bi ji awyaa?”

³⁹ Ula bi ébwǎ alá ákame nya ne mekomejǎó yimbǎ wǎ, ulú wyε ndere, Asaya muú εkpave εsǎwǎ abǎ ajǎó nya nnó εsǎwǎ aké, ⁴⁰ “Ngilége ébwǎ ame nnó ékágé ágene unó ne ame, ne mpyε bwǎ áηea matǎó nnó ékágé ébwǎ ákaá genǎ eyigé mekomejǎó yimbǎ ágaré. εsǎwǎ aké, ‘Me

mpye mbɔ nnó ékágé ebwó áti meso ne gabo bwó, áchwó eta wá nnó me mfere ebwó né éfwyale’.”

⁴¹ Asaya ajóó mejóó ewéna ato ne Jisás, néndé ji abo age me nnó Jisás abeé nye muú ayi apwóó amu.

⁴² Ne yé elé gejamégé bóó álú abi ála áfyéé fɔ matóo ne Jisás wɔ, abifɔ áfyé, yé ákpakpa bóó Jus abifɔ áfyé ntó metóó ne Jisás, yémbɔ álerege fɔ gbɔgɔnɔ nnó áfyéé metóó ne ji gétúgé áfóó nnó álerege, bóó Farasi ábuú nye ebwó né echa mmyemenene. ⁴³ Néndé ebwó ágbóo lé nnó akwaá áfere ebwó ápwɔ nnó Esɔwɔ ne áfere ebwó.

Mekomejóó ayi Jisás agare ne asóó nye mpa bóó

⁴⁴ Ne Jisás ajóó kenke, aké, “Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne me, áfyé fɔ metóó ne me mbií wó, áfyé ntó ne muú yi atome me. ⁴⁵ Muú agegé me, ebyennó age ntó muú ayi atome me. ⁴⁶ Me nchwɔ ndere muú yi alerege genɔgbɔ mbaá bóó mme, nnó ékágé bóó abi áfyéé metóó ne me ála kenékéné eké muú ayi alú mmu gemua. ⁴⁷ Mbogé muú awúgé mekomejóó ayi me ngare ne ála apyéé fɔ genó eyigé me nké ji apye wó, me njógé fɔ nnó ji akwe mpa, néndé me nchwóó fɔ fa mensɔ mpá bóó mme wó nchwóó lé mamfere ebwó né éfwyale gabo. ⁴⁸ Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne ála apye genó eyigé me njóó, genó eyi gesɔ mpa wuú gelú

wyéé. Ne genó eyi gesóó mpá wuú né bií bi kwyakwya, elé mekomejóó wa ayi ngare. ⁴⁹ Nende Me njógé fɔ né uto ba. Nte wa muú atome me agare me genó eyi me njógé ne ndere me mbóó manjóó. ⁵⁰ Ne nkaá nnó genó eyigé ji aké me ngare gechwóo ne genwá eyi gélágé byé. Né getú eyigémbɔ, me njógé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó njóó.”

13

Jisás ashwɔne uka baá utóó bií

¹ Wye ndere epaá koó upú elaa kwókwólé Jisás akaá nnó gébé eyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Nte wuú gekwone. Ne elé ji abóó gejeé ne bóó bií abi alú fa mme, alere ebwó gefóó eyigé ji abóó gejeé ne ebwó.

² Ne ndere Jisás ajwale anyéé menyéé ne baá utóó bií ne nkwale, danchomeló anyú me metóó maá utóó Jisás ayi ama nnó achyéé Jisás mankwaá. Akuú maá utóó yimbɔ nnó Judas Iscarot, maá Simun. ³ Jisás akaá nnó Nte wuú Esɔwɔ áfyé ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abo atane mbaá Esɔwɔ ne ji akerege meso mbaá Esɔwɔ. ⁴ Ndere álú ányé menyé, Jisás akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Ani agbogbo né gebwe. ⁵ Afane manaá né mmu geku, alɔ manshwone uka baá utóó bií, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji aníí né gebwe. ⁶ Akwónégé mbaá Simun Pita, Simun agíí ji aké,

“Ata ɔkelege manshwɔne me uka?”

⁷ Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Genó eyigé me mpye mbɔ, enyú dékáge fɔ ula nana, meso gébé dékage nye.”

⁸ Ajógémbɔ, Pita aké, “Ngba, wɔ ɔbɔ fɔ manshwɔne uka eba wɔ.”

Ne Jisɔs aké ne Pita, “Mbógé me nlá nshwɔne wɔ wɔ, ɔchome fɔ mbwa ne me.”

⁹ Ajógé mbɔ Simun Pita aké, “Ata ɔshwɔnege fɔ lé uka ba ubiubi, shwɔne ntó amu ya chonchó ne mekpo wa.”

¹⁰ Jisɔs aké, “Muú yi awɔɔ me manaá ábɔ mashwɔne lé uka bií ubiubi néndé menyammye wuú alu me pópó. Ne enyú délu me pópó, yémbɔ enyú ako fɔ wɔ.” ¹¹ Jisɔs ajɔɔ mbɔ, ji akaá me muú ayi achyegé nye ji mankwaá, ŋkaawu ne ji aké, “Enyú ako depɔ fɔ pópó.”

¹² Ne ji anerege manshwɔne uka baá utɔɔ bií, abɔ nku wuú afye, akere ajwɔle ká. Agií ebwɔ aké, “Enyú dékaá ulaá genó eyigé mempye mbɔ né enyú?” ¹³ “Enyú dékuú me menlere ne Ata. Enyú délu cho mankú me mbɔ, néndé ge muú ayi me nlú mbɔ. ¹⁴ Ne mbógé me, Ata ne menlere enyú, nshwɔne enyú uka, enyú ntó debɔ manshwɔnege uka ate. ¹⁵ Me nlere enyú genó eyigé debɔɔ mampyege nnó dépyege geji ne ate ndere me mpyeé ne enyú. ¹⁶ Me ngaregé enyú wáwálé nnó, maá utɔɔ aɲeáge fɔ gemɛ apwɔ nte wuú. Yé maá déntɔɔ ntó aɲeáge fɔ gemɛ apwɔ muú ayi atɔme ji.

¹⁷ Nana ayi enyú dékaá unó bina, déké dépyeé ubi, débɛé ne metɔɔ megɔmegɔ. ¹⁸ Me njógé mbɔ, ntome fɔ ne enyú ako. Me nkaá ufɔɔ bɔɔ abi me njyaá. Yémbɔ mpye mbɔ nnó genó eyigé ásame né mmu ŋwe Esɔwɔ gétáné wawale. Asa wye nno, ‘Muu yi esé ne ji déchome ebwɔ menyéé, abwɔlé atene ummye ne me’ ¹⁹ Me ngarege enyú genó eyigé na nana gemɛge nnó gepye. Ne gébége gepyege, enyú dekamege nye nnó, ‘Me Nlú gefɔge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asele muú dentɔɔ wa ne metɔɔ megómégó, ebyennó ase mbɔ lé me mbɔɔ. Ne muú ayi asele me, ase mbɔ lé Esɔwɔ muú átɔme me.”

Jisɔs abɔ mbe agare nnó achyege nye ji mankwaá

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisɔs ajógé unó bina, metɔɔ esɔ ji, agare gbɔgɔnɔ aké, “Me ngarege enyú wáwálé, muú nyú ama achyege nye me mankwaá.”

²² Ajógé mbɔ baá utɔɔ bií álá meno mekpo fuú ápe ate ne amɛ ne amɛ. Akágé yé muú ayi ji ajɔɔ atome ne ji. ²³ Ne maá utɔɔ ama, ayi Jisɔs agboó ne ji, agií mmye né ekpokpogele kwókwólé ne uwyaa Jisɔs. ²⁴ Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gii Jisɔs muú ayi ji ajɔɔ mbɔ atome ne ji.”

²⁵ Ndere maá utɔɔ yimbo, ajwɔle agií kwókwólé ne uwyaa Jisɔs, akɔ gemɛ agií

Jisṓs aké, “Ata waá achyεge nyε wṓ maṅkwaá?”

²⁶ Jisṓs ashúú ji meko aké, “ele muú ayi me nyuale bréd yina né mmu akpánkpa nchyege ji. Jisṓs ajṓge mbṓ abṓ gekpṓge bréd, anyuá né mmu akpánkpa achyε Judas Iscarot, maá Simun.”

²⁷ Tenétené ayi Judas asele gekpṓge bréd eyigémbṓ, danchṓmeló anyú ji metṓṓ. Ne Jisṓs ajṓṓ ne Judas aké, “Genó eyigé wṓ ṓkelege mampye, pyε geji wáwá.”

²⁸ Né geluage bṓṓ abi ajwṓle agii né ekpokpogele, yε muú ama ayi akaá ulaá mejṓṓ ewé Jisṓs ajṓṓ mbṓ ne Judas apṓ.

²⁹ Ne elé Judas ne ábélege mekwa ṅka bwṓ. Baá utṓṓ abifṓ áfere nnó Jisṓs ajṓṓ mbṓ lé nnó Judas ajye ána unṓ ebifṓ ebi ebwṓ ákelege. Ela epṓ mbṓ wṓ, ndṓfṓ Jisṓs ajṓṓ mbṓ lé nnó Judas ajye achyε genṓ gefṓ mbaá ubya bṓṓ.

³⁰ Ne Judas asege gekpṓge bréd eyigé Jisṓs achyε ji, atane afé. Gébé eyigémbṓ utuú ugi me.

Ebe meke

³¹ Judas atanege ajyege, Jisṓs aké, “Nana bṓṓ age ne nyε ndere Maá Nte Mekwaá apwṓṓ amu. Ne ji apye nyε bṓṓ age ndere Eṣṓwṓ apwṓṓ amu. ³² Ne mbṓgé Maá Nte Mekwaá apyεé bṓṓ age ndere Eṣṓwṓ apwṓ amu, Eṣṓwṓ ntó apyεé nyε bṓṓ ágé ndere Maá Nte Mekwaá apwṓṓ amu, ne achṓṓ sé gébé. ³³ Baá ba, me mbelege sé ne enyú dṓṓ, enyú dékelege nyε me, ne nyε

ndere me mbṓ ngare ákpakpa bṓṓ Jus, mbṓntó ne ngarege enyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me njye enyú dékage chwṓ fṓ wyéé.’ ³⁴ Ajṓgé mbṓ, aké, nana nchyege enyú ebe ewé meké, “Bṓṓgé gejeé ne ate. Ndere me ngboṓ ne enyú mbṓntó ne enyú debṓṓ mangboge ne ate. ³⁵ Ne mbṓgé deké débṓṓ gejeé ne ate, yéndemuú ákáge nyε nnó enyú délu baá utṓṓ ba.”

Jisṓs agaré ndere Pita ashya nyε ji

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Ne Simun Pita agii ji aké, “Ata, wṓ ṓjye efṓ?”

Jisṓs aké, “Mbaá ayi me njye ṓkáge kwṓle me nana, yémbṓ ṓkwṓlege nyε me meso gébé.”

³⁷ Pita agii ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwṓle fṓ wṓ nana? Me nkpome mmyε mangbṓ gétú jyéé.”

³⁸ Ne Jisṓs ashúú Pita meko aké, “Pita nnó ṓkpome mmyε magbo gétú ya? Gṓ me ngare wṓ wáwálé nnó gemε nnó menṓ mekwṓ akú, wṓ ṓshyaá nyε máṅáne aléé nnó wṓ ṓkáge me.”

14

Jisṓs ne alerege meti ewé ejyεé mbaá nte wuu

¹ “Dekamege fṓ mesome ebe enyú né metṓṓ. Fyεgé metṓṓ ne Eṣṓwṓ, fyεgé ntó metṓṓ ne me. ² Baá upú alú gejame né gepúge Nte wa; mbṓgé abe dampṓ mbṓ, mbṓ me ngare fṓ enyú mbṓ wṓ. Me njye kwyεé melú mbele enyú.

3 Nnerege mankwyéé melú ewémbò, nkerege, nchwó nse enyú nnó mbaá ayi me mbéé enyú ntó débe wyeé. 4 Enyú dékaá meti ewé ejyéé né mbaá yi me njyéé.”

5 Ne Tòmasi ajóó ne Jisòs aké, “Ata ese dékaá yé mbaá yi wò ojyéé wó, epyembò nnó ne dékaá meti ewé ejye wyeé?”

6 Jisòs ashúú ji meko aké, “Me ne nlú meti ewú. Me ne ngarege bóó wáwálé. Ne me ne nchyege géñwá. Yé muú fò ákágé chwó fò mbaá Nte wa mbógé alá akoó eta wa wò. 7 Mbógé enyú débò dékaá me chánéné, mbò debò dékaá ntó nte wa. Manlò nana déjyegé mbe, dékaá me ji ne degé me ji.”

8 Ne Filip aké, “Ata lere esé Nte wye awu, nnó matóó akwene ese mmu.”

9 Jisòs ashúú ji meko aké, “Mbò te me nlú mbò fana ne enyú, delú dankaá me Filip? Yéndémuú yi agene me, ebyennó age ntó Nte wa. Waá ulannó wò oké me nlere enyú Nte wa? 10 Enyú dékame fò nnó me ncho mmye ne Nte, ne Nte wa ntó acho mmye ne me wò? Depò etire me njógé mbò, detanege fò me mbóó né metóó, élé Nte wa mmu áchomé mmye ne me ne apyéé utóó bií. 11 Kamege ne me nnó genó eyigé me ngarege enyú gelú wáwálé nnó me ncho mmye ne Nte wa ne Nte wa ntó acho mmye ne me. Ne mbógé ewéna éla ékwane enyú metóó wò, kamege nnó élú wáwálé gétúgé ufélekpa ébi me

mpyéé. 12 Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi áfyéé metóó ne me, apyéé ntó unó bi me mpyéé mbò. Yé ébe lé ébi unéa upwò ébi, apye nye néndé me njyé mbaá Nte wa. 13 Ne yéndégenó eyigé enyú dégigé né mabò ma, mpýe geji nnó metóó ego Nte wa gétú ya. 14 Ndere elúmbò, mbógé dégige yéndégenó né mabò ma, mpýeé geji.

Jisòs anyéméno mantò Mendóó Ukpea

15 “Mbógé enyú dégbóó ne me, belege mabe ya. 16 Dépyege mbò, me nnene nye mmye mbaá Nte wa, ne ji atome nye enyú muú majyéé ayifò, ayi abe nye ne enyú te kwyakwya. 17 Muú majye yimbò élé Mendóó Ukpea muú alerege enyú wáwálé ayi Esòwò. Bóó mme akamege fò ne ji néndé agene fò ji ne akage ji. Yémbò enyú dékage ji, néndé ji ajwòlege ne enyú ne alú enyú né mmye. 18 Njyege, nlyage fò enyú gelame, nmáge kere nchwò eta nyú. 19 Éla gachyéé bóó mme amage ge sé me. Enyú ne dégene nye me. Ne te ndere me nwyaá géñwá, enyú ntó debeé nye ne géñwá. 20 Bií bimbò ukwònege, enyú dékage nye nnó mencho mmye ne Nte, Nte wa acho mmye ne me, ne me ntó ncho mmye ne enyú. 21 Yéndémuú ayi awúgé mabe ya abelégé áji, ji yimbò ne abóó gejeé ne me, Nte wa ntó abóó gejeé ne ji. Me ntó mbóó nye gejeé ne ji,

ne me mbóó nlegege nye geme ya etaá wuú.”

²² Ne Judas (ayi álá pò fò Judas Iscarot) ajóó ne Jisós aké, “Ata nde gepyee wò òlegege geme jyé lé eta sé, ayi òla òlegege fò ntó mbaá bóó mme meko?”

²³ Jisós ashuú ji meko aké, “Muú ayi abóó gejeé ne me, apye geno eyigé me ngarege, Nte wa gboó nye ne ji. Ne esé ne Nte wa déchwò bane nye ji déjwólé ne ji mbaá ama. ²⁴ Muú yi álá agboó

ne me, apye fò geno eyigé me ngarege. Ne unó bi enyú déwuú mbò utane fò membóó né metóó wò, utane lé mbaá nte wa muú atóme me.

²⁵ “Me ngare mbò enyú unó bina nana yi me nlú ne enyú. ²⁶ Yémbò Nte wa atóme nye Menchyéé majyéé né mabò ma. Menchyéé majyéé yimbò elé Mendoó Ukpea achwógé alerege nye enyú unó uko ne atéé nye enyú yéndégenó eyigé me ngare enyú.

²⁷ “Ndere me njye nchyege enyú nesò, ne nesò na ne me nchyege enyú. Me nchyege fò enyú nesò na nkane bóó mme achyege genó. Dekamégé fò matóó achyege enyú efwyale, ne degege fò ntó ne efò. ²⁸ Enyú dewú nkane me nké, ‘Me nlyage enyú. Yémbò nmage kere nye nchwò eta nyú.’ Ébege nnó enyú débóó gejeé ne me, mbó débéé ne metóó megómégó elé me njyéé mbaá Nte wa muú aṅea geme apwóó me. ²⁹ Me mbó me mbe ngare

enyú unó bina gemege nnó ubi upyeege, nnó meso gébé, upyeege enyú dekame nnó unó bi me njóó úlú wáwálé.

³⁰ Me mpò sé ne gejamégé gébé manjóó mejóó ne enyú néndé mfwa bóó mme alé chwò. Ji apó fò ne eshye apwò me. ³¹ Yémbò me mpyeé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó mpye, nnó bóó mme akaá nnó me mbóó gejeé ne Nte wa. “Kwilege mme déjyegé.”

15

Genage umpome ne mata jii

¹ “Me ne nlú genage vin geji ambóó, ne Nte wa ne alú muú ayi áchérege geji. *

² Yéndé eta ewé etome ne me, mbógé alá ewòme fò umpome, ji asóó ewuú afòme mme, ne yéndé eta ewé ewòme umpome, ji akwyeege ewú nnó ewòme gejamégé umpome.

³ Mekomejóó ayi me ngare enyú apye enyú dela me pópó eké eta genó eyigé akwyeeé.

⁴ Chogé wye mmye ne me, me nchome mmye ne enyú. Eta genó ékágé wò fò umpome mbógé alá cho mmye ne mbyò genó geji mbóó wó. Wyembò ntó ne enyú déla dekágé pye genó gefò mbógé dela decho mmye ne me wó.

⁵ “Me ne nlú genó eyigémbò, enyú ntó ne delú mata jii. Muú achogé mmye ne me, ne me ntó nchoge mmye ne ji, ji ne apye nye gejamégé unó néndé me nla

* **15:1** Elú wáwálé nnó: Né ukwene ḡwe menomenyéé, Esòwò abó ameege bóó Isrèli nkane mekóó vin ewé ji áchérege. Jisós jimboó ntó ájóó nnó ji ne alu genóoge vin yimbò nana.

mpo enyú dékage pye fo yé genó. ⁶ Ne muú alá cho mmye ne me wo, alú eké eta genó ewé ásogé afomege éwánjese egbo. Ufó mata unó yina anywerege áji áfyé né mewé, áso. ⁷ Mbogé enyú déchogé wye mmye ne me, ne deké débelege mekomejós wa né matós nyú, yéndégenó eyi enyú degige nno Nte wa apye, geji ne ji apyé eta nyu. ⁸ Enyú deké dépye gejamé gé unó ulólú Nte wa abéé ne njo. Ne ewéna elerege nnó enyú delu baá utó ba. ⁹ Ndere Nte wa abós gejeé ne me, mbóntó ne me mbós gejeé ne enyú. Bógé wye gejeé ne ate wye ndere me mbós ne enyú. ¹⁰ Mbogé enyú deké depye genó eyige me njós, me mbós nye gejeé ne enyú wye ndere Nte wa abós gejeé ne me gétúgé mpyeé genó eyigé ji akélege. ¹¹ Me ngaré enyú unó bina nnó enyú débé ne metós megomégo wye ndere me nwyaa. Ne nnó metós megomégo nyú eja epwo amu. ¹² Gegé genó eyigé me nkelege nnó enyú dépyege na: Bógé gejeé ne ate wye ndere me mbós ne enyú. ¹³ Gejeé eyigé cha gepo, eyigé muú alerege, eyi gepwós gejeé eyigé muú ágbóo gétúgé ajéé bíí. ¹⁴ Enyú débéé ajéé ba mbogé dépye unó bi me ngaré enyú. ¹⁵ Me mmagé kú se enyú nnó baá défwé néndé maá défwé ákágé fó genó eyigé nte wuu apyee. Me nkuú enyú ajéé ba néndé yéndégenó eyigé Nte wa agare me, geji ne me nto ngare enyú. ¹⁶ Enyú fó wo

déjyaá me wo, élé me ne njyaa enyú ne ntóme enyú nnó dépyege unó ulólú ne nnó unó bimbo ubéé te kwyakwya. Ne yéndégenó eyi enyú dégige Nte wa né mabó ma achyege enyú geji. ¹⁷ Gege ye mma ngare enyú nnó boge gejeé ne ate.

Bós mme apaá baá utó Jisós

¹⁸ “Mbogé bós mme apaá enyú, kaáge nnó abo me mbe apa me me ne alé pa enyú. ¹⁹ Enyú debó débé bós mme, mbó bós mme agboó ne enyú eké ate bós mme. Ne enyú depó néndé me njya enyú né geluage bós mme, getu eyigémbó ne bós mme apaá enyú. ²⁰ Tege genó eyigé me ngare enyú nnó, ‘Maá défwé anjeage fó geme apwo nte wuu.’ Te ndere ebwó achyé me efwyale, áchyége nye ntó enyú efwyale. Ne ebwó abo awú mekomejós wa mbó áwuú ntó awe nyú. ²¹ Ebwó apye nye unó bina uko eta nyú gétúgé enyú délu bós ba. Néndé ebwó ákágé fó muú yi atóme me. ²² Me mbe danchwó gare ebwó mekomejós, mbó akwe fo mpa wó, yémbó nana yi ngare ebwó mekomejós Ésowo, ye meti ewe áboó gabo bwó epósé ²³ Ne yéndémuú yi apaá me, ebyennó apaá ntó Nte wa. ²⁴ Me mbe dampye ukpekpe unó né metós metós bwó, ebwó age wó, ebi yé muú fó alá alú dampye, mbó Ésowo agarege nye fó ebwó nnó ápye gabo ákwe mpa. Yé ndere ebwó ágene unó bi me mpye,

ápaá me chonchó ne Nte wa. ²⁵ Unó bina ubo mampye nnó, genó eyigé asame né mmu ηwe Esowó gebe wáwálé. Asa wye nnó, ‘Ebwó ápaá me ula pó.’

²⁶ “Menchyéé majyéé achwóó, ji alú Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé yi Esowó. Me ntóme nye ji atane mbaá Nte wa, achwóó gé agarege nye enyú muú yi me nlú. ²⁷ Enyú ntó dégarage nye bóó muú yi me nlú néndé delu ne me te ula ulóó.

16

¹ “Me ngare me enyú unó bina nnó ékágé deja mmye meso. ² Abuú nye enyú né macha mmyemenene. Ne gébé gechwóó eyigé yéndémuú yi awáne enyú aferege nnó ji apyembó elé utóó Esowó. ³ Apye nye unó bina ne enyú néndé ákágé Nte wa, yé me ntó ákágé. ⁴ Me mbó mbe ngare enyú nnó gébé eyigémbó gekwónége enyú détege nnó me mbó ngare me enyú nnó unó bina upyéé nye.

Utóó bi Mendoó Ukpea epyéé

“Me mbó ngare enyú unó bina mbembe wó, néndé me mbó nlú ne enyú. ⁵ Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atóme me, yémbó yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ojye efó?” Apó. ⁶ Ne gétúgé me ngare enyú unó bina, matóó nyú alá meshwemeshwe. ⁷ Yémbó ngarege enyú wáwálé. Elú elé né galógaló awe nyú nnó

me njye, néndé me nla njye wó menchyéé majyéé achwóó fó eta nyú. Yémbó me njyeger ntóme nye ji achwó eta nyú. ⁸ Achwóó gé apyéé nye bóó mme akaá nnó ufere bwó né gabo ayi ebwó apyéé ulú gye. Apye nye ebwó akaá nnó ufere bwó né ndere muú abéé cho né mbe ushu Esowó ulú gyeé, ne apye nye ntó ebwó akaá nnó uféré bwó né ndere Esowó ásoó nye mpa ulú gyeé. ⁹ Né egbe ewé gabo, ebwó alú gyeé néndé áfyéé fó metóó ne me wó. ¹⁰ Né egbe ewé mambe cho né mbe ushu Esowó, apye nye ebwó akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Nte wa ne enyú damage ge nye se me. ¹¹ Né egbe ewé mpa ayi Esowó ásoó, apye nye bóó mme akaá nnó alu gyeé né gefóó eyigé ásoó mpa wa, néndé danchómeló mfwa bóó mme akwe me mpa.

¹² “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare enyú, yémbó enyú dékage gbare nye fó matóó gétúgé ubi. ¹³ Yémbó gébégé Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé achwóge, apye nye enyú dékaá wáwálé meko. Agarege nye fó unó bi utanege ji metóó, genó eyigé ji awúgé geji ne ji ágarege. Ne apyéé nye enyú dékaá unó bi upyéé nye meso gébé. ¹⁴ Ji apyéé nye me mbó ηgó néndé genó eyi getanege me metóó geji ne ji asele agarege enyú. ¹⁵ Yéndé genó eyigé Nte wa awyaá elé eya, getú eyigémbó ne me nké genó eyi gelú me metóó geji ne ji agarege nye enyú.

Mesome nyu ela nye lé nechóchó

16 “Éla gachyéé enyú demage ge sé me, ne emage wyaá sé ntó ndóó enyú degene nye me.”

17 Ajógé mbó, baá utóó bií abifó abó mangigé ate aké, “Ajóó aké, ‘Éla gachye enyú degene sé me,’ ne ama aké, ‘Emage wyaá se ntó dóó enyú dégene nye me’, ula utene mbó nno? ne ulaa me njye mbaá nte wa. 18 Ulaá ela gachyéé utene mbó nnó? Ésé dekágé fó genó eyigé ji ajógé mbó.”

19 Ndere ebwó áferege mbó, Jisós akaá me nnó ebwó akélege mangií ji ulaá mejóó ewé ji ajóó mbó. Ajóó ne ebwó aké, “Enyú degige mbó elé ate ulaá mejóó ewé me njóó nnó, ‘éla gachyéé enyú demage ge sé me ne nnó emage wyaá sé ntó dóó enyú dégene nye me?’ 20 Me ngarege enyú wáwálé nnó enyú delilí nye desóó manse gétúgé unó bi upye nye. Ne bóó mme ábéé ne nechóchó, Enyú debéé ne masome né matóó, yémbó masome nyú abwólege nye nechóchó. 21 Nebyeé neke nemmye mendée, une ugyalege ji néndé gébé eyigé ji awuú ubale gekwone. Ne abyegé me maá, amage te se ubale, abéé elé ne nechóchó nnó ji agbéé muú ama fa mme. 22 Wyembó ntó ne elú ne enyú. Nana enyú delú ne masome né matóó, yémbó me mmage ge nye enyú, ne enyú debéé nye ne nechóchó né matóó. Ne yé muú ayi akágé

fere gefó nechóchó eniné na né matóó nyú ápó. 23 Bií bi mbó ukwonege, demage gii se me ye mechó fó. Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndégenó eyi degige nte wa né mabó ma, achyerge enyú geji. 24 Kpaá te gébé eyigé na, enyú delu dangií yé genó gefó né mabó ma. Gige achyerge nye enyú, ne nechóchó nyú nejame nye kpaá nepwó.

25 “Me ngare enyú unó bina né makamejóó, yémbó gébé gechwóó nye eyigé me nla ngarege sé enyú depó né makamejóó. Me ngarege nye enyú uno bi utome ne Nte wa gbógónó. 26 Gébé eyigémbó gekwonege enyú degige nye Nte wa unó né mabó ma. Me njóó mbó fó nnó ngige nye Nte wa genó gefó gétúgé nyú wó. 27 Néndé Nte wa jimboó abó gejeé ne enyú gétúgé enyú debóó gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Esowó. 28 Wáwálé me ntane mbaá Nte wa nchwóó fa mme. Nana me lé nlyáá mme nkerege meso mbaá Nte wa.”

29 Ajógé mbó, baá utóó bií aké, “Nana wó olé jóó yé mejóó gbógónó, ajógé sé né makamejóó. 30 Ésé dékaá nana nnó wó ókaá unó uko, wó okage ye ebe lé unó bi bóó awyaa né metóó mangií wó. Éwéna epye esé dékamé nnó wó otane mbaá Esowó.”

31 Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Pó enyú dékamé ne me, naná? 32 Gébé gechwóó nye, ne géfií me eyigé enyú ako délaá nye tyátyá, yéndémuú nyú abóó nye meti

gepú jíí, délyaa membií. Yémbò me mpò fò me mbií, Nte wa alú ne me. ³³ Me ngare enyú unò bina nnó enyu delií mmye ne me debe ne nesò. Bòò mme apye nye enyú degé efwyale yémbò gbarege matòò nyú néndé mmye me mpwò bòò mme.”

17

Jisòs anemmye mbaá Nte wuú nno apye ji abò ñgò

¹ Jisòs anerege manjóò unò bina, abwéé ame ape né mfaánebuú, anemmye aké, “Nte wa gébé gekwone pye me maá wyeé mbò ñgò nnó me ntó mpye wò òbe ne enoge. ² Wò òchyeé me uto bi upwò bòò ako nnó me nchyeé geñwá eyi gélágé byé mbaá bòò ako abi wò òchyeé me. ³ Geñwá eyi gélágé byé gelu nnó ebwò akaá élé wò mbií muú òlu Èsòwò ayi wáwálé, ne me Jisòs Kras muú wò òtòme fa mme. ⁴ Mpye wò òbò enógé fa né mme, gétúge me nere mampye utòò bi wò òchyeé me nnó mpye. ⁵ Nte wa, pye me mbe ne enóge né mbe ushu wye nana, gefògé enógé ewé me mbò nwaya nya gébégé nlú ne wò, gemége nnó mme álò.

Jisòs anemmye mbaá nte wuú gétúge baá utòò bil

⁶ “Me mpye bòò abi wòò jyaá fa mme òchyeé me akaá wò. Abò álú bòò byeé, wò òchyeé me ebwò ne ebwò ábele mekomejóò wyeé. ⁷ Ne nana ebwò ákaá nnó ufòò unò uko bi wò òchyeé me utane eta wye. ⁸ Ngare ebwò

mekomejóò ayi wò òchyeé me, áse ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane eta wyeé ne ákame nnó wò ne òtòme me.

⁹ “Nnènemmye gétúgé ebwò. Nnène fò mmye gétúgé bòò mme, nnène lé gétúgé bòò abi wò òchyeé me, néndé álú bòò byeé. ¹⁰ Yéndé genó eyi nwayá élé ejyeé ne yéndégenó eyi wò òwyaá, ele eya. Ne ele bòò bina ne apyeé me mbòò enógé. ¹¹ Mbéé sé fa mme, yémbò ebwò alú fa mme. Nchwòò eta wyeé Nte wa, Muú Ukpea, nnènemmye nnó wò òbame ebwò né uto mabò mmyeé, ami wò òchyeé me, nnó òpye ebwò ábé muú ama ndere esé ne wò delu muú ama. ¹² Gébégé nlú ne ebwò, mbáme ebwò né utò mabò ami wò òchyeé me. Mbá ebwò chánéné, ne yé muú bwò ama anò mme detu wò ekose muú ayi abò alú me nnó anome mme detu nnó genó eyigé ásame né mekomejóò wyeé gebe wáwálé.

¹³ “Ne nana me nlé chwòò eta wyeé. Ne njógé unò bina ndere me nlú fa mme, nnó mpye ebwò abe ne nechóchó gbene wye ndere me nwayá nechóchó gbene. ¹⁴ Me ngare ebwò mekomejóò wyeé ne bòò mme apaá ebwò néndé ebwò ápòfò mbwa ama ne bòò mme wye ndere me nlá pò fò mbwa ama ne bòò mme. ¹⁵ Me nnène fò mmye nnó wò òfere ebwò fa mme. Nnène lé nnó wò òbame ebwò ékágé ebwò akpe né amu muú nchye. ¹⁶ Ebwò apò fò mbwa ama ne bòò mme wye ndere me nlá pò fò mbwa

ama ne bɔ́ mme. ¹⁷ Pye ebwó áchyeé gemége bwó wáwálé eta wye. Ne wáwálé yimbɔ́ élé mekomejɔ́ wyeé. ¹⁸ Ndere wɔ́ ɔ́tɔme me fa né mme, mbɔ́ntó ne me ntɔme ebwó. ¹⁹ Me nchye geme ya mampye utɔ́ byéé. Me mpye mbɔ́ gétúgέ bwó, nnó ebwó ntó áchyeé gemége bwó wáwálé mampye utɔ́ byéé.

Jisɔs anemmye mbaá Nte wuu gétúgέ bɔ́ abi ámage fye nye metɔ́ ne ji

²⁰ “Me nnene fɔ́ mmye gétúgέ baá utɔ́ baá bina ebwó bwó, nnene ntó gétúgέ bɔ́ abi áfyε nye metɔ́ ne me élé áwuú mekomejɔ́ wye ayi baá utɔ́ ba ágarege nye. ²¹ Me nnenemmye nnó wɔ́ ɔ́pyé ebwó ako abε muú ama, wye ndere wɔ́ Nte wa ɔlu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wɔ́. Pye ebwó abε muú ama ne esé nnó, bɔ́ mme ákamé nnó wɔ́ ne ɔ́tɔme me. ²² Enógé ewé wɔ́ ɔ́chyeé me, ewú ntó ne me nchyeé ebwó. Mpye mbɔ́ nnó ebwó abε muú ama wye ndere esé ne wɔ́ delú muú ama. ²³ Me nlu muú ama ne ebwó, wɔ́ ntó ɔlu muú ama ne me. Dépye mbɔ́ nnó ebwó ntó abε muú ama chánéné. Ndere elúmbɔ́ bɔ́ mme ákágé nye nnó wɔ́ ne ɔ́tɔme me, ne ákágé nye ntó nnó wɔ́ ɔ́bɔ́ gejeé ne ebwó wye ndere wɔ́ ɔ́bɔ́ gejeé ne me.

²⁴ “Nte wa, nkelege ntó nnó bɔ́ abi wɔ́ ɔ́chyeé me, áβε ne me né mbaá yi me mbεé nye, nnó ágé ntó enógé wa. Wɔ́ ɔ́chyeé me enógé ewéna

gétúgέ gejeé eyigé wɔ́ ɔ́bɔ́ ne me gemεge nnó mme alɔ́.

²⁵ “Eh, Nte wa muú ɔ́lú cho, wáwálé, bɔ́ mme ákágé fɔ́ wɔ́, yémbɔ́ me nkágé wɔ́. Ne bɔ́ bina, abi wɔ́ ɔ́chyeé me ákaá ntó nnó wɔ́ ne ɔ́tɔme me. ²⁶ Me mpye ebwó ákaá wɔ́, ne mpye nye wye ebwó ákágé wɔ́ yéndégébé nnó gejeé eyigé wɔ́ ɔ́bɔ́ ne me ɔ́bɔ́ ntó ne ebwó ne nnó me mbε muú ama ne ebwó.”

18

Apye Jisɔs

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisɔs anerege mmyemenene, ji ne baá utɔ́ bií ályaá melu ewémbɔ́, achyaá genkɔ́ eyigé akuú nnó Kidrɔn ajye kpe mmu maá mekɔ́ fɔ́. ² Ne Judas muú achyege nye Jisɔs mankwaá abɔ́ akaá ntó melu ewémbɔ́ néndé ebwó abɔ́ áchómege me wye. ³ Ndere elúmbɔ́, ji ase ekwɔ́ bɔ́ bee ne ambame echa upe Esɔwɔ́ abi anɔ́ baá ámpyeé upe Esɔwɔ́ ne Farasi átɔme áchwó né maá mekɔ́ yimbɔ́. Gébégé ájyeé ákpomé mmye ne unó ummye, alweé desá ne bɔ́ akpogéfo. ⁴ Ne élé Jisɔs akaá me yéndégenó eyigé ápye nye ne ji, ake mmye afí ebwó, agíí ebwó aké, “Enyú dékelege ndé muú?”

⁵ Ashuú ji meko aké, “Dékelege Jisɔs muú Nasaret.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyeé Jisɔs mankwaá alú ntó eféé tené ne ebwó. ⁶ Jisɔs ajógé ne ebwó nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmye meso ákwe mme gbaram. ⁷ Ne ama

agii ebwó aké, “Enyú déke dékelege wa?” Aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

⁸ Aké, “Pó me ngare enyú nnó me ne nlu ji? Ne mbógé nnó élé me ne enyú dékelege, lyage bós bina ájye. ⁹ Ajós mbó nnó meko ayi ji abó ajó abé wáwálé. Ji abó ajó aké, Nte yé muú ama ayi anome mme detú né geluage bós abi óchyeé me ápó.”

¹⁰ Ne Simun Pita ajú yé aparanja ayi ji awyaá, asó etu ewé egbé ebwonye ewé memfwé etukpe ámpyee úpe Esowó. Mabó memfwé yimbó makamege Malkós. ¹¹ Pita apyegé mbó, Jisós ajó ne ji aké, “Shwóré aparanja wye yimbó né mmu mekó, wó ókelege fó nnó me nge efwyale ndere nte wa ake nge?”

Afe ne Jisós mbaá Anas

¹² Ndere elúmbó, muú kpaá bós bee ne bós bee bíi chonchó ne ambame echa úpe Esowó apye Jisós awe ji amu. ¹³ Ase ji abó mbe afe né mbaá Anas nte Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú etúkpe amppe úpe Esowó né nme eniné mbó. ¹⁴ Elé Kaifas yina ntó ne abó achyeé nya bós Jus majyee nnó, “Elú galógáló nnó muú ama agbo gétugé bós ako.”

Pita ashya nnó akaágé fó Jisós

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simun Pita ebwó ne maá utó Jisós yifó ama akwale Jisós meso. Etukpe amppe úpe Esowó akaá maá utó yimbó

chánéné, getu eyigémbó ályaa maá utó yimbó akpe ne Jisós né mmu dachi etukpe amppe úpe Esowó, ¹⁶ Pita alá né dafye. Ndere Pita atene né dafye, maá utó ayi etukpe amppe úpe Esowó akaá ji, ajye bane mesó mendée ayi alú menombi gébame, ajó mejó ne ji ne mesó mendée yimbó alyaa Pita akpe muu. ¹⁷ Mesó mendée yimbó né meno gebame agii Pita aké, “Nnó wó ópófó maá utó ama né geluage baá utó Jisós?”

Pita ashuu ji meko aké, “Eeh, me mpó.”

¹⁸ Gébé eyigémbó ntó gefwene gemmyee, baá defwe ne ambame dachi etukpe ásené mewe né dafye átene áwyaá. Pita ntó abó alú ne ebwó áwyaá mewe.

Jisós akpe unó mpa

(*Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71*)

¹⁹ Etukpe egii Jisós depó etiré détóme ne baá utó bíi ne unó bi ji álerege. ²⁰ Jisós ashuu ji meko aké, “Me njógé me mejó gbógónó mbaá bós ako. Me nlerage unó yéndégébé né mmu macha mmyemenene ne echa úpe Esowó mbaá ayi bós Jus ako áchómege. Yé genó gefó eyigé me njó bíbí gepó. ²¹ Ulannó wó ógigé me bó nkwe bina? Gii élé bós abi awuú genó eyigé me ngare ebwó, neidé akaá uno bi me njó.”

²² Jisós ajógé mbó, membame dachi etukpe ayi alu fii ado ji né ushu. Agii ji aké, “Mbó ne wó óbós manshuú etukpe meko?”

23 Jisṣ ashuú ji meko aké, “Mbṓgé mechṓ ewé me njṓṓ elú gyéé, gare gabo ayi me njṓṓ. Ne mbṓgé elú cho, ulannó wṓ ṓdoó me.” 24 Eféé ne Anas atṓme yé Jisṣ wye amuú wewewé mbaá Kaifas etukpe ampye upé Eṣṓwṓ.

Pita ama ashya Jisṣ manjáne epea ne eléé

25 Ndere epyembṓ, Pita abṓ alú né dafye tené awyaa mewewé. Agii ji aké, “Nnó wṓ ntó ṓpṓ fṓ maá utṓṓ ama né geluage baá utṓṓ Jisṣ?” Pita ashya aké, “Eeh me mpṓṓ.”

26 Maá defwe etukpe ampye upéé Eṣṓwṓ ama ayi alú menjme muú ayi Pita asṓṓ ji etu, agii Pita aké, “Nnó me nge fṓ wṓ né mmu maá mekṓṓ ne mende yimbṓ wṓ?” 27 Pita ama ashya wye shyá. Wye né gébé eyigémbṓ menṓ mekwṓ akú kṓkṓgṓlṓkṓṓ.

Afe ne Jisṣ mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

28 Bii uyyagé ne dondo gemua mme ákpakpa bṓṓ Jus ase yé Jisṣ né gepúge Kaifas afé ne ji né echa gṓmena bṓṓ Rom. Ebwṓ ambṓṓ akpe wye wṓ. Apye mbṓ nnó ékágé ebwṓ ábé ne deba né mbe ushu Eṣṓwṓ néndé akélege manyé epaá koó upú. 29 Ndere elúmbṓ Palet muú alú ngṓmena atané, aké ne ebwṓ, “enyú deké mende yina apye nnó?”

30 Ebwṓ ashuú ji meko aké, “Mbṓgé mende yina apṓ muú mebo fṓ wṓ, mbṓ esé defye fṓ ji né amu jyewṓ.”

31 Palet aké ne ebwṓ, “Sege ji enyú ambṓṓ depa mpa wuú ndere ebe nyú ejṓṓ.” Akpakpa bṓṓ Jus ashuú ji meko aké, “Ebé nyu bṓṓ Rom ekamege fṓ nnó esé desṓ mpa nnó áwá muú.” 32 Genṓ eyigé ebwṓ ajṓṓ gepye nnó genṓ eyigé Jisṣ abṓ ajṓṓ atome ne gefṓgé negbo eniné ji agboó nyé getane wáwálé.

33 Ne Palet akere meso né mmu echa, mfwa akú Jisṣ agii ji aké, “Wṓ ne ṓlú mfwa bṓṓ Jus?”

34 Jisṣ aké, “Wṓ mbṓṓ ne ṓfere mbṓ, waá nnó bṓṓ fṓ ne agare wṓ mmu ayi me nlú?”

35 Palet ashuú ji meko aké, “Me, ṓfere nnó me nlú muú Jus? Elé bṓṓ bye ne anṓṓ baá ampye upé Eṣṓwṓ ne afye wṓ ne amu ya. Ndé mechṓ wṓ ṓpyéé?”

36 Ne Jisṣ ashuú ji meko aké, “Gefwa ya gepṓ fṓ eyigé bṓṓ mme. Mbṓge gebṓ gebe eyigé bṓṓ mme, mbṓ baá defwe ba ampye nnó ékágé me nkpe né ámu bṓṓ Jus, yémbṓ gefwa ya getane mbaá yicha.”

37 Ndere ji ajṓṓ mbṓ Palet aké ne ji, “Mmyeké wṓ ṓlú mfwa?” Ne Jisṣ ashuú ji meko aké, “Wṓ ṓlú cho manjṓṓ nnó menlú mfwa. Ge ula bi ábyené me mbṓ, ne getu eyigémbṓ ne nchwṓ fa mme nnó ngáre bṓṓ wáwálé. Ne yéndemuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejṓ wa.”

38 Ne Palet agii ji aké, “Wáwálé elé ndé?” Agige mbṓ ama akere meso né

dafye, mbaá bɔ́ Jus aké, “Me nge fɔ́ gabo ayi mende yina apyɛ́ wɔ́. ³⁹ Yémbɔ gepɔge nyú gelú nno, yéndé nme gébégé epaá koó upu me mbɔ mamferé muú denɔ ama ndere enyú dékelege. Ndere elúmbɔ nnó enyú dékelege nnó mferé Mfwa bɔ́ Jus?” ⁴⁰ Palet ajógé mbɔ, ebwɔ́ ákalé ne meko metometo, áké, “Oferege fɔ́ mende yina fere elé Barabas.” Barabas abɔ alú mmu ayi achyɛge efwyale né melɔ.

19

Bɔ́ bee ajwyagé Jisɔ́

(*Mat 27:27-31; Mak 15:16-20*)

¹ Palet achyɛɛ Jisɔ́ nnó, átule ji ne getó. ² Ne bɔ́ bee áto ela ewé elú meshíí áfaá Jisɔ́ né mekpo, áfyɛ ji nkúu megélé né mmyɛ eke mfwa. ³ Ajwyage ji aké, “Geḡwá gétyɛ́ getyɛ́ gebɛ ne wɔ́ Mfwa bɔ́ Jus” ne ádo ji ukpe kpe né ushu.

⁴ Palet ama akere achwɔ́ ajɔ́ ne bɔ́ bimbɔ́ aké, “Nana me nchwɔ́ ne ji né mbɛ ushu nyu yémbɔ́ kaáge nnó me nge fɔ́ gabo ayi ji apyɛ́ wɔ́.” ⁵ Jisɔ́ atane né dafye ne ela ewé elú meshíí meshíí né mekpo ne nkúu megélé né mmyɛ. Ne Palet ajɔ́ ne bɔ́ bimbɔ́ aké, “Gege mende yimbɔ́ na.”

⁶ Anɔ́ baá ampyɛ upɛ Esɔ́wɔ́ ne ambame echa upɛ agege Jisɔ́, alɔ makale ne meko metometo aké, “Awɔ́ ji né gekwa, áwɔ́ ji né gekwa.” Ajógé mbɔ,

Palet ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Enyú ambɔ́ sege ji dewɔ́ né gekwa, néndé me nge fɔ́ gabo ayi ji apyɛ́ wɔ́.”

⁷ Yémbɔ bɔ́ Jus atome wye eshyɛ ajógé aké, “Esé déwya ebɛ ewé ejɔ́ nnó ji abɔ magbo. Néndé ji aké alú Maá Esɔ́wɔ́.”

⁸ Palet awúgé mecho ewéna, efɔ́ ekwɔ́ ji metɔ́ dɔ́. ⁹ Akere meso né mmu echa wuú, ama agíí Jisɔ́ aké, “Wɔ́ otane efɔ́?”

Yémbɔ Jisɔ́ ashúú ji meko wɔ́. ¹⁰ Ne Palet ajɔ́ ne Jisɔ́ aké, “Wɔ́ ukelege fɔ́ manjɔ́ mejɔ́ ne me? Wɔ́ okaá fɔ́ nnó me nwyaá utó manlyaá wɔ́ ojyɛ ne nwyaá uto manwɔ́ wɔ́ né gekwa wɔ́?”

¹¹ Jisɔ́ ashúú ji meko aké, “Wɔ́ ópɔ́fɔ́ ne utó mampyɛ me genó mbɔ́gé uto bimbɔ́ ulá utane fɔ́ né mfaánebuú wɔ́. Ne getu eyigémbɔ́ muú ayi afyɛ́ me né amu nyú, gabo awuú aḡea apwɔ́.”

¹² Palet awúgé mbɔ, abɔ akele meti nnó ályaá Jisɔ́ ajyɛ́ yémbɔ́ bɔ́ Jus akalege aké, “Mbɔ́gé wɔ́ olyage mende yina, ebyennó wɔ́ ópɔ́ fɔ́ mejeé Sesa. Yéndémuú ayi asele geme jíí nnó alú mfwa ebyennó akalege mankare gefwa ne mfwa Sesa mfwa Rom.”

¹³ Ne Palet awúgé mejɔ́ ewéna, ase Jisɔ́ afe ne ji né dafye. Jimbɔ́ ajwɔ́lé né geluɔ́ge mpa né mbaá ayi ákuú nnó, “Melu Mataá.” (Né Hibru ákuú mbaá yimbɔ́ nnó “Gabata”). ¹⁴ Bií bimbɔ́ ulú elé bií bi bɔ́ Jus akpomege mmyɛ manyé epaá koó upu. Ne metɔ́ nḡwamese, Palet ajɔ́

ne ebwó aké, “Gége Mfwa nyú na.”¹⁵ Yémbó ebwó ákálé aké cho ne ji ewú, cho ne ji ewú, awó ji né gekwa. Ne Palet ama gií ebwó aké, “Dékelege me nwó mfwa nyú né gekwa?” Anó baá ampye upe Esowó, aké, “Esé depó sé ne mfwa yicha ekosé Sesa wó”.¹⁶ Ne kwyakwyaá, Palet achyee yé Jisós né amu bwó nnó áwó ji né gekwa. Bó bee ásé Jisós áfé ne ji.

Awó Jisós né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Jisós jimbóó ne akpane gekwa jií afé né melú ewé ákuú nnó, “Melú Unkókó makpo.” (Bóó Hibru akuú ntó melu ewémbó nnó “Golgota.”)
¹⁸ Elé né melu ewéna ne awóme Jisós né gekwa. Awó ntó anjo makpo apea né ebi bwó ukwa. Awó ama né egbé ebwóebe, ama egbé ebwónye ne Jisós né metóó metóó.
¹⁹ Palet asá ntó genó gefó aba né mekpo gekwa eyigé áwómé Jisós. Asá wyeé nnó, “Jisós muú Nasaret Mfwa bóó Jus.”
²⁰ Ne gejamégé bóó Jus ájógé genó eyigé ásamé ábalé né mfaá mekpo gekwa néndé mbaá ayi awóme Jisós né gekwa alú kwókwólé ne Jerosale. Asa mansa ηwe amimbóó né mekómejóó Hibru, Latin ne Grek.
²¹ Anó bá ampyeé upe Esowó, ájóó ne Palet aké, “Osage fó nnó Jisós alú mfwa bóó Jus, sa elé nnó ji ájóó aké, ‘Me nlu mfwa bóó Jus.’”

²² Ne Palet aké ne ebwó, “Genó eyigé me nsame, nsa me.”

²³ Bóó bee ánerenge manwó Jisós né gekwa abó mandée jií akare malu ani yéndémuú bee ase melu ema. Ase nto nku wuú ayi ji áfyéé ne áfyéé ewule. Nku yimbó apó ne nkwoomé.
²⁴ Bóó bee bimbó ajóó ne ate aké, “Dekarege fó nku yina, dénmeé lé megyaá wyeé mankaá muú ayi aselé ji.” Apyé mbó nnó genó eyigé ásame né mekomejóó Esowó gebe wáwálé. Asa wye áké, “Akare mandeé ya áfyé ate amu, áse nku wa áηme megyaá wyeé.” Gé genó eyigé bóó bee ápyembó.

²⁵ Ne bóó fó abi atene kwókwólé ne gekwa eyi awóme Jisós wye, elé mma Jisós, menme mma Jisós ayi mendée, Meri mendée Klopas, ne Meri Magdala.
²⁶ Jisós ágégé ndere mma wuú átene eféé kwókwólé ne maá utóó ayi jimbóó Jisós agboó ne ji dóó, ajóó ne mma wuú aké, “Mma, ge maá wye na.”

²⁷ Ne ajóó ntó ne maá utóó yimbó aké, “Ge mma wye na.” Elo né gébé eyigémbó maá utóó yimbó ase mma Jisós afe ne ji né gepú jií, nnó ajwólege ne ji.

Negboné Jisós

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Ewyagé, Jisós akaá nnó ji anere me yéndégenó eyigé ji abóó mampye, ne nnó genó eyigé mekomejóó Esowó ajóó gebe wáwále, ajóó aké, “Mmwólé manaá epyeé me.”

29 Eké epyémbɔ, nkwɔ fɔ alú eféé, ayi áfyε mmɔ́ amí mamýáme magbeé wyεε. Ase ekochá, ányua né mmu mmɔ́ amibɔ, áfaá né eta maá genɔ́ eyigé akuú hisɔp, ábwεé até Jisɔs né ubɔ́ meno. *
30 Ne gébégé Jisɔs anyú mmɔ́ amimbɔ aké, “Nnere utɔ́ ba.” Ajógé mbɔ, amo mekpɔ mme, afyε gemε jíí né amu Nte wuú Eɔwɔ.

31 Bii bimbɔ, ele bii ebi bɔ́ Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwɔ́. † Ebwɔ́ akelege fɔ nnó bii bimbɔ ubane unkwɔ bɔ́ abi awɔme né ukwa. Ajyε jɔ́ ne Palet nnó achyεé ebwɔ́ uto ájyε ákɔre uka bɔ́ bimbɔ né mfaá ukwa, áfere unkwɔ ebwɔ́. 32 Ne bɔ́ bee achwɔ́ akɔre uka bɔ́ apea abi awɔme ebwɔ́ ne Jisɔs. 33 Achwɔ́gé mbaá Jisɔs, ákɔre sé uka bii wɔ́ néndé age nnó ji agbo mε. 34 Yémbɔ muú bee ama ajo egbe amba wuú ne nekɔ. Tenétené yimbɔ manoó ne manaá matanege. 35 Muú yi agεne unó bina ne agaré. Ne unó bi ji agare ulú wáwálé. Ne jimbɔ́ akaá nnó ji agarege wáwálé nnó apyε enyú ntó défyε metɔ́ ne Jisɔs. 36 Unó bina upyε nnó genó eyigé ásame né mmu ηwe Eɔwɔ ubε wáwálé. Asa wye aké, “Yé gegoó jíí gemma akɔ́ fɔ.” 37 Ne ama ása ntó né melu ηwe Eɔwɔ ewé fɔ aké, “Ápele nyε muú ayi ebwɔ́ ájomé.”

Anii Jisɔs

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

38 Unó bina upyεge, Josef muú melɔ Arimatya ajyε gií ne Palet nnó ago ji afere genkwógé Jisɔs né gekwa. Josef abɔ alú maá utɔ́ Jisɔs ama, yémbɔ akwɔlege ji bibii néndé afɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus. Palet akamege, Josef ajyε fere genkwógé Jisɔs né gekwa afé ne geji. 39 Josef afé ebwɔ́ ne Nikodemus muú abɔ achwɔ́ gé Jisɔs ne utuú. Nekodemus achwɔ́ ntó ne gejamégé maka gebε. Akwyεé mami ne unó bi akuú nnó merrh ne alose. Manɔ́ genógé bɔ́ kilo usaá upea meso efya. 40 Ebwɔ́ ákpa genkwógé Jisɔs, afyεge ji unó ebimbɔ ne mmye aní ne éshyé ndeé. Gé mbɔ ne bɔ́ Jus ákwyεge genkwógé muú ne anii. 41 Né mbaá yi awɔme Jisɔs né gekwa, maá mekɔ́ alú wye. Né mmu maá mekɔ́ yimbɔ ntó, menome meke ewé alá alú danií muú fɔ ebɔ elú wye. 42 Anii Jisɔs né mmu menome ewémbɔ néndé mbaá yimbɔ, alu kwɔkwólé. Ne bii bimbɔ ntó bɔ́ Jus ákpomege mmye nnó bii uyyage ebwɔ́ ányé uwyaá bwɔ́.

20

Menome ela mewa

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12*)

1 Bii mbε né uwyaá, ne dondo gemua mme Meri muú melɔ Magdala afé né menome

* **19:29** Elú wáwálé nnó: Jɔn afyé genóge hisɔp né ηwe wuú gétúgé genó eyigé apyεé ne ji gébégé epaá koo upú. † **19:31** Elú wáwálé nnó: Uwyaá bina, ulú lé uwyaá kpaá néndé ukwe gébégé epaá koo upú.

εwé abó aníi Jisós. Ajyεge, age nnó áferé ntaa ενινé ábó ákweré embú menome. ² Ndere ágene mbó Meri muú meló Magdala abó gatelé akere ajye garé Simun Pita εbwó ne maá utóó ayifó ayi Jisós ágboó ne ji dóó aké, “Afere Ata né mmu menome, ne εsé dékaá fó mbaá ayi ájye belé ji wó.”

³ Ajógé mbó, Pita εbwó ne maá utóó yimbó átane áfe né menome. ⁴ Ndere ájye, álómege gatele. Yémbó maá utóó yimbó alome apwó Pita, ne abó mbe akwone né menome. ⁵ Akwonege wye, asé mmye mme ape né mmu menome, age ubaá éshyé ndeé ebi ábó aníi Jisós ne ubi yémbó, akpe fó né mmu menome wó. ⁶ Ne Simun Pita muú abó alú meso akwonege, akpe né mmu menome, age ubaá éshyé ndeé εbimbó εfεé. ⁷ Agé ntó gebagé ndeé eyigé abó aníi Jisós né mekpo ndere gelú pwipwi né mbaá awuú cha. Εpófó mbaá ama ne uba éshyé ndeé εbimbó. ⁸ Ne maá utóó ayi abó abó mbe akwone né menome, akpe ntó né mmu menome Jisós, age unó bi upye, akame nnó elú wawale. ⁹ (Yé élé εbwó ágene unó bina, álu wye dankaa genó eyi mekomejóó Εsówó abó ajóó nnó Jisós abó mankwilé né negbo.) ¹⁰ Ne baá utóó bií agege mbó áma akere meso né upú bwó.

Jisós alere mmye mbaá Meri Magdala

¹¹ Yémbó Meri alá dafye téné né alilé. Ndere alilé

abyélé mmye mme apé né mmu menome, ¹² age makiénné Εsówó apea ne mandeé pópó mmye, ájwale né mbaá yi abó ábelé genkwógé Jisós. Εma né mekpo, εma né uka. ¹³ Makiénné yimbó, ágií Meri aké, “Mma wó olilé ndé?”

Ashuú εbwó meko aké, “Akpa Ata wa ne me nkaa fó mbaá yi ájye bele ji wó!” ¹⁴ Ajógé mbó, abwolé mmye ake apele age ndere Jisós atene, yémbó akaá fó nnó élé Jisós ne atene mbó wó. ¹⁵ Jisós agii ji aké, “Mma wó olilé ndé? Ndé muú wó ókelege?”

Meri afere nnó élé mbóó maá mekóó yimbó ne ji agene mbó, ajóó ne ji aké, “Ata mbógé wó ne ókpane genkwó jii lere me mbaá ayi wó óbele geji, me nnye mkpa.”

¹⁶ Ajógé mbó, Jisós akú ji aké, “Meri” abwolé mmye ape Jisós, ajóó né mekómejóó Hibru aké, “Rabóni” (ula Rabóni utené nnó “Ménleré.”)

¹⁷ Jisós ajóó ne ji aké, “Ótage me, néndé me nlú dankwó nnye mbaá Nte wa. Cho gare élé anmé ba nnó me nlé nkwo nnyé mbaá Nte wa muú alú Nte nyú ntó. Εsówó wa ne Εsówó nyú ntó.”

¹⁸ Meri muú meló Magdala ajye gare baá utóó Jisós aké, “Me nge Ata.” Ne agare ntó εbwó unó bi ji ajóó ne ji.

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bií

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Anj 1:6-8)

¹⁹ Né nkwalé bií mbe né uwyaá, baá utóó Jisós

ányweré mbaá ama, ágbé mano mbií néndé áfóó bọ́ Jus. Ne Jisós akpe atené né metóó metóó bwó aké, “Nesó nébé ne enyú.”²⁰ Ajóóge mbó, alere ebwó mabóme upa né amu jíí ne egbe mmye wuú. Baá utóó bíí ágege jí mbó álu ne nechóchó ndere ágené Atá.²¹ Jisós ama ajóó ne ebwó aké, “Nesó nebe ne enyú, ndere Nte wa atóme me, mbóntó ne me ntóme enyú.”²² Ajóóge mbó afó ebwó gejulé né mmye aké “Sege Mendoó Ukpea.²³ Yendemuu ayi enyu dejigente gabo wuu, Esówó ajigente gabo muu yimbó, ne yende muu ayi enyu dela dejinte gabo wuu wó, Esówó nto ajige fó nte gabo wuu.”

Jisós alere mmye mbaá Tómasi

²⁴ Gébégé Jisós achwó lere mmye mbaá baá utóó bíí, ngba wuú ama né geluage abi áfyanéapéá ayi akuú jí nnó, Tómasi maá gefa abó apó.²⁵ Tómasi achwóogé baá utóó abifó ágare jí aké, “Ese degé Ata.”

Tómasi aké, “Me nla ngé fó mabóme upaá mpi né maka amu jíí me nta enó ebwó wa wye, mma nta nto ebwó wa né nebómé gepa eníí nélú jí né égbé amba wó me nkamege fó.”

²⁶ Ndo éneé ekóogé, baá utóó Jisós ama anywere, né mmu gepú. Ne Tómasi alu ne ebwó. Ágbé manombi, ne aké apele Jisós achwó tene né metóó metóó bwó aké, “Nesó nebe ne enyú.”²⁷ Ajóó ntó ne Tómasi aké, “Fye enóbwó wyeé fa. Pe

amu ya. Nyaá ebwó wyeé óta egbe amba wá. Óbégé sé ne dembyó kamé wye kamege ne me.”

²⁸ Ne Tómasi ashuu jí meko aké, “Ata wa ne Esówó wa.”

²⁹ Jisós ajóó ne jí aké, “Elé wó ógene me, ne ókame nnó élé me? Metóó megómegó ebeé ne bọ́ abi alá age me wó, yémbó áfyéé matóó bwó ne me!”

Ula bi asame ηwe yina

³⁰ Ne Jisós apye gejamégé upóó ufélékpa né mbe ushu baá utóó bíí ebi alá ása fó ubi né mmu ηwe yina wó.³¹ Yémbó ása lé bina nnó upye enyú dékamé nnó Jisós ne alú Muú yí Esówó akweré jí elá gefwa, nnó jí alú Maá Esówó. Ne nnó dekamege mbó debóó geñwá eyi gélagé byé gétúgé mabó míí.

21

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bíí akeneama

¹ Mboó ndó fó ekoge, Jisós ama alere mmye mbaá baá utóó bíí né ebeé mega ewé ákuú nnó Tiberas. Gé na ne Jisós alere mmye mbaá baá utóó bíí.² Simun Pita, Tómasi maá gefa, Nataniel muú meló Kana né gebage mewaá Galilíí, baá Sebēdee ne baá utóó abifó makpo apea ábó álú mbaá ama.³ Ne Simun Pita ajóó ne ebwó aké “Me nkelege manjye ntófó.”

Ebwó ntó aké, “Ese ntó déjye ne wó.” Ebwó ako ajye kpe mmu ekpeé. Né utuú bimbó yé genó ebwó áwa wó.⁴ Ndere bíí ujjage, Jisós achwó atene né mapea ebeé mega, baá utóó

bií agẹge ji akaá fɔ jí wó ⁵ Jisɔs akú ẹbwó aké, “Baá ba, déwaaá meshuu fɔ wɔ?” Ẹbwó áshuuú ji meko, “Déwa wó.”

⁶ Ajóó ne ẹbwó aké, “Nmégé ntofo nyú né egbe ẹbwonye ẹkpe, déwane nye meshuu.” Anmégé, meshuuú eyi esele, ẹpwɔ ẹbwó manja afye mmu ẹkpe néndé ẹja dɔó.

⁷ Ẹpyege mbɔ, maá utɔó ayi Jisɔs abɔó gejeé ne ji dɔó, ajóó ne Pita aké, “Muú ayi ajógé mbɔ ne esé elé Ata.” Simun Pita awúge ndere maa utɔó yimbɔ ajóó ake “Muú ayi ajóó mbɔ mejóó ne ese ele Ata” Akwye afye mandeé mmye (néndé abɔ afere áji) Anyo achɔ né nnyi. ⁸ Baá utɔó abifɔ alá né mmu ẹkpeé ajame dansa ne gejamégé meshuuú eyi elú wye nnó achwó né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ɔkwɔne mbaá ayi ẹbwó ajame dansa alú genógé matyéé amu usaá upea meso ẹfyá. ⁹ Ajágé dansa yimbɔ akwɔnege né mapea nnyi, age ujenjeé mewɛ ne bréd wye nere. ¹⁰ Jisɔs ajóó ne ẹbwó aké, “Chwɔge me ne meshuuú fɔ eyi enyú déwane mbɔ.”

¹¹ Simun Pita akwɔ akpe mmu ẹkpeé aja dansa yémbɔ achwó né ji né mewaá. Dansa yimbɔ agbeé ne gejamégé meshuuú kpakpa. Meshuuú elú usaá ukenéama meso ẹfyane eléé (153). Ne yé elé meshuuú ẹjame, dansa yimbɔ agyalé wó. ¹² Ne Jisɔs ajóó ne ẹbwó aké, “Chwɔge dégbaré unɛ dondo”. Ne yé maá utɔó ama ayi aɲea metɔó mangíí ji nnó, “Ọlu wa?” apó; néndé ẹbwó

ákaá nnó elé Ata. ¹³ Jisɔs ajye bɔ bréd yimbɔ ne meshuu ntó achyée ẹbwó.

¹⁴ Gé manjáne aléé na ayi Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔó bií gébégeé ji akwilé né neɲbo.

Jisɔs ajóó ne Pita nnó mbɔgé abɔ gejeé ne ji apye utɔó bií

¹⁵ Ẹbwó anerege mangbaré unɛ, Jisɔs agíí Simun Pita aké, “Simun, maá Jon nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me dɔó, ɔpwɔ abifɔ na?” Ne Pita ashuuú Jisɔs meko aké, “Eh Ata, wɔ ɔkaá nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.”

Jisɔs ajóó ne ji aké, “Pele baá magɔɲme ya.” ¹⁶ Jisɔs ama agíí ji manjáne apea aké, “Simun Pita maá Jon nnó ɔbɔó gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Eh Ata wɔ mbɔ ɔkaá nnó mbɔó gejeé ne wɔ”. Jisɔs aké, “Pele magɔɲme ya”. ¹⁷ Ama agíí Pita ne manjáne ayi ágbeé aléé aké, “Simun maá Jon nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me.”

Agigé mbɔ, metɔó esɔ Pita gétúgé agíí ji té manjáne alɛɛ nnó, “Pita nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me?” Getu eyigémbɔ Pita ashuuú ji meko aké, “Ata wɔ ɔkágé unó uko, ɔkaá cháɲéné nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.” Jisɔs ajóó ne ji aké, “Pele magɔɲme ya.” ¹⁸ Ngarege wɔ wáwálé nnó, “Gébégeé wɔ ɔlu gesage muú, wɔ mbɔó ɔfyɛ mandeé ɔjyéé yénde mbaá ayi wɔ ɔkelege, yémbɔ gébégeé ɔkwɔge ukoó, ula bwyɛ elé amu mfaá ne elé muu yicha ne afyéé wɔ mandeé ágbárege wɔ ẹbwɔ aja wɔ meti ɔjyɛɛ

mbaá ayi wɔ ɔlá ɔkelege fɔ manjye.” ¹⁹ Jisɔs ajɔ́ɔ mejɔ́ɔ ewéna ne Pita mampye ji ákaá gefɔge negbo eniné Pita agboó nye ne achyɛ́é Esɔwɔ ɲɔ. Jisɔs ajɔ́gɛ́ mbɔ aké ne Pita, “Kwɔle me.”

²⁰ Pita abwɔ́lɛ́ge mmye, age ndere maá utɔ́ɔ ayi Jisɔs abɔ́ɔ gejeé ne ji dɔ́ɔ akwɔ́lege ebwɔ́. Elé maá utɔ́ɔ yina ne abɔ́ ajwɔ́lé nya agíí Jisɔs né egbe mmye, gébégé ebwɔ́ anyɛ́é menyɛ́é, agíí Jisɔs nnó, “Ata ndé muú wɔ ɔke achyɛge nye wɔ mankwaá?” ²¹ Pita agé́ge ji agíí Jisɔs aké, “Ata ji ntó yé?”

²² Ne Jisɔs ashuú Pita meko aké, “Mbɔ́gɛ́ me nkelege nnó ji abɛ mebe kpaá te me nchwɔ́ɔ, wɔ ɔbɔ ndé mechɔ wyɛ́é? Wɔ kwɔle elé me.”

²³ Ajɔ́gɛ́ mbɔ, mechɔ ewéna ekɛ ekwɔ́ne mbaá baá utɔ́ɔ abifɔ nnó Jisɔs aké maá utɔ́ɔ yina agboó fɔ. Yémbɔ Jisɔs ajɔ́ɔ fɔ nnó maá utɔ́ɔ yimbɔ agboó fɔ wɔ. Ajɔ́ɔ elé nnó, “Mbɔ́gɛ́ me nkelege nnó ji abɛ mebe kpaá te me nchwɔ́ɔ, ɔbɔ ndé mechɔ wyɛ́é?”

²⁴ Ge elé maá utɔ́ɔ awú ne agarege unó bina. Asá ubi né mme ne esé dékaá nnó unó bi ji agarege ulú wáwálé.

²⁵ Gejamege unó ebifɔ ulú ntó ebi Jisɔs apyɛ́é. Mbɔ́gɛ́ abɔ́ ása ubi uko né mme, mbɔ́ melú ebɛ́é fɔ́ fa mme ewé ábélege bɔ́ ɲwe abi ásame ubi.

NWE UTÓO ANḠBÁ JISÓS ndere Lukase asamé

Ulaulo

¹ Ata Tyófilos, né nwe mbe yimbo ntome wo, nsá uno uko ebí Jisós abo apyé ne aléré bós, lo né gébé eyige ji aló utóo bií, ² kpaá te gébé eyige ji ajyé mfaánebuú. Gemege nnó ji ajyé né mfaánebuú, achye bós bií ji ajyá nnó ábé anḡbá bií majye né uto Mendoó Ukpea. ³ Gébégé Jisós akwilé né negbo, abelé fa mme usaá ndo upéa. Né ndo yimbo, alerege anḡbá bií mmye né gejamé gé mati ayi ebwó alá kagé be sé ne dembyo nnó ji alu mebe. Ne agare ebwó mechó ewé Esowó ágbárege nye gefwa jíí. ⁴ Ne nkane ji alu chóncho ne ebwó, afyé ebwó ebe ake, “Jwálege fa né Jerosale, degilé echye ewé Nte wa abo anyémeno nnó atome nye nkane me mbo ngare enyú. ⁵ Geno eyige njogémbó gelu nnó, ndo eja sé dós wó eyi Esowó afyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea wye nkane Jon abo afye nya bós né mmu nyi.”

*Esowó ase Jisós afé
Mfaánebuú*

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

⁶ Gébégé baá utóo Jisós áma jwále chóncho ne Jisós ágií ji áke, “Atá gébé gekwané eyigé omage pye nnó esé bós Isreli dégbaré gefwage sé?”

⁷ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Nte wa akwye me abelé né uto bií gébé eyigé unó bina upye nye, ne epófo ewé enyú dekaáge gébé eyigémbó. ⁸ Ne genó eyigé debó mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea echwó gé enyú mmye, echyege nye enyú uto ne enyú degarege bós né Jerosale gefóge muú yi me nluú, ne demage garege nye né maló bós Jus ako, ne degarege wye deyye né meló Samariya kpaá te dekwónenege mbaá yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisós ajógé depó tire na, Esowó aló mansé ji ajye né mfaánebuú, ne baá utóo bií ála ápelé ame mfaa. Akwó afé kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere ebwó álu áfyé ame mange ji, eké ewyage áge ande fo apéa ne mandeé pópó mmye, átené kwókwólé ne ebwó. ¹¹ Ewyagé ande bimbo áké ne ebwó, “Bós Galilíí, enyú detené fa depéle ame mfaá nde? Jisós yina ayi alya enyú akwóme mbo mfaánebuú fi, amage kéré nye meso wye nkane degéné mbo ji ajyé.”

Matyas ase melú Judas

¹² Ne anḡbá Jisós ályágé mekwe Olif, ákéré né Jerosale, neke nélu genógé ebwó ne meno. ¹³ Akwónégé né meló Jerosale, ákwó mfaá enyón ákpe mmu maá gepú ayi ebwó ábélege. Ebwó alu Pita ne Jon, Jemsi ne Andru, Filip ne Tomásí, Batolomyo ne Matyo, Jemsi maa Alfós, Simun ayi ákuú ji muú ukógé ne Judas ayi maá Jemsi. ¹⁴ Ebwó

ako áchómege yendégébé ánenemmye metóó ema chóncho ne andeé fɔ abi ábó ákwɔlege Jisós, ne anḡmé Jisós ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífó bɔ́ abí akame ne Jisós áchomé ebwó ako, alu genógé usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne ebwó, ¹⁶ “Anḡme ba, geno eyige ḡwe Esɔwɔ ajó nya gebɔ nyε mambe wáwálé, Mendoó Ukpea ebó epyéε Mfwa Devid nnó abɔ mbε agare geno gefɔ getuge Judas ayi abó ajamé bɔ́ meti nnó apyé Jisós. ¹⁷ Judas abó alu muú ama né geluagé esé, Jisós abó ajya ji nnó apyεge gefɔge utóó uma ne esé.”

¹⁸ Ndere Pita abɔ ajɔge mbɔ, elu nnó Judas apyεge geboboge mechɔ ewé, áse ḡka ji, ájye na melu mme, efeé ne akwené ushú mme, unε ugbɔgé, mbwé unε ewɔ. ¹⁹ Bɔ́ abó alú né Jerosale, áwúge mechó ewé, ákuú melu mme ewémbɔ né mejó bɔ́ nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰ Pita ama jɔ́ aké, “Mfwa Devid abó asá né ḡwe makwa jíí nnó, ‘Achye gepú jíí gelá gewa,’ Achye muú amage ajwɔle sé mmu. Ne ama sá nnó, ‘echye muú ayicha ase melu utóó wuú.’

²¹⁻²² “Ndere elúmbɔ, muú ayicha abó mambané esé nnó décho, dégáregé nkane Atá Jisós akwilé né negbo. Yémbó muú yimbɔ abɔ mambe ayi abɔ akéné ne esé ne Jisós, lɔ né gébé eyige Jɔn abó awyáge bɔ́ manaá Esɔwɔ kpaá ekwɔne né

gébé eyigé Esɔwɔ aselé Jisós né eta sé ajye mfaánebuú.”

²³ Efeé ne ebwó ajya bɔ́ apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justós. Ne ayifɔ akamege Matyas. ²⁴ Ne ebwó anemmye aké, “Atá wɔ ne ɔkaáge mató bɔ́ abó ako. Leré esé muú yi ɔjya, ²⁵ nnó ábé ḡgbá Jisós ne ase melu utóó Judas maá utóó wye ayi ji alya ajye mbaá yi akwane ne jí.” ²⁶ Anégemmye mbɔ, anḡme megya nnó ájya muú ama. Ne aleré nnó Matyas ne ábeé. Ne áse ji ágbéé ne anḡbá Jisós abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwɔ

¹ Bíí epaá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bɔ́ bí áfyé mató ne Jisós ako abɔ áchomé melu ema ne meko ebwó ama. ² Ake áwuú gewyage genó gefɔ getané mfaá eké mbyo gechwɔ gekpe mmu gegbeé gepú eyige ebwó abó alu. ³ Aké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewε. Atya, ájyé tene, yéndémuú mmye. ⁴ Ne Esɔwɔ apyéε Mendoó Ukpea echwɔ kpe egbeé bɔ́ mató ne epye bɔ́ alɔ manjɔ́ ufɔ́ mejó ufɔ́ ufɔ́.

⁵ Né gébé eyigémbɔ, bɔ́ Jus ne bɔ́ bí ánoḡe Esɔwɔ ábó átané né malɔ mako áchwɔ né Jerosale. ⁶ Awúige gewya eyigémbɔ, gejamégé bɔ́ áchwɔ nɔ bɔ́ bí áfyé metó ne Jisós mme. Awúige nkane bɔ́ Jisós ájɔge unó ne yéndémuú awúge né mejó

wuú, epwó ji uto. ⁷ Ala amé mekpo fuú ájoge ne ate áke, “Bóó bi ájoge na ako, átané gebagé Galilíi. ⁸ Ne epye nnó ne ebwó ájoge mejóó esé? ⁹ Esé bifó detane Patiyans, Mēdis ne Elam, abifó átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifó átané nto Póntos ne Esya. ¹⁰ Abifó átané Frigiya ne Pamfilya, abifó átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifó átané Rom, abi álu bóó Jus, ne abifó álaá bóó Jus. ¹¹ Abifó átané Kret ne Arabyan. Yémbó esé ako dewuú bóó bimbó nkane ájoge ufóó mejóó esé, ágarege ukpekpe unó bi Esowó apyéé.” ¹² Alá mano mekpo fuú ne elú wye ebwó matóó tametame, ágige wye ate áké, “Éwéna etené mbó nnó”? ¹³ Yémbó abifó áló manjwya le jwyage áké, “Bóó Galilíi bina, mmóó mapye ebwó.”

Mekomejóó Pita

¹⁴ Ne Pita akwile ka ne anḡbá abifó afyaneama, ajogé ne njune bóó bimbó áké, “Enyú bóó Jus ne bóó ako abi alu né Jerosale, wuúge, nkelege mangaré enyú ula mecho ewé. ¹⁵ Gébé gelú mbó le kálánká eneneama dondo, bóó bina alu danyú mmóó fó nkane enyú deferege. ¹⁶ Geno eyi gepyéé mbó nana, elé eyigé Joel muú ekpave Esowó abó ajóó te gachi nnó, ¹⁷ Esowó áké, ‘Meso gébé nchyege nye Mendoó wa mbaá bóó ako. Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depó ne me, ágarege.

Nje usa nyú agéne nye depó ta ne ágarege, ne akoó ande nyú agene nye ujya. ¹⁸ Né gébé eyigémbó nchyege nye nto Mendoó wa mbaá baá utóó ba ako, ye mendée ye mende ne ebwó áwuú nye depó ne me, ágarege. ¹⁹ Mpye nye bóó áge ufelekpa né mfaánebuú, ne ukpekpe uno né mme. Agéne nye manoó, mewé ne gelógé amuawe ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, ²⁰ ημεέ ένόμεγε nye gemua gekwé ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, gemege nnó bií Atá Esowó ebi upwó amu ukwóne. ²¹ Ne elé bóó bi ánege Atá mmye, ne áférege ebwó né efwyale gabo.’ ”

²² Pita amajóó aké, “Bóó Isreli wuúge, Jisós ayi Nasaret alu muú yi Esowó alere enyú chánéné nnó, ji ne atóme ji getuge enyú degé ndere abó apyéé ukpekpe uno bi ulere nnó Esowó ne achyege ji uto. Enyú dekaá nénde uno bina ubó upye metóó metóó enyú. ²³ Jisós yina, ele ayi enyú dechye eta bóó nchye nnó áwó né gekwa. Yémbó ele Esowó ne abó áméé me ábelé ne akaá nnó mbó ne epye nye. ²⁴ Ne apye Jisós akwilé né negbo, atane ne manome nénde negbo nebó nepó ne eshye mangbaré ji, alá nkane muú

denó. ²⁵ Ne Mfwa Devid abó ajóó depó ti getúgέ Jisós aké, 'Nḡene Atá Eṣówó né mbe ushu wa né gébé geko.

Alu me égbé ebwónyε nnó mbeḡé ne εfóó.

²⁶ Né getú εyigémbó nlu ne nechóchó né metóó nkwane, mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nye, yémbó nwyá uméé,

²⁷ gétúgέ nkaá nnó wó yi ólu Eṣówó, ólyage nye fó mendoó wa εlá né melo áwuú bóó,

ólyágé nye fó Maá utóó wye yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.

²⁸ Wó óleré me meti ewé mbóó mankoó ne mbó genwá.

Mbe nyé né mbe ushu wye, ne metóó megómego.' "

²⁹ Ne Pita ama jóó aké, "Anḡmé ba, mbó mangaré enyú gbógónó nnó gekwenege nte εsé, Mfwa Devid yelé abó ajóó mbó agbó, ánií ji, ne menome wuú elu fa te fina.

³⁰ Abó alu muú ekpávέ Eṣówó ne abó akaá menomenyεé ewé Eṣówó abó anyεé ne ji. Ne Eṣówó jimbóó ashu meko aké, 'Ji apye nye mpyáne Devid ama nnó ábé Mfwa nkane Devid jimbóó abó alu.'

³¹ Ebyennó Devid abó abó mbe age genó eyige Eṣówó apyéé nye meso gébé; ne alere nnó Eṣówó apye nye Muú yi Eṣówó akweré ji εlá gefwa nnó akwile né negbo. Gé wye genó geji ne ji abó jóó nnó ji alá fó né melo áwuú bóó, ne genkwó ji gepwánege fó mmu menome. ³² Muú ayi Devid abó ajóó bó εlé Jisós. Eṣówó apye ji akwile né negbo ne

εsé ako abi delu anḡwóle bií dékpá ame dégé ji wáwále.

³³ Nte wuú Eṣówó apyεgέ ji akwile né negbo, apye ji ajwóle ne geluóge enogé eyi gelu né εgbe ebwónyε wuú, ne achye ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyémeno nnó apye. Genó eyigé enyú dewuú né degene mbó, ele Eṣówó Mendoó Ukpea ewu ne Jisós atómé mbaá bóó bií. ³⁴ Devid ajye mfaánebuú wó; yémbó aké,

'Ata Eṣówó ajóó ne nte wa nnó, jwóle fa né geluó eyi gelu me εgbe ebwónyε,

³⁵ kpaá te gébé gekwonege nye eyige mpwó bóó mawame bye,

mpye bwó ála eké mboó ewéé nnó óneré uka mfaá.'

³⁶ "Bóó Isreli ako ábó mankaá chánéné nnó Jisós ayi enyú dewómé mbó né gekwa, ele ji ne alú Muú yi Eṣówó akweré ji εlá gefwa ne alu ntó Atá ayi abó bóó ako."

Bóó mbe abi akamé mekomejóó Pita

³⁷ Bóó bina áwuúgέ mekomejóó yimbó, anyií ebwó matóó ne ágií Pita ne anḡbá abifó aké, "Anḡme εsé, nana ese depye nnó"?

³⁸ Pita ashúú bwó meko ake, "Yéndémuú nyú abó mankwóre metóó wuú ne áwyaá ji manaá Eṣówó né mabó Jisós Kras. Depyéḡémbó, Eṣówó ajige nye nte gabo nyú ne achyege nye enyú echye wuú ewé elu Mendoó Ukpea. ³⁹ Eṣówó abó anyémeno ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá

bóó ako abi alu maló ayicha. Menomenyεέ εwé elu mbaá bóó ako bi Ata se Εσωωó akuú nnó abε abii.”

40 Ne Pita ama gare εbwó gejame depó, ne achyε εbwó majyé aké, “Póóge gemε nyú né εfwyalé εwe Εσωωó atóme nyε mbaá bóó njyene ubeé εnine na.” 41 Bóó awuúge mekomejóó Pita, gejame ákamé ne áwyaá εbwó manaá Εσωωó. Bií bimbó, delé bóó aléé (3.000) ácho né geluage bóó abi akame ne Jisós. 42 Ne εbwó áfyé makpo bwó né uno bi áḡbá Jisós álerege, ájwólege melu εma, ányεέ menyεέ ne ánεnemmyε chóncho.

Geḡwágé Bóó Jisós

43 Ne áḡbá Jisós ápyéε ufélekpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Εσωωó, ne bóó ágegé ubi áfó, ne áchyεge bwó εnoge. 44 Bóó ako abi ákamé né Jisós alú chóncho metóó εma, ne ákárege unó bwó ne ate. 45 Gébé εyige fó, ákpóó uno bwó, akarege ḡka yimbó ne ate nkane yéndemuú akεlege. 46 Εbwó áchónεge yéndé bii né εcha upε Εσωωó, anénemmyε chóncho ne anyεé ntó menyεέ né úpú ate, áchyεge ate unó metóó εma, 47 ne ákwáne makwa, áféεge Εσωωó yéndégébe. Bóó ako ágéne nkane gepó gelógéló bwó gelu ne gejeége εbwó mataóó. Ne yéndé bií Εσωωó aférege bóó né εfwyale gabo, ne agβεge εbwó né εchomele bóó Jisós.

3

Pita ne Jón ápyε mbwéré aló manke

1 Bií bifó Pita ne Jón ákwóme ájyé né εcha upε Εσωωó, ne gébé gebó gelu kálánká ελεέ ne nωmésé, εle gébé εyige mmyεmenεne. 2 Ne ndere εbwó áchwó kpe né menombí εwé ákuú menombí melóméló, ágé mende fó ayi abó alu mbwéré te ábyené ji ndere ajwólé εfεé. Bóó ákpáne ji yéndé bií, ábélege né menombi εwémbo nnó akagé dekwó mbaá bóó abi ákóoge akpene mmu εcha upε Εσωωó. 3 Mende yimbó agéagé Pita ne Jón ndere ájyε kpe wyε, akó εbwó nnó áchyé ji genó gefó. 4 Apε ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pε εsé.” 5 Ne apε εbwó, aférege nnó áchyεge nyε ji genó gefó. 6 Pita aké ne ji, “Mpó ye ne ḡka, yémbo nchyεge nyε wó genó εyige nwya. Ngarege wó né mabó Jisós Kras ayi Nasaret, kwile ka, ló manke.” 7 Ne Pita agbare ji εbwónyε abwε. Tenetene yimbó, uka mende yimbó utóó, 8 anyó atene, aló mankene agyage. Akwólé εbwó, ákpe mmu εcha upε Εσωωó, akene, anyóge achóge, aféεge Εσωωó. 9 Bóó ako bi abó álu εfεé, ágége nkane mende yimbó akéne aféεge Εσωωó, 10 ákaá nnó élé mende yi ajwólege yéndégébé né menombi εwé akuú Menombi Melóméló εcha upε, akó dekwó, ála amε mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbó akéné.

Pita agare depore Jisós né Echa upε Εσωω

11 Mende yimbó atome wye eshye, akwólege Pita ne Jón. Bóó ako abi ágené ji, ála mano mekpo fuú, ábó, ájye bane ebwó né echa ewé ákuú echa Solomun. 12 Pita agégé nkane bóó áchwó nóó ebwó mme, agii ebwó aké, “Bóó Isrēli, ndé enyú détóme esé amε mmye, ne ndé déla mano mekpo fuú né mecho ewé? Enyú deferege nnó ele uto sé ne upyé mende yina aló mankéné? Wa gétúgé ese depyεé unó bi ugóó Εσωω metóó? 13 Elé Εσωω ne apyé nnó ngó Jisós maá utóó wuú akwó. Ji Εσωω, alu Εσωω ayi ukwene ante sé. Alu Εσωω ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakób. Ne Jisós yimbó ele ayi enyú debó dekpane, dechoó né mbe ushu ampané mpa. Gébégé Palet akelege manlya ji ajye, enyú deshya wye shya. 14 Jisós abó alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbó enyú bina deshya ji ne denε Palet mmye nnó alya muú gewu ajye. 15 Dépyege mbó, dewá muú yi achyege bóó genwá. Yémbó Εσωω apye ji akwile né negbo ne esé delu bóó bi dekpané amε degéné, ne nana degarege bóó mecho ewé. 16 Elé uto Jisós yimbó ne upye mbwéré mende yina atóó. Genó eyigé enyú degéne ne dekaá nnó gepyε, elé gétúgé esé défyεé matóó ne Jisós yimbó. Elé matóó esé ayi défyεé ne ji, ne ápye mbwéré mende yina akéne mbó enyú degéne.

17 “Nana anjmé ba, nkaá

nnó genó eyigé enyú debó dechomé ne ákprakpa melo depyεε mbaá Jisós debó dekaá wó. 18 Εσωω abó agare bóó ekpávε bií τε gachí nkane Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa abó mange efwyale, ne apye nnó mecho ewé ebé wáwálé nkane Εσωω abó ajóó mé. 19 Ne kworege matóó nyú, dekéré meso mbaá nte nyú Εσωω nnó ji ajinte gabo enyú. 20 Depyεege mbó, Atá Εσωω apye nye matóó nyú akwené, ne atome nye Jisós Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa, ayi ji abó ajya nnó áchwó pye enyú depó. 21 Ji abó manjwale né mfaánebuú kpaá τε gébé gekwonege nye eyigé Εσωω apye nye unó uko, ukéré uke nkane ji abó apye ukwéné bóó ekpave bií ágaré. 22 Ne Mosis abó ajóó nya aké, ‘Atá Εσωω atome nye muú ekpávε wuu, wye nkane abó atome me. Atanege nye né melo nyú, ne debó manwu yéndé genó eyige ji agarege enyú. 23 Mboge muú ashyage manwu mekomejóó wuú, ábó mamfére ji né geluage bóó Εσωω, áwá ji.’ 24 Wye meti ewu ema ne bóó ekpave Εσωω ako abó ágaré mecho ewé epyεε mbó fi. Ló né gébé eyi Samuele okwone né abi akwale ji meso. 25 Unó uko ebi Εσωω abó apye bóó ekpave bií ágaré, úlú ebi nyú. Enyú ntó delu né menomenye ewé Εσωω abó anyεé ne ukwene ante nyú. Gétúgé Εσωω abó ajóó nya ne Abraham aké, ‘Mpye nye upyáne bye uchwó

ne galógáló mbaá bọ́o ako fa mme.’ ²⁶ Ne Ɛsọwọ ajyagé maá utóó wuú, abó mbe ató ji eta nyú nnó apye enyú delya gabo ayi enyú depyéé nnó galógáló akwólé enyú.”

4

Achwó ne Pita ne Jón né Ɛchomele melo

¹ Ndere Pita ne Jón alu jóge, ampye upre Ɛsọwọ fọ chóncho ne muú kpaá bọ́o bi ábáme Ɛcha upre Ɛsọwọ ne bọ́o Sadusi fọ áchwọ sọ Ɛbwọ mejọ́o meno. ² Ne matọ́o asọ bọ́o bina dọ́o gétúge Pita ne Jón abó agarege nnó, te mbaá Jisós akwíle né negbo, bọ́o ako bi akame ne Jisós ákwilé nyé ntó. ³ Ne ágbaré Pita ne Jón áfé. Ndere nkwale akwone, Ɛbwọ ájye fé bwó né deno, nnó mechọ ewémbọ Ɛla wye geya. ⁴ Yémbọ bọ́o bi áwuú mekomejọ́o Pita ne Jón, gejamé ákáme, ne ácho né geluage bọ́o bi áfyéé matọ́o ne Jisós, Ɛbwọ álú nana genógé bọ́o dele ata.

⁵ Bií ujjagé, afwa melo ne ákpakpa melo ne anleré mabe Ɛsọwọ ábọ áchwó cho melu Ɛma né Jerosale. ⁶ Anas ayi abọ alu Ɛtukpe ampye upre Ɛsọwọ abó alu wye, ne Kaifas, ne Jón ne Aleksanda ne bọ́o abifọ abi átané ntó ula gepu Ɛtukpe ampye upre Ɛsọwọ. ⁷ Ne Ɛbwọ ája Pita ne Jón, áchwọ téne mbe ushu bwó, ne agií bwó aké, “Ɛke nnó ne enyú depyéé mechọ ewena njuú? Utó nyú utané Ɛfọ? Enyú depyéé geno eyige na né mabọ wá?”

⁸ Wye né gébé eyigémbọ, Mendoó Ukpea Ɛgbeé Pita metọ́o ne aké ne Ɛbwó, “Enyú afwa ne ákpakpa melo, ⁹ nnó geno eyige Ɛse depye mbaá mbweré mende yina gelo wó? Enyú degige Ɛse fina nnó dekaá fọ genó eyi gepye ne ji akene mbọ wó? ¹⁰ Goge degaré enyú ne bọ́o Isrẹli ako nnó, Ɛle uto Jisós Kras ayi atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbọ mbe ushu enyu, atóo cháncha. Ɛlé Jisós yina ne enyú debọ dewómé né gekwa, ne Ɛsọwọ apye ji akwíle né negbo. ¹¹ Ji ne alu ntaá Ɛni nwe Ɛsọwọ aké, ‘Ntaá Ɛni enyú antené upú debó déshya neni nela Ɛnine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jisós yina jimbí ne akage féré bọ́o né Ɛfwyale gabo. Nendé muú yicha ápọ sé fa mme yina ayi Ɛsọwọ atómé nnó áchwọ áféré Ɛsé né Ɛfwyale gabo.”

¹³ Akpakpa bimbọ áwuúge nkane Pita ne Jón ajóge ayi alá pọ ne Ɛfọ metọ́o, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó Ɛbwó ápọ bọ́o ne ájye nwe wó. Ne Ɛbwó áte nnó Pita ne Jón ajóge mbọ gétúgé ábọ akené mé ne Jisós. ¹⁴ Ne Ɛbwó abọ ákagé shya fọ geno eyige Pita ne Jón abó ápyé getúgé Ɛbwó ágené mende yi atóo mbọ nkane atené nekúné anjgbá Jisós bimbọ. ¹⁵ Ɛféé ne afwa ne ákpakpa melo bimbọ ágaré Pita ne Jón nnó átané kpé dafye, ne Ɛbwó álagé meso, alọ mangií ate

áké, ¹⁶ “Ésé depye nyε nnó ne ande bina? Yéndemuú fa né Jerosalε ákaá nnó gekpekpege ufélékpá bi, ele εbwó ne apyéé ne ese dékágé shya sé. ¹⁷ Yεmbó mampye nnó mecho εwé emage ejye se mbe, debó mamfyé bwó mema ne εbwó nnó ekage ákyaá manjóó ne muú fó né mbaá mabó Jisós.”

¹⁸ Ajóoge mbó, ákuú Pita ne Jón ákéré mmu ne ákwelé εbwó mbeé nnó, “Ekagé ama atyaá mabó Jisós ye manlére mekomejóó wuú mbaá muú.” ¹⁹ Ne Pita ne Jón áshuú bwó meko aké, “Enyú ambóó fεrege mecho εwé, elu cho né mbe ushu εσωω, manwu ne εσωω wa manwu ne enyú? ²⁰ Eεe debó mangáregé genó eyi εsé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa εso ama áfélé εbwó amε ne ályá εbwó nnó ájye. Εbwó ágé fó meti manchye bós Jisós εfwyale wó, nendé bós áko áféεge εσωω né mecho εwé εbó εpyé. ²² Elé ufélékpá wáwálé, mende yi ápyémbó ji atóó apwó usaá anjme upéa.

Bós Jisós ánemmye nnó εσωω apye εbwó áβεγέ fó ne εfó

²³ Ndere bós bimbó álya Pita ne Jón ákérége meso, ágaré εkwó bwó genó eyige anós baá bií apye ure εσωω ne ákpakpa meló abó ajóó. ²⁴ Bós Jisós awúge mbó, ácho melu εma anenemmye mbaá εσωω aké, “Atá yi apwó amu, wó yi okwyé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ²⁵ Opye gekwenege nte εsé Devid, maa utóó wye, ajóó né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannó bós abi alá pó bós Jus matóó ásó bwó dós? Ulannó bós meló átenege ukóló ne εσωω detuú? ²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmye mámye bee, ne ákpakpa meló átenege ukóló mamye ne εσωω ne muú yi ji ajyá nnó abε Muú yi εσωω akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genó eyigé Devid abó ajóó mbó, gepyε wáwálé fa meló εwé. Mfwa Heród ne Pontyós Palet, chóncho ne abifó abi alá pó bós Jus ne bós Isrelí ásó mala manwá Jisós, Jisós muú utóó melóméló wye ayi óbó ójyaá nnó abε Muú yi wó okwere ji elá gefwa. ²⁸ Εbwó áchomé mbó, ápye le geno eyige wó εσωω né uto bye, óbó okwye mé óbelé nnó ubó mampyé. ²⁹ Atá nana gé nkane εbwó áfelege ese amε. Pye εsé, baá utóó bye dégarégé mekomejóó wye débεgé fó ne εfó metóó. ³⁰ Pye ese, depyεge bós mamée atóoge ne dema depyεgé ufélékpá né utóó bi Jisós, muú utóó melóméló wye, nnó bós ákpá amε ágé utóó bye.”

³¹ Gébégé áneré manemmye, mme meko anyií né mbaá yi εbwó alú. Mendoó Ukpea εchwó gbeé εbwó metóó ne εpye εbwó aló mangare mekomejóó εσωω ayi alá pó ne εfó.

Bós bi ákamé ne Jisós ákarege unó bwó ne ate

³² Né εchomele bós abi áfyéé metóó ne Jisós, álú meko ama ne metóó εma. Muú εbwó fó ayi ájoge nnó

genó eyigé na elé eya apó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé bós akó. ³³ Anḡbá Jisós ágarege ájye ne eshye mampye bós ákaá nnó, Ata Jisós akwilé né negbo. Ne Eṣṣwá apoóge ebwó ako dós. ³⁴ Ye muú ayi genó gelíi ji apó. Ewyage bós ákpóo makós ye upú bwá, ³⁵ ne áchwó ne manka yimbo mbaá anḡbá Jisós. Ebwó ákaré manka mbaá bós bi ákamé ne Jisós ako nkane yéndemuú áklege.

³⁶ Mende fṓ ntó abó alu eféé ayi ákuú ji Josef, atane ula gepú ámpyée upé Eṣṣwá. Abyé ji né melo Syaprós ne anḡbá Jisós ntó akuú ji Banabas. (Ula utene nnó Memfyé bós eshye.) ³⁷ Ne akpó ntó mekós wuú ewé ema achwá ne nka yimbo mbaá anḡbá Jisós.

5

Gebyógé Ananiya ne Safira

¹ Ne mende fṓ ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abó ákame manḡpó melu mme bwó ema. ² Yémbó ebwó ne mendée wuú ákame mambi nka eyifá, ne ákpá eyi elaa áchwá chyée anḡbá Jisós. ³ Ne Pita agíi Ananiya aké, “Ulannó ályaá danchomeló akpene mmu metós wye? Nde gepyée obíi gebagé nka eyigé osele ne ochwó byo gebyo mbaá Mendoó Ukpea? ⁴ Mekós ewé okpóó ebó elu ewye, ne nka yi osele ele ejye. Nde gepyée apye gefoge mechó ewéna? Óferé nnó obwálege mbo le bós ayi obyoge mbo le gebyo mbaá

Eṣṣwá.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbo, akwé mme, agbó. Njye usa akele ndeé, afyale genḡkwó jíi, ákpá ájye níi. Bós ako bi áwuú mechó ewé, efóo ekwó ebwó matós.

⁷ Nchwaneke eléé eke ekwonege mendée wuú achwá kpe mmu, ayi alá kaá mechó ewé epye menó wuú wó. ⁸ Ne Pita agíi ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnó nka eyi enyú ne menó wye deselé né mekós ewé dekpó ná”? Ne Safira akame aké ebyembo.

⁹ Ne Pita ama gíi ji aké, “Nde gepyee enyú ne menó wye dekame manchwá mua Mendoó Ata Eṣṣwá? Gé majyá bós né menombi, elé bós bi ajye níi menó wye, ákpáne nye wó ntó áfé aníi.” ¹⁰ Pita ajoge mbo, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Nje usa bimbo ákpege mmu, ágé nnó ágbo ne ákpá, ji ajye níi kwókwólé ne menomé menó wuú. ¹¹ Bós Jisós ne bós bifó ako abi abó áwuú mechó ewé, ábó efóo.

Anḡbá Jisós ápyé ufélekpá ne ukpékpé uno

¹² Anḡbá Jisós ábo ápyée gejamégé ufélekpá ne ukpékpé uno ebi uleré utó Eṣṣwá né metós metós bós. Ebwó ne bós bi akame ne Jisós ako achwá yendégébé né echa upé Eṣṣwá, ajwálege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwó apó. Yémbó bós ako áfége bwó dós. ¹⁴ Ye nkane elúmbó gejamégé bós áfyéé matós ne Jisós ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele bós bíi. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi

anḡbá Jisós apyée, bós ákpane bós mameé bwó né uló ne ábélege né anós mati nnó Pita ake akóge eféé, mendoó wuú ekage kóo ebwó mmye. ¹⁶ Ne gejamégé bós ntó ábó átané né maló ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwó ne bós mameé ne abi aló nchye achyege bwó efwyale mbaá anḡba Jisós, ápye ebwó ako átóoge.

Achyé anḡbá Jisós efwyale

¹⁷ Etukpe ampye ure Esówa ne ekwó wuú, abi alu né geluage bós Sadusi awya gembya né matós bwó ne anḡbá Jisós, ¹⁸ ne átó bós ájye pye anḡbá Jisós, áfyé denó. ¹⁹ Yémbó, né utuú bimbó, ekiénné Esówa echwó néné manombi gepúge denó ebwó átané ne eké ne ebwó, ²⁰ “Chóge mmu echa ure Esówa, detene, degare bós bi alu eféé mekomejóó yi áchwó ne geḡwá geké.”

²¹ Ne ebwó áwúge mbó uyyage ájye kpe mmu echa ure Esówa, aló manlerege bós.

Eke ewyage etukpe ampyée ure Esówa ne ekwó wuú ne ákpakpa bós Isreli áchomé né eso. Átó bós bee né gepúge denó nnó ajye gbaré anḡbá Jisós bimbó áchwó ne ebwó.

²² Ebwó ájyégé ewu ágé bwó wó, ne ákeré meso áké, ²³ “Ese defé né gepúge denó, degé nnó ágbé manombi chancha, ne bós bi ábáme átené wyé. Ne gébége ebwó ánené manombi, dege ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa bós bi ábáme echa ure Esówa ne anó baá bi apye ure Esówa áwuge mbó makpo

átya bwó mmu. Ne ábó mangií geme bwó áké, “Mechó ewé ebe nye nnó?” ²⁵ Wyé gébé eyigembó muú fó atané né dafye, áchwó ajó aké, “Gege bós abi enyú degbé mmu gepúge denó, álu nana mmu echa ure Esówa, álerege bós.” ²⁶ Ajóge mbó muu kpa bós abi ábáme echa ure ne ekwó wuu áfé ásé ebwó aló manchwó. Yémbó ája bwó jame wó, getúgé áfóó nnó bós bi álu mmu, átóme nye ebwó né mataá.

²⁷ Achwógé ne ebwó, ápye anḡbá Jisós átené mbe ushu ákpakpa meló. Ne etukpe ampyée ure Esówa agií bwó ake, ²⁸ “Pó esé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bós depóré Jisós. Ne nana depye mekomejóó ayi ake agyaá Jerosale meko, enyú dekelege nnó bós áshúle esé ndo nnó esé dékaá ula negboné Jisós.”

²⁹ Pita ne anḡbá Jisós abifó áshuú meko áke, “Ese debó mampye le genó eyige Esówa akélege, epfó eyigé akwaá akélege. ³⁰ Esówa yi ukwené ante sé, ne apye Jisós akwíle né negbo, Jisós ayi enyú dewáné né gekwa. ³¹ Ne Esówa abwe mabó mií, apye ji ajwóle né geluó eyi gelu né égbé ebwónyé wuú nnó ji abe Menómbé ne Menchyé geḡwá. Apye mbó nnó bós Isreli ákwóre matós bwó, ne ji ajinte gabo bwó. ³² Ese delu bós abi áfyé nnó degarege uno bi, ne ese degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé Esówa abó achye mbaá bós abi awuú

ne ji.”

33 Bóó eso áwuge mb̄o, nchye anwyóné ebwó te ábó ákelege manwá anḡbá Jis̄s.

34 Gamalya, muú ama né geluage bw̄o akwile ka aké, ásé kpé b̄oó bimb̄o átáné dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé Es̄w̄o, b̄oó ako ntó anogé ji, ajóó aké, áse b̄oó bimb̄o átané kpe dafye. 35 Ewyagé ajóó ne b̄oó eso aké, “Bóó Is̄reli ferege mech̄o ewé dekelege mampye ne b̄oó bina chánéné. 36 Tege, gébé gefó, mende f̄o ayi ákuú ji Teudas, alomé ne ewu nnó ji alu men̄o muú. Bóó bi akw̄ole ji, álu genóge meléé. Gébégé áwáné ji, b̄oó bi átyaá uhome bií ukwé. 37 Ne mende f̄o nto abó ama lome ne ewu né gébé eyige ápáné b̄oó, ákuú ji Judas ab̄o atane mel̄o Galilí. Apye gejamégé b̄oó ákw̄olé ji. Yémb̄o gébégé áwané ji, b̄oó bi átyaá ne mab̄o mií mánó. 38 Ndere mech̄o ewé elúmb̄o, nchyege enyú majyé nnó delya b̄oó bi ajye, ékágé dépye ebwó genó. Mb̄ogé unó bi ebwó ágarege ne ápye utané né amu ákwaá, unómé nyé. 39 Ne mb̄ogé utané né amu Es̄w̄o, dekágé tene f̄o ukóló ne ebwó. Enyú dekage gé nnó demye mb̄o le ne Es̄w̄o. Ne b̄oó eso ako awúge mb̄o, ákamé ne ji.”

40 Ne ebwó áku anḡbá Jis̄s nnó ákére mmu, áchw̄oge ásé bwó ne matúle, ne ákwelé bwó mbeé nnó ámage gare se b̄oó mech̄o Jis̄s. Eféé ne álya bwó nno ájyé. 41 Ndere ebwó átané né eso, ájyé, álu

ne metóó meḡomeḡo, nnó Es̄w̄o agé nnó ebwó ákwane mankpa mekpo genóó né getuge Jis̄s. 42 Yendé bií álerege b̄oó né echa ure Es̄w̄o ne ákene ntó upú upú ágarege b̄oó abya melóméló nnó Jis̄s alu Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa.

6

Ajya ande makpo ake-neama nnó ápoóge Anḡbá Jis̄s

1 Né gébé eyigembo, echomele b̄oó Jis̄s ewéne ejyé mbembe nkane gejamégé b̄oó ábánegé bwó. Abi ajoge mejóó Grek ab̄o ásoó matóó ne abi Hibru nnó áfwalege akwi andeé bwó né uno bi ákarege yendé bií. 2 Ne anḡbá Jis̄s afyaneapéa ákuú b̄oó Jis̄s ako ne ake ne ebwó, “Erofó chó nnó esé delyaá mangaré mekomejóó Es̄w̄o, depáne le dep̄ore menyéé mankaré. 3 Ne anḡmé sé, ndere elúmb̄o, eló nnó enyú déjyá b̄oó akeneama nnó ápyegé utóó ebi. Bóó bina abó mamb̄e abi b̄oó ako ákamé nnó awya gep̄o gelógeló ne ákaáge geno chánéné ne Mendoó Ukpea egbeé bwó matóó. 4 Ne esé anḡbá Jis̄s dechyege nyé geme se geko né mmye manene ne mangarege mekomejóó Es̄w̄o.”

5 Ne b̄oó ako áwúge mb̄o, matóó agó bwó. Ne ajya Stefan ayi áfyéé metóó ne Jis̄s d̄oó ne Mendoó Ukpea egbeé ji metóó. Abif̄o alú Filip ne Prok̄ar̄os, Nikan̄o ne Tim̄on, Pamenas ne Nikolýos ayi atané mel̄o Antiak ayi alaá

muú Jus. ⁶ Ebwó áchwó ne bós bimbó né mbe ushu anḡbá Jisós, ne anḡbá Jisós ánerε bwó amu mmyε anemmyε eta bwó.

⁷ Ne mekomejóó Eσωω akεne agyage, ne echomele bós Jisós ewé elu né Jerosale ewene ejye mbe, ne gejamégé ampyε upε Eσωω ákwólege ntó deporé Jisós.

Apyε Stεfen

⁸ Stεfen yina ayi ebwó abó ajya, alu muú yi mejé Eσωω ebó elu ne ji ne Eσωω achyεge ji uto apyε ufélékpá ne ukpekpe uno né metóó metóó bós. ⁹ Bós Jus fó áchwó, áló manyéé mbeé ne Stεfen. Ebwó ne áwya εcha mmyεmenene ewé akuú εcha bós bi átané defwé. Ebwó abó átané meló Seren ne Aleksanda ne abifo nto atané gebagé mewaá Silisya ne Esysa. ¹⁰ Ebwó ápulé mankwore depó tire Stεfen agare meti epó, getuge Mendoó Ukpea ebó εchyεge ji denḡare mejóó.

¹¹ Ne ebwó achyé bós fó unyielé nnó áchwó byó gebyó nnó ebwó abó áwuú nkane Stεfen ájóoge mejóó mebomebo ne Eσωω ne Mosis. ¹² Mechó ewé εsó bós matóó chóncho ne ákpakpa meló ne anlere mabé Eσωω. Ne ájye pyé Stεfen áchwó né mbe ushu echomele ákpakpa bós Jus. ¹³ Bós bina áchwó ne bós bifó abi ágaré gebyó ake, “Mende yina ajóoge mejóó mebomebo mbaá εcha upε Eσωω se yendé bií ne mabé Mosis. ¹⁴ Esé debó dewú ji ajóó ake, Jisós, mende Nasaret ammuú nyε εcha upε Eσωω

ne akworege nyε ntó gepoge meló geko eyi Mosis abó aleré εsé.” ¹⁵ Bós ako abi abó alu né εcha εso ewémbó, átó Stεfen amε mmyε ne ágé nnó ushu bi ukwóré úlú eke ebi ekiénné Eσωω.

7

Mekomejóó Stεfen

¹ Ne etukpe ampyé upε Eσωω egii Stεfen eke, “Unó bi bós bina ájóoge nnó úlú wáwálé?” ² Stεfen ashuú ebwó meko ake, “Antε ba ne anḡme ba wuúge, gemégé nnó gekwenege nte εsé Abraham awile gebu né meló Haran, Eσωω, Mfwa genbó aleré nya mmyε gébége Abraham abó alú né meló Mesopotemya. ³ Ne abó ajóó nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú byε ne meló wye, cho né meló ewé nlerege nyε wó.’ ⁴ Ténéténé yimbo, Abraham alyaá meló Chalda ajye jwóle né meló Haran. Ne nte Abraham ágbógé nya, Eσωω apyε Abraham nnó alyaá meló ewémbó achwó né meló ewé εsé delu mbo wye nana. ⁵ Ndere abó alu feé, Eσωω achyε fó ji ye ekeke melu mme nnó εbe ewu wó. Yémbó Eσωω anyémeno nnó achyεge ji meló ewena nnó εbé ewú ne upyáne bií. Eσωω abó ajóó depó ti gébége Abraham álá pó ye ne maá. ⁶ Ne Eσωω ama jóó ne ji ake, ‘Upyáne byε ubeé nyε anḡkéé né meló ewéchá, ubeé nyε nkane afwe ne bós áfwalege nyε bwó né usaá anḡme esaá. ⁷ Yémbó nchyεge nyε bós meló ewémbó gekpékpégé εfwyale

ne upyáne byε ulyagé melo εwémbo uchwó unóge me fa.’

⁸ Ne Εσωω abo achyε Abraham gepogé menomenyεé εwémbo eyi gelu manso nsó. Ne Abraham ábyégé nya Asek, ndo enée ékwónégé, aso ji nsó. Isek ntó asó nya maá wuú Jakób nsó ne Jakób ntó asó nya baá bi afyaneapéa nsó abi álú nto ukwene ante se abi nana.

⁹ “Ewyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé menḡmé bwó Josef ne ákpó Jōsep nkane mefwε né melo Ijip. Yémbó Εσωω abo abame wye ji, ¹⁰ ne aféré ji né εfwyale meko εwé ji abó agéne. Achyé ntó denḡa eti depyε Fero mfwa bós Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melo Ijip ne apelé ntó ula gepú bíí. ¹¹ Ewyágé emímí mesa akwé né melo Ijip chóncho ne melo Kanaan, bós ágé εfwyale dós ne ukwéne ante se upó nya ne menyéé. ¹² Ne Jakób awuúgé nnó menyéé alu né melo Ijip, ató baá bíí abi alu ukwéne ante se εwu. Ge ndo mbe ayi εbwó ájye εwu na. ¹³ Ne ndo ayifo yi εbwó ajye, Josef apyε aḡmé bíí akaá ji, ne Fero Mfwa bós Ijip ntó achwó kaá ula gepú Josef. ¹⁴ Ne Josef ató bós nnó ájyé se nte wuú Jakób ne ula gepú bíí uko áchwó jwólé né Ijip. Bós ula gepú bíí ako abó álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembo. ¹⁵ Jakób awuúge mbo, akpá ulagepú bíí uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante esé ála nya εwu ágbó εbwó ako. ¹⁶ Ewyágé bós

ákpá unkwó bwó, áfé né melo Shechem, ánií né manome ayi alu muú mataravé ne melu εwé Abraham abo anamé ne ḡka mbaá matoó Hamó nte Shekem.

¹⁷ “Gemεge nnó gébé gekwóné eyigé Εσωω áchwó pyε genó eyigé ji abo anyéméno ne Abraham, bós esé abi abó alu né melo Ijip, ája kpaá apwó amu. ¹⁸ Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi álá kaágé Josef. ¹⁹ Mfwa yina achwó ne defya mbaá bós sé. Afwalege εbwó ne apyéε bwó nnó abelégé baá bwó abi kókó né dafye nnó agbó. ²⁰ Wyε né gébé eyigembo ne ábyené ntó Mosis. Mosis abo alú maá yi alome uló dós né ame Εσωω. Aweé ji né ámfáá áléé né gepú bwó. ²¹ Ne gébége alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendée achwó akware ji, aweé ji ne asé nkane maá wuú. ²² Ne εbwó álere Mosis denḡare bós Ijip deko ne aweé abo alu gekpékpégé muú ne awya mekomejós meno melóméló, ne mempyε unó.

²³ “Mosis akwónege nya usaá aḡme upéa, ekwó ji metós nnó ajye gé aḡmé bíí; bós Isreli. ²⁴ Ndere ajyé, agé nkane muú Ijip fós atulege muú Isreli, achwó genḡá ne awá muú Ijip yimbo. ²⁵ Mosis abo aferé nnó aḡmé bíí abo ákaáge nye nnó Εσωω atóme nye ji nnó achwó féré εbwó né εfwyale. Yémbó akaá wó. ²⁶ Bíí uyyagé ama ajye gé bós Isreli apéa nkane amyε ne ate. Amua mangbaré εbwó ne ajós ne

ebwó aké, ‘Enyú delu aḡmé, demye ndé?’²⁷ Yémbó muú ayi abó akelé meḡmé wuú mpa, ammu Mosis ne agií ji ake, ‘Nde muú afyé wó nnó óbé Mfwa esé ne ópane depóré esé?’²⁸ ‘Ókelege ntó manwá me nkane óbó ówané muú Ijip yimbó njuú?’²⁹ Mosis awuúge mbó, efó ekwó ji metóó ne alyaá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá ewu, abá mendée, abyé baá ande apéa.

³⁰ ‘Usáá aḡmé upéa ukoóge, Mosis agé ekiénné Esówó né mewé ewé ebó elúle né genó. Ewena epye né mashwóne, kwókwólé ne mekwé Sinay.’³¹ Mosis agegé mewé ewémbó, ala meno mekpo fuú. Ne ndere ajye kwókwólé mangé ewu cháḡéné, Atá Esówó jóó efé ake,³² ‘Elé me Esówó ayi ukwene ante bye, Esówó ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakób.’ Mosis awuúge mbó, aló maḡweré ne efóó ne akelege sé mampé melu ewémbó.³³ Ne Esówó ama jóó ne ji ake, ‘Féré uno uka bye nende melu ewé ótené mbó elé melu ukpea.’³⁴ Me ngé gekpékpégé efwyale ewé áchyege bóó ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ebwó alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwó mféré ebwó né efwyale ewémbó. Nana cho, ntóme wó né Ijip.’

³⁵ ‘Ne Esówó ató Mosis yina nnó ájyé ábé memféré bóó Isréli né efwyale ne amá be mfwa bwó. Ji ne bóó Isréli abó ashya agií ji aké, ‘Nde muú afyé wó mfwa ne

mepane depóré esé?’ Ne nana Esówó abó ató ekiénné wuú ewé Mosis agéné nkane mewé né genóó eyigémbó nnó echye Mosis eshye mampye utóó bií.³⁶ Ne Mosis ajyé apye gejamége ufélekpá ne ukpékpé unó né Ijip ne alé féré bóó Isréli. Ama ppe gejamége ufélekpá né ebéé megelé, ne mashwóné ayi ebwó abó ábelé wye usaá aḡme upéa.³⁷ Wye Mosis yina ne abó ajóó ne bóó Isréli nno, ‘Esówó atóme nyé enyú Muú ekpávé wuú ayifó wye nkane atóme me ne atanegé nyé né ntone enyú.’³⁸ Ema elu wye Mosis yina ne ekiénné Esówó ebó ejóó mejóó ne ji né mfaá mekwé Sinay, gébége ji ne ukwene ante esé abó áchomé né mashwóne. Ne ekiénné Esówó ewémbó echyé ji mabe Esówó ayi alu te kwyakwya nnó achye ese.

³⁹ ‘Né gébé géfó ukwene ante sé bina akelege sé manwu Mosis ne áke ji ábelé babá, ne abó ákelege mankére né Ijip.’⁴⁰ Ne ebwó ájóó ne Erón aké, ‘Kwyé esé áló uka nnó ájámé esé meti, Mosis ayi aféré esé né Ijip, dekaá fó genó eyi gepyé ji né mfaá mekwé wó.’⁴¹ Ala mbó ákwyé meló uka ayi áfulé mpó, áwané menya, ápyéé upé ájele meló uka yimbó nkane uka bwó, ne matóó agóó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu.⁴² Ne Esówó agege mbó, ati meso ne ebwó ne alyaá ebwó nnó ápye nkané eji ebwó. Ne ebwó anoge mḡmées, mfaá, ne ambe

wye nkane ábó ásámé né ηwe
bóó ekpávé bií nnó,

‘Bóó Isreli, enyú dekene né
mashwone né usaá
anme upea,

dewane menya depyé upe,

yémbó depyé fó upe bimbó
né eta wa. ⁴³ Depye
le eta áló uka abi enyu
dekwyε ne amu.

Dekpane gétoḡé melo uka ayi
ákuu Molók,

ne dekpáne ntó membe melo
uka ayi ákuu Refan.
Né getú eyige na mbúu
nye enyú défé tete
dekoó Babilón.’

⁴⁴ “Ne nkane ukwene ante
ese bina ábó ála né mashwone
mbó ábó áwya gétoḡé upe
eyi geleré nnó Eṣṣwá abó
álú ne ebwó. Mosis ne abó
akwyé geto eyina wye nkane
eyige Eṣṣwá abó aleré ji nnó
apyε. ⁴⁵ Ebélegé baá bwó áse
gétóḡé upe eyigembó mbaá
ukwene ante esé bimbó, ákpa
geji gébéḡé ábó ákéné ájye
ne Joshua áfóḡe mme bóó
abi alu efeé. Ndere ájye,
Eṣṣwá alu bwó mbe abúú bóó
bimbó né maló. Ne geto yina
gela fa kpaá te gébé eyige
Mfwa Devid agbaré melo ewé.

⁴⁶ Devid abó alu muú yi Eṣṣwá
abó ájelé ji dáo. Né gébé géfó
ji anemnye nnó Eṣṣwá agó ji
aténé ji gepu, ji ayi alu Eṣṣwá
Jakób. ⁴⁷ Yémbó ele Solomun,
maá mfwa Devid, ne abó
aténé gepúḡé Eṣṣwá.

⁴⁸ “Yémbó epófo nnó Anyátá
Eṣṣwá ajwolege né upú ebi bóó
aténé, wye nkane Muu Ekpávé
Eṣṣwá abó asamé nnó Eṣṣwá
ake,

⁴⁹ ‘Mfaánebuú alu gelú ya ne
mme alu genó eyige
nnérege uka ba. Nde
gefóó gepú eyigé muú
akage atene nnó mbé
wye? Melu fó elu ewé
nkage jwole wye? ⁵⁰ Pó
me mbóó ne nkwyε unó
bina ukó?’

⁵¹ “Stefen ájḡḡé mbó, aké
ne ebwó, “Enyu antoó makpo,
ne bóó bi áneáḡe matóó,
enyú degbé matu eke bóó
bi ála kage Eṣṣwá. Enyú
deshya yendé gebé genó eyigé
Mendoó Ukpea ejḡḡe wye
nkane ukwéne ante enyu ábó
ápyé. ⁵² Muú ekpávé Eṣṣwá fó
alu ayi ukwene ante nyú abó
álá kelé manchó ji genwá wó?
Abó áwá bóó bi Eṣṣwá atomé
nnó ábó mbe áḡaré nnó Maá
utóó Eṣṣwá ayi wáwálé achwá.
Ne achwóḡé enyú dechyé ji
mankwá ne dewá ji. ⁵³ Wye
enyú abi depye mbó ne debó
deselé mabe ayi makiénné
Eṣṣwá áchye enyú ne nána
deshya mambélé aji.”

Awá Stefen ne mataá

⁵⁴ Bóó kpakapa melo áwuge
depó etiré Stefen ajóó, nchye
anwyóné ebwó, ame áḡelé
ebwó mekpo. ⁵⁵ Yémbó
Stefen ape nfaánebuú domeé,
Mendoó Ukpea egbeé ji metóó
ne agé genḡbḡge Eṣṣwá ne
ama ḡe Jisós nkane aténé né
egbe ebwónyε Eṣṣwá. ⁵⁶ Ne
Stefen aké, “Peḡe degé, ḡḡé
mbó memombi mfaanebuú
enené, ne Maá Nte Mek-
waá aténé né egbe ebwónyε
Eṣṣwá.”

⁵⁷ Awuúḡé mbó, áḡbé amu
matu, ádo elúlú, awó achwó

ji mmye áḡbaré ji, ⁵⁸ ája ji, áfé mekpó meti, álo mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne bós abi ábó ámalé Stēfen mechó mmye, áferé mandeé bwó áchye gesagé muú ayi ákuú ji Sól ne álo Stēfen mántó. ⁵⁹ Ne nkane átome ji, Stēfen anemmye áké, “Atá Jisós se mendoó wa.” ⁶⁰ Ewyágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Atá Ofyegé fó bós bina mmu metós né gabo ayi ebwó ápyé mbó.”

Ajógé mbó metós ekwé, ne Sól atené efé akamege ne mekpó nnó áwá ji.

8

Sól aklege manchó genwágé bós Jisós

¹ Wye né bii bimbó, bós álo mankelé mati manchó genwágé bós Jisós né Jerosale. Ne ebwó ábó átyaá áfé né gebagé mewaá Judiya ne Samariya. Wye anḡbá Jisós ne áláa né Jerosale. ² Nkane Stēfen abó agbó, bós fó abi ánoge Ešwó abi áláa né Jerosale ákpá genkwó ji anii ne ali ji ne gekpékpégé mesóme. ³ Yémbó Sól amyé ele nnó áni mbwe bós Jisós ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né denó.

Filip Agaré Mekomejó Ešwó né Samariya

⁴ Ne bós anḡkwolé Jisós abi ábó átyaá, ákene malumalu ágarege mekomejó Ešwó. ⁵ Filip abó ashulé áfé né meló Samariya ewé kpaá, ágarege depóre Muú yi Ešwó akweré ji elá gefwa. ⁶ Bós áwuú depó

etire ji ajóge, ne ágé gejamégé ufélekpá ebi ji abó apye, ne áta matu ákelege nno ágarege wye ebwó garege. ⁷ Ne aló nchye átanenge gejamégé bós mmye ákalege, ne bós átoógé. Bós uchanchi ne ubwéré bós átoó ntó ⁸ Ne bós meló ewémbó álú ne gejamégé nechóchó.

⁹ Mende fó abó alu efé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea megya te gachi ne bós Samariya ako ála mano mekpó fuú. Ne asele geme ji nnó alu menó muú. ¹⁰ Bós ako, ambané ne bós kpakpa átá matu awuú genó eyigé Simun ajóge, ebwó áké: “Mende yina awya uto Ešwó ebi upwó amu.” ¹¹ Ne ebwó afworege wyembó néndé abwólége me ebwó te gachi né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achwógé, ágarege bós abya melóméló nkane gefwage Ešwó gelu, ne depóre Jisós Kras, bós ákamé ne ji andeé ne ande ne áwyaá bwó manaá Ešwó. ¹³ Simun jimbós ntó áfyéé metós ne Jisós ne áwyaá ji manaá Ešwó. Ne ji ajwolé fií ne Filip, agene ufélekpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne áláa meno mekpó fuú.

¹⁴ Ne anḡbá Jisós abi abó áláa né Jerosale, áwuúge nnó bós Samariya nto ákamé mekomejó Ešwó, átó Pita ne Jon ewu. ¹⁵ Ajyegé, ágé bós bi ákame ne Jisós ewu ne álo manemmye nnó Ešwó átó bwó Mendoó Ukpea, ¹⁶ néndé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwó mmye. Abó áwyaá ebwó

manaá Ἐσωω mamímamí nkane b̄óó bi ákw̄olege Atá Jis̄s. ¹⁷ Pita ne J̄on ánerege manemmye, ánéré ebw̄ó amu mmye ne Mendoó Ukpea echw̄ó ebw̄ó mmye.

¹⁸ Simun agégé nkane anḡbá Jis̄s ánéré b̄óó amu mmye ne Mendoó Ukpea ekpené ebw̄ó mmye, achyé ebw̄ó nka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nnerégé muú ebw̄ó mmye Mendoó Ukpea ekpe ji mmye.”

²⁰ Ne Pita ajóó ne ji aké, “Echye w̄ó onó ne nka jye. Oféré nnó muú akage na echye Ἐσωω ne nká? ²¹ Ob̄ó mech̄ó né utóó ebi w̄ó, nende metóó wye ep̄ó pópó né mbe ushu Ἐσωω. ²² Ne nana kw̄ore metóó wye né ubobo unó bi oferege, ne onemmye nnó Ἐσωω ajinte gabo yina ayi oméé mampye. ²³ Nge nnó okíí f̄ó galógáló, ne gabo awé w̄ó nkane muú denó.”

²⁴ Ne Simun akw̄ó Pita ne J̄on mata nnó, “Ebw̄ó ánemmye mbaá Atá Ἐσωω nnó ekage geno gemá eyige ebw̄ó ajóó gepyé ji.”

²⁵ Pita ne J̄on ánérégé mangaré mekomejóó Ἐσωω, áló mankééré né Jerosale. Ne ndere ájyé, ágarege abya Ἐσωω melóméló né gejamgé maló b̄óó Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jis̄s

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Ἐσωω echw̄ó ejóó ne ji eké, “Kwili, shule ojyé né nte meló. Okwonégé ewu, kwólé meti ewé etane Jerosale ejye

Gasa. Meti ewé ji ajogembo b̄óó ákéné sé wye d̄óó d̄óó.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mb̄ó ashule afé ewu. Agé mende f̄ó abo ajye nóge Ἐσωω né Jerosale, akerege né mekw̄ó wuú, ajw̄ole né mboó gese uka upea ayi géjuná ne gejame. Abó alu muu kpaá né meló Etopya ji agbarége egb̄oḡoló mekwa nka ewe Kandise Mfwa mendée ayi abóó meló ewémbo. Abó ajw̄ole ajoge nwe ayi Asaya muu ekpavé Ἐσωω asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ejóó ne Filip eké, “Ke chó bané mboó gese yimbo.” ³⁰ Eféé ne Filip abó ajye bané ji ne awuú ndere mende yimbo ajoge nwe Asaya. Filip agíí ji aké, “Okagembo genó eyige ojoge?”

³¹ Mende yimbo aké, “Mpye mb̄ó nnó ne nkaá ayi muú álá p̄ó mangaré me ula w̄ó.” Ne akuú Filip nnó akw̄ó mfaá mboó gese, ajw̄ole ne ji. ³² Melu nwe ewé ji ajoge mb̄ó eké, “Abó alu nkane egonme ewé ágbaré ájye wá, ye mankale ekále w̄ó wye nkane maá egonme ayi ákpálege ji bya mmye álá kálégé. ³³ Achyé ji mekpo genóó ne ye muú yi apané mpa wú cho apó. Wáa akuú nyé mabo baá bii nkane áchóó mb̄ó ji genwá?”

³⁴ Muú kpaá yimbo agíí Filip aké, “Garé me, Muú ekpavé Ἐσωω yina ajoge mb̄ó depó ti getuge wáa? Ajogémbo le ne geme jii waá ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip alo mangaré ji né nwe yina, abya melóméló ayi akéné atúu ne Jis̄s.

36 Ndere ákene ájyé, ákwóné mbaá yi nnyi nélú, muú kpaá yimbó ake, “Gé nnyi na, ndé gemage gbé nnó òwyaágé me manaá Èsòwò?”
37 [Filip ashúú ji meko aké, “Mbòge òfyégé metòó meko ne Jisós nkage wyaá wò manaá Èsòwò”. Ne ake: “Nkame nnó Jisós alu Maá Èsòwò”.]

38 Ne Muú kpaá yimbó aké ápye mboó gese atené èbwó ne Filip áshulé áfé né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Èsòwò. 39 Èbwó átánégé mmu nnyi, Mendoó Ata ekpa Filip ayi mende yimbó alá ge sé ji wó. Yémbó akéné wye ajye ne nechóchó. 40 Filip ake apele agé nnó ji alu né Asotus, ne akene ajye, agarege abya melóméló né malò ayi álú né gebagé mewaa éyigembó kpaá te akwóné melò Kaisaria.

9

Sòl akwóré akame ne Jisós

1 Yémbó Sòl alú tóme èshye, afelege bóó Jisós amé nnó awane èbwó, nká wu ne ajye agé etukpe ampyé upe Èsòwò, 2 nnó asá bò òwe ató né macha mmyemenene bóó Jus áyi álú né melò Damaskós nnó mbògé ajyégé agégé bóó bi akwòlege meti Jisós, apye bwó, awé, achwó ne èbwó né Jerosale.

3 Ndere alya ajyé, gébége ale kwókwólé ne Damaskós wye mbélépó genjgbó gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. 4 Genjgbó éyimbó gékpégé ji amé, akwé mme ne awú nkane muú fò akuú

ji aké, “Sòl, Sòl, ndé òkelege manchó me genwá?”

5 Sòl agií aké, “Wò waá Atá?” Meko yimbó aké, “Èlé me Jisós ayi òkelege manchó ji genwá. 6 Yémbó kwili ka, kwóné né melò èwémbó, eféé ágárege nyé wò geno eyige òbóó mampye.”

7 Bóó bi ábó akéne ne Sòl áwúgé meko yimbó, agé muú fò wó, matye mawá bwó meno. 8 Sòl akwilege tené, agéné sé mbaá. Agbaré ji èbwó áfé ne ji né Damaskós. 9 Abelé ndò eléé né melò èwémbó, ye mbaá agené, menyéé anyéé, manaá anyú.

10 Muú Jisós fò abó alú né Damaskós yimbó ákuú ji Ananya. Ne bíí fò agé Jisós né amé gejyá, ne Jisós akuú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashúú ji meko aké, “Atá gé me na.”

11 Ne Jisós aké ne ji, “Kwile ka, òjyé né menò meti ayi ákuú nnó Cho. Òkwónégé né gepú Judas, gií mende fò ayi atané melò Tasós, ákuú ji Sòl. Alu eféé anenemmye, 12 ne abó agé amé gejyá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwó nere ji amu mmye nnó ama ló mangéné.”

13 Yémbó Ananya aké, “Atá, gejamégé bóó ágaré mé me nkane mende yina akelege maníí mbwe bóó bye né Jerosale. 14 Ne anóó baá áchyé ji uto nnó áchwò pye bóó ako bi anenemmye ákuú mabó mye.”

15 Ne Atá Jisós aké ne ji, “Chó wye èwu néndé njya mende yimbó nkane

muú utóó wa nnó agaré mekomejóó wa mbaá bóó abi alá pó bóó Jus ne afwa bwó ne bóó Isrèli ntó. ¹⁶ Me nIerege nye ji nkane ábóó mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya ajye kpé mmu gepú eyigé Sól alu wye, anéré ji amu mmye ne ajóó ne ji aké, “Menmé wa Sól, ele Ata Jisós ayi óóó ógené né meti gébége óchwó fa, ne atómé me nnó nchwó mpye wó óma ógené ne nnó Mendoó Ukpea echwó kpe egbeé wó metóó.” ¹⁸ Wye tenétené yimbó, Sól awuú unó fó éké ufá meshuú utané ji amé ne aló mangéné. Ne ak-wili ka, áwyá ji manaá Esówó. ¹⁹ Ne ama lo menyéé manyéé, anyege abó eshye.

Sól agaré mekomejóó Esówó né Damaskós

Sól abélé mboó ndó né Damaskós ne bóó Jisós, ²⁰ afé tenétené né macha mmyemenene bóó Jus, agarege bóó nnó Jisós alu Maá Esówó.

²¹ Bóó áwúgé mbó, epwó ebwó uto ne ágigé ate áké, “Pó mende yi akéne, awáne bóó bi akwólege Jisós né Jerosale na? Pó achwó fa manwé bóó ájye ne ebwó né Jerúsale?”

²² Yémbó Sól ajye wye mbe, agarege mekomejóó Jisós ne eshye ne apye bóó ákaá né gejamégé mati nnó Jisós alu Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. Éwémbó epye bóó Jus abi álu eféé né Damaskós ápó sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebélégé gejamégé ndó, bóó Jus áchomé ásó mala manwá Sól. ²⁴ Yémbó Sól

áwuú geju nnó bóó Jus ájwólé né mano genkagé meló, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémbó bóó bi akamé mekomejóó Sól, áse ji utuú uma, afye né gésá, ápye ji achyá mfaá genka, áshulé ji mme nnó abó ajye.

Sól afé né Jerosale

²⁶ Sól akérége né Jerosale, afé mancho ne bóó Jisós, ebwó abó néndé ebwó ákamé fó nnó Sól áfyéé metóó ne Jisós wó. ²⁷ Yémbó Banabas achwó se ji, afé mbaá anjgbá Jisós. Ne agaré ebwó nkane Sól agené Atá Jisós né meti Damaskós, ne nkane Atá Jisós ajóó mejóó ne ji. Ama garé nkane Sól abó agaré depó étire Jisós gbógónó né meló ewémbó. ²⁸ Eféé aló mankené ne bóó Jisós ako né Jerosale, agarege depóré Jisós ayi alá pó ne efó. ²⁹ Gébé eyi gefó, Sól agarege bóó Jus abi ajóge Grek ne anye mbeé ne ebwó né depóré Jisós. Ne ebwó ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bóó Jisós áwúgé geju eyigembó, áse ji áshulé afé né meló Kaisaria ne até ji nnó ajye meló Tasós.

³¹ Né gébé eyigembó machomele bóó Jisós ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilíi ne Samariya ápó sé ne efó metóó. Ebwó ánóge Esówó ne áwuú le mekomejóó wú. Mendoó Ukpea efyéé bwó eshye ne machomele bwó áwene ájye mbe.

Pita afé né meló Lyda ne meló Jopa

³² Pita abó akene malómalo agene bóó Esówó. Ne bíí uma

afé né melo Lyda mangé bós Jisós abi alu ewu. ³³ Efée agé mende fò ayi amee uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né anmé anee. ³⁴ Ne Pita ajós ne ji aké, “Enias, Jisós Kras aló mampye wó nnó otóó, kwili ka, pwi gébo jyé.” Tenétené yimbo Enias akwili ka. ³⁵ Ne bós ako abi alú né Lyda ágégé nnó mende yimbo atóó, ébwó áfyé matós ne Jisós wyembó ntó ne bós bi álú né gebage mewaá Sharón áwuúge mbó áfyé ntó matós ne Jisós.

³⁶ Mendée fò abó alu né melo Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utóó Jisós. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó Dokas, ula utené nnó mekwóbu.) Abó apye galógáló yendegébé, apoóge ubyá bós. ³⁷ Né gébé eyigémbó, akwé nemée, ala mbó agbó. Ne áshwóné genkwó ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eyóh. ³⁸ Jopa yina alu kwókwólé ne Lyda. Bós Jisós áwuúge nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyégé aké ne ji, “Nte esé, chwó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ébwó. Akwónégé áse ji akwó mfaá eyóh. Ne akwi andée ako abi alu efée, áchomé áno ji mme, álili álerege Pita ufós mandee ayi Dokas ájomé ébwó gébége ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ébwó ako atané dafye, ató manó mme anenemye mbaá Esówo. Eké ewyage ape genkwógé mendée yimbo ama ákuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene ame, agégé Pita, akwili, ajwólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji

ébwó, apoó ji akwili téné. Ákuú bós Jisós ne akwi andé bimbó, áchwógé achye ji eta bwó ⁴² Bós ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejamé áfyé matós ne Ata. ⁴³ Ne Pita ábelé gejamégé ndó né Jopa né gepúge Simun, mende yi apame mekómenya.

10

*Ekiénné Esówo égaré
Kónelyos nnó áló Pita achwó*

¹ Mende fò abó alu né melo Kaisaria. Ákuú ji Kónelyos. Abó alu muú kpáá bós bee né melo Rom. Ji ne anyáne uchome bós bee ebi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne bós dachi wú ako, ánoóge Esówo. Anenemmye yendégébé ne apye galógáló dós mampoó bós Jus abi álú mbya. ³ Bii fò genógé kálánká eleé ne nwómésé, agé ame gejya nkane ekiénné Esówo echwó kuú ji nnó, “Kónelyos.”

⁴ Efo ekwó ji metós ne ató ewu ame mmye agii aké, “Atá ndé”?

Ekiénné Esówo eshuú ji meko eké, “Esówo awú mmyemenéné jyé ne agé ntó utóó ulsuló ebi opye ne atée wó. ⁵ Nána tó bós ájyé né meló Jopa, ákuú mende fò ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwólege ne Simun, mende yi apame mekómenya. Gepú jíí gelú né mbale ebeé mega.” ⁷ Ekiénné Esówo ejógé mbó ekwili efé, ne Kónelyos ákuú bós utóó bii abifo apeá ne ákuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Esówo. ⁸ Ébwó

achwógé agaré ebwó yendé genó eyi gebó gepyé ji ne átó ebwó né Jopa.

⁹ Bii ujjágé, bós bimbó átané áfé, ne kálánká efyanepéa eké ekwonege, ebwó ale kwókwólé ne Jopa. Gébé eyigémbó ntó Pita abó akwó mfaá eyóḡ manemmye. ¹⁰ Ne mesa aló mamye ji, akélege menyéé manyéé, yémbó menyéé alú gambé. Gébé eyigémbó ne abó agené ame gejjá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefó eké gekpekepege gebagé ndé getané mfaá, geshúlege eké ágbaré geji né manjú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbó ufós menya ufós ufós, mmyó ne denywóné delú wye. ¹³ Ne awuú meko muú fó aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Nḡba Atá, te ntané aló nlú ganye genó eyigé ebeé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbó ama jóó ne ji aké, “Pita, oshyagé fó geno eyige Esowó ake gelóme nnó gelómé fó.” ¹⁶ Meko yimbó ajóó ne ji né manáne aléé, ne geno yimbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu férege ula ame géjya ayi ji agené, bós bi Kónelyos ábó átómé, ákage gepúgé Simun, áchwó téné né menó gébámé. ¹⁸ Ebwó ágií aké, “Menké fó alú fa ayi akuú ji Sinun Pita?”

¹⁹ Ndere Pita alu férege ula ame gejjya ayi ji agené, Mendóó Ukpea eké ne ji, “Ge, ande fó aléé alu dafye, ápéle wó. ²⁰ Kpóme mmye, oshúlé

ojye ne ebwó, ochoge gébé néndé me ne ntómé ebwó eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashúlé, ajye báne ande bimbó aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mechó enyu dechwó?” ²² Ebwó áshuú ji meko aké, “Elé Kónelyos, muú kpaá bós bee ne atomé esé nnó dechwó kuú wó. Ji alu muú metós melóméló ne anóge Esowó ne bós Jus ako aféége ji. Ekiénné ukpea echwó gare ji nnó akuú wó ochwó né gepú ji nnó ji awuú mekomejóó wyé.”

²³ Ne Pita ase ebwó, ájye béle ne ji.

Pita gare mekomejóó Esowó né gepúge Kónelyos

Ujjágé, Pita ne ande bimbó áló manjye ne bós bifó bi ákamé ne Jisós abi álú meló Jopa áfé ntó ne ebwó. ²⁴ Akéne wye ájye, ujjágé áke ákwóné meló Kaisaria. Ne Kónelyos abó akuú bós ula gepú bii ne ajeé bíí ne ebwó ako ábó ájwólé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwó kpé mmú, Kónelyos ajye bane ji, ató manó mbe ushu wuú, aló manogé ji. ²⁶ Yémbó Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wó.” ²⁷ Kónelyos akwili ka, Pita aló manjóó ne ji ajye mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejamégé bós áchomé. ²⁸ Ne ajóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá chánéné ebé esé bós Jus eké muú Jus achónégé fó menyammye wuú ne muú ayi alá pó muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémbó Esowó aleré me nnó mbyágé fó muú ye manshye

ji nnó alóme. ²⁹ Ne nchwó nkane okuú me ye gébé nchwó wó. Nnó okage garé me ula bi okuú me?”

³⁰ Ne Kónelyos ashuú ji meko aké, “Ndo ele ení né gefó gébé yina kálánká eléé ne nwómésé, mbó nlú mmu nnenemmye. Eké ewyage ngé mende fó ayi afye mandeé yi áshwánege, achwó tene me mbé ushu. ³¹ Akuú me aké, ‘Kónelyos, Esowó awuú mmyemenene jyé ne atée nkane oṗóoge ubyá bókó yendégébé. ³² Tó muú fó né meló Jopa ajye kú mende fó ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jíí gelu né mbale ebéé mega’. ³³ Ne nwuúgé mbó ntó bókó téneténe nnó áchwó ákuú wó, eló ndere ochwó. Nana gé, ese delu né mbé ushu Esowó degili nnó dewuú unó uko ébi Atá agaré wó nnó oḡaré esé.”

³⁴ Ne Pita ajókó aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Esowó apó fó ne anḡyá ne bókó bifó. ³⁵ Mbógé muú anóge Esowó ne ake apye unó bi úlú cho ye atané le ndé geba, Esowó asele ji nnó alu muú wuú. ³⁶ Enyú debó dewuú ntó mekomejókó ayi Esowó atómé mbaá bókó Isréli nnó Jisós Kras ne alu muú yi abó achwó pye bókó ábé nesó ne Esowó. Kras yina ne alu Atá yi abókó bókó ako. ³⁷ Mekomejókó ayi abó akwólé ayi Jón abó agaré ne awyaáge bókó manaá Esowó. Mekomejókó yina áló né Galilií aké akwóné maló bókó Jus ako.

³⁸ Enyú dekaá nkane Esowó abó ajyá Jisós ayi Nasaret, apye Mendoó Ukpea echwó ji mmye ne ama chyé ji uto. Aké mbaá meko apye galógáló, aféré bókó bi alu né amu danchomeló apye ebwó atóo. Ne Esowó abó alu ne ji. ³⁹ Esé delú bókó bi dekpané amé degené unó uko ébi ji apye né Jerosale ne maló bókó Jus ako. Ne bókó Jus áwó ji mfaá gekwa, ne áwá ji. ⁴⁰ Yémbó ndó eléé ekwónégé, Esowó apye ji akwile né negbo ne apye Jisós aleré mmye mbaá bókó. ⁴¹ Ne bókó ako fó ágené ji wó, elé esé bi Esowó abó ajyá nnó meso gébé degarége mekomejókó wuú ne degené ji. Esé debó denyé ne denyú ne ji gébége Esowó apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnó degarege mekomejókó mbaá bókó, nnó Esowó ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bókó bi alu abé ne abi agbó. ⁴³ Wye Jisós yina ne bókó ekpávé Esowó ako abó agaré nkane ji alu, nnó muú afyegé metókó ne ji, Esowó ajige nye nte gabo yi muú yimbó apye getúgé Jisós.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bókó bi alá pò bókó Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájoge ne bókó ako bi alu eféé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bókó bi ákamé ne Jisós abi abó áchwó ne Pita, álu bókó Jus. Awuúgé nkane bókó bimbo ájoge ufókó mejókó, áfégege Esowó nnó aneá dókó. Ala mano mekpo fuú nnó Esowó achyé

εχye wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bós abi alá pò bós Jus. Ne Pita ajós aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bós bina mmye wyε nkane ebó echwó eta esé, nnó muú fò akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esowó?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esowó né mabó Jisós Kras. Ewyagé bós bina ákwó Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndó.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kónelyos

¹ Ebélegé anḡbá Jisós ne bós Jisós ako, abi álú né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bós abi alá pò bós Jus ákamé ntó mekomejós Esowó. ² Ne gepógé bós Jus gelu nnó ábó mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Esowó. Ebélegé Pita akérége né Jerosale, bós Jisós abi ágbaré gepó eyigémbó álo manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ojye mbaá bós bi alá sò ebwó nsó wó te onyé menyéé ne ebwó?”

⁴ Ne Pita alo mangaré ebwó unó uko bi ubó upyéé, gema, gema aké,

⁵ “Ndere mbó nlu né melo Jopa, nnénemmye, eké ewyage ngé ame gejya nkane genó fò getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu eké gekpékpégé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téne kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbó, ngé ufós menya ufós ufós, ebi bós asée, eyi mewaá, eyi melo, ne eyi nnyi ne denywóné. ⁷ Ne

nwuú meko muú fò akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nyε.’ ⁸ Nké, ‘Nḡba Atá, te ntané aló nlu danyε genó eyigé ebé esé eshyá’. ⁹ Ne meko yimbó ama jós ne me aké, ‘Pita oshyagé fò geno eyige Esowó ake gelme nnó gelómé fò’. ¹⁰ Meko yimbó ajós né manáne aleé ne geno eyigémbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wyε né gébé eyigémbó, ande fò áléé áchwó ne gepú eyigé mbó njwólege. Muú fò né Kaisaria ne abó atómé ebwó nnó áchwó ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea eké njye ne ebwó, mbege fò né anḡyá. Ne anḡmé bina akéné abi átané melo Jopa, akwale me defé né gepúge Kónelyos. ¹³ Ne dékpégé mmu, Kónelyos alo mangaré esé nkane ji abó agené ekiénné Esowó né gepú jí. Egaré ji nnó ató muú fò ajye né Jopa, ákuú mende fò yi mabó mií amibó makamege Simun, ¹⁴ ne achwóge, agarege nyε ji ne ekwó wuú mekomejós ayi aférege nyε ebwó né efwyale gabo. ¹⁵ Ne nlo mangaré mekomejós Esowó, ndere njoge, Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wyε nkane ebó nya mbe echwó eta esé. ¹⁶ Ngégé mbó, ntée genó eyi Atá Jisós abó ajós ne esé nnó, ‘Jón abó fyé bós né nnyi yémbó Esowó afyéé nyε enyú né amu Mendoó Ukpea.’ ¹⁷ Ne mbóge Esowó achyé bós bimbo gefoge echye ewé ji abó achyé esé gébége defyéé matós ne Ata Jisós Kras, me nlu waá mangbé ji nnó apyége geno

yi gejeé ji metóó.”

¹⁸ Bóó bina áwúgé mecho ewé, matóó akwené bwó ne álo mamféé Esówo áke, “Mbó ewé etene nno Esówo achyé bóó abi alá pó bóó Jus gébé nno ákwóré matóó ne ábó genjáwá.”

Mekomejóó Jisós áke akwóné né Antiók

¹⁹ Ndere ábó achyége bóó abi ákamé ne Jisós efwyale gébégé áwáné Stefan, epye ebwó átyaá malómaló. Abifó áfé meló Fonisiya, abifó áfé meló Syaprós ne abifó áfé Antiók. Ajyégé mbó, ágarege abya Jisós wyé mbaa bóó Jus. ²⁰ Bóó Jisós bifó átané né meló Syaprós ne Seren, áfé ntó né Antiók. Akwónégé ewu, ágare abya Jisós mbaá bóó Grek. ²¹ Esówo apóó bwó dóó ne apye gejamégé bóó áfyéé matóó ne Jisós.

²² Ne echomele bóó Jisós abi alu né Jerosale, áwuúgé abya yina, átó Banabas né meló Antiók. ²³ Banabas ajyégé ewu, agé nno Esówo aléré ebwó ulóó melu dóó, metóó ego ji, afyé bwó ako eshye nno, “Agbarégé depóré Jisós metóó ema. ²⁴ Banabas yina alu muú yi awya gepó gelógeló, uto Mendoó Ukpea ujá ji mmye ne áfyéé metóó ne Esówo.” Gejamégé bóó áma ákamé abya Jisós né meló Antiók ne echomele bwó ewéne ejye mbe.

²⁵ Ebélgé Banabas ajye kéle Sól né meló Tasós. ²⁶ Agégé Sól, ase ji, ebwó áfé né Antiók. Abelé eféé nme kpogele ne echomele bóó Kras, álérege gejamégé bóó

depóré Esówo. Elé né Antiók ne álo mankuú bóó bi ákamé ne Jisós nno *ánkwólé Kras.

²⁷ Né gébé eyigembo bóó ekpávé Esówo fó átané Jerosale áshulé áfé né Antiók.

²⁸ Ne Mendoó Ukpea epye muú bwó ama ayi akamege Agabos akwile ka, agaré nkane mesa akwéne nyé mme meko. Ne ebélgé mesa yimbo akwé gébégé Klodyos alu mfwa né Rom. ²⁹ Ndere bóó Jisós abi álú né Antiók ábó áwuú mekomejóó yina, áke, “Yéndemuú áchwó nká nkane ji awya, ebwó apóó anmé bi alu né mme Judiya.” ³⁰ Ebwó ánywérégé nka yimbo, átó Banabas ne Sól nno ájyé áchyé ákpákpá echomele bóó Jisós né Jerosale.

12

Mfwa Heród apye bóó Jisós ágé efwyalé dóó

¹ Né gébé eyigembo, mfwa Heród alo mankéle mati manchó genwágé bóó bifó abi álú né echomele bóó Jisós.

² Agaré nno áwá Jemsi menjme Jón ne aparaja. ³ Mfwa Heród, agégé nno ego bóó Jus matóó, agaré ntó nno ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bred ayi alá mualé. ⁴ Apyege Pita, áfyé denó, ne ábéle bóó bee matoó aneé nno ábámé ji, yendé ntoó neluú bóó ani. Heród abó ashu abelé nno epaá kwyakwya defwe ekogé, asele Pita afé mbe ushu bóó nno ápa mecho wuú. ⁵ Ndere Pita alu né denó, echomele bóó Jisós

ánenemmye dós mbaá Esòwò ne eshye yendégébé né getú ji.

Ekiénné Esòwò eféré Pita né denò

6 Né utuú bi Heròd abó ashuú nnó uyjage aférége Pita né denò, ápa mpa wuú, Pita abò abelege metòó metòó bós bee apea. Ebwó ábó awé ji amu ne bò mkpòkòvé apea. Bós bee bifó álú dafye ábáme gepúgé denò. ⁷ Wyé né utuú bimbò ekiénné Esòwò ekwó mmu gepúgé denò mbélépó, ne mbaá meko agené. Enyigé Pita né nenkós, Pita apée gejyá, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbò bò mkpòkòvé átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jós ne ji eké: “Fye mandeé jyé ne unó uká bye, ówé ekanda ókwólé me.” ⁹ Pita akwólé ji ne ndere ebwó átanege dafye, ji akaá fò nnó geno eyige ekiénné Esòwò epye eta wú gelú wáwálé wó, aferé nnó agéné mbò le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbò ákoó ntoné bós bee eniné mbe, ama koó eniné nekwòlege, ne áchwó kwòne nana né menombi genká ewé elu gesegese, ònenégé ewu ne ófé mbe melò. Menombi ewémbò enené ewu ambós, ne ebwó átané dafye. Akégé gachye, ekiénné ewémbò elyáá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akérégé né defós ti aké: “Nkaá wáwálé nnó Ata Esòwò átó ekiénné wuú nnó echwó féré me né amu Heròd ne uno bi bós Jus abó ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebò gepyé ji, afé né gepúgé Meri ayi alu mma Jon Makós ne gejamége bós ábó áchomé eféé ánénemmye mbaá Esòwò.

¹³ Adogé menombi, genka, mesò mendée yi apye utóó né gepú yimbò achwó gii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Akaágé nnó gé meko Pita mbò, metòó ego ji dós te ajinte manene menombi, abó ajye garé bós bimbò nnó Pita alu mbò dafye. ¹⁵ Ebwó aké ne ji, “Ómée gebwò.” Yémbò atome wye eshye ajoge nnó élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndófó elé mekpée wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátye mawa ebwó meno. ¹⁷ Pita akpége mmu, afu ebwó ebwò nnó akwéné mejós. Ne alò man-garé ebwó nkane Esòwò aféré ji né denò. Anérégé ake: “Agaré Jemsi ne bós Jisós bifó ntó.” Ne atané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bii uyjagé bós bee álo mankelé Pita ne ágé ji wó, matós atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige geme gebwó aké: “Nde gepye ne Pita?”

¹⁹ Mfwa Heròd awúgé mbò, ató bós nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bós bee bimbò, agii bwó bò nkwe. Anérégé ake ajye wá ebwó. Epyégé mbò Heròd alyá gebagé Judiya afé kpé né melò Kaisaria.

Negboné Mfwa Heròd

²⁰ Né gébé eyigémbò, mfwa Heròd abò awamege

* 12:15 Elú wáwálé nnó: Ekiénné Esòwò Pita.

ne bɔ́ó Tiya ne Sidɔ́n. Bɔ́ó bimbɔ́ ácho, áchwɔ́ mangé ji. Achwɔ́gé ábó mbɛ ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ebwɔ́ áké ji anɛ mfwa mmyɛ, nnó ebwɔ́ abɛ né nesɔ́, nendé menyéé atanegé le né melɔ́ mfwa.

²¹ Bii ɛbi Mfwa Herɔ́d abɔ́ akwye ukwɔ́nege, afye mandeé gefwa jíí, ajwólé né geluɔ́, agare bɔ́ó bimbɔ́ mekomejɔ́. ²² Ne ebwɔ́ álɔ́ mankalé áké: “Elé ɛsɔ́wɔ́ ne ajɔ́ge epófɔ́ mekwaá.” ²³ Tenétené yimbɔ́ ekiénné ɛsɔ́wɔ́ ɛchwɔ́ ḡmé mfwa Herɔ́d nemée mmyɛ gétúgé álá shuú enogé ɛwémbɔ́ mbaá ɛsɔ́wɔ́ wó. Bɔ́ dámmwólé ányɛ ji mbwi unɛ, agbó.

²⁴ Ye nkane depɔ́ tire na depye, mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́ awene ajye mbembɛ, ne gejamégé bɔ́ó áfyéé matɔ́ó ne Jisós.

²⁵ Ndere ábó átómé Sɔ́l ne Banabas né Jerosale, ebwɔ́ anéré utɔ́ó bwɔ́ gébégé akerege né Antiak, áse Jɔ́n Makɔ́s áfé ne ji.

13

Ató Banabas ne Sɔ́l

¹ Bɔ́ó fɔ́ ábó álú né ɛchomele bɔ́ó Jisós né Antiak, abi fɔ́ álú bɔ́ó ekpavé ɛsɔ́wɔ́ ne abi fɔ́ álú anleré ebwɔ́ álú: Banabas, Simyɔ́n ayi ákuú ji Niger ne Lukíɔ́s ayi atané melɔ́ Seren ne Manɛn ayi ebwɔ́ ne mfwa Herɔ́d áwéné mbaa ama ne Sɔ́l. ² Né gébé gefɔ́ bɔ́ó Jisós bimbɔ́ ako álya menyéé kpékpé, áfége ɛsɔ́wɔ́. ɛwyágé

Mendoó Ukpea eké ne ebwɔ́: “Férege Sɔ́l ne Banabas né geluage nyú ájyé pyɛ utɔ́ó bi njyá ebwɔ́ nnó ápyé.”

³ Ne áwuúge mbɔ́, áma lyaá menyéé kpékpé, áne mmyɛ mbaá ɛsɔ́wɔ́. Anérégé, áneré ebwɔ́ amu mmyɛ ne átó ebwɔ́ nnó ájyé.

Banabas ne Sɔ́l áfé melɔ́ Syaprɔ́s

⁴ Ndere Mendoó Ukpea ebɔ́ ɛtómé ebwɔ́, átané áfé né melɔ́ Selusha. Akwónégé, ákpe ékpe, áchyá áfé melɔ́ Syaprɔ́s. ⁵ Ebwɔ́ ákwónégé melɔ́ Salamis, ályá ékpe bwɔ́ eféé, ákéne agarege mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́ né macha mmyɛmenene bɔ́ó Jus. Jɔ́n Mak akene ne ebwɔ́, apoge né utɔ́ó.

⁶ Áke kpaá áchyá ákwóné melɔ́ Pafɔ́s. Eféé ábané muú megya fɔ́ ayi ákuú ji Ba-Jisós. Alu muú Jus ne akene abyɔ́ge gebyɔ́ nnó ji alu muú ekpávé ɛsɔ́wɔ́. ⁷ Ne Ba-Jisós yina alu mejeé Segɔ́s Pɔ́lɔ́s ayi alu gɔ́mena né gebagé mewaá yimbɔ́. Gɔ́mena yina abó alu muú yi awya defɔ́ó ne akuú Banabas ne Sɔ́l getúgé akélege manwú mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́. ⁸ Yémbɔ́ ebwɔ́ áchwɔ́gé muú megya yimbɔ́, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, alɔ́ manyɛ mbeé né mekomejɔ́ bwɔ́ ne amyɛ mangbé nnó gɔ́mena yimbɔ́ afyegé fɔ́ metɔ́ó né depɔ́ré Jisós ɛtiré ebwɔ́ ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea egbeé Sɔ́l metɔ́, ákuú ji ntó Pɔ́l, ape mende yimbɔ́ lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wɔ́ maá danchɔ́melo.

Ɔkií fṵ genó gelógeló ne defya degbeé wṵ unε. Yendégébé ṵmuame mambwṵlé depṵré Ɔsṵwṵ eti delu cho nnó délá gebyṵ. ¹¹ Gó ngaré wṵ nnó mfaánebuú akwene nye wṵ mmyε. Nana ṵbe nye ame nónómé ne ṵgené nye se mbaá né mboó ndṵ.”

Ténéténé yimbṵ, gemua gekwé Ɔlymas amε. Akene agyage, akεlege muú yi áḡbárege ji εbwṵ. ¹² Gṵmena yimbṵ agεgé mechó εwé εpyε, áfyεé metṵó ne Jisṵs, ne εkwṵné ji metṵó nkane agené uto bi úlú né mekomejṵó Jisṵs.

Pṵl ne Banabas áfε né Antiṵk ayi alu kwṵkwṵlé ne gebagé mewaá Pisidiya

¹³ Pṵl ne bṵó bii ákpe ékpe né melṵ Pafṵs áfε né melṵ Pεga εwé elu né gebagé mewaá Pamfilya. Ɔfεé ne Jṵn Mak álya εbwṵ, akéré né Jerosale. ¹⁴ Atánégé melṵ Pεga, áke ákwṵne melṵ Antiṵk εwé elú kwṵkwṵlé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bṵó Jus ukwṵnégé, ájye kpe mmu εcha mmyεmenεne bṵó Jus ajwṵlé. ¹⁵ Muú fṵ akuúgé malṵ ηwe né ηwe mabé Mosis ne abi bṵó ekpávε Ɔsṵwṵ ásamé, ákpakpa abi εcha mmyεmenεne átṵ muú nnó ájyé jṵó ne εbwṵ nnó, “Anḡmé, mbṵge enyu dewya majye manchyé εsé chyége.”

¹⁶ Ne Pṵl akwile téné, afu εbwṵ nnó ákwéné mejṵó, ne alṵ manjṵó aké: “Bṵó Isreli ne abi alá pṵ bṵó Isreli abi ánoge ntó Ɔsṵwṵ; nenege matu dewu. ¹⁷ Ɔsṵwṵ yi bṵó Isreli abó ajya ukwene

ante εsé ne apyε εbwṵ anεá gébégé ábṵ alu ankeé né melṵ Ijip. Ne aféré εbwṵ né melṵ εwémṵ ne gekpékpéagé εshye wuú, ¹⁸ ne abó achó wye metṵó ne gepṵge bwṵ né usaá anḡme upéá gébégé εbwṵ álú né mashwṵne. ¹⁹ Ɔbwṵ ábṵ ákwṵnégé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apyε áwá bṵó bi álú né malṵ ákéné ama né mme yimbṵ. Ne achyé mme yimbṵ mbaá bṵó Isreli. ²⁰ Ɔlu nana (450) usaá anḡme esaá meso usaá upea meso εfyā ayi Ɔsṵwṵ ajyá εbwṵ. Afye bṵó kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melṵ. Ape melṵ kpaá εkwṵne gébé eyigé Samuele, muú ekpávε Ɔsṵwṵ alṵ ntó mampεle melṵ. ²¹ Né gébé géfṵ, ágii nnó áchyé εbwṵ mfwa. Ne Ɔsṵwṵ ajya Sṵl, maá Kish nnó abε mfwa bwṵ. Atané ntoné Benjamεn ne agbaré melṵ né usaá anḡme upea. ²² Ne Ɔsṵwṵ aférégé ji né gefwa, áfyé Devid nnó ábε mfwa bwṵ. Gé genó eyigé Ɔsṵwṵ abó ajṵó getúgé Devid na, ake:

Nge Devid maá Jesse, alu me metṵó chi chi chi. Apyε nye unó uko ebi ngarege ji. ²³ Ne nana Ɔsṵwṵ achyé εsé bṵó Isreli Mpyáné mfwa Devid nnó ábεé Menchyé genwá ndere ji abó anyémeno. Ne muú yina élé Jisṵs. ²⁴ Gemégé nnó Jisṵs eyina alṵ utṵó bii, Jṵn abó agarege mé mekomejṵó Ɔsṵwṵ mbaá gejamégé bṵó

Isreli nnó ákwǎré matóó bwó ne ji awyaá ébwó manaá Éṣǎwǎ. ²⁵ Ne ndere Jǎn áchwǎ néré utóó bii, agií ébwó ake, Ényú deféré nnó me nlu waá? Mǎfǎ muú yi ényú degili nnó achwǎ. Yémbǎ kaáge nnó muú yi achwǎ nye me meso, nkwané fǎ muú yi nkaáge manyi unó uká bii wó.”

²⁶ Pǎl ama kuú ébwó ake: “Anǎmé ba, ényú bi delú upyáne Abraham ne ényú ako abi dénoge ntó Éṣǎwǎ, Éṣǎwǎ abó ató élé esé mekomejǎó yina ayi akage fére esé né éfwyale gabo. ²⁷ Bǎó Jerosale ne ákpakpa bwó ábó ákaá fǎ nnó Jisós alu menchye geḡwǎ wó. Ye unó bǎó ekpávé Éṣǎwǎ ebi ébwó ákuú yendé bii né uwyaá bwó, ákage ula. Ébwó ápyegé mbǎ, ásó mpa Jisós nno áwǎ ji ne ápye uno bi bǎó ekpávé Éṣǎwǎ ásámé nnó ubé wáwǎlé. ²⁸ Ye le ébwó ábó alá gé mechǎ ewé ji apye ewé abó mangbó wó ákwǎ Palet mata nnó awǎ ji. ²⁹ Ébwó anérégé unó uko bi ḡwe Éṣǎwǎ bǎó ajǎó getúgé Jisós, áféré ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né étaravé. ³⁰ Yémbǎ Éṣǎwǎ apyéé ji akwilé né negbo. ³¹ Né gejamé gé ndǎ, aléré mmye jii mbaá bǎó bi abó átané ne ji né Galilií, ájyé né Jerosale. Ébwó ne nana ágarege mekomejǎó wuú mbaá bǎó Isreli. ³² Ne esé dechwǎ nana mangaré ényu ntó abya melóméló yina. Abya yina élé unó bi Éṣǎwǎ

abó anyémeno nnó apye mbaá ukwene ante sé. ³³ Unó bina upye wáwǎlé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bwó, nkane ji apyéé Jisós akwilé né negbo. Abó ásá ntó unó bi né ḡwe makwa uba ḡwe upéá nnó Éṣǎwǎ aké: ‘Wǎ ólu maá wa, ne fina nla nte wye.’

³⁴ Ndere Éṣǎwǎ apyéé Jisós akwilé né negbo nnó amágé gbó se, Éṣǎwǎ jimboó aké: ‘Mpye nye ényú degé galógáló wye ndere mbǎ nyéémeno ne Devid.’ ³⁵ Abó ásá ntó né melu ḡwe makwa ayi fǎ nnó: ‘Ólyágé nye fǎ Maá utóó wye yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.’

³⁶ Né egbe ewé mfwa Devid, abó apye utóó ebi Éṣǎwǎ achyé ji né gébé jii, agbó, ne anii ji kwókwólé ne menóme ukwéne ante bii, ala eféé apwane. ³⁷ Yémbǎ muú yi Éṣǎwǎ apyéé ji akwilé né negbo, apwáné fǎ né menome wó. ³⁸ Ne anǎmé ba, debó mankaá wáwǎlé nnó abya ayi ényú dewuú nnó Éṣǎwǎ ajigente gabo bǎó, élé getúgé Jisós yina. ³⁹ Ne muú yi afyegé metóó ne Jisós apome nye né gabo wuú ayi mabé Mosis alá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne sége gébé nnó unó bi ásámé mmu bǎ ḡwe bǎó ekpávé Éṣǎwǎ ékágé upyé eta nyú. Asá eféé nno:

⁴¹ Ényú bi déjwáge Éṣǎwǎ, ‘Wuge.

Dela nye ame mekpo fuú, degbó.

Mpye nye geno fǎ né gébé nyú, ényú dewuúgé geji, dékámé gé fǎ.’ ”

42 Nðere Pól ne Banabas áchwó táne né echa mmyemenene, bódó bimbó ákwó bwó mata nnó ama chwó ágaré ebwó uno bifó né bii uwyaa bódó Jus ebicha. 43 Nðere bódó átyage né echa mmyemenene, gejamégé bódó Jus ne abifo bi aselé gepógé bódó Jus ákwólege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyé ebwó metódó nnó ágbaré wye mekomejóó Èsòwò ndere Èsòwò ápoógé ebwó.

Pól ne Banabas ágaré mekomejóó Èsòwò mbaá bódó bi alá pò bódó Jus

44 Bii uwyaa bódó Jus ebifó ukwónégé, melo meko ejye chóme manwú mekomejóó Èsòwò. 45 Ne bódó Jus abifo ágégé nkane gejamégé bódó áchomé, matódó ásó bwó, álo manjóó nnó mekomejóó Pól alu gebyó ne áshye ji. 46 Yémbó Pól ne Banabas ágaré ebwó gbòhéné áké: “Èse debó débó mbe degaré enyú bódó Jus mekomejóó Èsòwò. Ne te enyú delá fyé makpo wó, dese geme nyú nnó dekwané fó manye genwá eyi gélágé byéé, ne elu galógáló nnó esé debwólé ushu degare mekomejóó yina mbaá bódó abi alá pò bódó Jus. 47 Gé genó eyigé Atá Èsòwò abó ajódó ne esé getúgé Jisós ake: ‘Mpye wò òbé genjgbó mbaá bódó abi alá pò bódó Jus nnó opye bódó mme ako átane né efwyale gabo.’”

48 Bódó abi alá pò bódó Jus áwúge mbó, matódó ágo ebwó ne aféé Èsòwò né mekomejóó

wuú. Ne bódó bi Èsòwò abó ájya nnó ánye genwá eyi gélágé byé, ele abi ákamé ne Jisós.

49 Ne mekomejóó Ata ake agyaa gebagé mewaá eyimbo geko. 50 Yémbó bódó Jus ájye fyé ákpakpa melo ne afwa andée abi ánoge Èsòwò mewe ula, ebwó ápye bódó álo mankéle mati mancho genwagé Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó. 51 Nðere ebwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi ebalé wye etané mambé nkane gepó eyi gelerege gabo ayi bódó bimbó ápyeé. Ne áfé né melo Ikònyòm. 52 Ne bódó Jisós bimbó álagé meso, Mendoó Ukpea egbeé ebwó matódó ne álú ne nechóchó.

14

Pól ne Banabas áfé melo Ikònyòm

1 Nðere Pól ne Banabas ájyé né melo Ikònyòm, ápye wye nkane ábó ápyé né Antiòk. Èbwò ájyé kpe mmu echa mmyemenene bódó Jus, álo mangaré deporé Jisós né gefó eyi gepyé gejamégé bódó Jus ne abi alá pò bódó Jus ákamé ne Jisós. 2 Yémbó bódó Jus abi áshyá mekomejóó yimbo, áfyé abifó abi alá pò bódó Jus mewe ula nnó ásógé matódó né bódó bi ákamé ne Jisós. 3 Pól ne Banabas ábelé gejamégé ndó éféé, ágárege deporé Jisós gbòhéné nkane ji áléregé galógáló mbaá bódó. Jisós ne achye bwó uto ne, ápyé ufélékpa ebi uleré nnó depó eti ebwó agarege delu wáwálé. 4 Nðere ebwó

ágarege mbó, bó melo ewémbó ákaré malu apea. Abifó álú ne anḡbá Jisós, abifó álú ne bó Jus abi áshyá mekomejó yimbó.

⁵ Ebélegé bó Jus ne abi alá pó bó Jus chóncho ne ákpakpa bwó ajye só mala nnó áfwalé anḡbá Jisós ne áwá bwó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne anḡbá Jisós áwuúgé geju bwó, ábó áfé né gebagé mewaa Lykania, ákene né maló Lystra ne Debe ne maló ayifó ayi álú né geba yimbó, ágarege abya Esówa melóméló ewu.

Pól ne Banabas ágaré mekomejó Esówa né Lystra ne Debe

⁸ Mende fó abó alu né melo Lystra, ayi te ábyené ji, alu mbwéré. ⁹ Bii fó ajwólé awuú mekomejó Esówa ayi Pól agarege. Pól agége nnó mende yina áfyéé metó nnó Esówa akage apye ji atóó, ¹⁰ akúú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimbó mende yina anyó atené, aló mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé bó ágégé genó eyigé Pól apyé, ádo elúlú, ájóó né mejóó bwó Lykania aké: “Aló ábwólé bó áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mabó meló bwó yi kpa, ákuú nto Pól nnó Hemes nende ji ne atené mbe ajóge mejóó. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne melo. Ne mampyéé upe wuú achwó ne bó mpó ne ukóó genóó. *

¹⁴ Pól ne Banabas ágégé genó eyigé bóó bimbó akélege mampye, ágyá mandeé mmye manleré nnó genó eyigé bóó bina achwó pye geló wó, ábó ájye kpe metó metó bwó akálege aké: ¹⁵ “Bóó bina, ndé genó enyú dépyé mbó? Esé delu wye akwaa nkane enyú. Ese dechwó fa mangaré enyú mekomejó Esówa nnó enyú delyaa aló abi enyú dénoge mbó, dékwólé Esówa yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ¹⁶ Mbe mbe Esówa alyá bóó nnó apyeye uno bi ujii ebwó matóó. ¹⁷ Ye le bóó ábó ápyembo, ji áchyége ebwó unó ulúlú mampye ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampye uno nyú uwéné chancha. Achyeye enyú menyéé ne apye matóó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pól ne Banabas ajóge mbó, elu eké ágbele manaá meso mekwalé, bóó bina átome wye eshye mampye gepe eyigembo eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bóó Jus fó átané melo Antiok ne melo Ikonýom, ápye gejamégé bóó ákamé ne ebwó. Ne ebwó áto Pól ne mataá, ája ji mmemme, atané melo bwó, ályá ji áférege nnó agbó. ²⁰ Yémbó gébége bóó bi ákamé ne Jisós áchwó nó Pól mme, ewyagé akwili ka, akwole ebwó akéré né melo ewémbo. Ujyagé Pól ne Banabas áfé né

* **14:13** Elú wáwálé nnó: Seus ne Hemes elé mabó aló bóó Grek, Hemes alu melo dentóó ji ne gejamégé bóó áfé né meno genkage melo nnó áwá mampye gepe mbaá Pól ne Banabas.

melo Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Esᵔwᵔ melóméló né meló Debe, ápye gejamégé bᵔó ákame ne Jisós. Ebélegé mboó ndᵔ, ebwó ákeré né melo Lystra ne Ikᵔnyᵔm ne Antiᵔk ayi alu kwókwóle ne gebagé mewaá Pisidya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bᵔó Jisós eshye ne áchyege ebwó majye nnó ákwólégé wyé depᵔré Jisós chánéné ne ákaá nnó abó mangé gejamégé efwyale ne ánye geḡwá gébégé Esᵔwᵔ ágbárege gefwa jí. ²³ Ebwó ájya bᵔó nnó ábé ákpakpa né echomele bᵔó Jisós né yendé melo, ánerenge ályage menyéé kpékpé, ánemmye ne áfyé ebwó né amu Jisós ayi ebwó ákame ne jí.

Pᵔl ne Banabas ákeré meso né Antiᵔk né gebage mewaá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewaá Pisidiya, áfé né gebagé mewaá Pamfilya, ²⁵ eféé ágaré mekomejᵔó Esᵔwᵔ né melo Pega. Anérégé eféé, áshulé áfé né melo Atalya. ²⁶ Atánégé melo ewémbᵔ akpe ékpe, ákeré né melo Antiᵔk, melo ewé abó áfyé ebwó né amu Esᵔwᵔ nnó ápoógé ebwó, ajoyé pyé utᵔó bi nana anéré.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiᵔk, ánywéré echomele bᵔó Jisós melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Esᵔwᵔ abó apᵔó ebwó, anené matᵔó bᵔó abi alá pᵔó bᵔó Jus nnó áfyéé metᵔó ne Jisós. ²⁸ Ne Pᵔl ne Banabas ánerégé manjᵔó depᵔó tí, ebwó

ábélé ne bᵔó Jisós abi alu eféé né gejamégé ndᵔ.

15

Anḡbá Jisós ne Akpakpa echomele áchomé né Jerosale

¹ Ebélegé bᵔó fᵔó átané gebagé mewaá Judiya áchwó né melo Antiᵔk, alᵔ manlerege bᵔó bi ákamé ne Jisós nnó, “Mbᵔgé alá sᵔó muú nsᵔ nkane ebé Mosis ejᵔó wᵔ, Esᵔwᵔ akagé pye fᵔó muú yimbᵔ apᵔó.” ² Pᵔl ne Banabas anye mbeé ne bᵔó bimᵔó, ye mekpᵔo ne ula epᵔó. Epwᵔgé ebwó, áfyé ndᵔ nnó Pᵔl ne Banabas ne abifᵔó ájyé né Jerosale, ágii mechᵔ ewé chánéné mbaá anḡbá Jisós ne ákpakpa bᵔó echomele Jisós.

³ Ne echomele bᵔó Jisós átᵔ ebwó. Ndere ebwó ajoye, akoóge malᵔ Fonisiya ne Samariya, ágarége bᵔó bi ákamé ne Jisós nkane bᵔó abi alá pᵔó bᵔó Jus ákamé mekomejᵔó Esᵔwᵔ. Abya yina apye matᵔó agᵔó bᵔó Jisós ako dᵔó. ⁴ Ebwó ákwonege Jerosale, echomele bᵔó Jisós ne anḡbá Jisós ne ákpakpa bwᵔ, áse ebwᵔ amu apéa. Pᵔl ne Banabas ágaré ebwó uno uko ebi Esᵔwᵔ abᵔ apᵔó ebwᵔ ápye. ⁵ Ne bᵔó Jisós fᵔó abᵔ alu eféé, ebwᵔ alu ne ekwᵔ bᵔó Farasi, ebwᵔ ákwile ka áké: “Abó mansᵔ bᵔó bi alá pᵔó bᵔó Jus nsᵔ ne ágaré ebwᵔ ábélé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwᵔ abᵔ ájᵔó bᵔó, anḡbá Jisós ne ákpakpa bᵔó echomele bwᵔ, ájwólé mampᵔ mechᵔ ewéna chánéné. ⁷ Ebwᵔ ádóregé makpᵔó áwyage, Pita akwile tene áké: “Anḡmé ba,

enyu dekaá nnó me ne Eṣṵwṵ abṵ mbε ajya né metṵṵ metṵṵ εṣé nnó ngaré abyā melómélṵ yina mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus nnó áwuúge ntó, áfyéé matṵṵ ne Jisós. ⁸ Ne Eṣṵwṵ yi akaáge metṵṵ yéndemuú, aléré nnó ebwṵ ntó álú bṵṵ bíí. Apyε Mendoó Ukpea echwṵ ebwṵ mmyε wyε nkane ebṵ echwṵ εṣé mmyε. ⁹ Ne aji ntó nte gabo bwṵ gétúgέ ebwṵ áfyéé metṵṵ ne Jisós. Agya fṵ anḡya wṵ. ¹⁰ Ne nkane elúmbṵ, ulannó enyú déjyale bṵṵ bina ukpékpé matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambṵṵ delá kage kpa? Nkane depyεmbṵ dekane mbṵ le Eṣṵwṵ kane. ¹¹ Yémbṵ εṣé défyéé metṵṵ nnó Eṣṵwṵ aférege ese né efwyale gabo gétúgέ galógálṵ ayi Atá Jisós aléré ese, wyεmbṵ ntó ne bṵṵ bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérégέ manjṵṵ mbṵ, yéndé mmu akwené mejṵṵ, áwuú mekomejṵṵ Pṵl ne Banabas. Agaré ebwṵ nkane ebwṵ abṵ akené mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus ne Eṣṵwṵ achyé ebwṵ uto nnó apyεge ufélekpa ne ukpékpé unó. ¹³ Ne ebwṵ ánerege manjṵṵ yéndé genó, Jεmsi alṵ manjṵṵ ake: “Anmé ba, nenege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Eṣṵwṵ alṵṵ manlére nnó agboṵ ne bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus ne ajya abifṵ nnó ábέ bṵṵ bíí. ¹⁵ Ne εwéna εke εtuú ne unó bí bṵṵ ekpávέ Eṣṵwṵ abṵ ásamé nyá nnó: ¹⁶ ‘Meso gébέ mmage chwṵ téné nyε gepúge Devid eyi

gebṵ gekwené. Nkwyεge nyε unó bí uchṵ wyε nnó ubέ nkane ubṵ úlú. ¹⁷ Ne bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus ágegέ nyε ubi, ne ebwṵ álṵ nyε ntó mankelé Eṣṵwṵ. Ebé nyε élé bṵṵ ako abi nkuú nnó ábε bṵṵ ba ne ákélege nyε me.’ ¹⁸ Ge na ne Eṣṵwṵ ajṵṵ, ji ayi apyε nnó bṵṵ akaá unó bina te gachi.”

¹⁹ Ne Jεmsi aké: “Né metṵṵ wa mferé nnó εṣé dechyεge sé efwyale mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus abi akwεlege meti Eṣṵwṵ. ²⁰ Yémbṵ ese desá lé ebwṵ ηwe nnó ályá depṵre manáne, ányεge sé menyéé ayi ajélé maka wyε ye menya ayi muú alá ke kele wṵ, ne anyégέ nto manoó menya. ²¹ Desá ebwṵ mbṵ, nende áwuú me nkane bṵṵ ágarege mabέ Mosis yina te gachi né malṵ mako. Ne álu ágarege aji né macha mmyεmenεne yéndé bíí uwyaá bṵṵ Jus.”

Ató ηwe mbaá bṵṵ Jisós abi álá pṵ bṵṵ Jus

²² Ne anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bṵṵ Jisós ako, ákamé meko Jεmsi ne ájya bṵ fṵ né geluage bwṵ nnó ájyέ ne Banabas ne Pṵl né melṵ Antiak. Ebwṵ ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwṵ bina apeá álú anṵ echomele bṵṵ Jisós. ²³ Asá ηwe awu aké: “Eṣé anmé nyú; anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bṵṵ Jisós detamege enyú, anmé sé abi álá pṵ bṵṵ Jus abi delú né melṵ Antiak ne abi malṵ Siriya ne Silisya. ²⁴ Eṣé debṵ dewu nnó bṵṵ fṵ né geluage sé, áchwṵ chyé enyu efwyale né mejṵṵ

ewé ebwó ájós ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tó ebwó wó. ²⁵ Ne ese ako debó dechome, dejós, deké: Déjya bós fó detó eta nyú ne ebwó áchwó nyε ne Pól ne Banabas abi ese dégbóo ne ebwó dós, ²⁶ ebwó alú bós bi ákamé negbo getúge mekomejós Ata Jisós Kras. ²⁷ Ne ese detóme enyú Silas ne Judas, áchwóge, ágarege nyε enyú wyε unó bi esé desámé né ηwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Ukpea ne epye esé dekaá nnó debó fó mánjya enyu bi delá pó bós Jus matuú ayicha wó, ekose wyε uchancha uno bina: ²⁹ Enyú denyεgé fó yendé menyéé upε, denyεgé fó menya ayi alá ke kele wó ne denyεgé fó ntó manóó menya, lyáge depóre manáné. Mbógé delyagé unó bina, debε nyε chánéné. Bége pere!”

³⁰ Bós bina ánerége mansá mbó, áchyε Pól ne ekwó wuú. Ebwó ákwónégé né Antiók, ánywéré echomele bós Jisós áchyε ebwó ηwe yimbó. ³¹ Ne ebwó ákuúgé ηwe yimbó matós ágó ebwó dós né eshyε ewé mekomejós yimbó afyé bwó. ³² Judas ne Silas álú ntó bós ekpávε Esówa ne áma ágarege ebwó gejamégé unó bifó manchyé bós Jisós majyé ne afyé ntó ebwó eshyε. ³³ Ebwó ábelé eféé dós, ne bós Jisós ajye tii ebwó nnó áke pere, ebwó ákééré mbaá bós bi ábó átómé ebwó. ³⁴ [Yémbó εgó Silas nnó ala né melo ewémbó.] ³⁵ Pól ne Banabas álú wyε né Antiók. Ebwó ne gejamégé bós Jisós abifo

ágarege ne álerege bós depóre Jisós.

Pól ne Banabas áfa mbwa ne atε

³⁶ Ebélegé Pól ajós ne Banabas aké: “Dema deyje maló mako ayi debó dégaré mekomejós Esówa nnó degé bós Jisós abi álú ewu ne nkane ebwó álú.” ³⁷ Ne Banabas abó akelege nnó Jón Makós ajye ne ebwó, ³⁸ ne metós εgó Pól cháchá wó gétúgé Jón Makós abó ábó me ebwó né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fó utós ebi ebwó ajye mampye wó. ³⁹ Pól ne Banabas anyε mbeé né mechó ewéna kpaá te áfa mbwa ne atε. Banabas ase Jón Makós ajyé kpé ékpe afé né melo Syaprós. ⁴⁰ Ne Pól ajya Silas, ne ndere ebwó áchwó jyε, bós Jisós anemmyε, afyé ebwó né amu Esówa nnó ji ápoógé ebwó. ⁴¹ Ne Pól ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bós Jisós eshyε nnó átené chánéné.

16

Timóti acho né geluage Pól ne Silas

¹ Ne Pól ajye kwone melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fó abó alu eféé ayi ákamé ne Jisós, ákuú ji Timóti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisós ne nte wuú alu muú Grek. ² Ne Timóti alu ntó muú yi bós Jisós né Lystra ne Ikonyóm afége ji. ³ Pól abó akelege nnó Timóti akéné ne ebwó ewémbó epye ji Pól asó ji nsó nkane gepóge

bóó Jus gelú nendé bóó Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chanéné nnó nte Timōti abo alu nya muú Grek. ⁴ Ne ebwó ályá ákéne malomalo ágarege bóó Jisós unó bi anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bóó Jisós ájwólé né Jerosale ájóó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chánéné. ⁵ Ewéna epye echomele bóó Jisós ewé elu yendé melo áfyéé wye metóó ne Jisós dóó ne yendé bíi gejamégé bóó áchwó áchome ne ebwó.

Pól agé ame gejya né melo Truus

⁶ Pól ne bóó bíi ákéne ájye, né gébége áchwó kwone né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fó nnó ji agare mekomejóó Esowó eféé wó. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. ⁷ Ndere áchwó kwone gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankpe né gebagé mewaá Betinya, yémbó Mendoó Jisós ekamé wó. ⁸ Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle áfé né melo Truus. ⁹ Wye bíi bimbó ne utuú, Pól agé ame gejya nkane mende Masedonia fó atené egbe ebéé mega afu amu nnó Pól achya, ajye poó ebwó. ¹⁰ Ndere abó agéné ame gejya yimbó, ese ne ebwó dekaá nnó Esowó akélege nnó deyye degaré mekomejóó wuú né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye. *

Lydiya áfyéé metóó ne Jisós né melo Filippi

¹¹ Ne esé dekre ékpe né melo Truus, deke nnyinnyi dekwóné melo Samotras, bii uyyage, dekwóné melo Niapolis. ¹² Détánégé eféé, deke mewaá mewaá dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejamégé bóó Rom abo ájwólege wye. Debelé mboó ndó wye. ¹³ Bíi uyyaá bóó Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebéé, esé debó deféré nnó eféé ne bóó Jus áchómege anenemmye. Dékwónégé ewu, degé andée fó áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejóó Esowó. ¹⁴ Mendée fó abo alu eféé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoge Esowó. Ji atané melo Tayatira ne akene gesege ufóó mandée ayi ájamé nká dóó. Ndere awuú geno eyigé Pól ajoge, Esowó anené ji metóó nnó akame. ¹⁵ Awwage ji manaá Esowó ne ekwó wuú, ane esé mmye nnó deyye debelé né gepú jíi mbógé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyéé metóó ne Jisós. Ajoge mbó esé defé.

Afyé Pól ne Silas deno né melo Filippi

¹⁶ Bíi fó, ndere ese debó deyye né melu ewé ánenemmye mbaá Esowó, detuú ne mesó mendée ayi alu memfwé. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depó ti depye nye meso gébé.

* **16:10** Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame nkpe yina achwó báne Pól né Troa, ne aló mankéne ne ji.

Bóó bi awya ji, ásele ḡka né depó etiré ji ágarege. ¹⁷ Mesó mendée yimbó agége Pól ne Ese alo mánkalé, akwólege ese ake: “Bóó bina álú bóó útóó Esówó Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Esówó áférege nyé enyu né efwyale gabo.” ¹⁸ Ne mesó mendée yina apyé wyembó né gejamégé ndó. Ne bii uma metóó eso Pól, anyá meló nchye yimbó aké: “Ngarege wó mbaá mabó Jisós Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbó atané.

¹⁹ Bóó bi awya maá memfwe yimbó, ágége nnó meti ḡka bwó ewé áneré metóó wyé enó, áḡbaré Pól ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa meló ápane mpa. ²⁰ Ájyge, ápye ebwó áténe mbe ushu ampane mpa abi alu bóó Rom aké: “Bóó bina álú bóó Jus, ne achyge efwyale né meló esé. ²¹ Ebwó álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bóó Rom; desélé fó depó ebwó.”

²² Gejamégé bóó eyi gebó gelú efeé, geshulé Pól ne Silas mmye ne ampané mpa ágyá ebwó mandeé mmye, ne ágare nnó ádo ebwó ne unóó. ²³ Ne ádogé ebwó chánéné, ájye áfyé ebwó né denó ne ágaré membame gepúge denó nnó, ábámé ebwó cháncha. ²⁴ Membame yimbó awugembó, ase ebwó, ajye fyé né maá gepú ayi te mmu gepúge denó. Eféé ne afye ebwó ufwólé.

²⁵ Ne metóó utuú, Pól ne Silas anenemmye, ákwáne makwa, áfége Esówó ne bóó

denó bi fó áwuú. ²⁶ Aké ápéle, mme alo manyi ne gepúge denó genyi gekwóné né te mala dekwóre gepu. Manombi gepú yimbó ánené, ne bó ḡkḡkóve bimbó ásré ákwé mme. ²⁷ Membame gepú yimbó apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bóó denó ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá geme jíí. ²⁸ Pól agége mbó akalé kénké aké: “Ówágé geme jyé, esé ako delu fa.”

²⁹ Ne membame gepúge denó ákuú muú fó nnó achwó ji ne mewé. Gébége áchwó ne ewú, ase, akpé mmu wáwá. Ató mano mme mbe ushu Pól ne Silas awere ne efó metóó. ³⁰ Ne ase ebwó átané dafye, agíí ebwó ake: “Ante ba, mpye nnó ne áfére me né efwyale gabo?”

³¹ Ebwó ashú ji meko aké: “Fyé metóó wyé ne Jisós, Wó ne ula gepú bye detánege nyé né efwyale gabo.” ³² Ne ebwó ágaré ji ne bóó ako bi alu ji mmu depóre Jisós. ³³ Wyé ne utuú bimbó, mende yimbó ase ebwó, ajye shwóne upa bwó. Wyé ténéténé yimbó pól ne Silas áwyaá ji manaá Esówó ne bóó bíí. ³⁴ Ne ase ebwó áfé né gepú jíí achye ebwó menyéé. Ji ne bóó bi matóó áḡó bwó dóó gétúgé áfyéé metóó ne Esówó.

³⁵ Bíí ujjage, ampané mpa abi Rom átó bóó bee nnó ájye garé membame gepúge denó nno, “Lyáge andé bimbó ájyé.”

³⁶ Ne mende yina awugembó, ajye garé Pól aké: “Ampané mpa átó bóó achwó

gare me nnó nlya enyú deyye. Nana kége pere.”

³⁷ Yémbó Pól ajóó ne bóó bee bimbó aké: “Atulé esé né mbe ushu bóó ayi alá lú dampá mpa esé yelé ábó áchyé esé ebwónye nnó debe bóó Rom.”

³⁸ Ne bóó bee bimbó akéré ájyé gare ámpané mpa genó eyigé Pól abó ajóó. Ebwó áwúgé nnó Pól ne Silas alú ntó bóó Rom mané magyalé ebwó.

³⁹ Ne ebwó áchwó kwó Pól ne Silas mata né gyé ayi ebwó ápyéé, áfére ebwó ne aké álya meló bwó. ⁴⁰ Pól ne Silas átanége gepú denó, áfé né gepúge Lydiya. Eféé ne ábané bóó bi ákamé ne Jisós. Achyége ebwó majyé, ne álya ájye.

17

Efwyale Etané né meló Tessalonika

¹ Pól ne Silas ákoóge meló Amfipolis ne meló Apolonia áchwó né meló Tessalonika mbaá ayi echa mmyemenene bóó Jus ewé fó elu. ² Ne Pól ajye kpe né echa ewémbó nkane ji abó apyé mé, ne agare bóó depó etire delú mmu ḡwe Esówó né mawyaá bóó Jus máléé. ³ Apye ebwó ákaá chánéné nnó Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa, ayi ebwó ábó ágili, abó mangé efwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisós ayi ji agarege mbó ebwó, ji ne alu Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. ⁴ Bóó bifó abi áwuú depóti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pól ne Silas. Gejamége bóó Grek

abi ánóge Esówó chóncho ne afwa andée ácho ntó ne ebwó.

⁵ Ne bóó Jus abi ábó ashya mekomejóó yi, agege mbó matóó ásó ebwó ne Pól ne Silas. Ájye nywéré bóó bi alá pó ne genó mampye né metóó meló, áchwó ne efwyale. Ebwó álo mamwyalé mejóó ne ájyé do gepúge mende fó ayi áku ji Jason ágyá nnó ája Pól ne Silas átó dafye. ⁶ Ndere alá gé ebwó wó, ája Jason ne bóó Jisós abifó áfé mbe ushu ákpakpa meló, ákálege aké: “Bóó bina akéne achyége efwyale malómaló ne náná áchwó ntó fa meló esé, ⁷ ne Jason ase ebwó, abelé mmu. Ebwó átyá mabé Mfwa Rom, ájoge aké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisós.” ⁸ Akpakpa meló ne bóó bi áchomé eféé áwúgé mbó, mewé etya ebwó uné. ⁹ Agbaré Jason ne bóó Jisós nnó áchwó kwó ne amage pye sé gefó genó yimbó ndó yichá ne álya ebwó nnó ájyé.

Pól ne Silas áfé né meló Berya

¹⁰ Wye né utuú ebimbó, bóó Jisós ágaré Pól ne Silas nnó ájye né meló Berya. Ebwó ákwónégé ewu, ájye kpe né echa mmyemenene bóó Jus. ¹¹ Bóó Jus abi alu eféé awya defóó apwó abi meló Tessalonika. Ebwó áfyé matóó dóó manwu genó eyi Pól ajoge. Ne yendé bií ebwó ágii mekomejóó Esówó mange mbóge uno ebi Pól ajoge úlú wáwálé. ¹² Ewyágé gejamége bóó áfyéé matóó ne Jisós. Abi fó alu afwa andé bóó Grek

ne gejamégé bós Grek abi ande áfyéé ntó matós ne Jisós. ¹³ Ebelege bós Jus abi alu né melo Tessalonika áwugé nnó Pól agarege mekomejóó Esowó né melo Berya, áchwó nyi bós matós nnó achwó ne efwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbó, bós Jisós átó Pól né mbale ebeé mega. Bós fó ntó ákwólé ji. Ne Silas ebwó ne Timóti ála né Berya. ¹⁵ Bós bi ájyé tí Pól, áfé kpaá ákwóné melo Atens. Gébégé ebwó ákérégé Pól aló ebwó meko nnó ágaré Silas ne Timóti ábané ji wáwá.

Pól alu né melo Atens

¹⁶ Ndere Pól alu gili Silas ne Timóti né melo Atens, metós ego ji wó gébégé agené nnó aló uka ájá né melo ewémbó. ¹⁷ Ne afé né echa mmyemenene bós Jus aló mando abya né mechó ewé ne ebwó ne abifó abi anóge nto Esowó, nno ápye ebwó ákame ne ji. Ne yendé bií ajye ntó né ntóné gese, ajoge ne bós bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fó ágé ji, ebwó álú bós bi álerege depóré Epikuryan ne etiré ákuú Stók. Ebwó áwuúgé nkane Pól alerege bós depóré Jisós, ama garege nkane bós akwilege nyé né negbo, álo manshye ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fó áké: “Elu éké akélege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pól áfé ne ji né echomele melo ewé ákuú nnó Aropagus ne bós áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chánéné unó uke ebi ólerege. ²⁰ Unó bifó ebi ólerege úlú chá ne esé dekelege mankaá

nkane ubi úlú. ²¹ Ebwó ábó ajoge mbó néndé ebwó bós Atens ne ankéé abi alu eféé, ágbó lé manjwólégé áwugé ne ágarégé unó uke ebi ebwó áwuú né abya.

²² Ne Pól atené mbe shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bós Atens, nge nnó depye upe mbaá aló dós, ne demuame manogé Esowó.” ²³ Ndere nkéne ngyáge melo nyú, mpele matoó ayi enyú depye upe, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Esowó, ayi esé dela dekage ji.” Esowó ayi enyú depye upe ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

²⁴ “Esowó ne alu Ata ayi abó mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlú wyé. Yémbó ji ajwólégé fó né matoó ayi akwaá akwyé ne amu. ²⁵ Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefó geli ji. Ji mbóó ne achyege akwaá genwá ne gejuli ne unó uko. ²⁶ Apye ufóó bós cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyé né ula uló. Akwyé gébé gakené eyigé yendé ufóó bós ábélege fa mme yina ne malu ayi ebwó ábéé. ²⁷ Ne ji apyembo nnó bós akélege ji, ne ndere ámuame mankéle ji ábéé ne uméé nnó ndó fó ákage gé ji. Yémbó Esowó apó fó tete ne esé. ²⁸ Elu wye ndere muú fó aké: ‘Né uto Esowó ne esé dégbége gejulé, delú abe, dekene.’ Mbóntó ne muú denḡa nyú asámé aké: ‘Esé ako ntó delu baá bií.’

²⁹ “Te esé delu baá Esowó ekágé deféré nnó Esowó alu

aló abi akwaá akwyεge, ye akwyε ne gese, ye ne ntaá, ye ne genóó, ji apófó mbó. ³⁰ Nyá mbεmbe Esówó afyé fó mekpó né unó bi bóó abó apye ayi alá kagé ji. Ne nana agarege yéndemuú nnó alya unó εbimbo ebi úlá pó ne nsá. ³¹ Ji ajoge mbó gétúgé ji ábelé me bíi ebi bóó akpéne unó mpa ne ásóó nye mpa bóó ayi defya delá debé mmu. Ji abó ajya me muu yi ásóó nye mpa yimbó ne apye ji akwilé né negbo, mampye bóó akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

³² Ebwó áwúgé nkane Pól ajóó nnó muú fó akwilé né negbó, ájwyá ji. Ne abi fó áké, “Esé dekelege manwú ódo esé abya yina ndó yicha.” ³³ Ne Pól alya εbwó, atané. ³⁴ Yémbó bóó bí ákamé mekomejóó wuú ácho ne ji. Muú bwó ama akamege Dyonasós ayi alu ntó né εchomele ewémbó ewe ákuú Aropagat. Ne ayifó alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne bóó bifó ntó.

18

Pól afé né meló Kórent

¹ Pól anérégé manjóó depóti né ujwólé Aropagós, Pól alya Atens afé né meló Kórent. ² Eféé abané muú Jus fó ayi ákuú ji Akwila, ábó ábyé ji né meló Póntus. Ebwó ne mendée wuú Prisila abó átané mbó lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyós, mfwa kpa abó abú bóó Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé εbwó ujjá. ³ Pól agégé nnó εbwó nto ákwyége mekó menya eyi akwerege oto, eyi

ji akwyεge, ajwólé akwyεge ne εbwó. ⁴ Ne yendé bíi uwyaá bóó Jus, ajye mmu εcha mmyemenene, ne ajóoge ne bóó Jus ne abi Grek abi áchwó eféé nnó ji ammye apye εbwó ákamé mekomejóó Jisós.

⁵ Ewyagé Silas ne Timóti átané meló Masedonia áchwó né meló Kórent, eféé ne Pól alya εbwó utóó εbimbo, ala agarege lé mekomejóó Esówó jiji. Apye mbó nnó bóó Jus akaá chánéné nnó Jisós ne alu Muú yi Esówó akweré ji alá gefwa. ⁶ Eké ewyage εbwó áshya mekomejóó wuú álo manshye ji. Ne Pól apea amu jíí ake, “Mbóge enyú depyege efwyale Esówó εchwóge enyú mmye, me mpó wye. Lo nana ójye mbe, nla garé mekomejóó Esówó mbaá bóó abi alá pó bóó Jus.” ⁷ Pól alyage εbwó, atané nto né gepú eyigé ji abó ajwólege, ajye jwóle ne mende fó yi anoge Esówó ne alá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyós Justós ayi gepú jíí gelu kwókwólé ne εcha mmyemenene bóó Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né εcha mmyemenene ewémbó áfyéé metóó wuú ne Jisós chóncho ne bóó ula gepú bíi ako. Ne Pól agarege wye abya Jisós ne bóó Kórent ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyεmbó áwyaá bwó manaá Esówó.

⁹ Bíi fó ne utuú, Pól agé ame gejya nkane Atá Jisós ake ne ji, “Ófógé fó, chó mbe ne mekomejóó wa, óbege bómbo. ¹⁰ Nlu ne wó yendégébé ne muú akágé pye wó geno. Ge-

jamégé b́ó alu fa melo ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pól abélé né melo Kórent ḡme ne geba alerege b́ó mekomej́ó Eṣṣwá.

¹² Né gébé eyigé b́ó Rom abó afyé Galyo nnó ábé gomena né gebagé mewaá Akaya, b́ó Jus abi alu eféé, áṣo mala, ágbare Pól ájye ne ji né eso, ¹³ aj́ó ne Galyo aké, “Mende yina apye b́ó nnó ánoḡe Eṣṣwá né meti ewé ebé se elá garé ẃ.”

¹⁴ Wyé ndere Pól abó alú manj́ó, Galyo ake ne ebẃ. “Enyú b́ó Jus, mb́oge mechó ewé eb́ etá mabé melo mb́ nse gébé manwu geno eyige dekelege manj́ó. ¹⁵ Te mbaá enyú denyé lé mbeé né uchu mej́ó ne mabó ne mabe nyú, enyú amb́ó kage nkane dej́oge. Nkpéné f́o né depo nkane eti.” ¹⁶ Aj́oge mb́, abú ebẃ átané né echa eso. ¹⁷ Ne b́ó ako ágbaré Sṣstenis ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene áló mantulé ji, yémbó Galyo ab́ó gébé ẃ.

Pól akéré né melo Antiok

¹⁸ Epyégé mb́, Pól ama bélé gejamégé ndó ne b́ó bi ákamé ne Jisós né melo Kórent, ne ale jyé kpe ékpe manjye né melo Siriya. Ndere áchwó ajye, Prisila ne Akwila akwólé ji. Gébégé ebẃ ákwóné né Senkrea, melu ewé ákpéne ékpe, Pól akpalé mekpo gétúgé depo etiré ji abó anyémeno mampye mbaá Eṣṣwá. ¹⁹ Ebẃ ákwónégé né melo Efesós, Pól alya Akwila eféé. Ajye kpe mmu echa mmyemenene, manj́ó mej́ó ne b́ó Jus. ²⁰ Ne

ebẃ ákwó ji mata nnó ábélé gejamégé ndó ne ebẃ, ashya.

²¹ Gébégé achẃ jyé, aké ne ebẃ, “Mb́oge Eṣṣwá apyege, mmage nchwó ge enyú.” Aj́oge mb́, alya Efesós akpe ékpe, afé.

²² Pól akwónégé né melo Kaisaria, akẃ afé né melo Jerosale manjye tame echomele b́ó Jisós abi alu eféé ne ale shule ajye né melo Antiok. ²³ Abélégé mboó ndó eféé, átane afé né maló ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé b́ó bi ákame ne Jisós eshyé.

Apolos agaré mekomej́ó Eṣṣwá né melo Efesós

²⁴ Ne muú Jus f́o achẃ né melo Efesós, ákuú ji Apolos ne ábó ábyé ji né melo Aleksandra. Alu muú yi mej́ó eǵó ji meno ne akaá mekomej́ó Eṣṣwá chanchá. ²⁵ Abó áḡi ji depóré Jisós ne agbaré deti metó éma, agarege depo etiré mb́ chanchá. Yémbó abó akaá le unó bi Jón abó agaré ndere awyage b́ó manaá Eṣṣwá. ²⁶ Ndere áchwó né melo Efesós, agarege b́ó Jus depo etirena gb́ḡéné né echa mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, áse ji afé né gepú bẃ ne agaré ji depóré Eṣṣwá nana chánéné.

²⁷ Ebélégé Apolos afere nnó ji ajye né melo Akaya. Ne echomele b́ó Jisós apoó ji ása ḡwe achye ji mbaá b́ó Jisós né melo Akaya nnó Apolos akwónéḡe ewu, ebẃ áse ji chánéné. Ne akwónégé eféé,

apóó bós bi Esówa aléré ebwó galógáló ákamé ne Jisós dós abi Esówa apóó nnó áfyé matós ne Jisós. ²⁸ Abó anyéé mbeé ne bós Jus né depóre Jisós gbógónó ne apwá wyé ebwó ndere alerege ebwó cháñéné né ḡwe Esówa nnó Jisós alu Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa.

19

Pól agaré abya Jisós né melo Efesós

¹ Né gébé eyige Apolos abó álú né melo Kórent, Pól abó akene né malo ayi alu né gebage mewaá Esya. Akwonege melo Efesós, agé bós bi fó abi áfyé matós ne Jisós, ² ne agií ebwó aké, “Mendoó Ukpea echwá me enyú mmye gébégé dekame ne Jisós?” Ebwó áshuú meko aké, “Ese delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pól ama gií ebwó aké, “Ndé gefóge manaá Esówa ami áwyaá enyú?” Ne ebwó aké, “Áwyaá le ese ami Jón.”

⁴ Ajógé mbó, Pól aló ye mangaré ebwó aké, “Jón abó awyaá bós manaá Esówa manlere nnó ebwó álya gabo. Ne ji abó agaré bós Isreli nnó muú fó achwós nye ji meso ne ebwó abó mamfyé matós ne ji. Muú yimbó, ákuú ji Jisós.”

⁵ Ebwó áwúgembó, ákame mekomejóó yina ne áwyaá bwó manaá Esówa né mabó Atá Jisós. ⁶ Ewyage, Pól anéré ebwó amu makpo ne Mendoó Ukpea echwá ebwó mmye ne áló manjóó ufós mejóó, ama ágaregé mekomejóó ayi

ebwó awuú ne Esówa. ⁷ Bós bina ako alu genóge makpo áfyanéápeá.

⁸ Ne Pól abelé né Efesós né amfaá aléé, akene né echa mmyemenene yendégébé, agarege ebwó mekomejóó Esówa ayi alá pó ne efó metós mampye ebwó akaá ndere gefwage Esówa gelu. ⁹ Yémbó bós bifó áshyá mekomejóó yina ne áló manjóó depó debodebo né mbé ushu bós né meti Jisós. Ne Pól ase bós abi ákame áfé né gepúge ḡwe eyigé Tiranós awya, alerege ebwó mekomejóó Esówa yendé bií. ¹⁰ Apye wyembó né aḡmé apea ne bós ako né gebagé mewaá Esya, bós Jus ne bós Grek áwuú mekomejóó Ata Esówa.

Bós bi fó áméé mmye ne Pól mamfére aló nchye

¹¹ Ndere Pól abó alu lerege mbó, Esówa achye ji uto mampye ufélekpá ebi bós abó álú dangé. ¹² Ye uno bi ji abó afye né mmye, upyé bós mameé átoóge. Bós ákelege mandeé utóó jii ne bó afyáfon áfé áneré bós mameé mmye ne ápye ebwó atoó. Ne aló nchye nto atanegé abifó mmye.

¹³ Bós Jus fó abó álú eféé abi akene malómalo áférege aló nchye ayi achyege bós efwyale. Ebwó amuame mankuú mabó Ata Jisós ne apye aló nchye átané bós mmye. Muú bwó ajóóge ne meló nchye aké, “Ngarege wó nnó átané né mabó Jisós ami Pól akuú.” ¹⁴ Ne bós akeneama abi abó ápye depó

ti, elé baá Skεva ayi alu εtukpe ampye upe Εσωω bós Jus.

¹⁵ Εbwós ajoge mbó ne meló nchye ashuú εbwós meko gébé gefó aké, “Me nkaáge Jisós, mma nkaáge Pól ne εnyú delu ndé bós?”

¹⁶ Mende ayi awya meló nchye akwile téné, ase εbwós ne matulé, apwó εbwós ne agya εbwós mandeé mmye, ábó átané gejógene ne upa mmye.

¹⁷ Bós Εφεσός, ne bós Jus ako ne bós Grek abi alu εφέε áwúgέ abya yina εfó εκwós εbwós matós. Ne bós áló manchyege εnogé dós né mabó Áta Jisós.

¹⁸ Ne gejamégé bós bi áfyéé matós ne Jisós áchwós shu εκwu, ágaré depó εtiré εbwós ábó ápyéé. ¹⁹ Bós bifó abi ábó ápyé mabu maka amu áchwó ne bó ηwe maka, aló uka ne bó ηkpáganéré ásóbósónó. Unó bina uko, ne unó bi fó aferege ukáge beé meno ηka genóge usaá uba upea meso εfya. ²⁰ Ne mekomejós Εσωω awene ajye mbe nkane gejamégé bós ákamege yendégébé.

Εfwyale εtane né meló Εφεσός

²¹ Depó tiré na depyege, Pól afere né metós wuú mankoó né meló Masedonia ne meló Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jóó aké, “Nkwónégé Jerosale, mbó manjye gé nto meló Rom.” ²² Ne ató Timóti ne Erastus nnó ábó mbe né gebagé mewaá Masedonia εbwós álú bós apea abi apoóge ji ne Pól jimbo alu belege mboó ndó né gebagé mewaá Εsya.

²³ Wyε né gébé eyigémbo, εfwyale εchwó dós né meló Εφεσός getúge bós bi akwalege meti Jisós. ²⁴ Muú ete fó abó alú εφέé ayi ákuú ji Demetrós. Ji akwyεge unó bi úlú eké gepúgέ meló uka ayi ákuú Artemis. Utóó bina upye ji ne bós ete bifó ágéne gejamégé nsa. ²⁵ Né gébé géfó akuú ate bós ete ne bós utóó abi gefoge utóó εbwós gelu gema aké, “Εnyú kaáge nnó εsé denεά mbó gefwa gétúgέ utóó bina. ²⁶ Εnyú ako déwuú ne dege geno eyigé Pól menya kwó yimbo apye fa meló Εφεσός ne gebagé mewaá Εsya geko. Akene malómaló ajoge aké aló uka abi ákwyége ne amu, ápó ye aló uka chá chá. Ne apye gejamégé bós akwore matós. ²⁷ Ne ngé nnó apye nye gesege ese gekwé ne apye nye ntó nnó gepúgέ meló uka Artemis gebegé sé ne εnogé. Mbógé epyege mbó, εbyennó mekpo unós εbe nye ne gekpékpége melo uka yina ayi bós Εsya ne mme meko ánoge.”

²⁸ Bós bimbo awugé geno eyige Demetrós ajós, matós achós εbwós mmu ne aló mankálé aké, “Artemis ayi bós Εφεσός alu gekpékpégé melo uka.” ²⁹ Ne meló meko εwugé makalé yina, εκwé tametame. Εchwó cho melu εma, bós ágbaré Gayós ne Aristakós ande bi Pól átané ne εbwós né meló Masedonia, ája áfé ne εbwós né εcha uchome melo. ³⁰ Pól abó alu manjye jóó mejós ne bós bimbo, yémbo bós Jisós ágbé ji. ³¹ Akpakpa melo abifo

abi alu ajeé Pól álo ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbó. ³² Bóó bimbó ákálege wyε tametame. Abi ákálege egbé ewú ebwó ne abifó ákálege ewu bwó egbε, gejamé gé bóó ákaá fó genó eyi gepye ebwó áchomé eféé wó. ³³ Bóó bi fó ágége nkane bóó Jus átené Aleksanda mβε, áferé nnó ji ne alu ne mechó ewé. Ne Aleksanda afu ebwó nnó ebwó ákwéné mejóó ne ji ashya gеме jíí. ³⁴ Ne ebwó ákaáge nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi bóó Efesós alu gekpékpégé melo uka.” Ne ákálege wyεmbó né nchwáneké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depóre melo, apye bóó bimbó ákwéné mejóó ne ajóó ne ebwó aké, “Enyú bóó Efesós, yéndémuú ákaá nnó melo Efesós ne ebelé gepúgé gekpékpégé Artemis ne ema bélé ntaá meló uka wuú, enine nétané mfaánebuú nékwené mme. ³⁶ Te enyú dekaá nnó muú fó akaágé shya mechó ewéna, kwenege nyamé, ekágé depye genó gefó genchogencho. ³⁷ Enyú dechwó ne bóó bina fa, abi alá jó genó gefó né matoó aló uka esé wó, ye mejóó mebomebo mbaá megyéé meló uka esé ájóó wó. ³⁸ Mbógé Demetrós ne bóó bíí abó mechó ne bóó bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mβε ushu ámpané mpa nnó yendé bóó ágaré mechó ewé ebwó ápyeé ne ate. ³⁹ Ne mbógé mechó ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógáló nnó

ebwó áchwó né bíí bi ákpakpa melo áchomege. ⁴⁰ Njoge mbó getúgé mfóó nnó bóó Rom ashulege nye esé ndo nnó déchwó ne efwyale né melo. Ne epyege mbó, muú fó ábéé nye ne meko ayi akerege.” ⁴¹ Anérégé manjóó depó ti, aké, yéndémuú atyá.

20

Pól ama jyε né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ Efwyale ewémbó ebyege, ebelé gé mboó ndó, Pól akuú bóó Jisós achye ebwó majye, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba eyigémbó geko afyéε bóó Jisós eshye ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwónégé ewu, abelé amfaá aleé. Ne nkane abó alu mankre ékpe ajye né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bóó Jus ásó mala manwá ji. Eféé ne ajya mankére meso, ne akoóge ne egbε Masedonia akére meso. ⁴ Ndere ajye bóó abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pýrhós ayi atané melo Beroa; Aristakós ne Sekundós abi átané melo Tessalonika ne Gayós ayi atané melo Debe, Timóti, Tikikós ne Trófímós abi átané gebagé mewaá Esya. ⁵ Ebwó abógé mβε, ákwónégé né Truus ágíí esé. Ese dela né Filipi. Ne gebé gé epaá bred ayi alá muale ekoógé, ⁶ ese dekre ékpe né Filipi mankwólé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndó eta. Débanégé ebwó né melo Truus, debelé eféé uwyaa kpo gele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mangε bóó Jisós

7 Bii mbε né uwyaa úkwonege, ese ne echomele bóó Jisós déjwólé melu ema manyε menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjye dondo, aló mangaré mekomejóó Esówó, ne ashii garégé garégé kpaá te metóó utuú. ⁸ Abó álwé gejamégé mawε né maá gepu né mfaá eyoḡ mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutikós abó ajwólé né maá menombí. Ndere Pól agarege mekomejóó Esówó ajye mbε, maá yimbó aló mambelé gejya. Abelé kpaá aloó mfaá manjóó eyoḡ alé akwé mme. Aké ajye bwe ji, agbo mé. ¹⁰ Pól akwólé ebwó ajye fyále gesagé muú yimbó mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne Pól akéré mfaá eyoḡ anyéége menyéé gejeé, ama ló mangaré mekomejóó Esówó kpaá te bii ujya ne ale ajye. ¹² Ewyagé ebwó ágbaré gesagé muú yimbó áfé ne ji mmu mebe ne matóó bwó ákwené.

Pól atané meló Truus afε né meló Miletus

¹³ Esé ako abi dekene ne Pól, deyye kpé ékpe, defé né meló Asos gétúgé Pól abó agaré esé nnó debó mbε, ji akene mewaá mewaá abané esé ewu. ¹⁴ Abánégé esé né Assós, ese dese ji dekre ékpe defe né meló Mitylen. ¹⁵ Bii uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekwóné kwókwólé ne Kíós ne dékene wyε deyye. Bii uyyagé dékwóné né Samós.

Bii ebi fó uyyagé esé déke dekwóné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékené mbó, dekoó Efesos koóge getúgé Pól abó akelege nnó deyye wáwá, déchóge sé gébé né Esya nnó ji akwóné Jerosale nsa nnó bii epaá Pentikos úkwone.

Pól achye majyéé mbaá ákpa kpa bóó Echomele Jisós né Efesos

¹⁷ Ndere dekwóné Miletus, Pól aló meko né Efesos nnó ágaré ákpa kpa echomele bóó Jisós nnó áchwó abané ji efé. ¹⁸ Ebwó áchwóge, aló manjóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, ló né bii mbε ebi nkwane né mme Esya kpaá te fi. ¹⁹ Mbó mpye utó ba nkane maá defwe Esówó ne mpó fó ne nepa, nlu ne gejamégé manse né ame. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefó nlu ne manse né ame gétúgé gekpékpégé efwyale ewé bóó Jus achyεge me. ²⁰ Enyú dekaá nkane mbó ngarege enyu mekomejóó Esówó ne nkene upú, upú nlerege enyú ne mbi fó geno eyige gekage póó enyú wó. ²¹ Wyε meko wu ama ne mbó ngaré bóó Jus ne bóó Grek nnó ábó manlyá gabo, akéré mbaá Esówó ne áfyε matóó ne Ata Jisós Kras esé. ²² Ne nana njye né Jerosale nkane Mendoó Ukpea egaré me ne nkaá fó genó eyi gepye nyε me ewu wó. ²³ Genó eyigé nkaá gelu nnó yendé meló ewé nkwanégé, Mendoó Ukpea egarege me nnó áchyεge nyε me efwyale ne áfyε nyε me denó né Jerosale. ²⁴ Yémbó

nse ye geme ya nnó nlu muú wó, nkẹleḡe le manéré utó ẹbi Ata Jisós afye me amu nnó ngaré abya melóméló nkane Ẹsòwò aléré bọ́ galógáló nnó ẹbwó ápó.

25 “Ne mbọ nkene metọ́ metọ́ enyú ngarege nkane gefwage Ẹsòwò gelu, ne nkaá nnó enyú deḡené sé me. 26 Gọge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né egbe ewé Ẹsòwò, ji mbọ́ ne akaá, me mpọ́ wye. 27 Mbọ́ ngaré me enyú yéndé genó eyigé Ẹsòwò akẹleḡe mampye ne mbi fọ́ ye genó gema wó. 28 Delagé meso. Bage geme nyú ne bọ́ Ẹsòwò abi Mendoó Ukpea efye enyú né amu. Pẹge ẹbwó wye nkane membamé magọḡme ápele magọḡme jí, tege nnó Ẹsòwò akwọ́ me gewugé echomelé bọ́ Jisós ne manoó maá wuú nnó ábẹ́ bọ́ bíí. 29 Njọge mbọ́ nendé nkaá nnó ntigé nye meso, ukwala utanege nye dafye uchwó báne enyú ne uchwọ́ge ulyágé fọ́ magọḡme yina. 30 Ne bọ́ fọ́ átanegé nye ntó metọ́ metọ́ nyú nnó abwólé bọ́ Jisós akwólé ẹbwó. 31 Sẹge gébẹ́ détéḡé nkane mbọ́ nchyege yéndémuú majyé né aḡmé aléé utuú ne ḡwọ́mese ne manse.

32 “Ne náná ayi áfyéé enyú né amu Ẹsòwò, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejọ́ wuú ayi álerege nkane ápye enyú debọ́ nye ẹshye, ne debọ́ nye ntó mejé ewé Ẹsòwò ábelé mbaá bọ́ bíí ako. Enyú dekaá nkane ḡeḡwá ya gelu. 33 Enyú dekaá nkane

mbọ́ nlu ne enyú, nnerege fọ́ mwọ́le né ḡka muú ye mandeé jíí. 34 Mbọ́ mpye utó́ ne amu ya ne ese ne bọ́ ba deḡéne geno eyige dekeleḡe. 35 Unó uko ẹbi mbọ́ mpye uléré nnó muú abọ́ mampye utó́ ne amu jíí nnó apoó bọ́́ bi alá pọ́ ne ẹshye. Tege ntó nkane Ata Jisós abọ́ ajọ́ nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege ẹchye epwó muú yi agile nnó áchyeḡé jí chyege.’ ”

36 Ne Pọ́l anerege manjọ́ unó bi, ẹbwó ako ató mano mme, anemmye. 37 Ne ẹbwó ako alọ́ manlí, átyaá jí ne átamé jí nnó aké pere! 38 Ẹbwó ábọ́ ásomege dọ́́ gétúḡé Pọ́l abọ́ aké, Ẹbwó ámagé gé sé jí ne ẹbwó ájye tí jí ákwóné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pọ́l afé né Jerosale

1 Ẹsé ako ne Pọ́l delyage ẹbwó, dekpẹ ékpe defé cho né Kọ́s. Ne újyágé dekwóné Rudis, detanege efeé deḡye né Patara. 2 Ne dekwóné efeé, deḡé ékpe ewécha ewé ejye melọ́ Fonisiya. Dekpẹ ewu deke nnyinnyi. 3 Dékwónéḡé né melu ewé deḡéne melọ́ Syaprọ́s, delya ewu ne egbe ẹbwọ́be, deḡya deḡye né Siriya. Dékwónéḡé Tiya, ékpe etaré ẹsé detané nende ḡe mbaá yi áférege metuú mbọ́. 4 Détánéḡé deḡye kéle bọ́́ Jisós. Deḡéḡé ẹbwó, debelé ne ẹbwó né uwyaá kpogele. Mendoó Ukpea epye ẹbwó agaré Pọ́l nnó ajyeḡé fọ́ né Jerosale. 5 Ndọ́ eyi ẹsé delu manjye

ekwónégé, detane nnó deyye. Bóó Jisós ako chóncho ne andée bwó ne baá bwó, áyye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé ate ne esé deyye kpe ékpe, ebwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolemes ne dema táne né ékpe deyye tame bóó Jisós abi alu eféé. Debelé ne ebwó dama. ⁸ Bii úyyagé deyye dekpé ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé ewu, dekpé né gepúge Filip, debelé ne ji. Alu muú yi akene agarege mekomejóó Esowó, ne alu ntó muú ama né gelúagé bóó utóó akénéama abi abó ajya né Jerosale. ⁹ Ji abó áwya baá andée ani ne apó fó ne anó, álu bóó bi áwuú meko ayi atáne mbaá Esowó ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndó, muú ekpavé Esowó fó ayi akuú ji Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Achwógé agé esé, abó ekanda Pól awe uka ne amu jii. Ne aké, “Mendoó Ukpea eké ge na ne bóó Jus apye nye ne mbóó ekanda ewé né Jerosale ne afye nye ji né amu bóó abi alá pó bóó Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúge mbó, dekwó Pól mata nnó ajyegé né Jerosale. ¹³ Pól ashuú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metóó? Nkpome mé mmye manjye denó né Jerosale ye mangbo getúge Ata Jisós.”

¹⁴ Te ndere esé delá káge kwóre metóó wuú, delya

yendé geno nnó Ata Esowó apye ndere ejii ji.

¹⁵ Ne ebélége mboó ndó, dénywéré unó sé dekwó deféé né Jerosale. ¹⁶ Ne bóó Jisós fó abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwólege. Mende yina atané melo Syapros ne abó áfyéé metóó ne Jisós gébége depore Jisós delo lo.

Pól ajye ge Jemsi

¹⁷ Ndere esé dekwóne né Jerosale, bóó Jisós abi alu eféé áse esé chánéné. ¹⁸ Bii úyyage esé ako ne Pól deyye gé Jemsi ne ákpakpa bóó echomele Jisós ako alu ntó eféé. ¹⁹ Ne Pól atámégé ebwó, aló mangaré unó gemagama ebi Esowó abó apyé metóó metóó bóó abi alá pó bóó Jus gébége ji agarege ebwó mekomejóó Esowó. ²⁰ Ne ebwó áwuúge mbó, áféé Esowó ne ákuú Pól aké, “Menme, pé gejame bóó Jus áfyéé matóó ne Jisós. Ne kaá nnó ebwó álu kpáne gechyé né mabe Mosis. ²¹ Ebwó ama áwuú nnó okene ogarege bóó Jus abi álu né malo bóó abi alá pó bóó Jus nnó ásoagé sé baá bwó nsó ne ye mankwólé gepage bóó Jus ákwólégé. ²² Esé dekaá nnó bóó áwuú nye nnó ochwó fa, nana esé depye nnó? ²³ Nte pye ndere esé dekelege mangaré wó. Ande fó ani alu fa abi anerege mampye depó etire ebwó abó anyémeno mbaá Esowó. ²⁴ Chó ne ebwó enyú depye gepé mamféré efwyale ewe elu enyú mmye, ne chye unó uko ebi abó manchye

né gepε eyigembó ne ákpalé ebwó makpo. Ɔpyεge mbó bóó ako ágéne nyε nnó wó mbóó ɔbelege mabé Mosis. Ne bóó ákage nyε nnó unó bi bóó ajóó getu jyε úlú gebyó. ²⁵ Esé desá ηwe detó mbaá bóó Jisós abi alá pó bóó Jus, nnó ábó fó manyε menyéé ayi ápyéé upε wyε wó, ne anyéégé manóó menya ne álya ntó manáne tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bóó bimbó, bíí újyage ebwó ájyε ló depó εtire mamféré εfwyalé ewé elu ebwó mmyε. Ne Pól akpε mmu εcha upε Esowó mangaré bíí ebi depó εtiré na debyε nyε, ne yéndemuú bwó achyεge nyε unó upε bi mbaá Esowó.

Apyε Pól né εcha upε Esowó

²⁷ Gepε eyigembó gebélege ndó ekeneama, ne bíí ebi ndó eyimbó echwó byε, bóó Jus fó abi átané gebagé mewaá Esya áge Pól né εcha upε Esowó. Annyi gejaméégé bóó matóó ne ápyε ji. ²⁸ Akalege áké, “Bóó Isreli chwóge depóó ese, depyε mende yina. Ge mende yi akéne yéndé mbaá ágarege bóó nnó ábyágé melo esé, ne mabé Mosis ne εcha upε Esowó ewéna. Ne nana akpε ne bóó Grek né εcha upε Esowó, nkane apyembó afyε deba né melu ukpea ewe.” ²⁹ Ebwó ájoge mbó gétúgé abó ágené Pól akene ne Trófimós ayi atane Efesos né metóó melo, ne áférege nnó Pól akpε ne ji né εcha upε Esowó.

³⁰ Ndere ebwó ákálé mbó, melo meko ekwé tametame, bóó ako ábó áchwó chome

mbaá ama. Agbaré Pól, ája ji átané né εcha upε. Nderé ebwó ábó atane, bóó ala téneténe ágbé manombi. ³¹ Ne bóó bina álo mantule Pól ne ákélege manwá ji. Menó muú bóó bee Rom awuúge nnó melo Jerosale meko elu né εfwyale, ³² ala mbó ase bóó bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpε metóó metóó gejaméégé bóó bimbó. Bóó bina ágéégé ndere ebwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbó achwó gbaré Pól aké, “Awé ji bó mkpákové apeá ne agíí bóó bimbó gefóógé muú ayi Pól alu ne genó eyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbó, bóó álo manwyale, abi ápáne ewé, abifó ápáne ewechá. Apyé muú kpaá bóó bee yimbó akwé tametame ye tógésé genó eyi gepyε akaá wó, ne ajóó ne bóó bíí nnó áse Pól ájyε né dachi bóó bee. ³⁵ Ndere ájyε ákwónégé melu ewé akwóme mfaá gepú, bóó bee abwε ji gétúgé bóó bimbó áchwó ne ncha. ³⁶ Ebwó ako ákwólege Pól meso ákálege nnó áwá ji.

Pól anḡmené gemε jii

³⁷ Ndere áchwó kpε ne Pól né dachi bóó bee, Pól agíí menó muú bóó bee. “Nnó ɔkaáge chyε me gébé njóó genó fó ne wó?” Mende yimbó awuúge Pól ajoge Grek agíí aké, “Mbó ne ɔkaáge Grek?” ³⁸ “Mmyε eké ɔpó fó muú Ijip ayi abó anḡmé umyε fa gébé gefó ne apyε bóó dele ani abi áwáne bóó ákwólé ji né mashwóne?”

³⁹ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melo Tasós né gebagé mewaá Silisya. Ne Tasós apó fó melo nsélé. Nte nkwo wó mata, chye me eké gébé njóó mejóó ne bós bina.”

⁴⁰ Meno muú yimbo achyégé ji gébé, Pól atene melu ewé ákwóme ajye mfaá gepú afu amu nnó bós ákwéné mejóó. Akwenege, Pól ajóó ne bós bimbo né meko Hibru aké,

22

¹ “Ante ba ne anme ba, wuúge nkane nkélege manmené mmye ya.” ² Ebwó áwuúgé nkane ji ajóó né mekómejóó Hibru, ákpre kwéne mejóó. Ne alo ye manjóó ne ebwó aké,

³ “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasós né gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melo Jerosale. Gamalya ne aléré me nwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé chánéné, ne mbó nkpa gechyé né depore Esowó wye nkane enyú delu mbo fi. ⁴ Mbó nkélege mancho genwágé bós bi ákwólégé meti Jisós. Mpyene ebwó andée ne ande mfyé deno. ⁵ Etukpe ampye upe Esowó ne uchome ákpakpa melo meko ákage garé nnó mechó ewé menjoge mbo na elu wawálé. Ebwó ambós áchyé me nwe nnó njyenge nchye mbaá bós Jus abi alu né Damaskós nnó mpyé bós bi ákwólege meti Jisós, nwé ebwó ne nchwó ne ebwó

né Jerosale nnó achye ebwó efwyale.

Pól agará geno eyi gepyé ne ji áfyéé metóó ne Jisós

⁶ “Ndere nnye, gebégé nchwó kwone Damaskós genógé metóó nwo mese, ténéténé yimbo gekpékpégé gengbó getané mfaánebuú geshwané gegya me mme. ⁷ Epyégé mbo nkwe mme ne nwuú meko muú fo akuú aké, ‘Sól, Sól ndé okélege manii me mbwe’? ⁸ Ne ngii nké, ‘Wó waá Ata’? Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisós muú Nasaret ayi okélege manii ji mbwe’. ⁹ Bós bi abó akene ne me ágé gengbó eyigembo ne áwuú meko muú yi ajoge ne me wó. ¹⁰ Ne mma gií nké, ‘Ata nana mpye nnó’? Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chó né Damaskós. Okwónégé ewú ágarege nye wó unó uko ebi Esowó ábelé nnó opye.’ ¹¹ Ndere nkwele ka ngéné sé mbaá getúge gengbó eyigembo gekpené me áme. Ne bós bi abó akene ne me ágbaré me ebwó dekwóné Damaskós.

¹² “Mende fo abó alu né melo ewémbo ákamege Ananya, anóge Esowó dós ne abelege mabé Mosis ne bós Jus ako eféé áfage ji. ¹³ Achwó gé me atene me nenkuné mmye aké, ‘Menmé wa Sól, lo mangéne’. Wye né gébé eyigembo nlo mangéne mbaá ne ngé ji. ¹⁴ Ne ajóó ne me aké, ‘Esowó ayi ukwéne ante sé ajya wó nnó okaá genó eyige Esowó akélege opye. Ne apyé nnó ogé muú utóó wuú

ayi wáwálé ne ɔwuú meko wuú. ¹⁵ Wɔ ɔgarege nyé bɔ́ ɔ́ ako nkane ji alu, ɔma ɔgarege ɛbwɔ́ unó bi ɔwuú ne ɔḡené. ¹⁶ Ne nkane elúmbɔ, ɔgili nde nana. Kwile ka, áwyaá wɔ manaá ɛsɔwɔ, ne kuúḡé Ata Jisós nnó ashwɔné gabo wye’.

Pɔlagaré nkane Jisós atɔme ji mbaá bɔ́ bi alá pɔ́ Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale nnye kpe né ɛcha upe ɛsɔwɔ ne ndere nnenemmye, ngé ame gejya. ¹⁸ Ngé Jisós ne ajɔ́ ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wáwá nende bɔ́ abi alu fa áwuú nye fɔ mekomejɔ́ ayi ɔchwɔ́ garé getú ya’. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, ‘Ata ɛbwɔ́ ákaá cháḡéné nkane mbɔ́ nkéne né macha mmyemenene, mpyéne bɔ́ bi áfyéé matɔ́ ne wɔ, ntulege. ²⁰ Ndere ábɔ́ áwáne Stefan ayi apye bɔ́ nnó ákaá wɔ agarege bɔ́ depo tyé, mbɔ́ nlu wye nkamege né bɔ́ bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwɔ́.’ ²¹ Ne Jisós ajɔ́ ne me aké, ‘Kwile chɔ́, ntɔme nye wɔ tete né malɔ́ bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus.’”

²² Ndere bɔ́ bimbɔ́ áwuú nkane Pɔ́l ajɔ́ genó eyigé na, mekomejɔ́ yina atanega ji meno, ɛbwɔ́ álɔ́ mando delúlú aké, “Wáge mende yina, akwane fɔ mambɛ fa mme wɔ.” ²³ Ndere ájɔ́ mbɔ́, ákalege mbɔ́, áfú bɔ́ nku bwɔ́ ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menɔ́ muú bɔ́ bee yimbɔ́ agége mbɔ́, agaré bɔ́ bií nnó áse Pɔ́l akpe né dachi bwɔ́. Ajyegé aké atulé Pɔ́l, agaré geno eyige bɔ́ Jus

ákalege ji ula. ²⁵ Ne áwe ji. Ndere áchwɔ́ tulé ji, Pɔ́l agií muú kpaá ama ayi abɔ́ atene ɛféé ake, “Nno ɛbé ese ɛkamé nnó átulé muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom, ayi alá ápa mpa wuú wɔ?”

²⁶ Muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ ajye bane menɔ́ muú bwɔ́ ne ake ne ji. “Se gébé nnó ɛkage ɔkpaá mechɔ́, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom.”

²⁷ Muú kpaá bwɔ́ yimbɔ́ awúḡé achwɔ́ gií Pɔ́l aké, “Wáwálé nnó ɔlu muú yi achye ji uto nno ábé muú Rom?” Pɔ́l akame aké, “Eh.”

²⁸ Ne ama jɔ́ ne Pɔ́l aké, “Nchɔ́ nka dɔ́ ne nlu mbɔ́ muú Rom.” Pɔ́l ashuú ji meko aké, “Nlu muú Rom ayi áchyeé ji uto nnó ábé muú Rom, te gébéḡé ábyené me.”

²⁹ Bɔ́ bee abi abɔ́ álú mantulé Pɔ́l nnó agarege genó eyigé ji apyé, áwugé mbɔ́ aja mmye meso. Ne ɛfɔ́ ɛkwɔ́ ntó menɔ́ muú bwɔ́ yimbɔ́ metɔ́ gétúḡé ábɔ́ áwéle Pɔ́l ne bɔ́ mkpokɔ́vé ayi Pɔ́l alu muú Rom.

³⁰ Yémbɔ́ menɔ́ muú bwɔ́ yimbɔ́ alu kelege mankaá genó eyigé Pɔ́l apye ne bɔ́ Jus akálege ji ula, ne bií újyáḡé aferé Pɔ́l bɔ́ mkpokɔ́vé né amu ne akuú anɔ́ baá ne ákpakpa melɔ́ ako nnó áchomé. Áchóméḡé áchwɔ́ ne Pɔ́l né mbe ushu bwɔ́.

23

Pɔ́l atené mbe ushu ákpakpa melɔ́

¹ Pól atené mbe ushu echomele melo, ape bós domeé ne aké, “Anmé ba nlu mé né mbe ushu Esowó yendégébé kpaá te fi, ne metó wa echyégé me efwyale né genó gefó.” ² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye upe Esowó agaré bós bi atené kwókwólé ne Pól nnó ádo ji gekwékwé meno. ³ Pól aké, “Esowó ado nye wó ntó gekwékwé. Wó olu eké ekwó gepú ewé áwogé ne mbómé. Wó ojwale eféé nnó opa mpa wa nkane ebé elu ne oma kwé ebé nkane oké ádo me gekwékwé.”

⁴ Bós bi atené kwókwólé ne Pól agií ji aké, “Mbó ne oshye etukpe ampye upe Esowó?”

⁵ Ne Pól ashuú ebwó meko aké, “Anmé ba, nkaá fó nnó alu etukpe ampye upe Esowó wó. Nende nkaá nnó ḡwe Esowó aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melo.’”

⁶ Pól aké agene nnó gentoge bós abifo álú bós Sadusi ne abifo álú bós Farasi ákale aké, “Anmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bós Farasi. Ula bi nkpené unó mpa elé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bós bi ágbó ákwilege nye né negbo.” ⁷ Pól ajogé mbó, bós Sadusi ne abi Farasi áló manwamé ne ate, ne echomele ewémbó ekaré malu apea. ⁸ Ebwó áwámege mbó getúge bós Sadusi aké muú agbogé akwilege sé né negbo ne ákamé fó nnó ekiénné Esowó elu wó ye genó fó nkane Mendoó gepó. Yémbó bós Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. ⁹ Ne mawámé ama ja dós. Ne anleré mabé

Esowó abi álú geluáge bós Farasi ákwile ka ájoge ne eshye aké, “Esé dege fó gyé ayi mende yina apye wó. Ndofo ekiénné Esowó ye elé mendoó ne ejós ne ji wáwálé.”

¹⁰ Gébégé mawáme yimbo aláa lé umyemye, muú kpaá bós bee afós nnó ágyale nye Pól ubauba, ne agaré bós bee nnó áfére Pól eféé ákére ne ji mmu dachi bós bee.

¹¹ Bií bimbó ne utuú Jisós achwó tene nenkuné mmye Pól ne ajós ne ji aké, “Gbaré metó wyé, ndere ogarege nkane nlu né Jerosale mbántó ne ogarege nye bós né Rom.”

Bós fó ás mala manwá Pól

¹² Bií ujjágé bós Jus fó ás mala ne áchó mmye nnó ebwó anyéé ne ányú genó gefó kpaá te áwáne Pól. ¹³ Ne bós bi áchós mmye ápwó usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé anós baá bi apye upe Esowó ne ákpakpa melo aké, “Esé dechó mmye nnó denyéé, denyú genó gefó kpaá te esé déwáne Pól. ¹⁵ Nkane elúmbó, enyu ákpakpa melo toge meko mbaá menó muú bós bee nnó ató Pól depye eké dékelege mamape mechó Pól chájéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemége nnó akwóné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi menme Pól yi mendée awú genó eyi ebwó abó ás mala mampye, ajye garé Pól né dachi bós bee. ¹⁷ Ne Pól akuú muú kpaá bós bee ama aké, “Se nte mamane yi ojye mbaá menó muú enyú, awya geno fó mangaré ji.” ¹⁸ Ajyégé ne ji ewu aké, “Pól muú denó

aké nchwó ne nte mamane yina eta wye, awya genóge fɔ mangaré wó.”¹⁹ Menɔ muú yimbɔ ase nte manmané yimbɔ átené babá, agíí ji ake, “Ndé mechɔ ɔkelege mangaré me?”

²⁰ Ashuú ji meko aké, “Bɔɔ Jus fɔ ájɔɔ ábélé nnó geyá ebwó ágaré wɔ ɔma chwó ne Pɔl né echomelé melɔ, ebwó akélege mampye eké ámage pé mechɔ Pɔl chánéné.

²¹ Yémbɔ ebwó áchwage, ɔkamege nende bɔɔ ápwɔ usaá upea abi ábíí né meti, ágile manwá Pɔl. Ebwó ácho mmye nnó anyéé ne anyú genóge fɔ kpaá te áwáne Pɔl. Ne nana ebwó ágile manwú genó eyige tanege wɔ meno.”

²² Ne menɔ muú yimbɔ aké ne maá yimbɔ, “Chó ne ekage ɔpye muú fɔ akaá nnó ɔgaré me mechɔ ewé.”

Ató Pɔl mbaá Felis ayi gɔmena

²³ Ewyagé menɔ muú bɔɔ bee yimbɔ akuú bɔɔ apea abi akwɔlege ji né dekpakpaá, aké ne ebwó, “Jyage usaá bɔɔ bee ufya abi ákene ne uka ne usaá bɔɔ bee uléé meso efya abi ákwɔme mfaá ujuná ne jyage ntó usaá bɔɔ bee ufya abi álú ne makɔ. Gárege ebwó ákpome mmye áse Pɔl ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Segé ujuná ebifɔ nnó Pɔl aké akene ákwómé mfaá. Tige ji ake pere akwóné né ushu Felis ayi gɔmena. ²⁵ Ajɔgé mbɔ, ása ntó ηwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ηwe yina mbaá Ata

Felis ayi gɔmna. Ntamé wɔ.

²⁷ Bɔɔ Jus ábɔ apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyeé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé ewu ne bɔɔ bee ba ne mferé ji né amu ebwó.

²⁸ Te mbɔ nkelege mankaá gyé ayi ebwó aké mende yina apye, nse ji defé mbe ushu ákpakpa melɔ bwó. ²⁹ Agigé ji, nge fɔ nnó apye genó eyige ábɔ manwá ji wó ye mankpe denɔ. Ebwó ábɔ anyéé lé mbee né mabé bwó. ³⁰ Ewyagé muú fɔ achwó garé me nnó bɔɔ Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bɔɔ bi aké ji apye gyé nnó áchwó garé wɔ genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bɔɔ bee bimbɔ ápye wye nkane menɔ muú bwó agaré ebwó. Ase Pɔl né utuú bimbɔ, áke kpaá ákwóné Antipatris. ³² Bíí uyyagé bɔɔ bee abi ákene ne uka ákére né dachi bwó ne abi awya ujuná áse Pɔl áfé ne ji. ³³ Ebwó ákwónégé Kaisaria, áchye gɔmna ηwe yimbɔ ne áfyε Pɔl né amu jíí. ³⁴ Akuúge ηwe yimbɔ, agíí Pɔl aké, “Ɔtané ndé geba?” Pɔl ashuú ji meko aké, “Ntané gebagé mewaa Silisia.” ³⁵ Gɔmena awuúge mbɔ, aké ne ji, “Gó bɔɔ bi aké ɔpye gyé áchwó ne nwuú mpa wye.” Ne ajɔɔ aké ájye bélé ji né echa ewé Mfwa Herɔd abɔ atené ne aké bɔɔ bee ábamé ji.

24

Felis apε mechɔ Pɔl

¹ Ndó eta ekoógé, Ananya ayi etukpe ampye upe Esòwò ne ákpakpa bifò áchwó né Kaisaria ne Tetulus muú yi akaáge mabé bòó Rom. ² Akúgé Pól akpe mmu, ne Tetulus alò mangaré gyé yi Pól apyé aké,

“Ata Felis òpye bòó esé ábò nesò né gejamégé gébé gétúgé ògbaré ebwò chánéné. Ne gejamégé unò bi wò òkwòré, wò òpye melò ese enené. ³ Ne esé dese mechò ewé ne metòó megómégó ne bòó áfège yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fò manchò wò gébé yémbò nnene wò mmye nnó òwuú mechò ewé me nkelege manjóó. ⁵ Esé degé nnó mende yina alu muú efwyale, akene malòmalo apye bòó Jus ako ádorege makpo ne ate. Alu ntó menò mbe né mbaá bòó bi ákuú ebwò nnó ekwò Nasaren.

⁶ “Abó akелеge ntó mamfyé deba né echa upe Esòwò ne depyene ji [Esé debó delu mampa mpa wuú nkane ebé sé elu, ⁷ yémbò Lysia menò muú bòó bee achwó fòó ji né amu sé, ⁸ ne aké dechwó depa mpa Pól né mbe ushu wye.] Ògigé mende yina, òwuú nye unò uko ebi esé deǵge mbò nnó apye.” ⁹ Tetulus ajǵgé mbò, bòó Jus ako abò álú eféé ákame nnó elú wáwálé.

Pól anḡméné mmye jii né mbe ushu Felis

¹⁰ Ne gòmena yimbò afu Pól ebwò nnó ajóó, Pól alò ye manjóó aké, “Nkaá nnó òpa mé mpa né melò ewé ne gejamégé anḡmé, ne metòó

egóó me manḡméné mmye ya né mbe ushu wye. ¹¹ Mbògé ògigé, òwuú nye nnó ndò elu dangbeé efyaneepea eyi mbò njye né Jerosale manogé Esòwò. ¹² Ne bòó Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fò né echa upe Esòwò wó, ne ágé ye me mpyege bòó Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fò né melò wó. ¹³ Ebwò ákagé lere fò nnó genó eyige ebwò áké mpye gelú wáwálé. ¹⁴ Ne nkamé genó gema eyige ebwò áké, ‘Nnoge Esòwò ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwò áké élmé fò. Yémbò nkamé lé unò uko ebi mabé Mosis ajóó ne ebi bòó ekpavé Esòwò ásámé.’ ¹⁵ Ne nwya uméé wye nkane ebwò ntó awya nnó Esòwò apye nye yéndemuú akwile né negbo ye apye galógaló, ye apye gabo. ¹⁶ Ne nmuame yéndégébé nnó metòó wa ébé pópó né mbe ushu Esòwò ne mbe ushu akwaá ¹⁷ Ebélé mé dòó ayi mbò nla jyé né Jerosale wó ne mfé nana ne nka mampóó bòó Jus ne mampye ntó upe mbaá Esòwò. ¹⁸ Gé genó eyi gepye me njye né echa upe Esòwò mbò ne ebwò ágené me wye. Mbó nnerege mampye upe bimbo nnó nshwóné mmye ya, gejamégé bòó abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wó. Ne bòó bi abò ágené me élé bòó Jus abi átané né gebagé mewaa Esya. ¹⁹ Mbògé ebwò ábò ágé nnó mpye gye, mbò áchwó gáre né mbe ushu wye. ²⁰ Elá pò mbò wó, bòó bina ágaré gye ayi ebwò ágené

gébégé ákpakpa melo ápelé mechō wa. ²¹ Esé ne ebwó debó debó efwyale wye né genó gema. Elé genó eyi mbó njóó né metóó metóó ebwó nké, ‘Mbó mpa ne enyú fina gétúgέ mfyε metóó nnó muú agbogé akwilege nye né negbo.’”

²² Felis awuúgέ mbó, depó εtire na deko, ndere akaá mé meti ewé Jisós chánéné, agbé mechō ewémbó aké, “Lysia menó muú bóó bee achwógé ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá bóó bee ama nnó ábámé Pól yémbó álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bíí áchwó áchyege ji unó bi uli ji. Achó gébé ne mpa Pól né aḡmé apea.

²⁴ Ebelegé Felis ne mendée wuú Drusila áchwó gé Pól. Mendée wuú abó alu muú Jus. Ebwó ákuú ji ne áló manwú ndere ji agárege ebwó nkane muú akage fyε metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage be cho ne nkane muú abó mangbaré mmyε ji né bíí mpa εσωω ebi uchwóó nye. Felis awuúge mbó, εfóó ekwó ji metóó aké, “Cho kpé, ngegέ gébé mmage kuú nye wó.” ²⁶ Ajóó mbó, aferege nnó Pól achyege nye ji ḡka. Né getú eyina akuú Pól yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Epye wyεmbó kpaá aḡmé apea ákoó. Gébégé áchye Póshos Festos geluógé Felis, Felis alya Pól né denó elé akεlege mampye matóó agóó bóó Jus.

25

Pól aké áteé mechō wuú εjye

mbaá mfwa Rom

¹ Ndó εkoúge ελέε eyi Festos aselé gefwa né gebagé mewaá Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale. ² Ne anóó baá bi apye ure εσωω ne ákpakpa melo áchwó ne mechó Pól né mbe ushu wuú, ákwó ji mata nnó, ³ apye ebwó genó eyigé na ndere ebwó ákelege, ató Pól achwó né Jerosale. Ebwó ábó asóó mala nnó ájwεlege meti, Pól achwógé ebwó áwá. ⁴ Festos ashúú ebwó meko aké, “Pól alu mmu denó né Kaisaria ne εla gachye nkéré εwu. ⁵ Mbógé apye gye, garege anóó bóó nyú akwólé me deyje né Kaisaria ne akpa mechó ewémbó achwó mbe ushu wa.”

⁶ Ne Festos ama belé né Jerosale genógé ndó εneé εjyegé ne efya ne akéré né Kaisaria, bíí uyyagé ajwólé né εcha εso ne ató nnó achwó ne Pól. ⁷ Achwó ne Pól, bóó Jus abi abó átané Jerosale áno ji mme ne áló mama ji ukpékpé depó mmyε ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ebwó ajóó gelu wáwálé. ⁸ Ne Pól aḡmene mmyε ji aké, “Mpyé ye gyeé fó né mabé bóó Jus wó, ye efwyale nchyé né εcha ure εσωω wó, ne mpye fó gyeé mbaá mfwa Rom wó.”

⁹ Yémbó Festos akelege mampye matóó agóó bóó Jus, nkaáwú ne agiú Pól aké, “Pó ójyé né Jerosale ápa mpa wye né mbe ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Ntené fa né εcha εso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábó mampa mechō wa na.

Wó ðakaá cháḡéné nnó mpye bós Jus gyéé fó wó. ¹¹ Mbóḡé nkwe ébé ewé ábós manwá me, mfó fó negbo ne mbóḡé depó deko etiré ebwó ájóó ne me depó wáwálé, ðkágé gbaré me ðchye ebwó. Nnene wó mmye nnó ðtéé mechó wa eyje mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbó, ajye jóó ne bós majye bíí, ewyagé ajóó ne Pól aké, “Te mbaá wó ðké atéé mechó wye mbaá mfwa Rom, ewu ne ójye.”

Pól atené mbe ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ebélegé mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Abélegé eféé dós bíí fó Festos achwó ne mechó Pól né mbe ushu mfwa yimbó aké, “Mende fó alu fa ayi Felis alyá né denó gebégé ajye. ¹⁵ Ne njyéḡé né Jerosale, anós baá bi ápye ure Esowó ne ákpakpa bós Jus ágaré me depó etiré ebwó aké Pól apye. Ne ebwó aké me nsó mpa nnó mende yina akwé ebé. ¹⁶ Ne ngaré ebwó nnó gepóḡé bós Rom gepó fó nnó ájóó nnó muú akwé ebé, ayi ji ne bós mpa bíí álá tene unós mpa ne aḡmené mmye jíí né depó deko etire aké ji apye wó. ¹⁷ Ebwó áchwóḡé fa áchó sé gébé wó, bíí uyyagé njye jwóle né echa eso, nké áchwó ne mende yina. ¹⁸ Bós mawamé bíí ákwileḡé ka, ajóó ye nnó akwé ebé fó nkane mbó mferé wó. ¹⁹ Ebwó abó anyéé le mbeé ne gefó eyigé ebwó ánogé Esowó ne ama anyéé mbée gétúḡé muú fó

ayi ákuú Jisós, agbo me yémbó Pól alu jóḡe nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngiú Pól nnó ajye né Jerosale ápa mechó wúu ewu. ²¹ Yémbó Pól aké elóme lé nnó ályá ji né denó kpaá te mfwa Rom apáne mpa wuú. Ne agaré aké ábamé ji kpaá te agene meti mantó ji mbaá mfwa Rom.” ²² Ne Agripa awuúge mbó aké, “Me ntó nkelege manwu né menó mende yimbó.” Ne Festos aké ne ji, “Geya ówuú nyé”

²³ Bíí uyyagé mfwa Agripa ne Benise áchwó ne gejaméḡé bós ánogé ebwó dós ne mabeé, ebwó ákre ájwólé né echa eso. Ne anós bós bee ne anós bós abi alu meló. Ne Festos agaré áchwó ne Pól, ²⁴ ajóó aké, “Mfwa Agripa ne bós ako abi alu fa, gege mende yi bós Jus ako áchwóó, ábánege me yendéḡébé ákpeage me nnó akwané sé membé mebe wó. Abó ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria. ²⁵ Yémbó nge fó genó eyige ji apyéé eyige ji abó mangbó wó. Ne te ji mbóó aké átéé mechó ewé eyje mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji ajyé ewu. ²⁶ Yémbó mpó ne genó eyigé nsame nyé ntó mbaá mfwa yimbó gétúḡé mende yina. Nkaáwú ne nchwó ne ji né mbe ushu enyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, enyú ntó dejóó mechó ewé ne nkaá genó eyigé nsame. ²⁷ Me ngé nnó eló fó ntó nnó áto muú denó mbaá mfwa ayi nlá garé gyéé ayi ji apye wó.”

26

Pól anḡmene mmye jii né mbe ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pól aké, “Nana élé gébé jye manjóó mejóó nnó oshya wa okame meko bwó.” Ne Pól afu amu aló manjóó anḡmenege mmye jii aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwyá éfwó manténé né mbe ushu wyé fina manḡmené mmye ya né depó etiré bóó Jus ámalé me mmye ³ Njógé mbó, gétúgé nkaá nnó okááge gepóge bóó Jus chánéné ne unó bi ébwó anyéé mbeé ne ate. Mbó ne nkwo wó mata nnó ose gébé owuú genó eyigé nkelege manjóó.

⁴ “Bóó Jus ako ákaá nkane genwá ya gelu te démbáné getúge nwéné né mpu bwó ne né Jerosale ntó. ⁵ Ébwó ákaá me te gachí gefóge muú ayi mbó nlu. Mbógé ébwó ábó ágárege wáwálé, mbó ájóó nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwólege mabe cheré chere ne anóge Ésoḡwó mpwó bóó ese ako.

⁶ Ne nkpe mbó unóó mpa fi getúge nneré metóó né unó bi Ésoḡwó abó anyéméno ne ukwene anté ese. ⁷ Ge wyé menomenyéé éwé matóó ese áfyanéápeá ajwóle ágile ndere ébwó ánóge Ésoḡwó utuú ne ḡwómese. Ata élé getúge nneré metóó ne nkpréne mbó unóó mpa ne bóó Jus bina.”

⁸ Gó me ngii enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kókóge nnó Ésoḡwó apye bóó akwile né negbo?”

⁹ “Me Pól gébé gefó mbó ntené ne eshye nnó mpye ndere eji me metóó manii mabó Jisós ayi Nasaret. ¹⁰ Na ne mbó mpyé né Jerosale. Anóó baá bi ápye ure Ésoḡwó ábó áchye me ébwónyene ne mfyé gejamégé bóó Ésoḡwó denó. Ne yendégébé eyigé ajógé nnó áwáne ébwó nkamege ntó. ¹¹ Yendégébé nchyege ébwó éfwyale né macha mmyemenene ese mako, mpye nnó ébwó áshya Jisós kpekpe, áféré matóó ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwoḡne maló mme bóó bicha manii ébwó mbwe éwu.

Pól agaré nkane ji akwóré metóó wuú, akwólé Jisós

¹² “Ébelegé, mfé ntó né melo Damaskós ne bó ḡwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anóó baá bi ápye ure Ésoḡwó. ¹³ Ata, ndere njye ne metóó ḡwómese, nge gekpékpégé genbó eyi gégéne gepwó ḡméé getané né mfaánebuú, gechwó gene gegya me mme ne bóó abi abó akéne ne me. ¹⁴ Ése ako dékwe mme, ne nwú meko muú fó ajóó né mejóó Hibru aké, ‘Sól, Sól ulannó okélege manii me mbwé? Ochyége geme jye éfwyale manténe ukóló ne me. Ochyége geme jye nkane menya ayi aselé metaá adorege.’ ¹⁵ Ne ngii nké, ‘Wó waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jisós muú wó okélege manii ji mbwe. ¹⁶ Kwile ka. Nkwó wó ushu nenḡmé nnó mpye wó oḡe muú utóó wa, ogarege nye bóó unó bi ogéné fina ne unó bi fó

ebi nIerege nye wó né meso gébé. ¹⁷ Mférégé nye wó né amu bóó Jus ne mférégé nye wó ntó né amu bóó abi alá pó bóó Jus, ne ntóme le wó eta bóó bimbo. ¹⁸ Ojyegé ewú, néné ebwó ame, ne óférégé ebwó né gemua, opye ebwó áchwó né genḡbó. Ewéna etené nnó oferege nye ebwó né amú danchómeló, ochwó ne ebwó né égbé Eṣowó nnó áfyéé matóó ne me ne Eṣowó ajige nye nte gabo ebwó, ne ábó nye melu né geluage bóó Eṣowó abi ji ajyá.’

Pól agaré utó bil mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbó, nshyá fó meko ayi atane mfaánebuú wó. ²⁰ Nló né Damaskós ngaré mekomejóó wuú ne nle nchwó fa né Jerosale. Nfé ntó yendé mbaá né maló bóó Jus ne ayi alá pó bóó Jus. Mbó ne ngarege yéndémuú nnó ákwore metóó alyaá gabo wuú, ákéré mbaá Eṣowó ne ápyege unó bi ulere nnó ebwó ákwore genḡwá bwó. ²¹ Gé genó eyi gepyé bóó Jus ápyéné me né mmu echa upe Eṣowó ákelege manwá mbó. ²² Yémbó Eṣowó apóó me yendégébé kpaá te fi. Ne ntene ngarege mekomejóó ayi áfyé me né ebwó mbaá bóó ne ubyanḡkwó bó. Ngarege le unó bi bóó ekpávé Eṣowó ne Mosis ábó ájóó te gachí nnó upye nye. ²³ Ebwó ábó ájóó nnó, “Muú yi Eṣowó akweré ji elá gefwa abó mangbó ne ábé muú mbe yi akwile né negbo ne apye bóó

Jus ne abi alá pó bóó Jus ágé genḡbó.”

Afwa meló ápyame manwú depó etiré dekené ne Jisós

²⁴ Ndere Pól alu ánménege geme jíí, Festos aweé ji aké, “Pól ómée gebwó. Unó bi ógíí dóó upye wó óle mée gebwó?” ²⁵ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Ata me mmée fó gebwó, njógé le unó bi ulú wáwálé. ²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depó ti deko, nkaáwune njógé mbó nlá pó ne efo metóó, nende depó tire na depyé fó bibíí wó. ²⁷ Mfwa Agripa, pó okamé ntó depó eti bóó ekpávé Eṣowó ásámé? Me kaá nnó mfwa akamé.” ²⁸ Ewyage mfwa Agripa agíí Pól aké, “Wó óferé nnó okage pye me wyé tenétené nnó mbé menḡkwóle Kras?” ²⁹ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Ye ebé le nana, ye meso gébé, nnenemmye mbaá Eṣowó nnó wó ne bóó ako abi awuú mbó me fi nnó debé éké me, yémbó epófó nnó enyú dekpé deno nkane me nkpené.” ³⁰ Pól ajógé mbó, mfwa Agripa, gómena Festos, Benise ne bóó bifó ákwilé ka. ³¹ Ne ndere ebwó ájyé dafye, ájoge ne ate aké, “Mende yina apyé fó genó eyigé abó mangbó wó ye deno manḡpe wó.” ³² Mfwa Agripa ajóó ne Festos aké, “Mbógé mende yina ábé danjye ne mechó ewé mbaá mfwa Rom, mbó delyaa ji.”

27

Bóó bee áfè ne Pól né Rom

1 Nkane ákame nnó deyye, eféé ne deyye kpe esogeka, ewé ejyé melo Itali. Agbaré Pól ne b́ó deno abifo áchye muú kpaá b́ó bee ayi ákuú ji Julyos. Ji alu né geluage b́ó bee abi mfwa kpa b́ó Rom. 2 Ne esé ako dekre esogeka ewé étané melo Adramatim éjye malu yi makpé átárege né gebagé mewaá Esya [Aristakos ayi atané melo Tessalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne esé.] 3 Bii uyyágé esé dekwóné né Sidón. Julyos aló melu ne Pól te alya ji nnó ajye gé ajeé bii nnó áchye ji genó eyigé gelií ji. 4 Détánégé Sidón delo manjye, ne gétúgé mbyo atané esé mbe, degya defé egbe Syapros melo ewé nnyi nenóó ewu mme mbaá ayi mbyo alá pó d́ó. 5 Esé déchyágé ebeé mega ewé élú toitoi ne Silisya ne ewe fo ewé élú toitoi ne Pamfilya, eféé ne déchwó kwóné né Mira né gebagé mewaá Lysha. 6 Muú kpaá b́ó bee yimbo age esogeka ewécha ewé étané né melo Aleksandra ejye melo Itali, eféé ne afye esé mmu.

7 Esé deke perepere né gejamégé ndo, degé efwyale ne délé kwóné melo Snedus. Ndere mbyo alá kamé nnó esé déjye mbe wó, dekwóré defé égbé ewé *Kret melo ewé nnyi nenóó ewú mme, dekoó nechye né Salmone. 8 Dekene deyye mapeá mapeá, melo ewé nnyi nenóó ewú ne mme

démye kpaá dékwóné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwókwólé ne melo Lasiya.*

9 Esé debó decho mé gejamégé ndo ne bii kpaá ebi ápyé gepe mashwóné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pól achye gejamégé b́ó majyéé abi alú mmu esogeka aké, 10 “Anmé ba, ngé nnó mbogé detogé eshye deyyégé gejamé unó unóme nye chóncho ne esogeka ne b́ó ágbóo nye ntó.” 11 Ye éle Pól ajóo depó ti, muú kpaá b́ó bee afye yéé mekpo wó, akwólé le mekoyi menjamé ne mbóó esogeka ájóoge. 12 Te ndere nechye eniné mbó nela nepó nechye neló neló eniné b́ó ájwólege gébége gefwene, gejamégé b́ó akélege nnó esé deyye mbe kpaá te dekwónege nechye eniné ákuú nnó Fonis né melo Kret. Fonis alu mbaá ayi ebeé mega ekaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésonjeka

13 Ewyagé mbyo atané ntee ebeé mega alo manchwó ne b́ó bi alú né esogeka áferége nnó efwó ekwólé ebwó. Ne ebwó áferé dánjmaa ésonjeka afyé mmu esogeka. Apyegembo, áló manjye mapea Kret melo ewé nnyi ne nóó ewú né mme. 14 Ewyá ye wó, mbyo nnyi atané achwóó esé mmye né egbe ebwónye, mbaá ayi njméé etanege né Kret. 15 Mbyo nnyi yimbo achwóó ado esogeka ayi ánjamé alá kágé bwóle mekpo esogeka

* 27:8 Elú wáwálé nnó: Nana gé gébé eyige afofo achwó d́ó na. † 27:9 Elú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bo njwe bifó asa nnó élé bii bi ályage menyéé kpékpé.

nnó ejye mewaá. Ebwó akpe lyaá nnó mbyo akpa éwú. ¹⁶ Nḡere dejye dekéó maá melo fə ayi nnyi nenaó ji mme, melo ewémbə ákuú nnó Koda. Ne ndere dekege maá melo yimbə unó bi ulú wye ugbə mbyo nnyi nnó áchwógé ne eshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshii né ula esogeka defye mmu. ¹⁷ Apyege mbə, abané ekpée ne esogeka áwe ne manyii nnó ekagé ekpée egyale ne esé debó efə nnó esogeka eshulege nye efé kwókwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usó ayi átánege né ebeé mega. Eféé ne ebwó anyaaá ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpá esogeka. ¹⁸ Nḡere mbyo nnyi alú kóoge ne eshye, ne bií újyágé ebwó áférege matuú ayi álú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efuú. ¹⁹ Bií bimbə ukoóge ne dónḡo, bəó bi ájáme esogeka ákpa unó bi ápye utóó né esogeka áfumé nnyi. ²⁰ Ne esé déla wyémbə né gejamégé ndə yéé ηméé, yéé ambe dege wó ne mbyo nnyi akpane ésoneka ejye egbe ewé ne ewé. Nḡere mbyo nnyi apyembə, mane magyále esé ne déferé nnó dechwə degbó.

²¹ Nkaáwú ne efə epyé bəó álaá mesa né gejamégé ndə. Ewyagé Pəl akwilé ka aké ne ebwó, “Aηmé ba, mbəge enyú debó dewú majyéé ma ne esé dela né Kret, mbə ekpée ne gejamégé unó uchə mbə wó. ²² Ne me nnene enyú mmye nnó dégbaré matóó. Ye muú

ayi agbo nye apó wyéé esogeka ewú ewú ne énoḡme nye. ²³ Njəge mbə getúge Esəwə ayi abə me ne Esəwə yi me nnóge ne atóme ekiénné wuú ne utuú ebi njuú. Echwógé etené me nekuné mmye, ²⁴ eké ne me, ‘Pəl ófəgé fə. Ətenege nye mbə ushu mfwa Rom. Né uló melu Esəwə, ye muú nyú ama ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Nḡere ekiénné ewémbə echwó ne mekomejəó yina, nkamé ne Esəwə. Ngarege enyú nnó dégbaré matóó dépélé, Esəwə apye nkane ji ajəó. ²⁶ Pəl ama jəó aké, Mbyo ákpane nye esogeka ateé né gebage mewaá eyige nnyi nenaó mme.”

²⁷ Ne ndə ekwónégé efya ne eni, mbyo nnyi ákpá esogeka echyá ebeé mega. Ebeé ewémbə ákuú nnó Adraya. Metóó utúú ékwónégé ánjamé esogeka áferége nnó esé delú kwókwóle ne mapea mewaá. ²⁸ Ne ebwó ábó menyii áshii né genó gefə eyi genəó, áηme mmu nnyi nnó ámeé ndere nnyi négomé. Amegé ágé nnó nelu usaá bə ratəgé ukéné. Ewyagé ama meé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bə ratəgé uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwó áfəó nnó mbyo nnyi atene nye esogeka efé edo né mataá ayi alú mmu nnyi, eféé ne áferé bə dánḡmáa esogeka anii áηmé né mmu nnyi nnó esogeka etené. Apyege mbə, áshyáge nnó bií ujyá wáwá. ³⁰ Elé ánjamé esogeka ákélege mambó ájye, eféé ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma aké, ebwó ájye ηma genó fə né

mbε esogeka. ³¹ Pól akaá ne ajóó ne bóó bee ne muú kpaá bwó aké, “Mbógé ánjamé esogeka átanégé, ebyennó muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pól ajógé mbó, εφέε ne bóó bee ajye sóré manyíí ayi áwélé ékpée wyé. Asórégé manyíí yimbó, álya ékpée nnó ejyé.

³³ Wyε ndere bií uchwó jyaá, Pól anε bóó ako mmyε nnó ányε menyεé, ajógé aké, “Ndó ελε mbó εfya ne ενίí fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyε nye, ne ye genó denyé wó. ³⁴ Ne nnεne εnyú mmyε nnó denyεé εκέ genó nnó débó εshyε, εκage degbó. Ye muú yi mekpo εmyε nye ji apó.” ³⁵ Ajógé mbó abó nto bréd, atamé εσωó, agya geba abó manyεé né mbε ushú εbwó ako. ³⁶ Ne εbwó ako agbaré mataó, abó nto bréd ányεé. ³⁷ Mpa bóó ako abi álu mmu ékpée εwena, álu usaá ufya ne uléé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndémuú anyé agbeé, εbwó ákpa menyεé yi álaá né mmu esogeka ágbé né nnyi nnó esogeka εfuú.

Ngbannyi apye esogeka εgyalé

³⁹ Bií uyyágé, εbwó ákaá fó geba εyígé εbwó álu wó yémbó ágé nechyε né nnyi ενι nelú gesó gesó. Εφέε ne εbwó amuamé mampyε esogeka ejyε né mbále nechyε ενινé mbó. ⁴⁰ Ne εbwó ásóré manyíí ayi abó áshíí ne uno εbi áηmaá esogeka, ásóré ntó manyíí yi áwélé bó nsóm abi áηwólege mekpo esogeka ákwe né nnyi, ama te ndée eyi elú mbε ékpée

mfa. Mbyo nnyi akpage εσε εφέε né deló manjyε mapeá mewaá. ⁴¹ Ndere esogeka ejyε, edo né nchwéné usó ενι nelú nteé nnyi ne mekpo esogeka ejyε kpe né gesó εφέε ne esogeka εκwamé. Ndere εlu εφέε mgbannyi adóo esogeka εwémbó kpaá te εgyalé.

⁴² Ne bóó bee bimbo ákélege manwá bóó denó ako nnó εκάgé εbwó áwó akwó mewaá ne ábó. ⁴³ Yémbó muú kpaá bwó abó akεlege nnó εκage átá Pól ne agbé εbwó. Ne aké yéndémuú ayi akage wó nnyi, abó mbε awó áchya. ⁴⁴ Ne bóó abi fó abi ála káge wó ágbaré uba esogeka awó ákwólége εbwó. Wyεmbó ne yéndémuú ápyéε ne akwóné mapea mewaá chánéné.

28

Genó eyi gepyé Pól né melo Malta

¹ Ndere εsé dekwone melo εwe nnyi nenóó εwu mme, ápyε εsé dekaá nnó akuú εwú Malta. ² Bóó bi álu né mbále nnyi ágégé εsé, meshwε apyε εbwó ne áσε εsé chánéné. Εbwó áséné mewε nnó εsé déwyagé gétúgé manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³ Deweé εtiré mbó desóógé deko, Pól anyweré mechyé deweé afyé mewε ne gelugé mewε gépyε gétóó getané né deweé εtiré mbó géchwó nó ji né εbwó géníí wyε. ⁴ Bóó melo εwé ágégé nkane gétóó yimbó genií Pól né εbwó, álo manmené ne ate áké, “Mende yina negbo nekoó ji amε né

esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.” ⁵ Ne Pól anyigé ebwó wuú gétóo yimbo gétané gékwé mmu mewε eyi gelá pyéé ji genó wó. ⁶ Bóó bina apéle nnó Pól amuále nyε, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó ye genó eyi gepye Pól gepó, akwóré mejóó meno áké, “Mende yina alu mbó élé meló.”

⁷ Mfwa Publos ayi ágbare melo ewé, awya dachi ne makóó jii alú kwókwólé ne melo. Agégé esé ase esé chánchá ne debelé ndó eléé né dachi wuú. ⁸ Ndere delu eféé, Pól awú nnó nte Publos améé gefwene ne efógékó. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmyε, anemmyε mbaá Esowó ne mende yimbo átoó. ⁹ Bóó awúgé nnó Pól apye mende yimbo átoó, bóó mamée áchwó mbaá Pól ne apye ebwó átoóge. ¹⁰ Ne bóó bimbo ánogé esé dóó. Achyé esé gejamégé unó ne gébége esé déwúlege, ama chyé esé unó ebí upóge esé né neke eniné mbó.

Pól atané Malta afé Rom

¹¹ Ne amfaá aléé ákoógé, esé deyyε dekpε esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbo ebó elú né melu ewé nnyi nenó ewú mme, egilé nnó genome gejjá. ¹² Ne esé dékwónégé né nechye né Sirakós eféé ne débélé wyé ndó eléé. ¹³ Délyágé eféé, dekwóné

nechye ne Regum, débélé wyé ndó ama. Bii újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké ékwónege ndó epea, dechwó né Putoli. † ¹⁴ Eféé esé degé bóó Jisós fó abi ánené esé mmyε nnó débélé ne ebwó uwyaa uma. Ajógé mbó, esé dekamé, debélé ne délé jyε né Rom. ¹⁵ Ndere deyyé, bóó Jisós abi alú né Rom awúgé nnó dechwó, áchwóó gí esé. Débané abifó né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifó né melu ewé ankeé ábélege mmu áchyege manka. Gébége Pól agené ebwó aféé Esowó ne metóó wuú ntó ékwéné. ¹⁶ Ne esé dékwónégé né Rom, ályá Pól nnó ajyé bélé mbaá ayi ji akélege, áchye muú bee nnó ábámé ji.

Pól akpε denó né Rom

¹⁷ Ebélegé ndó éléé, Pól akuú ákpákpá bóó Jus. Achwógé aké ne ebwó, “Anmé ba, nlu fá nkane muú denó; Apyε me né Jerosale áfyε né amú bóó Rom ayi nlá mpyé mechó fó mebo wó ewé áwane me. ¹⁸ Bóó Rom ágigé me gejamégé bóó nkwe, ágé nnó nkwe fó ébé wó nkaáwú ne ábó akélege manlyá me nyyé gétúgé nlá mpyé mechó fó mebo ewé áwane me wó. ¹⁹ Yémbo bóó Jus áshya nnó aferege me, eféé ne nyyéé ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yémbo epófó nnó nchwó maáma bóó ba mechó mmyε. ²⁰ Gé ula bi nkuú enyú nnó esé déjwólé déjóó mechó ewé. Manyii ayi

* **28:11** Elú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbo élé aló uka bóó Rom. Ebwó akámege Kasto ne Pólos. † **28:13** Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó meno nechye né gebagé mewaá eyigembo.

áwélé me na elé gétúgé muú yi esé bós Isreli dégile.”

21 Bós bimbó áshuú ji meko áké, “Esé degé ye bó ḡwé abi átané Judiya, yé meko mebomebo ayi akpane getugé jyε ne gabo ayi ɔpyε wó. 22 Yémbó esé dekelege manwú eta wyé. Genó gema eyigé esé dékaá gelu nnó yéndé mbaá ayi bós ájwólégé, ájógé gabo gétúgé echomele ewé wó ólú wyé.”

23 Ajógé mbó, ákwyé bíi ebi átúuge ne Pól. Bíi bimbó úkwónégé, gejamégé bós áchwó áchomé né gepúge Pól ne áló mangaré ebwó mekomejóó Esówó né dondo kpaá te nkwale. Agarege ebwó nkane gefwage Esówó gélu. Amuame mampye ebwó nnó ákwóré gepóge bwó áfyε matóó ne Jisós nkane ájógé né ḡwe Mosis ne abi bós ekpávé Esówó. 24 Awúgé mbó, abifó ákamé ne abifó ákamé fó mekomejóó wuú wó, 25 ne áló manyε mbeé ebwó ebwó. Gébégé ebwó áchwó jyé, Pól ama jóó meko yimbó aké, “Mendoó Ukpea épyε gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne ante nyú ndere Asaya muú ekpávé Esówó nnó asá nnó, 26 ‘Chó garé bós bimbó nnó dewúu nyε lé wú ne dekágé ula, depelé nyé lé péle ne dégéné. 27 Elúmbó gétúgé bós bina áḡeá matóó dóó. Ebwó ágbé ntó matu bwó ne áma mále amε. Apyεmbó nnó ebwó ágegé sé mbaá ne áwugé sé. Mbógé ebwó ákeregé meso etá Esówó, apyε nyé ebwó átoó.’ ”

28 Ne Pól anere manjóó aké, “Enyú debó mankaá nnó abya melóméló yina alerege nkane Esówó aferege bós né efwyale gabo. Abya melóméló yina ajyε nana mbaá bós abi alá pó bós Jus ne áwú nyé ji.” 29 [Pól ajógé mbó, bós Jus áló mantané dafyé, mbeé akwé ebwó ebwó.]

30 Né aḡmé ápea ayi Pól abelé né gepú eyigé ji achyεge ḡka, asele yéndémuú ayi achwó gé ji. 31 Pól álú wyé éféé agarege bós nkane gefwage Esówó gélu ne alerege bós depó etiré Ata Jisós Kras, ajógé depó gbógónó ayi alá pó ne efó metóó ne ye muú ayi achyé ji efwyale apó.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá echomele bɔ́ɔ Kras né Rom

*Pól atamege echomele bɔ́ɔ
Kras né Rom*

¹ Me Pól, maá defwe Jisɔs Kras, ne nsáme ηwe yina. Eɔwɔ aɟa me nnó mbe ηgbá Jisɔs ne achyɛɛ me utɔ́ nnó ngaregɛ abya melóméló wuú. ² Elé abya melóméló yina ne Eɔwɔ anyɛɛ nya meno te gachii gébége ji apyɛɛ bɔ́ɔ ekpávɛ bií ásamé né mmu ηwe wuú. ³ Abya melóméló yina átome ne Maá wuú, ji alu mpyáne mfwa Dɛvid. Abyé ji ndere mekwaá. ⁴ Mendoó Ukpea aléré ne utó nnó Ji alú Maá Eɔwɔ gébége apyɛɛ ji akwilé né negbo. Ji yimbɔ élé Jisɔs Kras. ⁵ Ne gétú ji, Eɔwɔ aléré me galógáló, ne apyɛ nnó me mbe ηgbá Kras ngaregɛ bɔ́ɔ né malɔ mme mako nnó áfyɛégɛ metɔ́ɔ ne ji ne áwúgɛ ne ji, ⁶ chóncho ne enyú abi Eɔwɔ akuú nnó décho mmye ne Jisɔs Kras. ⁷ Getú eyigémbo ne nsáme ηwe yina eta nyú ako abi délú né Rom, enyú abi Eɔwɔ ágboó ne enyú dɔ́ɔ ne akuú enyú nnó débe bɔ́ɔ bií. Nnɛnemmye nnó Nte sé Eɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álérégɛ enyú galógáló, ne ápye enyú débe né nesɔ.

*Pól atamege Eɔwɔ gétúgɛ
bɔ́ɔ Eɔwɔ abi álú né Rom*

⁸ Me mbɔ́ɔ kpe mbe, ntame Eɔwɔ wa gétúgɛ enyú ako né genó eyigɛ Jisɔs Kras apyɛɛ eta sé, né gétúgɛ bɔ́ɔ ágaré abya metɔ́ɔ ewé enyú défyɛɛ ne Eɔwɔ. Abya yimbɔ ake akwɔné malɔ mme mako. ⁹ Eɔwɔ muú me mpyɛɛ utɔ́ɔ bií ne metɔ́ɔ wa meko, mmye ké mangarége abya melóméló Maá wuú, alu nte sé wa nnó me mfyɛɛ enyú né mmyemene ya yéndégébe mpwaaá f́. ¹⁰ Nnɛnemmye nnó Eɔwɔ apyɛ me mkpe nge meti nana manchwó ge enyú, mbɔ́gɛ nnó mbɔ ne ji aklege. ¹¹ Me nshyagɛ manchwɔ nge enyú nnó mpye enyú débɔ echyɛ ewé Mendoó Ukpea echyɛge nnó enyú débɔ eshye déwene né depɔré Eɔwɔ. ¹² Genó eyigɛ me njógɛ mbɔ gelú nnó esé ne enyú depoógɛ ate né metɔ́ɔ ewé défyɛɛ ne Eɔwɔ. Enyú dékágɛ poógɛ me né metɔ́ɔ ewé défyɛɛ ne Eɔwɔ me ntó nkágɛ poógɛ enyú.

¹³ Aηme ba, nkelege nnó enyú dékaá nnó me nshuú ndɔ, ndɔ ne ndɔ manchwó gé enyú, nnó mpye bɔ́ɔ abifɔ né melɔ nyú ntó afyɛɛ metɔ́ɔ ne Jisɔs wye ndere mpyɛɛ né malɔ ayifɔ ayi bɔ́ɔ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus. Yémbɔ kpaá te nana nge f́ meti manchwó nge enyú wɔ. ¹⁴ Genó eyigɛ me mbɔ́ɔ mampye gelú nnó me mbɔ mangaré abya melóméló mbaá bɔ́ɔ abi ágene genɟbɔ ne abi álu ame gemua abi ákaá genó ne abi alá akágɛ. ¹⁵ Ndere elúmbɔ, nshyagɛ dɔ́ɔ mangaré enyú abi délú né Rom abya melóméló.

16 Néndé mmye εgboó f́ me mangaré abya melóméló. Ji ne awyaá utó Εσωω εbi uferege yéndemuú ayi áfyéé metóó ne Jisós né εfwyale gabo. Ελο mβε ne βοό Jus εkwóné mbaá βοό Grek. 17 Abya melóméló yina agarege ndere Εσωω apyéé nnó εsé δεβε cho. Εσωω apyéé mβο, mβοgé défyegé metóó ne ji τε ula ulóó kpaá τε kwyakwya, ndere asame né mmu ηwe Εσωω nnó, “Muú ayi Εσωω apyéé ji abεé cho gétúgé áfyéé metóó ne ji abóó geηwá.”

Εσωω achyεge nye εfwyale mbaá βοό abi ápyéé nchye

18 Εσωω alere ndere metóó εσοó ji né mfaánebuú ne βοό abi ápye gabo ne nchye. Nchye ayi βοό bina ápyéé ágbéé nnó βοό ákágé f́ wáwálé ayi mekomejóó Εσωω aleregé. 19 Εσωω achyεgé nye εbwó εfwyale néndé yéndégenó eyigé muú abóó mankaá né depóre Εσωω, εbwó ákaá me geji. Εσωω jimboó apyéé εbwó ákaá geji. 20 Εbwó ákágé gá f́ gemεge bwó né mbaá gabo ayi εbwó ápyéé, néndé τε gébé eyigé Εσωω akwyéé mfaá ne mme, βοό ábó ákáge kaá gefóge muú ayi ji alú né mbaá unó bi ji akwyéé yé élé alá aγενé f́ ji ne amε. Unó bina ne uleregé utó bií εbi ula ubyéé ne ulerege ntó nnó ji alú Εσωω wáwálé. 21 Εbwó akaá Εσωω, yémbo áchyεgé f́ ji ενógé εwé abóó manchye ji. Yé mantamege ji atamegé f́. Yémbo ákwe kenékéné né uferé bwó ne

matoó bwó ákwe kendeé εκé gemua. 22 Εbwó aké awyaá défóó, yémbo alú lé ukekené βοό. 23 Εbwó ályaá manóge Εσωω muú alá gboó, alá nóge lé aló uka abi áfulé akwaá βοό ágboó, dénywone, menya uká, ne eyi εκene uwya mme.

24 Ndere εlúmbó, Εσωω alyage εbwó nnó ápyεgé gekwekwe gepó ne nnó apyεge unó bi uchyεgé mekpo unóó né mbaá ate. 25 Εbwó áshya mankame ne wáwálé ayi atome ne Εσωω, alá ákame lé ne genó eyi gebyó. Εbwó ánóge ne áfεgé lé unó bi Εσωω akwyéé. Ashya manóge Εσωω jimboó muú akwyéé unó bina. Ji alu muú ayi εsé déboó manóge τε kwya kwyaá. Amen.

26 Gétúgé ubobo unó bina εbi εbwó ápyéé, Εσωω alyage εbwó nnó abó mmwólé mampyεgé depóre ubele εtiré dégboó mmye. Andée bwó ályaá gefóge ubelé εbi áboó mambelegé ne ande, alá belé lé ne ate andée. 27 Wyεmbo ntó ne ande ályaá mambelege ne andée, alá belé élé ne ate ande. Ande ápyéé ubobo unó bi ugboó mmye ne ate ande. Getu eyigémbo, εbwó ambóó ákuú εfwyale né gemεge bwó εwé εbwó abóó mange gétúgé gabo bwó.

28 Te mbaá εbwó áshya mamfere genó eyi gelú chó eyi getome ne Εσωω, Ji alyage nnó εbwó áferege lé unó uboubo ápyεgé unó bi muú alá βοό mampyεgé wó. 29 Matoó bwó agbeé ne nchye ufóó ufóó. Apyéé

gabo, ányéé manwaá, apaa bɔ́, áfyéé ame né unó bɔ́ bi cha, áwane bɔ́, ámmyéé mammye, ábwálege bɔ́, áteé wye lé gabo ne bɔ́, ne ájógé bɔ́ mesomeso. ³⁰ Achɔ́ mabɔ́ ate, ápaá Èsɔ́wɔ́, áwyaá nenja, ábwége mmye, ádoó ebwɔ́ ewome, ákwyege mati make ayi ápyéé nchye, áwuú fɔ́ ne ante ne amma bwɔ́. ³¹ Alú unkekene bɔ́. Anyégémeno nnó ápyéé genó, ápyéé fɔ́ geji. Ágené fɔ́ bɔ́ meshwe, ábálege matɔ́ ne bɔ́. ³² Yé lé ebwɔ́ ákaá chanéné nnó ebé Èsɔ́wɔ́ eké bɔ́ abi ápyéé ufɔ́ unó bina abɔ́ mangbo, ebwɔ́ ápye fɔ́ lé ubiubi, áfégé ntó bɔ́ abi ápyéé ubi.

2

Èsɔ́wɔ́ asɔ́ nyé mpa yéndémuú

¹ Ngarege enyú abi désɔ́ mpa bɔ́, dékágé gá fɔ́ gemegé nyú gébégé déke désɔ́ mpa, yé debe ndé ufɔ́ bɔ́. Mbɔ́ ne elú wáwálé ne enyú ako néndé ndere enyú désɔ́ mpa yimbɔ́, mbɔ́ ne enyú ambɔ́ ntó dékwene mpa gétúgé nnó enyú ambɔ́ abi délú ampáne mpa dépyéé ntó wyeé ufɔ́ unó ebimbɔ́. ² Èsé dékaá nnó Èsɔ́wɔ́ asɔ́ mpa wuú cho mbaá bɔ́ abi ápyéé ufɔ́ unó bina. ³ Enyú déferé nnó déké déjógé nnó bɔ́ abi ápyéé ufɔ́ unó bina ákwe mpa ne enyú ambɔ́ ntó déké dépyéé wyeé ubi dékágé bo unɔ́ mpa Èsɔ́wɔ́? ⁴ Waá enyú débyaá mbɔ́ élé galógáló ayi Èsɔ́wɔ́ aleregé, dépɔ́ etiré ji abyaa ne metɔ́ ewé ji ákoge? Waá

enyú dékaá fɔ́ nnó galógáló ayi Èsɔ́wɔ́ aleregé alú nnó apye enyú dékwɔ́ré matɔ́ nyú délyaá gabo wɔ́? ⁵ Yémbɔ́ enyú denɔ́ matɔ́ ne détoó mekpo. Ndere elúmbɔ́, enyú dépyembɔ́ lé nnó né bíí bi Èsɔ́wɔ́ alerege nye metɔ́ usɔ́ wuú mbaá bɔ́ abi ápye gabo, ji áchyeé enyú efwyale ewé enja kpaá épwɔ́. Ne ji asɔ́ nye mpa wuú cho. ⁶ Néndé Èsɔ́wɔ́ achyege nye yéndémuú nsa ayi akwane ne ji né unó bi ji apyeé. ⁷ Né mbaá bɔ́ abi ákoge metɔ́ ápyéé wye galógáló ne bɔ́, ákelegé nnó Èsɔ́wɔ́ achyeé ebwɔ́ ngɔ́, enógé ne genwá eyigé alá gbóó, Èsɔ́wɔ́ apye nye ebwɔ́ abɔ́ genwá eyi gélágé byé. ⁸ Yémbɔ́ mbaá bɔ́ abifɔ́ abi atee lé gemege bwɔ́, áshyá manwú genó eyi gelú cho ne ápye élé unó bi úlú gyéé, metɔ́ esɔ́ nyé Èsɔ́wɔ́ ne ebwɔ́, achyeé ebwɔ́ efwyale. ⁹ Ne efwyale ne ubalé ubeé nye dɔ́ né mbaá yéndémuú ayi apyeé gabo, elɔ́ mbe né mbaá bɔ́ Jus ekwɔ́né mbaá bɔ́ Grek. ¹⁰ Yémbɔ́ yéndémuú ayi apye unó bi úlú cho, Èsɔ́wɔ́ achyegé nye ji ngɔ́, enógé ne nesɔ́, elɔ́ né bɔ́ Jus ekwɔ́né mbaá bɔ́ Grek. ¹¹ Mbɔ́ ne elu néndé Èsɔ́wɔ́ agyale fɔ́ angya ne muú fɔ́. ¹² Bɔ́ abi alá kaá ebe Èsɔ́wɔ́ wɔ́, ápyege gabo ánóme mme detu ndere bɔ́ abi alá kaá ebe Èsɔ́wɔ́ wɔ́. Ne bɔ́ abi ákaá ebe Èsɔ́wɔ́, ápyegé gabo, Èsɔ́wɔ́ ássɔ́ mpa bwɔ́ ndere ebe ejɔ́. ¹³ Bɔ́ abi áwuú lé ebe wuú ne alá pyéé fɔ́ genó eyigé ebe ejɔ́, Èsɔ́wɔ́ ágarege fɔ́ nnó álú cho né mbe ushu wuú. Yémbɔ́

bɔɔ abi áwuú ebe ne ápyéé genó eyigé ejɔɔ, ebwɔ ne Esɔwɔ ágarege nnó álú cho né mbe ushu wuú. ¹⁴ Bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, ákaá fɔ ebe Esɔwɔ wɔ. Yémbɔ aké ápyéé genó eyigé ebe ejɔɔ alá kágé, álerege nnó ákage genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé, yé lé ebwɔ alá pɔ ne ebe. ¹⁵ Gepógé bwɔ gelere nnó genó eyigé ebe ekelegé, gelu né mmu matɔɔ bwɔ. Ne matɔɔ bwɔ ntó ágaregé nnó genó eyina gelu wáwálé, te mbaá gébé eyifɔ ufere bwɔ ugarege ebwɔ nnó alu gyéé, gébé eyigé fɔ ugarege ebwɔ nnó alú cho, ¹⁶ mbɔ ne ebeé nyé né bií bi Esɔwɔ apyéé nyé Kras Jisɔs asɔ mpa bɔɔ néndé ji akaá unó bi úlú bibií né ufere akwaá. Mbɔ ne abya melóméló ayi me ngarege ájɔɔ.

Ndere bɔɔ Jus alú ne ebe

¹⁷ Mbɔgé wɔ olú muú Jus, ne olýí mmye ne ebe Mosis, ɔdoó ebwɔ ewɔme nnó olú muú Esɔwɔ. ¹⁸ Nkaá genó eyigé Esɔwɔ akelege nnó wɔ ɔpyege, ɔkaá ntó genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé gétúgé alere wɔ ebe. ¹⁹ Ne ɔkaá ntó nnó wɔ ne ɔjamé bɔɔ amé nónómé meti ne olú eke genɔgbɔ mbaá bɔɔ abi alu né gemmua. ²⁰ Wɔ ɔfere nnó ɔkágé chyéé majye mbaá ukenkene bɔɔ ne ɔlerege bɔɔ abi alá ákage depɔré Esɔwɔ. Ne ɔfere nnó ebe ewé wɔ ɔkaá ewyaá defɔɔ deko chóncho ne wáwálé meko. ²¹ Wɔ muú ɔjyeé bɔɔ majyeé, wɔ ntó ɔchyege fɔ geme jye majyeé? Wɔ ɔgarege bɔɔ nnó, ájogé fɔ ejo, yémbɔ wɔ mbɔɔ ɔjɔɔ. ²² Wɔ ɔké bɔɔ ákwege

fɔ ulɔ, wɔ mbɔɔ ɔkwene. Ɔpaá aló uka yémbɔ ɔjɔɔ ejo né matoó bwɔ. ²³ Wɔ ɔdoó ebwɔ ewɔme nnó ɔkágé mabe Esɔwɔ, yémbɔ ɔchyege Esɔwɔ mekpo unɔɔ gétúgé ɔkwene mabe jii, ²⁴ néndé asá né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, áchɔɔ mabɔ Esɔwɔ gétúgé genó eyigé enyú bɔɔ Jus dépyéé.”

²⁵ Mansɔ muú nsɔ nnó abe muú Jus, alú genó gelógéló mbɔgé muú aké abelege mabe Esɔwɔ. Yémbɔ mbɔgé ɔla ɔbelege mabe Esɔwɔ, olú wye eké muú ayi alá asɔɔ ji nsɔ wɔ. ²⁶ Mbɔgé muú ayi alá asɔɔ ji nsɔ wɔ aké abelege mabe Esɔwɔ, nnó Esɔwɔ asele fɔ ji nnó alú wye eké muú ayi asɔɔ ji nsɔ? ²⁷ Ndere elúmbɔ, bɔɔ abi alá asɔɔ ebwɔ nsɔ wɔ, yémbɔ ábelegé mabe Esɔwɔ, ebwɔ alerege nyé enyú nnó dékwe mpa, néndé yé lé enyú déwyaá mabe Esɔwɔ né ηwe ne asɔ enyú nsɔ dékwene áji. ²⁸ Muú ayi alu muú Jus wáwálé apɔ fɔ ayi awyaá geloge bɔɔ Jus né meko menyammye. Yé nsɔ ayi wáwálé apɔ fɔ genó eyigé afyeé muú né mmye bɔɔ ágene. ²⁹ Muú ayi alú muú Jus wáwálé alú elé muú ayi asɔɔ ji nsɔ ayi metɔɔ, mmye eké Mendoó Esɔwɔ epyéé nnó ji akwɔre metɔɔ wuú abe cho né mbe ushu Esɔwɔ. Elé Mendoó Esɔwɔ ne epyéé utɔɔ bina epófɔ mabe ayi asame mme. Yéndémuú ayi akwɔré né gefɔɔ eyina, alu muú ayi Esɔwɔ ne afegé ji, epófɔ wye lé akwaá.

3

1 Ndere mechɔ ewéna elúmbɔ, ndé nsa ayi muú abɔ́ mbɔ́gé abege muú Jus? Ne ndé galógáló ayi muú abɔ́ mbɔ́gé asagé ji nso? 2 Galógáló alu dɔ́ mambɛ muú Jus. Genó eyigé mbɛ gelu nnó Esɔ́wɔ afyé mekomejɔ́ wuú né amu bɔ́ Jus. 3 Ne mbɔ́gé ebwɔ́ apyɛ́é fɔ́ genó eyigé Esɔ́wɔ akélege nnó ebwɔ́ apyɛge, nnó Esɔ́wɔ apyɛ́é fɔ́ genó eyigé ji anyéméno nnó apyɛ́é? 4 Chacha. yé lé ekage be nnó yéndémuú alú muú gebyɔ́, Esɔ́wɔ ajógé wye wáwálé. Asá né mmu ηwe Esɔ́wɔ nnó, “Bɔ́ agené nyé nnó genó eyigé wɔ́ ojógé gelú cho ne ɔ́pagé mpa wyéé, ɔ́kwilege.”

5 Yémbɔ mbɔ́gé gabo ayi esé depyɛ́é alere ndere Esɔ́wɔ alu cho, ndé genó esé dékágé jɔ́? Nnó Esɔ́wɔ apó fɔ́ cho manchyɛ́é esé efwyale gétúgé gabo ayi esé dépyɛ́é? (Ge mbɔ́ ne bɔ́ abifo ajógé). 6 Ekágé be fɔ́ mbɔ́! Mbɔ́gé nnó Esɔ́wɔ apó fɔ́ cho, epyɛ́émbɔ́ nnó ne ji asɔ́ mpa bɔ́ mme?

7 Muú fɔ́ akágé nyegé wye mbeé aké, “Mbɔ́gé gebyɔ́ eyigé me mbyɔ́gé gepyɛ nnó bɔ́ agé nnó Esɔ́wɔ ajógé wáwálé, ne gepyɛ ji abɔ́ ηgɔ́, ulannó ne Esɔ́wɔ agarege nnó me nlú gyɛ́é né gabo ayi mpyɛ́é?” 8 Bɔ́ abi áferege mbɔ́ áké, “Ndere dépyɛ́é gabo, mbɔ́ntó ne galógáló achwɔ́.” Bɔ́ abifo áchɔ́ me mabɔ́ áké ge mbɔ́ ne me ngarege. Esɔ́wɔ achyɛge nyé ebwɔ́ efwyale éwé ekwane ne ebwɔ́.

Ye muú ayi alu cho né mbɛ ushu Esɔ́wɔ apɔ́

9 Ne nana yé? Nnó esé bɔ́ Jus dépwɔ́ bɔ́ abi alá pó fɔ́ bɔ́ Jus? Chacha. Me ngaré me nnó bɔ́ mme yé bɔ́ Jus ne bɔ́ Grek gabo abɔ́ ebwɔ́ deba. 10 Elú wye ndere asame né mmu ηwe Esɔ́wɔ nnó, “Yé muú ayi alú cho né mbɛ ushu Esɔ́wɔ apó, yé ama apó. 11 Yé muú ama ayi akágé wáwálé ayi atome ne Esɔ́wɔ apó ne yé ama ayi akélege mankwɔ́lege Esɔ́wɔ apó. 12 Bɔ́ ako átí meso ne Esɔ́wɔ, ebwɔ́ ako áfe gyɛ́é, yé muú ama ayi apyɛ galógáló apó ηgba yé ama apó. 13 Mejɔ́ éwé etanege ebwɔ́ né meno elú eké gebe gebogebo eyi getanege né mmu menome. Manɔ́me bwɔ́ agarege elé gebyɔ́ gejigeji. Mejɔ́ éwé étánege ebwɔ́ né ubɔ́ meno elú eké nchye utɔ́. 14 Mekomejɔ́ ayi atanege ebwɔ́ meno agbeé ne ulwere ne nchye. 15 Manwá muú alu ebwɔ́ wáwá. 16 Yéndé mbaá ayi ebwɔ́ ajyɛ́é, áchɔ́ bɔ́ ne apyɛ́é ebwɔ́ ágene efwyale. 17 Ebwɔ́ akágé fɔ́ ndere abeé né nesɔ́. 18 Ebwɔ́ anógé fɔ́ Esɔ́wɔ chacha.”

19 Nana dékaá nnó yéndégenó eyigé ebe ejógé etomé ne bɔ́ abi ebe ewémbɔ́ egbarege ebwɔ́, nnó egbɛge mano bɔ́ abi akélege nnó agame gemege bwɔ́ ne nnó epyɛ yéndémuú akpe né unɔ́ mpa Esɔ́wɔ. 20 Yé muú ayi abeé cho né mbɛ ushu Esɔ́wɔ gétúgé apyɛ genó eyigé ebe ejɔ́ apɔ́, néndé elé gétúgé dékaá ebe ne dékaá nnó dépyɛ́é gabo.

Esowa alere ese meti ewe dekage tane ne efwyale

²¹ Yembɔ nana Esowa alere ese meti ewe ji apyeé bɔɔ ábɛé cho né mbe ushu wuú. Eɔɔ fɔ meɔ mampye ne ebe mambelé wɔ, yé elé genó eyigé ebe Mosis ne bɔɔ ekpávé Esowa abɔɔ me mbe ajɔɔ.

²² Esowa apyeé bɔɔ ábɛé cho né mbe ushu wuú gébége áfyegé metɔɔ ne Jisɔs Kras. Esowa apyembɔ mbaá bɔɔ ako abi áfyéé metɔɔ ne Jisɔs, ágyale fɔ ángya.

²³ Néndé bɔɔ ako ápye gabo, ne ákwɔne se mambɔ ŋɔ Esowa wɔ. ²⁴ Yembɔ né ulɔ melu Esowa, ji apye ebwɔ atene cho né mbe ushu wuú ndere echye ewe ji achyegé gétúgɛ uto Kras Jisɔs ebi úwené geme gesé. ²⁵ Esowa achyéé Jisɔs ndere gepɛ. Ji apyembɔ nnó ase manóó mií apye nnó bɔɔ áfyéé metɔɔ ne Jisɔs. Esowa apyembɔ manleré nnó ji alú cho, néndé nya mbe mbe, ji ako metɔɔ abya gabo ayi bɔɔ ápyeé. ²⁶ Esowa apyembɔ manleré né gébé eyigé na nnó ji alu cho ne nnó bɔɔ áfyége metɔɔ ne Jisɔs, ji apyeé ebwɔ ábɛé cho né mbe ushu wuú.

²⁷ Ne nana ndé genó eyigé ese dékágé do ebwɔ ewɔme nnó dépyegé ne Esowa apyeé ese delu cho? Ye genó gepɔ, néndé mamferé muú né efwyale apɔfɔ gétúgɛ galógálɔ ayi ji apyeé, elé gétúgɛ áfyéé metɔɔ ne Kras Jisɔs. ²⁸ Ndere elúmbɔ, dékaá nnó muú abeé cho né mbe ushu Esowa gétúgɛ áfyéé metɔɔ ne Jisɔs, epɔfɔ gétúgɛ ábélege ebe. ²⁹ Waá nnó, Esowa alu lé ayi

bɔɔ Jus ebwɔ ebwɔ? Nnó ji apɔ fɔ ntó Esowa ayi bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus? Wáwálé alu. ³⁰ Te mbaá Esowa alu ama, ji apye nye bɔɔ ábɛé cho né mbe ushu wuú mbɔgé áfyége metɔɔ ne Jisɔs. Yé asɔ ebwɔ nsɔ, yé áɔɔ ebwɔ nsɔ wɔ. ³¹ Ndere elúmbɔ, elé défyéé metɔɔ ne Jisɔs, nnó déjɔɔ nnó ebe efu se yé genó wɔ? Ngba wɔ. Ebe elú genó ne débɔ manógé ewu.

4

Déméé mechɔ ewéna ne gekwenege Nte sé Abraham

¹ Ndere mechɔ ewéna ewe etome ne mbe cho né mbe ushu Esowa, ndé galógálɔ ayi ese dékágé jɔɔ yé nnó ákwɔlé Abraham gekwenege nte sé ndere akwaá ákelege?

² Mbɔgé nnó Esowa abɔ apyeé ji abe cho né mbe ushu wuú gétúgɛ utɔɔ ulúúlɔ ebi ji apyeé, mbɔ ji abɔ awyaá genó eyigé ji ákágé doó ebwɔ ewɔme. Yembɔ ji apɔ ne genó eyigé ji ákágé doó ebwɔ ewɔme né mbe ushu Esowa. ³ Asa né mmu ŋwe Esowa nnó, “Abraham áfyéé metɔɔ ne Esowa, getú eyigémbɔ Esowa ase nnó ji alu cho né mbe ushu wuú.” ⁴ Muú apyegé utɔɔ achyegé ji ŋka, eji epɔfɔ ndere echye ewe achyegé muú detú. Elú elé genó eyigé ji abɔɔ manse gétúgɛ utɔɔ ebi ji apyeé. ⁵ Yembɔ muú ayi alá líí fɔ mmye né utɔɔ ulúúlɔ ebi apyeé, ne áfyéé lé metɔɔ ne Esowa muú awyaá uto mampyeé bɔɔ abi apyeé gabo abe cho né mbe ushu wuú, Esowa aselé nnó muú yimbɔ

alu cho né mbe ushu wuu gébége áfyéé metó ne ji. ⁶ Wyembó ntó ne mfa David ájó aké, metó megomégo eja nnó ne muú ayi Esowó asele nnó alu cho né mbe ushu wuu, yémbó épó fó élé gétúgé utó ulólóló ebi ji apyéé. ⁷ Ajó aké, “Metó megomégo ebeé ne bóó abi Esowó ájinte gabo ayi ebwó ápyéé, ne ábyaá ji. ⁸ Metó megomégo ebeé ne muú ayi Esowó asele nnó apyéé fó gabo wó.”

⁹ Ndere elúmbó, nnó metó megomégo ewéna elú lé ne bóó abi ásó ebwó nsó ebwó ebwó, waá elú ntó ne abi alá ásó ebwó nsó wó? Esé déjógé me nnó Abraham áfyéé metó Esowó ase nnó ji alu cho né mbe ushu wuu. ¹⁰ Ndé gébé mechó ewéna epyé? Gemége nnó asó nya Abraham nsó, waá gébége ásó me ji nsó? Elé gemége nnó asó ji nsó, epófó gébége ásó me ji nsó. ¹¹ Nsá ayi ásó Abraham alu élé gelo eyi gelere nnó Esowó abó me mbe ase nnó Abraham alu cho ndere afyéé metó ne ji gemége nnó ásó ji nsó. Epyembó nnó Abraham abe nte bóó ako abi áfyéé metó ne Esowó ayi alá ásó ebwó nsó wó. Ndere elúmbó, Esowó asele ntó ebwó nnó alu cho né mbe ushu wuu. ¹² Ne Abraham alu ntó gekwenege nte bóó abi alá ásó ebwó nsó jiji wó, yémbó áfyéé ntó metó ne Esowó wye ndere gekwenege nte se Abraham afyéé gemége nnó asó ji nsó.

¹³ Esowó anyé nya meno ne Abraham ne upyáne bíí, nnó mme yina abéé nye

awu bwó. Menomenyéé ewéna épófó gétúgé Abraham apyéé genó eyigé ebe ejóó, élé gétúgé Abraham áfyéé metó ne Esowó, ne ji aselé nnó Abraham alu cho. ¹⁴ Mbógé ebeé nnó genó eyigé Esowó anyémeno, achyége lé mbaá bóó abi ábélege ebe, mbó metó mamfyé ne Esowó epó yé ne nsa, ne menomenyéé Esowó elú lé detú. ¹⁵ Gétúgé genó eyigé ebe ejóó Esowó alerege metó usó wuu mbaá bóó abi alá ákwélege ewú. Ne mbógé ebe ela epó, muú ntó ákwene fó ebe.

¹⁶ Ndere elúmbó, genó eyigé Esowó anyémeno nnó apyéé, gekene ne metó mamfyéé ne ji. Ge mbó ne elú nnó, genó eyigémbó gepyé gétúgé Esowó alome melu. Ne ji alerege uló melu mbaá baá Abraham ako. Ne baá Abraham épó fó bóó abi ábélege ebe ewú ewú, álu ntó bóó abi áfyéé metó ne Esowó ndere Abraham abó afyéé nya. Gé mbó ne elú néndé Abraham alu nte mbaá esé ako abi défyéé metó ne Esowó. ¹⁷ Ne elú wye ndere ásame né mmu nwe Esowó nnó, “Me mpyé nnó wó óbe nte gejamége bóó né gejamége malo.” Ne Abraham alu nte se esé ako né mbe ushu Esowó, muú yi Abraham áfyéé metó ne ji. Esowó muú apyéé bóó ákwélege né negbo, ajógé genó eyi gebó gela gepó gelu.

¹⁸ Esowó ájógé mbó, Abraham akamé, ne anéré metó nnó genó eyigé Esowó anyémeno, gepyé nye, yé élé elú eké epófó kákage nnó genó yimbó gepyé. Ne Abraham

alu nte gejamégé bɔ́ó né ge-
jamégé malɔ́ wye ndere Ɛsɔ́wɔ́
ajɔ́ó nnó, “Upyáne byéé ubéé
nye gejamegejame eké ambe
né mfaánebuú.”¹⁹ Ne Ɛsɔ́wɔ́
ájɔ́gé mbɔ́ Abraham abɔ́ó fɔ́
gepwa mamfyé metɔ́ó ne ji
wɔ́, yé élé ji akaá nnó ákage
bye se maá gétúgέ ákwɔ́né
usaá anme uta, ne mendée
wuú Sara ntó alu menkwɔ́
mendée.²⁰ Abraham alyaá
fɔ́ mamfyé metɔ́ó ne Ɛsɔ́wɔ́
wɔ́, ne apó ne dembyɔ́ né
genó eyigé Ɛsɔ́wɔ́ anyéméno
nnó apyéé. Yémbɔ́ metɔ́ó
ewé ji afyéé ne Ɛsɔ́wɔ́ etóó
wye toógé ne aféége Ɛsɔ́wɔ́,
²¹néndé ji akaá chanéné nnó
Ɛsɔ́wɔ́ apyéé nye wye genó
eyigé ji anyéméno nnó apyéé.
²²Gé ula bi Ɛsɔ́wɔ́ asele nnó
Abraham alu cho né mbe
ushu wuú, gébégé ji áfyéé
metɔ́ó ne ji.²³ Mekomejɔ́ó
yina ayi ásame né mmu ɲwe
Ɛsɔ́wɔ́ nnó, “Ɛsɔ́wɔ́ ase nnó
Abraham alu cho né mbe
ushu wuú”, ása fɔ́ lé mampóó
Abraham jimbií wɔ́,²⁴ ása
ntó mampóó esé abi Ɛsɔ́wɔ́
apyéé nye nnó débe cho né
mbe ushu wuú mbɔ́gé défyéé
metɔ́ó ne ji muú apyéé Ata
sé Jisɔ́s akwilé né negbo.
²⁵Ɛsɔ́wɔ́ achyéé ji nnó agbo
gétúgέ gabo sé ne apyéé ji
akwilé né negbo nnó apyéé esé
débe cho né mbe ushu wuú.

5

*Esé déwyaá nesɔ́ ne
nechóchó gétúgέ Ɛsɔ́wɔ́ apyéé
esé délú cho né mbe ushu wuú*

¹Te mbaá Ɛsɔ́wɔ́ apyéé esé
detene cho né mbe ushu
wuú gébégé défyéé metɔ́ó

ne Jisɔ́s, esé délú nesɔ́ ne
ji gétúgέ genó eyigé Ata
sé Jisɔ́s Kras ápyéé.² Ne
gétúgέ esé défyéé metɔ́ó ne
ji, Ɛsɔ́wɔ́ apyéé esé dége meti
ewé ji alerege esé galógáló
ayi dégene mbɔ́ nana. Ndere
elúmbɔ́ esé déwyaá metɔ́ó
megómégó gétúgέ déneré
metɔ́ó nnó débɔ́ó nye ntó ngɔ́
ayi Ɛsɔ́wɔ́ awyaá.³ Genó eyigé
fɔ́ ntó eyigé esé déwyaá metɔ́ó
megɔ́megɔ́ wyeé gelu nnó,
dégene efwyale yémbɔ́ dékaá
nnó efwyale ewémbɔ́ epyéé élé
nnó esé dékógé metɔ́ó.⁴ Metɔ́ó
mekogé epyéé esé débéé ne
gepɔ́ gelógéló. Gepɔ́ gelógéló
gepyéé esé dénerere metɔ́ó
nnó Ɛsɔ́wɔ́ achyége nye esé
genó eyi ji anyéméno.⁵ Metɔ́ó
ewé dénerere ne Ɛsɔ́wɔ́ ebeé
fɔ́ detu néndé Mendoó Ukpea
epyéé gejegé Ɛsɔ́wɔ́ gegbeé esé
né matɔ́ó. Ne Mendoó Ukpea
ewémbɔ́ élé echye ewé Ɛsɔ́wɔ́
achyéé esé.

⁶Néndé né gébé eyigé esé
déla dékágé poó fɔ́ gemege
esé, Kras achwɔ́ wye né gébé
eyigémbɔ́ eyigé Ɛsɔ́wɔ́ abɔ́
ajyaá, agbo mampóó esé bɔ́ó
abo.⁷ Ejwerege ne muú akame
nnó agboó gétúgέ muú ayi
alu cho né mbe ushu Ɛsɔ́wɔ́,
yé élé muú ayifɔ́ ákagé kame
mamgbo gétúgέ muú ayi
awyaá gepɔ́ gelógéló.⁸ Yémbɔ́
Ɛsɔ́wɔ́ alere nnó ji abɔ́ gejeé
ne esé, néndé yé né gébé eyigé
esé delu dépyéé wyeé gabo,
Kras agbo gétúgέ sé.⁹ Ɛsɔ́wɔ́
ake ne manoó Jisɔ́s mampyé
esé débe nana cho né mbe
ushu wuú. Genó eyi gepwɔ́ó
amu gelu nnó Ɛsɔ́wɔ́ akene

nye ne Jisᵋs áfere esé né metᵋᵋ
usᵋᵋ wuú. ¹⁰ Esé debᵋ delú
bᵋᵋ máwámé Esᵋwᵋ, yémbᵋ
gétúgᵋ negbone maá wuú, ji
apyé esé dényéé nesᵋ ne ji. Ne
te mbaá esé dényéé nana nesᵋ
ne Esᵋwᵋ genó eyi gepwᵋᵋ
amu gelu nnó, aferege nye
wye esé né efwyale gabo
gétúgᵋ Kras muú alu mebe.
¹¹ Ebyéé fᵋ mbᵋ wᵋ, esé déwyaá
ntó metᵋᵋ megómégᵋ ne
Esᵋwᵋ gétúgᵋ genó eyigᵋ Ata
Jisᵋs Kras apyéé. Ji apyéé esé
dema dényéé nesᵋ ne Esᵋwᵋ.

*Adam achwᵋ ne negbo,
Kras achwᵋ ne genwᵋ*

¹² Gabo achwᵋ fa mme
gétúgᵋ muú ama. Ne gabo
achwᵋ ne negbo. Gétúgᵋ
gabo, negbo nesane mbaá
meko néndé yéndémuú apyéé
gabo. ¹³ Gemege nnó Esᵋwᵋ
achyéé ebe mbaá Mosis, bᵋᵋ
ápyéé me gabo, yémbᵋ, Esᵋwᵋ
áse fᵋ nnó bᵋᵋ ápye gabo
wᵋ néndé abᵋ alu dafyéé
ebe. ¹⁴ Yémbᵋ ᵋᵋ né gébége
Adam ᵋkwᵋné eyigᵋ Mosis,
bᵋᵋ ako ágbᵋ yé ebe lé bᵋᵋ
abi álá ápye gabo eké ayi
Adam wᵋ. Mmye ké ebwᵋ
áshya fᵋ manwú ne genó eyi
Esᵋwᵋ ajᵋᵋ wᵋ. Né mati ayifᵋ
Adam afu muú ayi achwᵋᵋ
nye. ¹⁵ Yémbᵋ echye ewé
Esᵋwᵋ achyege bᵋᵋ detu epᵋfᵋ
eké gabo ayi Adam apyéé.
Wáwálé elú nnó gejamégᵋ
bᵋᵋ ágbᵋ gétúgᵋ gabo ayi
muú yimbᵋ ama apyéé, yémbᵋ
galógálᵋ ayi Esᵋwᵋ alerege aja
kpaá apwᵋ amu. Ne wyembᵋ
ntó ne echye ewé ji achyegᵋ
gejamégᵋ bᵋᵋ detu gétúgᵋ

galógálᵋ ayi muú yimbᵋ ama
alerege ejame dᵋᵋ. Ne muú
yimbᵋ elé Jisᵋs Kras. ¹⁶ Echye
ewé Esᵋwᵋ achyegᵋ bᵋᵋ detu
elú cha ne gabo ayi muú ama
apyéé. Ne gétúgᵋ gabo yina,
Esᵋwᵋ asᵋ mpa nnó bᵋᵋ ako
ákwe. Yémbᵋ yé elé gabo ayi
esé dépyéé ajame dᵋᵋ, Esᵋwᵋ
apyéé esé délu cho né mbe
ushu wuú gétúgᵋ galógálᵋ
ayi muú ama aleré. ¹⁷ Elú
wáwálé nnó gétúgᵋ gabo ayi
muú ama Adam apyéé, bᵋᵋ
ako ágbᵋ. Yémbᵋ genó eyi
gepyéé gétúgᵋ genó eyi muú
ama, Jisᵋs Kras apyéé gelo
kpaá gepwᵋ yéndegenó. Ne
gelu nnó Esᵋwᵋ alerege nye
gejamégᵋ galógálᵋ mbaá bᵋᵋ
ne apye nye ebwᵋ átene cho
né mbe ushu wuú. Ne bᵋᵋ
bimbᵋ ako ábéé nye né genwᵋ
eyi gepwᵋᵋ amu.

¹⁸ Wye ndere gabo ayi
Adam apyéé, apyéé bᵋᵋ
ako ákwene mpa, mbᵋntó
ne galógálᵋ ayi Jisᵋs Kras
aleré, apyéé Esᵋwᵋ agaré bᵋᵋ
nnó ákwe mpa wᵋ achyéé
ebwᵋ genwᵋ eyi gélágᵋ byé.
¹⁹ Néndé ndere muú ama
álá awu ne Esᵋwᵋ wᵋ apyéé
gejamégᵋ bᵋᵋ ála bᵋᵋ abi
ápyéé gabo, mbᵋntó ne gétúgᵋ
muú ama yi áwuú ne Esᵋwᵋ,
Esᵋwᵋ apyéé nye gejamégᵋ bᵋᵋ
álaá cho né mbe ushu wuú.

²⁰ Ebe epye gabo ama aja
lé dᵋᵋ. Yémbᵋ yéndé mbaá
ayi gabo ajame dᵋᵋ, Esᵋwᵋ
ntó alerege wye galógálᵋ wuú
gejamegejame. ²¹ Epyembᵋ,
nnó ndere gabo awyaá uto
ebi achwᵋᵋ ne negbo, galógálᵋ
ayi Esᵋwᵋ alerege apyéé nnó

boó ábé cho né mbe ushu
 Esowá abo genwá eyi gélágé
 byé gétúgé genó eyigé Jisós
 Kras Ata sé apyéé.

6

*Bóó abi áchome mmye ne
 Kras áwyaá genwá*

¹ Esé déjógé mbo nnó yé né
 mechó ewéna ewé mengaré
 mbo enyú. Nnó déjyēge wyeé
 mbe mampyēge gabo nnó
 Esowá alerege esé galógáló
 wuú gejamegejame? ² Cha
 oo! dékágé pye f́ mbo. Né
 mechó gabo, esé degboó me
 debye ne ji. Epyémbó nnó
 ne démma déjyēé wye mbe
 mampyēge gabo? ³ Enyú
 dékaá nnó áwyaá esé ako
 manaá Esowá nnó décho
 mmye ne Kras Jisós. Manaá
 ami áwyaá mbo esé maléré
 nnó esé ntó dégbo uluá ne ji.
⁴ Ndere elúmbó, ánií esé ulua
 ne Kras gébégé áwyaá esé
 manaá Esowá ami maléré nnó
 esé degbo ulua ne ji. Epyēmbó
 nnó ndere Nte se Esowá asele
 uto bií apyéé Jisós Kras akwilé
 né negbo esé ntó debe ne
 genwá eyi geké. ⁵ Néndé, te
 mbaá esé déchomé mmye
 ne ji né gefoge negbo eníne
 na, elú wáwálé nnó esé ntó
 déchome nyē mmye ne ji
 dékwilé né negbo ndere ji
 akwilé.

⁶ Dékaá nnó Esowá awó
 gekwenege gepó sé né mfaá
 gekwa ne Kras. Ji apyēmbó
 nnó áchó gekwenege gepó
 eyimbó eyi gebó gepyēé esé
 dépyēé gabo nnó débēge se
 áfwē mbaá gabo. ⁷ Néndé,
 muú agbogé, atane né

defwēre gabo. ⁸ Ne te mbaá
 esé dégboó ulua ne Kras,
 dékamé nnó dényē nyē genwá
 ne ji. ⁹ Esé dékaá nnó Kras
 akwilé né negbo, ndere
 elúmbó, ji amagé gbo sé, ne
 negbo ntó nepó sé ne uto
 né genwá jí. ¹⁰ Negbo eníne
 ji agboó, agbo damáa abyē
 ne gabo. Ne genwá eyigé ji
 awyaá nana alu choncho ne
 Esowá. ¹¹ Mbantó ne enyú
 débóó mansēle gemēge nyú
 nnó degbo me débye ne gabo,
 ne nana déwyaá genwá, délu
 choncho ne Esowá gétúgé
 déchomé mmye ne Kras Jisós.

¹² Ndere elúmbó, dékamege
 sé gabo abo enyú deba né
 gegbogboge menyammye
 nyú nnó apyē enyú dépyēge
 ubobo unó bi menyammye
 akēlege nnó dépyēge.
¹³ Délyage f́ nnó mmwólé
 mampyē gabo ese uto gepoge
 menyammye f́ nnó gebe
 genó eyigé enyú déselé dépyēé
 nchyē. Chyégé lé gemēge
 nyú mbaá Esowá ndere boó
 abi ji áfere ebwó né negbo
 nnó ákpe né genwá. Chyégé
 yéndé gepoge menyammye
 nyú mbaá Esowá nnó dépyēge
 elé unó bi ulú cho. ¹⁴ Néndé
 gabo apó sé ne uto né genwáge
 enyú gétúgé nnó depó sé né
 amu ebe, déla lé né amu
 galógáló ayi Esowá álerege.

*Esé délu mampyēge wye
 unó bi ulú cho*

¹⁵ Ndé genó esé debóó
 mampyēge yé? Nnó esé
 dépyēge wye gabo elé déla
 depó sé né amu ebe, délaá
 né amu galógáló ayi Esowá

alerege? Cha oo. ¹⁶ Dékaá fɔ nnó déchyege gemege nyú mbaá muú nnó déwúgɛ lé ne ji ndere áfwe, delú mbɔ lé afwe mbaá muú yimbɔ wɔ? Enyú débégé fɔ áfwe manwúgɛ ne gabo, áchwɔ́ nnó enyú ne negbo. Débégé afwe manwúgɛ ne ɛsɔwɔ ji apyéé enyú débéé cho né mbe ushu wuú. ¹⁷ Yémbɔ matame mabe ne ɛsɔwɔ néndé nya mbembe enyú débɔ delu afwe mbaá gabo, nana enyú délé wúgɛ ne matɔ́ nyú mako wáwálé ayi áleré enyú. ¹⁸ ɛsɔwɔ aferé enyú né uto gabo ne nana déla áfwe mbaá ɛsɔwɔ mampyegɛ lé genó eyi gelú cho. ¹⁹ Gógé me njɔ́ mecho ɛwéna ndere akwaá ájógé, néndé unó ujwerege enyú mankaá. Wye ndere nya mbembe enyú déchyéé upɔ́ menyammye nyú délaá áfwe mampyegɛ gekwekwe gepɔ́ ne nchye gejamégejamé, mbɔntó ne nana débɔ́ manchyéé menyammye nyú meko mbaá ɛsɔwɔ ndere áfwe mampyegɛ unó bi úlú cho nnó debe bɔ́ ukpea.

²⁰ Gébégé enyú debɔ́ delu áfwe mbaá gabo, enyú debɔ́ debɔ́ yé gébé mampyegɛ unó bi úlú cho. ²¹ Ndé nsa ayi enyú débɔ́ débɔ́ né ubobo unó bi enyú debɔ́ dépyéé né gébé eyigémbɔ, ebi nana upyéé nnó mekpo unɔ́ ɛgbare enyú? Nsa ayi muú abɔ́ kwyakwya né unó bina élé negbo. ²² Yémbɔ nana ɛsɔwɔ afere enyú né gabo. Enyú dela lé áfwe mbaá ɛsɔwɔ, ne nsa ayi débɔ́ wyéé alu

nnó enyú débéé bɔ́ ukpea ne kwyakwya enyú débɔ́ ntó genwá eyi gélagé byé, ²³ néndé nsa ayi muú abɔ́ gétúgɛ apyéé gabo élé negbo. Yémbɔ ɛchye ewé ɛsɔwɔ achyegɛ detu gétúgɛ déchome mmye ne Ata se Kras Jisɔs élé genwá eyi gélagé byé.

7

Bɔ́ Kras ápɔ́ sé né amu ebe Mosis

¹ Me njógé mecho ɛwéna ne enyú abi dékaá me ebe. Aɲme ba, enyú ako dékaá me ebe. Nnó dékaá fɔ nnó ebe ɛgbarege muú élé gébégé ji abege mebe wɔ? ² Dékágé méé mecho ɛwéna ne mendée menɔ. Ebe ɛgarege nnó mendée menɔ abɔ́ mambe wye ne menɔ wuú né gébé eyigé menɔ wuú abeé mebe. Ne mbógé menɔ wuú agbógé ebe ewé echomé ji ne menɔ wuú ɛlyage ji ala mmyemmye jíí. ³ Ndere elúmbɔ, mbógé menɔ wuú alu mebe ne alyaa ajyéé bele ne menɔ ayicha, ájógé nnó akwe ulɔ. Yémbɔ mbógé menɔ wuú agbogé, ebe ɛmage gbaré sé ji ne abagé menɔ ayicha ájógé fɔ nnó akwe ulɔ. ⁴ Aɲme ba, wyembɔ ntó ne epyéé ne enyú. Né mecho ebe enyú dégbo me débye ne ewú néndé enyú delú upɔ́ menyammye Kras. Ne nana enyú délu bɔ́ muú ayi akwilé né negbo, nnó délerege ulɔ́ melu gétúgɛ dépyéé utɔ́ mbaá ɛsɔwɔ. ⁵ Gébégé ɛsɛ délu dépyéé unó ndere gekwenege gepɔ́ sé gékélégé, ebe ebwyéé mmwólé

mampyege gabo emmyeé amu ne menyammye sé nnó dépyege ubobo unó bi uchwó esé ne negbo. ⁶ Ne nana Esòwò afere esé né amu ebe, néndé dégbo me débye ne ebe, genó eyi gégbaré esé eké bòò denò. Epyembò nnó, dépyege sé utòò Esòwò ndere ásame né gekwenege ebe, dépyege elé né meti meke ndere Mendoó Ukpea epogé esé nnó dépyege.

Ebe Esòwò elerege nnó esé dépyeé gabo

⁷ Déjógé mbò nnó yé? Nnó ebe ewú ambòò elú lé gabo? Cha oo. Yémbò wáwálé alu nnó ebe ne epyeé me nkaá genó eyigé ákuú nnó gabo. Mbògé ebe, ebe danjòò nnó, “Ofyegé fò amé né genógé muú yicha,” mbò me mbò nkágé fò ndere afyee amé né genógé muú yicha. ⁸ Yémbò elé gétúgé ebe ewéna ne gabo agene meti abweé me yéndé gepò eyigé nfyee amé né unó bó né yéndé meti ne mmwólé mampyege ufóufóò uboubò unó. Ebe ebe dampò, mbò gabo alu elé gegbogboge genó. ⁹ Me mbò mpò me ne efwyale gébégé nla nlú dankaá genó eyigé ebe ekelege nnó pye. Yémbò gébégé nkaá genó eyigé ebe ekelege nnó me mpye nla muú ayi apyee gabo. ¹⁰ Ndere elúmbò, me mgbo. Esòwò achyee ebe nnó bòò abò genwá, yémbò echwò me lé ne negbo, ¹¹ néndé gabo age meti né ebe abwólé me, ne awá me.

¹² Ndere elúmbò, ebe ewu ambòò elé ukpea ne yéndégenó eyigé ewú egarege gelú cho ne gelòme. ¹³ Nnó

genó gelógéló gechwó me lé ne negbo? Cha oo! Elé gabo ne abò akene ne genó gelógéló achwó me ne negbo. Epyeembò nnó dékaá gefoge genó eyigé gabo alu. Ndere elúmbò, ebe epye esé dékaá nnó gabo abò kpaá apwò amu.

Bòò Kras áwyá ummye mmummu

¹⁴ Esé dékaá nnó ebe elú genó gelógéló néndé etané mbaá mendoó Esòwò. Yémbò me nlú lé mekwaá. Me nla eké mefwé mbaá gabo. ¹⁵ Me nkágé fò genó eyigé me mpyeé néndé genó eyigé me nkelege mampye geji fò wó me mpyeé wó. Yémbò eyigé me mpaá geji ne me mpyeé. ¹⁶ Nana mbògé me nké mpyeé elé genó eyi me nla nkelege, ebyennó nkamé nnó ebe elòme. ¹⁷ Ndere elúmbò, epófò me mbòò ne mpye genó eyigémbò elé gabo ayi alú me né mmye ne apyee geji. ¹⁸ Nkaá nnó yé genó gelógéló eyi getanege né metòò wa gepò, mmye ké né gekwenege gepò ya. Me nwyaaá metòò mampye genó gelógéló yémbò nkágé pye fò geji. ¹⁹ Galógáló ayi me nkelege mampye, mpye fò ji yémbò me mpyeé gabo ayi me nla nkelege fò mampye. ²⁰ Ne mbògé me mpyeé elé genó eyi me nla nkélege fò mampye ebyennó me fò wó mpye geji wó, elé gabo ayi alu me mmye ne apyee geji.

²¹ Ndere elúmbò, nge nnó ela me eké ebe fò, nnó yéndégbé nké nkelege mampye genó eyi gelú cho,

gabo akwɔ me ushu. ²² Né mmu metɔ́ wa, me ngboó mampyegé élé genó eyi ebe Esɔwɔ ejɔ́. ²³ Yémbɔ nkaá nana nnó ebe ewé egbare menyammye wa elu cha ne ebe ewé egbare metɔ́ wa. Ne ebe ewémbɔ ewé egbare menyammye wa élé gegboghoge gepɔ ya. Emmyeé ne ebe Esɔwɔ ewé me mgboó ne ewú. Elé ewú ne etene me nnó mmpyegé gabo. Ndere elúmbɔ me nla eké mefwe mbaá gegboghoge gepɔ ya. ²⁴ Eh, meshwe apyeé me ne gemye ya. Ndé muú ákágé fere mbɔ nye me né menyammye yina ayi átene me né negbo? ²⁵ Ntamege Nte sé Esɔwɔ néndé élé ji mbií ne ákágé fere me né negbo eníné na gétúgέ genó eyigé Jisɔs Kras Ata sé apyeé.

Ndere elúmbɔ, né metɔ́ wa elu me nnó mpyege genó eyigé ebe Esɔwɔ ekelege. Yémbɔ gekwenege gepɔ ya gekelege élé nnó me mpyege genó eyi getené me né gabo.

8

Geɲwá eyigé Mendoó Ukpea echyege muú ayi afyeé metɔ́ ne Kras

¹ Nana bɔ́ abi áchomé mmye ne Kras Jisɔs ákwene fɔ mpa Esɔwɔ, ² néndé gétúgέ me nchome mmye ne Kras Jisɔs uto bi Mendoó Ukpea echyege, ufere me né uto gabo ne uto negbo nnó mbé mebe. ³ Ebe ékágé fere fɔ esé né uto gabo néndé esé depɔ ne eshye mambele ewú. Yémbɔ Esɔwɔ abelé uméé mamfere

esé né uto gabo. Atɔ Maá wuú fa mme ne menyammye ne gepɔ wyε eké awese ne ji afu esé bɔ́ abi dépyeé gabo. Ne achyeé Maá wuú yina ndere gepε nnó anere ne gabo ayi esé dépyeé. ⁴ Esɔwɔ apyεmbɔ nnó, esé abi dela dépyeé fɔ unó ndere gekwenege gepɔ sé gekelege, dépyeé lé ndere Mendoó Ukpea echyegé esé uto, dépyege unó bi úlú cho ndere ebe ekelege nnó dépyegé. ⁵ Bɔ́ abi apyeé unó ndere gekwenege gepɔ bwɔ gekelege, anerege matɔ́ bwɔ né mbaá unó bi gekwenege gepɔ gekelege. Yémbɔ bɔ́ abi apyeé unó ndere Mendoó Ukpea ekelege, ánere matɔ́ mampyegé lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege. ⁶ Mampyege unó bi gekwenege gepɔ gekelege achwɔ́ ne negbo. Yémbɔ mampyege unó bi Mendoó Ukpea ekelege achwɔ́ ne geɲwá eyi gélágé byé ne nesɔ. ⁷ Bɔ́ abi ápyeé unó bi gekwenege gepɔ gekelege átenege ukɔ́ ne Esɔwɔ, ebwɔ ábélégέ fɔ ebe Esɔwɔ. Ne wáwálé alu nnó ebwɔ ákágé bele yé ewú. ⁸ Ewéna eléré nnó bɔ́ abi apyε lé unó bi gekwenege gepɔ gekelege, ákágé pyε fɔ metɔ́ egɔ Esɔwɔ.

⁹ Yémbɔ enyú dépyeé fɔ unó bi gekwenege gepɔ gekelege. Dépyeé lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege, te ndere Mendoó Esɔwɔ elú enyú né mmye. Ne yéndemuú ayi álá pɔ́ ne Mendoó Kras né mmye apɔ́ fɔ muú Kras. ¹⁰ Yémbɔ, Kras abege ne nyu, yé élé menyammye

nyú agboó nye gétúgé gabo ayi dépyéé, mandoó nyú ábéé abe gétúgé Éσωωσ apyéé enyú delú cho né mbe ushu wuu. ¹¹ Mbógé Mendoó Éσωωσ muú apye Jisσs akwilé né negbo elú enyú mmye, ji muú apyéé Kras Jisσs ákwilé né negbo achyegé nye ntó menyammye nyú ayi ágboó genwá né uto mendoó wuu ewé elú enyú né mmye.

¹² Ndere elúmba, ayme ba, esé déwyaá genó eyigé débóó mampye. Yémba gepa fσ nnó dépyegé unó bi gekwenege gepa gekelege nnó dépyegé, ¹³ néndé mbógé enyú déké dépyéé unó bi gekwenege gepa gekelege nnó dépyege, enyú dégboó nye. Yémba Mendoó Éσωωσ epyege enyú délyagé ubobo unó bi menyammye akelege kanjka, débóó genwá eyi gela gebyeé. ¹⁴ Bóó ako abi Mendoó Éσωωσ elerege ebwó genó eyigé abóó mampye ne alu baá Éσωωσ, ¹⁵ néndé Mendoó ewé Éσωωσ achyéé enyú, epyéé fσ nnó enyú débe áfwe, dema defoge efσ. Mendoó ewémba epyéé lé nnó enyú debe baá Éσωωσ. Mendoó ewémba ne epyéé nnó esé dékuú Éσωωσ nnó, “Nte! Nte!” ¹⁶ Mendoó Éσωωσ chóncho ne mandoó sé ágarege nnó esé delú baá Éσωωσ. ¹⁷ Te mbaá esé delú baá Éσωωσ, esé dényéé nye yéndégenó eyigé ji anyémeno nnó achyegé bóó bíí. Ne yéndégenó eyigé Éσωωσ ábélege mbaá Kras, esé déchome nye mbwa ne ji mamba ubi, néndé mbógé esé

ntó dégene efwyale ndere ji, débóó nye ntó gefoge ηγο ayi ji abóó nye.

Ngó ayi bóó Éσωωσ ábóó nye mesogébé

¹⁸ Mfere nnó efwyale ewé esé dégene mba nana, dékágé meé fσ ewú ne ηγο ayi Éσωωσ alerege nye esé, ¹⁹ néndé yéndégenó eyigé Éσωωσ akwyéé geshyage gegilé mange bíí ebi Éσωωσ apyéé bóó ákaá gefóó eyigé baá bíí alu. ²⁰ Éσωωσ apye unó uko ebi ji akwyéé uchoge, epófσ nnó ubi ambóó ne ukele nnó ebe mba, elé Éσωωσ muú akwyéé ubi ne apyéé nnó ebe mba. Apye mba ne uméé nnó, ²¹ unó uko ebi ji akwyéé, ji aferege nye ubi né amu unó bi uchóó ubi. Ne ula nye mmyemmye bwó né gefóó eyi gepwóó amu wyε ndere baá Éσωωσ alaá nye. ²² Esé dékaá nnó kpaá te fina unó bi Éσωωσ akwyéé uko ukpeé gétúgé ubale ebi ubi uwuú wyε ndere mendée awuú ubale nebyeé. ²³ Epófσ unó bi Éσωωσ akwyéé ubi ubi ne ukpeé gétúgé ubale ebi ubi uwuú. Yé esé ntó abi Éσωωσ achyéé Mendoó Ukpea ndere genó eyi ji abóó mbe achyéé, dékpeé ntó né mmu matóó sé ndere dégilé bíí ebi Éσωωσ agarege nye gbogono nnó esé delú baá bíí, awené gemége sé, afere menyammye sé meko né efwyale. ²⁴ Néndé elé gétúgé déneré metóó ne Éσωωσ ne ji afere esé né efwyale gabo. Yémba mbógé nnó esé debó me genó eyigé déneré metóó

wy^é, mb^o met^o ew^e es^e déneré mb^o, ab^o akuú sé nnó met^o menerege. Ndé muú sé ayi anerege met^o mang^e genó eyigé ji agene me? ²⁵ Yémb^o mb^ogé dénererege met^o mang^e genó eyigé dela délu danje, dékógé met^o dégilé mang^e geji.

²⁶ Nderere dégilé, mb^ontó ne Mendoó Ukpea epogé esé né mbaá genó eyigé esé dela dep^o ne eshye mampye. Esé dékágé f^o ndere déb^o manemmye, yémb^o elé Mendoó Ukpea ne enene mmye gétúgé sé mbaá Es^ow^o, ekpeé ne uchu mej^o ebi mekwaá alá ákágé j^o. ²⁷ Es^ow^o muú akágé genó eyi gelú né mat^o akwaá, ákágé genó eyi gelu Mendoó Ukpea né met^o néndé Mendoó Ukpea enene mmye gétúgé b^o Es^ow^o ako ndere Es^ow^o akélege.

²⁸ Ne esé dékaá nnó yéndégenó eyi gepy^é, gepye ut^o ulua manch^o ne galógaló mbaá b^o abi áb^o gejeé ne Es^ow^o, ebw^o abi ji akuú nnó ápyegé genó eyigé ji akélege. ²⁹ B^o abi Es^ow^o ab^o me mbe akaá nnó ábé nye abii ebw^o ntó ne ji ab^o me mbe ajya te gachií nnó ábé eké Maá wuú. Apye mb^o nnó Maá wuú abe Maá mbe mbaá gejamégé ate a^hme. ³⁰ Ne b^o abi ji ab^o me mbe ajyaá, ebw^o ne ji akuú nnó abe b^o bií. B^o abi ji akuú, ebw^o ntó ne ji apye nnó átene cho né mbe ushu wuú. Ne b^o abi ji apy^é átene cho né mbe ushu wuú, ebw^o ntó ne ji apy^é nnó áb^o ng^o.

Es^ow^o ab^o gejeé ne b^o gétúgé Kras

³¹ Ndé genó cha esé dékagé shuú né mech^o ewéna? Mb^ogé Es^ow^o abege ne esé, ndé muú ákágé pw^o esé? ³² Es^ow^o agbaré f^o Maá wuú nnó achw^ogé w^o, yémb^o achy^é ji nnó achw^o agbo gétúgé esé ako. Te ndere ji achy^é esé maá wuú, elú wáwálé nnó achy^é nye esé yéndégenó eyi dékelege nnó déb^e gef^o eyi ji akélege nnó déb^e. ³³ Ndé muú ákágé shulé ndo mbaá b^o abi Es^ow^o ájyaá nnó abe abii? Yé muú ap^o, néndé elé Es^ow^o jimbo ne apy^é ebw^o átene cho né mbe ushu wuú. ³⁴ Ne ndé muú yé ákágé garé nnó esé dékwe mpa? Yé muú f^o ap^o, elé Kras Jis^os ne agboó gétúgé sé Es^ow^o apye ji akwilé né negbo, ajw^olé né melú enógé né egbe ebw^onye Es^ow^o anenemmye gétúgé sé. ³⁵ Genóge f^o gep^o eyi gékágé kare esé ne gejeé eyigé Kras ab^o ne esé? Nnó elé efwyale, waá ubalé, mammye ayi b^o ámm^oyé amu ne esé, waá mesa ayi déjw^olege. Mandée ayi álií esé, waá manoó negbo ami dégene waá efwyale ewé etene esé né negbo? ³⁶ Elú wye ndere ásámé né mmu ηwe Es^ow^o nnó, “Gétúgé enyú esé dégene manoó negbo yéndégébé, ne ásele esé eké mag^oηme ayi ábele manwa.” ³⁷ Ngba, yé elé unó bina upy^é esé, esé démm^oye me depw^o né uto Kras muú ab^o gejeé ne esé. ³⁸ Nkaá chanéné nnó yé genó gekage kare f^o esé

ne Kras, yé ebelé negbo, yé geɲwá, yé makiénné Ɛsɔwɔ, yé álo nchye, yé unó bi upye mbo nana, yé ebi upye nye meso gébé, yé álo áto áto, ³⁹ yé ebele unó bi úlú te mfaánebuú, yé ebi úlú melo áwú bɔɔ, yé genó gefo né unó bi Ɛsɔwɔ ákwyeé eyi gekágé kare ɛsé né gejeege Ata se Kras Jisɔs nnó Ɛsɔwɔ abɔgé fɔ gejeé ne ɛsé gétúgé Ata se Jisɔs gepɔ.

9

Ɛsɔwɔ ájyaá bɔɔ bií

¹ Me njógé wáwálé ndere muú ayi áchomé mmye ne Kras mbyɔgé fɔ gebyɔ. Mendoo Ukpea epyeé me nkaá né metɔɔ wa nnó genó eyigé njógé gelú wáwálé nnó, ² Me nwyá gejamégé mesome ne ubalé ebi ula ubyéé né metɔɔ wa, ³ gétúgé bɔɔ ba. Ebo ebe yé nnó mfaánebuú abɔ ashulé lé me mmye, mfa mbwa ne Kras gétúgé bɔɔ ba, aɲme ba abi détane melo ɛma, mbɔgé ɛwémbo ékágé pye ebwɔ átané né ɛfwyale. ⁴ Ebwɔ álu bɔɔ Isrɛli. Ebwɔ ne Ɛsɔwɔ áselé nnó ábé baá bií. Aleré ebwɔ ɲɔ wuú. Anyémeno menyéé gejame ne ebwɔ, achyéé ebwɔ mabe jíí, aleré ebwɔ ndere ábɔɔ manógé ji, ne ashuú nnó apye nye ebwɔ gejame unó. ⁵ Ebwɔ alu upyáne ukwene ante bɔɔ Ɛsɔwɔ abi áwuú nya ebwɔ ɲɔ. Kras ndere mekwaá alu muú melo bwɔ. Ji alu Ɛsɔwɔ ayi abɔɔ yéndégenó, déféé ji te kwyakwya Amen.

⁶ Yémbɔ epófɔ nnó Ɛsɔwɔ apyeé fɔ genó eyi ji anyémeno nnó apyeé ne bɔɔ Isrɛli wɔ

néndé epófɔ yéndémuú ayi ábyené ji né melo Isrɛli ne alu muú Ɛsɔwɔ wáwálé. ⁷ Ne epófɔ ntó bɔɔ ako abi alú upyáne Abraham ne alu bɔɔ Ɛsɔwɔ. Ɛsɔwɔ ajɔɔ lé ne Abraham nnó, “Upyáne ebi menyéé meno nnó nchyege nye wɔ ukene nye lé ne Asek.” ⁸ Ewéna ɛlere nnó epófɔ bɔɔ abi ábyené ebwɔ ndere akwaá ábyéne baá ne alu bɔɔ Ɛsɔwɔ. Elé abi akene ne menomenyéé ɛwé Ɛsɔwɔ anyéé ne alu baá Abraham wáwálé. ⁹ Ge genó eyigé menomenyéé ɛwémbo ejɔɔ na, eké, “Wyeé né gébé eyigé na ɲme ɛníne cha me mmage kere fa, ne Sara abyene nye maá mende.”

¹⁰ Epɔ fɔ wye ɛwéna ɛwú ɛwú, Rebeka ntó abyé ufa ne muú ama. Muú yimbo alu nya lé gekwenege nte sé Asek. ¹¹ Gemége nnó ábyé baá bina apea yé gemége nnó ebwɔ ápye genó gelógélú yé eyi gebogebo, Ɛsɔwɔ akaá me ula bi ji ajyaá bɔɔ bií, épɔ fɔ gétúgé utɔɔ ulóúlú ebi bɔɔ ápyeé, elu elé ndere ji akuú bɔɔ bií. ¹² Ne ji agaré Rebeka aké, “Maá wye ayi mbe akpane nye defwe mbaá ayi akwɔlegé jí.” ¹³ Elú wye ndere ásamé né mmu ɲwe Ɛsɔwɔ nnó, “Me mbɔ gejeé ne Jakɔb, nkií fɔ Ɛsao.”

Ɛsɔwɔ apɔ fɔ ne aɲgya

¹⁴ Ewéna déjógé mbɔ nnó yé? Nnó Ɛsɔwɔ apye fɔ genó eyigé gelu cho? Cha-o. ¹⁵ Ɛsɔwɔ ajɔɔ nya ne Mosis aké, “Me ɲgene nye meshwe ne bɔɔ abi nkelege mange

meshwε, ne nlerεge nyε ulɔɔ melu ne bɔɔ abi nkelege manleré.”¹⁶ Nɔere elumbɔ, Esɔwɔ ajsaa fɔ bɔɔ ndere akwaa akεlege wɔ, yε ebεlé gétúgέ genó eyigé ebwɔ ápyεé. Ji ajsaa bɔɔ gétúgέ meshwε ayi ji agene bɔɔ.¹⁷ Asá né mmu ηwε Esɔwɔ nnó Esɔwɔ ajɔɔ ne Fero aké, “Me mpyε wɔ ɔlu mfwa gétúgέ nkelege nnó nkε ne wɔ nleré uto ba mbaá bɔɔ ne nnó, mpyε ηgɔ wa ásané né malɔ mme meko.”¹⁸ Nɔere elumbɔ, Esɔwɔ agene meshwε ne yéndémuú ayi ji akεlege ne achyεge mekpɔ meto mbaá yéndémuú ayi ji akεlege manchyεé.

¹⁹ Nɔere njɔɔ mbɔ, enyú abifɔ dégigé nyε me déké, “Eβεgέ mbɔ ula nnó Esɔwɔ ámagé shulé bɔɔ ndo né mbaá unó bi ebwɔ ápyε? Nde muú akágé tene ukɔɔ ne Esɔwɔ nnó apyεgέ fɔ genó eyi ji akεlege?”²⁰ Yémbɔ wɔ mekwaa ɔlu waá ayi ɔshugé Esɔwɔ meko? Gejegé mesεé eyigé muú akwyεge gekwilégé fɔ gegii muú ayi akwyεé geji nnó, “Ulanɔ wɔ ɔkwyεé me nnó mbe na?”²¹ Yé ewú ema eβε nnó muú ayi akwyεgέ ubi awyaa uto mansε nemé, akwyεé ujeé mesεé upea, abelé gema nnó bií kpaá ne afyεé menyεé wyεé, abelé eyi fɔ nnó ányégé menyεé wyε yéndé bií.

²² Gefɔgέ genó eyina ntó ne Esɔwɔ apyεé. Ji abɔ ake aleré metɔɔ usɔɔ wuu ne bɔɔ abi ápyε gabo ne nnó apyε ntó bɔɔ ákaá uto bií. Yémbɔ ji akóo metɔɔ dɔɔ ne bɔɔ bimɔ abi ji

alerege nyε ebwɔ metɔɔ usɔɔ wuu. Ebwɔ bina álu bɔɔ abi elú me nno áchɔɔ nyε ebwɔ chɔɔ.²³ Esɔwɔ apyεmbɔ ntó gétúgέ ji abɔ alu manlere gekpekpegé ηgɔ wuu mbaá esé ako abi ji abelé me nnó agene esé meshwε. Esé bina ne délu bɔɔ abi ji abɔɔ me mbe ajsaa nnó débɔ ηgɔ,²⁴ yé elé esé abi ji akuú. Eɔfɔ wyε lé eta bɔɔ Jus ebwɔ ebwɔ, áku ntó bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus.²⁵ Ne elú wyε ndere ji ajɔɔ né mmu ηwε Hosya nnó, “Me nkuú nyε bɔɔ abi abɔ alá ápɔ fɔ bɔɔ ba, nnó bɔɔ ba, ne bɔɔ abi me mbɔ nla mbɔɔ gejeé ne ebwɔ wɔ, nkuú nyε ebwɔ nnó bɔɔ ba abi gejeé.”²⁶ Ne wyε né mbaá ayi ji abɔ ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Enyú depɔ fɔ bɔɔ ba, Esɔwɔ muú alu meβε akuú nyε ebwɔ nnó baá ba.”²⁷ Asaya ajɔɔ nya kenké atoó ne bɔɔ Isréli aké, “Yé bɔɔ Isréli ája ábé eké gesɔɔ mbalé eβεé mega, elé ukεke bɔɔ né geluage bwɔ ne átanεge nyε né efwyale gabo,²⁸ néndé Esɔwɔ asɔɔ nyε mpa fa mme wáwá ne dama te kwyakwya.”²⁹ Elú wyε ndere Asaya abɔ ajɔɔ ntó aké, “Mbɔgέ Esɔwɔ ayi ábɔɔ utó uko abε danlyaa esé mbeé upyáne ebifɔ, mbɔ bwye esé ntó abɔ ánómé, eké melɔ Sodom ne melɔ Gomɔra.”

Bɔɔ Isréli akámé fɔ abyá melɔmelɔ wɔ

³⁰ Déjɔgέ mbɔ nnó né mechɔ ewéna yé? Nana déjɔgέ nnó bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, ebwɔ abi abɔ alá ámmye fɔ mambe cho né mbe ushu Esɔwɔ wɔ, Esɔwɔ apyε

εβώ ατενε cho né mβε ushu wuú gébége áfyéé metóó ne ji, ³¹ εwé βοό Isreli βοό abo ámmye nnó Εσωω άpye εβώ άbé cho né mβε ushu wuú gétúgέ άbélege εβε, άγε fó meti mampye yéndégenó eyi εβε εjόό wó. ³² Ulannó εβώ άλά άγε meti mambe cho né mβε ushu Εσωω wó? Εlé gétúgέ εβώ ammye mambe cho εwé άλά fyéé fó metóó ne ji wó. Εβώ άferé nnó άpye gέ utóó ulúúls άkágé bεé cho. Ndere elúmbó, εβώ άkparé né mfaa “Ntaá ενίne nepyεé βοό άkparege άkwene.” ³³ Εlú wye ndere asame né mmu ηwe Εσωω nnó, “Gege me mbelege mbó ntaá né melo Sayon ενίne nepyεé nye εβώ άkparege, εtarave εwé εpyeé nye βοό άkwene. Yémbó yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji akpane fó mekpo unóó.”

10

¹ Αημε ba, genó eyigé me nshyage ne metóó wa meko ne mmyemenene ya mbaá Εσωω gétúgέ βοό ba gelu nnó Εσωω άferé εβώ né εfwyale gabo. ² Me nkágé ngaré wáwálé nnó εβώ akpane gechyéé né depore Εσωω yémbó εβώ akágé fó ndere εβώ άβοό mampyege utóó Εσωω. ³ Εβώ άkágé fó meti εwé Εσωω άpyeé βοό abeé cho né mβε ushu wuú ne ammye elé mankwyε εwé bwó meti mambe cho. Εwéna εleré nnó άkwólegé fó meti εwé Εσωω άpyeé βοό abeé cho. ⁴ Kras anere yéndégenó eyi getome ne εβε nnó, yéndémuú ayi

áfyéé metóó ne ji abe cho né mβε ushu Εσωω.

Yé muú fó apó ayi Εσωω álá aferege ji né εfwyale

⁵ Mosis asa ato ne meti ewe εβε εpye βοό abe cho aké, “Yéndémuú ayi άbélege mabe ako abóó gerwá.” ⁶ Yémbó ása né mmu ηwe Εσωω átoó ne meti εwé Εσωω άpye βοό abi áfyéé metóó ne ji άbéé cho aké, wó άfyegé metóó ne Εσωω nnó άpye wó abe cho né mβε ushu wuú, “Ogígé fó né metóó wye nnó, Ndé muú akwómé mbó nye né mfaánebuú?” (Mmye ké mampye Kras ashulé mme.) ⁷ “Yé mangiú nnó, Ndé muú ajyeé mbó nye né melo aló?” (Mmye ké mampye Kras akwilé né negbo.) ⁸ Genó eyigé ηwe Εσωω ajógέ gelu nnó, “Mekomejóό Εσωω alu kwókwólé ne wó, alu wó né ubó meno, alú ntó né mmu metóó wyeé.” Mmye ké mekomejóό yina ayi agaré ndere βοό áfyéé metóó ne Εσωω, ayi esé dégaré nnó, ⁹ Wó ogarege ne meno wye nnó, “Jisós alu Ata,” ne okamege ne metóó wye nnó Εσωω άpye ji akwilé né negbo, otanege nye né εfwyale gabo. ¹⁰ Néndé défyéé lé metóó ne Εσωω ne débéé cho né mβε ushu wuú. Ne déshuúge eku ne mano sé ne détanege né εfwyale gabo. ¹¹ Asá né ηwe Εσωω nnó, “Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji akpane fó mekpo unóó.” ¹² Angya apó, ne muú Jus ne muú Grek. Εσωω awu ama ne alu Ata εβώ ako. Ji achyegé gejamé gέ mejé mbaá

bɔɔ ako abi ágige ji. ¹³ Asá né mmu ηwe Εσωω nnó, “Yéndémuú ayi akuú mabo Ata nnó áféré ji né εfwyale gabo, Ata aférege nye ji atane né εfwyale gabo.”

¹⁴ Εpyεέμβο nnó ne bɔɔ ákuú muú fɔ nnó apoó εbwɔ mbɔgé álá fyεé metɔɔ ne ji wɔ? Ne apyεé mbɔ nnó ne afyεé metɔɔ ne ji, mbɔgé álá au danwú muú fɔ agaré εbwɔ abya wuú? Ne apyεmbɔ nnó ne awu abya yimbɔ mbɔgé muú fɔ álá agaré εbwɔ abya wuú wɔ? ¹⁵ Ne muú apyεé mbɔ nnó ne agaré εbwɔ mbɔgé álá ato ji wɔ? Asá né mmu ηwe Εσωω nnó, “Uka bɔɔ abi áchwɔɔ ne abya melómélɔ ulɔ kpaá upwɔ.” ¹⁶ Yémbɔ bɔɔ ako fɔ wɔ ákamé ne abya melómélɔ yina wɔ, néndé Asaya ajɔɔ aké, “Ata ndé muú akamé ne mekomejɔɔ ayi εsé dégaré?” ¹⁷ Ndere elúmbɔ, muú awuú elé abya melómélɔ ayi atome ne Kras, ne áfyεé metɔɔ ne ji ne muú awuú abya melómélɔ gébége muú fɔ aké agarege ji.

¹⁸ Yémbɔ gɔgé me ngií ηkwε, Nnó bɔɔ Jus awuú fɔ abya Kras wɔ? Njgba, awu, néndé ása né ηwe Εσωω nnó, “Bɔɔ mme meko awú mekomejɔɔ ayi εbwɔ agaré yéndé mbaá fa mme.” ¹⁹ Gɔgé mma ngií ηkwε. Nnó bɔɔ Isrēli ákaa fɔ ula mekomejɔɔ yina wɔ? Mosis jimbo abɔ mbe ajɔɔ aké, “Me mmpyε nye enyú déshyage mambε eké bɔɔ abi debɔ déféré nnó ápó yé melɔ fɔ, mpyεé nye matɔɔ áɔɔɔ enyú ne bɔɔ abi álá ápó ne défɔɔ

mankaá genó.” ²⁰ Εwyage, Asaya ajɔɔ afɔ wɔ aké, “Bɔɔ abi abɔ álá akεle me wɔ, áγε me. Nlere mmyε ya mbaá bɔɔ abi álá ágií me wɔ.” ²¹ Yémbɔ ajɔɔ ato ne bɔɔ Isrēli aké, “Yéndé bi me nsame amu ya mankwyεé depɔ ne bɔɔ bina nnó ákere εta wa yémbɔ εbwɔ ákelege fɔ manwú me, apaá elé me paá.”

11

Εσωω ashya fɔ bɔɔ Isrēli wɔ

¹ Genó eyigé me ngigé gelú nnó, Nnó Εσωω ashya bɔɔ bií? Chao! Me mbɔɔ nlú muú Isrēli, mpyáne Abraham. Ntane né ntoné Benjamin. ² Εσωω ashya fɔ bɔɔ bií abi ji abɔɔ ajyaá wɔ. Enyú delu danwú genó eyi mekomejɔɔ Εσωω ajɔɔ atome ne Elija? Ji abɔ anemmyε mbaá Εσωω atene ukɔɔ ne bɔɔ Isrēli aké, ³ “Ata, εbwɔ áwá bɔɔ ekpávε byεé, ámu uluú upε byεé, me nla membií ne, ákelege manwá me.” ⁴ Εσωω ashúu ji meko aké ndé? Aké “Nwyaá dεle bɔɔ ba akεneama abi álá ato mano anóge Bal wɔ.” ⁵ Wyεmbɔ ntó ne elu fina. Ukéé bɔɔ fɔ alu abi Εσωω ajyaá né ulɔɔ melu bií. ⁶ Mbɔgé elé gétúge ulɔɔ melu bií ne ji ajyaá bɔɔ nnó ábé abií, εbyennó utɔɔ ulɔúú fɔ wɔ upyεé Εσωω ajyaá bɔɔ wɔ. Mbɔgé εbɔ εbe lé gétúge utɔɔ ulɔúú, ulɔɔ melu bií ufulé sé genó.

⁷ Γε na ne mecho εwéna elú. Genó eyigé bɔɔ Isrēli ákele ne εfófo age geji wɔ. Bɔɔ abi Εσωω ajyaá ne agεne geji. Ne abi álaá lu danje elé bɔɔ

abi átoó makpo. Akεlegé fó manwú Εσωω agaré εbwó genó eyigé ji akεlege nnó εbwó άpye. ⁸ Elú wyε ndere ásamé né mmu ηwe Εσωω nnó, “Εσωω apyεé matóó bwó ákwe genje kpaá te fina. Achyε εbwó ame ayi alá ákágé γε genó ne matu ayi alá awuú mbaá.” ⁹ Devid ajóó ntó gefógé genó eyina aké, “Echyε menyεé ayi εbwó ányεé gébégé epaá ábwólé mataá ayi εbwó ámbóó ákwene wyεé ne ntaá ενiné εbwó ákparege wyεé ákwe áγε εfwyale. ¹⁰ Echyε amé agilé εbwó áγεγέ sé mbaá, meso ásoó εbwó, ne εfwyale εwé εbwó áγενε εβε te kwyakwya.”

¹¹ Me mmagé gií ηkwe ayifó. Gébégé bóó Isreli ákparé, nnó ákwe, nnó nekwe ενíne mbó nelu ενiné εbwó alá ákágé kwilé sé téné? Chao! Επό fó mbó néndé gabo ayi εbwó άpyεé, άποó lé nnó bóó abi alá pó bóó Jus áγε meti εwé Εσωω aferege εbwó né εfwyale gabo, nnó epyεgé mbó bóó Isreli áshyágé mambe ntó εκέ εbwó. ¹² Te mbaá gabo ayi bóó Isreli άpyεé áchwó ne mejé mbaá bóó mme, ne mankparé ayi εbwó ákparé áchwó ne gejamégé mejé mbaá bóó abi alá pó bóó Jus, fεrege yé gejamégé mejé εwé εchwóó nyε gébégé bóó Jus abi álaá, áchogé nyε ne bóó ako abi άfyε metóó ne Kras.

Εσωω aferege bóó abi alá pó bóó Jus né εfwyale gabo

¹³ Me njógé ne ενyú abi dela depó bóó Jus. Te mbaá me nlu

ηgbá Kras εta nyú, nkaá nnó utóó bi Εσωω achyεé me nnó mpye ηhea γεμε, ¹⁴ mampye nnó me nge meti mpye bóó ba bóó Jus, áshyágé mambo unó ulóóló εbi ενyú déwyaá, nnó ndó fó mpyεge mbó Εσωω aferege nyε abifó né εfwyale gabo. ¹⁵ Néndé gébégé Εσωω áshyá bóó Jus, apyε bóó mme meko abe né nesó ne ji. Ndere elúmbó, gébégé Εσωω asege nyε bóó Jus nnó abe nesó ne ji, εβεé mbó nyε nnó? Εβεé εκέ εbwó abó ágboó ne ákere né gerwá.

¹⁶ Mbógé maá gebage bred eyi mbe alu genóge ukpea, ebyennó nto bred meko alu genóge ukpea. Ne mbógé maka genóó álu genóge ukpea, ebyennó mata genóó eyigé mbóntó álu elé genóge ukpea. ¹⁷ Yémbó mbógé mata genóó olif eyigé apene mata ayifó ákóó ákwe, elú εκέ bóó Jus ne mbógé áse mata genóge olif ayi alá άπεé wó ába né genóó eyigé άpené, elú εκέ ενyú abi déla pó bóó Jus. Ndere mata yimbó ako ányuú manaá ami matanege né genóge olif eyigé άpene pene, mbóntó ne Εσωω achyεge mejé mbaá bóó bií ako. ¹⁸ Ekágé ενyú abi délu εκέ mataá genóó áyi ábalé bále débyage bóó abi álu εκέ mataá genóó áyi ákóó ákwene. Depó ne ula bi dédoó εbwó εwóme. Ενyú fó wó dégbare makaka genóó eyina wó, elé makaka jií ne ágbaré ενyú.

¹⁹ Muú nyú fó ákágé jó aké, “Mataá genóó yimbó

ákóó ákwe nnó me nge meti ncho mmye ne genóó eyimbo.”
²⁰ Elú wáwálé, yémbó, kaá nnó ebwó ákóó ákwe gétúgé alá áfyéé metóó ne Jisós wó ne enyú décho mmye ne geji gétúgé défyéé metóó ne Kras. Ndere elúmbó, ékágé dépyegé neṅa begé elé ne efó metóó,
²¹ néndé mbógé Eṣowó agéé nya fó meshwe mbaá bóó Jus abi alu eké mata genóó yimbo ajiambóó wó, défere nnó délyagé mamfyé metóó ne Kras, ji agene enyú meshwe?
²² Ndere elúmbó, tege ulóó melú Eṣowó, ne chúchú ayi ji alerege bóó abi ákwene. Yémbó ji alerege enyú galógáló mbógé enyú déké défyéé wye metóó nnó ji alerege enyú galógáló. Yémbó mbógé enyú dela défyéé sé metóó mbó, ji akorege enyú áfomé. ²³ Ne yé bóó Isrēli abifó ályaágé manshyagé nnó áfyéé fó metóó ne Kras, Eṣowó amagé se nye ebwó aba né malu ayi ebwó ábó alu mbembe néndé Eṣowó awyaá uto mamba ebwó wyeé. ²⁴ Mbógé enyú bóó abi alá pó bóó Jus, enyú abi delu eké mata genóó olif eyigé alá apéé wó, áso enyú ába né genóó olif eyigé apene pene, né gefóó eyigé akwaá alá alu danḡe, ndere Eṣowó apyembo, elú wáwálé nnó asele nye bóó Isrēli abi alu eké mata genóó eyigémbó geji ambóó ákere ába né genóó eyigémbó?

Eṣowó aferege nye bóó Isrēli ako né efwyale

²⁵ Anḡe ba, genó gefó gelu bibíí eyigé me nkelege

nnó enyú dékaá nnó enyú déferege sé nnó dékaá dóó. Genó eyina gelu nnó bóó Isrēli abi átoó mekpó, átoó nye fó te kwyakwya. Ebwó átoó nye wye mekpó kpaá te bóó abi alá pó bóó Jus, abi Eṣowó ajyaá ákamege ne meti ewé Eṣowó apyéé bóó átenege cho né mbe ushu wuú. ²⁶ Na ne Eṣowó aferege nye bóó Isrēli ako né efwyale, ndere ásamé né ḡwe Eṣowó nnó, “Muú ayi aferege bóó né efwyale atanege nye né Sayon, apye upyáne Jakób ulyaá nchye mampyegé.”
²⁷ Asá ntó nnó Ata aké, “Ge menomenyéé ewé me nyéé nye ne ebwó na gébége njige nte gabo bwó.” ²⁸ Né egbe ewé abya melóméló, bóó Isrēli alu bóó mawámé Eṣowó gétúgé áshyá ji né galógáló áwe nyú. Né egbe ewé manjya bóó, Eṣowó ajya ebwó néndé ji abo gejeé ne ebwó dóó gétúgé genó eyigé anyémeno nnó apyéé ne ukwene ante bwó. ²⁹ Mbó ne elú néndé Eṣowó akúgé muú, ne ájegé ji, genó gefó gepó eyi gekágé mankworé metóó Eṣowó. ³⁰ Né egbe ewé nyú, mbembe enyú debo déwuú fó ne Eṣowó yémbó nana ji agené enyú meshwe gétúgé bóó Isrēli alá áwuú fó ji. ³¹ Wye né meti ewu gétúgé meshwe ayi Eṣowó agene enyú, nana bóó Isrēli ákelege fó manwú ne Eṣowó. Epyembo nnó Eṣowó ntó agene nye ebwó meshwe. ³² Eṣowó apye ebwó ako ábélégé fó mabe jíí, ebwó álú eké bóó denó abi meti ela epó manlyáá gepugé denó. Ji apyembo nnó ji agene bóó ako

meshwε.

Ngo Esɔwɔ apwɔ amu bɔɔ akágé kaá

³³ Εη Esɔwɔ sé alɔ melu ne bɔɔ ako. Denɔa tíí ne defɔɔ etiré ji awyaá dépwɔ amu. Ndé muú akágé garé ula bi depɔ desɔgé ji meno? Ndé muú akágé ndere ji apyéé depɔ tíí? ³⁴ Elú wyε ndere ásamé né ηwe Esɔwɔ nnó, “Ndé muú akágé uferé Esɔwɔ? Ne ndé muú akaá dɔɔ mambε muú ayi achyεge ji majyéé? ³⁵ Ndé muú achyéé me ji εchye nnó Esɔwɔ ntó ashúú ji?” ³⁶ Esɔwɔ ne akwyéé yéndégenó ne elé jíí ne apyéé nnó yéndégenó gekene, ne elé getu jíí ne yéndégenó gelu. Ngo abε ne ji te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

12

Chyεge genwáge nyú mbaá Esɔwɔ ndere gepε eyigé gelu gebε

¹ Anme ba, ndere unó bi ngarege enyú ulú wáwálé, mkpeage enyú nnó gétúgé galógáló ayi Esɔwɔ alerege, déchyéé gemεge nyú mbaá Esɔwɔ ndere genógé gepε eyi gelu gebε, eyigé débele ndere genóge ukpea mbaá Esɔwɔ, eyi gepyéé metɔɔ εgɔɔ ji. Ge meti ewé enyú débɔɔ manogé Esɔwɔ wáwálé na. ² Ekágé dema dépyεge unó eké bɔɔ mme. Gɔgé Esɔwɔ akwɔré genwáge nyú, achyéé enyú matɔɔ ayi make. Ebege mbo enyú dékágé nyε genó eyigé Esɔwɔ akelege nnó enyú

dépyεge, eyigé gelɔme, eyigé gegɔɔ ji metɔɔ ne gekwane.

³ Ne gétúgé εchye ewé Esɔwɔ achyéé me né ulɔɔ melu bíí, mkpeage enyú nnó ekágé muú nyú fɔ áferege nnó ji anεa gemε apwɔ ndere ji alu. Muú aké aferege genó eyi getome ne jimɔɔ, áférégé né meti ewé elu cho ndere ji áfyéé metɔɔ ne Jisɔs. ⁴ Menyammyε sé álu ama ne awyaá gejamégé upɔ, yéndé gepɔ gewyaá ebi utɔɔ. ⁵ Mbɔntó ne esé yé elé esé delu gejame, dékwe eké menyammyε ama gétúgé déchomé mmyε ne Kras, ne yéndémuú sé alige mmyε ne nte. ⁶ Esɔwɔ né ulɔɔ melu bíí achyéé yéndémuú sé ewuú εchye. Yéndémuú agbaré εchye wuú chanéné. Mbɔgé achyéé wɔ εchye ewé ɔgarege mekomejɔɔ wuú, garege ndere ɔfyéé metɔɔ ne ji, ⁷ mbɔgé elú lé mampyεge utɔɔ bíí, pyεge chanéné, mbɔgé elú lé manlere, lerege chanéné, ⁸ mbɔgé elú lé mamfyε bɔɔ eshyε, fyεge ebwɔ eshyε chanéné, mbɔgé elú lé εchye manchyεge, achyεge byagebyage, mbɔgé elú lé mampógé bɔɔ, pɔóge ne metɔɔ wyε meko, muú ayi agene bɔɔ meshwε, agene ne metɔɔ megɔmegɔ.

⁹ Bɔgé gejeé eyigé wáwálé ne ate, paágé unó nchye, gbarege unó ulúúló ne eshyε. ¹⁰ Bɔgé gejeé ne ate anme ndere débɔɔ ne bɔɔ ula gepú nyú, kpagé gechyéé manógé ate. ¹¹ Pyεgé utɔɔ nyú débεgé

ne gepwa, pyegé utó Ata ne mató nyú mako. ¹² Bege ne nechóchó né genó eyigé enyú déneré metó wye. Kógé metó né efwyale ewé enyú dégene. Negé wye mmye yéndégébé. ¹³ Chyegé unó ebifo ebi enyú déwyaá mbaá ate bóó Esowó abi alu mbya. Nenegé manombi nyú mbaá ankéé.

¹⁴ Nagemmye nnó Esowó ájé bóó abi ámmyéé amu ne enyú. Dénegé fó nnó Esowó alere ebwó utonkwa, negé lé nnó Esowó ájé bwó jéle. ¹⁵ Bege metó megómégó ne bóó abi awyaá metó megómégó. Bege ne mesome metó ne bóó abi awyaá mesome. ¹⁶ Bege nesó ne ate. Ekágé débwége mmye, chogé mmye ne bóó abi áshulege gemége bwó mme. Ekágé déferege nnó dékaá dóó.

¹⁷ Muú apyegé enyú gabo, ekágé déshuú ji. Pyegé lé unó bi yéndémuú aselé nnó úlú cho. ¹⁸ Ebegé kókogé, né egbe ewé nyú mmyege nnó débé nesó ne yéndémuú. ¹⁹ Anme ba, muú apyegé enyú genó gebo, déshugé fó amu. Lyagé Esowó ne ashuú muú yimbó amu néndé ásá né mmu ηwe Esowó nnó, “Ata aké amu mashugé elé aya, ne me nshugé nye amu.” ²⁰ Yémbó pyegé ndere asamé né mmu ηwe Esowó nnó, “Mbógé mesa aké ammyéé bóó mawámé nyú, chyegé ebwó menyéé, mmwólé manaá eké epyéé ebwó, chyegé ebwó genó eyigé anyuú. Déké dépyéé mbó, élú

eké dénerége bwó ujéje mewe né mekpo ne mmye egboó nye ebwó.” ²¹ Dékamege nchye ase enyú uto, mmyege nnó galógaló nyú ase uto nchye.

13

Bóó áwúgé ne ákpakpa bwó

¹ Yéndémuú awúgé ne bóó kpakpa abi ηgomna áchyéé ebwó utó, néndé muú ákágé be fó muú kpaá bóó ayi Esowó alá ákame wó. Ne Esowó ne afyéé ákpakpa meló ako. ² Ndere elúmbó, yéndémuú ayi átenege ukóló ne ákpakpa meló, átenege mbó lé ukóló ne bóó abi Esowó afyéé nnó ábé. Ne yéndémuú ayi átenege ukóló, ákuú mbó elé unóó mpa ne geme jíí. ³ Bóó kpakpa áfelegé fó ame mbaá bóó abi ápye unó bi úlú cho, áfelegé elé mbaá abi ápye gabo. Ndere elúmbó, pyege yé genó eyigé ebwó ákelege ne ebwó áfegé nye wó. ⁴ Néndé ebwó álú elé bóó utóó Esowó, ápyéé utóó né galógaló nyú. Ne mbógé wó apyegé gye, obó mamfógé ebwó néndé utó bi Esowó achyéé ebwó upó fó detu. Ebwó alu bóó utóó Esowó ne áchyegé efwyale ndere Esowó ákelege mbaá bóó abi ápyéé gabo. ⁵ Ndere elúmbó, débó manwúgé ne ákpakpa meló, epófó gétúgé dékelege mambo efwyale ewú ewú wó, elé gétúgé dékelege ntó mampyegé genó eyigé matóó nyú ágarege nnó gelu cho.

⁶ Getú eyigémbó ntó ne enyú déchyege ηkamakpo, néndé ákpakpa meló álú lé bóó utóó Esowó ndere ápyéé

unó bí εβωά άβόω mamnye.
 7 Chyεgέ εβωά unó bi ulú ebi
 bwó. Mbogé elé nka makpo
 ne εβωά άkelege chyεge εβωά.
 Mbogé elé nka matu yé eyi
 unó bi enyú déwyaá ne εβωά
 άkelege nnó déchyεé, chyεge
 εβωά. Mbogé άkelege nnó
 déwúgέ ne εβωά, wúgέ ne
 εβωά. Mbogé énogé ne εβωά
 akεlege, nógέ εβωά.

*Ndere muú abóó mambe ne
 nte menme*

8 Yéndemuú nyú ákwá
 ujwóó bíi uko. Ne ujwóó ebi
 débóó mankwá elé mambó
 gejeé ne ate aηme. Muú ayi
 abóó gejeé ne ate aηme, apyεé
 mbó elé genó eyigé ebe εjáo.
 9 Ebe εwé eké, “Muú akwege
 fó uló, muú awágé fó nte muú,
 muú ajogé fó εjo, muú áfyεge
 ame né genóge nte,” ne mabe
 ayi fó mako, ácho aji né ebe
 ema, εwé eké, “Gbógé ne nte
 menme wyεé ndere ogboó ne
 geme jyεé.” 10 Muú abogé
 gejeé ne nte menme, apyεé fó
 ji gabo. Ndere elúmbó, muú
 aké abóó gejeé ne nte menme
 apyεé mbó lé yéndégenó eyigé
 ebe εjáo.

11 Debó mamnyege wyεmbó
 néndé dékaá gefoge gébé
 eyigé εsé délu mbó wyε.
 Gébé gekwane eyi débó
 mampeé geja, néndé gébé
 eyigé εsé détanegé né εfwyale
 gabo gela kwókwólé gepwá
 ndere gebó gelú mbεmbe
 ayi défyεé metóó ne Jisós
 fyεé. 12 Elá gáchyεé utuú
 ubyε. Elá gachyεé bíi ujyaá.
 Délyaá unó bi bóó άpyεé né
 gemua, défyε unó ummye

e bi Esówá achyεge démmye
 ummye bíi gbóó. 13 Dépyεgέ
 unó chanéné ndere bóó abi
 άpyε unó bíi gbóó. Lyagé
 mapaá mabomabo, dényúgέ
 fó mmóó dékwene. Lyagé unó
 bi ugboó mmye. Déwamégé
 fó ne ate, désogé fó metóó
 nnó bóó abó unó άpwá
 enyú. 14 Chyεgέ gemεge
 nyú geko mbaá Ata Jisós
 Kras, délyaá manferege
 ndere dépyε mmye ekwilegέ
 enyu mamnye ubobo unó bi
 menyammye άkelege.

14

*Muú ayi ábené né depóré
 Esówá, ne ayi alá ábené wó*

1 Ségé muú ayi alá bene né
 depóré Esówá wó, dényεégé
 fó mbeé ne ji né genó eyi ji
 áfεrege, yé gelú cho yé gelú
 gyεé. 2 Muú ayi fó, metóó
 εwé ji afyεé ne Esówá egarége
 ji nnó anyεgέ yéndégenó.
 Yémbó muú ayi alá bené né
 depóré Esówá wó, metóó εwuú
 egarége ji nnó anyεgέ lé ulá.
 3 Ne ékágé muú ayi anyεé
 yéndégenó, ábyágé ayi alá
 anyεé. Ne ékágé muú ayi alá
 anyεé yéndégenó ajógé nnó
 ayi anyεé yéndégenó alu gyεé,
 néndé Esówá ase ji ntó nnó
 alú muú wuú. 4 Wó olú waá
 ayi ójógé nnó maá utóó muú
 yicha alu gyεé? Muú ayi abóó
 maá utóó yimbó ne ákágé garé
 mbogé alu gyεé yé alu cho.
 Ne abεé nye cho néndé Esówá
 apyε nye ji atene cho.

5 Bóó abifo áfεrege nnó bíi
 uma njea geme upwá εbifo
 ne abifo áfεrege nnó yé bíi

bi uŋea geme upwɔ nte upó. Yéndémuú abɔ mamferé né metɔ́ wuú akaá genó eyi gelú cho. ⁶ Bɔ́ abí áferé nnó bíi uma uŋea geme upwɔ ebifɔ, ápyembɔ manógé Ata. Bɔ́ abí anyéé yéndégenó, apyéé mbɔ manógé Ata néndé ebwɔ achyegé matame mbaá Esɔwɔ gétúgé menyéé yimbɔ ne anyé. Bɔ́ abí áshyá manyé ufɔ́ menyéé ebifɔ, ápyembɔ manógé Ata ne achyegé ntó Esɔwɔ matame. ⁷ Yé muú sé fɔ́ apó mebe, mampyegé elé unó bi jí akélege. Ne yé muú sé fɔ́ ntó ayi akélege nnó agboó néndé mbɔ ne jí akélege apó. ⁸ Yé mbɔgé esé débégé abe elú elé nnó dénógé Ata. Ne yé mbɔgé dégbó lé gboó elú lé nnó dénógé Ata. Ndere elúmbɔ, yé délu abe yé dégbó délu lé bɔ́ Esɔwɔ. ⁹ Né gétú eyigémbɔ Kras agbó, ne akwilé né negbo nnó jí abe Ata mbaá bɔ́ abí álu abe ne abí agboó. ¹⁰ Ulannó yé ne wɔ ɔgaregé nte menme nnó alu gyéé? Yé wɔ ntó ulannó ne wɔ ɔbyaá nte menme wyeé? Esé ako détenege nye né mbe ushu Esɔwɔ, asa mpa sé. ¹¹ Asá né ŋwe Esɔwɔ nnó, “Ata aké te mbaá me nlú wáwálé, yéndémuú atome nye mano né mbe ushu wa, ne yéndémuú agarége nye ne meno wuú nnó, me nlú Esɔwɔ.” ¹² Nderé elúmbɔ, yéndémuú sé jimboó agaregé nye Esɔwɔ ama mpa ndere jí apyéé ne genwá jí.

¹³ Gétú eyigémbɔ, débɔ manlyáá mangarege nnó muú yina alu cho ayina alu

gyéé. Yémbɔ tóge eshye mange nnó ékágé dépye genó eyi gépyeé nte menme yifɔ akparé yé nnó ákré né gabo. ¹⁴ Me, ndere muú ayi nchomé mmye ne Ata Jisɔs, nkaá nnó yé menyéé fɔ́ ayi alu, ála apó fɔ́ pópó apó. Yémbɔ muú ákamege nnó gefɔge menyéé ayifɔ apó fɔ́ pópó, ebyennó apó fɔ́ pópó né eta wuú. ¹⁵ Ne mbɔgé genó eyigé wɔ ɔnyéé gepyeé aŋme abifɔ ábɔ́ éfwyale né metɔ́, ebyennó wɔ ɔlerege fɔ́ gejeé. Ékágé gétúgé genó eyigé wɔ ɔnyéé ɔchɔ nte menme wyeé muú Kras agboó ntó gétú jí. ¹⁶ Ékágé ɔpyeé genó eyigé ɔferé nnó gelú cho, mbɔgé gepye nnó nte menme wye apye gabo. ɔpyege mbɔ bɔ́ ákage chɔ́ mabɔ nyú bɔ́ Esɔwɔ, ¹⁷ néndé gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege, gebɔ́ fɔ́ genó mampyegé ne manyégé ne manyúgé wɔ. Elé mampyegé unó bi úlú cho, mambe nesɔ ne bɔ́, ne mambe ne metɔ́ megɔmegɔ, unó bi Mendoó Ukpea echyegé. ¹⁸ Ne muú aké apyéé utɔ́ Kras né gefɔ́ eyi, apyéé metɔ́ egɔ́ Esɔwɔ ne bɔ́ ntó áfegé nye jí.

¹⁹ Ndere elúmbɔ, débɔ mafye mekpo mampyegé lé unó bi uchwɔ́ ne nesɔ ne démmye nnó esé défyegé ate aŋme eshye né depɔré Esɔwɔ. ²⁰ Ékágé gétúgé menyéé ɔchɔ unó bi Esɔwɔ apyéé. Yéndé genó eyigé ányéé gelú pópó. Yémbɔ elú gyéé manyé yéndégenó eyi gepye nte menme yifɔ akwe né gabo. ²¹ Elú galógáló nnó wɔ ɔlyáá manyégé

menya, manyúgέ mmóó yé mampyεgέ yéndégenó eyi gékágé pye nte menme wye akwe né gabo. ²² Ndere elúmbó, ékágé ólyaa nnó muú fó akaá genó eyigé wó okamé né mechó ewéna, yémbó wye lé enyú ne Εσωω ne dékage kaá geji. Metóó megómegó εβε ne muú ayi álá shulege fó ndo né gemε ji gétúgέ apye genó eyigé ji akaá nnó gelú cho. ²³ Yémbó muú abεgέ ne dembyó né unó bi ji anyεé, Εσωω agaré nnó akwe mpa, gétúgέ anyé unó bi mbó ayi álá kamé fó nnó elú cho nnó ji anyé ubi wó. Ne yéndégenó eyigé muú apyεé ayi álá kamé nnó gelú cho elé gabo.

15

Bóó Kras apyεgέ lé unó bi ugóó ate aηme metóó

¹ Εsé abi débené né depóré Εσωω, debó mampógé abi álá béné wó né unó bi εbwó apye gyεé, εbi ujwerege εbwó mankaá. Dépyεgέ fó lé unó bi ugóó εsé ambóó metóó. ² Yéndémuú sé apyεge genó eyi gegóó ate aηme metóó nnó εbwó ábené né depóré Εσωω né galógáló bwó nnó εbwó áwe. ³ Néndé yé Kras apyεé fó unó bi ugóó lé jimboó metóó wó. Yémbó, ndere ásamé né ηwe Εσωω nnó, “Mashye ayi bóó áshyεé wó áshulé me né mmye.” ⁴ Yéndé genó eyigé ásamé nya né mmu ηwe Εσωω, ása geji nnó gechyεé εsé majyεé, nnó ndere mekomejóó Εσωω apyεé nnó εsé dékógé metóó, ne nnó εsé détenege ne eshye né depóré

Εσωω. Εsé dénegege metóó nnó Εσωω apye nye unó bi ji anyémeno. ⁵ Nnenemmye nnó Εσωω muú apyεé enyú dékógé metóó ne détenege ne eshye né depó etií, apóó enyú débε meko ama ne ate ndere dékwólege gekáge neke Kras Jisós, ⁶ nnó enyú ako chóncho né meko ama défεge nye Εσωω muú alu nte Ata sé Jisós Kras.

Abya meléméló alu ayi bóó Jus ne bóó abi álá ápó bóó Jus

⁷ Segé yé ate, ndere Kras asele enyú. Dépyεgέ mbó, bóó áfεge nye Εσωω. ⁸ Me ngarege enyú nnó Kras achwó póó εsé bóó Jus, manlere nnó Εσωω apyεé genó eyigé ajóó nnó apyεé, nnó genó eyigé ji anyémeno ne ukwene ante se getane wáwálé, ⁹ nnó bóó abi álá pó bóó Jus, áfεgέ Εσωω né meshwe ayi ji agene εbwó. Elú wye ndere ásamé né mmu ηwe Εσωω nnó, “Ndere elúmbó me nfεge nye wó né geluage bóó abi álá ápó bóó Jus, nkwane nye makwa nfεé wó.” ¹⁰ Ama ása ntó nnó, “Enyú abi dela depó bóó Jus, bege ne nechóchó chóncho ne bóó Εσωω.” ¹¹ Ama ása ntó nnó, “Enyú bóó abi dela pó bóó Jus, fεge Ata. Bóó ako afεé ji.” ¹² Ne Asaya ajóó ntó aké, “Mpyáne Jesse achwóó nye, ne abεé nye mfwa mbaá bóó abi álá pó bóó Jus, ne εbwó ánegege nye metóó ne ji.”

¹³ Nnenemmye nnó Εσωω muú apyεé enyú dénegege metóó ne ji, apye enyú débε ne nechóchó gejamegejame

ne nesə ndere défyéé metə́o ne ji ne nnó utó Mendoó Ukpea upye metə́o ewé déneré mbo ewéné.

Pəl agaré ula bi ji ásáme ηwe yina

¹⁴ Aηme ba, me mbə́o nkaá cháηéné nnó enyú ambə́o deləme melu də́o. Nkaá ntó nnó enyú dewyaá defə́o ne yéndemuú nyú ákágé chyéé nte majyéé. ¹⁵ Yémbə́o né mmu ηwe yina, nsa enyú unó fə́o mpə́o ne efə́o nnó mpye enyú détege ubi. Me mbə́o nsa mpə́o ne efə́o gétúgé galógáló ayi Esə́wə́o áléré me, ¹⁶ me nsame unó bina néndé Esə́wə́o apye nnó me mbe muú utə́o Kras Jisəs mbaá bə́o abi alá pə́o bə́o Jus. Me mpyeé utə́o eba ndere mempye upe, mangarege abya melóméló ayi atane mbaá Esə́wə́o né mbaá bə́o abi alá pə́o bə́o Jus, nnó ebwə́o ábé ndere echye ewé Esə́wə́o akame manse, ewé Mendoó Ukpea epyeé nnó ebe genógé ukpea mbaá Esə́wə́o. ¹⁷ Me nwyaá gepə́ge né utə́o bi me mpyeé mbaá Esə́wə́o gétúgé nchomé mmye ne Kras Jisəs. ¹⁸ Nkágé do fə́o ebwə́o ewəme né genó eyigé cha ekósé nnó Kras apóo me nnó gétúgé mekomejə́o ayi mengaré ne unó bi mpyeé, bə́o abi alá pə́o bə́o Jus áwuú ne Esə́wə́o nana, ¹⁹ né utó gepə́ge ufelekpa ne utó Mendoó Ukpea. Ndere elúmbə́o, oló né Jerosale ókwə́né né gebágé mewaá Ilirikum, nke me nnere mangaré abya melóméló Kras ewu. ²⁰ Elú me me metə́o nnó me ngarege

abya melóméló Kras né mbaá ayi yé muú fə́o alá lú dangaré, nnó ekágé ebé eké ntenege gepú mfaá nebə́omé eníne muú ayicha afyéé. ²¹ Elú wye ndere ásámé né mmu ηwe Esə́wə́o nnó, “Bə́o abi alá alu dangaré ebwə́o abya wuú agene nye ji, ne abi alá alu danwú depə́o eti détomé ne ji, ákaágé nye.” ²² Gége genó eyi gegbéé me gejame ndə́o nla chwə́o fə́o nge enyú wə́o.

Pəl ashuí manjye ge bə́o Esə́wə́o né melə́o Rom

²³ Yémbə́o nana ayi nnere utə́o ba né uba mewaá bina ne te mbaá me nshyage me né gejamegé aηme manchwə́o ge enyú, ²⁴ nferé nnó ntenege nye efeé nge enyú gébégé nké njyeé Spən nnó mbe ne enyú mboó ndə́o, enyú dépoó me njye mbe ne neke na. ²⁵ Yémbə́o nana njyeé kpe Jerosale manjye chyéé echye mbaá bə́o Esə́wə́o abi alu ewú. ²⁶ Néndé metə́o ego bə́o Esə́wə́o né ubaá mewaá Masedonia ne Akaya, achwə́o ηka mampoó ubya bə́o né geluage bə́o Esə́wə́o né Jerosale. ²⁷ Metə́o ego ebwə́o mampye mbə́o. Elú eké ujwə́o ne ebwə́o anyeé bə́o Jus néndé te mbaá bə́o Jus ápyeé ebwə́o abə́o mejé ewé abya melóméló achwə́o ne ewú, ebwə́o ntó age nnó elú galógáló mampoó ebwə́o ne ηka. ²⁸ Ne gébégé me nnerege nye manse ηka yina eyi ate aηme achwə́o ne nchyege mbaá ubya bə́o bimbo, nkoógé nye manjye Spən ne ntenege nye efeé né Rom. ²⁹ Nkaá nnó me nchwə́oge ge nyú, nchwə́o nye

ne gekpekpege méjé ewé Kras achyegé enyú.

³⁰ Αημε ba, gétugé metóó ewé esé défyéé ne Ata Jisós Kras ne gétugé Mendoó Ukpea epye esé débóó gejeé ne ate, nkpeage enyú nnó décho mbwa ne me dénnenémmye mbaá Esówa gétú ya. ³¹ Negé mmye nnó mbógé bóó abi alá fyéé metóó ne Ata né Judiya wó apyegge me, Ata afere me né amu bwó ne nnó bóó Esówa né melo Jerosale ákamé manse echyε ewé me nchwóó ebwó ne ewú. ³² Dépyegé mbó, mbógé Esówa ákamege, me nchwóó ewú ne nechóchó, me ne enyú chóncho défyε nye ate eshyε. ³³ Nnenemmye nnó Esówa muú apyéé esé débéé né nesó abε ne enyú. Amen.

16

Pól alá matame mbaá bóó Esówa né Rom

¹ Nkelege mampye enyú dékaa nnó Fobe, menjme sé ayi mendée awyaá gepó gelógéló. Ji alu mempoó né echomelé bóó Jisós né melo Senkrea. ² Ndere ji achwóó ewu segé ji ndere bóó Jisós ásele nte menjme. Pógé ji né yéndégenó eyigé ji akεlegé néndé ji apóó me gejamégé bóó yé me ntó.

³ Tamegé Priska ebwó ne Akwila. Ebwó ácho mbwa ne me dépyéé utóó Kras Jisós.

⁴ Ela dachyéé mbó áchye gemεge bwó getú ya. Me ntame ebwó yé machomélé bóó Jisós ayi álu né gebagé mewaá bóó abi alá pó bóó Jus átame ntó ebwó. ⁵ Tamage

ntó echomelé bóó Jisós abi anywerege né gepúge ebwó.

Tamegé ntó Epenetus mejeé wa ayi ngbóo ne ji. Ji alu muú mbe ayi akame ne Kras né gebagé mewaá Esya. ⁶ Tamege Meri muú apyε utóó ne eshyε né galógáló nyú. ⁷ Tamegé Andronikós ne Junias ate bóó melo wa. Ebwó abó alú né denó chóncho ne me. Ebwó ábó me mbe ácho mmye ne Kras gemεgé nnó me ncho. Ebwó álu bóó abi áwyaá enógé né geluage ángbá Kras.

⁸ Tamegé Amplatós nte menjme ayi ngbóo ne ji dóó gétugé déchomé mmye ne Ata. ⁹ Tamegé Ubanós nte menjme ayi apyε utóó Kras chóncho ne esé ne Stakys mejeé wa ngbóo ne ji. ¹⁰ Tamegé Apelis muú aléré wáwálé nnó ji alú muú Kras. Tamegé ntó ula gepúge Aristobolos. ¹¹ Tamegé Heródyon muú melo wa.

Tamegé ntó abi álu bóó Jisós né ula gepúge Nasisós.

¹² Tamegé Trifana ne Trifosa. Andée bina ápyéé utóó Ata ne eshyε. Tamegé Pesis, mejeé wa ayi gejeé. Mendée ayina apyε utóó Ata ne eshyε. ¹³ Tamegé Rufós muú Ata ajyaá. Tamegé ntó mma awuú muú aselé me ndere maá awuú. ¹⁴ Tamegé Asinkritós ne Filegón, ne Hεmes ne Patrobas ne Hεmas ne aηme abifó abi álu ne ebwó. ¹⁵ Tamegé Filologós ne Julya ne Nerós ne menjmo wuú ayi mendée ne Olymfas ne bóó Esówa ako abi alu ne ebwó.

¹⁶ Tyagé atɛ ne gejeé. Ma-chomele bɔ́ Kras ako áyi álú wé álbɔ́ enyú matamé.

Pɔl achyéé bɔ́ Kras né Rom kwyakwya majyéé

¹⁷ Aɲme ba, nnene enyú mmye nnó dese gébé ne bɔ́ abi áchwɔ́ ne áɲgya, ne ábúlége matɔ́ bɔ́ abi áfyɛ metɔ́ ne Kras. Eɓwɔ́ álerege unó bi cha ebi ula upó fɔ́ unó bi bɔ́ Kras. Bege tɛtɛ ne eɓwɔ́. ¹⁸ Ufɔ́ bɔ́ bina ápye fɔ́ utɔ́ Ata sé Kras. Apye lé unó bi eɓwɔ́ áwuú chanéné. Aselé gelóge mejɔ́ ne mejɔ́ dembwálé ánywaá bɔ́ abi matɔ́ bwɔ́ álú dada. ¹⁹ Yéndémuú Kras akaá nnó enyú dépye unó bi abya melóméló áké enyú dépyege. Gétú eyigémbɔ́ metɔ́ egɔ́ me ne enyú. Yémbɔ́ nkelege nnó enyú débɛ ne dénɲa nnó dépyegé uno ulúúl, ne nkelege ntó nnó débɛ chin ékágé dépyegé unó nchye. ²⁰ Ela dachyéé, Eɓwɔ́ muú apyéé esé débɛé nesɔ́ ne atɛ apye nye enyú dépwɔ́ danchɔ́meló, ji ala éké déjyaré ne uka.

Nnɛnemmye nnó Ata sé Jisɔ́s Kras aléré enyú galógáló.

²¹ Timɔ́ti nte muú ayi mpyéé utɔ́ uluá ne ji atamegé enyú. Lukɔ́s ne Jasɔ́n ne Sɔ́sipata atɛ bɔ́ melɔ́ wa álbɔ́ ntó enyú matame.

²² Me Tɛtiyɔ́s muú mpógé Pɔl mansa ɲwe ayina, nlɔ́ enyú matamé ndere muú ayi áchomé mmye ne Ata.

²³ Gayɔ́s muú ábelé me, ne echomele bɔ́ Jisɔ́s abi anywerege né gepú ji álbɔ́

enyú matame. Erastus muú ábélege ɲka melɔ́ ne menɲe sé Kwatɔ́s álbɔ́ enyú matame. ²⁴ [Nnɛnemmye nnó Ata Jisɔ́s Kras alerege enyú galógáló.]

Pɔl afégé Eɓwɔ́ né kwyakwya malɔ́ ɲwe yina

²⁵ Déchye Eɓwɔ́ ɲɔ́. Ji akaágé pye enyú détené ne eshye né metɔ́ ewé enyú défyéé ne Jisɔ́s Kras ndere me ngaré enyú depɔ́ré Kras né abya melóméló. Ne abya melóméló yina alu lé genó eyigé Eɓwɔ́ ábelé nya bibíi tɛ gachií. ²⁶ Yémbɔ́ nana Eɓwɔ́ aléré gbɔ́ɲɔ́ unó bi ji abɔ́ abelé bibíi. Eɓwɔ́ muú alá agboó fɔ́ ajɔ́ nnó dégaré unó bi bɔ́ ekpávɛ bíi ábɔ́ ásamé mbaá bɔ́ mme meko nnó áfyéé metɔ́ ne Eɓwɔ́ ne áwúgé ne ji.

²⁷ ɲɔ́ abɛ ne Eɓwɔ́ tɛ kwyakwya. Ji mbíi ne awyaá dénɲa deko. Eɓɛ mbɔ́, gétúgé genó eyigé Jisɔ́s Kras apyéé. Amen.

ŊWE mbE ayi Pól
ásamé mbaá
εchomele bɔ́ɔ Kras
né
Kōrent

Pól atamege bɔ́ɔ Jisɔs né melɔ Kōrent

¹ Me Pól ne menɛme sé Sɔstenis ne désamé Ŋwe ayina. Eɔwɔ akú me ndere ji akélege nnó me mbE Ŋgbá Kras Jisɔs.

² Detome Ŋwe ayina eta enyú echomele bɔ́ɔ Jisɔs né Kōrent. Enyú ako abi Eɔwɔ akuú nnó débé bɔ́ɔ bíí, apye mé enyú déla bɔ́ɔ ukpea ndere déchome mmye ne Kras Jisɔs. Wyembɔ ntó ne ji apyéé chóncho ne bɔ́ɔ ako abi álú yéndé mbaá ánógé Ata esé Jisɔs Kras. Ji alú Ata awese ne awu bwó.

³ Eɔe déɛnemmye nnó Nte sé Eɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álerégé enyú galógáló, ne ápye enyú débé ne nesɔ.

Bɔ́ɔ Kras áwyaá mejeé ndere áchome mmye ne ji

⁴ Ne yéndégébé me nké nnenemmye gétúgé enyú, ntamege Eɔwɔ muú me nnógé néndé alere enyú galógáló wú ndere dechomé mmye ne Kras Jisɔs. ⁵ Elé gétú ji ne Eɔwɔ ajélé enyú né mati mako, apye enyú débó denjáré mejóó matimatí ne nnó dékágé ntó depɔ etií matimati. ⁶ Ewéna eléré nnó abya melóméló Kras ayi Me ngaré enyú akpe enyú mmye wáwálé. ⁷ Ndere elúmbɔ,

enyú déwya mé yéndé echye ewé Mendoó Ukpea echyegé bɔ́ɔ Eɔwɔ ndere débelé amE meti dégilé nnó dége Ata Jisɔs Kras sé akéré meso fa mme. ⁸ Eɔwɔ apye nyE ntó enyú détené chánchá té kwyakwya, ne muú fɔ ashúlégé fɔ enyú ndo né bíí bí Ata sé Jisɔs Kras akérege fa mme nnó enyú dépye gyéé. ⁹ Eɔwɔ muú ajógé genó apyéé, elé ji ne akuú enyú nnó décho mbwa ne Maá wú Jisɔs Kras ayi alú Ata esé.

Ŋgya akpe né echomele bɔ́ɔ Kras

¹⁰ Anmé ba, nnene enyú mmye né mabɔ Ata sé Jisɔs Kras nnó déwamégé sé, bége meko ama. Débégé mbɔ, angya abeé fɔ né metɔ́ metɔ́ nyú. Bége chónchó ne ate, né uféré nyú ne metɔ́ ema. ¹¹ Njógé mbɔ néndé, bɔ́ɔ fɔ né gepúgé Kleo ágaré me nnó enyú déwamege ne ate. ¹² Genó eyigé njógé mbɔ gélú nnó, bɔ́ɔ abifɔ ajógé áké ebwó álú bɔ́ɔ Pól, abifɔ áké ebwó álú bɔ́ɔ Apolos, abifɔ áké ebwó álú bɔ́ɔ Sefas, ne abifɔ ntó áké ebwó álú bɔ́ɔ Kras. ¹³ Enyú dékaré Kras malumalu, éló mbɔ? Nnó me Pól ne áwómé né gekwa gétúgé enyú? Wa áwyaá enyú manaá Eɔwɔ né mabɔ ma?

¹⁴ Ntamege Eɔwɔ nnó, né gelúage enyú yéé muú ayi cha ayi nwyáá ji manaá Eɔwɔ apó, ekosé Kripus ebwó ne Gayɔs. ¹⁵ Ne muú nyú fɔ akaágé jɔ́ nnó me nwyáá ji manaá Eɔwɔ né mabɔ ma. ¹⁶ (Eh mente, nnó nwyáá

ntó Stefanas manaá Εσωω ne bɔɔ abi alu né gepú jíí, nferé nnó me mma nwyaa sé muú ayichá manaá Εσωω wó εκosé bina) ¹⁷ Jisɔs Kras ató fɔ me nnó nchwó nwyágé bɔɔ manaá Εσωω wó, ató lé me nnó nchwó ngárégé bɔɔ abya melóméló. Nchwó fɔ mankwáné denyaré mejɔɔ né denjá eta ngárége bɔɔ wó. Mbó mpye mbɔ, mbɔ abya melóméló ayi agarege ndere Jisɔs agboó ne gekwa abeé sé ne uto ne me mpyé fɔ mbɔ wó.

Kras ne alú uto ne denjáre
Εσωω

¹⁸ Bɔɔ abi ánomé mme detu, áse nnó abya melóméló yina, ayi esé dégárege ndere Jisɔs agboó né gekwa alu genkekenégé genó. Yémbɔ né esé abi Εσωω áwénege gemége sé, dékaá nnó alú lé uto Εσωω. ¹⁹ Genó eyigé njɔɔ mbɔ, mbɔ ne ásamé ntó mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω aké, “Me mpye nye defɔré bɔɔ denjá dénó mme detú, ne mmpye nye anɔ denyaré mejɔɔ bɔɔ abi ákaá dɔɔ akwé tametame.”

²⁰ Ndere elúmbɔ, ebéε nye nnó ne bɔɔ denjá? Ebéε nye nnó ne abi akaá ηwe? Ebéε nye nnó ne bɔɔ abi ákaá denyaré mejɔɔ? Mbɔ ne Εσωω apye denjáre bɔɔ mme délá ukenkéné unó. ²¹ Εσωω ase denjá etií, apye nnó ebégé fɔ kɔkɔge mbaá bɔɔ mme nnó akaá jí né denja etiré bwó. Yémbɔ, ase abya melóméló ayi esé dégárege, ayi bɔɔ áselé nnó alú gekenkenégé genó, áwéné gemége bɔɔ abi

áfyeé metɔɔ ne jí. ²² Bɔɔ Jus ákélege mangé lé ufélékpá ne ákame nnó genó eyigé muú ajóge gelu wáwálé. Abi bɔɔ Grek ákélege mangé lé denjá ne ákame nnó genó eyigé déjɔge gelu wáwálé. ²³ Esé dégárege lé ndere áwomé né gekwa Muú yi Εσωω akweré jí elá gefwa. Abya yina ne apyεé matɔɔ anywónenege bɔɔ Jus né mmu ne bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus ásele nnó alú lé gekenkenégé genó. ²⁴ Yémbɔ bɔɔ Jus abifɔ, ne bɔɔ Grek, abi Εσωω ákuú nnó ábé bɔɔ bíí, ákaá nnó Kras alu uto Εσωω ne denjáre Εσωω. ²⁵ Unó Εσωω ebi akwaá áferé nnó úlú lé ukenkéné unó, denjá délú wye dépwɔ denjáre bwó. Ne unó Εσωω ebi akwaá áselé ntó nnó úlú jɔɔ, uwyaá eshye upwɔ eshye ewé bwó.

²⁶ Anmé ba, tégé nkane enyú débó délú gébége Εσωω ákuú enyú nnó débé bɔɔ bíí. Né amé gejamégé bɔɔ, áselé nnó enyú depɔ fɔ ne genó eyigé ebwɔ ákaá nnó elé denjá, gejamégé enyú débó depɔ anɔ bɔɔ, ne gejamégé enyú détané fɔ né mala upú kpakpa wó. ²⁷ Yémbɔ Εσωω ajyá bɔɔ abi bɔɔ mme áferé nnó alú ukenkéné bɔɔ nnó mekpɔ unɔɔ egbáre bɔɔ denjá. Ne ajya ntó bɔɔ abi bɔɔ mme áferé nnó aneá geme wó, nnó mekpɔ unɔɔ egbáre anɔ bɔɔ. ²⁸ Bɔɔ abi alá atané né mala upú kpakpa wó, abi bɔɔ mme ábyaá, ebwɔ abi bɔɔ mme áselé nnó aneá geme wó, ebwɔ ne Εσωω ajyaá nnó ábé bɔɔ bíí. Εσωω apyεmbɔ nnó,

atyaá unó bi bɔ́ mme aferé nnó n̄jeá gеме. ²⁹ Ndere elúmbɔ, yé muú ayi akáge do ebwɔ ewómé né mbe ushu Esɔwɔ nnó, Esɔwɔ ajyá me gétúgé me n̄jea gеме ápó. ³⁰ Ngba, ewómé mendóo epó, elé Esɔwɔ jimbɔ́ ne apye nnó enyú dechó mmye ne Kras Jisɔs. Jisɔs yina ne alú denjá etiré Esɔwɔ. Ji apye esé delú cho né mbe ushu Esɔwɔ, apye ntó esé delá bɔ́ ukpea Esɔwɔ, ne awené gemége sé né yéndé gabo. ³¹ Ndere elúmbɔ, dépyé ndere ásamé né mmu n̄we Esɔwɔ, nnó “Muú aké adóo ebwɔ ewómé, ádoógé gétúgé genó eyigé Ata Esɔwɔ apye.”

2

Pɔl agárege abya ayi Kras agboó né gekwa

¹ An̄mé ba, gébége me nchwó nyá eta nyú, mangaré mekomejɔ́ Esɔwɔ nkpá fɔ́ anɔ́ denya ne denjá eta ne ngárege enyú mekomejɔ́ yimbɔ́ wó. ² Ndere mbó nlú ne enyú, njɔ́ né metɔ́ wa nnó, mpye sé genó eyigé cha ekosé mangaré abya Jisɔs Kras ne nkane agboó né gekwa. ³ Nchwó eta nyú ne gepwa né mmye, nweré jaja ne efo metɔ́. ⁴ Mejɔ́ ewé me njɔ́, ne unó bi me n̄leré enyú, uléré fɔ́ nnó me n̄wyaá anɔ́ denya ne denjáre mejɔ́ mampye enyú dékámé ne genó eyigé me njɔ́ wó. Yémbɔ elé uto Mendóo Ukpea ne upyéé nnó enyú dékaá nnó unó bi me njɔ́ ne ebi n̄leré úlú wáwálé, ⁵ nnó enyú défyéé metɔ́ ne

Esɔwɔ gétúgé uto bií. Me nkélége fɔ́ nnó dénéré metɔ́ né denjáre akwaá.

Mendóo Ukpea epye bɔ́ akáa denjáre Esɔwɔ

⁶ Né egbe ewé denjá etiré delú wáwálé, déselé déti dedóo abya ne bɔ́ abi ábené né depɔ́ré Esɔwɔ. Denjá etiré na, depófɔ́ etiré bɔ́ mme, yéé ebélé etire afwa mme néndé ela gachyéé gefwagé bwó gebyéé. ⁷ Ne esé degárege mekomejɔ́ ne denjáre Esɔwɔ etiré té nyá muú fɔ́ alá akaá wó, néndé Esɔwɔ abó apye nnó muú fɔ́ akáge fɔ́ deti. Gemége nnó mme yina alá, Esɔwɔ abó abelé mé denjá etiré na, nnó gébége ake apye genó eyigé gelu ji metɔ́, esé débɔ́ n̄gɔ́ wuú. ⁸ Yé mfwa mme yina ama, ayi akaá denjá etiré na apó. Abó akaá, mbó áwó fɔ́ Jisɔs Kras, Ata ayi apwɔ́ amu né gekwa wó. ⁹ Yémbɔ genó eyigé Esɔwɔ apye gelu wye ndere ásamé né mmu n̄we Esɔwɔ nnó, “Unó bi yé muú alá lu dan̄ge, ebi muú alá lu danwú, yé ebi muú ntó alá lu danfere, ubi ne Esɔwɔ akwye ábelé mbaá bɔ́ abi ágboó ne ji.”

¹⁰ Né egbé ewesé, Esɔwɔ apye esé dékaá unó bina, ndere atómé Mendóo Ukpea wuú nnó apye esé dékaá ubi. Mendóo Ukpea Esɔwɔ egéne yéndégenó chánchá, yé anɔ́ unó bi Esɔwɔ alá lú dampye muú fɔ́ abó mbe akaá. ¹¹ Kágé nnó yé muú ayi akáge uféré bi úlú muú yichá né metɔ́ ápó, ekosé muú yimbɔ́ jimbɔ́.

Wyembɔ ntó ne muú alá kágé ufére ebi úlú Ɛsɔwɔ metɔ́, ekosé Mendoó Ɛsɔwɔ jimboó. ¹² Nana esé boó Ɛsɔwɔ dékaá nnó achye fɔ sé mendoó boó mme wó, achye elé esé Mendoó wuú nnó apye esé dékaáge unó bi ji achyege esé.

¹³ Nkaáwú ne dégarege unó bina, délá dégarégé fɔ ne dengaré akwaá. Dégaré lé ndere Mendoó alerégé esé, mmye ké déselé uchuú ebi Mendoó alerége dégarege depɔré Ɛsɔwɔ. ¹⁴ Yémbɔ muú ayi alá pɔ ne Mendoó Ɛsɔwɔ akélegé fɔ mankamé ne unó bi Mendoó Ɛsɔwɔ alérege. Aselé ubi nnó úlú lé ukenkéné unó eta wuú, néndé elé Mendoó Ɛsɔwɔ ne apye nnó muú ákaá ubi. Ndere elúmbɔ, ji akágé kaá fɔ ubi.

¹⁵ Ne muú ayi Mendoó Ɛsɔwɔ alú ji mmye, acherege depó déko ne akaá yéndégenó. Yémbɔ, akágé chere fɔ ji, akaá gefɔgé muú ayi ji alu. ¹⁶ Genó eyigé me njó mbɔ gélú wáwálé wye ndere ásamé né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Yé muú akágé genó eyigé Ɛsɔwɔ aférege. Yé muú akágé chyéé Ɛsɔwɔ majyéé. Yémbɔ esé abi déwyaá Mendoó Ɛsɔwɔ ne dékáge genó eyigé Kras aférege.”

3

Boó abi ábené né depɔré Kras áchwó fɔ ne aηgya

¹ Aηmé ba, gébége nlu ne enyú, ngaré fɔ enyú mekomejɔ́ ndere boó abi Mendoó Ɛsɔwɔ elú ebwó né mmye wó. Ngaré enyú ndere

boó abi álu ákwolege unó mme yina ne boó abi álu ambane né depɔré Kras.

² Me nleré enyú unó bi ulá utoó, wye ndere muú achyegé mamáné kó némbɛ alá aságé chyéé ji menyéé metometo. Me nleré fɔ enyú unó bi utóo wó, néndé enyú délu dambéne mankaá ubi. Yé nana délu dambéne. ³ Me njógé mbɔ, néndé enyú délu pyéé unó mme yina ndere matɔ́ nyú ákélege, demmye demboó, déwamege ne ate, ewéna eléré nnó enyú délu wye eké boó mme, délu pyéé wyé unó bi ebwó ápyéé, ⁴ néndé, mbɔgé muú nyú ajógé nnó, “Me nlu muú Pɔl,” ayifɔ aké, “Me nlu muú Apolos,” enyú depó fɔ chá ne boó mme.

⁵ Garege me, enyú déferé nnó esé ne Apolos délu chá? Esé délu lé boó utɔ́ Ɛsɔwɔ abi ji ayaá nnó dépye enyú défyéé matɔ́ ne ji. Yéndémuú sé apyéé utɔ́ bií ndere Ɛsɔwɔ achye ji nnó ápye. ⁶ Utɔ́ bina, úlú nnó, me mpe mbwé, Apolos agbe manaá wye. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apye mbwé yimbɔ awené. ⁷ Ndere elúmbɔ, muú ayi apéne mbwé ne ayi agbéle manaá wye, áfu yé genó wó, Ɛsɔwɔ muú apye mbwé yimbɔ áwené ne aηeá geme. ⁸ Muú ayi apéne ne ayi agbéle manaá wye álu wye janja. Ne Ɛsɔwɔ achyege yéndémuú nsá ndere ji apyéé utɔ́ bií. ⁹ Esé ne Apolos décho amu dépye utɔ́ Ɛsɔwɔ uluá. Ne enyú délu mekɔ́ Ɛsɔwɔ ewé ese dépye utɔ́ wyé, enyú

délú ntó gepú eyigé Eσωωα aténege.

10 Né galógáló ayi Eσωωα abó áléré me, nló mampye utóó bií eta nyú. Mpye utóó ndere mentené gepú melóméló ayi afyé nébómé gepú chánéné ne bóó abifó álóó manténégé gepú mfaá neni. Ne yéndemuú ayi áténege mfaá nébómé eniné mbó, asé gébé. 11 Eσωωα abelé mé Jisωs Kras ndere nébómé eniné mbó. Ne yeé nébómé eniné chá eniné muú fó amáge fyé népó sé. 12 Bóó abifó, ásele nyε unó ulúúló ebi ákuú nnó gul, seleba, ne mataá malómáls, atené gepú né mfaá nébómé eniné mbó. Ne abifó ntó ásele nyε unó bi ula utóó manchóó ndere deweé, mancha ne nchu átene gepú né mfaá nébómé eniné mbó. 13 Ne bií uma ebi Jisωs apane nyε mpa bóó, yéndé gefógé utóó ebi muú apyéε ugénege nyε gbógónó. Néndé né bií bimbo, Eσωωα aselé nyε mewε, afwóré utóó ebi yéndemuú apye, mangé nnó úlú ulúúló wa uboubo. 14 Mbógé gepú eyigé muú atené mfaá nébómé gepú eniné mbó gélá gésóó wó, mbóó yimbó abóó nyε nsá. 15 Ne mbógé gésógé ebyennó mbóó yimbó atané amu. Yémbó jimbóó atanege nyε né εfwyale gabo eké muú ayi áboó atané né mmu gepú eyigé gésóge.

16 Dékaá fó nnó enyú délú melú ujwólé Eσωωα ne nnó Mendoó Eσωωα elú enyú mmyε wó? 17 Ne muú achógé

melú ujwólé Eσωωα, Eσωωα ntó áchóó gerwá jií. Melú ujwólé Eσωωα ewémbó, elú melu ukpea ne enyú ne délú melú ujwólé ewémbó.

18 Débwólégé gemεge nyú. Mbógé muú nyú aféregé nnó awyaá dengá ndere bóó mme awyaá, nchyegeé ji majyeé nnó ábwólé álá gefógé muú ayi bóó mme ákuú nnó gekenkenégé muú, nnó ábó dengaré Eσωωα. 19 Me njóó mbó néndé, unó bi bóó mme áselé nnó úlú dengá, úlú lé ukenkené unó mbaá Eσωωα. Elú wyémbó néndé ása né mmu ηwe Eσωωα nnó, “Bóó abifó áférege nnó ebwó áwyaá dengá, yémbó Eσωωα ápyene ebwó né dengá bwó.” 20 Ne ama asá né mmu ηwe Eσωωα nnó, “Ata akaá nnó uféré ebi muú dengá aférege upó yeé genó.” 21 Ndere elúmbó, ékágé muú nyú ádogé ebwó ewómé gétúgé genó eyigé ákwaá ápyeé, ajógé nnó me nkwólege ayina, me nkwólegé fó ayina, kágé nnó yéndégenó gelú mé eyigé nyú. 22 Yé Pól, yeé Apolos, yelé Pita, yeé mme yina meko, yeé gerwá, yeé negbo, unó bi úlú mbó nana ne ebi uchwóó meso gébé, Eσωωα apye nnó unó bina uko, úlú ebi enyú. 23 Ne enyú ako delu bóó Kras, ne Kras atane mbaá Eσωωα.

4

Pól atéé bóó Kras né Kōrent ndere gerwáge ηgbá Kras gébóó mambe

1 Ndere elúmbó, sége nnó esé delu lé baá utóó Kras ne bóó abi Eσωωα afyé né amu sé

unó bií ebi ubó úlú bíbí nnó dépye bós ákaá. ² Ne muú ayi áfyéé ji utós bií né amu, genó eyigé muú apéle mangé eta wuú gélú nnó ápye utós bií ne metós wuú mmu ema. ³ Yé ebélé enyú, yé lé bós abi chá ne ashulégé me ndo nnó nlu gyéé né utós eba, ewémbó efú me yeé genó wó. Me mbós ntó nkágé só fó mpa yimbó nchye geme ya nnó utós ba úlú cho. ⁴ Né metós wa, nferé nnó utós bi Esōwō achye me, mpyéé ubi chánéné. Yémbó ewéna eleré fó nnó me nlú cho wó. Elé Esōwō ne asós mpa wa. ⁵ Gétú eyigémbó, déwegé fó mmye deshulégé muú ndo nnó ápyé fó utós ebi Esōwō achye ebwó chánéné, néndé gébé gélú dankwáne mampa depó etiré na. Gíge bií bi Ata akérege meso fa mme, achwógé apye nye yéndégenó eyigé akwaá ápyéé bíbí gégené gbógónó, apye bós ákaá uféré ebi úlú ate bós né matós. Bií bimbo elé Esōwō ne afege nye yéndémuú ndere apye utós bií.

⁶ Anmé ba, né gétúgé enyú nse geme ya ne Apolos nméé ne unó bi me njós mbó nnó mpye enyú dékaá ula mekomejós ayi ji ajós nnó, “Ékágé enyú délyaá mankwólé majye ami ásame né mmu ηwe Esōwō.” Néndé mbógé dékwólégé mami chánéné, déselé fó muú fó nnó aneá geme apwō ayifó, débwege fó mmye nnó nlú muú yina epófó ayina. ⁷ Yé muú nyú ayi aneá geme apwós nte ayifó apó. Unó uko ebi enyú déwyaá Esōwō

ne áchyeé enyú, epó mbó? Ne mbógé achye enyú unó bina chyége, ulannó muú nyú adóo ebwō ewómé nnó, “Mbós unó bi né uto bá?”

⁸ Wós oh! Enyú bós Kōrent déferé nnó déwyaá mé unó uko. Dékwé mé gefwa, ne délú afwa ewé esé délá depó. Eeh! Ebé yé nnó enyú délú afwa wáwálé nnó esé ntó débáné enyú dégbaré gefwa chóncho. ⁹ Né metós wa, nferé nnó Esōwō abelé esé angbá Kras né melú ewé elá epó ne enógé. Esé délú eké bós abi ásós mé mpa nnó áwáne, néndé elú eké ákpá esé ábelé gbónónó né mbaá ayi mme meko chóncho ne makiénné Esōwō ágéne. ¹⁰ Nnó esé délú ukenkéné bós gétúgé délú bós utós Kras? Yémbó enyú dése gemege nyú nnó dékaá unó uko gétúgé déchomé mmye ne Kras. Bós mme áselé nnó esé délú jós, yémbó enyú déselé gemege enyú nnó déwyaá eshye. Bós ánógé enyú yémbó ábyaá esé. ¹¹ Kpaá té gébé eyigé na, gébé geko fó wó esé dégéne menyé manyé ne manaá manyú wó. Défyé lé uchálé mandeé. Gébé eyigé fó, bós áchyege esé efwyale. Ne gébé geko fó wó dégéne malu mambélé wó. ¹² Esé depye utós ne eshye ne dégéne genó eyigé dényéé. Muú ajógé mejós mebo ne esé, dénenémmye nnó Esōwō ajé ji. Bós áké achyege esé efwyale, dékoge wye matós. ¹³ Bós áké áchós esé mabó, déshugé ebwó meko melóméló. Ásélé esé

nnó délú umpwapwané unó ne ujwaá ebi bɔ́ ǎjyále ne uká.

¹⁴ Nsámé fɔ́ unó bina nnó mpye mekpɔ́ unɔ́ egbáré enyú, nchyege lé enyú majyée, néndé delú baá ba ne ngbóo ne enyú dɔ́. ¹⁵ Ne yé enyú débé lé ne gejamégé bɔ́ abi ájame enyú né meti Kras, tége nnó déwyáa lé muú ama ayi alú nte nyú. Me muú mpye enyú déchome mmye ne Kras ne nlú nte nyú, néndé me ne mbɔ́ mbɛ ngaré enyú abya melómélɔ́ Kras. ¹⁶ Gétú eyigémbɔ́ nkpeáge enyú nnó dése gekágé neke ena. ¹⁷ Gégé ula bi me ntɔ́me Timɔ́ti eta enyú mbɔ́. Ji alú maá wa, ne ngbóo ne ji dɔ́. Ji alu muú ayi dékage líi mmye ne ji né depɔ́ré Ata Jisɔ́s. Achwágé, atée nyɛ enyú unó bi me mpye ndere menkwólé Kras. Unó bina ne nlérege yéndé mbaá né machomele bɔ́ Kras.

¹⁸ Enyú abifɔ́, mmu agbeé enyú néndé déferé nnó me nchwɔ́ sé ewú. ¹⁹ Yémbɔ́ Ata akamégé nchwɔ́ ewú nana. Nchwágé nkágé nyɛ mbɔ́gé utó Esɔ́wɔ́ ulú ne bɔ́ gempóge bina, wa apyéɛ lé meno detú. ²⁰ Genó eyigé gélecege nnó Esɔ́wɔ́ alú mfwa muú gepɔ́fɔ́ denyaré mejɔ́ élé uto bi Mendoó Úkpea echyegé ji nnó abɛ ne genwá eyigé Esɔ́wɔ́ akélege. ²¹ Ndé genó enyú dékélege? Dekworege gepóge nyú, nnó me nké nchwɔ́ eta nyú, nchwɔ́ pere manleré nnó me mbɔ́ gejeé ne enyú, waá dékwórégé fɔ́, me nké nchwɔ́, nchwɔ́ ne

maá echyé? Nchyéé enyú efwyale?

5

Ubélé tametame né echomele bɔ́ Jisɔ́s

¹ Ubé ɔ́h, nwú nnó bɔ́ ábélege ubélé tametame né geluáge nyú. Agaré me nnó muú nyú ama abelege ne mendée nte wuú. Gebobogé mechó ewé yéé bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus alá apyéé fɔ́. ² Ne enyú débwege mankwɔ́ mfaá bwége né gefogé mechó ewé na? Pɔ́ gefogé mechó ewé enyú débɔ́ mamfyé gepúgé negbo na? Ferege muú ayi apyéé gefogé mechó ewéna wáwá né geluáge nyú. ³ Yé élé me nlá mpɔ́ ewú mbɔ́, mendoó wa elú ne enyú, ne nsó mé mpa muú ayi apyéé gefogé mechó ewé na nkane mbɔ́ mbegé ewú mpyéé, né mabɔ́ Jisɔ́s. ⁴ Nkélege nnó enyú dékú echomele déchomége mbaá ama, mendoó wa ebéɛ ne enyú ne uto Ata Jisɔ́s ntó ubéɛ ne enyú, ⁵ défyéé muú ubé yimbɔ́ né amu Danchɔ́meló nnó áwa menyammye wuú, nnó Esɔ́wɔ́ áferé ji né efwyale gabo né bíi bi Jisɔ́s Kras akerege meso mansɔ́ mpa bɔ́.

⁶ Mmye mebwége élómé fɔ́. Enyú dékaá fɔ́ nnó nekú né má ne nechɔ́ ebá, wyɛ ndere ekéké yist gachyéé epyéé gejamégé flawa amuale wó? ⁷ Débɔ́ mamferé muú yimbɔ́ ayi apye gabo né geluage nyú. Ji alu eké yist ayi achɔ́ bred. Depyegé mbɔ́ debéɛ nyɛ pópó eké bred ayi alá pɔ́

ne yist. Ndere njóoge mbɔ, nkaá me nnó enyú delú bred meke néndé áwá mé Kras muú alú maá egóhme gepɛ ayi epaá koó upú. * ⁸ Ndere dényé epaá ewéna, dényé ewú ne bred meke ayi alá apó ne yist. Mmye ké débɛ ne mató pópó ne dégarege wáwálé. Dényégé fɔ ewú ne gekwénege bred ayi awyaá yist. Mmye ké débɛge fɔ ne gabo ne nchye ayi esé débó déwyaá.

⁹ Né ηwe ayi me mbóo mbe ntómé enyú, ngaré enyú nnó défa mbwa ne bóó abi ábélege ubélé ne bóó tametame. ¹⁰ Me njóoge mbɔ, ntómé fɔ ne bóó abi alá kágé Esɔwɔ. Ebwó abi ábélege ubélé ne bóó tametame. Abi ásée use, abi ánógé aló uka, ne abi ájoo ejó. Njógé mbɔ ebyennó nké enyú délyaá mme yina kánká. Yémbó njóo fɔ mbɔ wó. ¹¹ Me nsá lé nnó enyú défa mbwa ne yéndemuú nyú ayi aké alú menjé né echomele bóó Esɔwɔ ne ábélege ubélé ne bóó tametame. Yéé ayi asée use, ayi anógé aló uka, ayi alwérege ulweré, ayi anyuú mmó akwene yéé ayi alú menjó. Dényégé yéé menyéé ne ufó bóó bimbɔ.

¹²⁻¹³ Me mbóo fɔ mansó mpa bóó abi alá pó bóó Esɔwɔ wó. Elé Esɔwɔ ne asó mpa bwó. Bóó abi esé débóo mansó mpa bwó, elé ate aηme abi álu né echomele bóó Jisɔs.

Ndere elúmbɔ, pyege ndere ásámé né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Búge muú ubé yimbɔ atáné né geluáge nyú.”

6

Bóó Jisɔs ájyéfɔ ne ate né eso

¹ Ulannó muú nyú abóge mpa ne nte menjé, ájyé ne ji né eso, nnó bóó abi alá afyéé metó ne Jisɔs wɔ ne ápa? Ulánnó déla jyéfɔ né mbaá ate bóó Jisɔs nnó ákwyé enyú. ² Dékaá fɔ nnó bóó Jisɔs ne ápáne nye mpa bóó mme wó, Ne mbógé enyú ne desɔ mpa bóó mme, ulannó enyú délá kaágé kwyɛ ukéké dépɔ né metó metó nyú?

³ Enyú dékaá nnó esé ne dépáne nye mpa makiénné Esɔwɔ, pó mbɔ? Mbógé dékaá mbɔ, ebyennó esé dékágé kwyéé ukéké dépɔ fa né mme. ⁴ Ndere elúmbɔ, mechó ekwégé nnó déjye né mbaá bóó abi echomele bóó Jisɔs ala sé nnó ebwó alú genó wɔ, nnó asó mpa nyú? ⁵ Me njógé mbɔ nnó mpyé mmye egbó enyú. Nnó yé muú ama apó né geluáge nyú ayi awyaá denga mankwyéé dépɔ ne ate aηme nyú? ⁶ Elómé fɔ nnó nte menjé abóge mechó ne nte, akpá ji ájyé né eso kpaá te aténégé né mbe ushu bóó abi alá áfyéé metó ne Jisɔs wó nnó asó mpa bwó.

⁷ Ndere enyú dékpáne ate déjye né echa eso, élere nnó

* **5:7** Elú wáwálé nnó: Né Ijip, Esɔwɔ agaré bóó Isreli nnó, yéndé ula gepú áwa maá egóhme áse manó mii áta manombi nnó ekiénné negbo echwógé ekóó upú bwó koóge. Wye gébé eyigémbɔ ntó, Esɔwɔ ágaré ebwó nnó bred ayi ebwó átyege áfyégé fɔ yist (uka ebi upyéé bred amualé) nnó ebwó ályá melo Ijip wáwá.

enyú dékwe mé dédo uwya mme. Ulánnó muú akélege enyú mpa délá dékógé matóó? Ulánnó muú ányégé enyú upwóó délá dékógé matóó? ⁸ Yémbó, nnó enyú délyaá bóó ákélégé enyú mpa, ányégé enyú upwóó, dékélégé bóó mpa, dényéé bóó upwóó cháchá ne até aḡme nyú. ⁹ Kágé nnó bóó ube ányéé fó gefwage Eṣṣwá. Ékágé muú ábwólé enyú, elú wáwálé nnó bóó abi ábélege ubele ne bóó támetáme, abi ánógé áló uka, abi ákwene malo, ate andé abi ábélege ne ate, ¹⁰ yé bóó abi ájóó ejó, abi áséé use, abi ányuú mmóó akwéné, abi álwerege úlwéré, ne bóó abi áfoge unó bóó. Ufóó bóó bina ako ányéé fó gefwage Eṣṣwá. ¹¹ Mbóó ntó ne enyú abifó débó délu. Yémbó Eṣṣwá áshwóné enyú né gabo ayi dépye délá bóó ukpea. Aṣe enyú nnó delú cho né mbe ushu wuú. Apyembó, gétúgé utóó bi Ata Jisṣas Kras apye ne utóó Mendoó Eṣṣwá.

Se menyammye wye nógé Eṣṣwá

¹² Muú fó akágé jóó nnó, “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejiú me.” Wáwálé, yémbó kaá nnó unó ukouko fó wó uchwóó né gelógáló wó. “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejiú me.” Yémbó nkágé lyaá fó nnó genó gefó gebóó me deba, nla eké mefwé mbaá geji. ¹³ Muú ayifó akágé jóó aké, “Eṣṣwá akwyéé menyé nnó akpene né une ne akwyéé une nnó menyé akpene wye.” Wáwálé, ne

kágé nnó bií uma Eṣṣwá achóó nyé une chónchó ne menyéé. Yémbó Eṣṣwá achyéé fó mekwaá menyammye nnó abelege ubele támetáme ne bóó wó, achyéé mekwaá menyammye nnó asé menyammye yimbó anógé Ata Jisṣas. Ne elé Ata Jisṣas ne áchérege menyammye mekwaá. ¹⁴ Ne ndere Eṣṣwá asele uto bií apye Ata akwíle né negbo, mbóó ntó ne áselé nyé utóó bií apye esé dékwile né negbo.

¹⁵ Enyú dékaá cháḡéné nnó menyammye nyú alú lé upó menyammye Kras. Nnó elómbó, nnó muú asé gepógé menyammye Kras acho ne menyammye mendée eno? Ube! Ékágé be fó mbó. ¹⁶ Enyú débó mankaá nnó mende achogé mmye ne mendée eno, ebwóó ne mendée eno yimbó ákwé eké muú ama, wye ndere ásámé né mmu ḡwe Eṣṣwá nnó, “Ebwóó apeá ákwé eké muú ama.” ¹⁷ Ne muú ayi áchómé mmye ne Ata, ebwóó ne ji ábéé metóó ema.

¹⁸ Lyágé mámbélégé ubélé ne bóó támetáme. Yéndé gabo chá ayi muú apyéé, áchóó fó menyammye wuú, yémbó muú ayi ábelégé ubelé ne bóó támetáme, achóó bóó lé menyammye awuú jimboó. ¹⁹ Enyú dékaá fó nnó menyammye nyú álú lé melú ujwólé Mendoó Ukpea wá? Elé Eṣṣwá ne afye enyú Mendoó Ukpea ewéna né mmye. Enyú ambóó fó wó débóó gemége nyú wá. ²⁰ Eṣṣwá ana enyú ne genó eyigé geḡeá

geme dōō mamferé enyú né efwyale. Ndere elúmbō, ségé menyammye nyú dénógé Ešōwō.

7

Déporé neba

¹ Góge me nshuú enyú meko né dépō etiré enyú désamé me.

Elú galógáló nnó mende achogé yé mmye ne mendée.

* ² Yémbō, té mbaá bōō ábélege ubelé támetáme dōō, élmé nnó yéndé mende ábá awuú mendée ne yéndé mendée ntó ábá awuú menō.

³ Ne mende abó fō manshya mendée wuú ubelé wō, ne mendée ntó abó fō manshya menō wuú ubelé wō.

⁴ Menyammye mendée apó fō awuú jimbōō, alú lé ayi menō wuú. Ne menyammye mende apó ntó awuú jimbōō, alú lé ayi mendée wuú.

⁵ Ndere elúmbō, ékágé nte ashya nte ubelé, ekosé nnó ebwó ákámége meko amá nnó alyaá kpé ate né mboó gébé nnó anemmye mbaá Ešōwō. Ne gébé eyigémbō gékógé, ebwó abó mankeré chónchó nnó ékágé danchōmeló apye ebwó akpé né mmuameno gétúgé alá akágé gbaré mmye bwó.

⁶ Me njógé mbō, epófō nnó nmerige muú fō mekpo mme nnó abá neba, yémbō nchyege lé enyú majyéé. ⁷ Metōō ébō egōō me nnó yéndemuú abe ukwa eké me. Yémbō yéndemuú awyaá ewuú ehye

ewé Ešōwō achyéé ji. Achyéé bōō abifō eshye mampye géfógé genó eyigé na, achyé abifō mampye eyigé na.

⁸ Mbaá bōō abi alú ukwa, ne akwi andée, ngárege ebwó nnó, élmé nnó ebwó ábagé fō neba, abe ukwa nkane me nlú. ⁹ Yémbō, mbógé ebwó ákágé gbaré fō menyammye bwó, ábá neba. Néndé elú galógáló nnó ebwó ábá neba ne nnó ájwyegé mmye.

¹⁰ Né mbaá bōō abi abané neba, nkpeage ebwó nnó, mendée abagé menō, ékágé alyaá menō wuú neba. Mejóō ewé menjōō mbō na, epófō me, elé Ata jimbōō ne ajōō; ¹¹ yémbō, mbógé mendée alyagé menō wuú neba; ábagé sé menō ayicha alá epo mbō wō, akéré mbaá menō wuú ebwó akwyéé depó. Ne ékágé menō ntó ábú mendée wuú né neba.

¹² Ne mbaá abifō abi abané bōō abi alá áfyéé matōō ne Kras wó, ngárege ebwó nnó yéndé menme ayi ábáné mendée ayi alá áfyéé metōō ne Kras wō, mendée yimbō akámégé nnó ajwólégé ne ji, ékágé alyaá ji neba. Mejóō ewé menjōō mbō, étané membōō né metōō étané fō mbaá Ata wó. ¹³ Wyémbō ntó, ne menme ayi ábáné menō ayi alá fyéé metōō ne Kras wō alá abōō fō manlyaá ji neba wó, mbógé menō yimbō akámégé nnó ajwólége ne ji. ¹⁴ Me njógé mbō néndé, Ešōwō ajeé menō ayi alá fyéé metōō ne

* **7:1** Elú wáwálé nnó: Né gébége Pól, bōō abifō né Kōrent áse nnó mamba neba álmé fō néndé muú ábagé neba ábōō fō gébé eyigé ákuú nwe, ne mangigé gejamége unó.

Kras wó gétúgέ mendée wuu áfyεέ metóó ne Kras. Ne ajeé ntó mendée ayi alá fyεέ metóó ne Kras wó gétúgέ menó wuu áfyεέ metóó ne Kras. Mbógé elá pó mbó wó, Εσωω aselé baá bwó εκέ baá bóó abi alá kágé Εσωω. Ne ndere elúmbó, Εσωω asé baá bwó ndere bóó bíí. ¹⁵ Yémbó mbógé muú ayi alá fyεέ metóó ne Kras wó, aké akélege manlyaa neba ne muú ayi áfyεέ metóó ne Kras, agó ji ajye, néndé ébé epó ewé εgbárége muú ayi afyεέ metóó ne Kras nnó épye nnó alyaa ji neba. Εσωω akú esé nnó débé né nesó. ¹⁶ Wó mendée menó ayi ófyεέ metóó ne Kras kaá nnó getú jyεé ndóó menó wye akágé fyεέ metóó ne Kras. Ne wó menó ayi ófyεέ metóó ne Kras kaá ntó nnó getú jyεé, ndóó mendée wye akágé fyεέ metóó ne Kras.

Yéndemuú abéé wye ndere ji abó alu gemεgέ nnó Εσωω akúú ji

¹⁷ Yéndemuú abe wye ndere ji abó alú gébége Εσωω akúú ji. Gé genó eyigé menlerége né yéndé echomelé bóó Jisós nnó apyεgέ mbó. ¹⁸ Mbógé asó mé muú nsó ne Εσωω alé ku ji nnó abe muú awuú, ékágé ámuá mambi nnó asó ji nsó. Ne mbógé ntó nnó alú dansó wó nsó gébége Εσωω akúú wó nnó óbe muú awuú ómmyégé fó nnó asó wó nsó. ¹⁹ Yé asó wó nsó, yé asó wó, ewémbó epye mechó wó. Genó eyigé genεá gepwóó gelú elé nnó ónógé mabe Εσωω. ²⁰ Ndere elúmbó, yéndemuú abe wye ndere ji alú gébége

Εσωω akúú ji. ²¹ Nnó óbó ólú memfwé gébége Εσωω akúú wó nnó óbe muú wuu? Ekágé óchyεé gemε jyε efwyale getú eyigémbó. Yémbó, mbógé ógégé meti nnó óferége gemε jyεé nnó óbége sé memfwé pyεmbó. ²² Kaágé nnó yé muú abó alú lé memfwé ne Εσωω akúú ji nnó abé muú wuu, né εgbe ewé Ata apó mewé. Elú ntó nnó muú ayi abó alá pó mewé gébége Εσωω akúú ji nnó abe muú awuú, alú mewé mbaá Kras. ²³ Tége nnó, Εσωω ana enyú ne genó eyigé genεá gemε mamferé enyú né efwyale. Débεge fó afwé mbaá akwaá. ²⁴ Ndere elúmbó, yéndemuú abe wye ne Εσωω ndere ji abó alu, gemεgέ nnó Εσωω akúú ji.

Andée abi alá ba anó wó ne akwi

²⁵ Ne gógé menjóó dépore bóó abi alú ubwene. Genó eyigé me njógé mbó Jisós jimbóó fó wó agáre me wó, yémbó ngárége enyú ndere muú ayi Ata ágéne me meshwe apye me nlú muú ayi enyú dékágé neré metóó ne ji.

²⁶ Né úféré ba, elú galógáló nnó yéndemuú abé wye ndere ji alú néndé efwyale eja nana dóó. ²⁷ Muú ayi abáne mendée ékágé alyaa mendée wuu neba. Ne muú ayi alá alú dambá mendée, ékágé akélé mendée mamba. ²⁸ Yé elé njógé mbó, mbógé muú abagé mendée apye fó gabo wó ne yé mesó mendée abagé menó apye fó gabo wó. Yémbó bóó abi abane neba, ágóó efwyale. Ne nkelégé nnó mpye ékágé

enyú dékpré né efwyale ewé ebwó ágéné.

29 Αημε ba, góge mengaré enyú nnó gébé eyigé Εσωω achyεέ ελά gachyεέ gebyε. Né getú eyigémbω, bωó abi ábáné andée abε eké bωó abi álá bá andée wó. 30 Bωó abi áwyaá mesome, áβε eké bωó abi álá pó ne mesome. Bωó abi áwyaá nechóchó ábé eké bωó abi álá pó ne nechóchó. Ne bωó abi ákεne gese ábé eké bωó abi álá pó ne unó gese. 31 Muú ayi awyaá utóó mampyε fa mme abε ndere muú ayi ala nere metóó ne unó mme wó.

32 Ne nkélgé fó nnó genó gechyεge enyú efwyale né metóó. Muú ayi álá bá mendée wó, afyεé metóó wuú mampyε utóó Ata Jisωs, ne akεlege nnó apyεé utóó bimbω gefóó eyigé metóó εgóó ji. 33 Yémbω muú ayi ábané mendée anεrége metóó né unó mme, akεlgé élé nnó ápyε unó bi metóó εgóó mendée wuú. 34 Ne gétú eyigémbω úféré bií ukwéné tyátyá. Wyεmbω ntó ne mendée ayi ábané menó anεrege metóó né unó mme gétúgέ akεlege mampyε genó eyigé metóó εgóó menó wuú. Yémbω mendée ayi álá lú dambá menó, áfyεé lé metóó mampyε utóó Εσωω, ne áchyεge geme jíí geko mbaá Ata Jisωs.

35 Unó bi me njógé mbω na, úlú élé mampoó enyú, εpófō nnó nshyaá nnó enyú dépyεgέ fó ubi wó, nkélege élé nnó dépyεgέ unó né meti

ewé elu cho, défyε mekpo né depóré Ata.

36 Muú akpégé gébwεnégέ mendée mambá, ne agégé nnó gébé eyigé ji alú mambá mendée yimbω gelegé koó, ne ji akágé gbaré fō mmyε né depóré ubelé, apyε ndere ji akεlege abá mendée yimbω. Gabo apo mmu. 37 Yémbω muú ajógé mé né metóó wuú nnó ji ábáné fō mandée ayi ji abó alú mambá, ne yé genógé fō gepó eyi géténé ji nnó ábá mendée yimbω, mbógé ji akágé gbáré mmyε jíí né depóré ubelé, ashyagé nnó ábáné fō mendée yimbω apyε mechó melóméló. 38 Ndere elúmbó, muú ayi ábáne gembwénégέ mendée ayi ji akpεné mambá apyε mechó melóméló. Ne muú ayi álá bá wó, apyε mechó ewé élómé kpaá epwō amu.

39 Mendée abωó fō manlyaa menó wuú neba, abá menó yicha ewé menó wuú alú membe wó, εkosé nnó menó wuú agbogé ne ji akágé ba menó yicha ndere ji akélgé. Ne menó yimbω abó mambe muú ayi afyεé metóó ne Kras. 40 Ne yé lé menó wuú agbogé ji akágé ba ayicha, né metóó wa nferé nnó éló nnó yé menó ayicha ábagé sé. Ne nferé nnó Mendoó Εσωω ne εchyεgέ me majyε ami menchyεge mbω.

8

Menó genó né gepógé bωó Jisωs élé gejeé epófō defóó

1 Gógé me njóó depóré menyεé ayi bωó apyε upε

mbaá aló uka. Yéndemuú ajógé aké, “Esé déwyaá defóó.” Ndere ajógé mbó, abó mankaá nnó defóó dékáge pye muú abwēge mmye. Genó eyi gépye bóó áwene né depóre Eṣṣwá elé gejeé. ² Muú ayi aféré nnó ji akaá me yéndegenó chánchá, alú dankaa yé genó ndere ji abó alú mankaá. ³ Yémbó muú ayi agboó ne Eṣṣwá ji ne Eṣṣwá akaá ndere muú wuu.

⁴ Ndere elúmbó, déké déjógé mechó manyé menyéé ayi apyéé upé mbaá aló uka, esé dékaá nnó aló uka, ápó yé genó, ne nnó Eṣṣwá alú lé ama. ⁵ Yé lé unó ulú né mfaánebuú ne fá mme, ebi bóó áséle nnó ulú bó Eṣṣwá abi bwó ne yé elé bó Eṣṣwá ne bó ata ájamé dóó, ⁶ esé dékaá nnó Eṣṣwá alú lé ama. Ji alú Nte sé muú akwye unó uko ne akwye esé nnó dénógé ji. Ne déwyaá lé Ata ama ayi alú Jisṣas Kras muú unó uko ebi Eṣṣwá akwyeé ukéné ne ji. Ne ji ne achyegé esé genwá.

⁷ Yémbó bóó Jisṣas ako fó wó ákaá nnó aló uka ápó yé genó wó. Bóó abifó abó ánógé aló uka kpaá te nnó mbógé ebwó ányégé menyéé ayi ápye upé mbaá aló uka, matóó bwó ágáregé ebwó nnó alú nóge aló uka. Ne elé matóó bwó ala bene wó, agare ebwó nnó apye gye. ⁸ Eṣṣfó gefógé menyéé ayi esé dényéé ne ápye esé débéé kwókwólé ne Eṣṣwá. Délá dényéé ji wó yé genó gefó eyi

genome esé gepó, yé dényéé ji apógé fó esé né meti fó.

⁹ Yémbó, ségé yé gébé nnó ékágé dése ebwonye ewé Eṣṣwá achyē enyú nnó dényéé yéndé gefógé menyéé, dépye aṣme abi alá ábené né depóre Eṣṣwá wó ákpare ákwe. ¹⁰ Néndé muú ayi alá ábené né depóre Eṣṣwá wó, agégé ndere wó ayi ókaá genó, ólú né ntoné aló uka ónyéé menyéé, ji ntó abóó geji manyé menyéé ayi áchyéé mbaá aló uka. * ¹¹ Ne mbógé anyégé menyéé yimbó ebyennó wó muú ayi ókaá genó ócho genwáge meṣme wye ayi alá bené né depóre Eṣṣwá wó, muú Kras agboó ntó getú jíí. ¹² Jpyége nte meṣme wye ayi alá ábené né depóre Eṣṣwá wó, apyéé gabo né genó eyigé metóó wuu egaré ji nnó gélú gyeé, ebyennó ópyé ntó gabo mbaá Kras. ¹³ Ndere elúmbó, mbógé menyéé ayi me nyéé akágé pye meṣme wa apye gabo, nyéé sé ji kánká nnó ékágé mpye meṣme wa apye gabo.

9

Unó bi aṣgbá Jisṣas áwyaá ebwonye mampye

¹ Me nwyaá ebwonye mampye yéndegenó eyigé gelu cho. Me nlú ṣgbá Jisṣas Kras, nkpa amé yá nge Ata sé Jisṣas wáwálé, ne enyú delu utóó bá bi mpyéé ndere Ata achyegé me eṣhye. ² Yé bóó

* **8:10** Elú wáwálé nnó: Né gepóge bóó Kōrent, melu ewé ájéle nya aló uka elé gekpékpégé gepú eyi gewyaá gejamégé baá upú. Baá upú abifó elé abi bóó ájwólegé ányéé menyéé ne yéndemuú akage kpe mmu anye menyéé wyeé.

abifō alá ákaá nnó me nlú ηgbá Kras wō, enyú ambōó dékaá wáwálé nnó me nlú ηgbá Jisōs. Enyú délu gelo eyigé geleré nnó me nlú ηgbá Jisōs Kras.

³ Gená, ne menshúgέ meko mbaá bōó abi ákelégé manjōó nnó me mpófō ηgbá Kras. ⁴ Esé dékwané manse menyé ayi dényé mbaá bōó né utōó ebi esé dépye. ⁵ Nnó esé dékwané fō mamba andée dékene ne ebwōó ndere Pita ne áηgbá Jisōs abifō, ne aηme Ata Jisōs ápye wō? ⁶ Waa nnó wylé esé ne Banabas ne débōó mampye utōó ne amu sé gené dégé menyéé ayi dényéé? ⁷ Ndé muú be, ayi apye utōó, anyéé né mmu gebagé nkú jii? Muú ayi apene genōó eyi géwōme umpome abó manyé umpomé bi genōó eyigémbō gewōme, wa mbō fō wō? Ne muú ayi ábáme mpō, abó manyú nebene mpō wa mbō fō wō?

⁸ Enyú déférégέ fō nnó unō bí menjōó mbō, utané lé né metōó mekwaá. Mabé ayi Esōwō achye Mosis agárege wye mbōntó. ⁹ Mabe ayi Esōwō achyéé Mosis aké, “Muú áwégé fō meno mpō ayi apyéé utōó né mekōó gébégέ aké apyéé utōó né mmu mekōó.” Ékágé esé déféré nnó Esōwō abó ajōó mbō atōó lé ne mpō ejieji. ¹⁰ Nnó genó eyigé Esōwō ajōó mbō getōó ne esé wō? Getōó ne esé wáwálé néndé muú ayi apené mbwé né mekōó ne ayi aferege mbwé ebwōó ako ánerégé matōó nnó mbōó mekōó achyεge nye

awuú bwō mbwé. ¹¹ Esé depé deparé Esōwō né matōó nyú wye eké mbwé ayi muú apené né mekōó, nnó elú mecho mebo ndere enyú dépóge esé ne unō bi menyammye sé ákelegé? ¹² Mbógé enyú déchyεge unō mbaá ate bōó abifō bōó abi áwyaá ntó ebwōnye mansé ubi, nnó esé ntó dékwané fō mansé unō eta nyú ebi ujamé upwōó yé ebi bwō wō?

Yémbō, esé défyε fō eshye mangii enyú ubi, yé lé délu cho mangii. Esé dégigé fō unō bina dékógé lé metōó nnó ékágé dépye genó eyi gégbéé nnó bōó awúgέ fō abya Kras. ¹³ Enyú dékaá wáwálé nnó bōó abi ápye utōó né mmu echa upe Esōwō, áwú bwō menyéé átánégé lé eféé. Ne ampye upe abi apye upe né geluógé upéé Esōwō, awú bwō menyéé ntó átánégé né menyéé upe ayi bōó áchyεgέ. ¹⁴ Wyεmbō ntó ne Kras Jisōs agaré nnó bōó abi ágárege abya melóméló, awú bwō menyéé abō mantanege lé né mbaá bōó abi áwuú abya melóméló.

¹⁵ Yémbō, nlú dansε ebwōnye ewena mpyéé unō bi úlú cho mampye. Yé elé nsame mbō, nsamé fō nnó enyú déchyε me ubi. Elú galógáló nnó me nkpe ngbo lé mbya ayi ngarege abya melóméló nla nselé fō genó. ¹⁶ Me nkε ngárege abya melóméló ewémbō epyéé fō nnó me ndogé ebwōó ewōme, néndé élé utōó bá ebi me mbōó mámpye. Ne mbógé nla ngaré abya melóméló yina wō, ebōó

nye ne me. ¹⁷ Εβε nnό me mbόό ne mbό njyaa geme ya nnό ngarege bόό abya melóméló, me mbό nkεlege nsa. Yémbό me mbόό fό wό njyaa geme ya wό, élé Εσωω ne ayyaa me ne áfyee me utόó bií né amu nnό mpyege. ¹⁸ Ne nsá wa alú nnό, né utόó bina? Εkosé metόó megómégó ewé menwyyaa gétúgέ ngarege bόό abya melóméló detú. Ngarege bόό abya melóméló ngíge fό nnό achyee me genό ndere muú ayi agarégé abya melóméló ábόó mangií.

¹⁹ Me mpό yé mefwé mbaá muú fό, yémbό nse geme ya nkane mefwε mbaá bόό ako nnό mpye gejamégé bόό áfyε matόó ne Kras. ²⁰ Me njyegé mbaá ayi bόό Jus alú, nkwe eké muú Jus nnό mpye ebwό áfyε metόó ne Kras. Ne njyegé ntό né mbaá ayi bόό abi ákwolege mabe Mosis alú, nkwe eké muú ayi ákwolege mabe Mosis nnό mpye ebwό áfyε metόó ne Kras, yé élé me nlá pó fό muú ayi ákwólégé mabe Mosis. ²¹ Njyegé mbaá bόό abi álá kágé mabe Mosis, nkwe eké muú bwό nnό mpye ebwό áfyee metόó ne Kras. Ne yé élé nlá nkwlégé mabe Mosis epόfó nnό nkwlégé fό mabe Εσωω, nkwlé, néndé nkwlégé mabe Kras. ²² Njyegé mbaá bόό abi álá lú dambene né depóre Εσωω, nkwe eké muú bwό nnό mpye ebwό ábené né depóre Εσωω. Me mbwólége yéndé gefógé muú né mati mako nnό eβεgέ kókógé mmye mpye yé abifó áfyε metόó ne Kras.

²³ Memyeé unό bina uko nnό abya melóméló ajyegé mbe nnό meso gébé me ntό mbό mejeé ewé abya melóméló achwόó ne ewú mbaá bόό abi áfyee matόó ne ji. ²⁴ Enyú dékaa nnό mankwólé Εσωω alú eké metú gátélé. Bόό abi ákpene wye ako álómege, yémbό, élé muú ama ne abόó nsa. Gétú eyigémbό, kwólégé Εσωω chánéné nnό meso gébé débό nsa wye nkane muú ayi álómege gátélé abόó nsa. ²⁵ Yéndémuú ayi ákpene né metu gátélé, aselé gébé, akpomé mmye né mati mako. Apye mbό nnό abό nsa, ne nsa yimbό alú ayi áchoge. Yémbό nsa ayi esé bόό Εσωω débόó nye alú lé nsa ayi álá chégé fό te kwyakwya. ²⁶ Gétú eyigémbό, ne me nlá nlómégé fό eké muú ayi álá pó ne genό eyigé anerégé metόó wye mambό. Me mmye fό eké muú ayi amyeé umyeé adoo ukwekwε né mme detú. ²⁷ Mpye menyammye wa awuú ubalé nnό áwúgέ ne me. Mpyeé mbό nnό ékágé me ngarége bόό mekomejόó Εσωω ebwό ábό nsa, membόó nnό detu.

10

Pól akwelé mbee mbaá bόó Kōrent nnό ékágé ápye genό eyigé bόó Isreli ápye nya ágene εfwyale

¹ Anme ba, nkelege nnό enyú détégé genό eyi gépye nya ne ukwene ante sé gébégé ebwό ákené ne Mosis né mashwóné. Ndere ebwό akene ájyee geko gebame

εβwό ako ne εβwό ako áchyaá
εβεé mega megélé né mme.

²Ndere gekó gébamé εβwό, ne
mánchyáa ayi εβwό áchyaá
εβεé mega ewémbw, elúmbw lé
manaá Εσωw ne εβwό áwów.
Ne gefógé manaá ami εβwό
áwów mbw, mánléré nnó εβwό
álú áηkwólé Mosis. ³Εβwό ako
ányé gefógé menyéé ama ayi
Εσωw achyεé εβwό. ⁴Ne εβwό
áko ányú ntó manaá ami
Εσωw achyεé εβwό. Manaá
mimbw matanege né etaravé
εwé ekene ne εβwό, ne etaravé
εwémbw εbw elu lé Kras. *

⁵Yé elé Εσωw álere εβwó
galógálw mbw, gejamégé εβwό
ápye unó bi metwó enywónege
Εσωw. Gétú eyigémbw, Εσωw
awá εβwό, ne ηηkwó bwó ulá
né mashwóné tyátyá.

⁶Unó bi upyé mbw na,
ulú elé manchyεé esé majyεé
nnó ékágé esé débógé gejeé
mampyεgé gabw ndere uk-
wene ante sé ábw ápyεé.

⁷Dénógé fś aló uka ndere
εβwό abifw ábw ápyεé. Asá
né mmu ηwe Εσωw nnó,
“Εβwό áηwólé, ányεé, ányuú
ne ákwilé mme aló mámbéné
mabé né mbε ushu meló
uka.” ⁸Ékágé esé ntó débélégé
ubélé ne bwó tamétamé ndere
εβwό abifw ábw ápyεé. Gétúgé
eyigémbw, Εσωw apyé delé bwó
esaá meso eleé ágbo né bíí
uma. ⁹Ékágé dékplé Kras
ndere εβwό abifw ábw ákplé
ji, gétú eyigémbw Εσωw ató
mmyw enó εβwό ágbo. ¹⁰Ne
dénmenégé fś Εσωw meso
humm hummm ndere εβwό
abifw ábw ápyεé ne ekiénné

Εσωw εwé ewáné bwó echwó
wá εβwό.

¹¹Unó bina uko εbi upye
nyá ne εβwό ulú lé mánkwélé
bwó mbée nnó ase gébé. Ne
ásá ubi né mme nnó achyεé
esé majyεé, esé abi delú mbw
né gébé eyigé na, eyi elá
gachyεé mme abyε.

¹²Ndere elúmbw, yéndemuú
ayi aféré nnó aténé chánéné,
ase gébé nnó ékágé akwé
gébégé mmuámeno áchwógé
eta wuú. ¹³Kaágé nnó, yé
mmuameno ayi achwów eta
nyú ayi alá lú gachwó mbaá
ate bwó ápó. Εσωw alu muú ayi
dékage líí mmye ne ji. Déliige
mmye ne ji alyaágé fś nnó
enyú dékpe né mmuámeno
ayi apwów eshyεé nyú. Yémbw,
mmuámeno achwógé eta
nyú, Εσωw achyεgé enyú
eshyε εwé dékoge metwó
dépwwó mmuámeno yimbw.

¹⁴Αημε ba, ndere elúmbw,
boóge délya aló uka manógé.

¹⁵Enyú delú bwó abi dékágé
genó, fεrege, dégené nno,
mechwó εwé me njów mbw
elú wáwálé. ¹⁶Εsé déké
détee negbóné Kras chónchwó,
détamégé Εσωw né mmwó
ami. Ndere dépyεé mbw,
déchome mmye, dékarege
amo manoó Kras. Ne
déké denyéé ntó bred ayi
agyálé ubauba délerege nnó
déchomé mbwntó mmye,
dékarege menyammye Kras.
¹⁷Yé elé esé abi denyéé ntó
bred yimbw déjamé, ntó bred
yimbw alú lé ama. Εwéna eléré

* **10:4** Elú wáwálé nnó: Etarávé εwé εbw ekene nya ne bwó Jus, elé Kras Jimbw ne ákene ne εβwό.

nnó esé ako décho mmye déla muú ama.

18 Tége gepóge bós Isreli, ebwó abi ányéé menyéé upε ayi ápye upε né mfaá geluóge upε, áchónege mmye ne Esɔwɔ muú ebwó ánogé. 19 Ndé genó me njóge mbɔ fa? Nnó me njóge mbɔ lé nnó aló uka álú genó? Waá menyé ayi ápyéé upε mbaá aló uka ne álú genó? 20 Ngba, me njóge fɔ mbɔ, njóge lé nnó upε ebií bós abi alá pó bós Jus ápyéé mbaá aló uka, ápyéé mbɔ lé mbaá aló nchye apyéé fɔ mbaá Esɔwɔ. Ne me nkelégé fɔ nnó enyú déchome mmye ne aló nchye. 21 Muú ákágé nyú fɔ mmɔ́ó né amo Ata, ne ama anyúgé ntó mmɔ́ó né amo aló nchye. Muú ákágé nyé fɔ ntó menyéé Ata ne gébé gema anyége menyéé aló nchye. 22 Ékágé esé dépye genó eyigé Esɔwɔ ammye deboó. Nnó esé déwyaá eshye dépwɔ ji?

23 Muú fɔ ákágé jóge aké, “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejigé me metɔ́ó.” Elú wáwálé, yémbɔ, kaágé nnó, unó uko fɔ wó upoóge wɔ́ó. “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejige me metɔ́ó.” Yémbɔ kaá nnó unó uko fɔ wó upye muú awené wɔ́. 24 Yéndémuú aferégé mampye genó eyi gepóge ate aηme, epófɔ eyi gepóge jimbií wɔ́.

25 Nyége yéndé menya ayi akpoó né gese. Dégigé fɔ mbaá ayi menya yimbɔ atané. 26 Néndé ása né ηwe Esɔwɔ nnó, “Esɔwɔ ne abɔ́ó mme ne yéndégenó eyi gelú né mme.”

27 Mbógé muú ayi alá afyéé metɔ́ó ne Kras wó, akúge enyú menyéé déjyegé, nyége yéndégenó eyigé ji achyegé enyú. Dégigé fɔ mbaá ayi menya yimbɔ atané nnó ékágé matɔ́ó nyú áchye enyú εfwyale. 28 Yémbɔ muú agáregé enyú nnó, “Menyéé yina elé ayi apyéé upε mbaá aló uka”, dényége fɔ ji, nnó ékágé muú fɔ abɔ́ó εfwyale né metɔ́ó ásé nnó enyú dépye gabo. 29 Me njóge mbɔ, épófɔ nnó nké enyú délyaa menyéé yimbɔ gétúge dényége débó εfwyale né metɔ́ó. Njóge lé nnó delyaa manyé menyéé yimbɔ gétúge dényége muú yimbɔ abɔ́ó εfwyale né metɔ́ó wuú. “Ulánnó me nlyáge genó eyigé me mbɔ́ó manyé gétúge muú ayifɔ aferé nnó, ‘Muú anyegé alú gyéé’.” 30 Mbógé me nchyege matame mbaá Esɔwɔ gétúge menyé ayi me nyéé, ulánnó muú áchɔ́ó me mabɔ gétúge menyéé ayi mbɔ́ó me mbε ntamé Esɔwɔ ne me nlé nyé?”

31 Yémbɔ kaá nnó yéndégenó eyigé wɔ́ opyéé, yé wɔ́ onyéé, yé onyuú ɔ́bɔ mampye geji ndere gepyéé bós áfegé Esɔwɔ. 32 Se gébé nnó ékágé opye genó eyi gepyéé bós apyéé gabo, yé bós Jus, yé bós Grek, yé echomele bós Esɔwɔ. 33 Wyémbɔ ne me mmyéé nnó mpyéé metɔ́ó egógé yéndémuú né yéndégenó eyigé me mpye. Me nkelégé fɔ mampye genó eyi gepogé lé me mbií. Me mpye eyi gepogé bós ndere Esɔwɔ akágé feré ebwó né εfwyale gabo.

11

¹ Ndere ελύμβω, kwólégé ntó gekágé nekε ya wyε ndere me nkwlége eyige Kras.

Gefóó eyigé andée abóó mambε né εchomele bóó Kras

² Me nfége enyú néndé détee me né yéndégenó ne dépye unó wyεé ndere me mbó nleré enyú. ³ Yémbó nkelégé mampye enyú dékaá chánjéné nnó Kras ne alú mekpo mbaá ande ako, mende ne alú mekpo mbaá mendée. Ne Εσωω alu ndere mekpo mbaá Kras. ⁴ Yéndé mende aké anenémmye né εchomele bóó Kras, yé aké agarege mekomejóó ayi atane mbaá Mendoó Εσωω, akweregé mekpo wuú εbyennó achyεgέ mbó lé mekpo unó mbaá muú kpaá wuú. ⁵ Ne yéndé mendée aké anenemmye, yé aké agarege mekomejóó ayi atane mbaá Εσωω álá akwere mekpo wuú wó, achyεgέ mbó elé mekpo unó mbaá muú ayi alu ndere mekpo wuú. Alú wyε eké akpalé ji mekpo. ⁶ Ndere ελύμβω, mbógé mendée akelégé fó mankwere mekpo wuú, ákpe ákpale mekpo wuú. Yémbó, mbógé ji akaá nnó ελύ elé mekpo unó ετα wuú mankpale mekpo akweregé mekpo wuú. ⁷ Ne mende abó fó mankwere mekpo gébégé aké anenemmye wó. Néndé Εσωω akwyεé mende nnó ábé eké jimboó, achyεgέ Ji ηγω. Yémbó mendée afyéé lé mende ηγω mmye. ⁸ Néndé Εσωω

ase fó membea mendée ne akwyεé mende wó, asé lé ayi mende ne akwyεé mendée. ⁹ Ελύ wyε ndere Εσωω álá akwyεé fó mende gétúgέ mendée wó. Akwyεé mendée gétúgέ mende. ¹⁰ Gegé ula bi mendée abóó mankweré mekpo wuú, manlerege nnó mende ne abóó uto né ετα wuú. Apyεgembó matóó asóó fó makiénné Εσωω. ¹¹ Yé ndere ελύμβω, εsé abi défyεé matóó ne Kras, mendée abó fó mantene ushu ushu bíi wó. Abó mantene ne mende. Ne mende ntó abóó fó mante ushu ushu bíi wó. Abó mantene ne mendée. ¹² Yé lé asele membea mende ne akwyεé mendée, yé mende fó, apó fa mme ayi mendée álá byéé ji wó. Ne elé Εσωω ne akwyεé unó uko.

¹³ Enyú ambóó déferεge dégené nnó εlómé fó nnó mendée anenemmye ετα Εσωω εwé álá wε gebugendeé né mekpo wó. Εlómbo? ¹⁴ Né mme yina, dége mbó nnó mende abεge ne mejwe metyεmetye, achyεge mbó lé mekpo unóó né gemε jíi, ¹⁵ ne nnó mendée abεge ne mejwe metyεmetye, εfyε ji ulóó né mmye. Néndé Εσωω achyε mendée mejwe εwémbó nnó εβε ndere genó eyi gekwεrege ji mekpo. ¹⁶ Ne mbógé muú fó aké akεlege manyéé mbeé né mechó ewe, mengarege ji nnó εsé ηγba Kras depó sé ne gepó eyigé cha manleré ndere anógé Εσωω yé machomele bóó Kras apó ne geji.

Bóó εchomele Kras né Kōrent ányéé menyéé Ata né

meti ewé elápó cho

17 Né mecho ewé me nchwóó ngaré enyú, nfege fó enyú, néndé enyú dechwóge chónchó ndere bóó Jisós, déchwó fó né galógáló, déchwóó manchó dépó chóó. 18 Ne genóge mbe gélú nnó, agaré me nnó enyú déchwóge chónchó né echomele nyú manóge Ata, déjwólege matoó matoó ne angya. Ekágé be wáwálé. 19 Angya abó mambe metóó metóó nyú. Abegé mbó, akágé nyé muú ayi akwólege Jisós wáwálé. 20 Menge mbó nnó gébége enyú déchwóge chónchó nnó dényéé menyéé Ata, yémbó ji fó wó enyú déchwóó manyéé wó. 21 Genó eyigé enyú dépyéé gelu nnó, yéndémuú awenege manye menyéé awuú, atéé fó ate anme abifó. Ndere dépyembó, abifó anyéé, anyuú akwene, abifó agboó mesa. 22 Chaá! Nnó enyú dépó ne upú ebi enyú dékágé nyege menyéé, dényuú mmóó wyéé? Ne ulánnó enyú débyaá echomele bóó Esówó, déchyege mekpo unóó mbaá abi alá pó ne genó. Enyú dékelege nnó me mpyéé nnó ne enyú? Dékelege memféé enyú né gefóge mecho ewé? Ngba, nkágé pye fó mbó.

Menyéé Ata Jisós

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; Luk 22:14-20)

23 Unó bi Ata alere me, ubi ne menlere enyú, nnó né utuú bi achyéé Ata Jisós mankwaá, abó ntó bred, 24 áchyegé matame mbaá Esówó, agyá

ntó bred yimbó ubauba, ajóó aké, “Gége menyamme wa na, me nchyége né gétúge enyú yéndégébé déké dényé ji, pyégé wyé na mantégé negbo na.” 25 Wyémbó ntó ne gébége anere menyéé manye, abó amo ne mmóó mmu ajóó aké, “Amo yina alú gepó eyi gelere menomenyéé meke ewé Esówó anyéé ne enyú. Menomenyéé ewéna eké ne manoó ama. Ne yéndégébé déké dényuú mami, pyegé wyémbó mantégé negbo na.” 26 Ne yéndégébé enyú déké dényéé bred yina, dényuú mmóó ami malú né mmu amo yina, dégarege mbó lé negbone Ata kpaá te ji achwó.

27 Né gétú eyigé na, yéndémuú ayi anyéé bred yina, anyuú mmóó ami na né meti ewé elá echyege enóge mbaá Ata, akwe mpa né metóó wuú néndé ábyaá mbó lé menyamme ne manoó Ata. 28 Ndere elúmbó yéndémuú abó mbe áchééré metóó wuú, ne anyéé bred, anyuú mmóó ami malu né mmu amo. 29 Néndé muú ayi anyéé bred yina, anyuú mmóó mina alá kágé, fere nnó unó bina utené né menyamme Ata, akelege mbó lé efwyale né geme jíí. 30 Gé ulá bí gejamégé bóó né metóó metóó nyú améé, abifó áwyaá gepwa ne abifó ntó agboó. 31 Yémbó esé débóge mbe décherege matóó se chánéné, Ata achyege fó esé efwyale. 32 Esówó acherege depó etiré sé, agege nnó délu gyéé, apyéé menyamme sé

awuú ubale nnó né bii bi ji asó mpa, achyēge fó esé efwyale chónchó ne bós abifó.

³³ Né gétú eyigémbó, aḡme ba, yéndégébé déchwóge chónchó manye menyéé Ata, debó mangile ate. ³⁴ Mbógé mesa aké ammye muú, abó mbe anyeé menyéé né gepú jii, nnó gébége enyú dechwóge chónchó ékágé dépye genó eyigé Esówa achyégé enyú efwyale. Ne depó etiré délaá, membós nchwóge ngarege nyē enyú.

12

Echyē ewé Mendoó Ukpea echyēge

¹ Aḡme ba, nana nkelege mampye enyú dékaá chánéné depóré unó bi Mendoó Ukpea echyēge bós uto nnó ápyégé. ² Enyú dékaá nnó gébége enyú dela delú danfyē matós ne Jisós, anyua enyú denó mewaaá, dela nógé lé aló uka, unó bi ula ujóge mejós. ³ Ndere elúmbó, nkelege mampye enyú dékaá nnó yéndémuú ayi Mendoó Esówa elú ne ji ajóge fó nnó, “Jisós óbós wyéé.” Ne ye muú fó ntó ákágé jós fó nnó, “Jisós ne alú Ata”, mbóge Mendoó Ukpea elá epó ne ji.

⁴ Kaágé ntó nnó unó bi Mendoó Ukpea echyēge bós uto nnó ápyēge ulú ufós ufós. Yémbó wyē lé Mendoó Ukpea ewú ema ne echyēge ebwó uto mampye unó bina uko. ⁵ Matós ami esé dépyéé mbaá Ata malu ufós ufós, yémbó wyē lé Ata wu ama ne esé

ako dépyéé utós bii. ⁶ Mati ayi esé dépye utós mbaá Esówa álú ufós ufós yémbó wyē lé Esówa wu ama ne apye utós né geḡwáge yéndémuú sé. ⁷ Mendoó Ukpea echyēge uto mbaá yéndémuú sé nnó dése ubi dépyēge utós ebi upogé bós ako. ⁸ Mendoó Ukpea echyēge muú ayifó uto manjós mejós Esówa ne denḡa. Muú ayifó echyēge ji uto manlere unó bi Esówa apye ji akaá. Wyē lé Mendoó Ukpea ewú ema ne echyēge ebwó utó mampye utós bina. ⁹ Mendoó Ukpea wú ema, echyēge muú ayifó utó mamfyē metós ne Esówa kpaá te ápyéé genó eyigé ji ágige. Muú ayifó echyēge ji utó mampye bós abi ameeé ufós ufós mameé átoógé. ¹⁰ Mendoó Ukpea echyēge muú ayifó utó mampye ufélekpa, muú ayifó echyēge ji utó mangarege genó eyigé getané mbaá Mendoó Esówa. Ayifó echyēge ji utó mankaá unó bi utanege mbaá Mendoó Esówa ne ebi ulá utanege fó mbaá Mendoó Esówa. Ayifó echyēge ji utó manjós ufós mejós ebi yé jimbós alá kágé fó. Ne ayifó ntó echyēge utó mangare ulaá ufós mejós ebimbó. ¹¹ Unó bina uko elé wyē Mendoó Ukpea wú ema ne echyēge esé utó nnó depyēge ubi. Ne echyēge yéndémuú ebii utó cha ndere ewú ekélege.

Aḡkwóle Jisós álú eké upó menyammye uchaucha né menyammye ama

12 Dékaá nnó menyammye mekwaá awyaá upo uchaucha. Ne yé elé upo menyammye ujame dṓṓ, ucho upye lé menyammye ama. Mbṓntó ne Kras alú. 13 Eṣé abifṓ délu bṓṓ Jus, abifṓ bṓṓ Grek. Bṓṓ abifṓ alú áfwε abifṓ ápṓ. Yémbṓ gébége awyaá eṣé manaá né utó Mendoó Ukpεa ewémbṓ εma, eṣé ako dékwe eké menyammye ama ne Eṣṓwṓ apye eṣé ako dése Mendoó εma.

14 Ne dépege menyammye mekwaá apó fṓ lé ne gepṓge menyammye gema, awyaá upo gejame. 15 Dése nnó geka geke, “Me mpó fṓ gepṓge menyammye néndé me mpó fṓ εbwṓ” ewémbṓ epye fṓ nnó geji gebεge fṓ gepṓge menyammye, waá epyéé? 16 Ne mbṓgé εtu eké, “Me mpó fṓ gepṓge menyammye néndé me mpó fṓ dambṓnyi, ewémbṓ epye fṓ nnó εwu εβεge gepṓgé menyammye, waá epyéé?” 17 Ne mbṓgé menyammye meko abε lé dambṓnyi jiji, mekwaá abṓ awuú mbṓ mbaá ne ndé? Ne mbṓgé menyammye meko ntó abε elé εtu εwuεwu mekwaá abṓ awuú mbṓ, gebε ne ndé? 18 Ndere elúmbṓ, Eṣṓwṓ akwyéé menyammye mekwaá né upṓupṓ, ne abelé yéndé gepṓ ndere ji akεlege. 19 Ne mbṓgé upṓ bina uko ubṓ ube lé gepṓ gema, menyammye abṓ abεé fṓ. 20 Ndere elúmbṓ, menyammye mekwaá awyaá upṓ gejame, yélé upṓ ujame menyammye alú elé ama.

21 Gétú eyigémbṓ dambṓny

ákágé jṓṓ fṓ ne εbwṓ nnó, “Ḑkágé poó fṓ me.” Yé mekpo ékágé jṓṓ fṓ ne uka nnó “Ḑkágé poó fṓ me.” 22 Yémbṓ wáwálé álu nnó, upṓ menyammye εbifṓ εbi eṣé déferé nnó upṓ ne εshyéé dékágé jwólé fṓ ewé ubi ula pṓ. 23 Ne upṓ menyammye εbi eṣé désele nnó upṓ ne énogé, ubi ne eṣé dénógé dṓṓ. Ne εbi eṣé déla kelé nnó ubi ube fuú ne eṣé dékwerege chánéné, 24 ewé déla dépye fṓ mbṓ, ne upṓ εbi ulṓme dṓṓ. Yémbṓ Eṣṓwṓ achoné upṓ menyammye bina mbaá ama, ne achyéé énogé mbaá εbi ula upṓ ne énogé, 25 nnó upṓṓ menyammye ubege fṓ ne angya, ucherege lé ate. 26 Mbṓgé gepṓgé menyammye gema geké gegene εfwyale, εbifṓ uko ntó ugene εfwyale chónchó ne geji. Mbṓgé gepṓ gema gebεge ne énogé εbifṓ uko ntó ubeé ne nechóchó chónchó ne geji.

27 Wyémbṓ ntó ne menyammye Kras alú. Ne yéndémuú nyú alú gepṓge menyammye wuú. 28 Ne Eṣṓwṓ achyéé yéndémuú gefṓgé utṓṓ bií né εchomele bṓṓ Kras. Ntoó eníné mbe elé ángbá Jisṓs, matoó apea elé bṓṓ ekpávε Eṣṓwṓ, matoó uléé elé, anlere mekomejṓṓ Eṣṓwṓ. Ne abi akwṓlege elé bṓṓ abi apyéé ufelekpa, abi apyéé bṓṓ mameé atoóge, abi apogé bṓṓ, abi ápele ndere utṓṓ Eṣṓwṓ ukεne, ne abi ajṓgé ufṓṓ mejṓṓ ufṓṓ ufṓṓ εbi εbwṓ ambṓṓ alá kágé. 29 Nnó bṓṓ ako ne alú ángbá Kras? Ngba!

Nnó bọ́ọ́ ako ne álú bọ́ọ́ ekpave Ɛsọ́wọ́? Ngba! Nnó bọ́ọ́ ako ne álú anlere mekomejọ́ Ɛsọ́wọ́? Ngba! Nnó bọ́ọ́ ako ne ápyéé ufélekpa? Ngba! ³⁰ Nnó bọ́ọ́ ako ne ápyéé bọ́ọ́ mameé atoógé? Ngba! Nnó bọ́ọ́ ako ne ájógé ufọ́ọ́ mejọ́ọ́ ufọ́ọ́ ufọ́ọ́? Ngba! Waá nnó bọ́ọ́ ako ne ágarege ula ufọ́ọ́ mejọ́ọ́ bina? Ngba! ³¹ Yémbọ́, genó eyigé débọ́ọ́ manere matsọ́ wye dọ́ọ́ gelú nnó Ɛsọ́wọ́ achye enyú unó bi ulọ́me dọ́ọ́ upwọ́ọ́ ebifọ́.

Gogé me ngáre enyú meti ewé elọ́me epwọ́ọ́ mati ako.

13

Gejeé gejeá gepwọ́ unó uko

¹ Mbọ́gé ébége nnó me nkágé jọ́ ufọ́ọ́ mejọ́ọ́ mme meko ne ewé makiénné Ɛsọ́wọ́, ne nlá mbọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ wọ́, mmpye lé mejọ́ọ́ détú eké kálánká yé eké ubyaubya. ² Yé ebe lé nnó Ɛsọ́wọ́ achye me utó mangarege bọ́ọ́ mekomejọ́ ayi atane eta wuú, ne yé nkaá unó Ɛsọ́wọ́ uko chónchó ne ebi ulú bibíí, ne yé mfyé lé metọ́ wa ne Ɛsọ́wọ́ dọ́ọ́ ndere ékágé pye me njọ́ ne makwe nnó ákwilé malu bwọ́ ájye né mbá yicha, ne nla mbọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ wọ́, mpọ́ yé genó. ³ Ne yé nkpa lé unó bi me nwyaa uko nkáre mbaá ubya bó ne yé nchye ntó lé geme ya mbaá bọ́ọ́ nnó ásọ́ né mewé gétúgé depọ́ré Ɛsọ́wọ́, ne nla mbọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ wọ́ mbọ́ọ́ yé nsa fá.

⁴ Muú ayi abọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́ ágbárege metọ́, ne apye galógálọ́ ne bọ́ọ́ ammye fọ́

demboó, apọ́ fọ́ ne nepa, ne abwégé fọ́ mmye. ⁵ Apyéé fọ́ neña. Apye fọ́ genó eyi gepoge lé jimbíí, asọ́ fá metọ́ wáwá, ábélége fọ́ depọ́ debodebo né metọ́. ⁶ Gefogé muú yina, abeé fọ́ ne nechóchó gébége bọ́ọ́ aké apyeé gabo. Abeé ne nechóchó gébége bọ́ọ́ aké apyeé genó eyi gelú cho wáwálé. ⁷ Muú ayi abọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́, abyaá depọ́ debodebo deko etiré bọ́ọ́ ápyéé, akamege nnó bọ́ọ́ apye nye galógálọ́, anerege metọ́ nnó ebwọ́ akwóregé nye gepogé bwọ́ ne akoge metọ́ né unó bi ebwọ́ apye yéndégébé.

⁸ Muú ayi abọ́ọ́ gejeé ne bọ́ọ́, agboó ne ebwọ́ yéndégébé. Gébé gechwọ́ nye eyigé uto ebi bọ́ọ́ agárege genó eyigé getane mbaá Mendoó Ɛsọ́wọ́ ubyeé, uto bi bọ́ọ́ ajógé ufọ́ọ́ mejọ́ọ́ ebi alá kágé ubyeé, uto bi bọ́ọ́ ákage unó Ɛsọ́wọ́ uko ubyeé nye. ⁹ Néndé unó bi esé dékaá, dékaá déneré wọ́, ne mekomejọ́ Ɛsọ́wọ́ ayi dégarege, dégarege fọ́ ji déneré, ¹⁰ yémbọ́, gébé gékwónenege nye eyigé Ɛsọ́wọ́ apye nye esé dékaá unó bina uko. Ne unó bi déla dékaá denere wọ́, ubyeé nye.

¹¹ Gébége me nlú mamane, njógé mejọ́ọ́ eké mamane kọ́, nferge depọ́ eké mamane kọ́ ne mpyeé unó eké mamane kọ́. Ne nana ayi nlé mmye muú, nlyaa depọ́re dembane. ¹² Esé dégene unó nana mmye bomebome eké muú ayi apele unó né eféé ewé elá egenege chánéné. Yémbọ́ gébé gechwọ́ nye eyigé esé détuúge ame

dégene unó uko chanéné. Nana me nkaá f́ unó uko nnere ẃ, yémbó gébé gebéé nye eyigé nkágé unó uko kpa, wye ndere Eṣṣwá akaá me.

¹³ Mankwya mejóó ewé na alu nnó, unó úlú uléé ebi ula ubyéé te kwyakwya. Unó bina elé metóó mamfyé ne Eṣṣwá, manéré metóó ne Jíí ne mambó gejeé. Yémbó genó eyi gejeá né unó bina uléé elé gejeé.

14

Echye ewé Mendoó Ukpea echyége

¹ Mmyege mambó gejeé ne ate, ne mamkpane ntó gechyéé nnó debó echye ewé Mendoó Ukpea echyége cháchá echyéé ewé epye muú agarege genó eyigé getane mbaá Mendoó Eṣṣwá.

² Néndé muú ayi ajógé mejóó ewé ji alá kágé, ajógé lé ne Eṣṣwá ajógé f́ ne akwaá, yé muú f́ akágé yé genó eyigé ji ajógé, néndé ajógé lé unó Eṣṣwá ebi úlú bibíí ndere Mendoó Ukpea echyége ji eshyéé. ³ Ne yéndémuú ayi agarege mekomejóó ayi atanege mbaá Mendoó Eṣṣwá, ajógé genó eyigé akwaá áwú, ne mejóó wuú epóge b́ó éfyéé ebẃó eshye ne ekwenege ebẃó mataó. ⁴ Muú ayi ajógé mejóó ewé ji alá kágé, apóge lé geme jíí, ne muú ayi agarege mekomejóó ayi atane mbaá Eṣṣwá apóge echomele b́ó Kras.

⁵ Ebo elóme nnó enyú ako déjógé mejóó ufóó ufóó ewé délá dékágé,

yémbó menkelege nnó enyú dégárégé lé mekomejóó ayi atane mbaá Mendoó Eṣṣwá. Muú ayi agarege mekomejóó ayi atane mbaá Mendoó Eṣṣwá anjea geme apwóó ayi ajógé ufóó mejóó ebi ji alá akágé. Ekosé nnó muú abege ayi agarege ulaá mejóó ewémbó nnó apogé b́ó echomele Jisṣ. ⁶ Anme ba, mbógé me nchwóge mbó mantame enyú, ne nké njógé lé ufóó mejóó ebi nla nkágé, ewémbó epóge mbó enyú nnó? Yémbó ngarege enyú, unó uke ebi Eṣṣwá alere me, yé ebi ji apye me nkaá, yé mekomejóó ayi atane eta wuú, yé ebelé manlere enyú mekomejóó Eṣṣwá ewémbó ne elú genó eyi gepogé enyú.

⁷ Wyémbó ntó ne elú ne unó mabeé nkane embya ne nenke unó bi ulá upó ne geñwá. Muú aké afómege embya, byógebyóge yé aké akwele elé nenke byógebyóge muú apyémbo nnó ne akaá genó eyigé ji akwele? ⁸ Mbóntó ne mbá bee alú. Mbógé muú afómege ji byógebyóge, ndé muú akpomege mmye manjye bee? ⁹ Mbóntó ne elú ne enyú ambóó. Mbógé enyú deké dégarege mekomejóó né mejóó ewé délá dékágé ula, epyémbó nnó ne b́ó ákaá genó eyigé enyú dejógé? Déké dépyéé mbó dechóó gejulé nyú mme detu. ¹⁰ Elú wáwálé nnó ufóó mejóó uja fa mme ne yé ewé b́ó ajógé élá epó ne ula epó. ¹¹ Yémbó, mbógé me nkágé f́ ulaá mejóó ewé

muú ajógé muú yimbō abeé menkēé menkēé eta wa ne mentó mbēé menkēé menkēé eta wuú. ¹² Ndere elúmbō, tēē mbaá enyú dékpane gechyeé mambō echye ewé Mendoó Ukpea echyegé mmyegé nnó debō elé echye ewé echyegé enyú uto mampógé echomele bōó Jisōs ewené.

¹³ Gétú eyigémbō, muú aké ajógé gefógé mejóó ewé ji alá ákágé ula, anemmye mbaá Ešōwō nnó achyēé ji echyēé ewé echyegé ji uto mangáre ulaá gefógé mejóó ewémbō. ¹⁴ Néndé, mbógé me nke nnenemmye né ufóó mejóó ebi nla nkágé ula, nnene chónchó ne mendoó wá. Yémbō né metóó wa nkágé yé genó eyigé me njógé. ¹⁵ Ndere elúmbō, memye mbō nnó? Nane mpyeé, menene nyē mmye ne mejóó ewé me nla nkágé ula yémbó nnene ntó mmye ne mejóó ewé menkágé. Nkwane makwa né mejóó ewé menla nkágé ula nkwane ntó ne mejóó ewé nkágé. ¹⁶ Ne mbógé muú aké anemmye choncho ne mendoó wuú afege Ešōwō né mejóó ewé ji alá kágé ula, epyembō nnó ne muú ayi alá kágé depōré Ešōwō akame aké, “Amēn” tē mbaá ji alá wuú fó geno eyigé ájoge. ¹⁷ Ekágé be nnó wó otamege Ešōwō chánéné yémbō epogé fó muú yifó cháchá.

¹⁸ Ntamege Ešōwō nnó membóó njógé mejóó ewé nla nkágé mpwóó enyú ako. ¹⁹ Yémbó mbege né mmu echomele bōó Jisōs, nkelége

nnó njóó lé uchu uta ebi bōó ákágé ne nnó njógé uchu delé ufya ebi bōó alá ákágé ula.

²⁰ Anme ba, déferege sé unó eké ambane. Bégé kenékéné eké ambane abi alá kágé pye gabo, ne ferege unó eké bōó abi ábené. ²¹ Asa né mmu nwe Ešōwō nnó Ešōwō aké, “Nsele nyē bōó malō ayicha abi ájógé ufóó mejóó ebichá, njóó mejóó ne bōó ba. Yémbō bōó ba áwuú fó genó eyigé me njógé ne ebwó.”

²² Ndere elúmbō, manjógé menjóó ewé muú alá kágé ula, alú elé gepō eyigé Ešōwō alerege utoó bíi mbaá bōó abi alá lu dafyēé metóó ne Jisōs Kras épó fó abi áfyēé metóó ne ji. Mangarége mekomejéó ayi atanege mbaá Ešōwō, alú lé gepó eyigé Ešōwō alerege utoó bí mbaá bōó abi áfyēé metóó ne Kras Jisōs épó fó mbaá abi alá fyēé metóó ne ji wó.

²³ Ndere elúmbō, mbógé echomele bōó Kras achwógé mbaá ama, yéndemuú aké ajógé elé mejóó ewé muú alá ákágé, ne muú ayi alá ákágé depōré Ešōwō, yé ebelé muú ayi alá áfyēé metóó ne Ešōwō wō achwógé efeé, ajógé fó nnó enyú ako delú bōó ubwóó? ²⁴ Yémbō, yéndemuú nyú aké agarége mekomejéó ayi atane mbaá Ešōwō, ne muú ayi alá ákágé fó depōre Ešōwō yé ayi alá áfyēé metóó ne Ešōwō wó achwoge efeé gébé eyigémbō, jimbóó ákágé chánéné nno ji alú pye gabo né mbaá unó uko ebi jimbóó awuú enyú déjógé. Ne unó bí ji awuú upye nyē ji akaá

nnó akpene nyε né unó mpa
 Εσωω. ²⁵ Mekomejós Εσωω
 άpye nyε yéndegenó eyigé
 gelu bibíí né metós wuú gelá
 gbogóno. Epyegembó ji atome
 nyε mano mme anógé Εσωω
 ajoge aké, “Elú wáwálé nnó
 Εσωω alú metós metós nyú.”

*Echomele bós Kras énogé
 Εσωω né meti melómél*

²⁶ Αημε ba, mecho εwéna
 elúmbó nnó? Elú nnó
 dechwógé chónchó né
 echomele bós Kras yéndemuú
 akpome mmye mampye genó
 eyigé Εσωω achye ji utó nnó
 apye. Muú ayi akágé ekwó
 mankwaá akwaá, ayi akágé
 manlere bós mekomejós
 Εσωω álere. Ne ayi akaá genó
 eyigé Mendoó Εσωω eléré ji
 né ame gejya agaré. Muú
 ayi akaá manjós mejós ewé
 ji álá kaágé ajós, ne ayi akaá
 mangaré ula mejós ewémbó
 agare. Pyegé unó bina uko
 manpoógé echomele bós
 Kras. ²⁷ Enyú déchwógé né
 echomele bós Kras, déké ájógé
 mejós ewé muú álá kágé ula,
 déjógé fó bós ako, bós apea
 yé aléé ne akáge jós. Ne elo
 nnó muú ama ajógé ne nte
 ayi fó ajós. Ne gébége aké
 ajógé, muú yifo ntó agarege
 ulaá mejós ewémbó nnó
 bós ako akage genó eyigé ji
 ajógé. ²⁸ Ne mbógé muú
 apó ayi agarege ulaá mejós
 ewémbó, bós abi ájógé mejós
 ewéna ákwene bómbo né
 echomele bós Kras. Ajógé lé
 mejós ewémbó né metós bwó
 ne mbaá Εσωω. ²⁹ Yé bós
 ekpávέ Εσωω, aké ágarege
 genó eyigé mekomejós ayi

atane mbaá Mendoó Εσωω,
 elóme nnó bós apea yé áléé
 ne ágarege. Ne aké ágarege
 bós abifo áfwórege genó
 eyigé ebwó ágarege manchere
 mbógé nnó getane mbaá
 Mendoó Εσωω. ³⁰ Yémbó
 mbógé muú aké agarégé
 genó eyigé Mendoó Εσωω
 élere ji ne Εσωω amágé
 lere genó eyigé fó mbaá nte
 menme, ayi alu téné achyeé
 gébé nnó ayi ajwólé ka ajós.
³¹ Néndé enyú ako dékágé
 gare mekomejós ayi átane
 mbaá Εσωω, nte agarege
 ne nte agare ne yéndemuú
 nyú akágé nyé genó eyigé
 Εσωω agaré enyú ne enyú
 ako défyéé nyε ate eshyéé.
³² Kaágé nnó bós ekpávέ
 Εσωω awyaá eshye magbare
 mmye bwó, ágile téé gébé
 gekwanege ne ágare genó
 eyi getane mbaá Mendoó
 Εσωω. ³³ Εσωω achyeé ebwó
 eshye nnó ápyé mbó néndé
 ji ákelege fó nnó dédorégé
 makpo ne ate, yémbó ákelege
 lé nnó débε nesó ne ate.

Wyε ndere machomele bós
 Kras mako álu, ³⁴ andeé abó
 mambε nyameé né echomele
 bós Kras, néndé elóme fó
 nnó ebwó ábéné mano apwó
 ande. Abó manshule lé mmye
 bwó mme áwuú lé depó wuú
 ndere ásamé né εβε. ³⁵ Ne
 mbógé ebwó ákelege mankaá
 genó ágií anó bwó né mmu
 upú, néndé elú elé mekpo
 unós mbaá andeé manjógé
 mejós né echomele bós Kras.

³⁶ Wó, oh! Enyú défere nnó
 mekomejós Εσωω aló lé ne
 enyú? Waá wyε lé enyú ambií

ne déwuú mekomejóó Εσωω? ³⁷ Μβογέ muú aférege nnó ji alú muú εκπάvé Εσωω, yé nnó Mendoó Εσωω ne echyēge ji εshye, abo mankaá nnó unó bi me nsame mbο eta nyú, elé Ata Jisοs Jimbο ne ajóó. ³⁸ Ne muú álá áwuú ne genó eyigé menjóó mbο na wó, Εσωω ntó akaáge wuú fο genó eyigé ji ajóógé.

³⁹ Αημε ba, ndere elúmbο, kpagé gechyéé mangarege mekomejóó ayi atane mbaá Εσωω, ne dégbēge fós bós manjóó ufós mejóó ebi álá kágé. ⁴⁰ Yémbο yéndégenó eyigé enyú dépyéé, pyegé geji chánéné, né meti ewé elú cho.

15

Abya melóméló ayi aηea gemε δόό alú nnó Jisοs Kras agbo ne akwilé né negbo

¹ Αημε ba, gógé mente enyú mechο abyá melóméló yi me ngare nya enyú. Abya melóméló yina ne enyú déwuú défyéé matós wyéé, dégbare ji ne εshyéé. ² Elé gétúgé abyá melóméló yina, ne Εσωω áférege nye enyú né εfwyale gabo, mbογέ déké dégbarege ji chánéné. Ela epó mbο wó, εbyennó metós ewé enyú défyε ne Kras enó detú.

³ Unó bi agaré me, ubi ne me ngare enyú, ne menο genó né unó bina alú nnó Kras agbo gétúgé gabo ayi εsé dépyéé wyε ndere abo asame né mmu ηwe Εσωω nnó muú ayi Εσωω akwere ji ela gefwa

agbo nye. ⁴ Agbógé aniú ji, ne ndο ελεέ ekwónēge akwilé né negbo wyε ndere abo asame né mmu ηwe Εσωω. ⁵ Akwilégé né negbo, abó mbe alere mmyε mbaá Pita, alere ntó mmyε mbaá aηgba bií áfyanéápeá. ⁶ Εwyagé ama alere mmyε mbaá aηkwole bií gébé gema. Aηkwolé bií bina ája ápwο gelome mesoó usaá uta (500). Gejamé né geluage bwó álu abe te fina yé elé abifó ntó ágbó me ⁷ Gébé eyigé fó alere ntó mmyε mbaá Jemsi ama alere ntó mbaá aηgbá bií ako.

⁸ Me ne nlú kwyakwya muú ayi ji alere mmyε eta wuú. Ndere áleré mmyε né eta wa mbο, me nlú eké maá ayi ábyené ji mbelepo. * ⁹ Me njóó mbο néndé né geluage aηgbá Jisοs me mpο yé muú fó. Nfuú yé muú ayi bós ákuú me nnó ηgbá Jisοs wó. Néndé nchyéé εchomele bós Εσωω εfwyale δόó. ¹⁰ Yémbο gétúgé galógáló ayi Εσωω abo áleré me, apyé me nlú gefógé muú ayi me nlú mbο fina. Ne galógáló yimbο áno mme detú wó néndé mpyε utós mpwós aηgbá Jisοs abifó ako. Utós bi mempyε mbο, epófó lé né utó ba, ηgba. Elé gétúgé galógáló wuú ne ji achyēge me utó mampyεge utós bina. ¹¹ Ndere elúmbο, yé εbe lé nnó me ne ngare enyú abyá melóméló yé elé aηgba Jisοs abifó ne agarege, εfwyale epó né mmu néndé

* **15:8** Elú wáwálé nnó: Né melu ηwe ewéna, Pól alerége bós ákaá nnó, ji apó fó né geluágé aηgbá abi Jisοs abo ajyaá gébége alú fa mme.

esé ako dégarege lé genó gemaá. Ne genó geji ne enyú défyéé matóó wyéé.

Elú wáwálé nnó Eṣṵwṵ apye nye bṵṵ abi ágboó akwilé né negbo

¹² Abya melóméló ayi esé dégarege enyú, alú nnó Eṣṵwṵ apye Kras akwilé né negbo. Ne mbṵgé esé déké dégarege enyú mbṵ, ulannó enyú abifṵ déjṵgé nnó bṵṵ abi ágboó ákwilege fṵ né negbo? ¹³ Mbṵgé ebe nnó bṵṵ abi ágboó ákwilege fṵ né negbo, ebyennó yé Kras ntó akwilé fṵ né negbo wṵ. ¹⁴ Ne mbṵgé ebe ntó nnó Ji ákwile né negbo wṵ, ebyennó abya melóméló ayi esé dégarege enyú alú détú ne yé metṵṵ ewé enyú défyéé ne Kras elú ntó détú. ¹⁵ Ne ebeé ntó nnó esé delú bṵ ntesé gebyṵ mbaá Eṣṵwṵ néndé esé dégarege bṵṵ nnó Eṣṵwṵ apye Kras akwilé né negbo. Yémbṵ, mbṵgé bṵṵ abi ágboó akwilege fṵ né negbo ebyennó Eṣṵwṵ apye fṵ Kras akwilé né negbo wṵ. ¹⁶ Ne mbṵgé bṵṵ abi agboó ákwilege nye fṵ né negbo, ebyennó yé ebelé Eṣṵwṵ apyeé fṵ Kras akwile né negbo wṵ. ¹⁷ Ne mbṵgé Eṣṵwṵ apye fṵ Kras akwilé né negbo wṵ, ebyennó metṵṵ ewé enyú défyéé ne Kras elú détú ne Eṣṵwṵ alu danjinte gabo nyú. ¹⁸ Ne ebeé ntó nnó bṵṵ abi áfyé matṵṵ ne Kras ne álé gbo, áno mme detú. ¹⁹ Ne mbṵgé esé déneré elé metṵṵ nnó Kras apógé nye esé wye le né genwáge se fa mme,

mmyké esé delú bṵṵ abi meshwe awese ájame ápwṵṵ ayi yéndémuú.

²⁰ Yémbṵ, Eṣṵwṵ apye Kras akwilé né negbo wáwálé. Né gégluágé bṵṵ abi agboó, Kras ne alú muú mbe ayi Eṣṵwṵ apyeé ji akwile né negbo, manlere nnó Eṣṵwṵ apyeé nye bṵṵ abi ágboó ákwilé né negbo. ²¹ Muú ama ne apye negbo nekpene fa mme, wymbṵ ntó ne muú ama apye nnó bṵṵ ákwilé né negbo. ²² Bṵṵ ágboó gétúgé álú upyáne Adam, wymbṵ ntó ne Eṣṵwṵ achyegé nye genwá eyi geké mbaá bṵṵ gétúgé áchomé mmye ne Kras. ²³ Yémbṵ unó bina uko upyé nye, yé eyigé ndé né eji gébé: Kras ne alú muú ayi abṵṵ mbe akwilé né negbo, ne gébégé ji akerege nye meso fa mme, bṵṵ abi áchome mmye ne ji ákwilé né negbo. ²⁴ Unó bina uko ukóge, mme abyéé nye, gébégé Kras ammyegé me apwṵgé unó uko ebi uwyaá uto fa mme ne ebi mfaánebuú. Ne aselé nye gefwa geko áchyéé mbaá Nte wuú Eṣṵwṵ. ²⁵ Nana Kras agbarege wye gefwa jí kpaá té ji ammye nye apwṵ bṵṵ máwámé bíi ako. ²⁶ Kwyakwya muú máwámé ayi áchṵṵ nye elé negbo. ²⁷ Wye ndere ásame né mmu ṛwe Eṣṵwṵ nnó, “Eṣṵwṵ afye unó uko né amu jí.” Ajṵgé nnó, “Afyé unó uko né amu jí”, elere gbṵgṵṵ nnó Eṣṵwṵ jimbṵṵ apṵfṵ né geluage “unó uko” ebi ji afyéé né amu jisṵṵ. ²⁸ Gébégé Eṣṵwṵ afyegé unó

uko né amu Kras, Ji Maá Εσωω, afye nyε ntó gemé jii né amu Εσωω muú abo afyεé unó uko né amu jii nnó Εσωω mbií ne ágbárege gefwa, muú ayicha áβεγέ sé εke Ji.

29 Mbogé boo abi ágboó ákwilé fó né negbo, ula bi áwyage boo manaá Εσωω gétúgέ bwó utene nnó? Mbogé boo abi ágboó ákwilé fó né negbo, chacha, abi áwyaá bwó manaá gétúgέ bwó áferé nnó? 30 Ne ulannó ne εsé défyεé gemége se ne εfwyale yéndégébé? 31 Anme ba, me ngéne manoó negbo yéndégébé. Genó eyi gepye menjoo mbo elé gempoge eyi nwyaa nnó utoo bi mpyeé eta nyú upye enyú décho mmye ne Ata sé Kras Jisos. 32 Gébége me nlú né gebage mewaá Εfesos boo áchye me gejamége εfwyale. Elú eké me mmye elé ne menya mewaá. Mbogé mferere ndere akwaá áferere, awa nsa ayi mboó né ummye bina alú εfó? Ne mbogé boo ákwilé fó né negbo, “Googe dényεgέ, dényúgέ εla gachyεé dégbo.”

33 Dékamege muú fó abwolé enyú. Déchoge gekagé nekε ne boo abi áwyaá gepo gebogebo, enyú ntó débεé nyε ne gepo gebogebo. † 34 Kerége né défóo nyú, dépyεgέ sé gabo. Ngεmbo nnó enyú abifo dékage fó Εσωω cháchá. Menjógé mbo nnó mpye mekpo unoo εgbaré enyú.

Gefogé menyammye ayi boo abi ákwilé né negbo áβεé ne ji

35 Muú fó ákage gií aké, “Εσωω apyεé mbo boo abi agboó ákwilé né negbo nnó? Ndé gefogé menyammye ayi εbwó ákwilege ne ji?” 36 Muú ayi agige gefoge nkwe yina alú genjekenégé muú. Dékaá fó nnó ápegé mbwe né mme áboo kpe mbe apwane ne achii wó? 37 Genó eyigé muú apene né mme, gebéé cha ne eyi gewene mé. Ékagé be mbeé nchi yélé mbeé mbwe ayicha. 38 Ne Εσωω achyεge yéndé mbeé mbwe gekwogé menyammye ndere ji akεlege. Ne yéndé mbeé mbwe awya gefogé menyammye wuu.

39 Unó bi uwyaa genwá ubeé fó ne gefoge menyammye gemaá. Akwaá áwya gefogé menyammye áwú bwó cha, menya áwú bwó cha, meshuú εwyaá gefoge menyammye awé bwó cha ne dénywone déwya gefoge menyammye áwé bwó cha.

40 Menyammye unó bi ulú né mfaánebuú álú ufóo ufóo ne ayi unó bi ulú fa mme alú ntó ufóo ufóo. Ulóo unó bi mfaánebuú ulú cha ne ulóo unó bi fa mme. 41 Nmeé εwyaá ebi gefoge ulóo cha, mfaá awya ebi gefogé ulóo cha, ambe ntó áwyaá eyigé bwó gefogé ulóo cha ne yéndé membe awya wye ebi gefogé ulóo cha.

42 Mbontó ne εβεé ne boo abi Εσωω ápyεé nyε bwó ákwilé né negbo. Anígé

† 15:33 Elú wáwálé nnó: Melu ηwe εwena etané né mmu ηwe Isaiah.

muú, menyammye wuú apwanege, ne gébége Ἐσωω apyεge ji akwilége né negbo menyammye yimbō apwanege sé té kwyakwya. ⁴³ Anígé ji alōme sé mampε ame wye ne apó fō ne uto. Yémbō, gébége Ἐσωω apyεge ji akwilége né negbo abεé melóméló ne uto. ⁴⁴ Anígé ji ndere genóge mme yina, yémbō gébége Ἐσωω apyεge ji akwilége né negbo abεé genó eyigé melu εwé Ἐσωω alu. Mbógé menyammye ayi mme yina alu, ebyennó ayi melu εwé Ἐσωω ntó alu. ⁴⁵ Elu wye ndere asame né mmu ηwe Ἐσωω nnó, “Ἐσωω akwye Adam muú mbe, achyεé ji genwá”; yémbō Adam ayi kwyakwya alú Mendoó εwé εchyεge genwá. Adam yina elé Kras. ⁴⁶ Gefoge menyammye ayi melu Ἐσωω fō wó εsé débōó mbe dewyaá wó, elé ayi mme yina. Ne ayi débe nye ne ji elé ayi melu Ἐσωω. ⁴⁷ Ἐσωω akwye Adam muú mbe ne usóó ne ayi kwyakwya atane né mfaánebuú. † ⁴⁸ Bóó mme meko álú wye eké muú mbe ayi Ἐσωω akwye ne usóó. Wyεmbō ntó ne bóó abi ájyεé mfaánebuú ábeé nye ne menyammye eké ayi muú ayi atané mfaánebuú. ⁴⁹ Nana menyammye sé alú wye eké ayi Adam muú ákwye ji ne usóó, ne bií umaá débeé nye eké Kras muú atane mfaánebuú.

⁵⁰ Anηme ba, ngarege enyú nnó gefoge menyammye

ayi εsé déwyaá mbō nana ákwane fō mambε né melu εwé Ἐσωω ágbarége gefwa ji wó. Ne genó eyi gegboó gekágé nyεé fō geteé genó eyi geláge gboó.

⁵¹ Gógé me ngare enyú genó eyigé enyú délá délu dankaa. Esé ako dégboó nye fō, Ἐσωω akworege nye εsé ako, achyεé εsé menyammye meke. ⁵² Gébége áfōmege mbá Ἐσωω, Ἐσωω akworege nye εsé mbélépo, gemεge nnó muú ábyō ame ánéné. Afōmege mbá yimbō bóó echomele Ἐσωω abi ágboó ákwilége nye né negbo, ne εbwó ámágé gboó sé. Gébé eyigémbō ne εsé ako dékworege. ⁵³ Ne menyammye sé ayi áchóge ábó mankwore ála ayi álá chóge ne menyammye ayi ágboó ábó mankwóre ála ayi álá gboó. ⁵⁴ Ne gébége menyammye se yina ayi áchóge, álagé ayi álá chóge fō, ne menyammye sé yina ayi ágboó álagé ayi álá ágboó sé: genó eyigé asame né mmu ηwe Ἐσωω gebεé wáwálé ndere asame nnó, “Ἐσωω apwō negbo, utoó negbo ubyεé.”

⁵⁵ “Wóó oh negbo, uto bye ebi owáne bóó ulε? Wóó oh negbo uto ebi wō apye bóó awuú ubalé ulε?”

⁵⁶ Negbo newáne εsé gétúgé gabo ayi εsé dépyεé. Ne elé mabe ayi Ἐσωω achyεé ne ápyεé εsé dékaá genó eyigé gabo yimbō alu, ne gabo afwánege εsé. ⁵⁷ Yémbō

† 15:47 Elú wáwálé nnó: Adam ayi ájógé mbō elé Jisōs.

matame mabe ne εσωω muú achyεgέ εσε uto nnó démmyε dépwω gabo ne negbo gétúgέ défyεé matóω ne Ata Jisωs Kras.

⁵⁸ Ndere elúmbω, aηme ba ténege ne εshyε, dékamege genóge fώ genyίge enyú matóω, pyεge wyε utóω Ata ne matóω nyú mako néndé dékaá nnó utóω bi dépyεé né mabo ata únómé fώ mme detú.

16

Echyε ewé áchyεge mampoo echomele bώω Kras né Jerosale

¹ Góge meshuú enyú meko né mechω ηka eyi enyú déchwóω mampoo bώω εσωω né gebage mewaá Judiya. Me nkelege nnó enyú ntó dépyε wyε ndere me mbó ngaré echomele bώω Kras né meló Galasiya nnó apyε. ² Yéndé bíí uwyaá, yéndemuú nyú afere ekéke ηka né eyi ji áwyaá, ákwyεé ábelé chánchá, ékágé gébégé menchwóge ne bώω ammyεge manchwóge unó. ³ Ne gébégé menchwóge nsame nyε ηwe nchyεé ne bώω abi enyú déjyaá nnó ákpa echyε nyú ájyε ne ewú né Jerosale. ⁴ Ne mbógé elω nnó mentó njyεé, ebwó ákwóle me déjyέ ulua.

Pól aso mala neke

⁵ Ne menké nchwó gé enyú, nkogé né gebagé mewaá Masedonia, néndé mbele uméé ba nnó nkóge kpe ewúmbω ne nkwóne eta nyú. ⁶ Nchwóge mbelege nyε mboó ndω ne enyú ndáfo nshwóne yina abyεé nyε me ewúmbω nnó enyú dépoó

me, njyεé mbaá ayi nkelege manjyεé. ⁷ Nkelege fώ nnó me nchwóge mangé enyú nkoóge tenétené. Mbelé uméé nnó Ata akamege nchwóge mbelé mboó ndω ne enyú.

⁸ Ndere elúmbω, mbelege fa né Efesωs kpaá te gébé eyigé ányεé epaá ewé Pentikos ebáné me. ⁹ Néndé Ata anene me meti fuú nnó mpyε gekpekpegé utóω fana. Yémbω gejamégé bώω mawame amuame mamgbe me meti.

¹⁰ Mbógé Timōti achwóge bane enyú, sége ji chánéné ékágé ji abε ne εfω né metóω metóω nyú, néndé ji ntó apyε utóω εσωω wyε ndere me. ¹¹ Ndere elúmbω, ékágé muú fώ abya ji, poóge ji ake chánéné, áchwó age me néndé ame aya alú meti mangε ji ne aηme abifó.

¹² Egbe ewé Apolos nkpea ji ndōndō ne ndō nnó akε ne aηme abifó achwó age enyú, yémbω elú eké ekwane fώ ji manchwó nana wó. Agége meti achwóω nyε.

Kwyakwya mejóω

¹³ Bége ame mekpo fuú, tenege ne εshyε né unó Kras εbi enyú dékame ne ubi. Yéndégenó eyigé enyú dépyεé, fyεge wyε metóω ne Kras, défóge yé genó, ne tenegege ne εshyε. ¹⁴ Ne yéndégeno eyigé depyεé, bógé gejeé né mmu matóω nyú.

¹⁵ Ne aηme ba, dékaá nnó gébégé me ngare mekomejóω né Akaya, Stefanas ne bώω abi alu né gepú jíi ne abóω mbε afyεé metóω ne Kras

ne achyεέ ntó gemé gebwɔ
geko mampoógé bɔ́ Ɛsɔwɔ.

¹⁶ Ne nchyege enyú majyεé
nnó déwúgέ ne ufɔ́ bɔ́
bina, dépyεέ utɔ́ ne ebwɔ
ne yéndémuú ayi apyεέ utɔ́
ndere ebwɔ apyεé.

¹⁷ Metɔ́ ɛgɔ́ mme gétúgέ
Stefanas ebwɔ ne Fɔtunatos
ne Akaikos áchwɔ́ fa. Ebwɔ
ápoó me wyε ndere mbɔgέ
enyú débɔ débε fa dépoge me.

¹⁸ Ebwɔ áfyε me eshyε wyε
ndere áfyεé enyú ntó eshyε.
Chyεgέ enógέ mbaá ufɔ́ bɔ́
bina.

¹⁹ Machomele bɔ́ Kras ayi
álú né gebage mewaá Ɛsya
álɔ́ enyú matame. Akwila ne
Priska chónchó ne εchomele
bɔ́ Kras ɛwé elú né gepúgέ
bwɔ aké me ntame enyú bɔ́
Ata chanéné. ²⁰ Aημε bi álú
wéna ako álɔ́ enyú matame.
Yéndémuú nyú átame nte,
atyaá ji.

²¹ Me Pɔl ne nsame matame
mina ne ebwɔ wa me mbɔ́.

²² Mbɔgέ muú abɔ́ fɔ́ gejeé
ne Ata Jisɔs Kras, ube ube ne
ji. Nnεnemmyε nnó Ata se
Jisɔs Kras achwɔ́ wáwá.

²³ Nnεnemmyε nnó Ata
Jisɔs alere enyú galógáló.

²⁴ Me mbɔ́ gejeé ne enyú
ako néndé ɛsé ako décho
mmyε ne Kras Jisɔs. Amεn.

**ŊWE ayi agbeé ŊWE
εpeá εyi Pól ásamé
mbaá εchomele bɔ́ɔ
Kras né
Kōrent**

Pól atamege Εσωω ne anenemmye gétúgέ εchomele bɔ́ɔ Jisɔs né Kōrent

1 Me Pól muú Εσωω ajyaa nnó mbe ŋgbá Kras Jisɔs ndere ji akelege, ne nsamé ŊWE yina. Esé ne meŋme sé Timoti délɔ́ɔ enyú matame. Ntómé ŊWE yina eta nyú εchomelé bɔ́ɔ Jisɔs né melɔ́ Kōrent ne bɔ́ɔ Εσωω ako abi álú né gebagé mewaá Akaya. 2 Nnenemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata Jisɔs Kras álérégέ enyú galógáló ne ápye enyú débε nesɔ ne ate.

Εσωω afyéé bɔ́ɔ metɔ́ɔ né mati mako áyi ágene εfwyale

3 Détamégé Εσωω muú alu Εσωω ne nte Ata sé Jisɔs Kras. Ji alú nte ayi ágené bɔ́ɔ meshwe, ne Εσωω muú afyéé bɔ́ɔ metɔ́ɔ matimati. 4 Ji afyéé esé metɔ́ɔ né yéndé εfwyale ewé esé dégene nnó esé ntó dékaá ndere défyéé bɔ́ɔ abi ágené εfwyale metɔ́ɔ. Déké défyéé ebwɔ́ metɔ́ɔ, défyégé ebwɔ́ metɔ́ɔ wye ndere Εσωω afyéé esé. 5 Wye ndere esé dégené εfwyale dɔ́ɔ gétúgέ déchome mmye ne Kras, mbɔ́ntó ne Εσωω afyéé esé metɔ́ɔ gbene gétúgέ déchome mmye ne Kras. 6 Ndere elúmbɔ́, mbɔ́gέ esé déké dégené εfwyale, elú lé nnó

Εσωω afyéé lé enyú metɔ́ɔ ne nnó aferé enyú né εfwyale gabo. Ne mbɔ́gέ Εσωω afyéé esé metɔ́ɔ elú lé nnó esé ntó défyégé enyú metɔ́ɔ ne nnó enyú debɔ́ eshye dékógé metɔ́ɔ dégene gefógé εfwyale ewé esé dégené. 7 Metɔ́ɔ ewé esé déneré ne enyú enyigé fɔ́ néndé dékaá nnó ndere enyú dégené εfwyale ne esé chóncho, Εσωω afyéé nye ntó enyú metɔ́ɔ wye ndere áfyéé esé.

8 Anme sé, dékelegé enyú dékaá gefógé εfwyale ewé esé dégené né gebagé mewaá Εsya. Esé dékpe né εfwyale ewé epwɔ́ esé mamkpa ne epye esé debɔ́ defere metɔ́ɔ nnó débεé sé abε. 9 Εbɔ́ elú wye eké lé mpa ne asɔ́ nnó ábɔ́ manwa esé. Yémbɔ́ ewena epye nnó ekágé esé déliígé mmye ne gemεge sé ambɔ́ɔ, déligé elé mmye ne Εσωω muú apye bɔ́ɔ ákwilegέ né negbo. 10 Ji aferé esé né manoó negbo. Ji aferege nye wye esé né εfwyale. Ne esé déneré metɔ́ɔ ne ji nnó aferege nye wye esé né εfwyale ferege. 11 Enyú ntó pógé dénénemmye gétúgέ sé. Dépyégé mbɔ́, gejamégé bɔ́ɔ ánené nye mmye gétúgέ esé ne Εσωω awuú nye mmyemenene eyi mbɔ́ aleré esé galógáló ne gejamégé bɔ́ɔ átamege nye ji gétúgέ galógáló ayi ji áleré esé.

Ula bi Pól ákwɔ́re ndɔ́ neke níl alá ma jyε sé né Kōrent wɔ́

12 Genó eyigé esé dedoó ebwɔ́ ewɔ́me gelú nnó, matɔ́ɔ sé ágarege esé nnó délú

pópó né yéndégenó eyigé esé dépyeé fa mme, chacha gébégé délú ne enyú, ne déjógé wye wáwálé. Esé délií fó mmye né dénгарé ákwaá wó, délií lé mmye né utó bi utanegé né galógáló ayi Esowó álerege esé. ¹³ Genó eyigé esé désame né eta enyú élé genó eyi gelú esé metóó débií genó wó. Yé élé enyú dela dékaá gefoge bóó abi esé délú chanéné wó, esé déneré metóó nnó bií uma enyú dékágé nye esé chánéné. ¹⁴ Ne né bií bi Ata sé Jisós Kras achwóó, dedoo nye ebwó ewomé gétúgé sé wye ndere esé ntó dedoo nye ebwó ewome gétúgé nyú.

¹⁵ Ndere nwyá umé bina né metóó, me mbó nshuú me nnó nchwóó nge enyú, nnó enyú debó mejé magbe apea. ¹⁶ Me mbó nshuú mangé enyú gébégé nké jyéé Masedonia ne gébégé me nké nkeregé meso nnó enyú dépoó me nyje né gebágé mewaa Judiya. ¹⁷ Ndere me nshuú mbó nla chwóó sé wó, nnó me mbó ndoo mbó lé manaá ndoo maweé? Waá nnó me nlú mbó élé éké muú mme, muú ákamege “Eeh! Eeh” ne “Ngba! Ngba” gébé gemaá? ¹⁸ Te mbaá Esowó agarege wáwálé mekomejóó ayi esé dégaré enyú ápó nya fó “Eeh ne ngba.” ¹⁹ Jisós Kras Maá Esowó muú Silas, Timoti ne me dégaré enyú abya wuú ápó fó muú ayi ajógé eeh ne ngba gébé gemaá. Ji alú lé “Eeh” ayi Esowó. ²⁰ Jisós ne alu muú ayi alerége nnó Esowó

akame nnó, “Eeh” né mbaá yéndégenó eyi ji anyémeno. Ge ula bi esé déjógé nnó, “Amen” né mabó Jisós ne déchyege ngó mbaá Esowó mbó. ²¹ Esowó Jimbóó ne apye esé ne enyú chóncho détené ne eshye ndere déchome mmye ne Kras. Ji ne afyéé esé nnó debe bóó bií, ²² ndere afyéé esé Mendoó Ukpea né matóó nkane gelo jíí. Mendoó wuú ewémbó elerége nnó esé désele nye unó bi Esowó achyege bóó bií.

²³ Me nkuú Esowó ndere nte sé wa, nnó genó eyigé me njógé gelú wáwálé. Ula bi me nla mma kere sé ewú mbó né Kōrent wó úlú nnó ékágé metóó usóó wa epye enyú débó efwyale. ²⁴ Esé démmye fó nnó déma degaré enyú genó eyigé débó mamfyé metóó wye, néndé enyú détene me ne eshye né genó eyigé défyéé metóó wye. Esé dékelege lé nnó décho mbwa ne enyú dépyege utóó ulua nnó enyú débé ne nechóchó.

2

¹ Getú eyigémbó, ne me mkpe jóó nnó mmagé keré sé eta nyú néndé nchwógé mpyeé nye enyú déla ne mesome. ² Me pyegé matóó ásógé enyú, ndé bóó cha abéé abi ápye metóó egóó me? Wye lé enyú abi mpye déla ne mesome ne débéé. ³ Ge ula bi me nsame gefógé nwe yimbó eta nyú mbó nnó ékágé nchwógé ewú, bóó abi álu mampye nnó metóó egógé me, ápye metóó esógé lé me sóó. Ne nkaá chánéné nnó metóó éké egóó

me εγὼ ntó enyú ako. ⁴ Nsa enyú η̄we yina ne ubalé ne mesome né metṵ́ ne manse né ame. Ula bi me nsame ji upó fṵ́ nnó mpye matṵ́ asṵ́ enyú, úlú élé nnó mpye enyú dékaá gejamégé gejeé eyigé me mbṵ́ ne enyú.

Men̄me ayi ápye gabo débṵ́ manjiī ji nte

⁵ Mbṵ́gé muú fṵ́ né geluage nyú achwṵ́ ne efwyale, apye fṵ́ me nwú ubalé ndere enyú ako déwuú wṵ́. Me njṵ́gé mbṵ́ ékágé ebe nnó me mma jṵ́ εwu dṵ́ wṵ́. ⁶ Ndó ayi enyú gejame déshulé muú yimbṵ́ akwané. ⁷ Ndere elúmbṵ́, jigénté gyeé ayi ji apyeé, défyε ji metṵ́ nnó ékágé ji ála meshwεmeshwε abṵ́ gepwa. ⁸ Ne nnεne enyú mmye nnó dema délere ji nnó délu gboṵ́ wyε ne ji. ⁹ Ula bi me nsame enyú η̄we yimbṵ́ úlú nnó mfwṵ́ré enyú mbṵ́gé dépye yéndégenó eyigé me ngaré enyú nnó dépye. ¹⁰ Yéndémuú ayi enyú déjigénte gye ayi ji apye, me ntó njigé ji nte. Me njigénte gabo muú chacha mbṵ́gé mechṵ́ ebeḡé nnó me njiī ji nté né galógálṵ́ nyú. Ne mpye mbṵ́ né mbe ushu Kras, ¹¹ nnó ékágé danchṵ́meló abṵ́ esé déndó néndé dékaá me nkyaá ayi alu ji metṵ́.

Utṵ́ Kras ebi esé dépye ulú eké gebe gelógélṵ́ né eta Esṵ́wṵ́

¹² Gébéḡé me nkwṵ́né né melṵ́ Truus, Ata apye me nḡε meti mangaré abya melómélṵ́ Kras. ¹³ Yémbṵ́ metṵ́ wa εchyéé me efwyale néndé mengε fṵ́ men̄me sé Titṵ́s wyε

wṵ́. Ndere elúmbṵ́, nlya kpe εbwṵ́ nfε né melṵ́ Masedonia.

¹⁴ Yémbṵ́ matame mabe ne Esṵ́wṵ́. Ji ammye apwṵ́ ne ase esé bṵ́ denṵ́ bií dékéne déjye ne ji gétúḡé déchome mmye ne Kras. Ji aselé esé apye bṵ́ ákage dépṵ́ré Kras né yéndé mbaá ayi déjyeé ne depṵ́ εtiré mbṵ́ désanege déjyeé eké gebe gelógélṵ́. ¹⁵ Geḡwáḡe esé gelú eké gebéḡé elu ewé áṵṵ́ né mewε Kras achyεḡé mbaá Esṵ́wṵ́. Bṵ́ abi Esṵ́wṵ́ áwené geméḡe bwṵ́ áwuú geji cha ne abi ánome mme detú áwuú geji cha. ¹⁶ Né mbaá bṵ́ abi ánome mme detú esé delú eta bwṵ́ eké geboboge gebe eyi gechwṵ́ ne negboṵ́. Né mbaá bṵ́ abi Esṵ́wṵ́ awené gemεḡe bwṵ́ delú eta bwṵ́ eké gebe gelógélṵ́ eyi gechwṵ́ ne geḡwá. Ndere elúmbṵ́, ndé muú akwane mampye gefṵ́ḡé utṵ́ bina? ¹⁷ Esé depṵ́ fṵ́ bṵ́ abi áḡbarege meko mejṵ́ Esṵ́wṵ́ byabya eké genó gesé ndere bṵ́ abifṵ́ ápyeé. Yémbṵ́ gétúḡé Esṵ́wṵ́ atṵ́me esé, esé déḡareḡe ji ne matṵ́ sé mmu pópó né mbe ushu wuú ndere baá utṵ́ Kras. Esṵ́wṵ́ alu ntesε esé.

3

Menomenyeé meke epwṵ́ ewé gekwene

¹ Nnó esé démagé lṵ́ mbṵ́ élé mamfεḡe gemεḡé sé? Waá nnó esé dékeleḡe nnó muú fṵ́ asá η̄we ayi afεḡe esé atṵ́ eta nyú, yé ayi nnó enyú désa défεḡé esé ndere bṵ́ ne ate ánlere abifṵ́ ápyeé? ² Ngba, enyú ambṵ́ delú eké bṵ́ η̄we abi áfεḡé esé. Geḡwáḡe nyú

gelú eké bɔ ηwe abi asamé né mmu matɔ́ se, yéndemuú ákagé kú abi akaá utɔ́ ulúúl bɔ esé dépyeé. ³ Enyú délere nnó delú eké ηwe ayi Kras asamé atɔme esé déchwɔ́ ne ji. Asá fɔ ηwe yina ne genɔ́gé ηwe wɔ́, ásá lé ne Mendoó Eɔwɔ́ muú alú mebe. Asá fɔ ji né ubaré mataá wɔ́, ásá lé né mmu matɔ́ akwaá.

⁴ Esé dékage jɔ́ unó bina ndere déneré metɔ́ ne Eɔwɔ́ gétúgé genó eyigé Kras apye. ⁵ Epófɔ́ nnó esé dékwané mampye genó fɔ né mmyemmye sé, elé Eɔwɔ́ ne apye esé dékwanege mampyeé yéndégenó. ⁶ Ji ne apye esé dékwane mambe baá utɔ́ bíí né menomenyeé meke. Menomenyeé ewéna epófɔ́ ebe ewé ásamé, elú lé Mendoó Eɔwɔ́. Ebe ewémbo etené bɔ́ né negbó, yémbo Mendoó echyege bɔ́ genwá.

⁷ Ne mbɔ́gé nnó utɔ́ ebe Mosis ewé ásame né ubare mataa, ewú ewé eténe bɔ́ né negbo, echwɔ́ ne genjɔ́ eyi gepyeé bɔ́ Isreli alá kágé pe fɔ Mosis né ushu chó gétúgé ushu bíí ugenege dɔ́ yé elé genjɔ́ eyigé gegboó gelú gejyeé, ⁸ nnó utɔ́ Mendoó Eɔwɔ́ muú achwɔ́ ne genwá uchwɔ́ nye fɔ ne genjɔ́ eyi gepwɔ́ eyina? ⁹ Mbɔ́gé nnó utɔ́ ebe ewéna ewé etené bɔ́ né negbó, ewyá gefɔ́gé genjɔ́ eyina, ferege ndere genjɔ́ eyigé utɔ́ Mendoó Eɔwɔ́ muú apyeé nnó debe cho né mbe ushu wuú gebeé. ¹⁰ Wáwálé né mechɔ́ ewéna alú nnó, genó eyi gebo gewyaá genjɔ́ mbe mbe gepɔ́

sé ne genjɔ́ chacha néndé genjɔ́ geké eyi gechwɔ́ gégené gé gepwɔ́ geji. ¹¹ Ne mbɔ́gé genó eyigé nya gebo gegboó gelú gewyaá genjɔ́, ebyennó eyi gela te etém gewyaá genjɔ́ gepwɔ́.

¹² Te mbaá esé débelé uméé chánéné nnó mbɔ́ ne elu, esé depyeé unó ne metɔ́ mende.

¹³ Esé debɔ́ fɔ mampye eke Mosis muú akwere ushu bíí nnó ekage bɔ́ Isreli age ndere genjɔ́ eyigémbo gegboó gelú. ¹⁴ Yémbo matɔ́ bɔ́ bimbo alu wyéé sésélé akaá ye genó wɔ́. Mbɔ́ ne alu kpaá te fina. Ye akúgé gekwenege meno menyee ákágé fɔ ula. Elú eké genó eyimbo gelú ebwɔ́ né matɔ́ kwekwere. Genó eyi gekágé pye nnó afere ebwɔ́ genó eyina né metɔ́, elé mbɔ́gé ebwɔ́ afyege metɔ́ ne Kras.

¹⁵ Wáwálé alú nnó, te fina elú eké genó eyigémbo gelú ebwɔ́ né matɔ́ kwekwere néndé yé akú ebe Mosis ebwɔ́ ákágé fɔ ula. ¹⁶ Yémbo, muu akwɔ́regé metɔ́ akwɔ́legé Ata, Eɔwɔ́ aferege genó eyi gekwere mbɔ́ ji ushu.

¹⁷ Nana Ata ayi me njó gé mbɔ́ akene ne Mendoó Eɔwɔ́ ne apyeé unó bina. Ne yéndé mbaá ayi Mendoó Ata ebe, epye bɔ́ alá mmyemmye bwɔ́ genó gefɔ́ gewele sé ebwɔ́. ¹⁸ Ne esé abi genó gefɔ́ gela gekwere esé matɔ́ wɔ́, dégene genjɔ́gé Ata eyi gegenege ese mmye eke ηmæe nnó dékwɔ́rege wyé kwɔ́rege debe eke ji. Ndere dékwɔ́rege dégenege wyé genege, elé Ata

muú akene ne Mendoó Ukpea ne apyéé nnó ebe mbò.

4

Unó mabò né mmu ujemesé

¹ Tε mbaá Eσωωó né galógáló wuú, achyéé esé utóó bina nnó dépye, ese depò fò ne gepwyaá mampye ubi. ² Esé délyaa depòré défyá ne unó bi uchwóó ne mekpo unóó. Esé débwólégé fò bóó, ne débwólégé fò amu ne mekomejóó Eσωωó. Esé dégaregé lé bóó wáwálé ayi atome ne Eσωωó né gefóó eyi yéndemuuú agene nnó esé dégarege wáwálé né mbe ushu Eσωωó ne bóó abi agaregé wáwálé akaá nnó mbò ne elú. ³ Ye mbògé abya melóméló ayi esé dégarege alú lé bibií, ebyennó alú lé bibií mbaá bóó abi ánome né mme detu. ⁴ Danchómeló muú alu Eσωωó bóó mme, aníí me ame bóó abi álá fyéé metóó ne Kras wó. Ndere elúmbò, ebwó ákágé gé fò ndere genjgbò eyi getanege né abya melóméló gegenege. Ebwó ákágé fò ula abya melóméló yimbò ayi atome ne ηgò Kras. Ji Kras alu mekpreé Eσωωó. ⁵ Néndé ndere dégarege abya melóméló déselé fò ji nnó dépye bóó áge esé, dégarege ji nnó bóó áse Jisós Kras nnó ji alu Ata. Ne esé ambóó delú lé baá utóó nyú gétúgé Jisós. ⁶ Eσωωó muú ajóó nnó, “Genjgbò gegene né mmu gemua,” ji apye genjgbò jíí gegene né mmu matóó sé mampye esé dékaá genjgbógé.

Eσωωó eyi gegenege né ushu Jisós Kras.

⁷ Ndere Eσωωó apye esé dékaá mbò esé delú lé eké ujeé meseé ebi áfyéé genóge mabò né mmu. Mechò ewéna elúmbò, manlere nnó utó bi upwóó amu, ebi esé déwyaá utane lé né mbaá Eσωωó epófó eta esé ambóó. ⁸ Efwyale efinegé esé matimati yémbò dégbege wyε gejulé. Gébé eyigé fò dékwene tametame yémbò délyage fò utóó sé. ⁹ Bóó ámmye amu ne esé yémbò Eσωωó alyagé fò esé shushuú. Atulege esé yémbò ákágé chò fò genwáge esé. ¹⁰ Efwyale ewé esé dégene mbò yéndégébé, elú wyε eké negbo né Jisós ne esé dékpane mbò né menyammye sé dékene. Epyembò nnó bóó ágene nnó genwáge Jisós gelú né menyammye sé. ¹¹ Né genwágé sé geko fa mme, delu wyε né mmu Efwyale ewé echwóó ne negbo gétúgé dékwólégé Jisós Kras. Epyembò nnó bóó ágene genwágé Jisós né menyammye sé ayi álá abeé fò te kwyakwya. ¹² Ewéna eléré nnó, esé dékame negbo nnó enyú debo genwá eyi gélágé byé.

¹³ Muú fò ájóó né ηwe Eσωωó aké, “Me mfyε metóó ne Eσωωó gétú eyigémbò ne njóó.” Esé ntó delu mendoó ema ne ji, ewé epye esé défyéé metóó ne Eσωωó getú eyigémbò ne déjóó. ¹⁴ Esé dékaá nnó Eσωωó muú apye Jisós Kras akwilé né negbo, apye nye ntó esé dékwilé né negbo chónchó ne

Jis̄os, ase esé chónchó ne enyú déchwā détene né mbe ushu wuú jimbóó. ¹⁵ Efwyale ewéna meko elú lé né galógáló nyú. Ndere elúmbó, Esowó alerege nye galógáló wuú mbaá bóó gejamé gejamé. Ewémbó epye nye ebwó atamege ji, ne ji abóó nye ngó.

Esé dépwáá f̄ó néndé défyéé wye metóó ne Esowó

¹⁶ Ndere unó bina ulú mbó, esé débéé f̄ó ne gepwa. Ye élé menyammye esé akwóó ajyéé, Esowó achyegé mandoó sé utó yéndé bií. ¹⁷ Efwyale ewé esé dégene mbó nana elú lé gachyéé ne ebelege ye, yémbó echwóó lé esé ne gekpekpege ngó ayi apwóó amu ne abéé te kwyakwya. ¹⁸ Esé défyéé f̄ó ame né unó bi dégene, défyé lé ame né unó bi dela dékágé gé ubi. Ula ulú nnó unó bi esé dégené ubéé lé né mboó gébé. Yémbó ebi esé délá dégené ubi ne ubéé te kwyakwya.

5

Menyammye meke asele nye melu ayi gekwene

¹ Menyammye sé fa mme alú eké maá geto ayi déjwolege wyéé. Dékaá nnó mbógé amugé maá gepú yina, Esowó achyegé esé ayicha né mfaánebuú déjwólé wyéé. Akwaá f̄ó wó átenege ji wó, élé Esowó jimbóó ne átenege ne gebéé wyéé te kwyakwya. ² Esé déshwaá meshwa né genwágé sé yina nana, ne déshyage nnó Esowó afye esé menyammye sé ayi meke ayi atanegé né mfaánebuú

ndere afyéé muú ndeé meke. ³ Gétúgé nnó yé dégbo lé gboó afyegé esé menyammye yimbo ayi mfaánebuú, esé débéé f̄ó gejogéné. ⁴ Ndere esé delú né menyammye yina ayi alu eké maá geto, déshwaá meshwa gétúgé déwuú ubale, deshwaá f̄ó nnó dékelege mangbo. Dékelege élé nnó Esowó achyéé esé menyammye ayi abéé te kwyakwya nnó áse mélú ayi ágboó. ⁵ Esowó jimbóó ne akpome esé mmye né mechó ewéna, ne achyéé esé Mendoó Ukpea ndere genó eyigé ji áchoó utó né mbaá genó eyi gechwóó.

⁶ Ndere elúmbó, esé dékaá wáwálé nnó Esowó achyegé nye esé menyammye ayi meke, néndé te mbaá esé delú mebe né menya sé yina, neke neshya esé dóó mambe né mbe ushu Ata. ⁷ Ndere esé delú fa mme, delú mamfyege metóó ne ji, epófó mangene ji ne ame. ⁸ Esé débóó eshye né metóó ne dékelege nnó délyaa menyammye yina, déjye né melo sé débé ewú ne Ata Jis̄os. ⁹ Ndere elúmbó, yé delú né menyammye yina, yé ayi né, esé demuame lé nnó dépye metóó egogé ji. ¹⁰ Néndé esé ako debó mantene unó mpa né mbe ushu Kras. Ji ajwolege nye né geluogé mpa, asó mpa yéndémuú. Ne yéndémuú abóó nye nsa né galógáló yé gabogabo ayi apyéé gébége ji alú né menyammye yina fa mme.

Kras apye bóó akerege né nesó ne Esowó

¹¹ Tε mbaá esé dékaá nnó Ata ne alú muú ayi esé débóó mamfógé, dékpeage bóó mbo nnó ákame ne abya melómélás Kras. Esowó akaá ufóó bóó abi esé delú ne mbelé uméé nnó yé enyú ntó dékaá chánéné né mmu matóó nyú. ¹² Esé démmye fó nnó déma défēge gemē gese eta nyú. Demmye élé nnó enyú debē ne ula bi dékágé dógé ebwó ewome gétúgé sé, nnó enyú débē ne meko manshuú mbaá bóó abi ábwēgé mmye gétúgé dékpakpa atē bó epófó gétúgé awyaá gepó gelóglól. ¹³ Elú eké enyú défērege nnó mekpo epó esé chánéné. Yé makpo ápó esé chánéné, elú lé gétúgé dékēlege nnó dépye Esowó abó ηγó. Yé makpo alu esé chánéné elú lé né galógáló nyú. ¹⁴ Gejeé eyigé Kras abóó ne esé ne getene esé dépyeé yéndégenó, néndé esé dékaá nnó ji agbo gétúgé bóó ako. Ndere elúmbó, esé ako dégbo chóncho ne ji. ¹⁵ Kras agbo gétúgé bóó ako nnó bóó abó genwá eyigé ji achyēge, ábēgé fó abē mampyēgé élé unó bi ugóó ebwó metóó, ápyēge lé unó bi ugóó ji metóó. Ji ne agboó ne akwilé né negbó gétúgé bwó.

¹⁶ Ndere elúmbó, eló nana ejyēgé mbē esé dépele sé bóó né mashu ndere bóó mme ápyeé. Mbó ne dépele nya Kras ne nana dépelé sé ji mbó. ¹⁷ Ewéna etene nnó muú achogé mmye ne Kras, alaá muú mekē. Genwá eyi gekwene gekoó mē, gēge yé eyi gekē gechwó. ¹⁸ Unó bina

uko élé Esowó ne apyēé ubi. Ji muú apyēé esé dékeré né nesó ne ji gétúgé genó eyi Kras apyēé, ne achyēé esé utóó bi dépyeé bóó akerege né nesó ne Esowó. ¹⁹ Mekomejóó ayi esé dégarege alú nnó, Esowó ake ne Kras apyēé bóó áge meti ákere né nesó ne ji. Ji ágbáregé sé ebwó nnó alú gyēé né gabo ayi ebwó ápyeé. Elé mekomejóó yina ne ji afyēé esé né amu nnó dégaregé bóó ndere ji apyēé bóó ákerege né nesó ne ji.

²⁰ Getú eyigémbó ne esé delú bóó dentoó Kras. Ne esé dekpeage enyú né unó bina wye ndere Esowó jimboó abó ajóge ne enyú. Ne dékpane enyú geka gétúgé Kras nnó dékeré né nesó ne Esowó. ²¹ Gétúgé esé, Esowó apyē Kras muú ayi alá pyeé yé gabo wó ala muú mebo nnó esé dékē ne ji, débē cho né mbē ushu Esowó wye ndere ji Esowó alú.

6

Pól agaré efwyale ewé ji ágene ndere apyēé utóó Esowó

¹ Ne ndere atē bóó abi apyē utóó chónchó ne Esowó, esé dekpeagé enyú nnó ékágé dépye genó eyi gepyēé galógáló ayi Esowó aleregé enyú ano mme detú. ² Esowó ajóó nya wye ndere ásamé né mmu ηwe wuú nnó “Bíí bi me nlú manleré enyú galógáló ukwónégé, me nwú mmyemenene nyú, bíí bi me nlú mawené gemége nyú ukwónégé, mpoó enyú.” Wúgé, gébé eyigé Esowó aleregé bóó galógáló gekwóne.

Wúgέ nana elé gέbé eyigέ
Εσωω awenege gemέge βοό.

³ Εsé dépyεέ fό genό eyi
gegbεέ muú fό meti manchwό
mbaá Εσωω nnό ékágé genό
fό gebe gyεέ né utόó bi esé
dépyε. ⁴ Yέmbω yéndégenό
eyi gepyεέ eta sé, esé délerege
wye nnό delú baá utόó Εσωω.
Dekoge metόó né ubale ebi
déwuú, degene efwyale ufόó
ufόó, unό ulii esé mange, ne
gέbé eyigέ fό efwyale ebanege
esé. ⁵ Atulé esé, áfyε esé denό,
áchwόó esé ne mammyε,
dépyεέ matόó ami mapwόó
eshye esé, débεlege mpe,
débεlege mesa, yέmbω dékoge
wyeé metόó. ⁶ Débélé genwáge
sé pópό, dékágé deporé Εσωω
chánéné, dékoge metόó,
déleregé βοό galógáló, Men-
doó Ukpea egbeé esé mmyε
ne délerege βοό gejeé wáwálé.
⁷ Εsé dégaregé βοό genό eyi
gelú wáwálé, dépyε unό né
utό bi Εσωω achyεgέ esé. Unό
bi esé dépyε cho né mbε ushu
Εσωω ulú eké unό ummyε
ebi esé déselé dénmeé umyε
ne ebi dégbεé menyammyε sé
né deporé Εσωω. ⁸ Εsé dépyεέ
wye utόó Εσωω yé elé βοό abifo
anógé esé, abifo ábyaá esé.
Boó abifo áfyεge esé, abifo achόó
esé mabω. Boó abifo ájógé
nnό esé délú βοό gebyo yέmbω
esé dégaregé wye wáwálé.
⁹ Boó abifo ájógé áké esé délú
kpe bo wáá yέmbω βοό ákaá
esé yéndé mbaá. Dekoge
né manoó negbo yέmbω
delú wyeé abε. Achyεgέ esé
efwyale yέmbω áwa fό esé
wό. ¹⁰ Yé elé βοό ápyε nnό esé

debe ne mesome, delu wyεέ
ne nechόchό yéndégébé, elú
eké delú mbya yέmbω dépyεέ
gejamégé βοό abόó gefwa.
Elú eké depo yé ne genό gefo
yέmbω dewyaá unό uko.

¹¹ Anme ba βοό Kōrent, esé
dégaré enyú yéndégenό eyi
gelú esé né unε. Εsé denene
matόó se fuú eta nyú. ¹² Εsé
fό wό délyaá manleré enyú
gejeé wό, elé enyú ne délyaá
manleré esé gejeé. ¹³ Me
njógé ne enyú nana ndere baá
ba. Nenege matόó nyú eta sé
ndere esé ntό dénené ne eta
enyú.

*Dékege fό gekage neke
gemaá ne βοό abi alá fyεé metόó
ne Kras wό*

¹⁴ Dékege fό geka neke
gemaá ne βοό abi alá áfyεέ
metόó ne Kras wό. Genό eyi
gelu cho genyεέ mbω dejeé
ne genό eyi gelu gyεέ nnό?
Wáá gengbω gebeé mbω mbaá
ama ne gemua nnό? ¹⁵ Kras
ne danchōmelό abεé mbω
meko ama nnό? Muú ayi
afyεé metόó ne Kras ne muú
ayi alá áfyεé metόó ne Kras
wό áchome mbω mbwa nnό?
¹⁶ Echa Εσωω ebεé mbω meko
ama ne alό uka nnό? Néndé
esé delú echa Εσωω muú
alú mebe. Elú wye ndere
Εσωω jimbo ajόó aké, “Me
njwεlege nye ne ebwό, nkene
ne ebwό, me mbεé nye Εσωω
bwό, ne ebwό ábεé nye βοό
ba.” ¹⁷ Ndere elúmbω Ata
aké, “Tanegé né geluage bwό,
défa mbwa ne ebwό. Détagé
fό genό eyi gewyaá deba.
Dépyεgé mbω, me nselé nye
enyú. ¹⁸ Me mbεé nye Nte nyú

ne enyú débée nyε baá ba abi andeé ne abi ande. Mbɔ ne Ata Muú Apwɔ́ amu ajɔ́.”

7

¹ Aημε ba, τε mbaá Εσωω anyémeno nnó apye unó bina eta sé, shwonege amu né yéndégenó eyi gepyeé nnó menyamme ne matɔ́ sé áβεγέ fɔ́ pópó. Dénógé Εσωω, dépye genwágé sé gebe pópó gekwane ndere Ji akelege.

Pal alu ne nechóchó gétúgé echomele bɔ́ Jisɔ́s né Kōrent ákwɔ́ré matɔ́ bwɔ́

² Nenegé matɔ́ nyú eta sé, esé dépyeé fɔ́ muú fɔ́ gabo wɔ́. Esé déchɔ́ fɔ́ muú fɔ́ mekpo wɔ́. Ne esé dényeé fɔ́ muú fɔ́ upwɔ́ wɔ́. ³ Me njógé mbɔ, epófɔ́ nnó me nké enyú delu gyεε, néndé me mbɔ me mbe ngaré enyú nnó enyú delu esé metɔ́ chi chi chi. Yé dégboó ye delú mebe, esé ne enyú delu wyε ulua. ⁴ Me nfyε metɔ́ ne enyú gbene, ne nwyaa gempoge gétúgé nyú. Enyú défyε me metɔ́, yé elé esé dégené efwyale me nwyaa nechóchó dɔ́.

⁵ Yé gébégé esé dékwone melɔ́ Masedonia, yé mmyε dégbeé cháchá wɔ́. Bɔ́ áchwɔ́ esé ne efwyale matimati. Wena bɔ́ áwamege ne esé, né mmu matɔ́ se déwyaá efɔ́. ⁶ Yémbɔ Εσωω muú afyeé bɔ́ abi awyaá gepwa metɔ́ eshye, afyeé esé eshye ndere Titɔ́s achwɔ́. ⁷ Esé débɔ́ fɔ́ eshye wyε elé gébégé ji achwɔ́ wɔ́, debɔ́ ntó gébégé ji agaré esé ndere enyú ntó défyéé ji eshye. Agaré esé

ndere enyú déshyagé mange me, ne ndere enyú désomege dɔ́ né gyεé ayi dépyeé. Agaré ntó esé ndere enyú dékpome mmyε manja me. Nwúgé mbɔ metɔ́ egɔ́ me ne enyú dɔ́.

⁸ Yé εβε elé nnó ηwe ayi me mbɔ nsame enyú, apyeé enyú débɔ́ mesome, me nsome fɔ́ ndere nsame ji wɔ́. Me mbɔ nlú ne mesome gébégé ngene nnó ηwe yémbɔ apye enyú debɔ́ mesome né mboó gébé. ⁹ Nana metɔ́ egɔ́ me, epófɔ́ gétúgé me mpyeé enyú debɔ́ mesome elú lé gétúgé mesome ewémbɔ epyeé enyú dékwɔ́ré. Gé gefógé mesome ewé Εσωω akelege mbɔ. Ndere elúmbɔ, esé dépye fɔ́ enyú debɔ́ únómé wɔ́. ¹⁰ Mesome ewé Εσωω akelege epye lé nnó Εσωω áwene gemége muú. Gefógé mesome ewéna echwɔ́ fɔ́ ne achyε me. Yémbɔ mesome ewé bɔ́ mme echwɔ́ ne negbo. ¹¹ Gegé yé gefógé utɔ́ ebi mesome ewé egɔ́ Εσωω metɔ́ epyeé eta nyú. Epye enyú dese mecho ewéna ne eshye, epye enyú déwyaá metɔ́ manleré nnó enyú depɔ́ ne ebwɔ́ né mecho ewémbɔ. Epye metɔ́ esɔ́ enyú ne majya abwɔ́lé enyú mme, epye enyú déshage nnó debe meko ama ne me, epye enyú dékpane gechyéé mampye genó eyi gelú cho. Epye enyú dékpome mmyε manchyéé efwyale mbaá muú ayi apye gyεé. Epye enyú déleré né yéndé meti nnó enyú depɔ́ ne ebwɔ́ né mecho ewéna.

¹² Ndere elúmbɔ, yé elé me

nsame ηwe yina, nsa f́ gétúgέ muú ayi apyεέ gabο yina ẃ. Yέ εβε lé gétúgέ muú ayi agene efwyale gétúgέ gabο yimb́. Nsa lé nnó mpye enyú dékaá né mbe ushu Εσωω gef́ εyigέ dékpane gechyεέ mampoό εsé. ¹³ Getú eyigέmb́, enyú défyεέ εsé eshye.

Ne genó eyigέ f́ eyi gepyεέ met́ εǵ εsé elé gétúgέ met́ meǵmeǵ ewé Tit́ ab́ gétúgέ enyú ako dépye met́ ekwene ji mmu. ¹⁴ Me mb́ ngaré Tit́ gef́ eyigέ me nwyaa gempogέ gétúgέ nyú. Enyú déchyε me mekpo uń ẃ. Ne wyε ndere geno eyigέ me ngaregέ enyú yéndégébé gelú wáwálé, mb́nt́ ne uń bi εsé dédoό εbẃ eẃme gétúgέ nyú né mbe ushu Tit́ úlú wáwálé. ¹⁵ Tit́ ama ab́ gejeé ne enyú ako d́ ndere ji ateé gef́ eyigέ enyú deb́ déwuú ne ji, ne ndere enyú déselé ji déweré ne εf́ met́. ¹⁶ Ne nana met́ εǵ me ne enyú gétúgέ me nnere met́ wa meko ne enyú né mbaá yéndégenó eyigέ dépyεέ.

8

Gef́ eyigέ b́ Εσωω áchyεgέ echyε

¹ Aηme sé, εsé dékelege mampye enyú dékaá gef́ eyigέ machomelé b́ Jiś né Masedonia áleré galógál Εσωω né genwá gebẃ. ² Efwyale ewé εbẃ ágene eja d́ εte εbẃ né mmuameno yémb́ áwyaá wyε met́ megómégó gbene ewé epyεέ

εbẃ áchyεέ echyε byage-byage ye lé εbẃ alu gekpo. ³ Εbẃ áchyεέ echyε ndere εbẃ áwyaá, ne nkágé garé nnó eja kpaá epẃ amu, ne áchyεέ yέ muú akpea εbẃ ẃ. ⁴ Ashii nene εsé mmye nnó dépye εbẃ ntó ágé meti mampógé b́ Εσωω. ⁵ Genó eyigέ εbẃ ápye, gepẃ ndere εsé deb́ défere. Εbẃ ab́ kpe mbe áchyεέ gemεge bẃ mbaá Ata Εσωω ne áwyaá met́ mampye genó eyigέ Εσωω akεlege, áchyεέ gemεge bẃ eta sé. ⁶ Tit́ ne aĺ ula mansε echyε ewéna né geluagέ nyú nnó dépoό ubya b́ né Jerosalem. Getú eyigέmb́, εsé dékpea ji nno akeré áchẃ apó enyú déneré mampye gecháchágé ut́ bina. ⁷ Enyú délu meń mbe né yéndé meti mamfyε met́ ne Εσωω ne eshye, mangaregέ depóré Εσωω chánéné, mankágé wáwálé ayi alu wyεé chánéné, manchyεέ gemεge nyú geko mampye ut́ Εσωω, mamboge gejeé ne εsé d́, εsé ntó dékelege nnó enyú ntó débe meń mbe né mech́ manchyεge echyε ewéna ne mat́ nyú mako.

⁸ Me njógé mb́, eṕf́ nnó ηmεrege enyú mekpo mme nnó déb́ mampyεgέ mb́. Me ngarége lé enyú nno b́ abif́ ákpane géchyεέ apóógé ate. Ne nkelege nnó nkaá ndere enyú ntó déb́ gejeé wáwálé ne b́ abif́. ⁹ Enyú amb́ dékaá galógál ayi Ata sé Jiś Kras alere. Ji ab́ awyaá gefwa, yémb́ akwe gekpo

né galógáló nyú, nnó gétúgé gekpo eyigé ji akwene enyú débε ne gefwa.

10 Né mechó ηka yina manchwó, majyεé ami me nchyege enyú malu nnó elú galógáló nnó enyú dénere genó eyigé délóó mampye ηme eniné nju. Enyú ne débóó mbe mampye genó né mechó ewéna ne enyú ntó ne debo delu yé bóó mbe abi áwyaá metóó mampyεgé geji, 11 nnó déneré mampye utóó bina ne gefógé metóó ewé enyú délóó ula. Ne nerege ubi ne genó eyi déwyaá né amu. 12 Ne mbógé muú awyaá metóó machyεé, Esowó aselé genó eyi muú awyaá manchyεé epófó eyigé ji alá pó ne geji.

13 Me njógé mbó epófó nnó mpyεé mmye epwyágé bóó abifó, enyú déwuúgé ubale. Nkelege lé nnó yéndégenó gebe janja eta enyú ako. 14 Ne nana ayi enyú déwyaá gejame, kárégé ne bóó abi alá pó ne genó nnó ebwó áβεgé ne gejame, meso gébé enyú dela depó ntó ne genó ebwó ápoó enyú. Dépyεgé mbó enyú ako débε janja. 15 Asá né mmu ηwe Esowó nnó, “Muú yi anywere gejamégé menyεé, ábó fó menyεé ayi ajame apwóó ji wó, ne ayi anywere lé gachyεé, abó ayi akwané ne ji kwanegé.”

Pól ató bó Titós nnó ájye áσε echyε Esowó getú jii

16 Yémbó matame mabe ne Esowó ndere apye Titós awyaá gefógé metóó ewé esé déwyaá mampóó enyú.

17 Epófó wyε lé getugé esé dékpea ji ne ji achwóó eta nyú wó. Ji mbóó abó awyaá me metóó manchwó poó enyú, getú eyigémbó ne jimbo abó ashuú me manchwó gé enyú.

18 Esé détóme mbó ji ne nte menηme ayifó. Nte menηme yina alu muú ayi bóó aféεge utóó bií né machomele bóó Jisós ako néndé ji agaregé abya melóméló chánchá. 19 Menó genó ayi fó alu nnó machomele bóó Jisós ntó ájyaá ji nnó esé dékene ne ji ulua dépyεge utóó ulóúló bina. Ndere dépyεé mbó uchwóó ne enógé mbaá Ata, ne ulerege ntó nnó esé déwyaá metóó mampógé bóó.

20 Ndere dépyεé utóó bina ulua, ewémbó epyennó ekágé muú fó aferé nnó défyá delu mmu, défyεé eshye mange nnó ékágé genó fó gebe gyéé né gekpekpege echyε ewéna, ewé bóó áchyεgé byage-byage. 21 Gétú eyigémbó ne esé démmye nnó dépye lé genó eyi gewyaá enógé né mbe ushu Ata jimbií, dékelegé mampye ntó genó eyi gewyaá enógé né mbe ushu yéndémuú.

22 Ne esé détóme menηme sé fó ama nnó achwó ne ebwó. Esé démua me ji ndóndó ne ndó, ji aléré nnó akpane gechyεé mampye utóó Esowó. Yé nana ji awyaá metóó mampóó enyú néndé ji afyεé metóó ne enyú dóó. 23 Ne ushuú cháchá Titós, ji alu lé nte menηme ayi ápyεé utóó ulua ne me nnó dépoóge enyú. Ne ate aηme abifó

na, álú lé bɔ́ dɛ́ntɔ́ abi átané né machomele bɔ́ Jisɔ́s ayifɔ́. Utɔ́ bwɔ́ uchwɔ́ ne enógé mbaá Kras. ²⁴ Ndere elúmbɔ́, pyege ndere njɔ́ mbɔ́, mampye machomelé bɔ́ Jisɔ́s ayifɔ́ ákaá nnó enyú débɔ́ gejeé ne bɔ́ ne nnó ebwɔ́ ákaá nnó esé délú cho mambɛ ne gempɔ́gé gétúgé nyú.

9

Elú genó gelógéló mampógé bɔ́ Esɔ́wɔ́

¹ Me mpó sé ne genó eyigé mmagé sa enyú né mecho echye ewéna mbaá bɔ́ Esɔ́wɔ́. ² Me nkaá nnó enyú déwyaá metɔ́ manchyéé echye ewéna. Getú eyigémbɔ́ ne me nwyaa gempɔ́gé gétúgé nyú né mbe ushu echomelé bɔ́ Jisɔ́s né Masedonia nnó enyú echomelé bɔ́ Jisɔ́s né gebagé mewaa Akaya déwyaá me metɔ́ machyéé echye ewéna te ηme eniné njú. Ne gechyéé eyigé enyú dékpane machyéé, gepye gejamégé ebwɔ́ abifɔ́ ábɔ́ metɔ́ machyegé ntó. ³ Ne me ntɔ́me aηme bina eta nyú nnó ékágé gempɔ́gé eyigé esé déwyaá gétúgé nyú gebɛ lé meno detu. Ebɛ lé nnó enyú dékpome mmye ne echye nyú ndere me njɔ́ nnó dépyéé nye. ⁴ Mbɔ́gé bɔ́ fɔ́ átanegé mbɔ́ né Masedonia áchwógé ne me ewú, ne ágegé nnó enyú dékpome fɔ́ mmye mantɔ́ eyi nyú ηka wɔ́, mekpo unɔ́ ewé ebéé nye ne esé ne enyú ejame nye dɔ́ néndé me ngaré me ebwɔ́ dɔ́ ndere enyú dékpome me mmye manchyéé. ⁵ Ndere elúmbɔ́,

me nferé nnó elɔ́ nnó mkpea aηme bina abɔ́ mbe achwɔ́ apye enyú dékpome mmye ne echye ewéna, ewé enyú dényémeno manchyéé, nnó ebɛ lé genó eyigé enyú ambɔ́ déwyaá me metɔ́ manchyéé. Ebegé fɔ́ eyigé aηmerege enyú mekpo mme nnó déchyéé echye.

⁶ Tege nnó, muú ayi apené mbwe gachyéé, abɔ́ ntó mbwe gachyéé, ne muú ayi apene mbwe gejame abɔ́ ntó mbwe gejame. ⁷ Muú aké achyegé echye, achyéé ndere ji aferé né metɔ́ wuú nnó achyegé. Achyegé fɔ́ ne mansɛ amɛ eké aηmerege ji mekpo né mme. Néndé Esɔ́wɔ́ abɔ́ gejeé ne muú ayi achyegé echye ne metɔ́ megɔ́megɔ́. ⁸ Ne Esɔ́wɔ́ akágé chyéé enyú unó bi ujame upwɔ́ yé ndere dékelegé nnó yéndégébé debe ne yéndégenó gejame nnó délerege ulɔ́ melu matimati. ⁹ Wyɛ ndere asamé né mmu ηwe Esɔ́wɔ́ nnó, “Ji achyegé echye byagebyage mbaá ubya bɔ́ ne ulɔ́ melu ebi ji alerege, áteé ubi te kwyakwya.” ¹⁰ Esɔ́wɔ́ ne achyegé bɔ́ mbwe ayi apéné ne menyéé ayi ebwɔ́ ányéé, ji áchyegé nye enyú mbwe ayi dékelegé ne apyéé nye ji áwe áfyɛ gejamégé mbwe ayi atanegé né ulɔ́ melu ebi enyú délérége bɔ́. ¹¹ Esɔ́wɔ́ apye nye enyú débɔ́ gefwa né yéndé meti nnó déchyegé echye byagebyage yéndégébé, nnó esé dékpagé echye nyú déchyegé bɔ́, gejame bɔ́ atamege Esɔ́wɔ́ né genó eyigé enyú dépyéé.

12 Néndé εchye ewé enyú déchyeέ εpye f3 wyε lé nnó b33 εσωω άγενé unó bi ub3 ulii εbw3 w3, εpye ntó nnó εbw3 áchyege géjamége matame mbaá εσωω. 13 Gétúge enyú déchye gef3ge εchye ewéna, εlere b33 uf33 b33 abi enyú délu, ne εbw3 átamege nye εσωω gétúge enyú dépyeέ genó eyigé abya melómél3 Kras ayi enyú défyεέ met33 wyε ákelege. Ne átamege nye ji ntó gétúge εchye ewé enyú déchyege εbw3 ne b33 abif3 byagebyage. 14 Εbw3 άνene nye mmye gétúge déleré galógal3 εσωω né geηwáge enyú. 15 Détamege εσωω gétúge εchye wuú ewé ji achyeέ εsé ewé dela dékágé nkane démege.

10

Εσωω ne ajyaá P3l nn3 abe ηgba Jis3s Kras ne achyeέ ji ut3

1 Me P3l nkpané enyú geká. B33 aj3ge áké gébége me mbege ne enyú nf33 ame nyú nj3ge dep3 pere ne εf3, nlá mp3 ne enyú nf33 f3 ne nsame enyú b3 ηwe áto áto. Me nnene enyú mmye né mab3 Jis3s Kras muú alú nyame ne pere nn3, 2 ékágé enyú dépye me nj33 mej33 ne meko metometo gébége nchw3ge εwú. Me nkágé j33 mej33 ne meko metometo mb3ge me nkelege manj33 ne b33 abi aj3ge nn3 εsé dépyeέ ut33 bina ndere b33 mme ápyeέ. 3 Elú wáwálé nn3 εsé delú fa mme yina, ne yé elé delú fa mme, démmyeέ f3 be εbi b33 mme

ámmye. 4 Néndé unó ummye εbi εsé démmyeέ be ne ubi up3 f3 eké εbi akwaá. Yémb3 εsé démmye be ne un3 be ut3 ut3 bi εσωω achyege εsé, ne détyaá malu ujw3lé at3 at3 ayi b33 mawáme sé ábige. 5 Détyaá nt3 yéndegenó eyi géchw33 ne mbeé manyege, ne eyi getenege uk33 gegbeέ nn3 b33 ákagé f3 meti εσωω. Dépyene yéndegenó eyigé b33 áferege, dépyeέ εbw3 áwuú ne Kras. 6 Mb3ge enyú délerege nn3 déwuú ne Kras ne mat33 nyú mako, εfemb3 ne εsé dékpomege mmye manleré chuchu mbaá b33 abi alá wuú f3 ne Kras.

7 Enyú dépelé un3 bi utome ne me elé né mfaá mfaá. Mb3ge muú aferege nn3 ji alú muú Kras, ab3 mamfere chánéné ákaá nn3 εsé nt3 delú b33 Kras ndere ji. 8 Yé me mbe elé ne gemp3ge gachyeέ mpw3 ndere mb3 nlú mambe gétúge ut3 bi Ata achyeέ εsé, mmye εgbo3 f3 me, néndé ji achyeέ εsé ut3 bina nn3 dénywerege enyú nywerege ep3f3 mantya enyú tyaá. 9 Me nkelege f3 nn3 εbe eké b3 ηwe abi me nsame enyú ápyeέ mb3 lé nn3 enyú deb3 εf3 met33. 10 Me nj3ge mb3 gétúge b33 aj3ge aké, “B3 ηwe abi me nsame eta nyú, mej33 ewé elú wyεέ eto3 d33 ne etaá b33 met33.” Aké, “Gébége mbege ne enyú nkwe ne gebwa, mej33 wa ekpene f3 b33 matu.” 11 B33 bimbo ab3 mankaá nn3 un3 bi εsé désame eta nyú gébége dela dep3 εwú, wyε elé ubi ne

esé débεgέ nye εwú ne enyú dépyεé.

12 Yé bií ummaá esé demεge f3 mmyε ne b33 abi aké εbw3 aηea gemε. Εbw3 ámεge lé utó bw3 ne ate manleré nnó aηea gemε. Εwéna elere nnó εbw3 álú ukenkené b33. 13 Né eta sé, esé débεé f3 ne gemp3gέ dépw3 ndere delú mambε. Gemp3gέ sé gekwyage lé né mbaá ut33 εbi Εs3w3 aчыεé esé nnó depyεgέ enyú ntó delu né geluage ut33 bina.

14 Tε mbaá enyú ntó delú né ut33 bina, esé débεé f3 ne gemp3gέ dépw3 ndere delu mambε gétúgέ nyú, néndé esé ne deb33 mbε déchw3 kpa te eta nyú dégare enyú abya melómél3 Kras. 15 Esé débεé f3 ne gemp3gέ dépw3 ndere déb33 mambε. Débεé f3 ntó ne gemp3gέ gétúgέ ut33 εbi b33 abi cha ápyεé. Uméé sé úlú lé nnó met33 εwé enyú défyεé ne Kras εwene ejyεge mbεmbε ne nnó ut33 bi esé ntó dépyεé né geluagέ nyú uwene ndere Εs3w3 akelege, 16 nnó esé ntó dékene dégarege abya melómél3 né mal3 yif3 ayi alú tete ne enyú. Néndé esé dékelege f3 nnó débε ne gemp3gέ gétúgέ ut33 bi muú yicha apyεé né melu ut33 wúú.

17 Asa né mmu ηwe Εs3w3 nnó, “Muú aké abεé ne gemp3gέ abε ne geji gétúgέ genó eyi Ata apyεé.” 18 Muú ayi abεé muú melómél3 wáwálé, elé ayi Ata asele nnó apyε chanéné, ep3f3 ayi jimb33 ásele gemε ji nnó apyεé chanéné.

11

P3l aké ut33 bií up3 f3 genó gema ne εbi áηgbá geby3

1 Nnene enyú mmyε nnó deko met33 dewú gekékénege mej33 εwé me nj3gέ. Tagé matu déwú. 2 Met33 εwé me nwyaa ne enyú emmyεé dembo3 ndere εwé Εs3w3 awyaa. Enyú delú eké maá mendée ayi me nshuú mantu ji neba né mbaá men3 ama, ndere maá mendée ayi alá kaá mende w3, ne men3 yimb3 elé Jis3s Kras. 3 Ndere elúmb3, me nwyaa εf3 met33 nnó b33 ábw3lege nye enyú ndere danchomel3 akpané défyá abw3lé Ife, ápyε enyú délyaa dep3ré Kras εtiré enyú dékw3legé chánchá ne mat33 enyú mako. 4 Me nj3gέ mb3 néndé nge nnó enyú dékamege yéndégen3 kamegέ. Yé muú achw3 ne agaré enyú mechw3 Jis3s ayicha ayi esé dela dégaré enyú w3, yé agaré lé enyú mechw3 mendo3 εwécha εwé elé p3 f3 Mendo3 Ukpea εwé εchw33 enyú mmyε yé ama achw3 ne gef3gέ abya ayicha ayi alá p3 f3 abya melómél3 enyú dékame ne ji, enyú dékamege f3 wyε kamege, désεle ubi amu apea.

5 Me nferé f3 nnó b33 abi désεle nnó álú áηgbá Jis3s abi ápw33 amu, ápw3 me w3. 6 Yé εbe lé nnó me ngi f3 ndere aj3gέ mej33 chánéné w3, me nkáge genó eyigé me nj3gέ, dépyε me enyú dékaá mb3 matimati.

7 Me nshulé mmyε ya mme nnó enyú dékw3 ηg3, ngaré

enyú abya melóméló detu, nnó me mpye mbó lé gabo?

⁸ Me mpye utóó né geluagé nyú, machomele bóó Jisós né malo yicha achyegé me nka mfaá. Nðere mpyembó elú wye eké ejóó ne njoó mbó eta bwó nnó me mpoó enyú.

⁹ Gébégé me nlú ne enyú, genó geké gelií me, nchyegeé fó muú nyú fó efwyale nnó achyegé me geji. Elé anme sé abi atane né gebagé mewaá Masedonia ne achwóó me ne yéndegenó eyi gelií me. Né gébé eyi gekoó me nchyeé fó enyú efwyale nnó dépoó me wó ne yé nana me nchyege fó enyú efwyale né meti fó.

¹⁰ Me ngarege wáwálé ndere muú Kras ne gempogé nnó nse manka nyú wó. Ne yé muú akage gbé nnó mbegé fó gebagé mewaá Akaya geko.

¹¹ Ulannó me nla ngigé fó nnó enyú depogé me? Nnó elú lé nnó me mbóó fó gejeé ne enyú wó? Ešwó jimbií akaá nnó me mbóó gejeé ne enyú.

¹² Me njye wye mbe mampyege genó eyi mpyeé mbó nnó ngbe ekágé bóó abi ásele gemegé bwó nnó alú angba Kras ajyegé wyeé mbe mandógé ebwó ewóme nnó ápye wye unó gefó eyi me mpyeé. ¹³ Ufóó bóó bina ápó fó angbá Kras bogébogé. Abwólege lé enyú bwólegé. Akene ágilege bóó ame nnó ebwó álú angbá Jisós Kras.

¹⁴ Mechó ewéna ekágé pye fó muú alá menó mekpo fuú néndé gébé eyigé fó danchómeló abwólégé ag-

ilege bóó ame nnó ji alu ekiénné Ešwó ewé echwóó ne gengbó. ¹⁵ Ne epófó genó geké mbogé baá utóó bií ntó agilege bóó ame nnó álu baá utóó Ešwó. Ne efwyale ewé ebwó agené nye ekwanegé nye ne utóó bwó kwanegé.

Pól awyaá gempogé né efwyale ewé ji agene

¹⁶ Ne mmagé nyuaré ngaré enyú nnó ekágé muú fó aferé nnó me nlú gekékénegé muú. Mbogé muú aferege nnó me nlú gekékénegé muú gogé me njóó mejóó ne gempogé ndere gekékénegé muú gejógé nnó me ntó mbe ne ekeke gempogé. ¹⁷ Mejóó ewé me njógé ne gempogé epófó Ata ne aké me njógé mbó. Me nké mpyeé gempogé njógé mejóó eké gekékénegé muú. ¹⁸ Ne te mbaá gejamégé bóó ápyeé gempogé ne unó bi akwaá ásele nnó ujea gemé fa mme, me ntó mpyeé.

¹⁹ Enyú abi déké déwyaá défóó dóó, matóó ágóó enyú dékógé metóó né unó bi ukékéné bó ajógé. ²⁰ Enyú dékógé metóó mbogé bóó ásege enyú ndere afwe yé ányeége enyú upwóó, yé ájyarege enyú mme, yé áké ábyaá enyú, yé ádoó enyú maka né ushu. ²¹ Wó oh, me mbó nwyaa gepwa ndere nla mpyeé ufóó unó bina eta nyú, jige me nte.

Ne me njyeé mbe manjógé mejóó eké gekékénegé muú. Yéndé genó eyigé muú abeé ne gempogé wyeé me ntó nkage mbeé ne gempogé wyeé. ²² Yé ebwó abe lé bóó

Hibru, me ntó nlu. Yé ábé lé bṓó Isrēli, me ntó nlu. Yé ábe lé upyáne Abraham me ntó nlu. ²³ Yé ábé élé bṓó utṓó Jisṓs Kras, me njṓgé eké muú gebwṓó me mpwṓ ebwṓ. Eba utṓó upwṓ ebi bwṓ. Me nkpe denṓ ndṓndṓ ne ndṓ mpwṓ ebwṓ ako. Atulé me ápwṓ ebwṓ ako, ne negbo nekoó me ame ndṓndṓ ne ndṓ. ²⁴ Bṓó Jus ádo me utó esaá meso nekuú ne eni manáne ata. ²⁵ Bṓó Rom ádo me ne baá unṓó ndṓ eléé. Bṓó áto me ne mataá ndṓ gamaá, makpe ágbelé esé né ebéé mega ndṓ eléé. Gébé eyifo me nchṓ bíi kpoḡelé utuú ne ḡwṓmese manwṓgé nnyi. ²⁶ Né neke eniné me nkene, nkoó né manoó negbo. Nnyi neké nekpa me. Anjo áké ájo me unó, ngé efwyale né amu áte bṓó Jus, nḡe chuchu né amu bṓó abi álá pṓ bṓó Jus. Nḡe efwyale né malṓ kpakpa, ne malú ayi bṓó álá ájwṓlegé fṓ wyéé. Ngé efwyale né ebéé mega, nḡe efwyale né amu bṓó abi aḡmaá amu nnó alu bṓó Jisṓs. ²⁷ Me mpyéé utṓó utouto mpwwaá. Gébé eyigé fṓ yé geja mbelegé. Gébé eyigé fṓ mbeé mesa ne mmwṓlé manaá éwane. Gébé eyigé fṓ ntó njwṓlegé uwyaa mesa nyúu gefwene, gébé eyi fṓ mbeé fṓ ne mandeé makwerege mmye. ²⁸ Yé ndere unó bina upyéé me yéndé bíi, ufere ebi me nferege ndere machomele bṓó Jisṓs abṓó mankéné úlú eké élé gekpekpéḡé metuú ne nkpane enṓó me. ²⁹ Ndé muú ayi abeḡe ne gepwa né meti

Esṓwṓ fṓ byṓ ula ukṓrege me? Ndé muú ayi bṓó apyegé ji apyegé gabo metṓó ela esṓó fṓ me ne ebwṓ?

³⁰ Mbṓḡé nnó me mbṓ mampye gempṓḡe, mpyéé né unó bi ulere ndere me nwyaa gepwa. ³¹ Esṓwṓ nte Ata sé Jisṓs muú débṓó mamfeḡe te kwyakwya, akaá nnó me mbyṓḡé fṓ gebyṓ. ³² Gébéḡé nlú né melṓ Damaskṓs, ḡṓmena muú apye utṓó né nteé gefwagé Aretas, atṓ bṓó bṓ nku ábáme menombi gebamé nnó ánṓ melṓ ápye me. ³³ Yémbṓ bṓó fṓ áfye me né mmu gesa, áshii manyii wye ate me né empo ápwyaá manyii nshulé mme mbṓ.

12

Ame geja ayi Pṓl aḡené ne nemeé eniné nekwene ji mmye

¹ Me jyéé wye mbe mambe ne gempṓḡé, yé élé nsa fṓ álá pṓ wyéé, ne ngareḡé wye enyú ame geja ayi Ata alere me ne depṓ etiré ji apyéé me nkaá.

² Me nkaá muú Kras fṓ ayi aḡme ale afyaneani, akpané ji ajyéé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. Wa akpa ji afe né menyammye wuú, wa afe lé né mendoó wuú, me nkaá wṓ, Esṓwṓ ne ákaá. ³ Nkaá nnó akpa ji afe né melṓ ḡeḡwá. Wa afe lé né menyammye wuú, waá lé né mendoó wuú, me nkaá wṓ, Esṓwṓ ne ákaá. ⁴ Ji ákwónéḡé wye, awu uchu ebí muú álá kágé garé, ne ákame fṓ ntó nnó ajṓó ubi wṓ. ⁵ Me nwyaa gempṓḡé gétúḡé gefṓḡé muú yina. Me mpṓ fṓ ne gempṓḡé gétú ya

membó. Ne genó eyi gekáge pye nnó me mbe ne gempōge ekosé unó bi uleregé gepwa ya wó. ⁶ Yé mbōgé me nkelegé mampye gempōgé, epyéé fó me mbe eké genkekenégé muú, néndé me nké mpye gempōge ngaregé lé unó bi úlú wáwálé. Yémbō, me nshya nnó mpyéé fó gempōgé néndé nkelege fó nnó muú nyú fó áferé nnó me ŋea geme dós, mpwó unó bi me mpye ne ebi me njógé.

⁷ Ne mampye nnó ekáge me mbwegé mmye gétúgé ukpekpe unó bi Esōwō apyéé me nkaá, ji alyaá nnó efwyale ekwe me né mmye. Eké lé meshii ne afyéé me mmye. Efwyale ewémbō elú eké lé muú dentós danchōmeló ayi ji atōme nnó achwó apye ekáge me mbwegé mmye. ⁸ Me nnemmye mañané aléé mbaá Esōwō né mechō ewéna nnó áfee me efwyale ewéna né mmye. ⁹ Yémbō ji ajós ne me aké, “Galógáló wa ayi me nlerégé bós, akwane ne wó néndé gébégé muú abegé ne gepwa ne me nlerége uto bá chánéné né genwá jii.” Getú eyigémbō, metós egós me dós mambe wye ne gempōgé gétúgé gepwa ya nnó uto Kras upyéé utós né genwá ya. ¹⁰ Metós egós me mbōgé me mbegé ne gepwa bós aké ajuú me mashye mmye, ne apyéé nnó unó ubalegé me mmye, ammyéé amu ne me, ne achyégé me efwyale gétúgé Kras. Néndé gébégé me mbegé ne gepwa gébé eyigémbō ne me ntó

chánéné.

Mechō echomele bós Jisós né Kōrent eta Pól metós

¹¹ Me mbō nkwe eké gekekenegé muú né mejós wa. Yémbō enyú ne dépyeé me nlú mbō néndé enyú ne débō delú mamféé me né mbe ushu bós gétúgé utós bi me mpyeé. Néndé ye lé me nla nfu ye genó wó, bós abi enyú deké álú áñgbá Kras, ápwós yé me né meti fó wó. ¹² Gébégé me nlú ne enyú nleré nnó me nlú ŋgbá Kras wáwálé. Nko metós me mpye ufelekpa né geluage nyú ne ukpekpe unó bi upye bós álaá mano mekpo fuú. ¹³ Ndé genó me mpyeé mbaá machomelé bós Jisós ayifó nla mpyeé eta nyú wó? Genó eyigé me nla mpyeé eta nyú wó gelú nnó me ngii fó enyú nnó déchyéé me unó bi me nkelege wó. Né egbe ewémbō, mpye gyéé jigé me nté.

¹⁴ Nana me nkelege manchwó nge enyú né mañané ayi agbeé aléé. Yémbō nkelegé fó nnó enyú déchyéé me genó gefó, nkelege lé enyú ambós epófó unó bi enyú déwyaá. Néndé baá melo fó wó apye unó ábele mbaá ante ne amma bwó wó, élé ante ne amma ne ápye ábele mbaá baá melo. ¹⁵ Metós egós me manchō yéndégenó eyigé me nwyaa gétúgé nyú choncho ne geme ya. Ndere me nlerége enyú gejeé dós nnó dékelege manlerége me lé gachyéé?

¹⁶ Enyú ambós dékagé nnó me ngii fó enyú nnó déchyéé

me unó bi me nkelegé wó. Yémbó bọ́ abifó né geluagé nyú ajógé aké, Me Pól nílú muú défyáá, mbwálegé enyú nselé unó mmye défyá defya. 17 Me mbwólé mbó enyú nnó? Nnó me ntó me muú nnó achwó abwólé enyú ase unó? 18 Gébégé me nkpea Titós nnó achwó eta nyú ebwó ne nte menme se ayifó, nnó ji achwógé abwólé enyú ase unó nyú detú? Ngba, esé ne ji déferégé wyéé genó gemaá ne déwyaá ntó wyéé gepó gemma.

19 Ndó fó enyú déferégé nnó esé déjógé mbó mejó́ éwéna élé gétúgé dékelegé manga gemégé se né mbe ushu nyú. Mbó fó wó, esé déjógé ndere Kras achyégé esé eshye nnó déjó́ né mbe ushu Esowó. Anme sé abi gejeé, yéndégenó eyigé esé dépyéé gelú lé nnó dépoó enyú déwéne né depóré Esowó. 20 Néndé nwyáá efó né metó́ nnó nchwógé ewú mbanegé fó enyú ndere nkelege nnó enyú debe. Ne enyú ntó dégené fó me gefó́ eyigé enyú dékelege nnó me mbe. Nfó́ nnó ndófó nchwógé nye, mbanegé enyú ndere déwamege mawame, défyéé ame né unó ate, désó́ mató́ ne ate, déseé use, déjógé ate mesomeso, déchó́ mabó ate, dépyéé neña ne dépyéé unó mmye bulébulé. 21 Me nwyáá efó né metó́ nnó nchwógé Ata Esowó wa apyéé nye me nkpa mekpo unó́ gétúgé nyú, ne me nsomege nye ne manse ame gétúgé gejamégé bọ́ abi

ápye gabo alá kwóré mató́ bwó alyaá gabo yimbó wó. Apyéé wyé depó debodebo, ánane manane tametame, ne áwyaá metó́ mampyégé wyé unó ebimbó.

13

Pól akwele mbeé mbaá echomele bọ́ Jisós né Kōrent

1 Ge néjáne eni negbeé manáne aleé ayi me nchwó́ mangé enyú na. Nchwógé nsó́ nye mpa wa. Ne ebeé nye wyé ndere ásame né mmu ηwe Esowó nnó, “Bó ntese abó mambe apea yé aleé abi ágaregé nnó ákpa áme áge ndere muú yimbó apyéé gabo.” 2 Né néjáne eniné negbeé manáne apea ayi me nchwó́ nge enyú, nkwele enyu mbeé mbaá bọ́ abi apyé gabo. Nkwele enyu ntó mbeé mbaá bọ́ ako ne nana ayi me nlú tete mmagé nyuare ewú nnó gébégé me mmagé chwó́ ewú, nlyagé fó ebwó ájye detú. 3 Te mbaá enyú dékelege mankaá mbógé Kras ne apyéé me njógé unó bina, nchwógé ewú mpye nye enyú dékaá mbó. Kras agbaré fó enyú ne gepwa wó. Ji apyéé lé utó́ né geluagé nyú ne eshye. 4 Gébégé áwómé ji né gekwa, eléré nnó awyaá gepwa yémbó utó́ Esowó upye ji alu mebe. Esé ntó déwyaá gepwa ndere déchome mmye ne ji. Ne ndere esé ntó dégbarege enyú mbó, utó́ Esowó upyéé nye ntó esé delú abe chóncho ne ji.

5 Cherege mmye nyú chánéné dége mbógé genó

eyigé dékamé ne geji gélú ndere Kras akélege. Fworege gemege nyú. Dékaá fó nnó Jisós Kras alu ne enyú wó? Mbógé dela dékaá wó ébyennó enyú dekwe nemua. ⁶ Nferé nnó enyú dékaá nnó esé dékwe wó. ⁷ Yémbó, esé dénene lé mmye eta Esòwò nnó ékágé enyú dépye gyéé. Ndere dénéné mbó, epófó nnó dékelege bós áge ndere esé délu cho, elú lé nnó enyú dépyege genó eyi gélú cho. Yé ébe elé nnó bós áse nnó esé dékwe. ⁸ Yé ema ébe nnó esé déchwoge dékagé pye fó genó eyi gégbéé wáwálé ayi abya melóméló agaregé. Dépyéé elé genó eyi gepyéé wáwálé yimbó asanege. ⁹ Getú eyigémbó, mbógé enyú débégé ne eshye né depóre Esòwò, yé esé déwyaá lé gepwa, matóó agóó esé. Dénene lé mmye nnó Esòwò apye enyú débene dékwane. ¹⁰ Me mbó mbe nsa enyú ñwe yina nnó ékágé me nchwógé ewú nse uto bi Ata achyéé me njóó mejóó metómetó ne enyú. Ata achyéé me uto bina nnó nywerege enyú nywerege epófó nnó ntyagé enyú tyaa.

Kwyakwya majyéé ne matame

¹¹ Né kwyakwya aṅme ba, jwólégé chájéné, mmyege dénywòle mati ayi ájyéé gyéé. Wúgé majyéé ma. Begé meko ama. Begé nesò ne ate. Dépyégé mbó Esòwò muú abós gejeé ne bós, ne apyéé nnó bós abe né nesò, abeé nye ne enyú.

¹² Tamege ate ndere bós Esòwò.

¹³ Bós Jisós abi alu we alós enyú matame. ¹⁴ Nnēnemmye nnó galógáló Ata Jisós Kras ne gejeé eyigé Esòwò gebé ne enyú ne nnó Mendoó Ukpea epye enyú débé meko ama.

ŊWE ayi Pɔl ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Galasiya

*Pɔl alɔ́ matame ne achyεge
mmyemenene*

¹ Me Pɔl ne nsame ŊWE yina. Nlú ŋgbá Jisɔs Kras. Akwaá fɔ wɔ ájya me nnó mpyεge utɔ́ bi wɔ, ne yé muú fɔ ntó átó me wɔ. Elé Jisɔs Kras ne Εσωω Nte se, muú apyεé ji akwilé né negbo ne átóme me. ² Bɔ́ɔ εchomele Jisɔs abi álú wé ne me, ácho geká ne me alɔ́ enyú bɔ́ɔ εchomele Jisɔs né gebage mewaá Galasiya matame.

³ Nnɛnemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata sé Jisɔs Kras áléřéǵé enyú galógálɔ́, ne apyε enyú débé né nesɔ.

⁴ Ji, Jisɔs Kras ne achyεé gemε jíí, agboó gétúǵé gabo se ndere nte se Εσωω akeleγε nnó afere εsé né utó mme gabo yina. ⁵ Ngɔ abε ne Εσωω te kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.

Abya melómélɔ́ alu lé ama

⁶ Unó bi enyú dépyεé, upyε me nlá meno mekpo fuú. Εσωω akú enyú nnó débé bɔ́ɔ bii gétúǵé galógálɔ́ ayi Jisɔs Kras aléřéǵé enyú. Yémbɔ wye né maá mboó gébé gachyε dekwɔré metɔ́ nyú délyage muú ayi akuú enyú, déwuú abya melómélɔ́ ayi meke. ⁷ Wáwálé alú nnó, yé abya melómélɔ́ ayicha apó sé, εkosé ayi enyú débɔ déwuú mε.

Yémbɔ, bɔ́ɔ alú abi apyεé nnó enyú dékwe tametame, ne ammyεé mámbúlé abya melómélɔ́ Kras. ⁸ Mfaánebuú ashulé yéndémuú mmyε ayi agarege enyú abya melómélɔ́ ayicha ayi alá pó fɔ ayi εsé débɔ déǵaré mε enyú, yé ebe lé εsé ambɔ́ɔ, yé ebe lé ekiénné Εσωω ewé etanege né mfaánebuú! ⁹ Njǵǵé ne enyú nana wye ndere εsé débɔ́ɔ nya mbe déǵɔ́ nnó, mfaánebuú ashulege yéndémuú mmyε, ayi agarege enyú abya melómélɔ́ ayicha, ayi ala pó fɔ ayi enyú débɔ́ɔ mbé déwuú ne dékámé wye.

¹⁰ Nnó mejɔ́ wa epyεé nnó enyú déféréǵé nnó nkeleγε akwaá áféǵé me? Chao! Wa nnó nkeleγε lé nnó Εσωω ne áféǵé me? Nnó mmyε mbɔ́ lé mampyε matɔ́ áǵǵé akwaá? Mbɔ́ǵé ebe nnó nkeleγε mampyε le nnó matɔ́ áǵǵé akwaá, ebyénnó me mpɔ́ fɔ maá utɔ́ Kras wáwálé.

*Gefɔ́ eyigé Εσωω akuú Pɔl
nnó abε ŋgba*

¹¹ Aŋme ba, ǵǵé me mpyε enyú dékaá nnó, abya melómélɔ́ ayi mbɔ́ ngare enyú apó fɔ genó eyi akwaá ákwyεé áǵarege. ¹² Yé mekwaá fɔ ayi achyεé me abya melómélɔ́ yina apó. Yé muú ayi alere me ji apó. Jisɔs Kras jimɔ́ɔ ne ápyεé me nkaá ji.

¹³ Enyú dékaá ǵéǵǵé muú ayi me mbɔ́ nlú nya gébéǵé nkɔ́leγε gepɔ́ eyigé bɔ́ɔ Jus bɔ́ɔ ba ákwɔ́leγε Εσωω. Né gébé eyigémbɔ́ me nyu amu ne εchomele bɔ́ɔ Jisɔs, awuú

ubalé dɔ́. Mmye ne eshye nnó ntya echomele bɔ́ Jisɔ́s. ¹⁴ Nwéné nya né geluage atē genkɔ́ ba mpwɔ́ yéndemuú né gepɔ́ge bɔ́ Jis ɛyigémbɔ́, néndé mbɔ́ mpkane nya gechyéé dɔ́ mankwɔ́lege gepɔ́ge ukwene anté sé.

¹⁵ Yémbɔ́, gemēge nnó ábyé me, Esɔ́wɔ́ abɔ́ me mbē ajya me né ulɔ́ melu bií, akú me nnó mbē muú utɔ́ wuú. ¹⁶ Gébé jí gekwónégé apye me nkaá maá wuú. Apye mbɔ́ nnó ngarege abya melómélɔ́ maá wuú yina mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jis. Epyégé mbɔ́ yé muú ayi njyēé báné nnó achyē me majyēé apɔ́. ¹⁷ Yé né Jerosale, nkɔ́ yé njyē nnó nge bɔ́ abi ábɔ́ mbē ne me álú ángbá Jisɔ́s Kras wɔ́. Mfē lé né gebage mewaá Arabya. Ewyage nkeré mesɔ́ né melɔ́ Damaskɔ́s. ¹⁸ Anme áléé ákoógé mfē né Jerosale nnó ngé Pita. Njyégé mbélé ne ji ndɔ́ nekuú. ¹⁹ Nge yé ngbá Jisɔ́s fɔ́ ama wɔ́. Ngé lé Jemsi menmo Ata sé.

²⁰ Esɔ́wɔ́ álú ntése wa nnó genó eyigé me nsame mbɔ́ mbyógé fɔ́ gebyɔ́. ²¹ Ewyage ntané Jerosale mfē né gebage mewaá Siriya né gebagé mewaá Silisya. ²² Né gébé eyigémbɔ́, machomele bɔ́ Kras abi álú né gebagé mewaá Judiya ábɔ́ álú dankaá me. ²³ Abɔ́ áwuú le wuú nnó, “Muú ayi abɔ́ ammye nya amu ne esé bɔ́ echomele Jisɔ́s alé gare ntó depɔ́ré Jisɔ́s etiré ji abɔ́ amuamé mánchɔ́!” ²⁴ Ne áfégé Esɔ́wɔ́ ndere akwɔ́re

genwá ya.

2

Anbá Jisɔ́s ase Pɔ́l amu aped

¹ Anmēé afyaneani ákógé, esé ne Banabas déma dékwɔ́ défé né Jerosale. Gébégé njyēé nse Titɔ́s afé ne esé chónchɔ́. ² Mfē né Jerosale gétúgé Esɔ́wɔ́ aleré me nnó njyē. Njyégé mbané lé bɔ́ abi ájyaá nnó álú ákpakpa echomelé bɔ́ Jisɔ́s déjwɔ́lé esé esé, ne ngaré ebwɔ́ abya melómélɔ́ ayi me ngaré bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jis. Mpye mbɔ́ nnó ékágé utɔ́ bi me mpye me ne ebi mmagé pye nye uno mme detu. ³ Akame genó eyigé ngaré ebwɔ́. Ye élé Titɔ́s muú ajyēé ne esé alu muú Grek, ánmere fɔ́ ji mekpɔ́ mme nnó ábɔ́ mansɔ́ ji nsɔ́ wɔ́. ⁴ Yémbɔ́ bɔ́ fɔ́ abi ábyɔ́ge gebyɔ́ nnó áfyē metɔ́ ne Jisɔ́s, abwēé mechɔ́ nsɔ́ ewéna. Abɔ́ áwa rendoó akpe né geluage echomele bɔ́ Jisɔ́s. Apye mbɔ́ nnó ase défyaá akaá ndere esé délaá mmyemmye sé gétúgé dechome mmye ne Kras Jisɔ́s ne nnó áfwyáné esé dékwé eké afwé né mabē bɔ́ Jis. ⁵ Ne dékame yé ebwɔ́ ájyē mbē ne mejɔ́ ewéna chachá wɔ́, nnó ékágé ebwɔ́ áchɔ́ wáwálé ayi abya melómélɔ́ ágaregé nnó enyú déjyēge mbē ne ji. ⁶ Yé ebé lé bɔ́ abi álú mmye eké ákpakpa bwɔ́ ákwɔ́ré yé genó gefɔ́ né unó bi me ngarege wɔ́. Ne yé ebwɔ́ abē lé ákpakpa, ewémbɔ́ epyēé yé me genó wɔ́, néndé bɔ́ ako álú janja né mbē ushu Esɔ́wɔ́. ⁷ Yémbɔ́, nnó ebwɔ́

agaré me genó eyigé mbóó mampyegé, áge lé nnó Eṣṵwṵ afye me utóó né amu mangare abya melóméló mbaá bṵó abi álá pṵ fṵ bṵó Jus wyē ndere áfyéé ji né amu Pita nnó agarege bṵó Jus. ⁸ Mmyē eké Eṣṵwṵ muú achyē Pita uto nnó abē ḡgbá mangarege abya melóméló mbaá bṵó Jus wyē ji ntó ne achyē me utó nnó mbé ḡgbá ngarege abya melóméló mbaá bṵó abi álá pṵ bṵó Jus. ⁹ Pita ne Jēmsi ne Jṵn bṵó alu nkane ukwa né echomele bṵó Jisṵs, ágegé nnó Eṣṵwṵ achyē me echyē né gefṵgṵ utóó bina, áfyé esé ne Banabas amu manleré nnó esé dépyéé utóó uma ne ebwṵ. Esé ako dékámé meko ama nnó me ne Banabas déjyē dégarege abya melóméló mbaá bṵó abi álá pṵ bṵó Jus, ebwṵ ágáregé mbaá bṵó Jus. ¹⁰ Majyēé ami achyē esé malu nnó détége mampṵgṵ ubya bṵ. Ne ge wyē genó eyigé gebṵ gelu me metóó mampyē mbṵ.

Pṵl ashulé Pita ndo nnó alu kwalegṵ gepṵgṵ bṵó Jus

¹¹ Ne gébége Pita achwṵó né Antiṵk nshya genó eyigé ji apyēé né mbe ushu bṵó ako néndé, genó eyigé ji apyēé gepṵ fṵ cho. ¹² Ge mechṵ ewé epyéé. Gemege nnó bṵó abi Jēmsi atṵme áchwṵ, Pita abṵ acho me mbwa menyéé ne bṵó abi álá pṵ bṵó Jus. Ne gébége bṵó bimbo áchwṵó, Pita aja mmyē meso alyaa manyege menyéé ne bṵó abi álá pṵ bṵó Jus. Apyembṵ élé afṵó ekwṵ bṵó abi ajṵgṵ nnó abṵ mansṵ bṵó abi álá pṵ bṵó

Jus nsṵ ne ácho mbwa ne bṵó Jisṵs. ¹³ Bṵó Jus abi afyēé metóó ne Jisṵs ágyeré genó eyigé Pita apyēé. Yé ebe lé Banabas acho ntó mbwa né dembwalé bwṵ. ¹⁴ Ne ngégé nnó genó eyigé ebwṵ apyēé gepṵ fṵ ndere abya melóméló agarege, ḡjṵó ne Pita né mbe ushu ebwṵ ako, nshulé ji ndo, nke wṵ ṵlu muú Jus, yémbo ṵkwṵlege sé gepṵgṵ bṵó Jus, ulannó ṵkpeage bṵó abi álá pṵ bṵó Jus nnó akwṵlege gepṵgṵ bṵó Jus?

Bṵó Jus ne bṵó abi álá pṵ bṵó Jus ápome mbṵgṵ áfyēge metóó ne Kras

¹⁵ Esé ne wṵ delú bṵó Jus tágetágé abi ákwṵlegé ebe. “Depṵ fṵ ankéé bṵó abi álú bṵó ubeé.” ¹⁶ Yémbo esé dékaá nnó muú abeé fṵ cho né mbe ushu Eṣṵwṵ gétúgṵ akwṵlege ebe Mosis. Muú abeé cho né mbe ushu Eṣṵwṵ mbṵgṵ áfyéé metóó ne Jisṵs Kras. Esé ntó défyéé metóó ne Kras Jisṵs nnó debe cho né mbe ushu Eṣṵwṵ gétúgṵ défyéé metóó ne Kras. Epṵfṵ gétúgṵ dékwṵlege genó eyigé ebe Mosis ejṵó. Néndé muú aké akwṵlege ebe, abeé fṵ cho né mbe ushu Eṣṵwṵ. ¹⁷ Ne muú ákage jṵgṵ nnó esé abi démmyē nnó défyéé metóó ne Kras nnó debe cho né mbe ushu Eṣṵwṵ délú bṵó ubeé gétúgṵ déla débélégé ebe. Muú ajṵgṵ mbṵ, ebyennó ajṵgṵ mbṵ élé nnó Kras apyēé esé dépyéé gabo? Epṵfṵ mbṵ! ¹⁸ Elú lé nnó mbṵgṵ mmagṵ kwṵle mabe Mosis ayi mbṵ, nshyaá nnó álome, ebyennó nlere nnó

nlú muú ayi akwene mabe. 19 Genó eyi gelú wyε gelú nnó, nlyaa mabelege mabe Mosis néndé ájí ne áwáné me. Epyembo nnó mpyege lé genó eyigé Eσωω akεlege. 20 Ne ngbo ne Kras gébége awome ji né gekwa. Me mpó sé mebe, élé Kras ne alu né genwá ya. Né genwá eyigé me nlú mbo né menyammye nana, mfyéé lé metóó wa ne Maá Eσωω muú abóó gejeé ne me, achyε geme jii getú ya. 21 Me nselé fó ulóó melu Eσωω bina eké ufuú yé genó wó. Mbógé elú wáwálé nnó muú abe cho né mbe ushu Eσωω gétúgé ábélege mabe Mosis ebyennó Kras agbo detu.

3

Mamfyε metóó ne Eσωω ala apwá mabele mabe

1 E é enyú ukekene bóó Galasiya, ndé nefoó nenyéé enyú matóó? Enyú abi ápye dékaá chanéné nnó áwó Jisós Kras né gekwa agbo gétúgé nyú! 2 Gógé me ngii enyú genó gema. Eσωω apyε nya Mendoó Ukpea echwá enyú mmyε gétúgé débelege mabe waá gétúgé déwuú abya melóméló défyéé metóó ne Kras? 3 Enyú dékenegε nnó? Deló genwáge nyú né utó Mendoó Ukpea, nnó dékelege manere geji né utó bi akwaá? 4 Enyú dége gejamégé efwyale gétúgé défyéé metóó ne Kras, nnó dége efwyale detu? Epófó detu! 5 Gógé me mma ngii enyú genó eyigé fó. Nnó Eσωω achyεgé enyú Mendoó Ukpea, ápyε ufelekpa né

metóó metóó nyú, élé gétúgé débelege mabe Mosis waá gétúgé déwuú abya melóméló défyéé metóó ne Kras?

6 Dépe muú ndere Abraham. Ásá né mmu ηwe Eσωω nnó, “Ji áfyé metóó ne Eσωω gétú eyigémbo, Eσωω ase nnó ji alú cho né mbe ushu wuú.” 7 Ewéna elerege esé nnó élé bóó abi áfyéé metóó ne Eσωω ne alu upyáne Abraham wáwálé. 8 Muú akage kuú né mekomejóó Eσωω agε nnó abo agaré me nya nnó meso gébé Eσωω apyε nyε bóó abi álá pó bóó Jus atene cho né mbe ushu wuú ndere áfyéé metóó ne ji. Dékaá mecho ewéna te gébé eyigé Eσωω abo me mbe agare abya melóméló Abraham nnó, “Gétú jyε matoó bóó mme meko agεne nyε galógáló wa.” 9 Gege yε nnó, bóó ako abi áfyéé metóó ne Kras ágene nyε galógáló ndere Abraham afyéé metóó agεne.

10 Né mbaá bóó abi áfere nnó ebwó ábelegé mabe Mosis ne abeé cho né mbe ushu Eσωω, utonkwa ulú ne ebwó wyε ndere ásámé né mmu ηwe Eσωω nnó, “Yéndémuú ayi álá bélége yéndé ebe ewé asame né mmu ηwe mabe utonkwa ubeé ne ji!” 11 Gege yé ntó ndere elú mme gbóhónó nnó “Muú abeé fó cho né mbe ushu Eσωω gétúgé abelege mabe Mosis. Néndé ása né mmu ηwe Eσωω nnó muú ayi Eσωω apyεε ji abeé cho né mbe ushu wuú, gétúgé áfyéé metóó ne ji abóó genwá.” 12 Muú aké

abelege mabe, epófs nnó áfyéé metóó ne Esówa. Ekágé be elé ndere asame né mmu ηwe Esówa nnó, “Muú aké apyéé yéndégenó eyigé ebe ejóó, abóó genwá gétúgé ábélege mabe aji ako.”

¹³ Ndere elúmbó utonkwa úlú ne esé ako néndé débele fó mabe Mosis mako wó. Yémbó elé Kras ne áwené gemége esé né utonkwa bina. Ji akpa utonkwa bina né mmye jíí age efwyale gétúgé esé. Epye wyé ndere asame né mmu ηwe Esówa nnó, “Utonkwa úlú ne yéndemuú ayi awóme ji né genóó.” ¹⁴ Kras apyembó nnó galógaló ayi Esówa alere Abraham abe ntó ayi bóó abi alá pó bóó Jus, ndere ebwó áfyéé metóó ne Kras Jisós. Ne nnó esé abi défyéé metóó ne ji debó ntó Mendoó Ukpea ewé Esówa anyémeno nnó achyegé esé.

Ebe ekworege fó menomenye Esówa

¹⁵ Aηme ba, gógé me nse genó eyi gepyéé yéndé bíí ngaré enyú genó gefó. Mbógé bóó apea anyegémeno nnó ápye genó, ne asanega bó ηwe, ye genó eyi gekworege menomenyεé ewémbó gepó. Ne ye genó amage gbéé sé wyé. ¹⁶ Wyembó ntó ne elú ne menomenye ewé Esówa anyéé ne Abraham ebwó ne mpyáne bíí. Mekomejóó Esówa ajóó fó nnó Esówa anyémeno mampye unó bina mbaá Abraham ne “upyáne” bíí wó, ewé etene nnó gejamégé bóó. Ajóó lé nnó ne “mpyáne” wuú mmye ke muú ama. Ne

muú yimbó elé Kras Jisós. ¹⁷ Genó eyigé me nkelege nnó enyú dékaá gelú nnó Esówa abó anyémeno ne Abraham, ne asó mbeé nnó abelege ewú. Menomenyεé ewémbó ebele aηme 430 ne Esówa alé chyéé mabe mbaá Mosis. Ne ndere elúmbó, ebe ekágé tya fó menomenyεé ewémbó ne eferege fó mbeé ayi Esówa ásóó. ¹⁸ Ne mbógé ebó ebe lé gétúgé mabe ayi bóó ábélege ne Esówa akarége unó bi ji anyémeno, mbó ebyennó menomenyεé ewé Esówa anyéé epó yé genó. Ndere elúmbó, elé gétúgé menomenyεé ewé Esówa anyé ne Abraham ne achye ji unó bí.

¹⁹ Ne ulannó Esówa abó agbéé mabe? Agbéé mabe mampye bóó ákaá genó eyigé gabo alu. Ne mabe yina abó alú mambe kpaá te mpyáne Abraham ayi Esówa abó anyémenó getú jíí achwóó. Esówa apye makiénné jíí achyéé mabe yimbó mbaá muú ama ayi atene metóómetóó ákwaá ne Esówa. ²⁰ Muú ayi atenege metóómetóó mampye mechó etene, atenege fó gétúgé muú ama, atenege gétúgé bóó apea yémbó Esówa atene wyé jimbíí.

Ula bi áfyéé ebe

²¹ Nnó ewéna etene mbó lé nnó ebe epófs meko ama ne menomenyεé ewé Esówa anyéé? Chao! Ne mbógé ebe fó ébé ewé muú abelege abóó genwá, mbó muú akage béé cho né mbe ushu Esówa

wáwálé gétúgέ abelege mabe. ²² Yémbó ása né mmu ηwe Εσωώ nnó, “Gabo afwyané yéndégenó fa mme.” Ndere elúmbó, wyε ndere bóó áfyεέ metóó ne Jisós Kras ne Εσωώ achyεge ebwó genó eyigé ji anyéménó nnó achyεgέ bóó abi áfyεέ metóó ne Ji.

²³ Ne gemεge nnó dékaá meti ewé áfyεέ metóó ne Jisós, mabe áfe esé ábelé eké bóó denó kpaá te Εσωώ alere esé meti ewémbó ewé défyεé metóó ne Jisós. ²⁴ Ndere elúmbó, mabe abó alu élé nnó ábámé esé kpaá te Kras áchwóó, nnó esé défyεgέ metóó ne Ji, Εσωώ apyε sé debe cho né mbe ushu wuú. ²⁵ Ne nana ayi esé défyεé metóó ne Kras, mabe ábáme sé esé.

²⁶ Ndere elúmbó, enyú ako delu baá Εσωώ gétúgέ défyεé metóó ne Kras Jisós. ²⁷ Enyú ako abi awyaá enyú manaá Εσωώ manlere nnó decho mmyε ne Kras, dese gepoge Kras. ²⁸ Né mbe ushu Εσωώ, angya apó sé. Ye ólu muú Jus, yé ólu muú Grek. Yé ólu mefwε ye ópó, yé ólu mendée ye mende, esé ako delu muú ama ndere dechome mmyε ne Kras Jisós. ²⁹ Ne mbógé enyú delu bóó Kras ebyennó delú upyáne Abraham, ne dényεé nyε unó bi Εσωώ ányéméno nnó achyεge Abraham ne upyáne bií.

4

Detane né défwε dela ányεé geteé

¹ Gógé me nti enyú matu né mechó ewéna. Mbógé maá ayi anyε nyε genó eyigé nte wuú anyéméno nnó achyεge ji álú mamáné, alu wyε eké mefwε yé élé genó eyigémbó gelu ejíi. ² Né gébé eyigémbó, bóó abεé wyε abi ábáme ji ne apεle ntó unó bi nte wuú anyéméno nnó achyεge ji. Apyεé wyεmbó kpaá te maá yimbó awene akwone gébé eyigé nte wuú ake ji ase unó ebimbó. ³ Mbóntó ne elú ne esé. Gébégé debó delu dambene né depóré Εσωώ, dekwe afwe mbaá aló abi agbare mme. ⁴ Ne gébé eyigémbó titi gekwonege, Εσωώ ató maá wuú achwó. Mendée abyε ji ndere ábyéne yéndémuú. Ji ntó abó alu né amu mabe bóó Jus. ⁵ Ji achwó né gefóó eyi mbó, nnó áféré esé né défwεre mabe, nnó Εσωώ apyε esé debe nkane baá bií.

⁶ Ne gétúgέ ese délu nana baá bií, ató Mendoó Maá wuú echwó kpe esé metóó, epyε esé dékuú Εσωώ nnó, “Nte! Nte!” ⁷ Ndere elúmbó, Εσωώ apyε nnó wó óbege sé mefwε, óbe lé maá wuú. Ne ndere wó ólu maá wuú, ónyε nyε ntó genó eyigé ji anyéméno nnó achyεgέ baá bií.

Mechó bóó Galasiya eta Pól metóó

⁸ Mbεmbe ayi enyú déla dékaá Εσωώ wó, delu afwe mbaá unó bi ula pó yé aló uka. ⁹ Ne nana ayi enyú dékaá Εσωώ yé njóó lé nnó Εσωώ ne akaá enyú, ndé genó gepyε enyú dékelege mankeré meso

né mbaá ubya nkwo aló bina abi alá pó yé ne εshye. Dekεlege mama kpane defwe εta εbwó? ¹⁰ Enyú déchyεge enógé mbaá ndó εyifo, ámfáá abifo, gébé εyifo ne aηme ayi fó. ¹¹ Ndere dépyεé mbo me nwyaa éfo metóó nnó ndó fó utóó ba εbi mpyεé εta nyú unome nyε mme detu.

¹² Aηme ba, nnene enyú mmyε nnó défómé depóre εbe δεbe ndere me néndé me nla ndere enyú déla pó sé né amu εbe. Enyú délú dampyε me gabo chacha wó. ¹³ Dékaá nnó mbembe ayi ngare enyú abya melóméló, elé nemeé ne nepyε me mbóó gébé njwale ngare ji εta nyú. ¹⁴ Ne yé elé nemeé na nebó nelú eké mmuameno εta nyú, enyú delyaa fó me wó. Ne dése fó me ndere gebyankwoge muú wó. Dese me eké ekiénné εσωω. Dése me wawále ndere debó désele Kras Jisós jimbóó. ¹⁵ Gébé εyigémbó, metóó megómegó nyú εja kpaá εpwó. Mbógé εbó εbe kókoge nnó enyú défere ame nyú déchyεé me, mbo dépyεé mbo. Ne nana metóó megómegó εwémbó elé? ¹⁶ Nnó me nla muú mawame nyú elé ngarege genó εyi gelu wawále?

¹⁷ Bóó εfwyale bimbo, ákpane elé gechyéé nnó apyε enyú dégbógé ne εbwó. Ébwó apyεmbo, εpófó nnó awyaa ηkyaá melóméló né metóó, apyε elé nnó afyεé aηgya né metóó metóó sé nnó enyú déboge elé gejee ne εbwó. ¹⁸ Εlome nnó muú ákpane gechyéé mampyε

genó mbógé awyaa ηkyaá melóméló né metóó, apyεge wyεmbo yéndégébé εpófó wyε lé gébége me mβεge ne enyú. ¹⁹ Baá ba, ngboó ne enyú dóó. Ne me nlu gene εfwyale gétúgé nyú wyε ndere mendée agene εfwyale gébége nebyεé nemmyε ji. Ne me ngene nyε wyε εfwyale mbo kpaα te enyú desele gepoge Kras geko. ²⁰ Me nkage sé ndere mpyε gétúgé enyú. Mbógé εbe nnó me nlu εwumbo ne enyú nana mbo nkage enya mejóó ewé ngarege enyú.

Abya maá Sara ne maá Haga

²¹ Enyú abi dékelege mankwólege mabe Mosis nnó dékaá genó εyigé ásame né ηwe mabe yimbó atome ne Sara εbwó ne Haggai? ²² Asa wyε aké Abraham abó awyaa baá ande apea. Abyε ama ne mendée ayi alu mεfwε ne abyε ayifo ne mendée wuú ayi alá ápó mεfwε. ²³ Ne maá ayi mendée ayi mεfwε ábyéné, abyε lé ji ndere akwaá áké εbe. Ne maá ayi mendée ayi alá ápó mεfwε ábyéné, abyε ji ndere εσωω abó anyémeno ne Abraham. ²⁴ Mechó εwéna elúmbó elé eké nekanemejóó. Ne andée bina makpo apea atene mbaá ufóó menomenyεé upea. Haga atene mbaá menomenyεé ewé εσωω anyé ne bóó Isreli gébége ji achyεé Mosis mabe né mekwε Sinay. Ne bóó abi ábyéné εbwó né amu εbe alu afwé ndere baá

Haga. ²⁵ Haga yina atene mbaá mekwε Sinay ewé elú né melo Arabya. Ji atene ntó mbaá melo Jerosale ewé elúmba nana néndé ji ne bɔ́ bii ako alu afwé mbaá mabe. ²⁶ Ne Jerosale ayi alu né mfaánebuú, bɔ́ bii ápó fɔ́ afwé. Ji yimba ne alu mma awese. ²⁷ Ji alu ndere mma se Sarah. Elú wyε ndere asame né ηwe Esɔwɔ nnó, “Wɔ menkwɔ mendée be ne metɔ́ megómégó. Wɔ muú ɔla ɔlu dankaá ndere nebyε nemmyéé mendée nyoge ɔchoge ne metɔ́ megómégó néndé mendée ayi menɔ wuú atene ji neba, abeé nyε ne gejamégé baá apwɔ ayi meno wuú álá atene ji wɔ.” ²⁸ Aηme ba, depɔ etiré na délere nnó enyú delu baá menomenyéé Esɔwɔ wyε ndere Asek.

²⁹ Elú ntó ndere elú nya nnó, maá ayi ábyéné ji ndere akwaá akεlege, ammyε amu ne ayi ábyéné ji ndere Mendoó Ukpea epye nnó ábyé ji, wyεmbɔ ne elú ye nana. ³⁰ Yémbɔ ndé genó eyigé mekomejɔ́ Esɔwɔ ajɔ́? Ajɔ́ aké, “Bú mendée ayi alu mefwεchoncho ne maá wuú ájyε. Maá yimba anyeé fɔ́ getege nte wuúchoncho ne maá ayi mma awuú álá ápó mefwε.” ³¹ Aηme ba, dékage jɔ́ nnó esé depɔ fɔ́ baá mendée ayi alú mefwε. Delu lé baá mendée ayi álá pɔ́ fɔ́ mefwε.

5

Debege sé afwε mbaá mabe

¹ Kras apyε nnó esé detene mmyεmmyε sé. Elome nnó debe mmyεmmyε esé nnó ekágé dema dékere né défwere mabe.

² Wúgέ, me Pɔl ngarege enyú nnó dekamege nnó asɔ enyú nso, ebyennó genó eyigé Kras apyε gepɔ yé enyú ne nsa fɔ́ chacha. ³ Ne mmage ngare enyú nnó yéndemuú ayi akamege nnó asɔ ji nso, ebyennó abɔ mambele mabe Mosis mako. ⁴ Enyú abi démmmyε nnó debe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgέ débelege mabe, kágé nnó défa mbwa ne Kras. Ndere dépyεémbɔ, dépɔ sé né amu galógáló ayi Esɔwɔ alerege. ⁵ Né eta sé, Mendoó Esɔwɔ epye lé nnó esé déneré metɔ́, dégilé nnó Esɔwɔ apyε nyε esé détene cho né mbe ushu wuú gétúgέ défyéé metɔ́ ne Kras. ⁶ Ne muú achogé mmyε ne Kras Jisɔs, yé asɔ ji nso, yé asɔ wɔ ewémbɔ epye fɔ́ mecho chacha wɔ. Genó eyi geηéá geme dɔ́ gelu lé mamfyéé metɔ́ ne Kras. Ewéna elerége né gejeé eyigé debɔ́ ne ate.

⁷ Enyú debɔ́ dépyéé unó chanéné né genwáge nyú ne Esɔwɔ, ndé muú cha ama agbe enyú nnó dékwɔlege se mekomejɔ́ ayi alu wáwálé. ⁸ Muú ayi apelege enyú nnó dépyεmbɔ apó fɔ́ Esɔwɔ muú akuú enyú. ⁹ Neku nema ne nechɔ́ éba. ¹⁰ Me nlu nwyaa wyéé metɔ́ ewémbɔ nnó te mbaá enyú déchome mmyε ne Ata, enyú déferége unó ndere me nferége. Ne yéndemuú ayi apyε nnó enyú

dékwé tametame, yé alu ndé gefogé muú, Εσωω achyegé nyé ji efwyale.

¹¹ Αημε ba, mbogé me mbogé ngarege bóg nnó ásoagé muú nsó ne abe cho né mbe ushu Εσωω, mbó bóg Jus abo ammye sé amu ne me. Ne mbogé ebó ebe nnó mbogé me ngarege, mbó matóó ásoó sé bóg Jus nnó me ngarege nnó elé gétúgé Kras agboó né mfaá gekwa ne Εσωω άpyéé bóg ábeé cho né mbe ushu wuú. ¹² Mbogé nkelege nnó bóg abi abwólége mbogé enyú metóó né mechó nsó mansó, ebwó abi áshige wyé amu né mechó ewé, akpe ajye yé mbe άpe mmye ebwó ebwó ambóó.

¹³ Ne enyú aηme ba, Εσωω akú enyú nnó débe mmyemmye nyú. Yémbogé ekágé dése nnó elé délu mmyemmye nyú, dékágé pyegé yéndégenó eyigé menyammye nyú akélege. Bogé lé gejeé ne ate aηme dékpane ate defwe. ¹⁴ Néndé ebe ewé egbare mabe Mosis mako elé ebe ewé ejóó nnó, “Boge gejeé ne nte menme ndere óbóó ne geme jyéé.” ¹⁵ Mbogé enyú déké démmye ne ate eké menya mewaá eyi enóme ne enyéé ate. Segé gébé, mbogé mbogé fó wó déwane nyé ate.

Kwalege lé genó eyigé Mendoó Ukpea elerege epóó gepoge akwaá

¹⁶ Genó eyigé me ngarege enyú gelu nnó, lyage Mendoó Ukpea eléré enyú genó eyi débóó mampye, déké dépyembogé dépye fó genó eyigé

menyammye nyú akélege. ¹⁷ Genó eyigé menyammye akélege gekélege fó genó eyi Mendoó Εσωω ekélege. Ne genó eyigé Mendoó Εσωω ekélege gekene fó ne genó eyigé menyammye akélege. Ndere elúmbogé, unó bina upea ummye ne ate. Ge ula bi enyú dela dékágé pye unó bi enyú dékélege mbogé. ¹⁸ Ne mbogé enyú déké dépyéé genó eyi Mendoó Εσωω elerege enyú, ebyennó mabe apó sé ne eshye né genwáge nyú.

¹⁹ Uboubogé unó bi menyammye mekwaá akélege nnó bóg apyegé ulú mme gbogogé. Ne unó bina elé: Ubele ne bóg tametame, ufere uboubogé, eηméméne. ²⁰ Manjele áló uka, mafoó, mampage bóg, mawámé, mansoge metóó ne bóg gétúgé apwóó wó, metóó usóó, use, aηgya, mbwa mamfa, ²¹ mamfyege ame né unó bóg, manyugé mmóó mampyené bóg, mankene mapaá mabomabo, ne unó bi fó eké bina. Ne me nkwelege enyú mbeé ndere mbogé nkwele mbe mbe, nnó bóg abi άpye ufóó unó bina ányéé fó gefwa eyigé Εσωω ágbárege.

²² Gepogé eyigé Mendoó Ukpea echyege muú elé gejeé ne ate aηme, nechóchó, nesó, metóó mekoge, ulóó melu, gepogé gelógéló ne mampyegé genó eyigé ji anyéméno nnó apyéé, ²³ manséle depogé peré, ne mágbárege mmyé. Muú aké apyéé unó bina, yé ebe ewé ji akwene epó. ²⁴ Bóg abi álú bóg Kras Jisós áferege

amu né unó bi menyammye ákелеге, alá eké bɔ́ɔ́ abi áwɔme menyammye bwɔ́ ayi ákелеге unó ebimbɔ́ né mfaá gekwa. ²⁵ Ne te mbaá Mendoó Ukpɛa echyɛ́ esé geɲwá, elɔme nnó esé ntó débe wye mankwɔlege genó eyigé ewu elerege. ²⁶ Ekágé débwɛge mmye. Ekágé déjwáge ate ne ekágé désɔge matɔ́ gétúgɛ́ bɔ́ɔ́ apwɔ́ɔ́ enyú.

6

Pyege galógálɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ ako

¹ Aɲme ba, mbɔ́gɛ́ dégege nnó muú nyú fɔ́ apye yéndé gefɔge gabo, enyú abi délu dépyɛ́ genó eyigé Mendoó Eɔwɔ́ elerege, sege ewú pere dépoó ji átáné né gabo yimbɔ́. Ndere dépyembɔ́, sege gébé nnó ekágé muú nyú ntó akwe né mmuameno. ² Pogé ate aɲme né matuú kpakpa ayi ebwɔ́ akpané. Déké dépyɛ́ mbɔ́, dépyɛ́ genó eyigé ebe Kras eké enyú dépyegé. ³ Muú aferege nnó aɲea geme dɔ́ɔ́, ayi alá akágé poó nte muú ayi genó gelíi ji, abwɔ́lege elé geme jíi. Apó yé muú fɔ́. ⁴ Yéndémuú acheré lé geme jíi, mbɔ́gɛ́ apyɛ́ genó eyigé ji abɔ́ɔ́ mampye chancha ne akágé do ebwɔ́ ewɔme ewé alá mege fɔ́ mmye ne nte meɲme. ⁵ Néndé yéndémuú abɔ́ mampye ebií utɔ́ bi Eɔwɔ́ achyɛ́ ji.

⁶ Muú ayi ágií mekomejɔ́ Eɔwɔ́, abɔ́ mankarege unó ulúlú ebi ji awya uko achyɛge ntó menlere wuú.

⁷ Débwɔ́legé fɔ́ gemɛge nyú, kágé nnó yé muú akágé jwyaá fɔ́ Eɔwɔ́. Genó eyigé muú apene, geji ntó ne ji ágoógé. ⁸ Muú apɛge genó eyigé menyammye akelege, mbwe ayi ji abɔ́ɔ́ wye elé negbo. Ne muú apɛge genó eyigé Mendoó Ukpɛa ekelege, mbwe ayi ji abɔ́ɔ́ wye elé geɲwá eyi gélágé byɛ́. ⁹ Esé débege fɔ́ ne gepwa mampyegé galógálɔ́. Bií uchwɔ́ɔ́ nye ebi débɔ́ɔ́ mbwe ayi atanege wye ebege dela detɔ́ né meti wɔ́. ¹⁰ Ndere elúmbɔ́, yéndégébé dégege meti dépye galógálɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ ako. Chacha ne aɲme abi áfyɛ́ metɔ́ ne Kras.

Pɔ́l achyɛ́ kwyakwya majyɛ́

¹¹ Pɛge ukpɛ kɛe malɔ́ ɲwe ayi me nsele ebwɔ́ wa membɔ́ɔ́ nsame enyú matame mina. ¹² Bɔ́ɔ́ abi aɲmerege enyú mekpɔ́ mme nnó asɔ́ enyú nsɔ́, ábwɛge lé mmye né mbaá unó bi ebwɔ́ apyɛ́ nnó bɔ́ɔ́ age ebwɔ́. Ebwɔ́ apyembɔ́ nnó ekágé bɔ́ɔ́ ámmɛgege amu ne ebwɔ́ gétúgɛ́ ágare nnó Eɔwɔ́ áwenege gemɛge bɔ́ɔ́ wye elé gétúgɛ́ ákame nnó Kras ágboó né gekwa. ¹³ Yé bɔ́ɔ́ abi asɔ́ ebwɔ́ nsɔ́ akwɔlege yé mabe mako. Yémbɔ́ akelege nnó asɔ́gɛ́ enyú nsɔ́, ákene ábwɛge mmye nnó enyú délu bɔ́ɔ́ bwɔ́. ¹⁴ Né eta wa, me ndoó fɔ́ ebwɔ́ ewɔme né genó gefɔ́. Genó eyi gepye me ndoó ebwɔ́ ewɔme elé negbo eniné Ata sé Kras Jisɔ́s agboó né mfaá gekwa. Gétúgɛ́ negbo

enií né gekwa ne unó mme
 ula upó sé me eké genó, ne
 me ntó mpó sé eké genó mbaá
 unó mme. ¹⁵ Yé asó muú nsó
 yé asó wó, ewémbó epó yé eké
 genó. Menó geno ayi aheá
 geme apwó alú nnó Esówa
 apye nnó enyú debe bó áke.

¹⁶ Nnenemmye nnó Esówa
 apye bó abi akwólege unó ebí
 menjó mbó, ábé nesó, alerege
 ebwó uló melu bíí nnó ebwó
 abe bó Esówa ndere bó Israeli.

¹⁷ Ne kwyakwya me njógé
 nnó ékágé muú fó ama achyéé
 me efwyale néndé mabóme
 upa ayi alu me mmye alerege
 nnó me nlú muú utó Jisás.

¹⁸ Ahe ba, nnenemmye
 nnó Ata sé Jisás Kras álérégé
 enyú galógáló. Amen.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Efesos

Matame

¹ Me Pól ne nsámé ŊWE yina. Me nlú ngbá Kras Jisɔs ndere Esɔwɔ akelé nnó mbe.

Ntɔme ŊWE yina eta nyú bɔ́ɔ Kras né melɔ Efesos, enyú abi délií mmye ne déchome mmye ne Jisɔs Kras.

² Nnɛnemmye nnó nte sé Esɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álerégé enyú galógáló, ne apye enyú débé né nesɔ.

Esɔwɔ alerege esé ulɔ́ melu gétúgέ déchome mmye ne Kras

³ Défée Esɔwɔ. Ji alu Esɔwɔ ne Nte Ata sé Jisɔs Kras muú gétúgέ déchome mmye ne Kras, ji ajéle esé ne yéndé gefɔgέ méjé wuú ewé elú né malu ujwɔlé Esɔwɔ ayi mfaánebuú. ⁴ Gemεge nnó Esɔwɔ akwyéé mme yina, ji abɔ me mbe ajya esé nnó débε bɔ́ɔ bíí, gébégé déchome mmye ne Kras. Ji apyεmbɔ nnó esé débε bɔ́ɔ ukpea abi muú álá kágé shulé ebwɔ ndo né mbe ushu wuú.

Né gétúgέ gejeé jíí eyigé na, ⁵ ji abɔ́ɔ me mbe ashúú nnó ji apye nye nnó esé débε baá bíí ndere ákεne né genó eyigé Jisɔs Kras apyéé nye. Ge genó eyige gebɔ gelú ji metɔ́ɔ mampye mbɔ. Ne geji ne ji akεlege mampye. ⁶ Getú eyigémbɔ ne débɔ́ɔ mamfεge ji né gekpekpegé

galógáló wuú ayi ji alerege esé detú, ndere déchome mmye ne Maá wuú ayi ji abɔ́ɔ gejeé ne ji dɔ́ɔ. ⁷ Esɔwɔ akε ne manoó Maá wuú ami machyéé mme gébégé ji agbɔ́ɔ, awené gemεge esé, mmye eké Esɔwɔ ajinte gabo se, gétúgέ gekpekpegε galógáló wuú ⁸ ayi ji alerege esé gejamé gejamé. Esɔwɔ né denja etií deko ne defɔ́ɔ etií, ⁹ apye esé dékaá genó eyigé gebɔ gelú bíbí, eyigé ji akεlege mampye. Apye ntó esé dékaá genó eyigé gebɔ gelú ji metɔ́ɔ mampye ndere ji ashúú me te gachií ábelé nnó Kras apye, ¹⁰ ndere ji ashúú nnó gébé eyigémbɔ gekwɔnege ji ányweré unó uko choncho, εbi ji akwyε, εbi úlú né mfaánebuú ne εbi úlú fa mme nnó Kras abε mfwa bwɔ.

¹¹ Yéndé genó gekεne wye ndere Esɔwɔ abɔ ashúú me nnó εbe. Ji ajya esé nnó débε bɔ́ɔ bíí ndere déchome mmye ne Kras gétúgέ genó eyigé gebɔ gelu ji metɔ́ɔ mampye ndere ji aké εbe te gachií. ¹² Ji ajyaá ntó esé abi débɔ́ɔ mbe déneré metɔ́ɔ ne Kras nnó débε déféége ji gétúgέ ŋgɔ wuú.

¹³ Ne enyú déwú ntó mekomejɔ́ɔ ayi alu wáwálé. Mekomejɔ́ɔ yimbɔ elé abya melóméló ayi Esɔwɔ aferege nye enyú né εfwyale gabo. Gébégé enyú défyεé metɔ́ɔ ne Kras ne Esɔwɔ achyéé enyú Mendoó Ukpea, ndere gelo eyigé gélerege nnó enyú delu bɔ́ɔ bíí wye ndere ji anyé me meno nnó achyεge.

14 Mendoó Ukpea elú ndere genó eyigé Esɔwɔ áchoó uto nnó ji apye nye eta esé yéndégenó eyige ji anyéméno nnó ápye mbaá bɔ́ bíí. Ji awené gemége sé nnó esé débɛ bɔ́ bíí nnó défɛge ji gétúgɛ ngo wuú.

Ɔal anenemmye mbaá Esɔwɔ gétúgɛ echomele bɔ́ Kras né Efesɔs

15 Tɛ gébé eyigé me nwuú nnó enyú défyéé metɔ́ ne Ata Jisɔs, ne nnó débɔ gejeé ne ate bɔ́ Esɔwɔ, 16 me nlú danlyaa mantamege Esɔwɔ gétúgɛ nyú. Nteé enyú né mmyemenene. 17 Me ngigé nnó Esɔwɔ Ata sé Jisɔs Kras, Nte ayi apwɔ́ amu, achyéé enyu Mendoó wuú nnó epye enyú débɛ ne denja ne nnó eti enyú amɛ ndere dékágé ji. 18 Nnɛne ntó mmye nnó Esɔwɔ apye genjgbɔ́ jíí gegɛné né mmu matɔ́ nyú, nnó dékaá genó eyigé ji akuú enyú nnó déneré metɔ́ wye. Ne mma nnenemmye nnó enyú dékaá gekpekpegé mejé ewé Esɔwɔ awyaa né mfaánebuú ewé ji anyéméno nnó achyɛge bɔ́ bíí. 19 Nnɛne ntó mmye nnó ji apye enyú dékaá gekpekpege uto bíí ebi upógé esé abi défyéé metɔ́ ne ji. Uto bina ebi upógé esé, élé wye gekpekpegé uto bi, 20 ne Esɔwɔ asele apye Kras akwilé né negbo ne apye ji ajwólé né egbe ebwɔnyɛ wuú né malu ujwɔle Esɔwɔ né mfaánebuú. 21 Kras awyaa uto ewuú ebi upwɔ́ yéndé gefwa eyi gelu fa mme, yé né mfaá. Ebi upwɔ́

ntó uto ákwaá, yé ebɛ lé ebi aló nchye. Ne ye muú ama ayi awyaa gefɔ́gɛ gefwa eyigé na apó, yé né mme yina ne ayi achwɔ́. 22 Ne Esɔwɔ afye yéndégenó né amu ji ne apye nnó ji abɛ muú kpaá mbaá unó uko né echomele bɔ́ Kras. 23 Echomele bɔ́ Kras elú menyammye wuú. Ewú egbeé ne uto Kras ne Ji apye yéndégenó né yéndé mbaá gebe ndere gebɔ́ mambɛ.

2

Esɔwɔ achyéé esé genwá ndere déchome mmye ne Kras

1 Mbɛmbɛ enyú débɔ dégbɔ né depɔ́ré Esɔwɔ gétúgɛ déla débelege mabɛ Esɔwɔ ne debó dépye nto gabo. 2 Né gébé eyigémbɔ enyú débɔ dépye lé ubobo unó bi bɔ́ mme ápye. Dékwɔlege lé unó bi mfwa áló nchye abi mfaá akɛlege nnó enyú dépyege. Ji yimbɔ ne anyuú matɔ́ bɔ́ abi alá kelege manwú ne Esɔwɔ. 3 Wyembɔ ntó ne esé ako debɔ delu, dépye nya lé ubobo unó bi menyammye akɛlege. Dépye lé unó bi menyammye ne matɔ́ sé akɛlege. Abyé esé ako ne gepɔ gebogebɔ. Getú eyigémbɔ, Esɔwɔ abɔ alu manlere esé metɔ́ usɔ́ wuú ndere ji alerege nye yéndémuú.

4 Yémbɔ meshwe ayi Esɔwɔ agene esé aja dɔ́, ne gejeé eyigé ji abɔ́ ne esé gepwɔ amu. 5 Ye gébégé esé débɔ dégbɔ́ gétúgɛ gabo se, Esɔwɔ apye esé dékere né genwá chóncho ne Kras. Ne élé gétúgɛ ulɔ́ melu Esɔwɔ ne ji

áwené gemége nyú. ⁶ Ndere esé déchomé mmye ne Kras Jisós, Esowó apye esé dékwilé né negbo ne ji, ne abwéé esé nnó dégbare gefwa ne ji né malu ujwale Esowó né mfaánebuú. ⁷ Esowó apyembó nnó né gejamége ayme ayi achwóó né mbé, ji apye bóó ako akaá gekpekepege uló melu ebi ujame dóó, ebi ji alere né gejeé gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye. ⁸ Gétúgé uló melu Esowó, ji afere enyú né efwyale gabo gébége défyéé metóó ne Kras, épó fó né uto bi nyú ne ji afere enyú né efwyale gabo. Elé echye ewé Esowó achyegé. ⁹ Epó fó gétúgé utóó uló uló ebi enyú dépye. Ndere elúmbó, ékágé muú fó adogé ebwó ewóme. ¹⁰ Néndé esé délu elé amu utóó Esowó. Ji akwyéé esé ne apye décho mmye ne Kras Jisós nnó délerege galógáló mbaá bóó ndere ji akwyé me te gachii ábelé nnó dépyegé.

Esé ako delú muú ama ndere Esowó apye esé déchome mmye ne Kras

¹¹ Tege nnó mbembé bóó Jus bóó akuú gemége bwó nnó, “Bóó abi ásóó ebwó nsó,” abóó akuú enyú abi délá dépó bóó Jus nnó, “Bóó unyi gada.” Mmyéké genó ayi akwaá apyéé ne amu né menyammye. ¹² Tege ndere enyú debó delu. Né gébé eyigémbó enyú depó mbwa ama ne Kras, enyú debó délu lé ankéé né geluagé bóó abi Esowó abó ajyaá nnó abe abii. Menomenyéé gejame

ewé Esowó anyéé ne bóó bií, menomenyéé ewémbó épófó ewé nyú. Apyembó, gétúgé genó eyigé ji abó anyéméno nnó apyéé, yémbó ji anyé fó ménó ne enyú wó. Depó ye ntó ne genó gefó fa né mme eyigé enyú dénergege metóó wyéé. Ne débó depó fó mbwa ama ne Esowó. ¹³ Yémbó nana Esowó apye enyú déchome mmye ne Kras Jisós, ji aja enyú abi délu nya tete ne ji, délá kwókwólé ne jí gétúgé manóó Kras amí machyéé mme gébége ji gboó né gekwa. ¹⁴ Kras jimboó ne apyéé esé délu né nesó ne ate, néndé ji apye bóó Jus ne bóó abi alá pó bóó Jus ákwé éké muú ama. Ndere ji apyembó, Kras amu ekwó gepú ewé ebó ekare bóó Jus ne abi alá pó fó bóó Jus ne epye ebwó abóó mawáme ne ate. ¹⁵ Kras agboge atyaá mabe bóó Jus ako ayi apye bóó Jus afaá mbwa ne bóó abi alá pó fó bóó Jus. Ji apyembó nnó ji ase bóó Jus ne abi alá pó bóó Jus ácho ebwó alá muú meke, ácho ntó mmye ne ji nnó epyegé mbó ebwó abe nesó ne ate. ¹⁶ Ndere ji apyembó, aja bóó Jus ne abi alá pó fó bóó Jus nnó anyé nesó ne Esowó ála ndere muú ama gétúgé negbo eníné ji agboó né gekwa ne mawámé bwó ábyéé. ¹⁷ Ne Kras achwó, agaré abya melóméló ayi achwóó ne nesó eta nyú bóó abi debó delu tete ne Esowó ne mbaá bóó abi abó álú kwókwólé ne Esowó. ¹⁸ Ne elé gétúgé genó eyigé Kras apye ne esé ako dégene meti mantene né mbé ushu nte sé Esowó dénenemmye né uto

Mendoó Ukpea ewú ema.

¹⁹ Ndere elúmbò, enyú bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus dépọ́ sé aṅkéé bọ́, bọ́ abi áchwọ́ elé manjwólé né mbaá jwọ́lege. Enyú délá ambọ́ melọ́, dékwe gelua gema ne bọ́ abi Esọ́wọ́ ajyaá nnọ́ abe abii. Ne dela ntọ́ bọ́ ula gepu Esọ́wọ́. ²⁰ Enyú délú egbe gepú eyigé Esọ́wọ́ atenege. Abelé enyú né nebọ́me gepú eníné aṅgbá Jisọ́s ne bọ́ ekpave Esọ́wọ́ áfyéé. Kras Jisọ́s jimboó ne alu ntaá eníne né gbarege ekwọ́ gepú. ²¹ Kras ne agbare gepú eyina geko mbaá ama. Ne apye nnọ́ gejamégé bọ́ áchwọ́ né mmu nnọ́ geji géwéné gebé echa ukpea mbaá Ata. ²² Ndere Esọ́wọ́ apye enyú déchome mmye ne Kras, apye ntọ́ enyú détene chónchọ́ ne ate aṅme abifó ako déla eké melu ewé Esọ́wọ́ ajwọ́lege wyé né Mendoó wuú.

3

Utoó bi Pọ́l apye mbaá bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus

¹ Ne gétúgé Esọ́wọ́ apye bọ́ Jus ne abi alá pọ́ bọ́ Jus ála muú ama, ne me Pọ́l muú nkpe ne denọ́ elé ngarege abya Kras Jisọ́s eta nyú bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus, nnemmye gétúgé nyú echomele bọ́ Kras né Efesos. ² Mferé nnọ́ enyú déwú me nnọ́ gétúgé ulọ́ melu ebi Esọ́wọ́ elerege, ji achyéé me utọ́ bina nno mpyege né galógálọ́ nyú. ³ Ne Esọ́wọ́ apye me nkaá genó eyi gebọ́ gelu ji metọ́ bibii, wyé ndere me mbọ́ mbọ́ me

mbé nsame geji gachyéé eta nyú. ⁴ Ne mbogé enyú dékúgé genó eyigé me nsame eta nyú, dékágé nye ndere epye ne nkaá depọ́ré Kras etiré délú nya bibii. ⁵ Mbé mbé akwaá ábọ́ ákaá fọ́ depọ́ etiré na wọ́, yémbọ́ nana Mendoó Esọ́wọ́ epye aṅgbá Jisọ́s ne bọ́ ekpávé Esọ́wọ́, bọ́ ukpea bíi ákaá deti. ⁶ Genó eyigé Esọ́wọ́ ábelé bibii gelú nnọ́ ji áke ne abya melómélọ́ ápye bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus ácho mmye ne bọ́ Jus ála ndere upọ́ né menyammye ama ne nnọ́ ebwọ́ ako ábọ́ mejeé Esọ́wọ́ ne genó eyigé Esọ́wọ́ anyémeno nnọ́ achyege nye bọ́ bíi. Kras Jisọ́s ne apye nnọ́ menomenye ewémbọ́ ebe wáwálé.

⁷ Esọ́wọ́ ajya me né ulọ́ melu bíi nnọ́ mbé muú utọ́ wuú, ngarege abya melómélọ́ Kras né gekpekepegé uto bíi. ⁸ Né geluage bọ́ Esọ́wọ́ ako, me ne nlú mamané kọ́. Yémbọ́ Esọ́wọ́ achyéé me gechachage echye ewéna nnọ́ ngarege abya melómélọ́ mbaá bọ́ abi alá pọ́ bọ́ Jus. Ne abya melómélọ́ yimbọ́ atome ne uchacha unọ́ bi muú alá kagé méé ebi Kras achyege. ⁹ Utoó ba ntọ́ ulú nnọ́ me mpye bọ́ ako akaá genó eyigé Esọ́wọ́ muú akwyéé unọ́ uko ashuú mampye né genó eyigé ábelé bibii te ula ulọ́ mme. ¹⁰ Esọ́wọ́ abọ́ apyembọ́ nnọ́ gébé sé eyigé na gekwonege, echomele bọ́ Jisọ́s epye yéndé gefwage álo nchye eyigé gelu mfaá, ne uto alọ́ nchye uko ukaa nnọ́ Esọ́wọ́ awyaá den ga dọ́ né yéndé meti. ¹¹ Ji áke

ne Ata se Kras Jis̄os apye mech̄o ew̄ena epye wye ndere ji Es̄ow̄o ab̄o aj̄ō me nn̄o ebe. ¹² Ndere Es̄ow̄o apye es̄e d̄echome mmye ne Kras, ne ndere d̄efyēē met̄ō ne ji, es̄e d̄ek̄aḡē tene n̄e mbe ushu Es̄ow̄o t̄aḡet̄aḡē d̄ebēē f̄ō ne ef̄ō met̄ō. ¹³ Ndere elumb̄o, nn̄ene enȳu mmye nn̄o d̄ebege f̄ō ne gepwa met̄ō el̄e me n̄ene efwyale ḡet̄uḡē nȳu. Me n̄ene efwyale ew̄ena n̄e gal̄gal̄ nȳu.

P̄ol an̄emmye ḡet̄uḡē echomele b̄ō Kras n̄e Ef̄es̄os

¹⁴ Ḡet̄uge Es̄ow̄o apye un̄o ul̄ul̄ō bina, ne me ntome mano mme nn̄emmye mbāā nte s̄e Es̄ow̄o, ¹⁵ mūu afȳēē mab̄o mbāā mala up̄u mako n̄e mfāanebūu ne mme. ¹⁶ Nn̄emmye mbāā Es̄ow̄o mūu awyāā gekpekpe mejēē n̄e mfāanebūu nn̄o ji apye Mendōo wūu echȳēē enȳu eshye nn̄o mat̄ō nȳu ab̄en̄e, ¹⁷ ne nn̄o Kras aj̄w̄ol̄ē n̄e mmu mat̄ō nȳu ndere d̄efyēē met̄ō ne ji. Nn̄emmye nn̄o gejēē eyiḡē enȳu d̄eb̄ō ne Es̄ow̄o ne ate āh̄me gepye enȳu d̄et̄ene ne eshye. ¹⁸ Nn̄ene nt̄o mmye nn̄o Es̄ow̄o apye enȳu ch̄oncho ne b̄ō Es̄ow̄o abif̄ō ako d̄eb̄ō uto mankāā nn̄o gejēē eyiḡē Kras Jis̄os ab̄ō ne enȳu ako, gepw̄ō ȳend̄egen̄ō eyiḡē mūu ak̄aḡē m̄ē, ¹⁹ ne nn̄o enȳu d̄ekāā nn̄o gejēē Kras eyiḡemb̄ō geja kpāā gepw̄ō amu, mūu ak̄aḡē kāā f̄ō geji anere. Ndere un̄o bi uko ul̄u

mb̄o, d̄ebēē ne gep̄oḡē Es̄ow̄o geko.

²⁰ D̄ef̄ēē Es̄ow̄o mūu ap̄oḡē es̄e ne uto bīi ebi ul̄u es̄e mmye. Ji ak̄aḡē pye gejam̄eḡē ukpekpe un̄o bi upw̄ō ebi es̄e d̄egiḡē ji, ȳe ebi d̄eferege. ²¹ Es̄e ako abi d̄el̄u echomele b̄ō Jis̄os, abi d̄echome mmye ne Kras Jis̄os ȳend̄emūu an̄oḡē Es̄ow̄o ȳend̄eḡeb̄ē te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

4

B̄ō echomele Kras al̄u mūu ama

¹ Me mūu nkpēne den̄o ḡet̄uḡē mpye ut̄ō Ata, nkpeage enȳu nn̄o d̄epȳe gēw̄age nȳu ḡebe ndere Es̄ow̄o mūu akūu enȳu ak̄elege nn̄o ḡebe. ² Shulege mmye nȳu mme ȳend̄eḡeb̄ē, sege dep̄or̄e nȳu pere, koge met̄ō mbāā ȳend̄egen̄ō. B̄oge gejēē ne ate, d̄epȳeḡē mb̄o, d̄epȳe f̄ō un̄o bi ubalege ate mmye. ³ Mȳege nn̄o d̄ebe meko ama ndere Mendōo Ukpea epye nn̄o enȳu d̄echo mmye ne ate d̄ebe n̄e nes̄o. ⁴ Es̄e b̄ō echomele Jis̄os d̄el̄u wye ndere up̄o menyammye ama. Ne el̄e wye Mendōo Ukpea ew̄u ema ne el̄u es̄e ako n̄e mmye, wye ndere gen̄o gel̄u l̄e gema eyiḡē Es̄ow̄o akūu es̄e nn̄o d̄en̄erege mat̄ō wye. ⁵ Es̄e ako d̄ewyāā wye Ata awu ama, ne wye l̄e dep̄or̄e Jis̄os d̄et̄i dema ne es̄e ako d̄ekw̄olege. Awyāā es̄e ako gef̄oge manāā Es̄ow̄o mami mamāā. ⁶ Es̄ow̄o es̄e aw̄u d̄en̄oḡē al̄u el̄e ama, ji ne al̄u Nte es̄e es̄e ako. Ji ne al̄u

mfwa esé ako, ji achyεge esé utóó ebi débóó mampye ndere ji akεlege. Ne mendoó wuú ejwólege né mmu matóó bóó bíí ako.

7 Yémbó Kras achyεé yéndémuú sé ewuú εchye ndere ji ame nnó ekwane ne yéndémuú. ⁸ Elú wye ndere asame né mmu ηwe εσωω nnó, “Gébége Kras akwóme ajyεé né melu ewé mfaá, aja gejamége bóó denó ákwóle ji, ne achyεé akwaá ufóó ufóó εchye.” ⁹ Asa wye aké, “Akwó afe né mfaá”, ewéna εtene nnó gemεge nnó Kras akwó né mfaá abó me mbe ashulé achwó fa mme. *

¹⁰ Wye lé ji awú muú ashulé achwóó fa mme ne akwóme ajyεé né malu ayi álú te mfaá mfaá. Ji apyεmbó nnó ji apye yéndégenó né yéndé mbaá gébe gelógéló ndere ji akεlege nnó gebε. ¹¹ Ji achyεé bóó abifó εchye nnó ábé áηgbá Kras. Achyε abifó εchye nnó ábé abóó ekpave εσωω, achyε abifó nnó ágáragé abya melóméló, abifó, achyε ebwó nnó ábé ambame ne anlere mekomejóó εσωω. ¹² Kras apyεmbó nnó ji akpome bóó εσωω ako mmye nnó ápyεge utóó bíí ne nnó ji apye εchomele bóó bíí ewé elú menyammye wuú ewéne, ¹³ kpaá te esé débeé ndere muú ama né matóó sé ayi défyεé ne Maá εσωω ne dékágé ji cháηéné. Debó mambε bóó abi ábené né depóré εσωω, kpaá te débeé ndere Kras jimboó né gepó

ji geko, ¹⁴ nnó esé débεge sé eké ambane abi anlere gebyó ásele mati défyá ne gebyó ábwólege amu ne ebwó. Ambáné álú eké baá makpe ayi mmye nnyi atene ájyεé we na ne we. Yéndé mbaá ayi mbyó ajyεé ne aji ajye ntó, mbó ne epye ne bóó abi ánleré gebyó álerégé. Anlere gebyó awyaá défyá mabwólege bóó akame ne genó eyi gelú gebyó. ¹⁵ Déjógé lé genó eyi gelú wáwálé, ne débεge gejeé ne bóó abi déjógé ne ebwó. Déké dépyεmbó, débεnege nye né depóré εσωω, né yéndé meti wye eké Kras muú álú muú kpaá né εchomele bóó bíí. ¹⁶ Kras ne afyεé yéndé gepóge menyammye né melu ewuú, yéndé gefére ne gepyεé nnó menyammye meko áchómé mbaá ama. Ndere elúmbó yéndé gepóge menyammye geké gepye utóó bíí cháηéné, menyammye meko awene abenege gétúgé upó bina upogé ate né gejeé.

Jisós Kras achyεge genwá gekε

¹⁷ Me nkwelege enyú mbeé né uto Ata nnó ékágé débε eké bóó mme abi álá pó bóó Jus. Ufere bwó upó ne mekpo ne ula. ¹⁸ Uferé bwó úlú kendeé. Ebwó apó fó ne genwá eyigé εσωω achyεge, néndé ebwó ákágé yé genó ne aηea matóó. ¹⁹ Yé ebwó ápye genó eyigé gela gelómé fó, mmye egboó fó ebwó. Achyεé gemεge bwó né unó bi ugbó mmye ne ápwyaá fó mampye úkwékwé unó.

* 4:9 Elú wáwálé nnó: Gejamége bóó ηwe áwyaá nnó Jisós ashulé afe né melo álo.

20 Unó Kras ebi alere enyú dégií na fó wá. 21 Nferé nnó enyú déwú genó eyigé getome ne jisós, ne áleré enyú ankwále bíí, né mekomejós ayi wáwálé. Mekomejós yimbo elé abya melómeló ayi atome ne jisós. 22 Lyagé gekwenege gepó eyigé gepye enyú debó dépye uboubo unó. Gekwenege gepó eyigé enyú debó déwyaá gechós lé enyú chós ndere gébwálé enyú mambé ne metós mampye uboubo unó. 23 Kworege matós nyú ne gefós eyigé enyú déferege unó gebé genó geké. 24 Enyú debó mambé ne gepó geké ndere bós abi Esówa akwyéé nnó afu ji. Gepó geké eyigé na, gelú lé gepó eyi gelú cho, ne pópó né mbe ushu Esówa.

25 Ndere elúmbó, lyage gebyó dégarege lé wáwálé mbaá ate anme, néndé esé ako décho mmye delú ndere upó né menyammye Kras. 26 Metós esógé muú nyú, ékágé akame metós usós eté ji apye gabo. Ne ékágé alá ne metós usós né bíí kpogele. 27 Ne ékágé déchye danchomeló meti ewé ji anmaá amu wye. 28 Mbógé muú abó ajoó ejo, abó manlyáá ejo apyegé utós ne amu jíí jimbós nnó abó unó bi ji ákágé kare ne bós abi alá pó ne ubi. 29 Muú nyú ajógé fó mejós mebomebo, ajógé lé mekomejós melómeló ayi apógé ate, ne akwánege né gebé eyigémbó, nnó mejós nyú ebe mejós ewé efyéé bós eshye ne echwós ne galógáló mbaá bós abi awuú enyú.

30 Ékágé enyú dépye Mendoó Ukpea ebe meshwemeshwe né unó bi enyú dépye. Esówa afye enyú Mendoó Ukpea wuú né mmye nnó ebe ndere gelo eyi gelerege nnó enyú delú bós bíí, ne nnó bíí uma ji awenege nye gemége nyú. 31 Ndere elúmbó, débégé fó ne ufere uboubo ne ate: Debálégé fó matós, desoge fó matós ne ate, debége fó ne genyane ne ate, déchógé fó ate mabó, dépyégé fó nchye, déferegé fó gabo ne ate né yéndé meti. 32 Lerege elé ulós melu ne ate, gége ate meshwe, jigé nte gabo ayi ate anme apye ndere Esówa ajinte gabo ayi enyú dépye gétúgé genó eyigé Kras apyéé.

5

Begé bós genjgbó

1 Te mbaá Esówa abós gejeé ne enyú baá bíí, mmyégé nnó débé ndere ji. 2 Gógé genjwáge nyú gelere nnó déwyaá gejeé ne ate wye ndere Kras abós gejeé ne esé kpaá te áchyeé genjwá jíí né galógáló sé. Nkane ji ápyembó, elú wye ndere gepé eyi genóme gebé gelógéló né mbe ushu Esówa.

3 Ndere elúmbó, dékamegé muú fó awú yé né geluage nyú enmenmené ubele tametame yé gekwekwégé gepó, yé ame mamfyé né genó eyigé muú. Ne demmyege fó nnó enyú ne debe ne unó uko, néndé gefógé genjwá eyigémbó gekwané fó mambé ne bós Esówa wó. 4 Dekamege fó mejós ewé echwós ne mekpo

unós ne gekekenegé mejós ne gekwekwegé abya andée utanegé enyú né meno néndé ekwane wó. Genó eyigé enyú debós mampye élé mantamege Eṣṣwá né unó bi ji apye né geluage nyú. ⁵ Kágé nnó muú ayi abelege ubele tametame, ayi awyaá gekwékwégé gepá, ye ayi afye ame né unó bós (alú mbá lé muú ayi ánógé unó bina eké Eṣṣwá ayifá). Ji anyé fó gefwa eyigé Kras ne Eṣṣwá agbarége.

⁶ Dékamege muú fó abwólé enyú ne mejós ewé ela épó ne mekpo ne ula. Elé gétúgé unó bina ne Eṣṣwá asós nye metós ne bós abi alá wuú fó ji. ⁷ Ndere elúmbá, déchogé fó mmye ne ufós bós bimbá, ⁸ néndé mbembe enyú débó délu né mmu gemua, nana enyú délu né mmu genjgbá gétúgé Eṣṣwá apye enyú déchome mmye ne Kras. Ndere elúmbá, gógé genwágé nyú gebé ndere bós abi álú né genjgbá. ⁹ Elé genjgbá eyigé na, ne gepye nnó esé dépyegé unó ulúlú, ne ebi ulú cho ne nnó dégarege wáwálé. ¹⁰ Myegé mankaá genó eyigé dépyege metós egós Ata. ¹¹ Déchoge fó amu depyege ubobo unó bi bós abi álú né mmu gemua ápyeé, dyáge lé ebwó malá. ¹² Elu lé mekpo unós manjós depá etiré ebwó apye bibíí. ¹³ Genjgbá gegené né genó, bós ágene ndere geji gelu ne akágé ndere geji gelu wáwálé. ¹⁴ Mbá ne elú néndé yéndégenó eyi genjgbá gegenege wye, gébwólege gela genjgbá. Ge ula bi ajós

aké, “Peé wá ayi óbelege gejya, kwilé né negbo, ne Kras apye nye genjgbá jii gegenege eta wye.”

¹⁵ Ndere elúmbá, segé gébé nnó dépyege genó eyigé gelu cho. Dépyege fó unó eké unkekene bós, pyege ndere bós abi áwyaá defós. ¹⁶ Dégege meti mampye genó gelógélú, pyegé geji chánéné neídé bós apye gabo né gébé eyigé na dós. ¹⁷ Ekágé debe eké unkekene bós, mmyegé élé mmye nnó dékaá genó eyigé Ata akélege nnó enyú dépyege.

¹⁸ Dényúgé fó mmós dékwene néndé mmós matene muú né genwá gebogebo. Gógé élé Mendoó Ukpea egbeé enyú né matós. ¹⁹ Mendoó Ukpea egbege enyú né metós, epye enyú dékwane makwa ayi átánege né bó ηwe Eṣṣwá, défyege ate matós ne makwa ayi atome ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea alerege. Kwagé makwa yina ne matós nyú mako défege Ata. ²⁰ Né yéndégenó eyi gepye, tamege nte sé Eṣṣwá yéndégébé gétúgé genó eyigé Ata Jisós Kras apye eta esé.

Pól achyege majye mbaá andé ne anó

²¹ Yéndémuú nyú awúgé ne nte nnó dénógé Kras.

²² Enyú andéé anó, wúgé ne anó nyú wye ndere déwú ne Ata. ²³ Menó alu muú kpaá mbaá mendée wyéé ndere Kras alú muú kpaá mbaá echomele bós bií ewé elú menyamme wuú. Ne Kras jimbós alu Mempoó

εχomele wuú. ²⁴ Nðere εχomele bɔ́ Kras εwuú ne ji, mbɔntó ne enyú andeé anɔ débɔ́ manwúgέ ne anɔ nyú né yéndé meti.

²⁵ Enyú anɔ, bɔgέ gejeé ne andeé nyú wyε ndere Kras abɔ́ gejeé ne εχomele wuú kpaá τε achyεé gemε jii né galógálɔ́ wuú. ²⁶ Ji apyεmbɔ́ nnó ji afyεé εwú né amu εσωωɔ́ ndere genógé ukpea gébégé ji ashwɔnége εwú ne manaá ne mekomejɔ́ wuú. ²⁷ Apyεmbɔ́ ntó nnó εχomele bɔ́ bií εtene né mβε ushuú wuú jimbo ne genwá gekε eyi gelɔme gepwɔ́ amu ne nnó εβεge fɔ́ ne deba yé gebágé dekoó né mmyε, εβε lé εχomele ukpea εwé muú alá kágé shulé εbwɔ́ ndo né meti fɔ́. ²⁸ Anɔ abɔ́ mambɔge gejeé ne andeé bwɔ́ wyε ndere εbwɔ́ abɔ́ ne menyammyε bwɔ́ ambɔ́, néndé mende ayi abɔ́ gejeé ne mendée wuú εbyennó abɔ́ gejeé ne menyammyε awú ntó. ²⁹ Yé muú sé fɔ́ ayi apaá menyammyε wuú apó. Déchyεge menyammyε sé menyεé, déchεrege ji, wyε ndere Kras apyε ne εχomele bɔ́ bií. ³⁰ Ji apyεmbɔ́ yéndégébé néndé εsé delu upɔ́ né menyammyε wuú. ³¹ Ge ula bi ásamé né mmu ηwe εσωωɔ́ nnó, “Getú eyigémbɔ́ mende abɔ́ manlyaá gepúgέ nte wuú ne mma wuú acho mmyε ne mendée wuú εbwɔ́ apea ála muú ama.” ³² Mekomejɔ́ εσωωɔ́ ayina apyε εsé dékaá menɔ genó ayi abɔ́ alu bíbí.

Genó eyigémbɔ́ getome ne Kras ne εχomele bɔ́ bií. ³³ Yémbɔ́ enyú abi débane neba dékágé pyεge ntó geji. Genó eyigémbɔ́ gelu nnó yéndé menɔ abɔ́ mambɔ́ gejeé ne mendée wuú wyε ndere ji abɔ́ gejeé ne gemε jii. Ne yéndé mendée menɔ abɔ́ manógé menɔ wuú.

6

Na ne baá ne ante ne ama abɔ́ mambε

¹ Enyú baá melɔ́ wúgέ ne amma nyú ne ante nyú, gétúgέ déchome mmyε ne Ata, néndé ge genó eyi gelú cho mampyε mbɔ́. ² “Nógé amma nyú ne ante nyú.” Ge ndɔ́ mβε ayi εσωωɔ́ anyémeno gébégé achyεé εβε aké, ³ “Dépyεge mbɔ́, dégéne nyε galógálɔ́ ne dényé neki fa mme.”

⁴ Enyú ante ékágé débε ne gepɔ́ eyi gepyε matɔ́ asɔ́ baá nyú. Wyεge lé εbwɔ́ né meti εwé délεrege εbwɔ́ unó ndere abɔ́ mampyε, déchyεge εbwɔ́ majyεé ndere Ata akelege.

Na ne áfwε ne ante abi abɔ́ εbwɔ́ abεé

⁵ Enyú áfwε, wúgέ ne bɔ́ abi abɔ́ enyú ne εfɔ́ metɔ́, déchyεge εbwɔ́ énogé ne matɔ́ nyu mako wyε ndere εbɔ́ εβε lé Kras, enyú dépyε ne jii. ⁶ Pyεge utɔ́ enyú chanéné. Dépyεge fɔ́ wyε lé gébégé εbwɔ́ abεge aké agene enyú gétúgέ dékelege nnó εbwɔ́ áfεge enyú. Nðere baá utɔ́ Kras, pyεgé élé genó eyigé εσωωɔ́ akelege ne matɔ́ nyú mako. ⁷ Pyεgé utɔ́ ne

metṓ megṓmegṓ wyε eké enyú dépye mbaá Ata, épó fṓ elé mbaá mekwaá. ⁸ Kaágé nnó yé muú alú mefwε ye ápó, elé Ata ne achyεge esé ako nsa né utṓ ulṓulṓ ebi esé dépyeé.

⁹ Enyú ante wyεmbṓ ntó ne débṓṓ mampyεge ne áfwε nyú. Déchyεge sé ebwṓ genyane. Kaágé nnó Ata ayi abṓṓ enyú chóncho ne ebwṓ alú né mfaánebuú. Ne ji asṓṓ mpa yéndemuú alerege fṓ añgya.

Pṓl ajógé ndere bṓṓ kras abṓṓ matene ummye ne danchomelṓ

¹⁰ Kwyakwya genó eyigé, me nkelege mangare enyú gelu nnó, bṓgé eshye ndere déchome mmye ne Ata. Ne gṓgé ji ase gekpekepege utó bií apye enyú détoó. ¹¹ Fyεgé unó ummye uko ebi Esṓwṓ achyεé enyú nnó détene ummye ne mati défya ayi danchṓmelṓ apenege. ¹² Néndé bee bina upó fṓ ne ate akwaá. Démmye lé ne yéndé gefwage aló nchye eyigé gelu né mfaá, ne uto aló nchye uko. Démmye ne aló nchye ako abi ágbarege gefwa né malu ayi mfaá, ne abi áwyaá utó fa né mme yina ayi alú melu gemua. ¹³ Ndere elúmbṓ, bṓgé unó ummye uko ebi Esṓwṓ achyεé enyú nnó yéndégébé danchṓmelṓ achwṓgé ne efwyale démmye ékágé ji apwṓ enyú ne démmyεgé né kwyakwya détenege nye chanéné.

¹⁴ Ndere elúmbṓ, kpomege mmye. Ndere muú bee áwéle

ekandá mamkpome mmye né utṓ bií, mbṓ ne enyú débṓṓ mangarege wáwálé. Pyεge genó eyi gelu chó né mbe ushu Esṓwṓ, ewéna ebeé nye ndere genóge ummye eyigé muú bee akwere ewṓme wuú nnó ékágé nekṓ né kpe ne ta ji. ¹⁵ Ndere muú bee afye unó uka utouto nnó ékágé ji áseré ákwe gébégé aké alomege, mbṓntó ne enyú débṓṓ mangarege abya melómélṓ ayi apye bṓṓ ábeé nesṓ ne Esṓwṓ. ¹⁶ Genó eyigé fṓ eyigé débṓṓ mampye gelú nnó, gbarege metṓṓ ewé enyú défyéé ne Esṓwṓ ebe enyú né mbe. Ewéna ebe nye eta nyú ndere genogé ummye eyi gegbeé nnó ámbeé danchṓmelṓ ako ayi achwṓṓ eké mewε akwṓnege fṓ enyú mmye. ¹⁷ Ségé mamfere ayi Esṓwṓ áferé enyú né efwyale gabo ábé ndere ela ummye ewe ekwerege mekpo muú bee, nnó ekágé ji akpa gepa. Sεge ntó mekomejṓṓ Esṓwṓ ndere aparanja ayi Mendoó Ukpea echye enyú nnó démmyεgé ummye ne ji. ¹⁸ Gígé Esṓwṓ nnó apógé enyú yéndégébé né mmyemenene. Negemmye né yéndégenó eyigé enyú dékelege. Pyεge mbṓ ndere Mendoó Ukpea elerege enyú meti yéndégébé. Ndere elúmbṓ, begé peé né yéndégenó eyigé gepye, dékogé metṓṓ gbene. Nege ntó mmye yéndégébé mbaá bṓṓ Esṓwṓ ako. ¹⁹ Nege ntó mmye getú ya, nnó yéndégébé nké nkelege mangare abya

melóméló, Εσωω achye
 me mekomejōó nnó ngare,
 mmbegé fō ne εfō metōó
 mampye bōó akaá depōré
 abya melóméló etiré debō
 delu bibií. ²⁰ Elé gétúgέ abya
 melóméló yina ne Kras atōme
 me, ne nana nlú né denō
 gétúgέ mbō ngarege abya
 melóméló wuú. Nεgemmye
 nnó Ata apōó me mbegé
 ne εfō metōó mangare abya
 melóméló yina ndere me
 mbōó manjōó.

Kwyakwya matame

²¹ Menme sé Tikikōs ayi
 mbōó gejeé ne ji dōó, ne nte
 muú ayi dékágé líí mmye
 ne ji ndere apye utōó Ata
 achwōgέ, agarege nye enyú
 yéndégenó eyi getome ne me,
 ne enyú dékágé nye ndere
 depō dekene ne me wéna.
²² Elé wye getú eyigé na ne me
 ntōme ji eta nyú nnó ji apye
 enyú dékaá ndere εsé délu
 wéna, ne nnó afye enyú εshye.

²³ Nenemmye nnó Nte sé
 Εσωω ne Ata Jisōs Kras apye
 enyú aηme sé debe nesō ne
 ate, débō gejeé ne ate, ne
 nnó défyεge wye metōó ne
 Εσωω. ²⁴ Mma nnemmye
 nnó Εσωω alerege galógáló
 mbaá bōó ako abi abōó gejeé
 eyi gela gebyeé ne Ata Jisōs
 Kras te kwyakwya.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bᵔᵔ Kras né Filipi

Pól atamege bᵔᵔ Εσωᵔᵔ né melᵔ Filipi

1 Me Pól ne Timᵔti ne désamé ŊWE yina. Εsé delú baá defwé Kras Jisᵔs. Detᵔme ŊWE yina eta enyú ako abi delú bᵔᵔ Εσωᵔᵔ né melᵔ Filipi gétúgέ defyεέ metᵔᵔ ne Kras Jisᵔs, ushuú mbᵔgέ ákpakpa ne bᵔᵔ abi ápᵔoge mampye utᵔᵔ né gepúgέ Εσωᵔᵔ.

2 Nnεnemmye nnᵔ Nte sé Εσωᵔᵔ ne Ata Jisᵔs Kras álérégé enyú galógál, apye enyú débé ne nesᵔ.

Pól atamege Εσωᵔᵔ ne anεnemmye gétúgέ bᵔᵔ Εσωᵔᵔ abi álú né Filipi

3 Yéndégébé me ntege enyú, nteamege Εσωᵔᵔ ayi nnᵔgέ, 4 ne yéndégébé me nké nnεnemmye gétúgέ enyú ako mbέε ne nechóchᵔ né metᵔᵔ. 5 Me nnεnemmye ne nechóchᵔ néndé te ula ulᵔ ebi enyú defyεέ metᵔᵔ ne Εσωᵔᵔ kpaá te fina, enyú decho amu ne me nnᵔ dégaré abya melómélᵔ ajoyégé mbe. 6 Ne nkaá wáwálé nnᵔ Εσωᵔᵔ alᵔᵔ mampye utᵔᵔ ulᵔᵔᵔᵔ bina né geŋwáge nyú. Ne nkaá ntᵔ nnᵔ ajoye nye wyε mbe ne ubi kpaá te ánerege bíí bi Jisᵔs Kras akerege nye fa mme. 7 Ndeere nnεnemmye ne nechóchᵔ gétúgέ enyú, elú galógál nnᵔ me ntégé

enyú mbᵔ, néndé delú me metᵔᵔ chi chi chi. Enyú ako decho amu ne me né εshye εwé Εσωᵔᵔ achye εsé mangaré abya melómélᵔ ajoyégé mbe. Gébé eyigé me nlá nlu dankpé denᵔ ne nana yina ayi nlu né denᵔ, mmye nnᵔ mpye bᵔᵔ akaá nnᵔ abya melómélᵔ alu wáwálé. 8 Me nshyáge mmye mangé enyú ne geje eyigé Kras Jisᵔs abᵔᵔ ne enyú. Mechᵔ εwé menjᵔᵔ mbᵔ, Εσωᵔᵔ ne akaá nnᵔ elú wáwálé.

9 Ne nnεnemmye mbaá Εσωᵔᵔ nnᵔ gejeé eyigé enyú débᵔᵔ ne ate géwéné géjyégé mbembe, ne nnᵔ enyú dékágé Εσωᵔᵔ chánéné, εféé ne dékágé nye genᵔ eyi gélu cho ne eyi gélu gyεέ. 10 Mbᵔntᵔ ne dékage nye mampye genᵔ gelógélᵔ. Ne debέε nye mataᵔ mmu pᵔpᵔ ne muú ashulégέ fᵔ enyú ndᵔ nnᵔ dépye gyεέ kpaá te bíí bi Kras Jisᵔs akerege meso. 11 Nlu nnεnemmye nnᵔ Jisᵔs Kras ápyé enyú débᵔ gepᵔ gelógélᵔ mampye unᵔ ulᵔᵔᵔ. Bᵔᵔ ágege unᵔ ulᵔᵔᵔ ebi enyú depyέε, ánoge nye Εσωᵔᵔ ne áfege ntᵔ ji né gétúgέ nyú.

Pól alu ne nechóchᵔ nnᵔ yéé elé ji akpené denᵔ mekomejᵔᵔ Εσωᵔᵔ ajoye mbe

12 Anmé ba, nkelege mampye enyú dékaá nnᵔ εfwyale εwé me ngéne mbᵔ, epye nnᵔ abya melómélᵔ ajoyégé mbembe. 13 Ne gétú eyigémbᵔ, bᵔᵔ bee ako abi ábáme dachi mfwa Rom, chóncho ne bᵔᵔ abifᵔ ako

abi álú wéna ákaá nnó me nkpe deno gétúgé nlú muú utó Kras. ¹⁴ Ebye fó mbó wó. Gétúgé deno etiré me nkpené, gejamé gé aḡmé ábó eshye né mabó Ata apwó ndere mbembe. Agárege wye mekomejóó Esowó gárege. Yéé efo epó ebwó matóó.

¹⁵ Yéé elé elúmbó, aḡmé abifo abi ágárege abya Kras, ágegé me matóó ákiíge ebwó mmu ne ákélege nnó ebwó aḡeá geme apwó me. Yémbó abifo ágárege abya Kras ne matóó bwó mmu pópó. ¹⁶ Bóó abi ágárege ne matóó pópó, ábó gejeé ne me, ne ákaá nnó Esowó ne ajaá me nnó mbe fa né mmu gepúgé deno. Ulannó me nlú fa? Elé gétúgé mmye nnó mpye bóó ákaá nnó abya melóméló alu wáwálé. ¹⁷ Abi ákelege maneá geme ápwó me ágárege abya Kras ne matóó mabomabo. Ebwó akélege nnó apye me ngé efwyale fa né gepúgé deno.

¹⁸ Yémbó, yéé ememe ewémbó eme me wó. Genó eyi geḡeá dóó gélú nnó ebwó ágarege wye elé abya Kras né mati mako. Yéé ágáre ne matóó pópó yéé lé ne matóó mabomabo, metóó egóó wye me góó. ¹⁹ Metóó egóó wye me né mmyemenene nyú ne Mendoó Jisós Kras ewé epóge me. Gétú eyigémbó, nkaá nnó Esowó aferege nye me né efwyale gabo ne mbóó nye genwá. ²⁰ Ndere elúmbó, me mbelé uméé né metóó wa nnó me Pól ngarege wye abya Kras gárege, nlá ngaré wó mkpane mekpo unó. Yéé

me nkili yéé mgbóó mpye bóó áno gé Kras. ²¹ Néndé me nferé nnó mbe gé mebe mpyéé wyé utó Kras pyéé ne mgbogé elé gekpékpé gé nsá né egbé wa. ²² Ne mbe gé mebe ebyennó mpyéé nye wye utó Kras pyéé. Ndere elúmbó, nkágé fó ámé ayi mbóó. Wálé negbo ah wálé neki ah nkágé. ²³ Nkwé mantélé. Mati yina apeá. Mbóó mbó ewé ndé? Ebo elú me galógáló nnó nlyaa mme yina nje mbé ne Kras. Epwó nnó me mbé mebe. ²⁴ Né egbé ewefó, elú galógáló nnó me mbé mebe gétúgé nyú, epwó nnó nje mbé ne Kras. ²⁵ Nkaá wáwálé nnó Esowó apye nye me nnó mbé mebe gétúgé enyú nnó mpóogé enyú déwéné déjyé gé mbe né utó bíi ne nnó débé ne néchóchó né deparé Jisós. ²⁶ Ula bi me njóóge depó etiré na ulú nnó mmagé kéré meso eta nyú, débéé nye ne gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta wa.

²⁷ Genó géma gélú nnó gepóge nyú géléré gé nnó enyú dekaá abya melóméló Kras. Ne yéé nchwó ewú, yéé nchwó sé wó, nkelege manwúgé lé nnó enyú détené cháḡéné, metóó ema, meko ama, démmye chónchó nnó abya melóméló ayi enyú dékwólege né deparé Jisós ájyé gé mbembe. ²⁸ Nkelege ntó manwúgé lé nnó, defoó fó yé genó, cháchá eyigé bóó abi ápáa enyú ápyéé ne enyú. Depyégémbó, ewéna ébé nye ndere gepó eyi gélerege nye ebwó nnó Esowó awane nye

εβωó, ne apyεé nye enyú demye dépwó. ²⁹ Me njóge mbó gétúgέ nnó, elé enyú ne Εσωó apyεé nnó défyεgέ fó lé metóó εwuεwu ne Kras Jisós. Apye ntó nnó dégéné εfwyale gétú ji. ³⁰ Ne εsé ako décho amu démmye ummye bina nkane enyú débó dégέne me mmyéε ne nkane déwúu mbó nana nnó nlú mmye wye mmye.

2

Aηkwólé Jisós áshulé gemεge bwó mme ndere gepóge Jisós géleré

¹ Me nkaá chánéné nnó enyú délu bóó ama ne Kras, ne afyéε enyú εshye. Ne gejeé εyigé ji abóó ne enyú, gépye mmye εfyóó enyú mmu. Ne dénye denme ne ate ne Mendoó Ukpεa, délu ne matóó malómáló ne ate, dégéné ate meshwe. ² Ndere εlúmbó, nkpa enyú geka nnó déneré mampye metóó εgógé me. Nkelege nnó enyú débé metóó εma, débó gejeé ne ate, δεβε meko ama, ne déférégέ genó géma. ³ Délerégé fó nnó denεá gemε depwó ate, ne débwegé fó mmye nnó enyú ne depwó amu. Yémbó, sége gemεge nyú nnó dépó yéé éké genó, dépélé ate abifó nnó aηεá gemε apwó enyú. ⁴ Muú abógé genó mampye, apyεgέ fó ndere gépoge lé jimbiú, apyε ndere gépogé ntó bóó abifó ako. ⁵ Ne gepóge nyú ntó gébé nkane εyigé Kras Jisós gébó gelú.

⁶ Yéé elé Jisós alú éké Εσωó né mati mako, agbare fó amu

wye kenké nnó alu janja ne Εσωó wó. ⁷ Yémbó, ashulé mmye jii mme alá éké maá defwé. Ase gepóge mekwaá, ábyé ji alu εke mekwaá. ⁸ Ndere alu mekwaá wáwálé, ase gemε ji nnó apó yéé genó. Awú wye majyéé Εσωó kpaa te akame negboné mekpo unóó né mfaá gekwa. ⁹ Gétú εyigémbó Εσωó abweé ji mfaá, abelé né melu enógé εwé epwó malu mako. Achye ji mabó ami mawya ncha mapwó mabó mako. ¹⁰ Εσωó apyεmbó nnó, bóó abi álú né mfaá ne abi álú fa mme ne meló áwuú bóó, áwugé mabó Jisós, yéndégébé, átóme mánó mme. ¹¹ Ne yéndémuú ajógé nye aké, Jisós Kras alu Anya Ata ayi ápwóó amu. Ajógé mbó, achyεge mbó lé enógé mbaá Nte sé Εσωó.

¹² Aηme ba, wye ndere enyú débó déwuú mé majyéé ma gébégέ me nlú ne enyú, ne ushuú nana ayi me nlá mpó sé ne enyú, nkelege nnó déwúgέ majyéé ma depwó yéé ndere mbεmβε. Kwólege wye majye amimbó ne matóó nyú mako, démmyéggé ne εfó né metóó, mampye unó bi ulérege nnó Εσωó aferege enyú né εfwyale gabo. ¹³ Enyú dekage pye unó bina ne metóó εma, néndé elé Εσωó jimboó ne achyεge enyú εshye. Ji apyεé enyú debóó metóó mampye unó bi ji akélege. Ne alerege enyú meti εwe dépyéε ubi.

¹⁴ Ne yéndégenó εyigé dépyéε, pyége géjí, déshulégέ ate ndo yé mawáme

déwamégé fō ne ate.
 15 Dépyegé mbō débée matōō
 mmu pópó, muú fō ashúlégé
 fō enyú ndo nnó dépye gyéé.
 Ne enyú baá Éσωω, yéé elé
 délú né mpu bōō ube, bége
 ne gepō gelógéló, gégénégé
 eké ambe ágénege ne utuú
 né mfaá. 16 Gbárege abya
 melóméló ayi achyēge bōō
 genwá eyi gélágé byé ne metōō
 ema. Depyegé mbō, bií ebi
 Kras Jisōs akérege meso fa
 mme, me ndoó nyē ebwō
 ewómé nnó mpye utōō mbō
 nsá, nlomé gatélé mpwō.

17 Mbē ne metōō megōmegō
 ne nechóchó ne enyú ako,
 yéé ebe lé nnó manoó ma
 magbélé mme eké mmōō
 gepē né gepē eyigé nyú ndere
 dégene efwyale gétúgé matōō
 ayi défyéé ne Kras. 18 Gétú
 eyigémbō, bége ntó ne metōō
 megōmegō ne nechóchó eké
 me.

*Pōl akelege mantō Timōti ne
 Epafrudytōs né Filipi*

19 Mbó wya uméé mantó
 Timōti eta nyú mbōgé Ata Jisōs
 achyégé eshye. Akerégé eta
 wa, agarege me ndere enyú
 délú ewumbō, metōō ntó egōō
 me. 20 Yéé muú yichá ayi
 enyú ntó délú ji metōō eké
 Timōti apō. Ji asomege ntó
 nnó waá depō dékene mbō
 chancha né enyú ewu, waá
 dékéné ah? 21 Néndé, bōō
 abifō ako apyé lé unó bi ebwō
 akélege, ápyé fō ndere Jisōs
 Kras akélege. 22 Yémbō enyú
 dékaá me ndere Timōti aleré
 nnó ji awya gepō gelógéló.
 Néndé, ndere maá ábéé ne
 nte wuú, wyēmbō ne Timōti

apyé utōō ne me nnó dégárégé
 abya melóméló ajyēge mbē.
 23 Gétú eyigémbō ne ji alu
 maá ayi nneré metōō nnó
 ntōme achwō eta nyú ténéténé
 mbōgé ngégé ndere mpa
 wa ábéé. 24 Ne nkamé ntó
 wáwálé nnó Ata apyégé,
 mbélégé fō dōō, nchwō ngé
 enyú.

25 Ngé nnó elú galógáló nnó
 ntó kpé menjmé sé Epafrudyt-
 tus akéré meso eta nyú. Ji alu
 ntó muú ayi ese ne ji dépyéé
 utōō choncho ne ammye ntó
 choncho ne me eké muú bee
 mampye nnó abya melóméló
 ajyēge mbē. Elé ji ntó ne
 alu muú dentōō ayi enyú
 détōme nnó achwō apōō me
 ne unó bi nkélege. 26 Nkélege
 nnó ji akéré eta nyú néndé,
 ashyage mmye dōō mangé
 enyú, cháchá gébége ji akaá
 nnó enyú déwú nnó ji améé.
 27 Abó amée wáwálé, ela
 gachyéé mbó agbó. Yémbō
 Éσωω agé ji meshwe apye
 ji atōō, agbo wó, ne agé
 me meshwe ntó nnó ekagé
 efwyale ewéchá ema echo
 ne ewé menwya mé. 28 Gé
 ula ubi me nkelege mantó ji
 nnó akéré meso wáwá mbō,
 nnó enyú degégé ji débē ne
 nechóchó. Ne efwyale wa
 ejámé sé dōō. 29 Achwōgé,
 sége ji ne nechóchó. Ji ntó alu
 menjmé nyú né mabo Ata. Ne
 chyēge ufōō bōō bina enógé.
 30 Néndé, ase fō genwá jií eke
 genó wó, gétúgé utōō Kras.
 Ela gachyéé mbó agbó ndere
 achwōō mampoó me né unó
 bi enyú délá gé meti manchwō
 pye wó.

3

Muú afyegé metáó ne Kras, Esɔwɔ apye ji atené cho né mbe ushu wuu

¹ Añmé ba, bégé ne nechóchó né mabɔ Ata. Me mbéé fɔ ne gepwa manyuaré nsá depɔ etiré mbɔ ngaré mé enyú, néndé depoge nye enyú. ² Ségé gébé ne bɔɔ abi ápye utáó unómé, álú eké bɔ mamye, néndé ebwá átome wye eshye nnó ásó unó ande ne ábé añkwálé Jisɔs. ³ Esé ne delú bɔɔ Esɔwɔ. Wáwálé esé ne asó esé nsó ayi wáwálé epófɔ ebwá, néndé esé denoge ji né eshye ewé Mendoó Ukpya echyegé esé. Esé dewya gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisɔs apye eta sé. Ne dépélé fɔ lé unó bi akwaá apye né gepoge akwaá, ndere mansó nsó. ⁴ Yéé élé me nkage mpye uno ebi me mbó mpye mé né mekɔ menyamye. Mbógé muú aferégé nnó abɔɔ nsá né unó bi ji apye né gepogé akwaá, me nlu menɔ mbe. ⁵ Néndé ábyégé me, mbélé ndɔ enée, ásó me nsó. Me nlu muú Hibru tágétágé, ntané ntoné Benjamin né melɔ Isrelí. Me mbelé mabé ukwene ante sé chánéné néndé me nlu muú ekwá bɔɔ Farasi. ⁶ Ne gétúgé mabé yimbɔ, me nkpá gechyéé, mpye echomele bɔɔ Jisɔs ágé efwyale. Ne me mbɔɔ mbelé mabé yimbɔ ako yeé ema nkwe wá. Gétú eyigémbɔ mbó nlu cho, muú ákágé shulé fɔ me ndo. ⁷ Yémbɔ yéndé unó bi me mbó mferé

nnó mpyegé mbɔɔ nsá, nse nnó ulú lé únómé, upó sé me eké genó gétúgé genó eyigé Kras apye eta wá. ⁸ Genó eyi gefó gélu nnó unó uko ebi mbó nwyá, nse ubi uko nnó élé unómé. Nkelege lé nnó nkaá Kras Jisɔs, Ata ayi me nnóge. Ji ne apwáó amu né genwá ya. Né gétú jíí me nlyáá unó uko uno, nse ubi eké debi nnó nkaá ji chánéné ne nno ⁹ mbe metáó ema ne ji. Nkélégé fɔ mantené cho né mbe ushu Esɔwɔ né mmu eshye wa, mmyeké mambélégé mabé sé bɔɔ Jus. Me nkelege mambé cho né ushu Esɔwɔ, anenege me meti gétúgé me mfyéé metáó wa ne Kras. ¹⁰ Genó géma eyigé me mfyéé ame wye gélu nnó, me nkaá Kras Jisɔs ne utó Esɔwɔ ebi upye ji akwilé né negbó. Nkelege ntó nnó ncho amu ne ji ngéné efwyale ndere ji agené, ngbó ntó nkane ji akamé negbo agboó. ¹¹ Nnó yé ema ébé nnó gébégé ngbogé Esɔwɔ apye me nkwilé né negbo.

Pol agarege añkwálé Jisɔs nnó ase gekágé neke jíí

¹² Epófɔ nnó me mbó mé unó bina ne epófɔ ntó nnó me nlu mé cho né mbe ushu Esɔwɔ. Yémbɔ me nlu mmye manjye wye mbe jye. Nnó mbɔ genó eyigé Kras Jisɔs abó abelé mé eta wa. * ¹³ Añmé ba, ndoó fɔ ebwá ewame nnó mgbaré mé unó bina né amu ya. Genó géma eyigé mpyéé gélu nnó, me njígé nte unó bi

* **3:12** Elú wáwálé nnó: Unó ande élé mansɔ nsɔ. † **3:13** Elú wáwálé nnó: Unó bi Pol alyáá meso élé ebi 3:5-6.

ukoó mé né meso, mmyégé mambó ebi ulú né mbe. †
 14 Me ntome wye eshye nnó njyégé mbe né gebá eyigé nkwané gé wye mbóó nsá né mfaánebuú mbaá ayi Esowá akuú me nnó jyé wye gétúgé genó eyigé Kras Jisós apyē eta wa. 15 Esé ako abi défyéé mataó ne Esowá ne débéné né depó etií, débé wye ne gefógé uféré ebimbo. Mbógé muú awya ebií uféré chá, Esowá apyē nye ji akaá nnó alu gyéé. 16 Menó genó alu nnó esé deyye wye mbe dépyégé ndere Esowá aleré mé esé. 17 Anmé ba, choge ne ate désé gekágé neke na, ne pēge ntó anmé abi áwyaá gepógé gelógéló ndere esé déleré, dékwólégé ebwá. 18 Néndé, mechó ewé me nchwá gáre mbo enyú, me ngaré mé enyú ndóndo ne ndó ne nana ngarege enyú ne mansé né ame nnó gejamégé bóó áké ále lé ankwólé Kras. Yémbó, gepógé bwó gélérege nnó álú bóó abi álá kíí abya ayi agárege nkane Jisós agboó né mfaá gekwa. 19 Ne meso gébé, ágbogé Esowá afyēé ebwó mmu ntoné mewē, néndé áse mmwólé unó unyēé ula Esowá ayi ebwó anogé. Yé apyēé gabo mmye egbóó sé ebwó, ábé lé ne nepá, áneré mataó bwó né unó mme. 20 Yémbó melo ewesé elú né mfaánebuú. Esé dégilé Ata Jisós Kras muú alu Menchyé geñwá nnó atané wye achwó fa mme. 21 Achwógé asele nye gekpékpégé eshye ewé ji ábwólege yéndégenó gela nteé gefwa jíí; akwóre

menyammye esé yina ayi alú mbóntó usóó, achyē esé ayi meke ayi ashwánege eké awuú gébége ji akwilé né negbó.

4

1 Anmé ba, gétúgé unó uko ebi me ngaré mé enyú, me mbo gejeé ne enyú dóó ne nshyage mangé enyú. Enyú depyēé metóó egóó me, ne delu nsá utóó eba. Anmé ba, ténege yé ne eshye né mabó Ata.

Pól agaré bóó Esowá abi álú né Filipi ndere ábéé ne nesó né mmu metóó

2 Me nkpane Yudya ne Sintiche geká nnó ákwye depóré bwó ábé meko ama né mabó Ata Jisós Kras. 3 Ne wá nte menme ayi depyēé utóó uluá, ngarege wá wáwálé nnó, opóó andée bina ábé nesó ne ate. Ebwó apeá ammye ne me nnó dépyēé bóó áwuú abya melóméló Kras. Chóncho ntó ne Klemēn ne bóó abifo ábó ápyēé utóó ne me. Esowá asá mé mabó bwó né mmu ηwe bóó abi ábóó nye geñwá eyi gélagé byé.

4 Ngarege enyú ako nnó yéndégébé débé ne nechóchó, mma ηmere nké bégé ne nechóchó néndé enyú délu bóó Ata Jisós.

5 Góógé bóó ako ágé nnó enyú delome melu. Tége nnó ela gachyēé Ata Jisós achwóó. 6 Dékamégé genó gefó géchyēé enyú efwyale né metóó. Genó géké gékelege manchyé enyú efwyale, nége lé mmye défyéé géjí né amu Esowá. Ne yéndégébé déké

dénemmye déjigé fɔ nte mantámégé Ɛsɔwɔ né unó bi ji apyéé me eta nyú. ⁷ Dépyégé mbɔ, Ɛsɔwɔ achyége enyú nesɔ né metɔ́. Ne nesɔ enínembɔ nepwɔ amu, néní nepye nye nnó matɔ́ ákwénégé enyú ne débéé fɔ ne ɛfɔ né yéndégenó eyi géchyége enyú ɛfwyale, néndé enyú défyéé matɔ́ ne Kras Jisɔs.

⁸ Anmé ba, gégé unó bi menkelege enyú défyégé ame wye na: Ferege uno bi úlú wáwálé ne ebi bɔ́ ánoqe. Ne yéndégenó eyigé Ɛsɔwɔ aselé nnó gélú gélógéló ne cho, ne eyi gabo alá pɔ́ wye. Yéndé genó eyigé bɔ́ ábɔ́ gejeé ne géjí ne mamferege dɔ́ unó bi upyéé muú ábéé ne mabɔ malómáló. Wáwálé fyége mekpɔ né unó bina, yéndégenó eyi gélómé dɔ́ ne yéndégenó eyigé bɔ́ áfége. ⁹ Ne pyége unó bi me nleré enyú ne ebi dégií eta wa. Pyége unó bi déwú me ngaré ne ebi dégené me mpyéé. Ne dépyégé mbɔ, Ɛsɔwɔ muú achyégé nesɔ né metɔ́, abéé nye ne enyú.

Ɔal atame bɔ́ Jisɔs abi álú né Filipi né ɛchye ewé achyéé ji

¹⁰ Metɔ́ egɔ́ me dɔ́, ne ntamege Ata nnó yéé élé ebélé mé dɔ́, enyú déma téé me né ɛchye ewé enyú détmé me. Yé élé njɔ́ mbɔ nkaá nnó enyú détéé wye me, ne élú lé nnó dégé fɔ meti mampɔ́ me wɔ́. ¹¹ Njɔ́ge mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó me nlu gekpɔ ne nkɔ́ fɔ́ ŋka. Elú lé nnó yéé nwya genó yéé mpɔ́ ne géjí mbeá mé manjwólé

chánéné. ¹² Nkaá ndere mbeé gébége mbége amuamu ne nkaá ntó ndere mbeé gébége mbége ne unó gejamé. Mbeá ndere njwólege chánéné yéndégebé, yé nyé mgbege yé nlu lé mesa, yéé wya unó dɔ́ yéé mpɔ́ ne ubí. ¹³ Me nkage nténe yéndégebé mampye yéndé genó né ɛshye ewé Kras achyégé me.

¹⁴ Yémbɔ éló ndere enyú déchómé amu dépoógé me né ɛfwyale wa. ¹⁵ Ne enyú bɔ́ Kras né Filipi, dékaá mé nnó élé wye enyú ne déchyéé me unó ebi me nkélége gébége débɔ́ mbe déwuú abya melóméló. Te gégébé me nlyaá enyú né gebagé mewaaá Masedonia, yéé bɔ́ Jisɔs abi chá abi ápoó me ápɔ́ ekosé wye enyú. ¹⁶ Néndé yéé gébége mbɔ nlu né Tessalonika wye né gebagé mewaaá Masadonia, mbɔ mpɔ́ ne genó, enyú dépoó me ndɔ́ndɔ́ ne ndɔ́. ¹⁷ Me njɔ́ge mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó nkélege ɛchyé ewé chá, nkelege lé nnó galógáló ayi enyú dépye agbéé ne ayi enyú dépyéé me nnó Ɛsɔwɔ akaá. ¹⁸ Nkelege mampye enyú dékaá nnó unó ebi détmé Ɛpafrudytus nnó achwɔ achye me, me ngé. Ne újá kpaá upwɔ ndere membɔ nkélege. Unó bimɔ́ úlú me eké ɛchye Ɛsɔwɔ ewé enómé gebé gelógéló. Ulu ntó eké gepége Ɛsɔwɔ eyigé ásɔ́gé né mewé achyégé ji metɔ́ egɔ́ ji. ¹⁹ Ne Ɛsɔwɔ muú me nóge awya gefwa eyi gepwɔ́ amu. Ne gétúgé genó eyigé Kras Jisɔs apye eta enyú, Ɛsɔwɔ

achyεge nyε enyú unó uko εbí
 dékélege. ²⁰ Déchyégé ενόγέ
 mbaá Nte sé Εσωω muú alú
 mfaánebuú τε kwyakwya.
 Amen.

Kwyakwya matame ami
Pól ne bós abi dlú ne ji átame
bós Εσωω né Filipi

²¹ Támege bós Εσωω ako
 εwú gétúgé álú bós Kras Jisós.
 Aηmé abi álu fa ne me álós
 enyú matame. ²² Bós Εσωω
 ako abi álú ntó wé álós enyú
 matame. Cháchá abi álu né
 dachi Sesa mfwa Rom alós
 enyú matame. ²³ Nnenemmyε
 nnó Ata Jisós Kras aléré enyú
 ako galógáló. Amen.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Kolosiya

Matame

¹ Me Pól muú Εσωω apye nnó mbe ngbá Kras Jisɔs ne nsáme ηwe yina. Nlú fa choncho ne menme se Timoti.

² Esé détame ηwe yina eta nyú bɔ́ɔ Εσωω né melo Kolosiya. Enyú abi delu aηme se abi déchome mmye ne Jisɔs Kras ne dékwlege ji ne metɔ́ɔ ema. Dénenemmye nnó Nte se Εσωω εbɔ́ɔ ne Ata se Jisɔs Kras alere enyú galógál, ápye enyú debe ne nesɔ.

*Pól anenemmye mbaá
Εσωω gétúgέ bɔ́ɔ Kolosiya*

³ Esé deke dénemmye yéndégébé gétúgέ nyú, détamege Εσωω Nte Ata sé Jisɔs Kras. ⁴ Esé détamege Εσωω gétúgέ dewuú nnó enyú défyéé metɔ́ɔ ne Kras Jisɔs, ne debɔ́ɔ nto gejeé ne ate bɔ́ɔ Εσωω ako. ⁵ Enyú dépyéé mbɔ gétúgέ déneré metɔ́ɔ né unó bi Εσωω ákwyε me ábelé eta nyú né mfaánebuú. Genó eyi gepyε enyú déneré metɔ́ɔ né unó bimbɔ élé wáwálé ayi atanege né abya melóméló ayi enyú debɔ́ɔ mbe dewuú. ⁶ Abya melóméló yimbɔ ásanenge ajye yéndé mbaá fa né mme, apye bɔ́ɔ ákworege gepɔge bwó. Ne gejamégé bɔ́ɔ áfyéé metɔ́ɔ ne ji, wyε ndere abɔ apye nya ne nyú te gébé eyigé enyú dewuú

ji. Ne dékaá wáwálé ndere Εσωω alerege ulɔ́ɔ melu bií mbaá bɔ́ɔ ako. ⁷ Elé Εpafras ne apye enyú dékaá abya melóméló yina. Esé débɔ́ɔ gejeé ne ji dɔ́ɔ. Ji alu nte muú utɔ́ɔ ayi apye utɔ́ɔ dɔ́ɔ ne esé chocho. Ji alu maá utɔ́ɔ ayi apye utɔ́ɔ Kras gétúgέ ese ne metɔ́ɔ wuú ema. ⁸ Ji ntó ne agare ese gefɔ́ɔ eyigé enyú debɔ́ɔ gejeé ne ate bɔ́ɔ Εσωω. Elé Mendoó Ukpea ne epye enyú debɔ́ɔ gejeé eyigémbɔ.

⁹ Getú eyigémbɔ, ne te bií bi ese dewuú abya nyú, dela depwyaá fɔ manenemmye gétúgέ nyú. Ese dénemmye degígé Εσωω nnó apye enyú dékaá chanéné genó eyigé ji ashuú mampye mbaá bɔ́ɔ bií. Ne nnó achye enyú defɔ́ɔ deko εtire Mendoó wuú εchyege. ¹⁰ Enyú débεgέ ne defɔ́ɔ εtire mbɔ, débεé nye ne genwá eyige Ata akεlege ne dépye nye yéndégenó eyi gegɔ́ɔ ji metɔ́ɔ. Ne délerege nye ulɔ́ɔ melú matimati ne dékágé nye depɔre Εσωω déjye mbe mbe. ¹¹ Dénemmye ntó nnó Εσωω ase utó bií uko ebi upwɔ́ɔ amu, apye enyú détene ne εshye nnó yéndégenó eyi gepyε, enyú dékóge wyε metɔ́ɔ kógé déjyege mbe ne nechóchó, ¹² déchyεge matame mbaá nte se muú apye enyú dekwane mambɔ unó ebi nyú, ebi Εσωω akarége mbaá bɔ́ɔ bií, ebi ji akwyε abelé né melu ewe gengbɔ jíí gégenege. ¹³ Ji ne afere esé né uto muú ayi ágbárégé gefwa jíí né melu gemua, ase esé défe né melu

gefɔgɛ maá wuu ayi ji abɔɔ gejeé ne ji dɔɔ. ¹⁴ Elé gétúgɛ maá wuu yina ne ji áwené gemége esé, ewéna eleré nnó ji ajinte gabo se.

Gefɔgɛ muú ayi Kras alú ne utɔɔ ebi ji apyé

¹⁵ Maá wuu yina ne alu muú ayi esé dégéné, ne ji ne alu mekpɛé Eɔwɔ muú esé dela dégéné fɔ. Ne wye nkane maá mbe awyaá uto né ulaá gepú, mbɔntó ne Kras awyaá uto bi upwɔɔ unó uko ebi Eɔwɔ ákwyéé ¹⁶ néndé unó uko ebi Eɔwɔ akwyéé né mfaánebuú ne fa mme uke ne ji. Yé ebe lé ebi dégéné ne ebi délá dégene, chóncho ne aló yé ebelé ákpakpa ne afwa ne yéndé gefɔgɛ uto bi úlú. Yéndé genó eyigé Eɔwɔ akwyéé gekɛ ne ji ne úlú élé nnó uchyege ji ηgɔ. ¹⁷ Gemege nnó yéndégenó gebɛ, ji alu mɛ. Ne ji ne apyé unó uko úlú né malu bwɔ. ¹⁸ Ji ne alu muú kpaá echomele bɔɔ bií ewé elú menyammyɛ wuu. Ne ji ne aló ula echomele ewéna. Ji ne alú muú mbe mankwilé né negbo, alá máge agboó se. Ewéna epyémbɔ nnó ji ne abɛ menɔ mbe né mbaá unó uko, ¹⁹ néndé Eɔwɔ jimbɔɔ ne egɔɔ ji nnó Kras abɛ ne gepɔ jí geko, ²⁰ nnó bɔɔ akɛ ne Kras akéré eta wuu. Gétúgɛ manó maá wuu ami machyɛ mme gébége ji agboó né mfaá gekwa, Eɔwɔ apyé nnó yéndé genó eyi gelu fa mme ne ebi mfaánebuú ube né nesɔ ne ji. ²¹ Ne enyú dékaá nnó, mbe mbe enyú ambɔɔ debɔ defa mbwa ne Eɔwɔ,

dela bɔɔ mawame bií gétúgɛ ubobo unó bi enyú déferege ne dépyɛ. ²² Yémbɔ nana ji aja enyú déchwɔ ji mmyɛ gétúgɛ negbo eníné maá wuu agboó ndere mekwaá nnó ji apyé enyú détene né mbe ushu wuu ndere bɔɔ ukpea, bɔɔ abi alá pɔ ne deba né mmyɛ, abi Eɔwɔ alá garege fɔ nnó ákwe mpa. ²³ Enyú debɔ mamfyɛge wye metɔɔ ne Kras detene ne eshyɛ. Délyage fɔ manéré metɔɔ né unó bi enyú déwuú né abya melóméló. Abya melóméló yina ne bɔɔ ágáregé né yéndé mbaá fa mme, ne Eɔwɔ ajya me Pɔl nnó mbe méngaré abya melóméló yina ntó.

Utɔɔ bi Pɔl apyé né echomele bɔɔ Kras

²⁴ Ne nana metɔɔ egɔɔ me né efwyale ewe ngene gétúgɛ nyú. Me ngene efwyale ewéna né menyammyɛ nnó me nnere mangɛ efwyale ewé bɔɔ echomele Jisɔs álu mangɛ wye ndere Kras abɔ agene gétúgɛ menyammyɛ wuu ayi alu echomele bɔɔ bií. ²⁵ Eɔwɔ ajya me nnó mbe muú utɔɔ wuu né echomele bɔɔ bií ewéna. Ne utɔɔ ebi ji afyɛɛ me né amu úlú nnó me nnere mampyɛ enyú dekaá meko mejɔɔ wuu chanéné. ²⁶ Abya melóméló yina ne Eɔwɔ ábelé nya bibí mbaá bɔɔ abi nya mbe mbe ako. Nana apyé bɔɔ bií akaá ji gbɔgɔnɔ. ²⁷ Bɔɔ bií bina ne ji ájyaá nnó ápyɛ ebwɔ ákaá nnó genó eyige ji ábelé nya bibí mbaá bɔɔ bií gelɔ kpaá gepwɔ amu. Ne genó eyigémbɔ élé Kras

muu ajwalege ne enyú bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus. Ewémbɔ etene nnó enyú ntó déneré metɔɔ wáwálé nnó dénye nye gekpékpégé gefwa jíi ulua ne Kras. ²⁸ Nderere elúmbɔ, esé degarege bɔɔ abya Kras. Dekwelege ebwɔ mbeé ne délerege ebwɔ abya Kras ne denɔa deko. Depyembɔ nnó gébégé yéndémuú ayi áchóme mmye ne Kras atenege né mbé ushu Esɔwɔ, abe ndere muú ayi ábené né depɔré Esɔwɔ. ²⁹ Elé gétúgé unó bina ne me mfyéé eshye wa meko nnó mpye utɔɔ bina, ebi ulerege gekpékpége eshye ewé Kras achyége me.

2

¹ Me nkelegé enyú dekaa ndere me mmye ne eshye mampyége utɔɔ gétúgé nyú ne bɔɔ Esɔwɔ abi alú né Laodisha chóncho ne gejamégé abi me nla nlú dantuú ntó amé ne ebwɔ. ² Me mpye mbɔ nnó mfyéé enyú ako eshye nnó gejeé eyigé enyú debɔɔ ne ate genywere enyú. Ne nkelege enyú déneré mankaa genó eyigé Esɔwɔ ábelé nya bíbí, nnó enyú débé ne gefɔgé metɔɔ ewé ela enyigé fɔ. Ne genó eyigémbɔ elé Kras Jimbɔɔ. ³ Elé Kras ne apyéé nnó esé débé ne defɔɔ ne denɔa dékágé unó. Unó bina ne uchwɔɔ ne gefwa eyi gepwɔɔ ámu, eyigé Esɔwɔ ábɔ ábelé nya bíbí.

⁴ Me njógé mbɔ nnó ékágé enyú delyaá muú fɔ akpa gélɔge mejɔɔ abwólé enyú. ⁵ Kágé nnó ye elé me nla mpɔ

ne enyú ewú mbɔ, metɔɔ wa elú ne enyú yéndégébé. Ne metɔɔ egɔɔ me ndere nwuú nnó enyú défyé metɔɔ ne Kras ne nnó decho mmye ne ate dégbarege yéndégenó chánéné.

Belege geɔwáge nyú ndere bɔɔ abi áchome mmye ne Kras

⁶ Ne te mbaá enyú dekame nnó Kras Jisɔs abe Ata nyu, belege geɔwáge nyú ndere bɔɔ abi áchome mmye ne ji. ⁷ Pérégé wye uka nyú mme chánéné ndere déchomé mmye ne Kras, débé eke genɔɔ eyi gefyéé maka aje te mme. Gbarege uno ebi álere enyu dékame ne ubi chánéné. Ne tamege wye Esɔwɔ gétúgé unó uko ebi ji apyéé.

⁸ Sege gebé nnó ékágé muú fɔ abɔ gélɔge mejɔɔ ne denɔa akwaá abwólé enyú dekwe eké afwe mbaá unó ebi ebwɔ alérégé. Unó bi ebwɔ alérégé utanege fɔ mbaá Kras utanege elé mbaá gépógé akwaá ne aló nchye abi ágbarege gefwa fa mme. ⁹ Dékámégé fɔ ábwólé enyú néndé elé Kras ne áchwɔɔ ndere mekwaa ne áwyaá gépógé Esɔwɔ geko. ¹⁰ Ne ndéré enyú ntó dechome mmye ne Kras, ye geno fɔ eyi gelii enyu né depɔre Esɔwɔ gepɔ, nendé Kras ne apwɔɔ unó uko bi ugbarege gefwa ne ebi uwyaaá utó né mfaá ne mme.

¹¹ Nderé enyú dechome mmye né Kras, elu eké nsɔ ne asɔɔ enyú. Epɔ fɔ nsɔ ayi akwaá asɔɔ ne amu. Ne nsɔ yimbɔ alú nnó Kras afere

né menyammye nyu gepoge mekwaa eyi gétene ji apye gabo. ¹² Gébégé áwyaá enyú manaá Eσωω, genó eyi gepyee gelu nnó, aníí ntó enyú ne Kras. Né gébé eyigé mbəntó, Eσωω apye enyú dekwilé né negbo ne Kras gétúgέ dekame ne uto Eσωω ebimbo, nnó apyee Kras akwilé né negbo. ¹³ Mbε mbe enyu debə depyee gabo gétúgέ alá lu dansə enyú nsə áyi átome ne Kras. Ndere elúmbə, enyú debə degbo né depore Eσωω. Yémbə Eσωω ajinte gabo se meko ne apye ese debə genwá choncho ne Kras. ¹⁴ Ati amma mpa né mmú ηwe ayi alerege nnó esé dekwe mpa, choncho ne mabe ayi atome ne ama mpa yimbə. Achə ji kanka ndere áwəmé ji né mfaá gekwa. ¹⁵ Né mfaá gekwa eyigémbə, Kras áwá gelúgέ aló nchye ako abi ágbárégé gefwa ne abi áwyaá uto. Ne achyee ebwó mekpo unó né mbe ushu bəó ako ndere ji apwəó ebwó gébégέ ji agboó mfaá gekwa.

¹⁶ Ndere elúmbə, déwúgέ fə mejəó ewé bəó ajógé nnó enyú delu gye gétúgέ unó abi enyú denyε ne ebi denyúú. Ne gétúgέ delá denyee fə ufəó mapaá ayifə nderé epaá ηme neke, mfaá meke ne epaá bií uwyua. ¹⁷ Unó nkane bina ulú lé dendoré unó bi uchwəó nyε. Ne tojgése genó eyigé unó bina ulérégέ elé Kras. ¹⁸ Ndere elúmbə, dekámégé fə ne bəó abi áshyí wyε nnó muú nyú abə mánshule geme jíí mme ne nnó debə manoge

wyε makiénné Eσωω nderé ebwó ápye. Ebwó ábwólege enyú nnó dépyége unó bina. Agaré nnó Eσωω alere ebwó unó né ame gejya. Yémbə unó bina utanégέ ebwó né metəó ne upyee ebwó ábwεge mmye. Ne wáwálé alu nnó unó bi ebwó alérégέ ulú lé ubyankwə unó. ¹⁹ Ne ebwó áfa mbwa ne Kras muú alu ndere mekpo né mbaá menyammye. Elé Kras ne apye nnó menyammye akene chanéné ne ji ne apyee nnó upə menyammye uko ucho mbaá ama. Anóó mali ne ufere ne ápyee nnó upə menyammye uko uchome mbaá ama nnó menyammye awene ndere Eσωω aké ébé.

Ula nnó enyú délu nóge ubyankwə mabe

²⁰ Te mbaá enyú degboó ne Kras, ewena elere nnó Eσωω afere enyú né uto aló nchye. Aló nchye apə sé ne utó bi ápyee enyú dewuú ne ebwó. Ndere elúmbə, ula nnó enyú delu depyee depə eke bəó abi alú bəó mme? Ula nnó enyú delu nóge mabe ayi bəó áfyee nnó: ²¹ “Dégbárégé gefogé geno eyigé na. Dényégé eyi ne détagé eyigé na?” ²² Ufəó mabe yina alú le mabe akwaá ne unó bi ebwó alérégέ. Aji átome le ne unó mme ebi muú apyεge me ubi ula ubyankwə unó. ²³ Mabe yina ápye eke áfyee muú defəó, néndé alérégέ bəó nnó ábó gejeé mampyégé unó bi ulere nnó ebwó alu bəó Eσωω, aleregέ bəó nnó abwεge fə mmye. Apye bəó atulege

mmye detu, yémbò mabe yina apó ne uto mangbe muú nnó abógé fò gejeé mampyege gabo.

3

¹ Geḡwá geke eyigé Eṣòwò achye enyú gelu wye eké ji apye enyú dekeré né geḡwá ne Kras. Nḡere elúmbò, nerege mató nyú né mbaá unó bi ulú né mfaánebuú né mbaá ayi Kras ajwòle né egbe ebwònye Eṣòwò. ² Belegé wye ufere nyú né depòré mfaánebuú, debélégé fò mbaá depòré mme. ³ Kage nno enyu debò degbo me ne geḡwáge nyu gélú né amu Kras muú alu chóncho ne Eṣòwò. ⁴ Ne gébégé Kras muú achyege enyu geḡwá eyigé na amage kere meso fa mme, enyú ntó debéé nye wyee ne gekpekpege ḡḡò wuú.

Geḡwá gekwene ne eyi geke

⁵ Nḡéré elúmbò, ferege amu kan̄ka né yéndégenó eyi gebó getome ne gekwenege geḡwá eyigé enyú debò dewyaá fa mme. Dekwòlege se depòré manane tametame ne yéndé gepò eyi gegboó mmye. Déferégé fò gabo mampye, ne débégé fò ne mmwólé né gefwa. Deke depye mbò dechyege geji enógé ewé debò manchyéé Eṣòwò. ⁶ Elé gétúgé unó bina ne Eṣòwò achyege nye efwyale mbaá bòó abi alá nogé ji. ⁷ Mbò ne geḡwáge nyu gebò gelu nya gébégé enyu depyéé ufóó uno bina.

⁸ Yémbò, nana depyege se ufóó unó bina. Desòge

se metóó ne ate, debálégé se metóó, depyege fò nchye. Déchòge bòó mabò. Ne dékámégé fò mejóó mebomebo etanege enyú né meno. ⁹ Ekágé debyòge gebyò mbaá ate, nendé defere me gekwenege geḡwá nyu ne gekwenege gepò eyi debò déwyaá défómé nḡere muu áfomege gekwenege nkú. ¹⁰ Ne nana enyú defye gepò geke nḡere muu áfyéé nkú meke. Ele gepò eyigé na ne Eṣòwò muú ákwyéégé geji áchyege enyu nnó enyu débe eke ji, nnó ápyéé enyú dekaá ji chánéné. ¹¹ Né geḡwá geke eyigé na, an̄gya apò se né gélúágé bòó Eṣòwò. Yé wò olú lé muú jus ye muú ayi ála pò muú jus, yé asò wò nsò ye asò wò, ye olú lé chogéchogé, yé olú mefwe, yé olú mmyemmye jyé, ewémbò epye ye genó wó. Genó eyi geḡeá geme gepwóó elé Kras, ne ji alu né mmu matóó ufóó bòó bina ako.

¹² Te mbaá Eṣòwò ayaá enyú nnó debe bòó bií, enyú delu bòó ukpea ne ji agboó ne enyú dóó. Nḡéré elúmbò, bege ne gepò eyi gelérégé nnó enyú dégene ate meshwe, delòme melu, débwége fò mmye, désele depòré nyu peré, ne dekoge metóó né uno bi bòó ápyéé. ¹³ Debó mambyage ntó depò etire ate an̄me apye. Nte men̄me apyege genó eyi gesóó enyú metóó, jige ji nte. Enyú debò manjigé nte gabo ayi ate an̄me apye ne enyú, wye nḡere Ata Jisòs ajinte gabo awe nyu. ¹⁴ Menò genó ayi enyú debòó mampye, ayi apwóó unó bina

uko alu nnó enyú debɔ gejeé ne atɛ, néndé gejeé ne gepye bɔɔ áchóme mmyɛ ne atɛ chánéné. ¹⁵ Pyege wye unó gefɔɔ eyige nesɔ eniné Kras áchyege nebeé né muú matɔɔ nyu néndé élé gétúgɛ Ɛsɔwɔ akelégɛ nnó enyú debé né nesɔ, ne ji akuú enyú. Choge mmyɛ ne atɛ, debe ndere upɔ menyammyɛ uchome né menyammyɛ ama, nnó detámégɛ ji né unó bi ji apyɛɛ. ¹⁶ Gɔge abya Kras abɛ enyú né matɔɔ gbene. Lérégɛ ji mbaá atɛ ne chyge atɛ majye né denja deko. Kwage makwa ayi atanegɛ né bɔ ηwe Ɛsɔwɔ ne ayi atomé ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea elerege. Kwage áji ne metɔɔ megɔmegɔ né mbaa Ɛsɔwɔ. ¹⁷ Ne yéndégenó eyigé enyú dépyéé, ye déjógɛ lé mejɔɔ, yé depyé lé unó, pyegé ubí ukó gefɔɔ eyi geléregɛ nnó enyú delu bɔɔ Ata Jisɔs. Deke ne ji detamégɛ nte se Ɛsɔwɔ yéndégébé.

Pɔl achyege majye mbaá mala upú bɔɔ Ɛsɔwɔ

¹⁸ Enyú andeé anɔ wúgɛ ne anɔ nyú yéndégébé, mbɔ ne andeé abi áfyéé metɔɔ ne Ata ápyéé.

¹⁹ Enyú anɔ, yéndémuú nyu abɔgɛ gejeé ne mendée wuú. Ɛkágɛ achyege ji genyane.

²⁰ Enyú baá, wúgɛ ne ama ne antɛ nyú yéndégébé néndé ge genó eyigé gepyéé metɔɔ egɔɔ Ata mbɔ.

²¹ Enyú antɛ, ɛkágɛ depyege matɔɔ asɔge baá nyú, deke depye mbɔ defyéé ɛbwɔ

gebwa mmyɛ ne apyɛ se genó gelógélɔ.

²² Enyú afwe yéndégébé wugé né bɔɔ abi abɔɔ enyú fa mme. Deke depyéé utɔɔ nyú, ɛkágɛ dépyege lé nnó ɛbwɔ agéné utɔɔ bi enyú depyé ne áfége enyú. Pyége utɔɔ nyú metɔɔ ema gétúgɛ denógɛ Ata. ²³ Yéndé utɔɔ bi achyege enyú nnó depye, pyege ubi chánéné ne metɔɔ ema, ndere bɔɔ abi apyɛ lé utɔɔ Ata, épó fɔ lé mbaá akwaá. ²⁴ Ne kágɛ nnó Ata achyege nye enyú nsa. Ne nsa yimbɔ élé unó bi ji ákwyéé ábelé mbaá bɔɔ bií. Ne yende utɔɔ ɛbi enyu depyéé, depyéé mbɔ élé mbaa Kras muú abɔɔ enyú. ²⁵ Yéndémuú ayi apyɛ gabo agene nye ɛfwyale nderé ji apyɛɛ gabo néndé Ɛsɔwɔ asɔɔ mpa yéndémuú alerégɛ fɔ angya.

4

Majye ami Pɔl ama chyeé

¹ Enyú bɔɔ abi dewyaá afwe, pyege galógálɔ ne ɛbwɔ ne unó bi úlú cho. Tégɛ ntó nnó enyú dewyaá muú ayi abɔɔ enyú né mfaánebuú.

² Débégɛ fɔ ne gepwa manenemmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ. Ne fyege amɛ nyú né mbaá unó bi enyú denenemmyɛ, chyge ntó matáme mbaá Ɛsɔwɔ. ³ Deke denénemmyɛ fyege ese ntó né mmyemenene nyú, dégigɛ Ɛsɔwɔ nnó apyéé esé dege meti délérégɛ bɔɔ mekomejɔɔ Kras ayi ji ábelé nya bibií. Ne élé gétúgɛ abya melóméló yina ne me nkpeɛne

né deno. ⁴ Nεgemmye nnó me ngaré mekomejóó yina gefoó eyigé boó akage ji chanéné ndéré mbóó mangare.

⁵ Bege ne denḡa né gefoó eyigé enyú dekene né gelúagé boó abi alá fyε metoó ne Jisós wó. Yéndé meti ewé enyú dégege, déchoḡe fó gébé mangaré ebwó mekomejóó.

⁶ Bege ne denḡare mejóó melóméló né meno nnó ebwó áké awuú genó eyigé enyú dejóḡé, matoó ágóḡé ebwó. Deke depye mbó dekage nye mashuú meko mbaá yéndégenó eyigé ebwó agige enyú.

Kwyakwya matame ami Pól atamege ebwó

⁷ Menḡme se Tikikós achwóḡe, agaréḡé nye enyú genó eyi gepyéé ne me. Esé débó gejeé ne ji doó, ne alú nte menḡme ayi apyéé utóó ne esé chóncho ne apyéé utóó Ata ne metoó wuú ema. ⁸ Ula bi me ntóme ji eta nyú úlú nnó achwóḡe, agaré enyú ndéré depó dekene wena ne esé nnó afye enyú eshye. ⁹ Ebwó ne menḡme se Onesimus muú meló nyú ne áchwóó. Esé debó gejeé ne Onesimus doó. Ne ji ntó apyéé utóó Ata chánéné. Ebwó achwóḡe agaréḡé nye enyú yéndégenó eyi gepyéé ne esé wena.

¹⁰ Aristakós nte menḡme se ayi delu fa né deno ne me alóó enyú matame. Makós ayi alu mbéé Banabas atamege ntó enyu. Ji alu muú ayi me ngaré me enyú nnó mbóḡe ji achwóḡe sege ji amu apea. ¹¹ Jisós ayi akuú ji ntó nnó

Justós alóó enyú matame. Né géluagé boó ako abi ápye utóó ne me elé boó bina aléé ne álu boó Jus. Ebwó bina ne ábane me nnó dégaréḡé abya gefwage Esówa. Ebwó ápoó me kpaá ápwó.

¹² Epafras muú melo nyú alóó nto enyú matame. Ji alu maá utóó Kras Jisós. Ji anenemmye yéndéḡébé gétúḡé nyú apwyaá fó. Anenemmye nnó Esówa apye enyú déténe ne eshye ndére boó abi ábené né depó etií, ne nnó debe ne gefóḡe metoó ewe elá enyige fó mankaá genó eyigé Esówa akeléḡé nnó enyú depyege. ¹³ Ne me ngaréḡé enyú ndere ntesé wuú nnó ji apyéé utóó ne eshye nnó apóó enyú ne boó Esówa abi álu né Laodisha ne abi Hirapolis. ¹⁴ Menḡme se Lukase mepye mamee ayi debó gejeé ne ji doó, ebwó ne Damas átamege enyú.

¹⁵ Tamege anḡme se abi alú né melo Laodisha. Tamege ntó Nyfa menḡme se ayi mendéé choncho ne boó echomele Jisós abi anywerege né gepu jíí. ¹⁶ Dejóḡé ḡwe yina dewúḡé, mmyege mmye ájóó ntó ji mbaá echomele boó Jisós abi alú né Laodisha. Ne enyú ntó jóḡé ḡwe ayi me nsame abi Laodisha. ¹⁷ Gárege Akipus nnó ammye mmye anéré utóó ebi Ata achyéé ji nnó apye.

¹⁸ Membóó Pól ne nsame kwyakwya matame amina ne ebwó wa. Tege nnó me nlú né gépúḡé deno. Nnenemmye nnó Esówa áléréḡé enyú galóḡáló.

**Ἡμεῖς μὲν αἰγιῶντος
ἀσάμου βασιλέως Κράσους
ἐν
Θεσσαλονικῆ**

Matame

¹ Me Pól ne nsame ἡμεῖς yina. Silvanos ebwó ne Timóti choncho ne me délóó enyú matame. Me ntóme ἡμεῖς yina eta nyú bɔ́ó echomele Jisós né melo Tessalonika, enyú abi délu bɔ́ó Nte sé Esɔwɔ ne Ata Jisós Kras. Nnɛnemmye nnó Nte sé Esɔwɔ ne Ata Jisós Kras álerégé enyú galógáló, apye enyú débe né nesɔ.

Gefɔ́ó eyigé bɔ́ó Tessalonika abi áfyéé metɔ́ó ne Kras ábele gerwá gebwá

² Yéndégébé esé deké dénenemmye, détamégé Esɔwɔ gétúgέ enyú ako, ne défyéé enyú né mmyemenene sé. ³ Nɔ́ere dénenemmye mbaá Esɔwɔ Nte se esé ako, détéé unó ulúúló ebi enyú dépye gétúgέ défyéé metɔ́ó ne ji. Détéé utɔ́ó ebi enyú dépyé ne eshye gétúgέ débɔ́ó gejeé ne ji. Détéé ntó nɔ́ere enyú dékoge metɔ́ó gétúgέ déneré metɔ́ó ne Ata sé Jisós Kras. ⁴ Anɔ́me sé, esé dékaá nnó Esɔwɔ abɔ́ gejeé ne enyú, ne ajya enyú nnó débe bɔ́ó bíí. ⁵ Néndé gébégé esé déchwɔ́ó ne abya melóméló eta nyú, déchwɔ́ó fɔ́ ne mekomejɔ́ó jiji wɔ́, déchwɔ́ó ntó ne eshye ewé Mendoó Ukpea echyεge. Ne esé dékaá chanéné nnó abya

melóméló yimbɔ́ alu wáwálé. Enyú dékaá ntó gefɔ́gé gepɔ́ eyigé esé déwyaá gébégé délu ne enyú, ne délu nya mbó né galógáló nyú. ⁶ Enyú ntó dékwɔ́le wye gekagé neke ne sé ne eyigé Ata. Yé elé bɔ́ó achyεé enyú efwyale gétúgέ abya melóméló, enyú dékame wye ne ji ne nechóchó. Ne elé Mendoó Ukpea ne echyεgé enyú nechóchó eniné na. ⁷ Nɔ́ere enyú dépyéé mbó, délá bɔ́ó abi áɔ́mé ako abi áfyéé metɔ́ó ne Kras né gebage mewaá Masedonia ne Akaya abɔ́ó mankwɔ́le gekage nekene bwá. ⁸ Enyú dépyé fɔ́ mekomejɔ́ó Ata asane wye elé né gebage mewaá Masedonia ne Akaya gejigeji wɔ́, yéndé mbaá bɔ́ó akaá gefɔ́gé metɔ́ó ewé enyú défyéé ne Esɔwɔ. Getu eyigémbɔ́ esé debɔ́ó sé mangaré ebwɔ́ genó wɔ́, ⁹ néndé ebwɔ́ ambɔ́ó ágárege gefɔ́ó eyigé enyú déséle esé gébégé déchwɔ́ó lo mangaré abya melóméló eta nyú. Agárege ntó nɔ́ere enyú délyaá aló uka, dénógé lé Esɔwɔ. Nana enyú dénógé Esɔwɔ ayi mbóó, muú alú mebe. ¹⁰ Agárege ntó nɔ́ere enyú dégilé Maá wuú nnó atanegε nye mfaánebuú achwɔ́ fa mme. Maá wuú yimbɔ́ elé Jisós, muú ji apye akwilé né negboó. Elé Jisós ne aferege esé né metɔ́ó usɔ́ó ewé Esɔwɔ alerege nye gébégé aké asɔ́ó mpa.

2

Utɔ́ó Pól né Tessalonika

1 Αημέ sé, ενυύ ambóó dékaá nnó neke ενινέ εσε déchwó ετα nyú neno fó mme detu wó.

2 Gemεgέ nnó εσε déchwó εwu débó delú né meló Filipi. Enyú dékaá ndere bóó abi éwu áchyeé εσε εfwyale ne mashye ami εbwó áshyeé εσε. Yémbó Εσωω αφye εσε εshye nnó déchwó dégare enyú abya melóméló ayi ji áchyeé, ye elé bóó átene ukpene ne εσε.

3 Gegé ye nnó genó eyigé εσε dégaré enyú gelú wáwálé. Uferé uboubo upó mmu, ye démbwólé ntó depó mmu.

4 Εσε dégarege lé genó eyigé Εσωω akelege nnó εσε dégarégé. Ji achere εσε, agé nnó εσε dékwane mambé bóó abi ji áfyεé εbwó abya melóméló né amu nnó dégarégé. Ne εσε démmye fó nnó dépye genó eyi gegóó ákwaá metóó, dépyεé elé genó eyi gegóó Εσωω muú áchérege matóó se.

5 Enyú dékaá chánéné nnó εσε déchwó fó ετα nyú ne gelogé mejóó wó, ye εbe elé manme enyú gemuá ame nnó désé unó nyú. Εσωω alu ntése nnó njogé wáwálé.

6 Εσε debó démmye fó nnó bóó áfεge εσε. Ye εbe elé enyú, ye bóó abi cha εσε dékelege fó.

7 Εσε ndere ángbá Kras, débó delú cho mangii nnó enyú déchyege εσε unó bi dékelege, yembó εσε dépye fó mbó wó, delú pere ne enyú, dégbare enyú chánéné ndere mmabu ágbárege baá bií.

8 Gétúgέ gejeé eyigé εσε débóó ne enyú dóó, dépye fó nnó enyú dékaá lé abya melóméló

Εσωω jiji wó, dékpome mmye manchyεé genwá gesé nnó dépoó enyú néndé εσε débó gejeé ne enyú dóó. 9 Αημε ba, nferε nnó enyú delú teé utóó ebi εσε ambóó dépyεé désóó njújú. Dépye utóó utuú ne ηwomesé nnó ékágé déneré muú fó metuú mmye ndere dégarege enyú abya melóméló ayi Εσωω achyeé.

10 Enyú dege ndere gepógé sé gelu, ne Εσωω ntó akaá ndere εσε délere gepó gelógéló ne enyú abi défyεé metóó ne Kras. Εσε debó delú pópó ne cho né mbe ushu Εσωω ne dépyεé fó genó eyigé bóó ákage shulege εσε ndo wó.

11 Ne dékaá ntó nnó unó bi εσε dépye nya ne enyú, ulú wye ndere nte apye ne baá bií. 12 Εσε défyεé enyú εshye, dépyεé matóó ákwenege enyú né mmu, ne dékpeage enyú nnó débε ne genwá eyigé Εσωω akelege. Εσωω ne akuú enyú nnó dénye gefwa jii ne nnó débó ntó gekpekepegé ηgó wuú.

13 Ne εσε détamege ntó Εσωω yéndégébé néndé, gébégé enyú déwuú mekomejóó Εσωω ayi εσε dégare enyú, dese fó ji éké mekomejóó ákwaá wó. Désé ji ndere mekomejóó Εσωω, ne mbó ne ji alu wáwálé. Ne mekomejóó yimbó alú pyεé utóó né genwáge nyú abi défyεé metóó ne Εσωω.

14 Αημέ εσε, me njogé mbó néndé, genó eyi gepye ne enyú, gepye ntó ne machomele bóó Εσωω abi áfyε metóó ne Kras Jisós né gebagé

mewaá Judiya. Bóó melo nyú ápye enyú dége efwyale wye ndere bóó Jus abi alu né gebagé mewaá Judiya ápyeé ayme abi álu ewu ágene. ¹⁵ Elé bóó Jus ne ápye áwáne Atá Jisós ne bóó ekpávè Éswòwò fò, wye elé bóó Jus ne ábuú esé né malu ayi dégarege meko mejóó Éswòwò wye. Metóó esóó Éswòwò ne ebwó. Ne ebwó álu bóó mawáme mbaá bóó ako. ¹⁶ Ammye mamgbége esé nnó ékágé dégaré bóó abi alá pò bóó Jus mekomejóó Éswòwò ayi ákage pye Éswòwò áferé ebwó né efwyale gabo. Ndere ápyeé mbò, ágbége gabo bwó mfaá gabo kpaá te akwónegé ndere Éswòwò akélege nnó akwane. Ne nana metóó esò Éswòwò. Ela gachyee achyee ebwó efwyale.

Pól akélege ma manjye gé aymé né Tessalonika

¹⁷ Aymé esé, bóó ábú esé délyaa enyú meshwemeshwe. Ne yé elé bóó ápyeé esé délyaa enyú né mboó gébé, délu teé wye enyú yéndégébé. Ne te ndere esé débóó gejeé ne enyú dóó, demmye ne eshye nnó déchwó détuú mashu ne ate. ¹⁸ Wáwálé esé débóó delu ma manchwó tuú mashu ne enyú. Me mbóó Pól mmua me ndòndò ne ndò manchwó yémbò danchòmelò agbe esé meti. ¹⁹ Esé debò délu ma manchwó tuú mashu ne enyú néndé elé enyú ne esé déneré metóó chánéné nnó défyé metóó ne Jisós chánéné. Enyú ne dépyeé nnó esé debe ne nechóchó. Ne né bíí ebi Jisós Kras akerege meso fa mme, enyú ne depye nye esé débéé

ne gempáge né mbe ushu Ata Jisós nnó dépye utóó se chánéné. ²⁰ Elu wáwálé nnó enyú ne dépyeé nnó esé débóó ngò ne nnó debe ne nechóchó.

3

¹ Ne ndere esé dékelege nnó déma détuú mashu ne enyú, dégégé nnó dékagé ko sé metóó ndere delá dépóó ne enyú, défere nnó elú galógáló nnó esé ne Silas dékpe delá né melo Atens, ² détuú menme sé Timóti eta nyú. Ji apye utóó Éswòwò choncho ne esé ne apóge esé mangare abya melóméló Kras. Esé détuú ji nnó achwó afye enyú eshye, ápye metóó ewé enyú défyee ne Kras ébéné, ³ nnó ékágé muú nyú fò abò gepwa né metóó gétúgé gefógé efwyale ewé bóó ápye enyú dégene. Enyú ambóó dékaá me nnó mbò ne Éswòwò akélege nnó epye ne bóó bíí. ⁴ Ye gébége esé délu ne enyú, débóó me mbe dégare enyú nnó esé ako dégene nye efwyale. Ne wyembò ntó ne epyeé, enyú ambóó dékaá chánéné. ⁵ Getúgé me nla nkage ko sé metóó ne ntóme Timóti nnó achwó ape mbógé enyú delú défyee wye metóó ne Kras waá défyee fò. Me mpyembó gétúgé nnó mbó efo nnó ndò fò danchòmelò muú achwóó bóó ne mmuameno, apye enyú délyaa mamfyé metóó ne Jisós. Ne nnó ndò fò utóó ebi dépye eta nyú uno mme detu.

⁶ Ne nana ayi Timóti atane eta nyú achwóó, achwó esé ne abya melóméló nnó enyú delú défyee wye metóó ne Kras

ne débóó wyε gejeé ne ate. Agare ntó esé ndere esé delú enyú metóó chí chi chí ne nnó enyú debó gejeé dóó mangε esé wyε ndere esé ntó débóó gejeé mangε enyú. ⁷ Aημε sé, gétú eyigémbó, yé elé bóó ápyε esé déwuú ubalé dégene efwyale, matóó ákwene esé mmu néndé enyú delú défyéé wyε metóó ne Kras. ⁸ Ne nana amba apwya esé mmu ndere enyú détene ne eshyε défyéé metóó ne Ata. ⁹ Esé dékage yé ndere détamege Esówó né mmyemenene gétúgé genó eyi ji apyε né genwáge nyú, ne nechóchó eniné esé déwyaá né mbε ushu Nte sé Esówó. ¹⁰ Esé dénemmyε mbaá Esówó ne matóó sé ako, utuú ne ηwamese nnó ji ápyε esé dema detuú mashu ne ate, nnó délere enyú unó bi enyú débóó mankaá, ebi upyéé nnó metóó ewé enyú défyéé ne Kras ebene chánéné.

¹¹ Dénemmyε nnó Nte esé Esówó jimbóó ne Ata sé Jisós apyε esé degε meti déchwó detuú mashu ne enyú. ¹² Dénemmyε nnó Ata apyε gejeé eyigé enyú débóó ne ate choncho ne bóó ako geja eké eyigé esé débóó ne enyú. ¹³ Déké dépyéé mbó, Ata apyéé matóó nyú ábénege, apyε enyú débéé fó gyéé né meti fó, ne apyε enyú débéé bóó ukpea gébégé détenege né mbε ushu Nte sé Esówó né bíí bí Kras ákerege meso fa mme ne bóó ukpea bíí ako.

4

Bege ne gepó eyi gepyε metóó egóó Esówó

¹ Aημε sé, genó eyigé fó, eyigé esé dékelege mangaré enyú gelú nnó, esé délere me enyú gefóó eyigé enyú débóó mambele genwáge nyú nnó metóó egóó Esówó. Wyεmbó ntó ne enyú dépyε me. Ne nana esé dékpane enyú geka né mabó Ata Jisós ne dékpeage enyú nnó dépyégé wyεmbó déjyεge mbεmbε. ² Enyú dékaá unó bi esé dégare enyú nnó dépyεge. Ne elé Ata Jisós ne achyéé esé uto nnó dégare enyú nnó dépyεge mbó. ³ Genó eyigé Esówó akεlege gelú nnó enyú debe bóó ukpea défere amu né manane tamtame. ⁴ Yéndemuú nyú akaá ndere ágbárege menyammyε wuú né depóré ubele, apyégé mbó abéé muú ukpea ne abóó enógé. * ⁵ Débégé fó bóó abi ashyage ubele eké bóó mme abi alá kágé Esówó. ⁶ Né mechó ewéna, ékágé muú fó apyε nte gabo yé nnó anyε ji upwóó né meti fó chacha. Esé dégaré me enyú mechó ewéna, ne dekwele enyú mbeé nnó Ata achyεge nyε efwyale mbaá bóó abi ápyε unó bina uko. ⁷ Esówó akuú fó esé nnó depyégé ukwenkwe unó wó, akuú lé esé nnó débéé bóó ukpea. ⁸ Ndere elúmbó, muú ayi abyaá majyε ami esé déchyéé mbó na, abyaá fó lé ákwaá wó, abyaá lé Esówó

* 4:4 Elú wáwálé nnó: Bó ηwe abifó ása nnó “ágbárege mendée wuú.”

muú achyεέ enyú Mendoó Ukpεa wuú.

⁹ Né mechó gejeé mambó ne atε, nge sé ula bi démage sa dégaré enyú wó, Εσωω alere me enyú ambóó ndere débóó magbóge ne atε. ¹⁰ Ne wáwálé enyú débóó me gejeé ne atε aηme ako né gebage mewaa Masedonia. Ndere elúmbó, aηme sé, esé dékpeage enyú nnó debóge wye gejeé ne atε déjyεge mbεmbε. ¹¹ Ne dékpeage ntó enyú nnó démmye mambele genwáge nyú gefóó eyi dela débóó fó εfwyale ne muú fó, défyεge fó meno né depóré bóó abi chacha, ne enyú ambóó pyεgé utóó ebi upóge enyú wye ndere esé dégaré me enyú. ¹² Déké dépyεmbó, bóó abi alá áfyεé metóó ne Εσωω wó, áchyεge enyú enóge ne dégilé fó muú fó nnó achyεge enyú unó bi ulií enyú.

Genó eyi gepyε nyε gemεge nnó Ata akerege fa mme

¹³ Aηme sé, esé dékelege nnó enyú dékaá wáwálé genó eyi gepyε nyε ne bóó abi ágboó, nnó ékáge enyú déla meshwεmeshwε eké bóó abi alá áneré fó metóó nnó ágboge Εσωω apyεé nyε εbwóó ákwilé né negbo wó. ¹⁴ Tε mbaá esé dékamé nnó Jisós agbo ne akwilé né negbo, dékamé ntó nnó Εσωω apyε nyε bóó abi áfyεé metóó ne Jisós ne ale gbo ákere né genwá ne ji.

¹⁵ Genó eyigé Ata Jisós jimbóó agaré, geji ne esé ntó dégarege enyú nana, nnó né bií bi ji ake ashulege fa mme,

esé abi débεé abε kpaá tε bií ebi mbó, débóó fó mbε detuú ne ji ne bóó abi áfyεé metóó ne ji ne ale gbo. ¹⁶ Ata jimbóó atanεge nyε né mfaánebuú ashulege fa mme, akuú nyε bóó ne meko metometo, bóó áwuú nyε ntó meko mfwa makiénné Εσωω ne meko mbá Εσωω. Bóó abi áfyεé metóó ne Kras ne ale gbo ne abóó nyε mbε akwilé né negbo. ¹⁷ Εσωω apyε nyε εbwóó ako choncho ne esé abi délu mbó abε nana detuú ne atε né mbaá ayi geko gelu, nnó débáné Ata ne débεé ne ji tε kwyakwya. ¹⁸ Ndere elúmbó, fyεge atε metóó né depó etiré esé déjýge mbó na.

5

Kpomege mmyε dégilé bií ebi Ata áchwóó

¹ Aηme sé, nge sé ula bi esé désame dégare enyú gébé eyigé unó bina upyεé nyε wó. ² Esé déjýgé mbó néndé, enyú ambóó dékaá chanéné nnó bií bi Ata Jisós amage chwó, uchwó nyε mbelepo wye ndere ménjó achwóó ne utuú. ³ Bóó aké ájýgé nyε nnó, “Yéndégenó gelú chanéné, ne yé εfwyale fó epó,” gébé eyigémbó ne depó déchóge nyε εbwó wye ndere nebyεé nelóó mendée. Ne yé muú ayi ákáge bo apó. ⁴ Yémbó aηme sé, enyú depó fó né mmu gemua, getú eyigémbó bií bimbó uchwóó fó enyú mbelepo ndere ménjó. ⁵ Enyú ako delú bóó abi álu né genγbo ápyε unó bií gbóó. Esé bóó Εσωω, depó fó bóó abi álu né

mmu gemua ápye unó eké bós abi utuú ugilé ebwó. ⁶ Nðere elúmbó, ékágé esé débèlege gejya eké bós abi alá teé fò nnó Jisós amage kere nye fa mme. Debe peé, dégilé bií bi Jisós akerege ne dégbarege mmye sé. ⁷ Elé ne utuú ne bós abelege gejya ne elé ne utuú ntó ne bós anyuú mmós mámpyene ebwó. ⁸ Yémbó esé delu bós abi álu né gegbós. Debó mamgbárege mmye sé. Défyegé wye metós ne Jisós, ne déboge wye gejeé ne ate aḡme. Ewéna ebéé nye nkane genó eyi gekwerege nnó ékágé genó gepye esé wye ndere gekúge ummye gekwerege muú bee né ewóme. Ne dénérégé wye metós ne Jisós nnó aferege nye esé né efwyale gabo, ewéna ekwerege nye ntó esé ndere ela ummye ewé muú bee akwerege né mekpo. ⁹ Esówó ajyaá fó esé nnó dege efwyale ewé ji alerege nye bós wó. Ajyaá lé esé nnó ji afere esé né efwyale gabo gétúgé genó eyigé Ata sé Jisós Kras apyéé. ¹⁰ Jisós agbo gétúgé esé. Ji apyembó nnó yé esé debe abe, yé dégbo, bií bi ji achwógé esé debe ne ji te kwyakwa. ¹¹ Nðere elúmbó, fyege ate metós, dépogé ate nnó défyé metós ne Jisós wye ndere enyú dépye me.

Kwyakwa majye ami Pól achyéé

¹² Aḡmé sé, dékpeage enyú nnó défège bós abi apye utós Ata Jisós chánéné né geluage nyú. Ebwó ne álu bós kpakpa

nyú, ne ebwó ne áchyege enyú majye. ¹³ Chyege ebwó enógé dós, ne bógé ntó gejeé ne ebwó gétúgé utós bi ebwó apyéé. Bege nesó ne ate.

¹⁴ Aḡmé se, dékpeage enyú nnó, dékpeage bós abi alá kelege mampye utós nnó apyege matós, fyege abi afós efó metós, póge abi alá pó ne eshye, ne bege pere ne yéndemuú. ¹⁵ Ségé gébé nnó ékágé nte fó ashuu nte gabo, lerege ulós melu ne ate choncho ne bós ako.

¹⁶ Bege ne nechóchó yéndégébé. ¹⁷ Nege wye mmye nnene. ¹⁸ Tamege wye Esówó né yéndégenó eyi gepye enyú. Gege genó eyigé Esówó akelage nnó enyú abi dechome mmye ne Kras Jisós dépyembó.

¹⁹ Ékágé dépye Mendoó Ukpea elyaá mampye utós bií né geluage nyú. ²⁰ Débyage fó mekomejós ayi atane mbaá Esówó. ²¹ Yémbó cherege yéndégenó chánéné mbógé nnó gelú genó gelógéló, kamege ne geji. ²² Ne yéndégenó eyi gela gelóme dékamege fó ne geji chacha.

Pól anemmye nnó ábelé gerwáge bwó pópó

²³ Nnennemmye nnó Esówó jimbo muú áchyége nesó, ápye enyú débè bós ukpea ne nnó ápye enyú débèle gerwáge nyú geko pópó gefós eyigé muú alá ákagé shulé enyú ndo kpaá te bií bi Ata sé Jisós Kras akerege meso fa mme. ²⁴ Esówó muú akuú enyú anyegémèno nnó apyéé

genó apye geji. Ndere elúmbò,
 ji apye nyε nnó enyú débε bóó
 ukpea.

²⁵ Aημε sé, nege ntó mmyε
 mbaá Εσωω gétúgé εsé.

²⁶ Tamege atε aημε ako ne
 gejeé ndere bóó Εσωω.

²⁷ Nkpeage enyú né mabò
 Ata Jisós nnó dékú ηwe yina
 aημε ako awu.

²⁸ Nnenemmyε nnó Ata
 sé Jisós Kras álérégé enyú
 galógáló.

**ŊWE ayi agbeé ŊWE
εpea, εyi Pɔl ásamé
mbaá εchomele bɔ́ɔ
Kras né
Tɛssalonika**

Matame

¹ Me Pɔl ne nsamé Ŋwe yina. Silvanos εbɔ́ɔ ne Timɔti choncho ne me delɔ́ɔ enyú matame. Me ntɔme Ŋwe yina εta nyú εchomele bɔ́ɔ Εσωω né melɔ Tɛssalonika, enyú abi délú bɔ́ɔ Nte sé Εσωω né Ata Jisɔs Kras.

² Εsé dénɛnemmye nnó Nte sé Εσωω εbɔ́ɔ ne Ata Jisɔs Kras álerege enyú galógálɔ ne apye enyú débɛ ne nesɔ.

Gefɔ́ɔ eyigé Kras asɔ́ɔ nye mpa gébégé akerege fa mme

³ Aŋme sé, εsé débɔ man-tamege Εσωω yéndégébé gétúgé enyú. Elú cho mampyege mbɔ, néndé enyú défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras déjye mbeɛbe ne débɔ́ɔ wye ntó gejeé ne ate déjye mbeɛbe. ⁴Getú eyigémbɔ, εsé déjógé né gempɔ́gé, dégarage machomele bɔ́ɔ Εσωω ndere enyú dékogé metɔ́ɔ, né εfwyale εwé bɔ́ɔ áchyegé enyú ápyéé enyú déwuú ubale ne défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras.

⁵ Ndere enyú défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras mbɔ, εlerege gbɔ́ɔɔ nnó Εσωω asɔ́ɔ nye mpa yéndémuú chánéné. Ji apye nye enyú dékwane mame bɔ́ɔ abi dékpene né gefwa jí. Elé gétúgé gefwa eyina ne enyú dégene

εfwyale. ⁶ Εσωω asɔ́ɔ mpa wuú chánéné. Ndere εlúmbɔ, ji ashuge nye amu achye εfwyale mbaá bɔ́ɔ abi áchyegé enyú εfwyale. ⁷ Ji apye nye mmye ekwene enyú abi bɔ́ɔ áchyege mbɔ enyú εfwyale ne apye ntó mmye ekwene εsé. Ji apye nye unó bina gébégé Ata Jisɔs atanege mfaánebuú achwɔge ne ukpekepe makiénné jí né mmu manɔme mewε εwé εlúle, ⁸ manchyéé εfwyale mbaá bɔ́ɔ abi álá kage Εσωω. Εbɔ́ɔ ne ashyaá manwú ne abya melómélɔ Ata se Jisɔs. ⁹ Εbɔ́ɔ ágene nye εfwyale εwé áchɔ́ɔ genwáge bwɔ te kwyakwya, ábéé fɔ́ né melu εwé εbɔ́ɔ ágene ηgɔ wuú ayi uto bíi ulerege. ¹⁰ Unó bina upye nye né bíi bi Ata Jisɔs achwɔgé manse ηgɔ mbaá bɔ́ɔ ukpea bíi. Ne bɔ́ɔ abi áfyéé metɔ́ɔ ne ji mano álaá εbwɔ mekpɔ fuú. Enyú ntó débéé nye né geluage bɔ́ɔ bina néndé enyú dékamé ne mekomejɔ́ɔ ayi εsé dégare enyú.

¹¹ Gege ula bi yéndégébé εsé dénɛnemmye gétúgé nyú mbɔ. Dénɛnemmye nnó Εσωω sé apye enyú débele genwáge nyú chánéné ndere bɔ́ɔ abi áwyaá gefɔ́gé genwá eyigé ji akuú enyú nnó débɛ ne geji. Dénene ntó mmye nnó, ji apɔ́ɔ enyú né uto bíi dépye unó ulúlɔ ebi enyú dékelege mampye uko, ne nnó dénére utɔ́ɔ bi débɔ́ɔ mampye gétúgé défyéé metɔ́ɔ ne Jisɔs. ¹² Ndere εlúmbɔ, bɔ́ɔ áfεge Ata Jisɔs gétúgé

gefóó genó eyigé enyú débele genwáge nyú ne eyigé ji apyéé eta nyú. Ne afége nye enyú gétúgé déchome mmye ne ji né galógáló ayi Nte sé Eṣṵwṵ ne Ata Jisṵs Kras alerege.

2

Muú nchye

¹ Aṅme sé, esé dékelege mangaré enyú genó eyi gepye nye gemēge nnó Ata Jisṵs Kras akerege nye fa mme, ne ndere Eṣṵwṵ anywerege nye esé détuú ne ji. Né mecho ewéna, esé dékpeage enyú nnó ²ékágé dékwe tametame, ne ékágé matóó ányígé enyú né mmu gétúgé genó eyi bṵó ájoge. Bṵó abifṵ ájógé nnó bíí ebi Ata Jisṵs akerege meso fa mme uchwṵ me. Abifṵ ájógé aké élé Mendoó Eṣṵwṵ ne epye agaré nnó bíí ebi Ata akerege meso uchwṵ. Abifṵ aké esé desá né mmu ṅwe ne átame. ³Ekágé muú fṵ abwṵlé enyú né meti fṵ. Gemēge nnó Ata Jisṵs akere meso, gébé gebéé nye eyigé gejamégé bṵó átoó nye mekpo ne Eṣṵwṵ dṵó. Gébé eyigémbṵ gekwṵnege muú nchye fṵ alerege nye mmye. Ji muú Eṣṵwṵ abṵó manéré ne ji. ⁴Ji atenege nye ukóló ne Eṣṵwṵ ne yéndégenó eyigé bṵó anógé ne ásele nnó élé bṵ Eṣṵwṵ bwṵ. Asele nye gemē jíí nnó aṅea gemē apwṵ ebwṵ ako. Ne ajye jwṵle nye né echa upé Eṣṵwṵ ajógé aké jimṵóó ne alu Eṣṵwṵ.

⁵ Enyú déteé fṵ nnó gébégé me nlú ne enyú, mbṵ ngaré me enyú unó bina? ⁶ Enyú

dékaá genó eyi gegbéé muú nchye yimbṵ nnó achwṵgé fṵ nana. Ji abṵ manchwṵ lé né gébé eyigé Eṣṵwṵ akelege nnó ji achwṵ. ⁷ Ne uto bi upye bṵó álá belegé sé mabe Eṣṵwṵ ulṵ me mampye utṵó bibíí. Ne muú fṵ agbéé utṵó ebimbṵ ne agbéé nye wye ubi mbṵ kpaá te Eṣṵwṵ aferege ji né meti. ⁸ Eṣṵwṵ aferege muú yimbṵ né meti ne muú nchye yimbṵ aleré gemē jíí. Ne gébégé Ata Jisṵs achwṵgé awane nye muú nchye yimbṵ ne gejulé eyi getanege ji né meno. Ne anerege nye ji kanṵa ne genṵbṵ eyi gegenege gébégé ji aké achwṵó. ⁹ Muú nchye yina ayi achwṵó, danchṵmeló achyege nye ji utṵó ebíí ji apye ukpekpe ufelekpa mambwṵlege bṵó, ne gejamégé unó bi upye nye bṵó álá mano mekpo fuú. ¹⁰ Asele nye yéndé gefṵgé mejṵó dembwṵlé abwṵlé bṵó abi ánóme nye mme detu. Ebwṵ bina ánóme nye mme detú gétúgé áshyá mambṵ gejeé ne wáwálé ayi mekomejṵó Eṣṵwṵ agaré nnó apye ebwṵ atané né efwyale gabo. ¹¹ Gétú eyigémbṵ, Eṣṵwṵ apye ebwṵ ákwe tametame ákamé ne genó eyi gelu gebyṵ. ¹² Nderé elúmbṵ, yéndémuú ayi álá kamé ne wáwálé ayi mekomejṵó Eṣṵwṵ agarege wṵ, gétúgé gabo ágṵó ji mampye, Eṣṵwṵ ajoge nye nnó akwe mpa, abṵ mange efwyale.

Eṣṵwṵ ajyad enyú nnó áfere enyú né efwyale

¹³ Αημέ sé, εσε δεβo man-
tamege Εσωω yéndégébé
gétúgέ enyú bóó Ata ábóó
gejeé ne enyú, néndé Εσωω
ajya mé enyú te ula ulóó
nnó apye enyú detane né
efwyale gabo. Enyú detane
né efwyale ewéna ndere
Mendoó Ukpea epyéé nnó
enyú debe bóó ukpea Εσωω ne
ndere dékamé ne wáwálé ayi
mekomejóó Εσωω agarege.
¹⁴ Εσωω akuú enyú nnó ji
apye enyú détane né efwyale
gébégé enyú dékamé ne abya
melóméló ayi esé dégare enyú.
Ji akuú enyú nnó ji achyéé
enyú gefoge enógé ewé Ata
sé Jisós Kras abóó. ¹⁵ Ndere
elúmbó, aηme sé, tenege
chánéné, dékwolege unó bi
esé délere enyú yé ebi dégare
gébégé dégarege mekomejóó
Εσωω, ne ebi désame enyú né
bó ηwe.

¹⁶ Ata sé Jisós Kras ne Nte
sé Εσωω alere esé galógaló.
Abó gejeé ne esé, áfyéé esé
metóó ewé ela ebyéé, apye esé
dénerege metóó chánéné né
unó uko ebi Εσωω anyéméno
nnó achyege ne Jisós Kras.
¹⁷ Nnenemmye nnó ji áfyéé
enyú metóó, apye enyú δεβo
eshye dépyege ne déjógé elé
unó bi ulú cho yéndégébé.

3

Negemmye gétúgέ esé

¹ Αημε esé, genó eyigé
fó eyigé me nkelege man-
garé enyú gelu nnó, enyú
dénenemmye gétúgέ esé.
Negemmye nnó mekomejóó
Ata asane wáwá akpe né

yéndé mbaá ne nnó bóó ase
ji ne enógé wye ndere akpene
nya eta nyú. ² Nege ntó mmye
nnó Εσωω akamege fó esé
dékpe né amu bóó ube ne bóó
nchye. Néndé bóó ako fó wó
ákamé ne mekomejóó Ata wó.

³ Yémbó esé dékage líi
mmye ne Ata. Ndere elúmbó,
ji apye nye enyú débene né
depóre Εσωω ne ábáme nye
enyú nnó ékágé muú nchye
yimbo apye enyú dekpé né
gabo. ⁴ Esé dékaá chánéné
nnó Ata apoóge enyú dépyéé
unó bi esé délere enyú, ne
nnó enyú déjye nye wye mbe
mampyege ubi.

⁵ Nnenemmye nnó Ata apye
enyú dékaá chánéné gejeé
eyigé Εσωω abóó ne enyú ne
nnó apye ntó enyú dékaá
gefoge metóó mekoge ewé
Kras alere nya gébégé agene
efwyale.

Débo mampyege utóó débégé fóó ámbwá

⁶ Αημε sé, né uto bi Ata sé
Jisós Kras achyε esé, dékpeage
enyú nnó defa mbwa ne
yéndé menme ayi alá kelege
mampyε utóó, ebwó abi alá
pyéé fó unó ndere esé dégare
enyú nnó dépyege. ⁷ Néndé
enyú ambóó dékaá me nnó
debo mankwolege gekage
nekene sé. Esé déwe nya fó
amu déjwolé gébégé delu ne
nyú wó. ⁸ Yé me nyéé muú
fó ayi dényéé dela dechyege
ηka wó apó. Esé dépye utóó
ne eshye utuú ne ηwómese
nnó ékágé esé déneré muú
nyú fó metuú ndere dégarege
abya melóméló. ⁹ Esé dépye

nya mbɔ, épɔ fɔ nnó esé dépɔ fɔ ne uto makpea enyú nnó déchyege esé unó bi dékelege. Esé dépye nya mbɔ nnó délere enyú gepɔ eyigé débɔɔ mankwɔlegé. ¹⁰ Yé gébégé esé delu ne enyú, dégarage enyú nnó, “Muú ashyage mampye utɔɔ, ékágé afere nnó muú fɔ achyege nye ji menyéé.”

¹¹ Esé déjógé mbɔ unó bina élé gétúgé déwuú nnó bɔɔ fɔ alú né geluage nyú abi alu ámbwá. Akélege fɔ mampye utɔɔ, ákene afyéé élé meno né depɔré bɔ. ¹² Né uto bi Ata Jisɔs Kras achyege esé, dégarage ne dékpeage ufɔɔ bɔɔ bina nnó akwóré gepɔ, ase gébé ápyege matɔɔ nnó agene ñka eyi ebwɔ áname menyé.

¹³ Ne enyú aɲme sé, ékágé muú nyú fɔ abe ne gepwa mampyegge genó eyi gelu cho. ¹⁴ Ne mbɔgé muú fɔ ashyage mankwɔlege majyéé mi esé déchyé mbɔ enyú né ñwe yina, fyege ji ame mmye defa mbwa ne ji. Dépyegé mbɔ akpane nye mekpɔ unɔɔ. ¹⁵ Yémbɔ ékágé dése ji ndere muú mawáme, chyege lé ji majye ndere nte menme ayi áfyé nto metɔɔ ne Kras.

Kwyakwya mejɔɔ

¹⁶ Nnɛnemmye nnó Ata se Jisɔs Kras muú apye bɔɔ abeé né nesɔ, jimbɔɔ apye enyú debe né nesɔ yéndégébé, né mati mako. Ata abe ne enyú ako.

¹⁷ Membɔɔ Pɔl ne nsame ñwe yina ne amu ya. Ge na ne me nnerege mansa bɔ ñwe ba,

nnó mpye bɔɔ akaá nnó me ne nsame.

¹⁸ Nnɛnemmye nnó Ata sé Jisɔs Kras álérégé enyú ako galógálɔ.

Ἡ ὡς μβε αἰ Πὸλ ásamé mbaá Timoti

1 Me Πὸλ ne nsame ἡ ὡς yina. Me nlu ἡ ḡbá Kras Jisós. Ἐσῶ ὡ Menchyé ḡḡwá sé ne Kras Jisós muú esé déneré metó ne ji nnó achyegge esé yéndegenó ne ájós nnó me mbe ἡ ḡbá. 2 Ntome ἡ ὡς yina eta wyéé Timoti. Wó olú eké maá wa wáwálé gétúgέ esé ne wó défyéé metó né deporé Jisós. Nnenemmye nnó Nte sé Ἐσῶ ὡ ne Ata Kras Jisós alerege wó galógaló, agene wó meshwe, ne apye nesó ne bwó ne be ne wó.

Sege gébé ne ánlere gebyó

3 Nkane mbó nkpea nya wó gébégé njyéé Masedonia, jwale né meló Ἐfesós, nnó ὡ ḡbege bós bi alerege mbó unó bi ulú cha, ebi ula upó fó ndere ebi enyú débós mbe déwuú eta Ἐσῶ ὡ. 4 Gare ebwó nnó áchoge sé gébé mankúgέ mabó ukwene ante, ajame ubi né bó abya abi átome ne ebwó. Gefogé bó abya bina abi alá kwyagé, achwó elé ne mbeé manyege ne aleregé fó bós unó bi bós ákamé ne ubi, ebi Ἐσῶ ὡ akelage. 5 Menó genó ayi me ngarege wó né mechó ewéna alú nnó, wó ὡ gare lé ebwó nnó abogé gejeé ne ate. Gejeé eyigé na getanege né metó ewe elu pópó, ewé ekaá nnó epyéé muú fó gabo wó, ne ekame wáwálé ne unó Ἐσῶ ὡ. 6 Bós abifó ályaá mampyegge mbó,

alá jós lé unó bi ula upó ne nsa. 7 Ebwó akelage mambe ánlere mabe Ἐσῶ ὡ yémbó akage yé unó bi ebwó ambós alerege, ne yé ebelé unó bi ebwó áferé nnó ákaá dós akágé yé ubi.

8 Esé dekaá nnó ebé elo yémbó elé gébégé dégbaregé ewu chánéné ne elomé. 9 Kaá nnó mabé yina apó fó mbaá bós bi alá kwené mabe, alu lé mbaá bós bi ákwene áji, átoó mekpo, abi alá nógé fó Ἐσῶ ὡ ne abi ápyéé gabo, abi alá selé deporé Ἐσῶ ὡ eké genó, ájogé gabo ne Ἐσῶ ὡ, abi áwáné ama ne ante bwó, abi utó bwó ulú lé manwáné bós. 10 Abi ánane manané tametame, ande abi ánané ate. Abi ákene gesege mmye bó, abi ábyoge gebyó ne yé abi átenege ntese gebyó ne abi apye yéndegenó cha eyi gela gekene ne unó bi esé dégaré enyú. 11 Unó bina ne ulú unó bi ulú né mmu abya melóméló ayi Ἐσῶ ὡ muú apwós amu áfyéé me né amu nnó ngarege.

Πὸλ atame Ἐσῶ ὡ gétúgέ dgene ji meshwe

12 Ntamege Ata sé Kras Jisós muú achyε me utó nnó mpye utó bina. Gétúgέ ji agené nnó akage nere metó ne me ne afyéé me utó bina né amu nnó mpye. 13 Ye elé mbembe njogé mejós mebomebo ne ji, nchyegge bós bií efwyale, mma nlu muú neḡa, yémbó ji age wyε me meshwe gétúgέ mpye nya unó bina né mmu ukenkene. Né gébé eyigémbó nlá nlu danjkame ne ji. 14 Yémbó

Ata alere me uló melu bi gejaméjamé, apye me nfyé metó ne ji, ne mbo gejeé ne bóó gétúgé nchome mmye ne ji.

¹⁵ Kras Jisós áchwó fa mme nnó áwéné gemége bóó abi ápyéé gabo. Mechó ewéna elú wáwálé ne yéndémuú abó manere metó wyéé. Ne né geluage bóó abi ápye gabo, me mbo mpwá amu. ¹⁶ Yémbó getú yina ne Esówa agene me meshwé, manlere me nkane Jisós Kras akoge metó wuú yé ebe elé ne bóó abi ápyéé gabo ayi apwóó amu. Nkelege manjóó nnó né meti ewéna ne yéndémuú afyegé metó ne Jisós akage bóo genwá eyi gélagé byé. ¹⁷ Déchyé ηγο ne matame mbaá Esówa muú alu mfwa te kwyakwya ne kwyakwya. Ji agboó fó, ágene fó ji ne ame, ji mbií ne alu Esówa, Amen.

Utó bi Timoti abóó mampye

¹⁸ Maá wa Timoti, genó eyigé me nkelege mangaré wó nnó opyege, geke meko ama ne mejóó ewé nya bóó ekpave Esówa ajóó atome ne wó. Se mekomejóó yina ommyege ummye ulóúló mangame depóre Esówa etiré esé défyé metó wyé. ¹⁹ Ne gbare metó wyé ewé ofye ne Esówa chancha, opyege genó eyigé wó akaá nnó gelú chó. Bóó bifo alya mampyege genó eyigé akaá nnó gelú chó, gétu eyigémbó depóre Esówa etiré ebwó áfyéé metó wyéé déno nnyi. ²⁰ Né geluage bóó bimbo Aleksanda ebwó ne Hemenós álu bóó abi me fyé ebwó né

amu danchómeló nnó ebwó akaá nnó elóme fó manchógé mabó Esówa.

2

Majye ndere bóó Esówa abóó manenemmye

¹ Menó genó ayi me mkpeage enyú nnó dépyege alu nnó, enyú dénemmye mbaá Esówa gétúgé bóó ako, dékpane ji geka nnó agene ebwó meshwé. Nege ji mmye nnó achyege ebwó unó bi ebwó ákelege, ne chyege ji matame né unó bi ji apyéé mbaá bóó ako. ² Negémmye ntó mbaá Esówa gétúgé afwa ne ákpakpa meló abi áwyaá uto né amu bwó nnó apye esé débe né genwá eyi gelú pere, débe nesó ne ate. Débége ne genwá eyi na délerege nnó dénógé Esówa ne nnó déwyaá gepó galógaló ne bóó ako. ³ Enyú déké dépyembo elo ne metóó egóó Esówa Menchyé genwá sé. ⁴ Ji akélege nnó áwené gemége yéndémuú, akaá wáwálé ayi alu né abya melóméló. ⁵ Wáwálé yimbo alu nnó, Esówa alu ama ne muú alu ama ayi áchóme akwaá ushu ne Esówa. Muú yimbo elé Kras Jisós. ⁶ Ji achyé geme jíí nnó áwené gemége yéndémuú. Ne Jisós apyembo né gébé eyigé Esówa ákwyéé me ábelé manlere nnó Esówa akélege nnó yéndémuú abóó genwá. ⁷ Getú eyigé na ne Esówa atome me nnó mbe ηgbá Jisós ne ménlere mbaá bóó abi alá pó bóó Jus. Njógé mbo mbyógé fó gebyó. Ji ato me nnó ngarege bóó nkane

áfyeé metṓ́ ne Eṣṓwṓ́ ne nnó ákaá wáwálé ayi atome ne ji.

Majyé mbaá andée ne ande né echomele bṓ́ Kras

⁸ Nkelege nnó yéndé mbaá ande anenemmye. Eḅwṓ́ abó mambε ne metṓ́ mmu pópó, ábwégé amu mfaá ánenemmye mbaá Eṣṓwṓ́ ewé alá ápó ne metṓ́ usṓ́, ne ányégé fṓ́ mbeé.

⁹ Ne nkelege nnó andée áfyege unó bi ukwanegé né eḅwṓ́ kwanegé, ebi upyεé eḅwṓ́ ábεé ne énogé. Eḅfṓ́ mamfyege densṓ́ né manjwe bṓ́ dṓ́, ye ebele mamfyege mboó unó eyi egeḅege ne bṓ́ ḅkpaganere ne mandeé ayi ajame ḅka dṓ́, ¹⁰ ábέ lé ne gepṓ́ gelógéló. Gé mbṓ́ ne andée abi aké ánogé Eṣṓwṓ́ abṓ́ mampyεgé.

¹¹ Andée ágígé mekomejṓ́ Eṣṓwṓ́ nyame ne áwúgέ ne ande abi álerege eḅwṓ́. ¹² Nkele fṓ́ nnó andée álerege mekomejṓ́ Eṣṓwṓ́ yé nnó áwyaá uto ápṓ́ ánde wṓ́. Abé nyame áwuúge genó eyigé ande álerege. ¹³ Mbṓ́ ne eḅṓ́ mambε nénde, Eṣṓwṓ́ abṓ́ mbε akwye Adam ne ale kwye Ife. ¹⁴ Ne danchṓ́meló abó abwṓ́lé nyá fṓ́ lé Adam wṓ́, abwṓ́lé elé Ife ne Ife apyε gabo. ¹⁵ Yémbṓ́ Eṣṓwṓ́ abame nye mendée gébégé nebyεé kpaá te aferege ji né efwyale mbṓ́gé aké áfyεé wyεé metṓ́ ne Eṣṓwṓ́, agboó ne ate bṓ́, apyεé unó ne metṓ́ mmu pópó, ne mbṓ́gé abεge ne gepṓ́

eyi gekwane ne ji kwanegé. Melo ḅwe ewéna ékágé tene ntó nnó: *

3

Gepṓ́ eyigé muú kpaá né gepugé Eṣṓwṓ́ abε ne geji

¹ Ajṓ́ wáwálé aké, “Mbṓ́ge muú akelege mambé muú kpaá né echomele bṓ́ Eṣṓwṓ́, eḅyennó akelege melu utṓ́ melóméló.” ² Muú kpaá né echomele bṓ́ Eṣṓwṓ́ abó mambé ne gepṓ́ eyigé muú alá shúlégé ji ndo, abṓ́ mambε muú ayi ábané lé mendée ama, muú ayi asele depṓ́ tíí pere, muú yi awya defṓ́, enógé, muú yi ánenemanε, ne akáge lεré bṓ́ depṓ́ré Eṣṓwṓ́. ³ Abṓ́ fṓ́ mambε menyúú mmṓ́, ábεé fṓ́ ntó muú efwyale, abṓ́ mambε pere né genṓ́ wá jíí, abεé fṓ́ muú yi agboó ne mawáme, abεé fṓ́ muú yi agboó ne ḅka. ⁴ Abó mambé muú yi ágbárege ula gepú́ bíí chacha, muú ayi akage gbare baá bíí chanchá nnó áwugé ji ne áchyεge ji enógé. ⁵ Mbṓ́gé muú alá káge gbare ulá gepú́ bíí chacha, apyεmbṓ́ nnó ne agbare echomele bṓ́ Eṣṓwṓ́? ⁶ Abέ fṓ́ ntó muú yi áfyεé metṓ́ gakegake ne Eṣṓwṓ́. Abεgέ mbṓ́, akáge be ne nepa, Eṣṓwṓ́ afye ji né efwyale wyε ndere afye danchṓ́meló né efwyale gétúgέ nepa. ⁷ Abó mambε muú ayi yéndémuú ánogé. Mbṓ́gé mbṓ́ fṓ́ wṓ́ akagé kwe né metaá danchṓ́meló, akpa mekpo genṓ́.

* **2:15** Elú wáwálé nnó: Bṓ́ abifṓ́ aké, elé mendée ábyéne nebyεé ne Eṣṓwṓ́ awenege nye game jii.

Gepogé bɔ́ abi apoogé né echomele Εσωω

⁸ Bɔ́ abi apooge né echomele Εσωω ntó ábɔ́ mambe bɔ́ abi ájoge mejɔ́ nenome nemaá, áwyaá gepogelógél, ányuú fɔ́ mmɔ́ dɔ́dɔ́. Abegé fɔ́ bɔ́ bi ábɔ́ gejeé ne ηka. ⁹ Abɔ́ mambe bɔ́ bi ágbarege depɔ́ré Jisɔ́ chánéné etiré mbeembe bɔ́ alá ákagé, ne nana Εσωω apye esé dékaá ne défyéé metɔ́ wyeé ne dékwɔlegé déti ne metɔ́ ewé ekaá nnó dépyéé genó eyi gelú cho. ¹⁰ Gemege nnó ásé ebwɔ́ nnó ábé bɔ́ abi apooge né gepúge Εσωω, ábɔ́ mamua ebwɔ́, ágege nnó ákwane mampye utɔ́ bimbo ne áse ebwɔ́.

¹¹ Andée abi ápye gefoge utɔ́ bina ntó, ábɔ́ mambe andée ne gepogelógél, ábé andée bi alá achɔ́ fɔ́ bɔ́ mabɔ́, andée abi ágbarege menyammye bwɔ́ chánéné, abi alá bwegemmye, andée abi muú akágé nere metɔ́ ne ebwɔ́ né yéndé meti.

¹² Muú ayi apoge né echomele Εσωω abɔ́ mamba le mendée ama, abɔ́ mangbaré baá bií, ne ula gepú bi chánéné. ¹³ Bɔ́ abi apoogé chánéné né echomele bɔ́ Jisɔ́ ábɔ́ enógé ne ákagé jɔ́ mejɔ́ tágétágé gétúgé depɔ́ré etiré detome ne Kras Jisɔ́.

Gekpekpegé genó eyi apye esé dékad

¹⁴ Mbele mbɔ́ uméé manchwɔ́ ngé wɔ́ mboó ndɔ́ yi. Yémbɔ́ nsame mbɔ́ ηwe yina eta wyeé, ¹⁵ nnó nla chwɔ́ wáwá wɔ́, wɔ́ okáá nkane bɔ́ abɔ́ mampyege né ula

gepúge Εσωω. Elé gepú eyigé na ne gelú echomele bɔ́ Εσωω muú álu mebe. Ewú ntó ne elú gekwa ne nebome ení negbaré wáwálé Εσωω meko. ¹⁶ Elú mme gbɔ́gónɔ́ nnó unó bi Εσωω apye esé dékaá ne dékwɔlege úlú gekpekpegé genó.

Kras achwɔ́ fa mme nkane mekwaá,

Mendoó Ukpea eleré nnó ji ápye gabo wɔ́.

Makiénné Εσωω ntó ágé ji.

Bɔ́ ágaré mekomejɔ́ wuú fa mme.

Gejamegé bɔ́ áfyéé matɔ́ ne ji.

Εσωω ase ji afé mfaá né melu ηgɔ́.

4

Sege gébé ne ánlere gebyɔ́

¹ Nana, Mendoó Εσωω egarege gbɔ́gɔ́ nnó meso gébé bɔ́ bifo ályage nye depɔ́ré abya melómél. Akwɔlege nye lé mandoó gebyɔ́ ne unó bi aló nchye álerege. ² Bɔ́ abifo áslé nye unó bina áleregé eké ebwɔ́ ágarege unó bi úlú wáwálé, yémbɔ́ ebwɔ́ ambɔ́ ákaá nnó elé gebyɔ́. Ndere ebwɔ́ ápyembɔ́, matɔ́ bwɔ́ ákwe kénde, ákagé sé genó eyi gelú gyeé ne eyi gelú chó. ³ Ebwɔ́ agarege nnó bɔ́ abagé fɔ́ neba, ne nnó ányége fɔ́ ufɔ́ menyéé ebifo ebi Εσωω akwyéé nnó bɔ́ áchyege ji matame ányegé ndere ákamé ne ji ne ákage wáwálé ayi atome ne ji. ⁴ Yénde genó eyigé Εσωω akwyéé gelo, muú ashyage

fó genó mbogé aké áselé geji achyegge matame mbaá Esowá. ⁵ Néndé mekomejóó Esowá ne mmyemenene ápyé geji gela pópó.

Be maá utó melómél mbaá Kras

⁶ Ne mbogé ogaregé áhme unó bina, obéé nye maá utó melómél mbaá Kras Jisós ne obóó nsa né deporé Jisós etiré delu mmu abya melóméló ayi alere wá okwálegé. ⁷ Ofyegé fó mekpó mandoge ukenkene abya abi ála pogé fó bóó ákwálege Esowá. Pye menyammye wye awúgé ne mampyegge unó bi Esowá akelege. ⁸ Muú aké apyéé menyammye wuú abenege nnó apyegge metu elóme, yémbó muú aké apye menyammye wuú abenege né mampyegge genó eyigé Esowá akélege, elóme epwóó néndé abéé ne nsa né genwá eyigé nana ne eyi gechwó meso gébé.

⁹ Genó eyigé njóó mbó gelú wáwálé ne yéndémuú anere metóó wyeé. ¹⁰ Ge ula bi esé démmye dépye utóó ne eshye mbó. Esé déneré metóó ne Esowá muú álu mebe. Ji ne alu Menchyé genwá mbaá esé ako, chacha bóó abi ákamé ne ji.

¹¹ Gé unó bi obóó manlere na ne fye eshye nnó ápyegge ubi. ¹² Ekágé opye genó eyigé bóó áselé wá fuú né dembane tyé, leré lé gepó gelógéló mbaá bóó ako abi áfyéé metóó ne Esowá, né mejóó wye, né genwá jyé, né gejeé eyigé obóó ne bóó, né metóó ewé

ofyéé ne Esowá, ne né metóó wye ewé elú pópó. ¹³ Chyéé gébé jyéé okúgé mekomejóó Esowá né echomele bóó Esowá, ofyegge bóó eshye ne alere ebwó mekomejóó kpaá te me nchwóó. ¹⁴ Ekamegé ofeé mekpó né echyegge ewé wá owayáá. Esowá achyéé wá eshye ewémbó gébégé ekwá bóó kprakpa echomele Esowá ánerere wá amu mmye. Esowá apyéé ebwó ágaré eshye ewé Esowá achyegge wá.

¹⁵ Chye game jyé opyegé unó bina yéndégébé nnó bóó ágene nkane utóó bye uwene. ¹⁶ Sé gébé ne genwá jyé ne unó bi wá alerege. Pyegge wye unó bina néndé oké opye mbó owenégé nye game jyé ne eyigé bóó bií áwuú wá.

5

Majyéé ndere ogbaregé akwi andée

¹ Ojógé fó mejóó metometo ne mekoó mende, chyegge lé ji majye ndere nte wye. Chyegge njye usa majyéé ndere ahmo bye. ² Chyegge akoó andée majyéé ndere amma bye, chyegé ntó ansá ándée majyéé ndere ahmo bye abi ándée, pyegé mbóó né ebwó ne metóó wye mmu pópó.

³ Chyegge enoge mbaá ándée bi alu ákwi ándée wáwálé. ⁴ Yémbó mbogé mekwi mendée awyaá baá, yele upyáne, genóge mbe eyigé ebwó abóó mangi gelú nnó, abó apoógé mala upú bwó ndere bóó echomele Esowá ábóó mampyegge ne áshuge ntó ulóó melu ebi

ama bwó ne ante ábó ápye. Aké apyembó, metáó ntó egzó Esówa. ⁵ Ne mendée ayi alu mekwi mendée wáwálé, élé ayi alá pó fó ne muú ayi apógé ji, aneregé metáó wuú ne Esówa ne anenemmye mbaá Esówa utuú ne ηwámese nnó Esówa apóó ji. ⁶ Ne mekwí mendée ayi achyege geme jí manyegé geηwáge mme, agbo me ye élé álú mebe. ⁷ Gárege aηme unó bina, nnó ékágé muú fó agé meti ewé ashulé ebwó ndo. ⁸ Ne muú ála pele aηme bíí, ushuú chacha ula gepú bíí jimbo ebyennó ashya makwolé depóre Jisós etiré défyé metáó wyéé ne abó apwó muú yi alá fyé metáó ne Esówa wó.

⁹ Mekwí mendée akwonege usaá aηme uléé ne ogbéé mabó mií né geluage akwi abi echomele Esówa epoge ebwó. Ne abó mambé mendée ayi abó ábané élé meno ama. ¹⁰ Óbó mangé nnó alu mendée ayi bóó afége galógáló yi ji apye, awéé baá chancha, anene aηkéé, ashwonege uka bóó Esówa, apóoge bóó abi ágene efwyale, achyéé geme ji mampyege galógáló né yende meti.

¹¹ Ófyegé fó akwi andée abi alu ambane né geluage abi abó mampoó ebwó nénde gejeé eyigé ebwó áwyaá né ubele gekulege né matóó bwó, getogé gepwogé metáó ewé ebwó áwyaá makwolé meti Kras, ákelege nnó ama ábá áno bicha. ¹² Ndere ápyembó, áchó mashu ne Kras gétúgé alá bele menomenyéé ewe

ebwó ánye ne ji wó. ¹³ Né egbe ewé fó ala ambwa, ákene upú upú. Ewé ekpe chóó elu nnó, ábéé fó lé ámbwá abiabi, ájoge ntó bóó mesomeso, ama áfyéé mano né depóre bó, ájógé depó etiré déla déta ebwó wó. ¹⁴ Ndere elúmbó, majyéé ma malu nnó, áso andée abi álú akwi ama ábá anó, ábyé baá, ápele upú bwó, nnó ékágé áchyé muú mawame se meti áchóógé esé mabó. ¹⁵ Nénde ákwi ándée abifó ano me mewaá, ákwolé danchómeló.

¹⁶ Ne yénde mendée ayi ákamé ne Jisós, abege mekwi mendée ula gepú bíí ábó mampógé ji nnó metuú ewémbó ebegé sé ewé echomele bóó Esówa nnó egené meti mampógé lé akwí abi alá pó ne bóó abi apóoge ebwó.

Gefóó eyigé ogbarege ákpakpa né echomele Esówa

¹⁷ Ne ákpakpa abi ápye utóó Esówa chancha, ábó manchye ebwó gekpekepege enógé, ushuú chacha abi áfyéé eshye mangarege ne manlerege mecomejóó Esówa. ¹⁸ Nénde asa né mecomejóó Esówa aké, “Ówegé fó meno mpó nnó ányége fó menyé gébégé aké apye utóó ne ji mando erise.” Ása ntó nnó, “Muú ayi apye utóó abó mansé nsa utóó bíí.” ¹⁹ Ekáge ówuú ndó yi bóó ashulege muú kpaá echomele Esówa, ekosé nnó bó ntése ábegé apea ye áléé abi ágarege nnó ji alu gyé. ²⁰ Bóó aké ápye wyé gabo shulege ebwó ndo gbóηōnō né

εchomele bɔ́ Ɛsɔwɔ nnó bɔ́ abifo ábógé ɛfɔ́.

²¹ Ɛsɔwɔ, ne Kras Jisɔs choncho ne makiénné ayi Ɛsɔwɔ ajyaá álú bɔ́ ntesé ba, ndere me ngarege wɔ́ ne metɔ́ wa meko nnó wɔ́ ɔ́bele majye mi me nchyeé mbɔ́ wɔ́ na. Ɔké ɔ́pyeé genó mbaá bɔ́ ɔ́leregé fɔ́ ɔ́ngya, se nnó bɔ́ ako álú wye janja.

²² Ɔwege mmye manere muú amu mekpo manje ji nnó abe muú utɔ́ né εchomele Ɛsɔwɔ, ɔ́kpégé fɔ́ mbwa ne gabo yi bɔ́ bicha ápyeé. Bele genwá jye pópó.

²³ Gétúgé une ebi ummye wɔ́ yéndégébé, ɔ́mage nyú se le manaá mamímamí. Selé ntó ekeke mmoó ɔ́nyúgé, ɔ́pyege mbɔ́ ɔ́myeé sé yéndégébé.

²⁴ Gabo yi bɔ́ bifo ápyeé alu wáwá mange ne alerege nnó ebwɔ́ ákpene nyé né unɔ́ mpa, yémbɔ́ ayi bɔ́ bifo ágenegé nyé gébé geji.

²⁵ Wyembɔ́ ntó ne elú né galógáló ayi bɔ́ ápye. Galógáló ayi bɔ́ ápye alu wáwá mange, yémbɔ́, yé ebe elé ayi alá ágené fɔ́ kɔ́koge, akágé la fɔ́ bibíí.

6

Majyeé mbaá áfwɛ

¹ Bɔ́ ako abi alu áfwɛ ábɔ́ mange nnó áchyege enógé gbene mbaá bɔ́ abi ábɔ́ ebwɔ́. Garé ebwɔ́ ápyeé wyembɔ́ nnó ékágé muú fɔ́ achɔ́ mabɔ́ Ɛsɔwɔ yé elé unó bi ese délerege. ² Afwé abi bɔ́ bi ábɔ́ ebwɔ́, áfyéé metɔ́ ne Kras, ékágé ábyágé bɔ́

abi ábɔ́ ebwɔ́, elé ebwɔ́ ako álú baá Ɛsɔwɔ. Ebwɔ́ ábɔ́ mampye lé utɔ́ bwɔ́ chancha ápwɔ́ ndere abɔ́ ápye mbebbe néndé bɔ́ abi ágené nsa né utɔ́ bi ebwɔ́ ápyeé, elé bɔ́ Ɛsɔwɔ abi ebwɔ́ áfwé ábɔ́ gejeé ne ebwɔ́. Lere ebwɔ́ unó bina, ɔ́fyege ebwɔ́ eshye nnó ápyege ubi.

Majyeé mi matomé ne anleré gebyɔ́ ne mmwólé ŋka

³ Ne muú aké alerege unó bi cha ebi ulá kwane ne mekomejɔ́ Ata sé Jisɔs Kras, ayi álú wáwálé ne ulá ukene ntó ne unó bi áleré esé ndere dékwɔ́lege meti Ɛsɔwɔ, ⁴ alu muú ayi mmu agbeé ji ne nepa, ne akáge ye genó ne afye lé mekpo manyége mbeé né ukeke uchu ebi úlú né ŋwe Ɛsɔwɔ. Unó bina ne upyeé bɔ́ aké ábɔ́ unó matɔ́ áɔ́ɔ́ abifo, ábɔ́ mawáme, áchɔ́ bɔ́ mabɔ́, ⁵ ne mbeé ayi ála byeé. Elé bɔ́ abi uferé ebwɔ́ ula pó sé mmu cho ne akágé sé ntó genó eyi gelú wáwálé ne áfere nnó meti Ɛsɔwɔ elú lé mampye ebwɔ́ abɔ́ gefwa. Ékágé ɔ́gya ye mbaá yi ufɔ́ bɔ́ bina úlú.

⁶ Elú wáwálé nnó mankwólé Ɛsɔwɔ achwɔ́ ne nsa, mbɔ́gé unó bi déwyaá ukwane esé metɔ́. ⁷ Nénde, ye genó eyigé ese déchwɔ́ ne geji né mme yina gepɔ́, ne elú ntó wáwálé nnó ye genó eyigé dékpane fa mme déjye ne geji gepɔ́. ⁸ Ndere elúmbɔ́, mbɔ́gé débgege ne mandeé ne genó eyigé dénye unó bina úkwáné ne ese. ⁹ Bɔ́ bi ákelege mambe ne gefwa ákpene né mmuameno, ákwene

né mmu metaá gejamégé unkenége uno ne usósó depó tire defyéé ébwó né mmu éfwyale ewe echóó geḡwáge ébwó. ¹⁰ Nénde gejegé ḡka ne gepye bóó ápye yéndé gefógé gabo. Bóó bifó ályaá mankwólé depóré Jisós etiré esé defye metóó wye gétúgé ákelege mambó gejamégé ḡka. Ndere ápyeé mbó áwáne gemenge bwó ne gejame mesome ewé kpaá.

Genó eyige Pól akelege nnó Timoti ákad

¹¹ Ne wó, muú Ésówó, boó unó bina, mmyege mampyege genó eyigé gelú cho, nógé wye lé ji, fyege metóó ne ji, bógé gejeé ne bóó, kóóge metóó, selé depó pere. ¹² Myeumye ulúló ndere muú ayi áfyéé metóó ne Kras, nneré metóó mambó geḡwá eyi gélágé byé. Elé gétúgé geḡwá eyigé na né Ésówó ákuú wó, otene né mbe ushu gejamégé bó ntesé ogaré nya gbóḡḡó nnó ofye metóó ne Kras. ¹³ Me ngarege wó unó bina uko né mbe ushu Ésówó muú achyege geḡwá mbaá yéndé genó ne né mbe ushu Ata se Kras Jisós muú atene né mbe ushu Póntyós Palet agaré wáwálé ayi atome ne jimbo. ¹⁴ Me ngarege wó nnó óbo mampyege unó bina uko, oké opyeé mbó muú fó áshúlégé wó ndo. Ne pyege wyembó kpáte Ata sé Jisós Kras amagé chwó. ¹⁵ Kras achwóó nyé wye né gébé eyi gekwané Ésówó metóó. Ji Ésówó mbií ne abóó bóó ako. Ji alu mfwa bó afwa ne Ata

yi bó áta, ¹⁶ ji mbií ne ála gboó ne ajwólege né mmu geḡgbó eyigé yé muú alá kágé jyé kwókwólé wye. Yé muú alu danje ji ne yé muú akágé ge ji. Enógé ne uto ube ebií te kwyakwya. Amen.

¹⁷ Garé bóó abi awya gefwa fa mme yina nnó ékágé ébwó ábwége mmye. Garé ébwó nnó ékágé áneré matóó bwó né gefwa genó eyigé déla dékagé mbógé gebéé te kwyakwya, áneré lé metóó ne Ésówó muú achyege esé yéndégenó detú nnó dényége ne nechóchó. ¹⁸ Gare ébwó nnó, ápyege galógáló, nnó utóó ulúló ne ube gefwage bwó, ánenege amu áchyege echye, ápógé ate bóó. ¹⁹ Aké ápyembó, ánywérege gefwáge bwó, ne ákwyége mbó élé nebómé nelónéló né geḡwá bwó eyi gechwóó meso gébé. Ge mbó ne abóó mampye nnó abóó geḡwá eyi gélu geḡwá wáwálé. ²⁰ Timoti gbare unó bi Ésówó afye wó né amu chancha, okpegé né mejóó ewé ela epó ne nsá. Onyége fó mbeé ne bóó gétúgé depó etiré bóó áké délu denja ewé délá depó. ²¹ Bóó abifó áferé nnó áwyaá gefógé denja etiré na, gétúgé eyigémbó áno mewaá, ákwólegé sé depóré abya melóméló etiré ébwó áfyéé metóó wye. Nnenemmye nnó Ésówó alere wó galógáló.

ŊWE ayi agbeé ŊWE
εpea εyi Pōl ásamé
mbaá
Timōti

¹ Me Pōl muú Εσωω ajyaa nnó mbe ŋgbá Kras Jisōs ndere ji akelege, ngárégé depō eti détime ne geŋwá eyi gélágé byé eyi ji anyémēno nnó achyēge bōó ndere áchome mmye ne Kras Jisōs.

² Nsamé ŋwe yina mbaá Timōti, maá yi mbōó gejeé ne ji dōó. Nnēnemye nnó, galógál, meshwe, ne nesō eni nétánege mbaá Nte se Εσωω, ne Ata se Kras Jisōs né bé ne wō.

Pōl afyé Timōti eshye

³ Timōti me ntamégé Εσωω muú me mpye utōó bií ne metōó wa mmu pópó ndere ante ba ábō ápyeé, mentée wō yendégébé né mmyemenene.

⁴ Ndere nteé manse jyé gébégé delyagé atée, mmwólé epye me utuú ne ŋwómésé, mángé wō nnó metōó wa εgbéé ne nechóchó. ⁵ Me nlu nteé nkane oŋyee metōó wye meko ne Jisōs, wye nkane Lois mma wye ayi muú kpaá ne Yunis mma ayi ábyené wō abō apyeeé nya. Ne nana menkaá wáwálé nnó wō oŋya ntó gefōge metōó wembo. ⁶ Gétú eyina ne ngarege wō nnó oŋyaá echyē ewe Εσωω achyē wō gébégé menere nya wō ébwō mekpo, élúli eké mewē. ⁷ Néndé Εσωω achyé fō esé mendōó wuú nnó epye esé

defōge efōó wō, achyē le esé mendōó wuú nnó echyēge esé uto epye esé debōge gejeé ne bōó ne mágbárege menyammye.

⁸ Ne ékágé mmye εgboge wō gébégé oke oŋarege bōó depōré Ata. Ékágé mmye εgboge wō gétúgé me yi nkpe ne denōó getu jii. Yémbō kame mange ewyē efwyale gétúgé abya melóméló ndere Εσωω achyēge wō uto. ⁹ Εσωω aferé sé né efwyale gabo ne akuú esé nnó débe bōó bií. Epōfō gétúgé utōó ulóuló ébi ese dépye, ele gétúgé ji abō afere me te nya mampye ndere ji akelege né uló melu bií ébi ukene ne Kras Jisōs. ¹⁰ Ne nana apye ese dékaá uló melu bií ndere Menchyé geŋwá sé Kras Jisōs achwó. Kras awá uto negbo. Ne alere ese meti geŋwá eyi gélágé byé ne abya melóméló wuú.

¹¹ Gétúgé abya melóméló yina, Εσωω ajya me nnó mbe ŋgbá, muú ayi agarege, ne menlere abya melóméló wuú. ¹² Gétu eyigémbō, ne me ngene mbō efwyale. Yémbō mmyé égbōó fō me nénde me nkaá muú yi mfyeeé metōó wa ne ji. Ne nkaá nnó akáge gbare unó bi ji afyē né amu ya kpaá té bií bimbo ukwōnege.

¹³ Kwōlege majye malómáló ami me nchye mbō wō cháncha. Oké oŋyembo fyegé wye metōó ne Jisōs, bōge gejeé ne bōó wye ndere ese bi déchome mmye ne Kras Jisōs dépyeé. ¹⁴ Bélege wáwálé yina ayi Εσωω afyē wō né amu chacha. Ji afyē wō

wáwálé yina né amu né uto Mendoó Ukpea ewe ejwálege ese mmye.

¹⁵ Kaá ntó nnó aḡme bi átane né gebage mewaá Eṣya ako chóncho ne Figelṣ ebwó ne Hemogenes ábó me.

¹⁶ Nnēnemmye nnó mejé Eṣwá ebé ne ula gepú Onesiforus, nénde afyéé me eṣhye metṣ́ yendegébé, mmye egbo f́ ji nnó me nlu né gepúge denṣ́. ¹⁷ Gébége ji akwone né melṣ Rom akéle me ne efofoge kpaá te agene me. ¹⁸ Nnēnemmye nnó Eṣwá alere ji galógálṣ bíí unṣ́ mpa. Ne wá mbṣ́ ṣkaá me nkane ji apóó me né melṣ Efesṣ.

2

Timōti menkwálé melómélṣ mbaá Kras

¹ Timōti maá wa, beé ne eṣhye ewé etanege né galógálṣ ayi Kras Jisṣ muú alerege ne ese abi déchome mmye ne ji. ² Unó bi ṣwuú me nṣere né mbe ushu gejamégé bṣ́, lere ntó ubi mbaá bṣ́ bíí muú ákage neré metṣ́ ne ebwó.

³ Nṣere muú bee melómélṣ mbaá Kras Jisṣ ṣbṣ makpome mmye mange efwyale ewe bṣ́ abi áfyé mataṣ́ ne Jisṣ ágene. ⁴ Muú bee ayi apyéé utṣ́ bíí ne metṣ́ wuú mmu ema nnó metṣ́ egṣ muú kpaá ayi asele ji utṣ́, aferege amu né depṣ́ etiré bṣ́ melṣ ápyeé.

⁵ Wyembṣ́ ntó ne menlome gatele ne ate bṣ́ ala aselé nsá

mbṣ́ge alá lome nṣere mabe gatele mako akélege wá. ⁶ Ele mēmpye makṣ́ ayi áfyé eṣhye mampye utṣ́ né mekṣ́ wuú ne akwane mambé muú yi anyé mbwe yi mbe. ⁷ Fere unó bi menjṣ́ mbṣ́, ne Ata apoge nye wá ṣkaá ubi uko.

⁸ Ojige f́ nte nnó Jisṣ Kras akwilé nya né negbo. Ojigé f́ nte nnó ji alu mpyáne mfwa Devid nṣere elu mmu abya melómelo ayi me ngare.

* ⁹ Abya melómélṣ ayi me ngarege ne ngene efwyale. Awele me ne bṣ́ mkpokove eke me kwene ebé, yémbṣ́ muú ákage we f́ mekomejṣ́ Eṣwá ne bṣ́ mkpokove. ¹⁰ Ne me nkame mange efwyale we, gétúgé bṣ́ abi Eṣwá ajya, nnó ebwó ntó átáné né efwyale gabo gétúgé áchomé mmye ne Kras Jisṣ abṣ́ ntó ḡṣ ayi alá byeé. ¹¹ Mejṣ́ wena elu wáwálé ewé ejṣ́ nnó:

“Mbṣ́ge esé dégbo ne ji, debéé nye ntó né geḡwá déjwale ne ji.

¹² Mbṣ́gé esé dekoge metṣ́ gétúgé efwyale ewé dégene, déjwálege nye ntó né geluáge enoge ne ji.

Mbṣ́gé esé déshyage nnó dékage f́ ji, ji ntó ashya nye nnó ákage f́ esé.

¹³ Mbṣ́gé esé delá dépye f́ unó sé wáwálé, ji apyéé wyéé unó bi wáwálé

* **2:8** Elú wáwálé nnó: Dékage nnó Jisṣ alu mpyáne Devid ewena eléré nnó ji alu Muú yi Eṣwá akweré ji elá gefwa, ayi Eṣwá anyémēno nnó achwáṣ.

gétúgέ nnó ji akage
kwóré f́ abε muú ayi
ji alá ṕ.”

*Muú utóo ayi Esowó ágboó
ne ji*

14 Tegé εbwó unó bina, okwele εbwó mbeé né mbe ushu Esowó nnó ékágé εbwó anyεge mbeé né ucho mejóó. Gefógé mbeé yina ayi alá póge ye né meti f́, atyaá b́óó lé makpo abi áwuú ji. 15 Mmye lé mangi mekomejóó Esowó nnó abε ne mabó malómáló né mbe ushu wuú, nkane muú utóo ayi mmye ela gboó ji. Ji alerege mekomejóó Esowó ayi átome ne unó bi úlú wáwálé ne alerege ubi chancha. 16 Jfyεge f́ mmye ne b́óó abi ajógé depó tire dela tanεge f́ né mekomejóó Esowó, nénde dépye b́óó ajye wye mbe mampyεge unó bi Esowó alá akεlege. 17 Unó bi εbwó álerege úlú eke εtukwe gepa eyi genyé muú menyammye geláge gboó. Né geluage b́óó bina Hεμενωs εbwó ne Fileτωs alu wye. 18 Ebwó ályaá meti ewe álerege wáwálé, ála leré le nnó Esowó apye me b́óó ákwilé né negbo. Nkane ápyεmbó, áfyε gepwa mbaá b́óó bifó abi áb́óó áfyéé me metóó ne Esowó. 19 Yémbó, mekomejóó Esowó atene wáwálé eke nebóme gepú eníne átene né εtarave ye genó gekáge nyige ji. Asa wye áké, “Ata akaá b́óó bi álu abi.” Asa ntó wye áké, “Yéndémuú yi áké alu muú Ata abó manlyaá gabo mampyεge.”

20 Yéndé gepú eyigé mfwa, uchwere menyé ube wye, ebi ákwye ne gul ne seleba ubeé wye, mamba, uku, ne b́óó asele ntó abε wye. Ebifó úlú ebi uwya εnoge, alá nyé menyéé wye tametame ne εbifó úlú ebi ula ṕó ne εnoge, anyé menyé wye gébé geko. 21 Wyεmbó ne yéndémuú ayi alyaáge gabo nnó abε pópó né mbe ushu Esowó, abεé. Alu nkane uchwere menyé ebi uwya εnoge. Abelege geme jíí nnó akpome menyammye wuú nnó mb́óó gepú asele ji ápyεge utóó ulóóló wyeé.

22 Né getu eyina, bo ólyaá gepó gebogebo eyi njεusa ne asó abifó áwyaá. Fye lé mekpo wye mampyε genó eyi gelú cho. Fye metóó wye ne Esowó. B́óó gejeé ne ate aηme. Be ne nesó nkane okene ne ate aηme abi ákuú mabó Ata ne matóó bwó mmu pópó. 23 Ochoge mbwa ne b́óó abi ányé ukenkene mbeé nende, wó okáá nnó gefógé mbeé yina áchwóó b́óó ne mawáme. 24 Ne muú utóó Esowó ab́óó f́ó mambε menwáme mawáme, abó mambε muú nesó mbaá b́óó ako. Abó mambε menlere melómelo ne metóó ela śóó ji wáwá. 25 Ajógé mejóó ne nesó ne achye majye mbaá b́óó abi alá káme ne ji wó nnó ákaá mbaá ayi εbwó alu gyéé. Nkane apyεmbó, Esowó akáge néne εbwó meti akwore metóó bwó ákaá wáwálé ayi atome ne ji. 26 Ne nnó ndófo ákage kere né defore déb́wó átané né mataá danchómelo muú abó apyεne εbwó alá wuú lé ne Ji.

3

Gepo eyigé bōó abéé nye ne geji né kwyakwya gébé

¹ Ne kaá nnó gébé eyigé mme ake alá chwó kwya, efwyale ejame nye dōó. ² Gébé eyigémbō ákwaá abōó nye lé gejeé ne gemēge bwó ambōó, ábō nye geje ne ŋka, ábwēge mmye, áchyegé nye sé ate enoge, áshye ate, áwuú nye sé majye ámmá ne ante bwó, ye ōma pye bwó ndé, matōó ágōó fō ebwó, ábéé nye sé pópó né mbe ushu Esōwō. ³ Alómé nye sé melu, agene nye sé meshwe ne ate ákwaá, áchōó nyé ate mabō, ábálege matōó, ápyéé efō, ákií nye sé genó gelógéló. ⁴ Achyēge ate ájeé mankwaá, aláá nye bōó gebyō, ápye unó tametame, ágbēege nye ne gempōge, ábō gejeé manyé genwá, ábōó fō gejeé ne Esōwō. ⁵ Gébé eyigé mbōntó ábéé nye eke bōó abi ákwōlege depōré Esōwō, yémbō áshyá nye utó bi ulú wyeé. Ōchoge fō mbwa ne ufōó bōó bina.

⁶ Né geluage bwó, abifō ákpene né úpu bō alá ajeé mbaá andée abi apwa ebwó mmye. Andée bimbo álu abi gabo ayi ebwó ápye ne ákwōlege, áchyēge ebwó efwyale né metōó. ⁷ Andée bina áwya gejeé mangi yéndé gefōgé genó eyi matōó bwó ágarege, yémbō akágé, kwōne fō mbaá ayi ákaáge genó eyi gelu wáwálé. ⁸ Ne ndere Jens ebwó ne Jambras átene nya ukpene ne Mosis wyēmbō ntó ne bōó bina ála kámege ne genó eyi gelú wáwálé.

Ébwó alú bōó abi matōó bwó alá ferege sé depō chánéné, ábyō gebyō nnó áfyé matōó ne Esōwō. ⁹ Yémbō ájye nye ye teté ne unó bwó ebimbō nénde, éla gachye bōó ákaá nnó ebwó álu ūŋkeŋkene bōó. Ndere ebō epye nya ne Jannes ebwó ne mejeé wuú Jambres.

Pōlache Timōti kwyakwya majye

¹⁰ Ne nana wō Timōti, ōkaá unó bi me nērege, ōkaá gepō ya, ne genó eyigé me mferege mampye né genwá ya, ōkaá nkane me mfyéé metōó ne Jisōs, nkógé metōó, gejeé eyi me mbōó ne ate bōó. ¹¹ Ne ōkaá nkane ntene janja né gejamégé efwyale ewé ekwōlege me, ōkaá ndere bōó ámmye amu ne me, ōkaá efwyale ewe me nģene, depō tiré dépye ne me né melō Antiōk, Ikōnyōm, ne melō Lystra. Ōkaá ntó ndere ámmye me amu ne me nkogé metōó, yémbō Esōwō apōó me ntane wye ye jya gegoó me mmye wó. ¹² Elú wáwálé nnó yéndémuú ayi áchomé mmye ne Kras Jisōs ne abōó gejeé mambele genwá jif ndere Esōwō akēlege, ate bōó ágōó fō manchyē ji efwyale. ¹³ Bōó abo, ne bōó gebyō bina, gabo ayi ebwó ápyéé, ábéé nye ndere muú, áboó nye debele akwe nnyi. Abwōlege nye bōó ne bōó ntó ábwōlege nye ebwó. ¹⁴ Yémbō wō Timōti cho wye mbe ne unó bi áleré wō, ne fyéé metōó wye chancha. Wō ōkaá chánéné ufōó bōó abi áleré wō unó bina. ¹⁵ Ne wō ōkaá mé mekomejōó Esōwō

te dembane ayi achye wə denḡa etiré depye wə ɔtané né efwyale gabo gétúgέ ɔfyéé metóó ne Kras Jisəs. ¹⁶ Unó uko bi úlú mmu ηwe Εσωω utane lé né uferé Εσωω jimbo. Unó bina upoge manlerege ese unó bi úlú wáwálé, unyane boó bi ápye gabo, unyage ese mati yi dela kwóle chancha wó, ne alerege ese nkane débóó mambelé geḡwáge sé cho ndere Εσωω akεlege, ¹⁷ nnó yéndémuú ayi apyεé utóó Εσωω abe ne denḡa deko, akwane mampye yéndé utóó ulólól.

4

¹ Me njógé unó bina ngarege wə ne eshye né mbe ushu Εσωω ne Kras Jisəs muú achwógé nye mangbáre gefwa jíi ne mansə mpa boó abi agboó ne abi álu abe, nkpeage wə nnó, ² ɔgarege boó mekomejóó yina yéndégébé ɔpwage. Ye né gébé gelógélól ye gébé gebogebo. Pyegé boó ákaá mati ayi ápye gyéé, nyane ebwó nnó ályaa gabo. Fyεge ebwó eshye, koógé metóó ne ɔlerege ebwó unó bina. ³ Néndé gébé géchwó nye eyi boó ála ákií nye se manwú wáwálé ayi boó alerege, ála aferé nye le unó bi ebwó ákelege ne ákelege nye le anlere abi álerege ebwó unó bi ulome ebwó metóó. ⁴ Ne ályage nye manwú genó eyi gelú wáwálé ála ákwale lé ukwene bo abya. ⁵ Ne wə Timōti ye ema ebe nnó gbarege wye mmye jyéé. Ye ɔgene efwyale nnó, koóge

wye metóó, pye utóó bye ndere mengaré abya melómélól. Pyegé utóó bye ebi Εσωω achye wə uko.

⁶ Mbógé né getu ya, nla me meti gewúle. Ela gachyeé manoó ma magbele mme nkane mmóó gepe. ⁷ Me mmye ummye ulólól, nlome gatele wa abyé. Ngbare depóré Kras chancha kpa te nnére. ⁸ Ne nana nsa wa agile me. Nsa yimbó élé ela geḡwá ewé muú ayi abeé cho né mbe ushu Εσωω abóó. Muú yi achyεge nye me ela ewéna né bíi bi mbó élé Ata. Ji asóó nye mpa yéndémuú chancha né bíi mpa. Achyεge nye fó le me mbií, achyεge nye ntó boó abi ágilé ji ne gejeé nnó ji achwóó.

Mechə ewé etomé Poljimbóó

⁹ Ne kele meti ɔchwó ɔbane me wáwá. ¹⁰ Néndé Damas alyaa me afe né melo Tessalonika gétúgέ abóó gejeé ne unó mme. Kresens ntó afé melo Galasiya ne Titos afé Dalmatya. ¹¹ Wye le Lukase jimbií ne ala fa ne me. Ɔke ɔchwóó se Makos enyú ne ji dechwó, néndé ji apoóge me né utóó dóó. ¹² Ntə mbó Tikikos né melo Efesos. ¹³ Ɔke ɔchwóó se nku gefwene wa ayi nlyaa mbaá menme se Kapus né melo Truus, ne bo ηwe ba ɔchwóó ne ebwó, ushu chancha uchancha bo ηwe ba bimbo ɔjigé fó nte.

¹⁴ Aleksanda mampye utóó ete, apye me gabo ayi apwóó amu. Ata Εσωω achyεge nye ji nsa né genó eyi ji apyεmbó me. ¹⁵ Wə mbóó, kaá nkane ɔfyε mmye ne ji, néndé atene

ukpene ne mekomejɔ́ ayi esé délerege.

¹⁶ Bií bi me nkpene unɔ́ mpa bi mbe mashyaá mmye ya né depɔ́ tire ámale me mmye, ye muú ama ayi achwó nya wyε nnó apóo me apó. Ebwó ako abo me, nene le mmye nnó Esɔwɔ asogé metɔ́ ne ebwó. ¹⁷ Yémbɔ́ Ata abɔ alu ne me ne achye me utó nnó ngare mekomejɔ́ wuú gbene nnó bɔ́ bi alá pɔ́ bɔ́ Jus áwuú. Ne ji afere me né meno genyanya. ¹⁸ Ata Esɔwɔ aferege nyε wyε me né yéndé efwyale gabo ewé mkpene, ne apóge nyε me mkpe né gefwa ji, eyi gelu né mfaánebuú. Matame mabé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹⁹ Tame Priska, ebwó ne Akwila ne ula gepú Onesiforus. ²⁰ Erastus ala né melɔ́ Kɔrent, Trɔfimɔs ntó améé nlyáá ji né melɔ́ Melitos. ²¹ Mmye ochwó gemεge nnó neba nekwone. Yubolos, Pudens, Linɔs, Klodya ne anme abi álu we ako áké ntame wɔ.

²² Nnenemmye nnó Ata abe ne wɔ, ne nnó álerégé enyú ako galógáló.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá Titos

Matame

¹ Elé me Pól maá utóó Èsòwò ne ŋgbá Jisòs Kras ne nsamé ŋwe yina. Èsòwò achyéé me utóó bina gétúgè bɔ́ó bi ji ajyaá nnó ábé abíí, nnó mpyé ebwó áfyégé wye metóó ne Èsòwò ne nnó mpye ebwó ákaá wáwálé ayi ápogé ebwó ákwòlege depòré Èsòwò chánjéné. ² Èwéna epógé nnó ebwó áneré metóó mambò geŋwá eyi gélagé byé eyi Èsòwò muú ayi álá abyógé gebyò ányéé me meno te ukwene nnó achyégé. ³ Ne gébé eyigé ji ajyaá gekwónégé, ji apye geŋwá eyina gegené né mekomejóó wuú. Elé mekomejóó yina ne Èsòwò Mempoó sé áfyéé me né amu nnó ngaregè. Ne wye nkane Èsòwò achyéé me majyéé, mbòntó ne mpyéé utóó bíí.

⁴ Me ntòme ŋwe yina mbaá Titos. Me ngboó ne ji ndere esé ako défyéé metóó ne Jisòs.

Me nnenemmye nnó Nte sé Èsòwò ne Kras Jisòs Muú áwene gemége sé alere wò galógáló, apye ntó wò òbe né nesò.

Geṗò eyigé muú kpaá echomele bɔ́ó Jisòs abɔ́ó mambè ne geji

⁵ Ula bi me ntómé wò né meló Kret úlú nnó wò óneré mampye unó bi ulaá, ne nnó ojya ákpákpá né mmú gepúgè Èsòwò ndere me mbó ngare

mé wò nnó òpye né yéndé meló. ⁶ Muú ayi abeé muú kpaá né gepúgè Èsòwò, abò mambè muú ayi geŋwá jíí gela gepò ne dembyó, ábané ele mendée ama. Baá bíí ntó abò mankame ne Jisòs, ábeé ne gepò gelógéló, áchyege enógé mba bɔ́ó kpakpa. ⁷ Muú kpaá né mmu echomelé bɔ́ó Èsòwò alu muú ayi apelé ndere utóó Èsòwò ukene. Ndere elúmbò, abò mambè muú ayi álá ákágé shulé ji ndo, abòó fò mambè muú nenja, muú ayi awyaá gefere, menyuú mmóó, abeé fò memmye mammye, ne abeé fò muú ayi aselegé ebwò. ⁸ Abó mambè muú ayi anene ankéé, agboó ne genó gelógéló, muú ayi akagé gbaré mmye jíí, ajógé mejóó wuú gbógónó, abeé cho né mbe ushu Èsòwò ne apyeé genó eyi ji abòó mampye. ⁹ Abó ntó mambè muú ayi agbaré mekomejóó Èsòwò ayi alere ji chancha, nnó ji ntó akaá ndere aleregé unó bi bɔ́ó Èsòwò akwòlegé, nnó áleré bɔ́ó abi álerege unó ebicha nnó alu gyéé.

Weége anleré gebyò yéndégébé

¹⁰ Njógé mbò mechò ewéna gétúgè gejamégé bɔ́ó abi átene ukpene ne mekomejóó Èsòwò yina. Ebwó alú bɔ́ó meno ne bɔ́ó dembwólé chacha ekwò abi átomé wyeé eshye nnó ábó mansò muú nsò ne atene cho né mbe ushu Èsòwò. ¹¹ Ekamegé wò ólyaá ufóó bɔ́ó bina ajye mbe ne depòti né mmu gepúge Èsòwò. Ebwó ápye me gejamégé mala

upú ákwe tametame ndere aleregé unó bi ebwó ambóó ne abóó nsa, ewé alá ábóó fó manleré ubi wó. ¹² Muú ekpávé bwó ama ayi alu muú melo Kret ewéna ajóó ntó ato ne bóó bií aké, “Bóó Kret alu bóó gebyó, bóó nchye ne ambwa abi ányéé genó.” ¹³ Mechó ewéna elu wáwálé ne óbó manshulegé ebwó ndo, ówegé ebwó yéndégébé nnó ebwó ákeré ákamé ne genó eyi gelú cho eyi getome ne depóré Jisós. ¹⁴ Amágé wu nyé se ubi ebi bóó Jus ajame yé. ¹⁵ Yéndégenó gelú pópó mbaá bóó abi alá apó ne uferé uboubo né mmu metóó. Yémbó abi álú ne uferé uboubo, ebwó bi alá áfyéé metóó ne Esówó wó, yé genó gefó eyi gelú ebwó pópó gepó. Deba etiré dégbeé ebwó matóó dépye uferé bwó úlú wyéé nchyenchyé. ¹⁶ Aké ebwó ákage Esówó, yémbó gepógé bwó geléré nnó áshya ji. Ebwó álu bóó abi muú alá ákágé bóó gejeé ne ebwó ne áwú fó Esówó. Ye galógáló ayi ebwó ákágé pye ne bóó apó.

2

Majye ami Titos abóó manchye bóó echomele Jisós

¹ Ne wó Titós, óbó manlerégé élé unó bi úlú cho ndere mekomejóó Esówó agarege. ² Chyége bóó kpakpa né mmu gepúge Esówó majyéé nnó abe pere ne bóó, ápyégé utóó ne eshye, ákágé genó eyigé ebwó ápye, ákágé ndere ágbaregé mmye bwó, átene chánéné né metóó ewé áfyéé ne Jisós,

abógé gejeé ne bóó. Akogé wyé metóó chánéné gébégé mmuameno achwógé.

³ Wyé ndere ólere ákpakpa abi ande, mbántó ne óbóó manlere abi andée, nnó ebwó ábé ne gepó eyi gechwóó ne enógé, áchóge fó bóó mabó, áchyégé fó gemege bwó né mmóó manyúgé. Aleregé élé genó eyi gelu cho, ⁴ nnó ebwó ápye áso andée ábó gejeé ne áno bwó ne baá bwó. ⁵ Gare ntó ebwó nnó ákagé genó eyi ebwó ápyeé, ábé bóó abi áno bwó, ebwó ebwó ne ákaá désóré bwó. Pye ntó ebwó ákaá nnó abó mampyégé utóó né upú bwó. Aleregé ntó ulóó melu áwugé áno bwó nnó ékágé mekomejóó Esówó abe ne gembya.

⁶ Wyémbó ntó ne óbóó manleré njyéé usa nnó ákaá ndere ágbaregé mmye bwó. ⁷ Ne wó Titós óbó manlere gepó gelógéló né yéndégenó eyi wó ópyeé, ókwilegé manleré ebwó genó, leré ne metóó wyé mmu pópó, ópyégé nselé. ⁸ Mekomejóó ayi atanegé wó meno, abe ayi muú awúgé alá ákagé shulé wó ndo, nnó muú mawámé wyéé awugé meno egbe ji akpa mekpo unóó

⁹ Chyégé afwe majyéé nnó ábó manwúgé ne ante abi ábóó ebwó né yéndégenó, ápyege élé genó eyigé ebwó ákelegé. Ekágé átene ukóó ne ebwó, ¹⁰ yé unó bwó ntó ájogé fó. Ebwó ábé élé bóó abi ante bwó ákágé neré metóó ne ebwó nnó yéndégenó eyigé ebwó ápyeé gelerege élé

ndere mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ Muú áwene gemége sé alɔme.

¹¹ Ɛsɔwɔ aléré bɔ́ ako galógál wuú ayi ji áwenege gemége bɔ́. ¹² Ne galógál yimbɔ achyegé esé majyeé nnó déféré amu né depɔ etí delá déchwɔ́ fɔ́ ne enógé mbaá Ɛsɔwɔ, etí delu elé depɔré mmwɔlé unó mme, nnó dégbarege mmye, debe ne genwá eyi gelu cho ne nnó dépye genó eyigé Ɛsɔwɔ akélegé fa né mme yina, ¹³ ndere dégilé gekpekepegé genó eyigé esé déneré metɔ́ wyéé gelu nnó Ɛsɔwɔ sé ayi apwɔ́ amu alerege mmye ne utó gefwa jíí. Ɛsɔwɔ yina elé Jisɔs Kras Mewené gemége sé. ¹⁴ Jisɔs yina ne achyegé ji gétúgé se nnó áwéné esé né yéndé gefogé gabo, ashwɔne esé nnó débe bɔ́ bíí abi akpane gechyéé mampye galógál.

¹⁵ Titos ɔ́bɔ manlerégé bɔ́ unó bina, fyegé ebwɔ eshye ne weége ebwɔ ne uto ebi Ɛsɔwɔ achyéé wɔ. Ne ɔkamegé muú abya wɔ ndere ɔkeregé ubi.

3

Bege ne gepɔ gelógélɔ

¹ Titos, tégé bɔ́ byéé nnó áshúlégé mmye bwɔ mme mbaá ákpakpa ne bɔ́ abi ábɔ́ uto né melɔ. Awugé ne ebwɔ, ábé ntó téné mampye genó eyi gechwɔ́ ne galógál mbaá bɔ́ ako. ² Ekágé áchogé mabɔ muú fɔ́, ályaa mawámé, áselé depɔ peré, ne nnó abe chancha ne bɔ́ ako.

³ Néndé mbembe esé débɔ dekenegé ntó wyé ndere

ebwɔ, déwuú nya fɔ́ ne Ɛsɔwɔ dépyeé nya gyéé. Dékwe nya eké afwe ndere dépyeé unó bi menyammye sé ákélegé ne ebi ugɔ́ esé metɔ́. Déchwɔ́ nya gébé se mambalegé matɔ́ ne ate. Bɔ́ abifo áké ábɔ́ unó matɔ́ áɔ́ esé. Bɔ́ abifo ápaá esé, esé ntó dépaá ate. ⁴ Yémbɔ gébége Ɛsɔwɔ Muú áwene gemége sé aléré esé galógál ne gejeé eyigé ji abɔ́ ne esé, ⁵ aferé esé né efwyale gabo. Ɛpɔ́fɔ́ gétúgé galógál ayi esé dépyeé, ji age lé esé meshwe ne áwene geme gesé. Ji ashwɔné matɔ́ sé nnó débɔ genwá eyi geke ne Mendoó Ukpea epye esé déla bɔ́ ake. ⁶ Ɛsɔwɔ afyé esé Mendoó Ukpea ewéna egbeé esé né mmye ndere Jisɔs Kras Mempoó sé achyegé ji gétúgé sé, ⁷ nnó gétúgé galógál wuú, esé détené cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ degilé mambɔ ntó genwá eyi gélágé byé. ⁸ Mejɔ́ wena elu wáwálé, ne nkelegé wɔ ɔtome eshye manlerégé ewu, nnó yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ágbaré menyammye wuú chanéné, nnó ápyegé galógál yéndégébé. Unó bina ebi me ngaré mbɔ wɔ, ulɔ́ ne upogé yéndémuú.

⁹ Ne ekamege wɔ ɔcho mbwa ne bɔ́ abi anyeé genkekenégé mbee yé mbee mankɔgé mabɔ ukwene ante ne mammyege gétúgé ebe. Unó bina upɔ́ ne nsa ne ulú elé ubyankwɔ unó. ¹⁰ Yéndémuú ayi ɔgene nnó agboó ne mawámé ne mbee manyegé, chyé ji majyeé

dama, εκογέ ndo epea álá awuú fós, fa mbwa ne ji, ¹¹ néndé okaa nnó gefóge muú eyigé na, alu muú ayi anyeé utuú ne gabo ayi ji apyeé aleré nnó jimbóó achó mabó mií.

Kwyakwya mejóó

¹² Me nkelegé mbó mantó Atemas ewú, nla ntó ji wó, ebyennó ntómé nye lé Tikikós, ne yéndémuú bwó achwóge ewú, mmye nnó wó ochwó obane me wena né meló Nikapolis néndé nkelegé nnó nebá nebye me ewú. ¹³ Añme se bina apea, Senas muú ebe ne Apolos ájyeé nye neke, áké ájyeé chyéé ebwó yéndégenó eyigé ebwó ákelegé okamegé ebwó ájye amuamu. ¹⁴ Gare bóó se ewúmbó né meló Krete nnó ági manleregé ulóó melu. Aké ápyeé mbó, ágene unó manchyeé mbaá bóó abi unó ulií ebwó. Gárege ebwó nnó ékágé ábe ambwa.

¹⁵ Añmé sé ako abi álu ne me álóó enyú matame. Tame ntó ájeé se abi ágboó ne esé ne áfyéé matóó ne Esowó. Nñemmye nnó Esowó álerégé enyú ako galógáló.

Njwe ayi Pāl ásamé mbaá Filemōn

Matame

¹ Me Pāl muú nkɛene deno gétúgέ utó Kras Jisós ne nsame njwe ayina. Nlú fa chónchó ne menjme sé Timoti. Ntome njwe ayina eta wye Filemōn. Wó olú mejeé sé ayi débóó gejeé ne wó dóó ne nte muú utó ayi dépyeé utó esowó chónchó.

² Esé délóó matame mbaá Apfia menjme sé ayi mendée ne Akipus nte menjme ayi démmye dépye utó Kras chóncho eké bóó bee. Délóó ntó matame mbaá echomele bóó Esowó ewe enywérege né gepú jyε.

³ Nnenemmye nnó Nte sé Esowó ne Ata Jisós Kras álérégé enyú galógáló, ne apye enyú débé né nseó.

Pāl aféé Filemōn

⁴ Menjme wa, yéndégébé me nké nnenemmye mfyéé wó ntó né mmyemenene, ne ntamege Esowó wa, ⁵ gétúgέ nwuú nnó ofyéé metóó ne Kras ne bóó gejeé ne ate bóó Esowó ako. ⁶ Nnenemmye nnó mmye eyi ese déchome ndere bóó abi ákame ne Jisós, epye wó akaá chánéné genó eyi getome ne mejé ewé ese déwyaá ndere bóó Jisós Kras. ⁷ Menjme wa, gefo gejeé eyigé bóó ne bóó Esowó gepyeé metóó egóó me, ne gema fyéé

me eshye ndere bóó gejeé ne ebwó mbó epyeé matóó ákwenege ebwó mmu.

Pāl anene Filemōn mmye nnó ase Jnesimós

⁸ Ndere me nlú muú dentóó Jisós Kras nkage garé wó ne utó ba nnó wó pye genó eyigé bóó mampye, yémbó mpyeé fó mbó. ⁹ Ndere elúmbó, nnene elé wó mmye né gejeé eyigé débóó ne ate. Me Pāl nnene wó mmye ndere muú kpaá wye ne muú ayi akɛene deno gétúgέ Kras Jisós. ¹⁰ Nnene wó mmye nnó wó ogé meshwe ne maá wa Jnesimus. Nge ji ndere maá wa gétúgέ mpye ji afyéé metóó ne Kras gébégé nlú né gepúgέ deno. * ¹¹ Mbe mbe ji abó alú gebyankwógé muú né eta wyeé. Ne nana alu muú melóméló né eta wye ne eta wa.

¹² Me ntome ji nnó akere eta wye. Elú me eké mbwíí metóó wa ne ntome mbó eta wyeé. ¹³ Mbó nké mbele ji abe fa ne me, ase melu wye mampógé me ndere nlú né deno gétúgέ abya melóméló. ¹⁴ Yémbó nkelegé fó mampye genó gefo eyigé wó ola mbóó mbe akame wó. Mpyembó, nnó yé aké apye genó mam-póó me, apye ndere metóó wyeé egarege, ékágé ebe nnó me ne njmerege wó mekpo mme.

¹⁵ Ndófo Jnesimós alyaá wó né mboó gébé nnó ji amage kere eta wyeé enyú debe ne ate téé kwyakwya. ¹⁶ Mbe mbe ji abó alú mewfé wye, yémbó nana njewa geme apwó

* **1:10** Elú wáwálé nnó: Mabo Jnesimus matene nnó muú yi áchwóó ne nsa.

mefwé néndé alá nte menjme galógáló.
 wyé gétúgé ji ntó áfyéé metóó
 ne Kras. Me mbóó gejeé ne ji
 dóó, yémbó ushuú gejeé eyigé
 óbóó nyé ne ji gejamé kpaá
 gepwó amu néndé ji alú nte
 mekwaá ne nte menjme wye
 ayi afyéé ntó metóó ne Ata.

¹⁷ Ndere elúmbó, mbógé óse
 me ndere nte muú utóó Ata,
 achwógé, se ji amu apea wye
 ndere me mbó nchwógé ósele
 me. ¹⁸ Yé apye wó genó
 gefó gebo, yé anye elé wó
 ujwóó, gii me. ¹⁹ Elé me
 mbóó Pól ne nsamé ne ébwó
 wa ngarege wó nnó nkwólé
 wó ujwóó bimbó. Mmage fó
 nnó yé wó mbóó ógbarege me
 ujwóó né genwá jyéé. ²⁰ Ndere
 elúmbó, menjme wa, né gétúgé
 mabó Ata pye me galógáló.
 Pye metóó egó me ndere nte
 menjme ayi áfyéé metóó ne
 Kras.

²¹ Ne me nkaá wáwálé
 nnó ndere me nsame njwe
 yina ópye nyé wye ndere me
 njóó. Ne ópyéé nyé yé genó eyi
 gepwóó eyigé me ngii. ²² Genó
 eyigé cha eyigé me mmagé
 gbéé gelú nnó, ókwyé melu
 né maá gepúgé ankéé bele eta
 wa. Me nndere metóó nnó Ata
 awuú nyé mmyemenene nyú,
 apye me ntané denó nkeré eta
 nyú.

²³ Epafra nte muú ayi
 akpene denó gétúgé Kras
 Jisós alóó enyú matame.
²⁴ Wyembó ntó ne Makós,
 Aristakós ne Damas ne
 Lukase álóó enyú matame.
 Ébwó álú áte anjme abi ápyéé
 utóó Ata.

²⁵ Nnenemmye nnó Ata
 Jisós Kras áléérégé enyú

N̄WE ayi ásamé mbaá b̄óó Hibrus

*Mekomej̄óó ayi Eṣṣw̄o apye
maá wuú agaré*

¹ Nyá mbembe Eṣṣw̄o apye b̄óó ekpavé bií ágaré ukwené ante sé mekomej̄óó wuú ndo, ndo ne ndo né mati ufóó ufóó. ² Ne nana ayi mme achw̄o bye, Eṣṣw̄o apye maá wuú agaré esé mekomej̄óó wuú. Maá wuú yina ntó ne ebw̄ó ne ji akwyéé yéndégenó fa mme chóncho. Ji ne Eṣṣw̄o ábélé nnó abe menyéé geteé unó uko ebi ji awyaá. ³ Elé maá yina ne apyéé gekpékpégé ηḡo Eṣṣw̄o áḡenege. N̄dere ji alú, mb̄ontó ne Eṣṣw̄o alu né mati mako. Mekomej̄óó wuú awyaá utó ne elé mekomej̄óó wuú yina ne apyéé nnó yéndégenó eyigé akwyéé gekene chánéné. Ji anerege mampye genó eyi gépyéé Eṣṣw̄o ashw̄onége gabo ayi b̄óó ápyéé, afé mfaánebuú, ne ajw̄alé né melú énoḡé né egbe ebw̄onye Eṣṣw̄o Muú aḡea Apw̄óó amu.

*Maá Eṣṣw̄o aḡea geme apw̄ó
makiénné Eṣṣw̄o*

⁴ N̄dere elúmb̄o, Eṣṣw̄o apye maá wuú aḡea geme apw̄ó makiénné j̄íí wye ndere mab̄o ami Eṣṣw̄o achyéé ji málómé mapw̄ó ami bw̄ó. ⁵ Esé dékaá mb̄o néndé Eṣṣw̄o ajóó f̄ó ne ekiénné f̄ó nnó, “W̄o olú Maá wa, fina nla Nte wye.” Eṣṣw̄o ajóó yé ntó ató ne ekiénné

f̄ó nnó, “Me mbéé nyé Nte wuú ne ji abeé nyé Maá wa.” ⁶ Ne gébéḡé Eṣṣw̄o atóme maá mbe wuú fa mme ama j̄óó aké, “Góḡé makiénné ya ánóḡé ji.” ⁷ Ge genó eyigé ajóó atómé ne makiénné Eṣṣw̄o aké, “Eṣṣw̄o apyéé makiénné j̄íí álú eké mbyo ne apye baá utóó bimb̄o álú eké manómé mewe.” ⁸ Yémb̄o ajóó ató ne Maá wuú aké, “E é Eṣṣw̄o, gefwa jye gebéé te kwyakwya ne kwyakwya, ḡgbarege nyé gefwa jye né meti ewé elú cho ne melóméló. ⁹ W̄o ḡgboó ne genó eyi gelú cho ne ḡpaá gepḡḡé b̄óó abi alá ábelegé mabe Eṣṣw̄o. Ge ula bi me Eṣṣw̄o, muú nlú Eṣṣw̄o wye njyaá w̄o nnó ḡbe ne ηḡo yi apye metóó eḡóó w̄o epw̄óó ate ájeé byéé.” ¹⁰ Ama j̄óó ntó ne maá wuú aké, “W̄o, Ata, né ula ulóó ḡkwyéé mme, ne ḡkwyéé yéndégenó eyi gelú né mfaánebuú ne ammu jye. ¹¹ Unó bina uchḡḡé nyé né meso gébé, ne w̄o mb̄óó ḡbéé nyé te kwyakwya. Ubi uko ugboó nyé manaá eké ukwene mandeé, ¹² ne w̄o ḡkóó nyé ubi ntó eké gekwenege nkú ne ḡkwórégé nyé ubi eké muú akwórégé ukwene mandeé ne ayi make. Yémb̄o, w̄o mb̄óó ḡkwórégé f̄ó ne genw̄á jye gebyéé f̄ó te kwyakwya.” ¹³ Eṣṣw̄o ajóó f̄ó ne ekiénné wuú f̄ó genó eyigé ji ajóó ne maá wuú nnó, “Jw̄alé fa né egbe ebw̄onye wa, kpaá te mpyéé b̄óó mawáme byéé akwene eké geluḡ eyigé ḡnérege uká byéé mfaá.” ¹⁴ Ne makiénné Eṣṣw̄o ako ulú le mandoó ayi ápyéé utóó.

Ξᾶωω atomé nnó áποόγέ
 βοό abi Ξᾶωω áwenege nye
 gemége bwó.

2

*Fyεgé mekpo né wáwálé
 ayi déwuú*

¹ Τε ndere esé dekaaá unó
 bina debó mamfyεge mekpo
 né ubi chánéné nnó ékágé
 deno mewaá. ² Ξsé dékaaá
 nnó mekomejós Ξᾶωω ayi
 makiénné jí ágaré ukwene
 ante sé alu wáwálé, ne βοό
 abi álá bélé ji wó ne abi atoó
 ntó mekpo, agé wyε εfwyale
 ewé ekwane ne εbwó. ³ Ndere
 elúmbó, mbógé esé abi déwuú
 gekpekepege mekomejós
 Ξᾶωω ayi áwenege gemége
 βοό, debyage ji, dépyεé mbo
 nnó ne esé débo εfwyale? Ata
 jimboó ne aboó mbe ágaré βοό
 mekomejós yina, ne βοό abi
 áwuú ndere ji ágárege apye
 esé dékaaá nnó alu wáwálé.
⁴ Ne Ξᾶωω alere ntó esé
 chánéné nnó mekomejós
 yina alu wáwálé né gepógé
 ufelekpa ebi upyeé βοό álá
 mano mekpo fuú ne unó ebifo
 ufó ufó ebi ulerege utó bií. Ne
 achyεé ntó ufó ufó echyε ewé
 εtanege mbaá Mendoó Ukpea
 mbaá βοό bií ndere ji ákélé.

*Elé Jisós ne awenege
 gemεge sé*

⁵ Γε, genó eyigé esé déjógé
 détome ne geji gelu nnó:
 Makiénné Ξᾶωω fó wó Ξᾶωω
 ábelé nnó ágbare gefwa né
 mme meke ayi achwó wó ⁶ Né
 mbaá melu fó né mmu ηwe
 Ξᾶωω ásá lé nnó, “Ε é Ata
 Ξᾶωω mekwaá alú kpe ndé
 genó ayi oteé ji, gebyanjkwógé

nte mekwaá ayi wó okpege
 alu waá? ⁷ Né mboó gébé,
 opye fó ji aηea yé geme dós eké
 makiénné jyε wó, yémbó ofwa
 ji ne ηgó ne énogé eké mfwa.
⁸ Wó ofye yéndegenó né amu
 jí. Asá né mmu ηwe Ξᾶωω
 nnó, Ξᾶωω afye yéndegenó
 né ammu jí.” Ebyennó yé
 genó eyigé cha eyi gelaá gepó.
 Yémbó esé delú danje mbo
 nnó yéndegenó gelu né amu
 jí. ⁹ Yémbó elé Jisós ne esé
 dégene. Né mboó gébé, Ξᾶωω
 abelé ji né melu ewé ela ηnea
 yé geme eké ewé makiénné
 jí wó. Ξᾶωω apyεmbo nnó
 gétúgé galógáló ayi ji alerege,
 Jisós ágεé εfwyale agbo gétúgé
 βοό ako. Gétúgé εfwyale ewé
 Jisós agene ne negbo eniné ji
 agboó, ne Ξᾶωω afwa ji ne
 ηgó ne enógé ndere mfwa.
¹⁰ Ξᾶωω ne akwyε unó uko
 ne ji ne agbaré ubi nnó ukene
 chánéné. Ndere ji apye nnó
 gejamégé βοό ábé baá bií
 abo ηgó, elú galógáló nnó ji
 apye muú ayi ánénege εbwó
 meti áwené gemége bwó,
 ágé εfwyale nnó akwane né
 yéndé meti mambe muú ayi
 ákágé pyε εbwó ábó genhá.

¹¹ Jisós muú apye nnó βοό
 abe pópó chóncho ne βοό abi
 ji apye εbwó álu me pópó,
 εbwó ako alu baá Nte ama.
 Γε ula bi mmyε ela gboó fó
 ji mankú εbwó nnó aηme bií.
¹² Ajóoge aké, “Mpye nye aηme
 ba akaá gekpékpégé muú ayi
 wó olu. Mfεge nye wó né
 echomele βοό byεé.” ¹³ Ama
 jóó aké, “Elé Ξᾶωω ne nliige
 mmyε ne ji,” ne ama jóó ntó

aké, “Gé me na ne baá abi Eṣṣwṓ achye me.”

¹⁴ Tε mbaá baá bií bimbṓ, ebwṓ ako alu akwaá, getú eyigémbṓ, Jisṣ jimbṓṓ abwṓlé mekwaá alá eké ebwṓ nnó ji agbo akε ne negbo nni áchṓ utó muú ayi apyeé nnó bṓṓ ágbṓ. Ne muú yimbṓ elé danchṓmeló. ¹⁵ Nḍere ápyεmbṓ, ápyε nnó bṓṓ áfṓṓgṓ sé negbo né geṗwáge bwṓ geko, elé ebwṓ abṓ álu afwe mbaá negbo gétúgṓ abṓ afṓṓ néni. ¹⁶ Eṣé ako dékaá chánṓné nnó Jisṣ achwṓ lé nnó apó upyáne Abraham, achwṓ fṓ mampoó makiénné Eṣṣwṓ wṓ. ¹⁷ Ge genó eyigé gepye ji abwṓlé ntó mekwaá alá eké aṗme bií né yéndé meti mbṓ, nnó abε etukpe ampyéé upe Eṣṣwṓ, ewé egεne bṓṓ meshwe, ne muú ákágé neré metṓṓ ne ji nnó ji achyeé gepε gétúgṓ gabo ayi bṓṓ ápyéé. ¹⁸ Ji akágé wené gemεge bṓṓ abi mmuameno ábánege ebwṓ nana néndé mmuameno abṓ abané me jimbṓṓ ne age efwyale.

3

Jisṣ aṗeá gεme apwṓ Mosis

¹ Aṗme ba, abi ukpea, muú ayi alu né mfaánebuú akú ntó enyú. Nḍere elúmbṓ, pεge gefṓgṓ muú ayi Jisṣ alú, ji alú ṗgba ne etukpe né depṓré Eṣṣwṓ etiré eṣé défyéé metṓṓ wye ne déjṓgṓ. ² Ji apye utṓṓ bi Eṣṣwṓ achye ji metṓṓ εma wye nḍere Mosis ntó apyeé né gepúgṓ Eṣṣwṓ. ³ Yémbṓ, Jisṣ akwáne mambṓ enógṓ apwṓ Mosis wye nḍere bṓṓ ánógṓ

muú ayi áténé gepú apwṓṓ gepú eyigé ji áténé. ⁴ Elú wáwálé nnó yéndé gepú muú ne atenege geji, yémbṓ, muú ayi apye yéndégenó elé Eṣṣwṓ. ⁵ Mosis apye utṓṓ bií uko né gepugé Eṣṣwṓ metṓṓ εma, nḍere maá utṓṓ Eṣṣwṓ. Utṓṓ bií bimbṓ utene mbaá unó bi Eṣṣwṓ apyeé nye nnó bṓṓ ákaá né meso gébé. ⁶ Yémbṓ Kras apye nya utṓṓ bií uko né gepugé Eṣṣwṓ metṓṓ εma nḍere Maá Eṣṣwṓ. Eṣé delú bṓṓ gepu eyigémbṓ mbṓgṓ dégbarege matṓṓ sé chánṓné ne dénegege ntó wye metṓṓ tágétágṓ te kwyakwya né unó bi débṓṓ nye.

Déneáge fṓ matṓṓ

⁷ Ge ula bi Mendoó Ukpea ejṓgṓ eké, “Fina mbṓgṓ enyú déwúgṓ meko Eṣṣwṓ ⁸ détogé fṓ mekpo nḍere ukwene ante nyú abṓ ápyéé ne Eṣṣwṓ. Ashya mampye genó eyigé ji ajṓṓ, gébégṓ ebwṓ ákene né mashwṓne, ákpa mekpo metṓṓ bwṓ áfwṓré ji. ⁹ Ewú né mashwṓne, ukwene ante nyú ákpélé me, ágé unó bi me mpyéé né usaá aṗme upea. ¹⁰ Gé ula bi metṓṓ eṣṓṓ me ne nje eniné mbṓ, ne njṓṓ nké, ‘Matṓṓ bwṓ áférégṓ fṓ unó choó yéndégébé ne ákágṓ fṓ genó eyi me nkelege nnó ebwṓ ápyé’. ¹¹ Ne nḍere metṓṓ eṣṓṓ me ne ebwṓ mbṓ, nkélé nké, ‘Ebwṓ ákpené fṓ né melu ugbeé mmye wa.’ ”

¹² Aṗme ba, ségṓ gébé nnó, ékágṓ muú fṓ abε né geluage nyú ayi awya gebobogé metṓṓ ewé ji ashya mamfyε metṓṓ ne Eṣṣwṓ, ati meso ne Eṣṣwṓ

muú alu mebe. ¹³ Genó eyigé enyú debóó mampye gelu nnó, enyú déchyege ate majyée yéndé bií pyege wyembó te mbaá delu kuú bií ebifó nnó fina nnó ékágé yé gabo fó ábwólé enyú détógé mekpo ne Eṣṣwá. ¹⁴ Kágé nnó esé ne Jisṣs Kras delú muú ama, mbógé dégbaré metóó ewé débóó mbe défyé ne ji ne eshye kpaá te dékwónégé kwyakwya. ¹⁵ Wye ndere dékuú nye me, déjigé fó nte genó eyigé ajóó nnó, “Fina mbógé déwúgé meko Eṣṣwá, détógé fó mekpo, ndere ukwene ante nyú apye gébégé átoó mekpo ne ji.”

¹⁶ Ndé bó ábó áwuú meko Eṣṣwá ne áshyá mampye genó eyi ji ájóó? Elé bóó ako abi Mosis abó áferé nya ebwó né melo Ijip. ¹⁷ Ndé bóó abi metóó esóó nya Eṣṣwá ne ebwó né usa aṣme upea? Elé bóó bi ápyée nya gabo ágboó né mashwáne. ¹⁸ Ndé bó Eṣṣwá abó kélé nnó ebwó akpéné fó né melu ugbeé mmye wuú? Elé bóó bi álá ákamé nya mampye genó eyi ji ájóó wó. ¹⁹ Mbó ne esé dégéné nnó, ebwó ákágé kpe fó né melu ugbeé mmye gétúgé álá áfyé metóó ne Eṣṣwá wó.

4

Eṣṣwá anyéméno nnó achyége bóó bií ugbeé mmye

¹ Menomenye ewé Eṣṣwá anyé nya ne esé bi dékpene nye né melu ugbeé mmye wuú élú. Ndere elúmbó, ségé gébé nnó ékágé muú nyú fó akwe meti, áso mpa wuú

nnó ákágé nkpe fó né melu ugbeé mmye ewémbó. ² Esé ntó déwuú abya melóméló wye ndere ebwó abi nya áwuú. Yémbó, esé dége nnó mekomejóó Eṣṣwá ayi ebwó áwuú apóó ebwó wó, néndé ndere ebwó áwuú ji ákamé fó genó eyigé Eṣṣwá ágaré bwó wó. ³ Elé esé bi défyée metóó ne Eṣṣwá ne dékpene né melú ugbeé mmye epófó abi álá fyé metóó ne ji wó, néndé Eṣṣwá ajóó aké, “Nkelé né metóó usóó wa nnó, ‘Ebwó akpene fó né melú ugbeé mmye wa kanjka.’” Yélé ji ajóó mbó, abó annere me utóó bií ne akwyée melú ugbeé mmye te gébégé ji akwyé mme. ⁴ Esé dékaá nnó, melú ugbeé mmye elú wye néndé né melú fó né ḡwe Eṣṣwá ájóó ato ne ndó yi agbeé ekeneama nnó, “Eṣṣwá annerege utóó mme mankwye agbeé mmye né utóó bií uko né ndó ayi agbeé ekeneama.” ⁵ Né melo ḡwe ewé dékuú nye ajóó wye áké, “Ebwó ákpéné fó né melu ugbeé mmye wa.” ⁶ Ndere elúmbó, elú wye mme fuú, nnó bóó bifó akpene nye né melu ugbeé mmye ewémbó. Yémbó bóó bi ábóó mbe áwuú abya melóméló yina ákpeé wye wó gétúgé álá ápyée genó eyi Eṣṣwá ajóó. ⁷ Getú eyigémbó, Eṣṣwá ábélé bií bi fó, ne ákuú bií ebi mbó nnó fina. Ne te nya, Eṣṣwá apye Devid agáre mekomejóó ndere débóó me mbe déwuú né mekomejóó yimbó nnó, “Fina, mbógé enyú déwuúgé meko Eṣṣwá détógé mekpo.”

⁸ Mbogé bɔɔ bi Joshua abɔ aselé akpene melɔ Kanáan abɔ nyá ugbeé mmye wáwálé mbɔ Esɔwɔ áamá jɔɔ se ató ne bií ebicha wɔ. ⁹ Ewéna eléré nnó, bií ugbeé mmye ebifɔ úlú gili wye bɔɔ Esɔwɔ. ¹⁰ Yéndemuú ayi akpene né ugbeé mmye Esɔwɔ agbégé ntó mmye né utɔɔ bií wye ndere Esɔwɔ agbeé mmye gébégé annere mankwe mme. ¹¹ Ndere elúmbɔ, démmye ne eshye mankpe né melú ugbeé mmye ewémbɔ nnó ekágé muú se fɔ ató mekpóo ne Esɔwɔ ndere bɔɔ Isrélí áto mekpɔ ákwéne nyá.

¹² Mekomejɔɔ Esɔwɔ alú mebe ne awyaá uto. Achyaá apwɔ yéndé aparanja magbe apea ne akpene kpaá akwɔne mbaá genwáge mekwaá géchónene ne mendóo wuú. Akwɔnege mbaá yi ufere ne défɔɔ dechonege. Alerege unó bi úlú cho ne ebi úlú gyéé, ebi mekwaá aferege né metɔɔ wuú ne ebi ji aklege mampyegé. ¹³ Ye genó gefɔ eyigé Esɔwɔ akwe eyigé gelu bibíí né ame Esɔwɔ gepó. Esɔwɔ agene yéndégenó chánéné ne elé eta wuú ne esé dégarégé nye yéndégenó eyigé esé dépyéé.

Jisɔs alu gekpékpégé etukpe Esɔwɔ

¹⁴ Esé déwyaá gekpékpégé etukpe muú ajye koó né mfaánebuú ájyéé né mbaá ayi Esɔwɔ alu. Etukpe ewémbɔ elé Jisɔs, Maá Esɔwɔ. Ndere elúmbɔ, dégbaré unó bi esé défyé metɔɔ wye ne eshye. ¹⁵ Etukpe Esɔwɔ sé epófɔ

muú yi alá ákágé gé fɔ esé meshwe gébégé genó geké géjwerege esé mampye ne ji alu muú ayi akpene né yéndé gefogé mmuameno eké esé, yémbɔ ji apye gabo wɔ. ¹⁶ Ndere elúmbɔ, déjye tágétágé kwókwólé ne gelu eyigé Esɔwɔ ajwlege wye alerege bɔɔ galógáló nnó ji age esé meshwe ne alerege esé galógáló yéndégébé eyigé genó geké gelií esé.

5

¹ Ajyaá yéndé etukpe Esɔwɔ né geluage ákwaá nnó ji atene mbe né depɔré Esɔwɔ. Achyegé echye ne nnó apyeye upe mbaá Esɔwɔ gétúgé gabo yi ebwɔ ápyéé. ² Akágé ndere aselé depɔ peré ne bɔɔ abi alá kágé ye genó abi anome mewaá né depɔré Esɔwɔ néndé jimboɔ ntó, unó ebifɔ ujwerege ji mampye. ³ Gé ula bi ji abɔɔ mampyegé upe mbaá Esɔwɔ gétúgé gabo awuú jimboɔ ne ayi bɔɔ ntó. ⁴ Muú ákágé jya fɔ geme jíí nnó abe etukpe Esɔwɔ gétúgé aklege mambɔ énogé etukpe. Elé Esɔwɔ ne abɔ manjya ji né utɔɔ bina wye ndere ajyaá nya Erɔn.

⁵ Wyembɔ ntó ne elú, epófɔ Kras jimboɔ ne aselé ngɔ afye né geme jíí nnó abe etukpe wɔ. Elé Esɔwɔ ne ajɔɔ ne ji aké, “Wɔ ɔlu Maá wa, fina me nla Nte wye.” ⁶ Ajɔɔ ntó né melu ewé fɔ aké, “ɔlu mampye upe Esɔwɔ te kwyakwya wye ndere ajɔɔ atome ne Melkisedek.”

⁷ Gébégé Jisṓs alu fa mme, annemmye. Akpa Ἐṣṱṱṱ geka, alilé ne akalege mansé ashulege nnó Ἐṣṱṱṱ muú ákáge fere ji né negbo apóó ji. Ἐṣṱṱṱ awuú mmyemenene jii néndé Jisṓs ashulege geme mme anógé ji. ⁸ Yé élé Jisṓs alú Maá Ἐṣṱṱṱ agi wye manwuúgé ne Ἐṣṱṱṱ né efwyale ewé ji agéné. ⁹ Ἐṣṱṱṱ ápyégé ji ákwanégé mambe etukpe wuú, ji álá muú yi apye bṱṱ bi áwuú ne ji ábṱṱ geṅwá eyigé gela gebye. ¹⁰ Ne Ἐṣṱṱṱ afye ji nnó abe etukpe wuú gefṱṱ eyigé Melkisedek alú.

Ekágé délya mamfyege metṱṱ ne Kras

¹¹ Esé déwyaá gejámege unó bi debṱṱ mangaré enyú gétúgé mechṱṱ ewé, yémbṱṱ ejwerege esé mampye enyú dékaá néndé enyú dékágé fṱṱ genó wáwá. ¹² Né gébé eyigé na, enyú debṱṱ delú mambe anleré mbaá bṱṱ abifṱṱ, yémbṱṱ elu wye eké bṱṱ fṱṱ ábṱṱ manlerégé wye enyú unó lerégé, ebi muú abṱṱ mbe ágií né mekomejṱṱ Ἐṣṱṱṱ. Enyú delu eké bṱṱ abi álú nyuú élé némbṱṱ depṱṱ ndere bṱṱ abi ákwane manyé menyéé mbṱṱ. ¹³ Yéndémuú ayi alú nyuú lé némbṱṱ apó ne défṱṱ mankaá genó eyi gelú cho ne eyi gelu gyé. ¹⁴ Menyéé mbṱṱ alu mbaá ákpakpa néndé ebwṱṱ ági ne ákaágé genó eyi gelu cho ne eyi gelú gyé.

6

¹ Getu eyigembṱṱ, délyaá yé mampelé lé unó bi debṱṱ me mbe dékaá né depṱṱré

Kras, déjye mbe nnó débené mankaágé unó chanéné. Débṱṱ sé manselé gébé déjṱṱgé unó bi débṱṱ me mbe dékaá né depṱṱré Ἐṣṱṱṱ etire défyéé metṱṱ wye ne etire détome nnó muú abó mankwṱṱre metṱṱ wuú alya unó bi uchwṱṱ lé ne negbo. Déké dépyéé mbṱṱ, elú wye eké démágé fyé mbṱṱ lé nebṱṱme gepú enine débṱṱ défyéé me. ² Dekaa me ndere awyage bṱṱ manaá Ἐṣṱṱṱ ne ndere annerege muú amu mekpo ajé ji. Dekaa nnó Ἐṣṱṱṱ apyeé bṱṱ akwilé né negbo ne ndere Ἐṣṱṱṱ asṱṱ mpa bṱṱ déma te kwyakwya. Délyaá unó bina dépele mbe, mbe. ³ Mbṱṱgé Ἐṣṱṱṱ apógé, esé depye nye wymbṱṱ.

⁴ Ula bi debṱṱ manjye mbe ulú nnó, epṱṱfṱ kṱkṱgé nnó dépye bṱṱ abi átíí meso ne Ἐṣṱṱṱ ama kwṱṱré matṱṱ bṱṱ. Ufṱṱ bṱṱ bina ame abó ákaá me ebwṱṱ né depṱṱré Ἐṣṱṱṱ ne áfwṱṱré me echye ewé Ἐṣṱṱṱ achyge, Mendoó Ukpea ntó echwṱṱ ebwṱṱ mmye. ⁵ Ne age nnó mekomejṱṱ Ἐṣṱṱṱ alṱṱme, ebwṱṱ ákaá ntó utó bi Ἐṣṱṱṱ alerege nye né mme meke yi achwṱṱ. ⁶ Mbṱṱgé ufṱṱ bṱṱ bina átigé meso ne Ἐṣṱṱṱ epṱṱfṱ kṱkṱgé nnó apye ebwṱṱ ama kwṱṱre matṱṱ bṱṱ néndé elú wye eké ebwṱṱ álú wṱṱme wye Maá Ἐṣṱṱṱ né gekwa ne áchyge ji mekpo unṱṱ né mbe ushu bṱṱ ako ne áwane mbṱṱ lé gemege bṱṱ.

⁷ Manaá akwégé, ne melu mme ényúgé manaá dṱṱ ne mbwe ayi ápéné wye awene chanéné mbaá muú yi apye

utó wye. Ebyennó Esɔwɔ ajé lé nye melu mme ewémbɔ. ⁸ Ne mbɔgé melu mme ewémbɔ ewéne lé byabya ne meshií, ebyennó elɔme fɔ ne elá gachye Esɔwɔ achɔ ewu ne kwyakwya asɔ́ ewú né mewɛ.

⁹ Añme sé, ye elé dejógé mbɔ, esé dekaá wáwálé nnó enyú dekéné chánéné né unó bi dépye ndere bɔ́ abi áwene gemɛge bwó. ¹⁰ Esɔwɔ alú cho yéndégébé. Ajigé fɔ enyú nté né utó ebi enyú dépyeé. Delere nnó enyú dégbóo ne ji ndere enyú depoo ate añme nyú ne delu pye wyembɔ. ¹¹ Esé dékelele nnó yéndémuú nyú ámmuámé mampyege utó bíi ne eshye ne akpane gechye wyembɔ kpa te kwyakwya. Deké dépyeé mbɔ, dékágé unó bi enyú dénerere metɔ́ wye degilé. ¹² Dékelele fɔ nnó enyú debwalé ebwá. Ségé lé gekágé nékéné bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ, akógé ntó metɔ́ ne áselé genó eyigé Esɔwɔ anyémeno nnó achyege ebwó.

Menomenye Esɔwɔ epyeé esé dénerere metɔ́ né unó bi ji anyémeno

¹³ Ne gébége Esɔwɔ anyeé nya meno ne Abraham akélé gemɛ ji nnó ji apye genó eyigé ji anyémeno nnó apyeé gétúgé muú ayicha alá pó sé ayi añea gemɛ apwɔ́ ji ayi ji akage kelé ji. ¹⁴ Esɔwɔ anyémeno ne Abraham aké, “Wáwálé, njéle nye wɔ nchye wɔ ntó gejamégé upyáne.” ¹⁵ Mbɔ ne Abraham akógé metɔ́

agilé kpa te agene unó bi Esɔwɔ anyémeno nnó achyege ji. ¹⁶ Bɔ́ áke akélégé, áselé mabɔ muú ayi añea gemɛ apwɔ ebwó ne akélé. Akelele mbɔ, yéndé mbeé ayi ebwó anye asógé ne akamé nnó mechɔ ewémbɔ elú wáwálé. ¹⁷ Esɔwɔ ntó akelele nnó ji apyeé bɔ́ abi áselé nye unó bi ji anyémeno manchye ebwó ákaá chánéné nnó wáwálé ji akworege fɔ metɔ́ wuú. Ge ulá bi ji akélé lé mabɔ amií jimbɔ manlere nnó, ji apye nye genó eyigé ji anyémeno nnó apyeé. ¹⁸ Mbɔ ne elú, dewyaá unó upea. Unó bina ulú nnó Esɔwɔ anyémeno ne akélé. Unó bina ukworege fɔ ne ji akáge byɔ́ fɔ gebyɔ. Ubi upye matɔ́ sé ábénege nno, esé bi deboó efwyale débií ne Esɔwɔ, dégbarege matɔ́ sé, dénérégé matɔ́ né unó bi esé dekaá nnó degene nye né meso gébé. ¹⁹ Unó bi esé dénerere metɔ́ wye ugbarege genwáge sé mbaá ama ndere mkpɔkɔve ágbárege ekpe, nnó dépere uka sé mme chánéné. Unó bina ujame esé nnó dekoó ekat dékpe né melu makilé Esɔwɔ. ²⁰ Jisɔs jimbɔ abó me mbe afé ewuú né gétúgé sé gébége ji alá me etukpe sé te kwyakwya gefɔ́ eyigé Melkisedek alu.

7

Depɔ etire Melkisedek alu mampye upe Esɔwɔ

¹ Melkisedek yina alu nya mfwa melɔ Salem, ne mampye upe Esɔwɔ ayi añea

apwɔ amu. Ne gébégé Abraham atane mewá bee, mbaá awané gejamégé afwa, ndere akerege meso atuú ne Melkisedek. Atugé ne ji Melkisedek ajé ji. ² Ne Abraham akaré unó uko ebi ji afɔ́ó né mewáá bee né malu afya, achyéé ji melu ema. Unó ulú upea ebi utome ne Melkisedek. Eyigé mbe gelú nnó, mabɔ mií matené nnó, “Mfwa ayi apye depɔ etiré delu cho.” Eyigé gepye unó upea gelu nnó, “Alú mfwa Salem,” ewé eténe nnó, “Mfwa ayi achwɔ́ó né nesɔ.” ³ Né mmu ηwe Εσωω, mbaá fɔ́ apɔ́ ayi ásámé mabɔ́ nte wuú ne mabɔ́ mma wuú, yé lé ami ukwene ante bií. Bií bi ábyené ji ne ebi ji agbo, ye muú fɔ́ akaá wɔ́. Ji alú eké Maá Εσωω ne ji alá wye mempye upe Εσωω te kwyakwya.

⁴ Gege yé gefɔ́ eyigé Melkisedek aɲea geme. Abraham muú abɔ́ alú gekwenege nte bɔ́ó Isrɛli, achyéé Melkisedek melu unó ewéna ema. ⁵ Né mbaá upyáne Levi ebwɔ́ abi alú amppe upe Εσωω, ebe Mosis ejɔ́ó nnó, ábɔ́ manse melú unó ewémbɔ́ mbaá bɔ́ó Isrɛli. Ewéna etene nnó, áse unó bina mbaá bɔ́ó melɔ́ bwɔ́, yelé elú wáwálé nnó, ebwɔ́ ako alu upyáne Abraham. ⁶ Melkisedek apɔ́ fɔ́ muú ntoné Levi, yémbɔ́ Abraham jimbo akaré unó bií achyéé ji melu ema. Melkisedek ntó ajé ji, muú Εσωω anyémeno ne ji. ⁷ Elú wáwálé nnó muú ayi ajéle nte muú yifɔ́ aɲea geme

apwɔ muú ayi ji ajéle. ⁸ Né mechɔ́ amppe upe Εσωω abi álú upyáne Levi, abi áselé melu ema né malu afya, álú lé akwaá abi agbo. Yémbɔ́, né mechɔ́ Melkisedek muú asélé melu ema né malu afya, ji alú muú yi alá gbɔ́ fɔ́, wye ndere ηwe Εσωω aléré. ⁹ Ndere Abraham achyéé nya melu unó ema né malu afya mbaá Melkisedek. Esé dékágé jɔ́ó nnó Levi ntó ne achyéé ewú. ¹⁰ Esé dekágé jɔ́ó mbɔ́, néndé, gébégé Melkisedek atuú ne Abraham, Levi alú né mmu manóó Abraham, gekwenege nte wuú.

Jisɔs alú wye eké Melkisedek

¹¹ Gébégé Εσωω ajyaá Levi ne upyáne bií nnó abe amppe upe ne ale chye ebe ewé ekene ne utɔ́ó amppe upe. Ne, mbɔ́gé ebɔ́ ebé nnó utɔ́ó bwɔ́ ukágé pye nnó akwaá akwane ndere Εσωω akelege, mbɔ́ Εσωω ama kelesé mempye upe ayi cha ayi alú gefɔ́ eyigé Melkisedek wɔ́. Yémbɔ́ Εσωω ajya gefɔ́ge mempye upe yi cha ayi alá tané fɔ́ né ula gepú Erɔn, mpyáne Levi wɔ́. ¹² Ne ákwɔ́regé ntoné amppeé upe Εσωω, abɔ́ mankwɔ́ré ntó ebe. ¹³ Muú yi déjógé unó bina détómé ne ji, atané né ntoó eniné cha. Yé muú fɔ́ né ntoó eníí álú dambé mempye upe Εσωω ayi apyéé upe né geluú. ¹⁴ Esé dékaá chanchá nnó Ata sé atané né ntoné Juda. Mosis ajɔ́ó yé genó gefɔ́ átó nnó amppeé upe Εσωω atanege né ntoó eniné mbɔ́ wɔ́.

15 Genó eyi gepye gema gepye esé dégene chánchá nnó ebe ekwàré lé manchwà ayi mempye upe Esòwò ayicha ayi alú gefòó eyigé Melkisèdek achwó nana. 16 Ji alú mempyeé upe, epófó ndere ebe ewé etome ne ntoné ampyeé upe Esòwò ejòó. Ji alú mempyeé upe Esòwò gétúgè utó geñwá jii eyigé muú alá kagé chò geji. 17 Wye ndere ajòó atome ne Jisòs aké, “Wò òlú Mempye upe te kwyakwya gefòó eyigé Melkisèdek alú.” 18 Até gekwenege ebé elá bábá neñdé elú jòó ne epófó ne ncha. 19 Ebe ewémbò ékágé pye fò bòó akwane ndere Esòwò akelege. Nana genó eyi gelome gepwòó gechwó. Geji ne esé dénegege metòó wye, ne geji ne gejame esé deyye kwókwólé ne Esòwò

20 Genó eyigé fò eyi dégbège mfaá gelu nnó, gébégé Esòwò apye Jisòs alaá mempyeé upe, akelé mempye upe yicha apó sé ayi Esòwò akelé. 21 Yémbò Jisòs alú mempye upe Esòwò gétúgè Esòwò akélé ajòó ne ji nnó, “Ata annyemeno wáwálé ne akwené fò menomenyeé wuú, ‘Wò òlu mempyeé upeé Esòwò te kwyakwya.’” 22 Ne gétúgè Esòwò akélé mbò, Jisòs ne aténé ndere muú ayi alerege nnó menomenyeé meke elome epwòó gétúgè elú te kwyakwya.

23 Genó eyigé fò gelú nnó, ampyeé upe abi átané né ulaá gepú Lévi ája nya dòó neñdé negbo nesòó nya ebwó, ábèé sé wye mampyege utó

bwó. 24 Yémbò gétúgè nnó Jisòs agboó fò, ji apyeé utó ndere mempye upe Esòwò te kwyakwya. 25 Ndere elúmbò, Jisòs awyaá utó nana mamferé bòó ako né efwyale gabo dámáa te kwyakwya abi akoógé né amu jii ne achwòó mbaá Esòwò. Ji alu mebe te kwyakwya manenemmye mbaá Esòwò gétúgè bwó.

26 Ji alú gefógé etukpe Esòwò ayi esé dékelege. Ji alú muú ukpea, muú akágé shulé fò ji ndo. Apó fò ne gabo né mmye. Ji afa mbwa ne bòó ubeé, ji alu né melu enógé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. 27 Jisòs abòó fò mampye upe mbaá Esòwò yéndé bíi ndere matúkpe ampyeé upe apyeé wó. Ebwó abòó mbe apye upe gétúgè gabo bwó ne apye ntó gétúgè ayi bòó bifò. Yémbò Jisòs apye gepé ejii mbaá Esòwò damaá mechò ebye gébégé ji achyeé geme ji agboó. 28 Ebe Mosis ejya lé akwaá, abi akágé pye gye nnó abe matukpe Esòwò. Yémbò mekomejòó ayi Esòwò akele, akele gébégé áfyéé me ebe Mosis. Mekomejòó yimbo ne ájyaá Maá nnó akwane te kwyakwya mambe etukpe ampye upe.

8

Jisòs ne alu etukpe menomenyeé meke

1 Memma mechò ewé déjógé mbò elú nnó: Esé déwyaá gefógé etukpe ewéna. Ji ajwólé né melu enógé né egbe ebwònye Esòwò Muú anja Apwòó amu né mfaánebuú.

² Εφέε ne ji apyεέ utóó bíí né mmu mákíle Εσωωó né mmu maá geto ayi wáwálé. Ata ne akwyεέ maá geto wú epóó akwaá.

³ Afyεέ yéndé etukpe nnó achyεgé echyε, apyεge ntó upε mbaá Εσωωó. Mbóntó ne etukpe εwé sé abóó mambε ne genó eyigé ji achyεgé mbaá Εσωωó. ⁴ Mbógé ji ábó áβε fa mme, mbó ji abó abεέ yé mempyεέ upε Εσωωó chácha néndé ampyεέ upε álu me abi áchyεgé echyε mbaá Εσωωó ndere εβε εκεlege. ⁵ Utóó εbi εbwó άpyεέ né melu εwémbo ulú élé dendore unó bi apyε né mákíle Εσωωó né mfaánebuú. Εsé dékaá mbó néndé gébégé Mosis alú mantene maá gepúge Εσωωó, Εσωωó ajóó ne ji aké, “Se gébé nnó άpyεέ yéndégenó geβε wyε gefóó eyigé me nleré wó né mfaá mekwε.” ⁶ Yémbo utóó Jisós unεa geme upwóó εbi ukwene ampyεέ upε, wyε ndere menomenyεέ meke wuú εwé εchome bóó mashu ne Εσωωó εbme epwóó εwé gekwene. Gétúgé εtεne mbaá unó ulóólú εbi Εσωωó achyεge nyε.

⁷ Mbógé gekwenege menomenyεέ ékáge pyε nnó bóó ákwane ndere Εσωωó akεlege, mbó amágé kele sé εwé chá. ⁸ Yémbo Εσωωó ágegé nnó bóó bíí άpyεέ gyεέ, getú eyigémbo ne ji ajóó aké, “Ata aké, gébé gechwóó nyε eyigé me nnyεέ nyε menomenyεέ meke ne bóó Isrēli ne abi Juda. ⁹ Menomenyεέ εwémbo εβεé sé ndere εwé me mbóó nnyεέ ne ukwene ante bwó

né bíí bi me nsele εbwó ne amu átané né meló Ijip. Ne ndere εbwó alá pyε sé genó eyigé me nnyémēno ne εbwó, me ntó nti meso ne εbwó, me Ata ne njóógé mbó. ¹⁰ Ge menomenyεέ εwé me nnyε nyε ne ntoné Isrēli na. Né gébé eyigémbo, me nfyεέ nyε mabe ya né makpo bwó, nsa áji né mmu matóó bwó. Me mbεέ nyε Εσωωó bwó ne εbwó ntó abεέ nyε bóó ba. ¹¹ Ne ye muú bwó amágé lere sé nte meηme wuú, ye muú ula gepú bíí ajóógé sé nnó, ‘Kaágé Ata’ néndé yéndémuú manló ne bóó abi alá ηεa geme wó, άkwone mbaá abi aηεa geme akaáge nyε me. ¹² Ne me nge ne nyε εbwó meshwe né gabo ayi εbwó άpyεέ ne mmágé te sé gyεέ ayi εbwó apyεέ cháchá.” ¹³ Ndere Εσωωó ajóó atome ne menomenyεέ meke, εbyennó ji ase nnó εwé gekwene εgbo gelu. Ne yéndégenó eyi gegboó gelu, gekwóó ukoó, abelege geji baba.

9

Gekwenege meti εwé débó dénógé Εσωωó

¹ Menomenyεέ mbe εwé Εσωωó anyεέ nya ne bóó, εwyaá mabe ayi áλεregé ndere ánógé Εσωωó. Ne bóó ntó ákwyεέ maá geto ayi ánógé Εσωωó wyεέ fa mme. Akare maá geto yimbo malú apea ne makat apea. ² Né meso εkat εwé mbe akuú εwu nnó melu ukpea. Né melu εwéna geluógé εtuleka gelu wyεέ ne εκpokpogele. Né mfaá

ekpokpogele ewémbò ánerè ntoó bréd eyi achyée mbaá Èsòwò. ³ Né meso ekat ewé mmu élé melu ewé akuú nnó melu ukpea ewé epwòò malu ukpea ako. ⁴ Ne melu ewémbò, geluó eyigé asòò elu mbaá Èsòwò gelu wyeé. Akwyéé geji ne gul. Mekwa menomenyée Èsòwò elu ntó wyeé, afyale ewú ne gul. Né mmu mekwa ewéna maá nkwo ayi akwyéé ne gul alu wyeé. Afyé menyéé yimbò ayi ákuú nnó manaá né mmu. Meto Èròn ewé echii nya bya elú ntó wyeé ne ubare mataá ebi Èsòwò asame mabe jii wyeé. ⁵ Unó fò upea eké makiénné Èsòwò ulú né mfaá mekwa ewémbò, ákuú ubi nnó bò charubim. Ubagele bwó ukwere mbaá ayi Èsòwò ajige nté gabo bòò. Yémbò dékage pye bòò akaá unó bina uko nana.

⁶ Akwyéé unó bina ábelégé mbò, ampyéé upe Èsòwò akpene né mmu maá gepú ayi mbe yéndé bií ápyéé utòò bwó. ⁷ Yémbò ekosé etukpe ampyéé upe ne ekpene né maá gepú ayi mmu. Ne ji akpene wye damaá né ñme. Ji aké akpene wyeé abó mamkpa manoó menya mampye upe mbaá Èsòwò nnó Èsòwò ajinte gabo awuú jimbòò ne ayi bòò ápyéé dankaa. ⁸ Ndere epyembò, Mendoó Ukpea ebò elerege mbò lé nnó, te ndere maá gepú yimbò ayi mbe alú wyeé ne menombi ntó wye gbegbe, ye meti epófò ewé bòò ákágé kpe né mmu maá gepú ukpea ayi apwòò malu

ukpea ako. ⁹ Unó bi ulumbò élé gepò eyi gelerege ñjene esé eniné nnó echye ewé bòò áchyégé ne upe ebi bòò apye mbaá Èsòwò ukágé pye fò nnó bòò abi ánógé Èsòwò ábé ne ufere ebi ukwane ndere Èsòwò akélege. ¹⁰ Unó bina utome élé ne depòré manyégé ne manyúgé ne ndere muú ashwonege mmye nnó abe pópó né mbe ushu Èsòwò. Ubi ulú élé mabe ayi atome ne depòré menyammye ne ubyéé nye gébégé Èsòwò apyégé yéndégenó gelage geké.

Meti meke ewe debò manóge Èsòwò

¹¹ Yémbò Kras achwó me. Ji alu etukpe Èsòwò ayi achwòò ne unó ulúulú ebi ulú mbò esé né gébé eyigé na. Ji apyéé utòò né melu melóméló mbaá ayi akwane apwòò maá geto ayi ampyéé upe abó apyéé nya utòò wyeé. Akwaá fò wó átene ji wó, mmyeke apó fò né geluage unó bi ulú fa mme. ¹² Kras akpe né melu ukpea ewé epwòò malu ukpea ako dama te kwyakwya. Gébégé ji ákpené wye, ákpa fò lé manoó menya ndere ñme yé ami mpò ne ákpe né mmu wó, ji ákpa lé manoó mií jimbòò ne ákpené wyeé. Akpégé ana gemege sé nnó detane né efwyale te kwyakwya. ¹³ Né menomenyée ewé gekwene, muú alá pò fò pópó aselé élé manoó ñme ne ami menò mpò ne matwò maá mpò ayi asòò né mewe ameé ji né mmye nnó abe pópó ndere Èsòwò akélege. ¹⁴ Ne mbògé manoó amií

ufóó menya eyina mawyaá uto na, ebyennó ami Kras mawyaá uto kpaá mampwó amu. Né uto Mendoó Ukpea, muú alú te kwyakwya, Kras achyéé gеме jí mbaá Эσωω гétúgэ sé. Ji apyembó nnó ashwóné uferé sé ékágé dépyégé upwyapwyané unó ne nnó esé dépyege elé utóó Эσωω muú alú mebe.

¹⁵ Getú eyigémbó ne Kras ala muú ayi áchómé bóó mashu ne Эσωω né menomenyеé meke ewé Эσωω anyeé ne bóó bií. Ji apyembó nnó bóó abi Эσωω akuú, abó mejé ewé elá ebyeé fó te kwyakwya ewé ji anyémeno. Mbó ne elú néndé negbo níí eniné mbó ne nepyeé nnó áféré bóó né gabo ayi nya ebwó ápyé gébége gekwenege menomenyеé.

¹⁶ Nwe geteé alu wye eké menomenyеé. Muú aságé nwe geteé ágáregé ndere ji agbogé akarege unó bií, alyage ubi kpaá te ji agbogé ne akaré ubi. ¹⁷ Gefógé nwe yimbó awyaá uto mbógé muú ayi asamé ji agbo. Mbógé muú ayi asame ji álá agboó wó, nwe yimbó afulé yé genó. ¹⁸ Getú eyigémbó ne manoó malá magbele mme wó, nnó menomenyеé ewé mbembe ebefo ne uto. ¹⁹ Mosis agarégé bóó mabe Эσωω ako, ase manoó anó mpó ne ami nme áchwaré ne manaá, abó eta maá genóó ayi akuú nnó hisóp ne néwú negelé anyua né mmu, amee né nwe mabe Эσωω ne menyammye bóó ako ntó. ²⁰ Ameégé mbó

ajóó aké, “Gegé manoó ami magbaré menomenyеé ewé Эσωω anyeé ne enyú, agaré nnó debele na.” ²¹ Wyembó ntó ne Mosis amee manoó mimbo né maá geto ne yéndégenó eyigé asele anógé Эσωω wyeé. ²² Ndere mabe yimbó alerege, elu wáwálé nnó aselé lé manoó ne apye nnó yéndégenó gebe pópó né mbe ushu Эσωω. Ne mbógé manoó mala machyеé mme wó, ajigé fó nte gabo.

Gepе eyigé Kras apyеé géferege bóó gabo mmye

²³ Ge ula bi, asele lé manoó menya ne apye nnó unó bi ulú lé dendoré unó bi ulú né mfaánebuú ube pópó. Yémbó abó mansé lé genóge ure eyi gelome kpaá gepwóó manoó menya ne apye nnó unó bi mbó né mfaánebuú ube pópó. ²⁴ Kras akpe fó elé né maá geto ayi akwaá akwyеé ne apye ejii gepе wó. Melú ewémbó elú elé dendoré melu ukpea ewé elú né mfaánebuú. Ji akpe elé né mfaánebuú neni ambóó, atene mbe ushu Эσωω гétúgэ esé. ²⁵ Ji akpe fó né mfaánebuú nnó apye gepе jíí ndóndó ne ndó ndere etukpe akpene yéndé nme né melú ukpea ewé epwóó malu ukpea ako manchyеé manoó ami mala mapó fó amií jimboó né mbaá Эσωω wó. ²⁶ Mbógé ebe nnó mbó ne ji abóó apyeé, mbó ji agé efwyale ndóndó ne ndó te ula ulóó mme. Ndere elúmbó, ji achwó ndó gamaá né gébé eyi mme achwóó kwyaa ne achyеé gеме jíí nnó áneré ne gabo.

27 Ελί με nnó yéndémuú abo magbó demaá, agbogé mbo agilé unó mpa ayi Εσωω apane. 28 Wyembó ntó ne Kras agboó ndere gepε nnó aferé gejamégé bós né gabo. Ne ji amágé chwó nyε ndó yifó. Né gébé eyigémbo achwós sé né gétúgέ gabo sé, achwós elé nnó awene gemεge bós abi agilé ji ála mmyεmmyε bwó.

10

Gepε eyi Kras gelú lé damaá te kwyakwya

1 Εβε Mosis elú lé dendore unó ulúló ebi ulú manchwó, epófó unó bimbó ubi ambós. Getú eyigé mbó bós aké achwós mbaá Εσωω upε ebi ebwó anyuarege apyεé yéndé ημε, upyεé fó kánka nnó ebwó akwane chánéné ndere Εσωω akεlege. 2 Mbógé εbo εβε nnó gefógé upε bina upyεé nnó bós akwane chánéné ndere Εσωω akεlege, mbo bós ntó ámagé téε sé mechó gabo ne ábo ámagé pyε sé upε bimbó. 3 Yémbó upε bina ebi bós anyuarege apyε yéndé ημε, upyεé lé nnó bós átégé gabo ayi ebwó apyεé. 4 Néndé manoó anó mpó ne ημε makágé fere fó bós gabo né mmyε cháchá.

5 Γε ula bi gébégέ Kras alu manchwó fa mme ajós ne Εσωω nnó, “Wó akεlegé sé upε ebi bós ápyεé eta wyéé ne echyε εwé bós áchyεgέ. Wó akwyéé lé menyammyε ayi akwyéé obelé nnó me nse mpyε upε wyε. 6 Menya eyi bós asós kpógelé né geluógé upε ne

εchyε εwé ebwó áchyεgέ gétúgέ gabo ayi ebwó ápyεé ukwane fó wó metós wó. 7 Ne njós nké, ‘Εσωω gé me na nchwó mampyε genó eyi wó akεlege nnó me mpyε wyε ndere asamé né mmu ηwe atomé ne me nnó mbo mampyε.’” 8 Kras abó mbe ajós ne Εσωω aké, “Ufós upε bi bós ápyεé ndere ebi apyεé ne menya, yé ebi ápyεé ne umpomé yé εβε lé ebi bós ássó né geluógé upε mampyε upε eta wyε ne unó bi bós achyεgέ gétúgέ gabo bwó ukwané fó wó metós wó.” (Yé elé εβε Mosis eké ápyεgέ mbo.) 9 Ne ama ajós aké, “Γε me na, nchwó mampyε genó eyigé wó akεlege nnó mpyε.” Ndere elúmbó, Εσωω aferé upε bi ukwene nnó apyε gepε eyigé Kras gesε malu bwó. 10 Ne gétúgέ Jisós Kras apyεé genó eyigé Εσωω akεlege, achyεé menyammyε wuú ndere gepε te kwyakwya. Getú eyigémbo esé dela bós ukpea né mbe ushu Εσωω.

11 Né gekwenege menomenyεé ampnyéé upε Εσωω ápyεé utós bwó yéndé bíí. Anyuarege upε bimbó manané manané, yémbó upε bimbó ukágé fere fó bós gabo né mmyε. 12 Ne Kras awesé mampyεé upε, apyε lé gepε gema eyi gekwane te kwyakwya, manshwóné gabo sé. Ápyεgémbo ajwólé né melu enógé né εgβε ebwónyε Εσωω. 13 Ne ji ajwóle wyε agilé kpaá te Εσωω apyε bós mawámé bíí álaá eké geluó eyi ji anerege uka mfaá. 14 Mbó ne elú nnó

Kras apye elé gepε gemaá nnó bós abi ji ashwónégé ákwane chánéné ndere Εσωω akεlege te kwyakwya.

¹⁵ Mendoó Ukpea ntó egáré esé genó eyina. Abó mbe ajós aké, ¹⁶ Ata aké, “Gébé gekwónégé, γε menomenyεέ εwé me nnyεέ nye ne εbwó na. Me mfyεέ nye mabe ya né mmu matós bwó ne nsame nye ájí né mmu défóre bwó.” ¹⁷ Ne ama agbeé aké, “Me ntee sé gabo bwó ne depó etiré εbwó ápyεέ gyεé.” ¹⁸ Dékagé γε nnó, ajigénte gabo bós, yé ula fó ubeé sé ebi amágé pye upε.

Déchwó kwókwólé ne Εσωω débεgé ne dembyó

¹⁹ Aημε ba, εwéna εtene nnó esé dékágé kpe tágétágé né melu ukpea εwé epwós malu ukpea ako, gétúgé manoó Kras ami machyεέ mme gébégé ji agboó. ²⁰ Jisós anené με ekat εwé ékaré melu ukpea ne melu ukpea εwé epwós malu ukpea ako. Anené esé meti meke εwé εwyaá genwá. Ékat εwé Jisós anené mbó, εtene mbaá menyammye wuú gébégé ji agboó gétúgé sé nnó esé dekoó wye déjyε mbaá Εσωω. ²¹ Ne te ndere esé déwyaá gekpekepegé etukpe εwé epele gepúgé Εσωω, ²² déchwó kwókwólé ne Εσωω ne matós sé mako ne défyεé metós ne ji gefós eyigé déla dékágé be fó ne dembyó néndé manoó Jisós Kras mameé με né matós sé álá pópó ne ágaré esé nnó delu cho. Ne áshwóné menyammye se ne manaá

ami makpea. ²³ Déténé ne εshyε né depó etiré esé déneré metós wyeé ne dégaregé deti. Ékágé déwé mmye néndé Εσωω anyεgéméno nnó apyεé genó, ápyεé geji. ²⁴ Dékelégé meti εwé défyεé ate aημε εshyε nnó ágbógé ne ate ne nnó álerege ulós melu. ²⁵ Délyagé fó mankene uchome bós Εσωω ndere bós abifó ályaa esé déchome wye mmye, défyεgé ate εshyε, ushuú chacha ayi dégene mbó nnó bíi ebi Ata achwós ula kwókwólé.

²⁶ Néndé mbógé déké dépyεé wye gabo kpékpé ayi dékaá με wáwálé ayi mekomejós Εσωω álerege, gepε eyigé chá gepó sé eyi gekagé fere esé gabo né mmye. ²⁷ Genó eyi degile ne εfó metós elé mpa Εσωω ne gekpekepegé mewε εwé εsós nye bós mawáme Εσωω. ²⁸ Dékaá nnó muú ayi abyaá εbe Mosis, áwáne ji ágené fó meshwe mbógé bó nteεε apea yé áléé ágarégé nnó ákpa ame age ji ndere ápyεé genó eyi geleré nnó ji akwé εbe εwémbo. ²⁹ Ebegé mbó, férege gekpekepegé εfwyale εwé εbeé nye ne muú ayi abyaá Maá Εσωω ne aselé manoó mií ami magbaré menomenyεé Εσωω, nnó mapós yé genó yé elé manoó ami na ne mashwone ji nnó abε pópó, ne ajógé ntó mejós mebo atome ne Mendoó Ukpea muú alerege bós galógáló. ³⁰ Esé dékaá ji muú ajós aké, “Me ne nwyaá utó manshuú amu né gabo ayi εbwó ápyεé,

ne nshúgέ nye amu mbaá bɔ́ɔ
abi ápyéé ubé.” Ne ajɔ́ɔ aké,
“Ata ne asɔ́ɔ nye mpa bɔ́ɔ.”
31 Epyéé efɔ mankwe né amu
Eɔ́wɔ muú álú mebe.

32 Tégé ndere elú nya ne
enyú gébégé enyú debɔ́ɔ mbe
dékaá depɔ́re Eɔ́wɔ. Yé
elé enyú dégéné gejamégé
efwyale né gébé eyigémbo,
déténé wye ne eshye yé genó
genyige enyú wó. 33 Gébé
eyigé fɔ bɔ́ɔ ashyéé enyú
gbɔ́nɔ́nɔ́ ne ápyéé enyú déwuú
ubalé. Né gébé eyigé fɔ bɔ́ɔ
abi agene ntó efwyale mbo,
enyú déchome défyage ebwó
mmye. 34 Dégene meshwe
ne bɔ́ɔ abi ákpéné denɔ́, ne
gébégé bɔ́ɔ áfɔ́ɔ unó nyú
dékame wye kamegé ne
metɔ́ɔ megómégɔ́ ndere dékaá
nnó déwyaá unó ulúlú ebi
upwɔ́ɔ ammu, ebi ubeé nye te
kwyakwya. 35 Ndere elúmbɔ́,
délyagé fɔ́ mamfyegé metɔ́ɔ
ne Eɔ́wɔ néndé ji achame nye
enyú. 36 Enyú débɔ́ɔ mankogé
elé metɔ́ɔ dépyegé genó eyigé
Eɔ́wɔ akélege, ne dése unó
uko ebi Eɔ́wɔ anyéméno nnó
achyegé. 37 Néndé Eɔ́wɔ aké,
“Elá gachyéé muú ayi achwɔ́ɔ
nye achwɔ́ɔ achɔ́ɔ sé gébé.
38 Né bɔ́ɔ ba abi ápyéé wye
genó eyi gelú cho, abeé nye
wye mamfyegé metɔ́ɔ ne me.
Yémbɔ́ muú ayi ajame mmye
meso, metɔ́ɔ wa egɔ́ɔ fɔ́ ne ji.”
39 Esé depɔ́ fɔ́ bɔ́ɔ abi ajame
mmye meso genwagé bwó
genó mme detu. Esé delú elé
bɔ́ɔ abi áfyéé metɔ́ɔ ne Eɔ́wɔ
ji awene gemége bwó.

11

*Gefɔ́ɔ eyigé bɔ́ɔ áfyéé metɔ́ɔ
ne Eɔ́wɔ*

1 Metɔ́ɔ mamfyé ne Eɔ́wɔ
elé ndé? Metɔ́ɔ mamfyé ne
Eɔ́wɔ elé mankaá nnó débɔ́ɔ
nye unó bi déneré metɔ́ɔ wyeé
ne nnó unó bi esé dela delu
danje ulú wyeé wáwálé. 2 Bɔ́ɔ
abi nya mbe mbe áfyéé metɔ́ɔ
ne Eɔ́wɔ, getú eyigémbo
Eɔ́wɔ ase nnó apye genó
gelógéló.

3 Ne elé gétúgé esé défyéé
metɔ́ɔ ne Eɔ́wɔ ne dékaá nnó
mekomejɔ́ ayi Eɔ́wɔ ajɔ́ɔ ne
akwyéé mme. Ewéna etene
nnó unó bi esé dégene mbo fa
mme, akwyéé ubi ne unó bi
muú álá gene.

4 Gétúgé Ebel áfyéé nya
metɔ́ɔ ne Eɔ́wɔ ne ji apyéé
gepe mbaá Eɔ́wɔ eyi gelme
gepwɔ́ɔ eyigé menmo wuú
Ken. Ndere ji apyembo, Eɔ́wɔ
akame nnó ji alú cho, getugé
gepe eyige ji apyéé. Yé elé
Ebel agboó te nya metɔ́ɔ ewé ji
áfyéé ne Eɔ́wɔ elú ejógé mejɔ́ɔ
te fina.

5 Gétúgé Enɔ́k áfyéé nya
metɔ́ɔ ne Eɔ́wɔ, ji agbo wɔ.
Eɔ́wɔ ase ji afé né mfaánebuú
mebe. Yé muú ama agé sé
ji wó gétúgé Eɔ́wɔ asélé ji
ajye né mfaánebuú. Gemegé
nnó Eɔ́wɔ asé nya ji ajye
mfaánebuú alere me nnó
gepɔ́ ejii gego ji metɔ́ɔ. 6 Elú
wáwálé nnó yé muú ákágé
pye fɔ́ metɔ́ɔ ego Eɔ́wɔ mbogé
muú yimbo álá fyé metɔ́ɔ ne
ji wó, néndé yéndémuú ayi
achwɔ́ kwókwóle ne Eɔ́wɔ,
abó mankamé nnó Eɔ́wɔ alú
wye wáwálé, ne ji achame bɔ́ɔ

abi ákelege ji ne mató bwo mako.

⁷ Metó ewé Nowa afyéé nya ne Eσωω εpye ji awú mbeé ayi Eσωω akwélé ji gétúgέ unó bi upyεé nye meso gébé. Akwye ékpe kpaá ewé ji ne ula gepú bíí ákpené mmu nnó ápó negbone ηgbannyi. Ndere ji apyembó mfaánebuú ashulé bóó mme né mmye, ne Eσωω apye ji ntó alá cho gétúgέ ji áfyéé metó ne Eσωω.

⁸ Metó ewé Abraham afyéé nya ne Eσωω εpye ji awú ne Eσωω. Akú Abraham ajóó ne ji nnó akwilé ajyéé né gebage mewaá eyigé ji achyegé nye ji meso gébé. Ji alyaá melo wuú afé yé élé ji alá akaá mbaá ayi ji ajyéé wó. ⁹ Metó ewé ji áfyéé ne Eσωω εpye ji ajwólé né mmu baá otó ndere menkéé né mme bóó abi cha ayi Eσωω anyémeno nnó achyegé nye ji. Mbóntó ne maá wuú Asek ne mpyáne wuú Jakób ajwólé. Ebwó álú bóó bi álú mambó ntó genó eyigé Eσωω anyémeno nnó achyegé ebwó. ¹⁰ Abraham akó metó ajwólé né baá otó bimbó néndé ji abó agilé manjwólé né melo ewé ewyaá mabóme ayi alá chógé ewé Eσωω akwyéé atene.

¹¹ Metó ewé Sara áfyéé ne Eσωω, ne εpyéé ji akpane unε. Yé élé ji akwóó me ukoó, ákoó gébé eyigé ji ábyéne maá, ji afyéé wye metó ne Eσωω nnó anyegémeno mampyéé genó, apye geji. ¹² Yé élé Abraham ábené me alá kágé bye se baá, upyáne bíí uja eké ambe né mfaánebuú ne gesóó

né mbale ebéé mega. Yé muú akágé pa fó ubí.

¹³ Bóó bina ako áfyéé wye metó ne Eσωω kpaá te agboó. Yé muú bwó fó ase yé genó eyigé Eσωω anyémenó nnó achyegé nye ebwó wó. Yémbó áge lé unó bimbó te mbe ne matóó ágóó ebwó. Ebwó ákaá nnó ebwó alú élé ankéé bó abi akógé fa mme yina kógé. ¹⁴ Bóó abi ajógé mbó álere chánéné nnó ebwó akélege mbaá ayi abéé melo ewé bwó. ¹⁵ Mbógé ebwó abó átégé lé melo ewé ebwó atané wyéé, mbó ebwó akelé meti mankere wyéé. ¹⁶ Yémbó ebwó ashyagé lé melo ewé elomé epwóó ewé ebwó abó alú wyéé. Ne melo ewémbó elú lé né mfaánebuú. Ndere elúmbó, mmye egboó fó Eσωω nnó ebwó akúgέ ji nnó Eσωω bwó néndé ji ákwyéé me melo ábelé ebwó.

¹⁷ Gébégé Eσωω amuame Abraham nnó ase maá wuú Asek apye gepe, Abraham ákamé gétúgέ áfyéé metó ne ji. Elé Abraham yina ne Eσωω anyéé nya menó ne ji nnó abéé ne gejamégé upyáne, yémbó ji akpome mmye mansε danchi maá wuú apyé gepe mbaá Eσωω, ¹⁸ yé élé Eσωω ajóó nya ne ji aké, “Gejamegé upyáne ebi wó óbóó nye utanege nye lé mbaá Asek.” ¹⁹ Abraham ntó ákamé nnó Eσωω akágé pyéé bóó akwilé né negbo. Ne dékágé jóó nnó elú wye eké Eσωω apye Asek akéré né genwá Abraham ase ji akere mmu.

20 Elé gétúgέ Asek áfyεέ metóó ne Εσωω ne ji ajelé Jakób εbwó ne Εsao, agaré εbwó mejé εwé εbwó abóó nye meso gébé.

21 Gétúgέ Jakób áfyεέ metóó ne Εσωω né gébégέ ji achwóó gbo ajé lé baá Josef apea abi ande. Né gébé εyigέmbo agii né meto wuu anógέ Εσωω.

22 Gétúgέ Josef áfyεέ metóó ne Εσωω né gébégέ ji áchwó gbó agaré bóó Isreli nnó εbwó ályage nye melo Ijip. Ne agaré ntó εbwó ndere ji agbogé ápyεέ ne ugoó bíi.

23 Gétúgέ mma ne nte Mosis áfyεέ metóó ne Εσωω ne gébégέ ábyené Mosis ábí nya ji né ámfaá áléε, néndé áge nnó ji alú maá ayi alóme ulóó. Ne áfo yé mambya εbe εwé mfwa melo áfyεέ nnó áwáné baá bóó Isreli né gébé εyigέmbo wó.

24 Gétúgέ Mosis áfyεέ metóó ne Εσωω né gébégέ ji awené ashyaá nnó aségé fó ji ndere maá ayi maá mfwa Fero ayi mendée ábyené. 25 Ji ákamé mange εfwyalé ne bóó Εσωω ne nnó ji anyégé apogé ne nechóchó né mmu gabo εwé nechóchó ενiné na nela newyagé. 26 Ji aferé nnó mange εfwyale gétúgέ Kras elé gekpekpegé gefwa eyi gepwóó gefwa geko eyi gelú né Ijip néndé ji apelé wyε né mbe mambó genó εyigέ Εσωω ácháme nye ji.

27 Gétúgέ metóó εwé ji áfyεέ ne Εσωω alyaá melo Ijip abó yé εfo wó né genó εyigέ metóó εsogé mfwa ákágé pyε wó. Ji

akó metóó apelé wyε mbe mbe eké abó age me Εσωω muú bóó alá gené ji ne ame. 28 Elé gétúgέ metóó εwé Mosis áfyεέ ne Εσωω, ne ji agaré bóó Isreli nnó alá manyé epaá koó upú, ne nnó ase manoó ηme ameé né manombi upú bwó nnó ekiénné Εσωω εwé εwáné bóó εchwógέ ekoó upú bwó kógé ekágé εwa baá mbe bwó, ndere εwáné nye abi bóó Ijip.

29 Gétúgέ metóó εwé bóó Isreli áfyεέ ne Εσωω, ne áchyaá εbeé mega εwé ákuú nnó εbeé megelé eké bóó abi ákené né mme detu. Ne gébégέ bóó Ijip ámuame manchyaá, εbeé εwémbo εshwya εbwó ako.

30 Gétúgέ metóó εwé εbwó áfyεέ ne Εσωω, εbwó ákégé ágyaágé melo Jeriko né mme ndó ekenéama, gebamé mataá eyi genó melo mme gekwe gbarammm. 31 Gétúgέ Rahab mendée ενó áfyεέ metóó ne Εσωω abi bóó Isreli abi áchwóó cheré meló εwémbo bibii. Getú εyigέmbo ne ji alá agboó fó choncho ne bóó abi alá ákamé ne Εσωω wó.

32 Me mmagé jóó na nnó? Unó bi bóó abi áfyεέ metóó ne Εσωω apyε uja dóó. Gébé ne gela gepó sé eyi me njógé ntome ne bóó ndere Gidyon, Barak, Samsen, Jefta, Devid, Samuele ne bóó εkpave Εσωω abifo. 33 Elé gétúgέ metóó εwé εbwó áfyεέ ne Εσωω, ne εbwó abifo ámmye bee ne malo kpakpa ápwó áji. Agbaré malo εbwó chancha, ne ábo unó bi Εσωω anyémemo nnó achyεgέ εbwó. Gétúgέ metóó

ewé ebwó áfyéé ne Eσωω ágbe manó unyanya nnó ékágé uwá ebwó. ³⁴ Aní mewε ewé elulé wum, wum, wum, yémbω mewε εσω fś ebwó wó. Abifō abó bōó abi aké áwá ebwó ne bō aparanja. Abifō apó ne eshyε yémbω Eσωω achyεé ebwó eshyε. Abi awyaá eshyε mamye bee ámmye ábú bōó bee abifō né malō bwó. ³⁵ Gétúgé metóó ewé andée abifō áfyéé ne Eσωω, áge bōó bwó abi ágboó ndere ákwilé né negbo. Abifō átulé ebwó kpaa álá mangbomangbo, yémbω ákámé negbo áshya mamferé metóó ne Eσωω bōó ályaá ebwó. Apyεmbω nnó meso gébé Eσωω apye ebwó abó geñwá eyi gepwóó amu. ³⁶ Abifō ájwa ebwó ne atulé ebwó ne otoo, awe abifō ne bō mkpókove áfyε ebwó né gepúgé denō. ³⁷ Ató abifō ne mataá áwa. Agyá abifō ubauba ne sōó. Áwá abifō ne bō aparanja. Abifō alú ubya bō, áfyéé elé mekō ηme. Achyεé ebwó efwyale, ámmye amu ne ebwó. ³⁸ Akεné nya mmu mewaá tametamé ákwōme makwe áshulege, ábiígé né mmu maba mataá ne ambu né mme. Mme yina ákwane yé mambε mbaá ayi ebwó ákágé ájwōlegé wye wó.

³⁹ Gétúgé ebwó áfyéé metóó ne Eσωω, áké ebwó ápyε gechágéné genó. Yé elé elúmbō, ebwó ásé yé genó eyigé Eσωω anyémēno nnó achyεge ebwó wó, ⁴⁰ néndé Eσωω awyaá gechachage genó né metóó mampye eyi getome ntó ne sé. Genó eyimbō gelú nnó aselé esé

chónchó ne ebwó apye nnó dékwane chánéné ndere ji akεlege.

12

Nte sé Eσωω anywōlege esé mati

¹ Né egbe ewé se, bōó bina ako abi áleré esé ndere áfyéé metóó ne Eσωω álu wyeé, áno esé mme eké geko ápelé nnó áge genó eyigé esé dépyéé nye. Ndere elúmbō, dékpa yéndégenó eyi génōó esé eyi gépye esé déla dékágé lome dégbε mewaá chónchó ne gabo ayi áfwyánege esé. Dékógé metóó délómégé wye gatélé ayi alú esé mbe. ² Ndere délómēge dépelé wye ne Jisās muú anene esé meti défyéé metóó ne Eσωω. Wye elé ji ne akpané nye esé apye metóó ewé défyéé ne Eσωω ekwane chánéné. Ji akamé nya magbo negbone mekpo unōó né gekwa. Ji asé yé mekpo unōó ewé elú né gefōgé negbo eniné mbō efú genó wó néndé ji akaá gekpekpege metóó megómégó ewé Eσωω ákwyeé me ábelé eta wuú. Gétúgé ji agboó negbo eniné mbō, ji ajwólé nana né melu enógé né egbe ebwōnyé Eσωω.

³ Tégé ndere ji akógé nya metóó agené efwyale né amu bōó ubeé, bōó ápaá ji. Tégé wye ji nnó ékágé enyú debe ne gepwa metóó detō meti. ⁴ Ummye ebi enyú démmye manlyaá gabo delú dammye dekwōné mbaá manóó nyú machyεge mme. ⁵ Nnó enyú dejíi me nte majyεé ami Eσωω

achyégé enyú ndere baá bií? Ji ajóó aké, “Maá wa, Esowó ányágé wó gétúgé gye ayi wó apyéé, osége fó ewú eké efuú yé genó wó. Ashúlegé wó ndo, obége ne gepwa. ⁶ Kaá nnó Ata alerege lé chuchu yina mbaá muú ayi ji ábóó gejeé ne ji. Ne atulegé lé yéndemuú ayi ji aselé nnó alú maá wuu.” ⁷ Ndere elúmbó, kógé metóó né chuchu ayi Esowó alerege enyú, manleré enyú genó. Ji apyembó elé ne enyú ndere nte apyéé ne baá bií. Ndé maá ayi apyége gye nte wuu alá alerege fó ji chuchu? ⁸ Mbógé Esowó alá alere enyu chuchu né gye ayi dépye ndere ji apyéé ne baá bií ako wó, ebyennó enyú depó fó baá bií wáwálé délú baá uló. ⁹ Genó eyigé fó gelú nnó, ante sé fa mme alerege esé chuchu mbógé dépyégé gyeé, denoge ebwó. Ndere elúmbó, elú galógáló nnó esé déwúgé dóó ne nte sé muú abóó mandoó sé, nno debó genwá. ¹⁰ Ante sé fa mme alerege ese chuchu né mboó gébé ndere ejigé ebwó gétúgé gyeé ayi esé dépyeé, Esowó alerege esé chuchu gétúgé gyeé ayi dépyeé né galógáló awé sé, nnó esé debe bóó ukpea ndere ji. ¹¹ Né gébégé alerege esé chuchu déselé fó nnó elé genó gelógéló. Déselé elé nnó elé genó eyi gepyeé esé débée meshwemeshwe. Yémbó ewyagé, efwyale ewémbó echwóó ne galógáló mbaá bóó abi ágií genó wyéé. Epyeé nnó ebwó apyégé genó eyi gelú cho ne nnó ábé nesó ne ate bóó.

Majyéé ne mbeé mekwelege

¹² Ndere dékaá mbó, gbarege unó chancha ne amu nyú ayi abóó gepwa ne tenege ne eshye ne uka nyú ebi uweré. ¹³ Chógé wyé mbe dékené né mati ayi alú chó nnó ékágé uka nyú ebi ulóó né uferé ubwiré, utógé lé tógé.

¹⁴ Mmyégé nnó débé nesó ne bóó ako. Mmyégé ntó nnó débé bóó ukpea. Muú alá ápó muú ukpea agené fó Ata. ¹⁵ Ségé gébé nnó ekágé muú nyú fó apye genó eyigé Esowó alyagé manleré ji galógáló. Ségé gébé nnó ékágé muú nyú abe ne gepó gebogebo. Gefógé gepó eyina gelú eké nchye ayi agbógé unywone bií uchwóó ne efwyale ne uchóó gejamégé unó ebifó. ¹⁶ Ségé ntó gébé nnó ékágé muú nyú fó abe ne gepógé ubelé tametame. Yé eké muú ayi abyaá deporé Esowó ndere Esao apyéé. Ji akpo dékpaakpaá tíí ndere maá mbe gétúgé némbane menyéé. ¹⁷ Ebelegé ammye nnó ama abó dékpaakpa etií nnó nte wuu achyéé ji méjé ewuú ndere maá mbe yémbó nte wuu ashya. Akele meti ne manse ame nnó akwóré mechó ewéna age wó.

¹⁸ Féregé mbaá ayi enyú détene mbó nana manchwó kwókwólé ne Esowó. Enyú détene fó né melu ewé bóó Israeli atene nya wó. Ebwó átené nya kwókwólé ne mekwe ewé akuú nnó Sina mbaá ayi muú ákage ta. Melu ewé mewé ebó elúlé wum, wum, empinya

gemua gekwene mbaá alá chendeé ne mbyo ammye ntó wuuuuuu. ¹⁹ Ebwó awú meko emba ewé áfóme. Awú ntó meko muú fó. Genó eyi muú yimbó ajóó gépye ebwó anemmye nnó muú yimbó amágé jóó sé meko yicha ebwó áwú. ²⁰ Ebwó ajóó mbó néndé genó eyigé muú yimbó ajóó gepye ebwó abó efo dóó. Muú yimbó agaré aké, “Yéndé genó eyi getaá mekwe ewéna, yé ebe elé menya, ato ji ne mataá kpaá te agboó.” ²¹ Genó eyi ebwó agené né mekwe ewémbó gepyé efo kpaá Mosis jimbóó ajóó aké, “Nwere ne efo metóó.”

²² Yémbó enyú détene elé kwókwólé ne Mekwe Sayon. Mekwe ewéna ne elú meló Eṣṣwá muú alú mebe. Meló ewémbó elé Jerosale ayi alú né mfaánebuú. Elé né meló ewéna ne makiénné Eṣṣwá gejaméjame áchomé wye ne nechóchó. ²³ Enyú delú mbó lé né echomele bóó abi Eṣṣwá ajyaá ndere baá mbe bíí, ebwó bina ne ásámé mabó bwó né mmu ḡwe ayi alu né mfaánebuú. Enyú déchwó mbaá Eṣṣwá muú asóó mpa bóó ako, ne décho mbwa ne mandoó bóó mbembe abi álú cho. Ebwó bi Eṣṣwá apyéé nnó ákwane chánéné ndere ji akélege. ²⁴ Enyú déchwó mbaá Jisṣ muú áchomé akwaá mashu ne Eṣṣwá né menomenye meke. Enyú déchwó né manoó míí ami mameé enyú mmye. Mami majógé genó eyigé gelóme

gepwóó eyigé manoó Ebel. *

²⁵ Segé gébé nnó ékágé déshya manwú genó eyi Eṣṣwá ajógé ne enyú, néndé bóó abi mbembe abi áshyá manwú ne muú ayi ákwele ebwó mbeé fa mme áge meti mambo efwyalé wó. Ndere elúmbó, esé déshyagé manwú genó eyigé Eṣṣwá né mfaánebuú agaregé esé, ebyennó dékagé bo nye fó efwyalé ewé echwóó wáwálé. ²⁶ Meko ayi ji ajóó mbembe anyigé mme. Nana anyémeno nnó, “Né ndó ayi fó me nyigé nye sé elé mme jijji, nyigé nye ntó mfaánebuú.” ²⁷ Uchu bi ji ajóó mbó nnó, “Né ndó ayi fó” ulere nnó unó bi ji akwyéé uko unyigé nye, utane né malu bwó nnó ebi alá kágé nyigé ubi ne ulaá te kwyakwya.

²⁸ Ndere elúmbó, te mbaá esé dékpene nye né gefwage Eṣṣwá eyigé muú alá kágé nyigé, détamege Eṣṣwá, défege ji né meti ewé egóó ji, dénógé ji ne efo metóó ²⁹ néndé Eṣṣwá se alu eké mewe ewé eṣṣóó yéndégenó.

13

Gepó eyigé baá Eṣṣwá abóó mambé ne geji

¹ Enyú debó mamgbógé ne ate ndere ate aḡme agboó ne ate. ² Délyage fó manene aḡkéé né mmu upú nyú. Kágé nnó mbó ne bóó abifó ápyéé ne anene makiénné Eṣṣwá dankaa. ³ Tégé bóó abi alú né denó. Segé nnó enyú

* **12:24** Elú wáwálé nnó: Manoó Ebel malilé nya nno Eṣṣwá ashúú amu, yémbó ami Jisṣ malilé nnó Eṣṣwá agene esé meshwe.

ntó délú né deno ne ebwó chónchó. Tége ntó bóó abi ágené efwyalé. Ségé nnó enyú ntó dégené efwyalé eké ebwó.

4 Bóó ako ánógé depore neba. Yéndé mendée ne meno abe ne ate ndere bóó abi ábané neba ábéé, ékágé muú ályaá nte ájye ákelé muú yicha né dafye. Tége nnó bóó abi ákwené ulo ne ábelégé ubele tamé tamé, Esowo ásoó nyé mpa bwó.

5 Débógé fó mmwólé nka, yémbó ségé yéndégenó eyigé enyú déwyaá gekwané ne enyú kwanége néndé Esowo ajóó aké, “Me nkágé lyaá fó enyú chacha, ne nlyagé fó enyú mbya” (Det. 31:6) 6 Ndere elúmbó, esé dékágé do ebwó ewome déjóó ndere muú fó ajóó nnó, “Ata álú mempoó wa. Me nfóó fó. Ndé genó muú ákágé pye me?” (Ps. 118:6)

7 Tége ákpakpa nyú abi ábóó mbe átií enyú ame né depore Esowo. Tége galógáló ayi ebwó alú nya fa mme ápyeé. Gyérege ndere ebwó áfyéé metóó ne Esowo. 8 Jisós Kras akworege fó. Ndere ji alú nya, mbó ne ji alu fina, ne mbóntó ne ji abeé nye te kwyakwya. 9 Sége gébé nnó ékágé délyaá ufó ufóó unó bi bóó álerege ubwólé enyú. Genó eyi gelome gepwó, elé galógáló ayi Esowo alerege nnó matóó nyú ábénégé, epófó mankwolege mabe ayi atome ne depore menyéé. Aji ápoógé yé bóó abi ákwolege aji né meti fó.

10 Esé déwyaá geluógé ure eyigé ampyeé ure abi ápyeé ure né melú ukpea ála abó fó manye menyéé ayi atanége wye wó. 11 Etukpe eké epye ure né melu ukpea ewé epwóó malú ukpea ako, áwáne menya ákpa manoó manchyeé ndere gepere mbaá Esowo gétúgé gabo ayi bóó ápyeé. Yémbó ákpane menya yimbo jimboó, áfe ásoó ji né mekpo meti. 12 Wyémbó ntó ne gepere eyigé Kras apyeé gelu. Ji agbo né mekpo meti Jerosale nnó ji ase manoó mií ashwone bóó bií ábé bóó ukpea. 13 Ndere elúmbó, délyaá melo dékwólé Jisós dékpa mekpo unóó eké ji. 14 Néndé esé depore ne melo fa mme ewé ebeé te kwyakwyaá. Esé dépelé mange melo ewé echwóó nye. 15 Ndere elúmbó, dékoó né amu Jisós défége Esowo yéndégébé. Déké défége ji mbó, elú wye eké gepere ne dépyémbó mbaá Esowo. Dese lé mano sé dékwane mabó mií nnó ji ne alu Ata. 16 Délyage fó mampyege galógáló ne mampógé ate ayme ne unó bi déwyaá néndé ge ure ebi ugóó Esowo metóó mbó.

17 Wúgé ne ákpakpa nyú ne dépyege unó bí ebwó ágarége enyú. Ebwó ápelé enyú né depore Esowo ndere bóó abi bií uma atenege né mbe ushu Esowo agaré ndere ebwó ápelé enyú. Enyú déké dépyeé unó bi ebwó ágarége enyú, ápye nye utóó bwó ne metóó megomego. Délá déwuú fó ne ebwó, ábéé ne

mesome ndere ápye utóó bwó ne ewémbó épógé yé enyú né meti fí. ¹⁸ Négé wye mmye gétúgé sé néndé esé dékaá nnó déwyaá matóó mmu pópó mampye genó eyi gelú choó yéndégébé. ¹⁹ Me nnene enyú mmye dóó nnó enyú dénenemmye mbaá Esówa nnó apye me nge meti mma nkeré eta nyú wáwá.

Mmyemenene ne matame

²⁰ Nnenemmye nnó Esówa muú apyéé bóó ábéé né nesó, ábámé enyú. Ji ne apyéé Ata Jisós Kras akwilé né negbo. Jisós ne alú muú kpaá ambame magəme muú apelé esé bóó Esówa. Mbó ne elú gétúgé manoó mií amií mampye nnó menomenyéé ewé Esówa anyéé ne bóó bií ekene te kwyakwya. ²¹ Nnenemmye nnó Esówa achye enyú yéndégenó gelógéló eyigé enyú dékelege, mampyegé unó bi ji akélege nnó enyú dépyegé. Nnenemmye nnó Esówa apyéé Jisós Kras apóó esé dépyegé unó bi ugóó ji metóó. Déchyegé ηgo mbaá Kras te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

²² Aηme ba, nnene enyú mmye nnó dékoó metóó dékú mekomejóó ayi me nsámé mbó nchyegé enyú majyéé néndé nsá ji aja wó. ²³ Nkelegé enyú ntó dékaá nnó meηme sé Timóti atané denó. Mbógé abanégé me wáwá, nké nchwóó ge enyú nchwóó ne ji.

²⁴ Tamege ákpakpa nyú chónchó ne bóó Esówa ako. Aηme sé abi atane né Itali alóó enyú matame. ²⁵ Nnenemmye nnó galógáló abe ne enyú ako.

Nwe ayi Jemsi ásamé

Matame

¹ Me Jemsi, memkpané defwé Esɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras ne nsámé ηwe yina eta enyú bɔɔ Jisɔs abi détyaá déjyɛ́é né mme meko. Ntamege enyú. *

Bége ne nechóchó gébége depɔ détomége enyú

² Aηme ba, yendégébé depɔ déké détomége enyú, né eta nyú ébé metɔ́ megɔmegɔ. ³ Tége nnó depɔ etiré détomége mbɔ enyú délúlé mamfwɔré mbɔgé enyú défyé matɔ́ ne Esɔwɔ wáwálé. Depyɛ́é nnó enyú débó eshye mangbáregé matɔ́. ⁴ Ne debɔ mangbáregé matɔ́ nyú yéndégébé, pyége mbɔ nnó débené né depɔré Esɔwɔ né yéndé meti, dékaá chánéné yéndégenó eyigé enyú dépyɛ́é. ⁵ Mbɔgé muú nyú ala kaágé genó eyigé ji abɔ́ mampye, ánémmye mbaá Esɔwɔ. Achyegé nye ji majyɛ́é. Esɔwɔ achyegé majyɛ́é ne metɔ́ megɔmegɔ akpɛge fɔ mbaá muú ayi agíge ji.

⁶ Yémbɔ muú aké anenemmye, ákamé ne metɔ́ ema ábége fɔ ne dembyó. Akaá nnó muú ayi ábéé ne dembyó, alu eké ηgbannyi ebéé mega, ayi mbyo nnyi átene

ájyɛ́é yéndé égbé. ⁷⁻⁸ Muú ayi áwyaá matɔ́ apea, áférege depɔ deyaádeyaá né genó eyigé ji apye. Gɔfɔgé muú yimbɔ ékagé áfére nnó Esɔwɔ achyegé nyé ji genó fɔ cháchá.

Muú gekpo ne muú gefwa

⁹ Yéndé menmémé ayi álú mbya ábé ne nechóchó nnó aηea geme né mbe ushu Esɔwɔ, ¹⁰ Wyémbɔ ntó ne yéndé menme ayi áwyaá gefwa, abɔ́ mambe ne nechóchó nnó Esɔwɔ apye ji alu lé muú ayi akɔ́ deko né mbe ushú wuú. Néndé, ábélége nye fɔ mamgbó ndere ukoó byá mewaá úgbó. ¹¹ Mηmémé étýegé ne gelu, edo ukoó bya mewaá bimɔ úwáηese úgbó, ulɔ́ ebwɔ unó. Wyémbɔ ntó ne muú gefwa ágboó gébége akwɔlége mati gefwa jii.

Mmuameno átánégé fɔ mbaá Esɔwɔ

¹² Muú ayi ágbárege metɔ́ wuú gébége depɔ détomége ji abɔ́ méjé, néndé gébége atenégé ne eshye apwɔgé depɔ etiré mbɔ, Esɔwɔ achyegé nye ji nsá ayi ji anyéméno manchyɛ́é bɔɔ abi ágboó ne ji. Nsá yimbɔ élé genwá eyi gélagé byé. ¹³ Depɔ déké détené múu né mmuameno, ékagé ajɔ́ nnó, “Esɔwɔ ne ámmuáme ji,” yé genó gépó eyi gékáge té Esɔwɔ né mmuameno nnó gété ji ápye gabo. Ne Esɔwɔ ntó aténé fɔ muú ne mmuameno. ¹⁴ Yémbɔ élé uféré uboubɔ ebi útánege ese

* **1:1** Elú wáwálé nnó: Né ukwene bɔ ηwe abifɔ ásá wye nnó Matoó Isrɛli 12. Ne elu wáwálé nnó Jemsi ájɔ́ mbɔ, atome mbɔ nto ele ne bɔɔ Jisɔs ako.

matóó ne únyúu esé dékpré né gabo. ¹⁵ Ubi ujágé ese né matóó dóó, úténe ese né gabo ne gabo ntó gébégé awégé ajeágé achwó ne negbo.

¹⁶ Añme ba abi ngboó ne enyú, dékamégé fó muú ápye enyú déno mewaá. ¹⁷ Yéndé echye ewé élú melóméló ne cho, étánege mbaá nte esé Esowó ayi ákwyé unó uko ebi úgénége né mfaánebuú. Unó bi úgénége né mfaá úkwórege malu, ne Esowó akwórége cháchá. ¹⁸ Esowó ndere ji ákelege, ake ne mekomejóó wuú ayi álu wáwálé abyé esé mambye yi meke. Apyembo nnó esé débé genógé mbe, eyige jimbóó ajyaá nnó gébé ejíú né geluágé unó uko ebi ji ákwyéé.

Wúge mekomejóó Esowó dépyégé unó bi ájóó

¹⁹ Añme ba, abi ngboó ne enyú, tege nnó yéndemuú nyú akpome mmye mánwúge unó, ase gebe ne ajoge unó ne asoge fó metóó wáwá. ²⁰ Nénde matóó áke ásóó bóó, ákágé pye fó unó ulúúló ebi Esowó ákelege nnó ápye. ²¹ Ne manjye mbe gétú eyigémbó, lyage yéndé gepó gebogebo eyi gétené enyú mampye gabo, ne lyáge ntó ufere uboubó bi enyú dewyaá ne ate. Chyége gemege nyú mbaá Esowó dékamé ne meko mejóó ayi ji afyéé mmu matóó nyú, néndé mekomejóó yimbó ne ákage pye enyú dépó negbo.

²² Débó mambé bóó abi ápye genó eyigé mekomejóó Esowó ájóóge, délagé fó manwúgé

wuú. Deké dewuú délá dépye genó eyigé ajóóge, ebyennó debwólege gemege nyú. ²³ Ne mbóóge muú awúgé mekomejóó Esowó alá pyéé genó eyigé ajóó, muú yimbó alu eké muú ayi ápéle geme jíú né éféé, ²⁴ agegé ndere ushu bíú ulú atanégé ajyegé éwyágé ajinte ndere ushu bíú úbó ulú. ²⁵ Né mbaá muú ayi ágiú mekomejóó Esowó chánchá ayi áférege bóó né mmu gabo ne negbo, ne ajyéé mbe mampyége genó eyi mekomejóó yimbó ájóó, Esowó ajéle ji né yéndégenó eyigé ji ápyéé. Alu muú ayi alá wuú mekomejóó Esowó wuú, apye genó eyigé ájóó.

²⁶ Mbóóge muú afere nnó anoge Esowó chánchá ne alá gbárége nénómé níú né mbaá unó bi ji ajóóge, abwólege lé geme jíú ne yéndégenó eyigé ji ápyéé né mabó Esowó genome mme detu. ²⁷ Unó ebi ulú cho ne pópó né mbe ushu Esowó Nte esé, ebi ji ákelege nnó añkwóle bíú ápyégé ulú nnó, ábó mampoógé baá ulame ne akwí andée né efwyale bwó. Abámé gemege bwó nnó ékagé unó uboubó ebi mme úchó ebwó.

2

Lyáage mansélé bóó abifó nnó áñeá geme ápwó abifó

¹ Añme ba, te mbaá défyéé matóó nyú ne Ata sé Jisós Kras, Ata ayi énogé, élómé fó nnó dékpeégé bóó abifó dépwógé abifó. ² Désé nnó bóó ápeá áchwó kpe mbaá ayi enyú dégbarege

ujwólé. Ama awyá ηka, afyé mandeé malómáló, afyé ntó bə nkpáganeré abi ájamé ηka dɔ́ó né denɔ́ré amu tíí. Ayi fə alu muú gekpo, afye uchálé mandeé. ³ Enyú dése muú ayi afyéé mandeé malómáló ne énogé dejóó ne ji nnó, “Ata gé geluógé énogé na jwólé fa.” Ne débwólé mmye, mbaá muú gekpo deké, “Téné éwu,” élá pó mbə wó, “Chwó jwólé fa né metáó gepú.” ⁴ Depyegé mbə, delere mbə le ányá né geluage nyú ne desáó mpa ne uféré uboubó.

⁵ Anme ba abi gejeé, nénege matu déwú mechó ewé nkélege mangaré enyú. Esəwə ajya mé bəó abi áferé nnó álú gekpo, ákwane fə mambe bəó abi áwyaá gefwa né depəre esəwə wə, nnó ebwó ne álú abi áfyéé matáó ne Ata Jisəs wáwálé. Ebwó ntó ne álú bəó abi anyéé nyé gefwa eyigé ji ábó anyéé nyá meno nnó achyege bəó ako abi ábəó gejeé ne ji. ⁶ Enyú debyaá bəó gekpo, pó nnó bəó manka ne áfwálege ná enyú? Ebwó ne ájáme enyú dékpréne unáó mpa né máchá eso. ⁷ Pó nnó wyé ebwó ntó ne áchəó gechánchágé mabə Ata nyú ayi enyú délu bəó bíí?

⁸ Mbəgé enyú dékelege mampye genó eyi gélu cho, débó mámbéle gekpékpégé ebé ewé élu né mmu ηwe Esəwə mfwa sé. Ebé wémbə ejóóge éké, “Bə gejeé ne nte menmé wye ndere əbə ne gemé jyéé.” ⁹ Yémbə deké desele bəó abifə nnó áneá gemé ápwə abifə dépye gabo,

ne ebé ewémbə egbaré enyú ndere bəó abi ákwené ebé. ¹⁰ Yé ébéle nnó, muú anogé mabé Esəwə ne ákwegé éma ebyennó akwé mbə elé ájí mako. ¹¹ Néndé muú ayi ájóó nnó “Ŋkwegé uló” wyé ji ne ájóó ntó nnó “Ŋwagé muú.” Gétú eyimba, mbəgé muú awagé nte akwé ebé Esəwə, yéé elé alá kwe uló wó. ¹² Gétú eyina, ngarege enyú nnó yéndégenó eyi dejóógé ne yéndégenó eyi dépyéé, pyége ndere bəó abi ákaá nnó bíí uma Esəwə asele nyé mabe áyina, ayi áferege ebwó né gabo ápa mpa bwó. ¹³ Mbəgé muú ála ge meshwe ne nte menmé wuú wó, Esəwə ntó agé né fə ji meshwe gébége aké apane mpa bəó. Yémbə muú ayi ágéne meshwe ne ate ánmé akpene unáó mpa Esəwə tágátágé.

Metáó mamfyé ne Esəwə ne uló melu

¹⁴ Anme ba, mbəgé muú ajóóge mbə nnó áfyéé metáó wuú ne Jisəs Kras ne alá lómé melu, galógaló awuú alu mbə fə? Gefóógé metáó ewé ji áfyé mbə nnó ekage pyéé Esəwə afere ji né unáó mpa né bíí ebi kwyakwya? ¹⁵ Désé nnó anmé fə ápó ne mandeé ne genó eyigé anyéé yéndé bíí. ¹⁶ Ne muú nyú agegé ebwó atamé lé ebwó támege aké, “Dekə oo” Esəwə ájé enyú debó mandeé ne menyéé ayi dekelege yénde bíí. Mbəgé átamégé ebwó mbə, alá chyé ebwó genó eyigé ebwó akélege wó, ápoó mbə ebwó né ndé meti? ¹⁷ Gége yé nnó

mbogé muú ake áfyéé wyé metwó éwú éwú ne Kras ne alá lómé melu, metwó éwé ji aké mbogé afyé ne Kras élú detú.

18 Ndó fò muú fò akage jwó aké, “Mfyéé lé metwó wa éwú éwú ne Kras, ne ayifó aké me ntó mpye elé uló melu ebi Esowó akélege”. Né égbé wa, ngige muú ayi mbe nnó léré me gefwó eyigé wó ófyéé metwó ne Esowó, alá lómé melu, ne me ntó nkeré nleré wó metwó wé me mfyéé ne Esowó né uló melu bi me mpyéé. 19 Enyú dékamé nnó Esowó alu ama ewémbó éló, yémbó tége nnó aló nchye ntó ákamé mbogé ne épye abi áwére gbagba ne efó.

20 Wó muú defwó délá pó wó, okélege nleré wó nnó muú áfyéé metwó ne Esowó alá lómé melu, metwó wé ji afyéé mbogé épó yé eké genó? 21 Pé gekwénége nte sé Abraham. Ndé gepyé Esowó asélé ji nnó alu cho né mbe ushu wuú? Ele genó eyigé ji ápyé né gébé eyimbó. Ndere ásele Asek maá wuú anere mfaá geluó eyigé áchyége gepé mbaá Esowó nnó ápye gepé eta wuú. 22 Gé yé ndere metwó we ji afyéé ne Esowó ekene gelua ne genó eyigé ji ápyéé. Genó eyigé ji apyéé gélere chánchá nno metwó ewe ji afyéé ne Esowó ekwane. 23 Genó eyigé ηwe Esowó ájwó gelu cho nnó, “Abraham áfyéé metwó wuú ne Esowó. Épyégémbó Esowó ase ji nnó alu cho né mbe ushu wuú.” Bwó ntó aké, ji alu “Mejeé Esowó.” 24 Gége yé nnó élé né uló melu ebi muú apyéé, ebi Esowó akélege

ne aséle muú nnó alu cho né mbe ushu wuú, épó fó metwó mamfyé ne ji éwú éwú.

25 Goge mma méé enyú né mechó éwé fó. Tége Rahab ayi ábó álu nya mendée eno. Ji ase nya bwó Israeli fò abi átome nnó áchwó ápe mewaá bibiú, ane ebwó, apwó ebwó ábó né meti ewé cha ákere. Getu eyigémbó Esowó ase nyá ji nnó álu cho né mbe ushu wuú.

26 Wyé ndere mendoó étanége muú mpye alaá genkwó, wyé mbwntó ne muú afyéé metwó ne Esowó alá pyéé uló melu ebi Esowó akélege, metwó éwé áfyé mbogé élú detú.

3

Gbarege manómé nyú

1 Anmé ba, élómé fó nnó esé gejamé démmyége nnó débé ánleré né gepúge Esowó, néndé dékaá nnó Esowó acherege nye mpa esé abi délérege apwó ayi bwó abifó. 2 Ese ako depyéé mé gyéé né gejamége mati. Ne mbogé élú wáwálé nnó muú akwe fó nekwené meno né mejwó wuú wó, ébyénnó apó gyéé ne akagé gbare menyammye wuú. 3 Démeé mechó ewé ná ne mpwó mekágálá. Defyégé ηkpwkpwé né meno wuú, depyéé nnó awu ese. Ne dékaágé já ji ájyé yéndé mbaá yi dekelege. 4 Démeé ntó ndere esogeka ewé ekéne né ebéé mega élú. Yé élé éneá, mbyo nnyi akpane éwú. Muú ayi ajii ekpé akagé sé maá genó nkane nsom ásó éwú éjyé yéndé mbaá ayi

ji ákélege. ⁵ Wyémbò ne nénómé mekwaá nélú. Yé élé nélú kòó, né wyaá uto né menyamme mekwaá ne nejóoge depò kpakpa.

Tége ntó ndere mbe mewε ákágé só gekpékpégé mewaa wum wum wum. ⁶ Nénómé nélú ntó eké mewε, nélú mbaá ayi gabo mme meko átánege, wyε ne ásane achò yéndé mbaá né menyamme mekwaá. Nénómé né lwéége mewε ewé εσό geɲwágé mekwaá, éló né dembáné kpaá te ágboó. Mewε ewémbò étánege né mbaá danchomeló jimbóó. ⁷ Esé akwaá dekage nkane ábélege ufóó menya ufóó ufóó. Debelege me menya eyi mewaa ne eyi nnyi, mmyò ne denywone, depye éjí ewuú εsé. ⁸ Yémbò muú akaágé gbare nénómé níí nnó néwuge ji. Nélú genó gebo, muú akaágé gbare fò není ne nchye ayi není néwyaá awane muú. ⁹ Esé desele nénómé dechyege matame mbaá Ata ne nte sé εσωω, desele ntó není deshyéé bóó abi εσωω akwyéé nnó áfú ji. ¹⁰ Meno éwú ne matame ne mashye atanege wyéé. Aɲmé bá, gefóógé genó eyina gékwané ne εsé wó. ¹¹ Manaá manyú ne ami mámyáme mátánégé fó né embú nnyi éma. ¹² Aɲmé bá, dánfelé awómé fó mashu, ne ula ushi úwómé fó ntó dánfelé. Wyémbò ntó ne, embú nnyi ewé éwyá manaá malómáló élá tánégé né εβεé mega.

Denğa tire detanege mbaá εσωω

¹³ Mbógé muú nyú fò ama alu ayi áwyaá denğa, ne akaágé ndere εσωω akélege nnó εse débé, geɲwá jíí geko gelere nnó awyaá denğa ne ake alerege ulóó melu bíí, áshulé mmyε jíí mme. Gé gepò yi gélérege nnó muú awyaá denğa mbò. ¹⁴ Yémbò mbógé enyú deke demmyε demboó ne ate ne dékelege wyé lé nnó áwú enyú ambií, ékagé débwegé mmyε nnó dewyaá denğa. Déségé ntó gebyó dékwéré wawálé. ¹⁵ Gefóógé denğa εtiré na détané fò mbaá εσωω wó. Détané fá mme délulé denğaré akwaá ne εtire aló nchye. ¹⁶ Yénde mbaá ayi bóó áβεgé áke ámmyε demboó ne ate ne áké ákélege nnó εbwó ambií ne ábó unó ápwó abifó, éféé ntó ne mawámé ne yéndé gefóógé gabo abeé. ¹⁷ Yémbò denğa εtire détánege mbaá εσωω délú chá. Muú ayi awyaá gefóógé denğa εtire na abeé fò ne deba né metóó wuú. Abe ne nesò ne ate aɲme, abeé muú nyámeé, atóó fó mekpo, agene meshwe ne ate aɲmé dóó. Alome melu, álérégé fò áɲgyá ne abeé fó muú dembwólé. ¹⁸ Bóó abi ápye nesò abi ápoóge ntó ate abifó nnó ákéné né mmu nesò, ágene nye galógáló dóó ayi átánege mbaá unó bi εbwó ápyeé.

4

Dényéégé fò dejee ne geɲwágé mme

¹ Ndé genó gepyeé ne enyú déwámege, demmyε ne

ate? Pó lé gétúgé mmwólé unó mme? Ubi ne ummye ne enyú né matóó. ² Enyú dekelege mambó unó bi dela pò ne ubi, eféé mbó ne dewane ate. Denyéé manwaá, dégéné fó unó úbi enyu dekelege, nkaáwú ne démmyéé, déwámege ne ate. Ne ula bi délá bó unó bi dékélege ulú nnó, degíge fò Esòwò nnó achyéé enyú ubi. ³ Ndòfò degíge Esòwò nnó achyéé enyú unó bimbó, achyége fò néndé degíge ne uféré uboubó. Dekelege nnó achyége enyú déchò né mmwólé unó mme nnó depye nkane ejíí enyú. ⁴ Enyú delu éké andée abi ákwéne malò. Dekaaá nnó mbógé muú aké agboó ne unó mme yina alu muú mawámé Esòwò wó? Yéndemuú ayi abóó gejee manyéé dejee ne unó mme, alu muú mawámé Esòwò wáwálé. ⁵ Asá né mmu ñwe Esòwò nnó, “Esòwò abó gejee ne mendoó ewe ji afyéé esé ne menyammye dóó.” Nénde alu eke menò ayi alá kelege nnó mendée wuú akwe ulò. Déferégé fò nnó genó eyina gelú detú. ⁶ Yémbó, Esòwò apoóge ese dóó wyé ndere ñwe wuú ájóó aké, “Esòwò ashyaá yéndégenó eyigé bóó abi ábwége mmye ákelege mampye, yémbó apoóge bóó abi áshúlege mmye ébwó mme.”

⁷ Gétú yina, lyaáge Esòwò ábé mfwa nyú. Ténege ukóló ne danchòmeló ne aboó nye enyú. ⁸ Chwóge kwókwólé ne Esòwò, mbógé dechwóge

kwókwólé ne Esòwò, ji ntó achwó kwókwólé ne enyú. Enyú bóó abi dépyéé gabo, férege amu né gabo yi enyú depyéé, enyú bóó abi dedoó manaá dedoó mawéé, tenege meti émá ne matóó nyú mmu pópó. ⁹ Tége gabo ayi enyú depyéé, débé meshwe, désómégé, délilí mánsé áshúlégé. Démagé jwase jwane, somege lé somege. Debege fò ne metóó megómégó, bégelé meshwemeshwe. ¹⁰ Shulége mmye enyú mme né mbé ushu Ata, depyégé mbó abwege nye enyú ntó mfaá.

Déjóóge fò depò debodebo ne ate anmé

¹¹ Anmé ba, de jóóge fò depò debodebo ne ate. Mbógé muú ajóóge mejóó mebomebo ne nte menme wuú, ye asoge mpa wuú mbó, ebyennó ajóge mbó atome ne ebe Esòwò ne ajóge mbó lé nnó epófó cho mánsó mpa. Mbógé ajóge nnó ebe epófó cho, ebyennó ji ábélege se ebé, ne asele geme jíí nnó apwò ebé Esòwò. ¹² Elé Esòwò mbií ne awyaá utó mánychéé bóó ebé ne mámpa mpa bwó. Ji ntó ne awyaá utó mámpye muú atané né unó mpa. Ji ntó ne awyaá utó manwá muú. Wò òferé nnó òlu waá ayi ótenege ójóóge gabo mbaá menmé wyé?

Lyaáge mmye mebwége

¹³ Wúge, enyú bóó abi déjóóge nnó, “Wáá fina, waá geyana deyyéé nye gefóóge melò ewe. Debelege éwu genógé ñhme, dekene gese ne

debóó nyé nsa nka.”¹⁴ Enyú dejóóge mbó dekaá nnó geyána abeé nnó? Geñwáge nyú gébée nyé nnó? Geñwáge nyú gélú eké gekógé dondo, eyi géchwógé gélá wyágé mankaá.¹⁵ Enyú débó manjóó lé nnó, “Mbógé Esówó ajóógé nnó denyé geñwá, denyé nyé geñwá dépye yéndégenó.”¹⁶ Ndere elúmbó, enyú délú deteé wyé geñwá ne nsá nka, debwége mmye ne dewyaa nepá. Mmye mebwége eyimbo elóme fó.

¹⁷ Tége nnó mbógé muú akaá genó gelógéló eyigé ji abóó mampye ne alá pyeé géjí wó, apyeé mbó elé gabo.

5

Afwa nka ágene nyé efwyale

¹ Wúge enyú afwa nka, débó manlíli ne dekalege né gekpékpégé efwyale ewé echwóó nyé eta nyú bií fó.² Gejamege unó bi enyú déwyaa né mmu upú uchóó, ne ugbáge únyéé mandeé nyú.³ Nférékánj achó me nka nyú. Nférékánj yimbo alere nnó, wyé nkane áchóó nka nyú, mbóntó ne menyammye nyú áchóóge ndere mewé esóó genó. Mme achwóó byé yémbó enyú denywerege wyé manka nywerege né mmu upú nyú eké yé genó eyi géchwóó pyé enyú gépó.⁴ Wúge magbo ayi bóó abi ápyeé utóó né makóó nyú álilí gétúgé manka áyi enyú denyéé ebwó ne delá kélégé manchyéé. Eféé ne ebwó álilí áshúlege enyú ndo. Magbo

ayi ebwó álilí gétúgé mbwé ayi ebwó ákyeé, akwóne matú Anyátá Esówó.⁵ Enyú denyéé geñwá fá mme depye yéndégenó eyigé dékélege. Denyeé, dewene, denjeage eké mpó mabó eyi ela kaá nnó fina ne áwáne nyé éjí wó.⁶ Enyú depye ámpané mpa áke bóó abi alá pyé gabo wó ákwé mpa. Déwá bóó abi álu cho né mbe ushu Esówó yé mmye ádoré wó.

Kóge matóó degilé Ata Jisós

⁷ Gétú yina aḡmé ba, ngarege enyú nnó dékógé matóó, dégilé kpaá te gébége Ata Jisós Kras achwóó nyé abané esé fa. Féregé ndere mempyé makóó ágilé mambó mbwé melóméló né mekóó wuú. Ajwólege ákoge metóó agilé manaá nnó ákwé, gébége aké akwene ji agilé nnó mbwé áwé.⁸ Wyé mbóntó ne enyú débóó mankó metóó, dépwagé néndé, gébé eyigé Ata Jisós akéregé nyé géla kwókwólé.

⁹ Ndere dégilé aḡmé ba, denmenége fó humhum déshúlégé ate ndo. Depyege mbó debéé gyé gébége Esówó aké apane mpa nyú. Nénde gébé eyigé Jisós gekpékpége mempane mpa achwóó géla kwókwólé.¹⁰ Aḡmé ba, sége gekagé neke né bóó ekpávé Esówó, ebwó ágaré nyá mekomejóó né mabó Esówó. Agé gejamége efwyale yémbó ajwólé metóó kó. Kóge ntó matóó ndere ebwó ápyeé.¹¹ Kaáge nnó esé dese ebwó ndere bóó abi Esówó ajéle

εβωó, néndé εβωó áτεne ne εshye kpaá τε kwyakwyá. ̒nyú debó dekaá ndere Job akogé nyá metóó gébégé depó détime ji. Ne ndere ̒σωω apyé nnó εwuú εfwyale εkwyá ne galógaló. Wáwálé, ̒σωω alóme melu ne age ne εsé ako meshwe

12 Aημέ ba, wúge mechó kpaá εwé me nkélege mangaré ̒nyú. Yéndégébé muú ake akélege mánjóó genó ásé gébé ékagé ákélé yé genó fó. Yé ébé elé mabó mfaánebuú yé ele mme. Akelé gé yé genó fó cháchá. Mechó ébe gé εwé ji ákámege ákámé “eh” ne ébe gé εwé ji áshya, ashya “ηgba.” Mbó gé muú apyεgémbo, ábóó fó mpa ne ̒σωω.

13 Mbó gé muú nyú awyáá εfwyale ánemmye mbaá ̒σωω nnó ápoó ji. Mbó gé muú nyú metóó égoó ji, ákwá makwa áféé ̒σωω. 14 Mbó gé muú nyú ameé, ákú ákpákpá εchomele bóó ̒σωω áchwó áné mmye mbaá ̒σωω gétú ji. Aké anemmye áwaá ji maweé ne áne mmye né mabo Ata Jisós Kras nnó ̒σωω ápyé ji átoó. 15 Mbó gé ánegémmye mbó, ne áfyεgé metóó ne ̒σωω, mmyemenene yimbo épye nye muú nemée yimbo átoó. ̒σωω apye nyé menyammye wuú átoó. Mbó gé ápyεgé unó uboubo ̒σωω ájige nye nte gabo wuú. 16 Gétú eyína nchyege ̒nyú majyéé nnó mbó gé muú nyú apye gyéé mbaá nte meημέ, ashu εku né gabo ayi ji ápyé eta wuú ne

yéndémuú nyú anemmye nnó ̒σωω ápyé ̒nyú détoó mbaá mameé nyú. Ne ̒nyú debó mánkaá nnó mbó gé muú átené gé cho né mbe ushu ̒σωω, mmyemenene jii εchyá ne εwyaá utó mampye ̒σωω apye yénde gekpékpé gé genó eyigé agi ji. 17 Tége Elija. Abó alu mekwaá wyé ndere εsé. Ane nyá mmye mbaá ̒σωω ne metóó wuú meko nnó ̒σωω ágbaré manaá. ̒σωω agbaré nyá manaá né gebagé mewaa éyimbo. Mekweé ákwe kpaá τε né aηme aléé ne geba yé εηka manaá échyé mme né gebagé mewaa Isrēli wó. 18 Ebé lé gé, ama anemmye ne ̒σωω átoó manaá matané mfaá makwé jegé jegé. Mme ala nywanywa ne unó úlo mánwéné.

19 Aημέ ba, mbó gé muú nyú anogé mewaa alyagé meti εwé wáwálé ne muú fó apoógé ji akérége wye, gé mechó melóméló mbó. 20 Kaá ge nnó, yéndémuú nyú ayi ájáme muú ayi ápyéé gabo nnó alyaa gabo akéré meso mbaá ̒σωω, εbyennó aferé ji né negbo. Apye ntó nnó ̒σωω ájinte gejamé gé gabo wuú.

ŊWE mbe ayi Pita ásamé

Matame

¹ Me Pita, ɲgbá Jisɔs Kras ne nsame ɲwe yina. Ntɔme ji eta nyú bɔɔ abi Ɛsɔwɔ ajoyá, enyú delú ndere ankeé fa mme. Enyú abi délaá tyatya déjwɔlege né mme Rom né gebagé mewaá Pɔntus, Galasiya, Kapadosia, Ɛsya ne abi ajwɔlege né Betinya. ² Ɛsɔwɔ ajoya enyú nnó débe baá bií wye ndere ji abɔɔ me mbe aféré nnó ebéé mbɔ. Ɛsɔwɔ apyembɔ, ne Mendoó wuú epye enyú delu bɔɔ ukpea nnó enyú dewúge ne Jisɔs Kras. Manoo míí mámmé gé enyú mmye, máshwónégé enyú nnó débé pópó. Me nnenemmye nnó Ɛsɔwɔ aléré enyú galógáló ne nesɔ gejamé gejamé. *

Efwyale epye nnó dégilé mambɔ geɲwá eyigé déneré metɔɔ wyeé

³ Detame Ɛsɔwɔ, ji alu Ɛsɔwɔ ne Nte Ata sé Jisɔs Kras. Gétúgé gejamégé galógáló ayi ji alerege esé, ábyé esé mambye ayi meke. Ne nana esé dégilé ne matɔɔ se mako nnó te ndere ji apyee Jisɔs Kras akwilé né negbo, meso gébé ji achyege nye sé yéndé genó eyigé ji ányéméno nnó achyege esé. ⁴ Genó eyigé fɔ

eyigé esé dema nere matɔɔ wyeé gelú nnó, ji Ɛsɔwɔ achyege nye eyigé sé gefwa. Ne gefwa eyigémbɔ, géchógé fɔ, gepɔ ne deba ne gegboó fɔ manaá. Ɛsɔwɔ ábelé geji chánéné né mfaánebuú gétúgé enyú. ⁵ Enyú défyéé wye metɔɔ ne Ɛsɔwɔ, getu eyigémbɔ ne ji ábáme enyú né utó bií kpaá te ji achyege nye enyú yéndégenó eyigé ji ákwyéé me ábele agile nnó achyege bɔɔ bií abi ji áfere ebwɔ né efwyale gabo né bií bi kwyakwya.

⁶ Né getú eyigémbɔ, bege wyeé ne nechóchó, yé lé débée nye ne mesome né mboó gébé gétúgé mmuaméno ayi achwɔɔ nye eta nyú matimati. ⁷ Mmuaméno yina, alú lé nnó afwɔre mbɔgé enyú défyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ wáwálé. Gegé, yé gesege mabɔ eyigé ákuú nnó gul, genó eyi gekágé chɔɔ, áfyéé lé ji né mewe ne afwɔre mbɔgé alɔme. Mbɔntó ne metɔɔ ewé enyú défyéé ne Ɛsɔwɔ elú melóméló epwɔ gul ne abɔ mamfwɔre ewú. Afwɔrege metɔɔ ewé enyú défyéé ne Ɛsɔwɔ, agegé nnó etene chánéné Ɛsɔwɔ afége nye enyú, débe nye ne ɲgɔ ne enógé né bií bi Jisɔs Kras alerege nye mmye. ⁸ Enyú dégbóo ne Jisɔs, yé lé enyú dela delú danje ji. Ne nana ayi enyú déla dégene ji, défyéé wyeé metɔɔ ne ji. Ɛwéna epyennó enyú débée ne gekpekpegé nechóchó eniné

* **1:2** Elú wáwálé nnó: Né gébé eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege menomenyee ne bɔɔ Isrelí, Mosis ase manoo menya ayi awáné abɔɔ mbe amee né geluage upe ne amee bɔɔ né mmye nnó ábé pópó. (Ge Ɛsɔ. 24:8)

muú alá akágé garé fó. ⁹ Enyú déwyaá gefógé nechóchó enina gétúgé Εσωω áfere enyu né efwyale gabo ewena, ewe elú genó eyi gépyeé enyú défyéé metóó ne ji nnó debó.

¹⁰ Bóó ekpave Εσωω abo me mbe, agaré galógáló ayi Εσωω ákwyéé me ábelé eta nyú. Ne ákele chánéné nnó ákaá mecho ewéna ewe etome ndere Εσωω áferege bóó né efwyale gabo. ¹¹ Mendoó Kras ewé elú bóó ekpávε Εσωω né mmye ebó mbe egaré ebwó gefógé efwyale ewé Kras agene nye ne ηγο ayi ji abóó nye gébége efwyale ewéna ebyege. Ne ebwó ammye nnó akaá gébé eyigé unó bina upyeé nye ne gefoge muú ayi unó bina upye nye ne ji. ¹² Εσωω apye bóó ekpávε Εσωω bina akaá nnó utóó bina ebwó ápyeé fó né galógáló ebwó ambóó, ápyeé lé né galógáló nyú. Unó bi ebwó ágaré, elé wye ubi ne ágare abya melóméló eta enyú. Ne elé Mendoó Ukpea ewé Εσωω atome etané né mfaánebuú ne echyéé ebwó utó ágare unó bina. Wye lé unó bina ntó ne makiénné Εσωω ákelege nnó áge ndere upyeé.

Bege bóó ukpea

¹³ Ndere elúmbó, kpomege mmye mampyege genó eyigé Εσωω ákelege. Gbarege mmye nyú chánéné né yéndé meti ne nerege wye matóó nyú mako né galógáló ayi Εσωω achyege nye enyú né bíí bi Jisós Kras achwóó leré nye mmye. ¹⁴ Wuúgé wye ne Nte

nyú Εσωω, ne lyaágé ubobo unó bi ujigé enyú matóó, ebi enyú debó dépyeé nya gébége enyú debó delu dankaa Εσωω. ¹⁵ Εσωω muú akuú enyú nnó debe bóó bíí, alú muú ukpea, wyembó ntó ne enyú debóó mambe bóó ukpea né gepóge nyú geko. ¹⁶ Néndé ása né mmu ηwe Εσωω nnó, Εσωω aké, “Bege bóó ukpea me mbóó nlú muú ukpea.”

¹⁷ Εσωω muú deke dénenemmye dékuú ji nnó Nte ese, ji alú muú ayi apane mpa bóó ako. Ji apane mpa ndere yéndémuú apye unó, alerege fó angya. Ndere elúmbó, chyege wye ji enógé né efo metóó ndere débelege genwágé nyú geko fa mme eké ankéé. ¹⁸ Enyú dékaá nnó gébége Εσωω anamé gemege nyú, detané né gebyankwógé gepó eyigé ukwene ante nyú álere enyú, ase fó genó eyi géchóge ndere ηka ne ana enyú wó. ¹⁹ Ase lé gechachage manoó Kras, ne aname gemege nyú. Kras alu eké egonme ewé elá epóóó gechúchúle, ne gebá né mmye. ²⁰ Εσωω abó mé mbe, ajya Jisós gemege nnó ji akwyéé mme yina. Ne ji apye Jisós achwó fa mme né kwyakwya gébé eyigé na, nnó áge ji né galógáló nyú. ²¹ Ne elé gétúgé genó eyigé Kras yina apye ne enyú défyéé metóó ne Εσωω. Εσωω apye Jisós akwilé né negbo, ábelé ji né melú enógé. Getú eyigémbó, ne enyú déneré metóó ne Εσωω, ne dékaá chánéné nnó ápyeé

nyε yéndégenó eyigé ji ájǒǒ.

²² Enyú débǒ gejeé eyigé wáwálé ne atε nana néndé déwú ne genó eyi gelu wáwálé. Ndere elúmbǒ, bǒgé gejeé gbene ne atε ne matǒǒ nyú mako. ²³ Elé mekomejǒǒ Eǒwǒ ayi alu tε kwyakwya, alá akwǒrege ne Eǒwǒ aselé ábyené enyú mambyε yi meke. Ndere epyembǒ, enyú dela baá Nte ayi alá gboó fǒ, epǒfǒ ayi agboó. ²⁴ Asa né mmu ηwe Eǒwǒ nnó, “Bǒǒ ako alú eké byaá mewaá. Ne genwá eyigé ebwǒ ányεé gebǒ gelú eké ukoó bya unǒǒ. Byaá mewaá uwanesegé, ukoó bwǒ udε ukwe mme. ²⁵ Yémbǒ meko mejǒǒ Eǒwǒ alu tε kwyakwya.” Ne meko yimbǒ elé abya melómélǒ ayi ágare enyú.

2

Ntaá eniné Eǒwǒ ajyaá nelú nelónélǒ eta nyú abi delu bǒǒ ukpea

¹ Ne tε mbaá Eǒwǒ ábyené enyú mambyε yi meke, lyaáge yéndé gefǒgé gabo. Débyǒgé fǒ gebyǒ, débwǒlege fǒ démbwǒlé, défyεge fǒ amε né unó bǒǒ, ne déjǒgé fǒ mejǒǒ mebo ne atε. ² Enyú delu baá akε, shyaáge lé manyú nembε nelónélǒ eniné mendoó εchyεge. Nembε eniné mbǒ, elé menyεé ayi mendoó ayi apyεé nnó enyú déwéné né depǒré Eǒwǒ kpaa tε dékwanεge mambǒ unó bi ji áferé nyú né εfwyale gabo nnó débǒ. ³ Pyεgé wyembǒ, néndé enyú ambǒǒ défwǒré mε dége nnó, Ata alǒ melu.

⁴ Chwǒgé mbaá Ata, ji alú eké ntaá eniné nelu nebe. Akwaá abǒ áshya ji nnó alǒme fǒ, yémbǒ Eǒwǒ ajya ji néndé, agε nnó ji alu melómélǒ. ⁵ Enyú ntó delú eké mataá ayi alú abε, Eǒwǒ aselé enyú mantene εcha upε wuú né mendoó, nnó enyú debé ampyε upε ukpea abi achyεé gemεge ebwǒ mampyε upε ebi ukwané Eǒwǒ metǒǒ gétúgé genó eyigé Jisǒs Kras apyεé. ⁶ Mbǒ ne elú, néndé asa né mmu ηwe Eǒwǒ nnó Eǒwǒ aké, “Gεgé me mbele ntaá né melǒ Sayǒn, ntaá eniné na ne negbarege ekwǒǒ gepú. Me njya néní nelú nelónélǒ. Ne yéndémuú ayi áfyεé metǒǒ ne ji, abǒǒ fǒ mekpǒ unǒǒ.” ⁷ Ne enyú abi défyεé metǒǒ ne ji, ntaá eniné na nelú nelónélǒ eta nyú yémbǒ né mbaá bǒǒ abi alá áfyεé fǒ metǒǒ ne ji wǒ, alu eta bwǒ eké, “Ntaá eniné ántené upú áshyaá nnó nelómé, wyε lé néní ne nelaá ntaá eniné ne gbare ekwǒ gepú.” ⁸ Asa ntó nnó, “Ji alú ntaá eniné bǒǒ ákpárege wyε ne etarave εwé epyεé bǒǒ akwene mfaá.” Bǒǒ ákpáre wyεé néndé ebwǒ áshya manwú mekomejǒǒ Eǒwǒ. Ne genó eyigé ebwǒ ápyεé gelú wyε ndere Eǒwǒ ákwyε ábelé nnó epyε ne ebwǒ.

⁹ Yémbǒ enyú delú bǒǒ ntoó eniné Eǒwǒ ajyaá, enyú delú ampyεé upε abi apyεé upε mfwa. Enyú bǒǒ ntoné Eǒwǒ enyú delú bǒǒ Eǒwǒ. Eǒwǒ ajya enyú nnó dégarege bǒǒ né ukpekpe unó bi ji

apyéé. Elé ji ne aferé enyú né mmu gemuá ne dékpene né gekpekpegé genḡbo jíí. ¹⁰ Mbε mbe enyú depḡ yé bḡó fḡ yémbḡ nana enyú delú. Mbε mbe Eṣḡwḡ agene fḡ enyú meshwe, yémbḡ nana agene.

Nogé ákpakpa melo

¹¹ Anme ba abi gejíí, enyú delú bḡó abi dékoóge fa mme koóge delú ankéé. Me nene enyú mmye nnó délyaa ubobo unó bi menyammye ákelege ebi bḡó áḡboó mampyege. Unó bina ne ummyéé amu ne mandoó nyú. ¹² Bege ne gepḡ gelógélḡ ne bḡó abi alá pḡ fḡ bḡó Jus nnó, yé ebwḡ aké ashulege enyú ndo nnó dépyéé gabo agene unó ulúlḡ ebi enyú dépyéé. Deké dépyéé mbḡ, né bií bi Eṣḡwḡ áchwḡḡ ge bḡó, ebwḡ afegé nye ji gétúgé galógálḡ ayi enyú dépyéé.

¹³ Shulegé mmye nyú mme déwúgé ne ákpakpa ako abi ápelé enyú, déké dépyéé mbḡ dénogé Eṣḡwḡ ne mfwa melḡ ndere muú ayi abḡḡ melḡ meko. Deké dépyéé mbḡ dénogé Eṣḡwḡ. ¹⁴ Yé ebe elé bḡ ḡḡmena, wúgé ntó ne ebwḡ néndé muú kpaá melḡ ne atḡme ebwḡ nnó áchwḡ afyegé bḡó abi apyéé gabo né ubale ne nnó afegé bḡó abi apyéé galógálḡ. ¹⁵ Pyegé wyembḡ, nnó déḡbege mano uḡkekene bḡó, abi ajógé mejḡḡ ewé ebwḡ alá ákáge fḡ ula. Gegé galógálḡ ayi Eṣḡwḡ ákelege nnó dépyege mbḡ. ¹⁶ Bege ndere bḡó abi aláá mmyemmye bwḡ. Ne ékáge

dénmage amu dépyege gabo gétúgé délaá mmyemmye nyú. Yémbḡ beḡé lé ndere baá défwε Eṣḡwḡ. ¹⁷ Chyegé enógé mbaá bḡó ako. Bḡé gejeé ne ate bḡó Eṣḡwḡ. Bege ne efḡ Eṣḡwḡ, dénógé mfwa melḡ.

¹⁸ Enyú baá défwé, shulege mmye nyú mme, déwúgé ne bḡó abi abḡḡ enyú ne enógé. Pyegé wyembḡ ne bḡó abi asele depḡ pere alḡme melu ne enyú chóncho ne, abi ábálege mmye mampye utḡḡ ne ebwḡ. ¹⁹ Muú aké ateé Eṣḡwḡ ne akóge metḡḡ ndere bḡó áchyéége ji efwyale detú, metḡḡ egḡḡ Eṣḡwḡ ne ji. ²⁰ Muú abḡ fḡ nsa mbḡgé akogé metḡḡ né matule ayi átulege ji gétúgé ji apyéé gyéé, yémbḡ muú apyéé genḡ eyigé gelú cho ne bḡó ápyége ji aké áwuú ubalé akogé metḡḡ, Eṣḡwḡ aféége ji.

²¹ Gegé ula bi Eṣḡwḡ akuú enyú mbḡ. Ne mbḡntó ne Kras agene efwyale gétúgé enyú ne alere enyú ntó ndere debḡḡ mangene efwyale ndere ji. ²² Asá né mmu ḡwe Eṣḡwḡ nnó, “Kras apye yé gabo fḡ wḡ ne, yé gebyḡ Ji abyḡ wḡ.” ²³ Yé gébége ajuú ji mashye né mmye ji ashúú ebwḡ meko wḡ. Ne yé gébége apye ji agene efwyale ji achare fḡ yé nnó ashuge ebwḡ wḡ. Yémbḡ achye lé geme jíí mbaá Eṣḡwḡ muú apané mpa cháḡéné. ²⁴ Kras jimḡ akpa gabo ese né menyammye wuú né mfaá gekwa. Ji apyembḡ nnó esé debe éké bḡó abi áḡboó ályaa gabo,

ama ápeé ákrene né genwá eyi gelu cho né mbe ushu Esɔwɔ. Ne upa ebi afyee ji mmye upye esé détoó. ²⁵ Enyú debɔ dekene tametame eké magɔɔhɔme yémbɔ, nana dekere dékwɔlege membamé magɔɔhɔme muú ábáme mandoo nyú.

3

Majyee mbaa ándee ne áno

¹ Wyembɔ ntó ne enyú andee ano debɔɔ mampyege. Shulegé mmye enyú mme déwúgé ne ano nyú. Yé lé ebwɔ abifo alá kelégé mánwúgé abya melóméló, déké dépyembɔ yé enyú dela dékpea fɔ ebwɔ wɔ, akágé kwɔré matɔɔ bwɔ akame ne Esɔwɔ gétúgé gepɔge nyú, ² ndere ágene enyú dénógé Esɔwɔ ne ndere genwáge nyú gela pɔ ne deba. ³ Ekágé ebwɔ ágene nnó enyú delo ulɔɔ gétúgé unó ulsulɔ ebi enyú defyee né mmye ndere gefɔɔ eyige dékwyege manjwe álɔme, mboó unó eyi ejame nká, yé ebé lé mandee malómáló ayi defyee. ⁴ Ulɔɔ nyú ubɔ matané lé né gepɔ gelógéló eyigé enyú dewyaá. Gefɔge ulɔɔ bina utanege né mmu metɔɔ. Ubi ukwɔɔ fɔ ukoó ne upyee muú abee nyameé ne alɔme melu. Gé gefɔge ulɔɔ ebi ulɔme né mbe ushu Esɔwɔ dɔɔ na. ⁵ Gefɔgé ulɔɔ bina ne andee abi alú nya bɔɔ ukpea ánerenge metɔɔ ne Esɔwɔ áwyaá. Ne áwuú ne anɔɔ bwɔ. ⁶ Mbɔntó ne Sara alu nya. Ji awuú nya ne menɔ wuú Abraham ne akuú

ji nnó, “Ata wa.” Enyú débeé baá Sara mbɔgé deké dépye genó eyigé gelú cho ne dela pɔ fɔ ne efɔ metɔɔ.

⁷ Wyembɔ ntó ne enyú ano, débɔ mampyegé. Bege ne gepɔ gelógéló ne andee nyú, denógé ebwɔ néndé ebwɔ apɔ fɔ ne eshye eké enyú. Tégé nnó andee ntó áchónene nyé ne enyú manyé genwá eyi gélágé byé, eyigé Esɔwɔ achyegé nye enyú ako gétúgé ulɔɔ melu bií. Deké dépyee mbɔ Esɔwɔ áwuú mmyemenene nyú.

Majye mbaa bɔɔ Esɔwɔ ndere ábɔɔ mambɛ ne bɔɔ abi alá akágé Esɔwɔ

⁸ Ne kwaykwya genó alú nnó enyú ako, bege ne metɔɔ ema ne ate, dégene ate meshwe, dégbógé ne ate, délerege ulɔɔ melu ne ate ne shulege mmye nyú mme. ⁹ Muú apyegé enyú gabo, deshúgé fɔ. Muú ashyege enyú deshugé fɔ. Nege elé mmye nnó Esɔwɔ ájé ji néndé ge genó eyigé Esɔwɔ akuú enyú mbɔ nnó meso gébé Esɔwɔ ájé ntó enyú. ¹⁰ Pyegé wyembɔ néndé asa né mmu nkwe Esɔwɔ nnó, “Mbɔgé muú aké aklege manye genwá gbene, anye neki abɔ mangbare nenome nií, ajógé fɔ gabo, abyógé fɔ gebyɔ, ¹¹ alyaá gepɔ gebogebo, abe lé ne gepɔ gelógéló ne ammye mambɛ nesɔ ne ate bɔ. ¹² Néndé Ata agené bɔɔ abi alu cho ne awuú mmyemenene ebwɔ. Yémbɔ ji abí ushu bií mbaa bɔɔ abi apye gabo.”

13 Mbogé enyú dékpane gechyéé mampyege unó ulúlú bina, yé muú fó ayi apyéé enyú gabo apó. 14 Ne yé ebélé nnó degene efwyale gétúgé dépyéé genó eyi gelú cho, Esowó ajéle enyú. Défógé fó bós abi ammyéé amu ne enyú, ne dekamege fó afye enyú efó metós. 15 Yémbó, né mmu matós nyú, nógé Kras ndere Ata ne kpomege mmye yéndégébé manshuú meko mbaá yéndémuú ayi akelege nnó enyú degare ula bi enyú déneré metós ne Kras. Shuge ji meko pere ne énogé 16 Ne yéndégébé, pyegé unó bi matós nyú agarege enyú nnó ulú cho, nnó bós aké ajógé gabo ne enyú ágégé gepó gelógéló eyigé enyú bós Kras déwya, mekpo unós egbare ebwó. 17 Néndé eló nnó enyú dégene efwyale gétúgé galógáló ayi enyú dépyéé mbogé nnó mbó ne Esowó akélege, epwó nnó dégene efwyale gétúgé gabo ayi enyú dépyéé. 18 Mbóntó ne Kras agene efwyale agboó gétúgé gabo sé. Ji agbo dama ne ámage gbo sé. Ji alu muú melóméló yémbó agbo gétúgé bós abo, nnó, apye esé dekere meso mbaá Esowó. Bós áwá ji agbo né menyammye, yémbó Esowó apye mendoó wuú elú mebe. 19 Elé né Mendoó wuú ewena ne ji ajye né mbaá ayi mandoó áwu bós abi alú né gepúge

denó agaré abya melóméló. * 20 Mandóo yina elé ayi bós abi abó alá wuú nya ne Esowó gébégé Nowa áchomé ékpe wó. Gébégé Nowa achome ékpe, Esowó ako metós agile nnó ebwó alyaá gabo, yémbó wye elé mbeé bó aneé ne apome negbone ngbannyi. 21 Ngbannyi yimbó, alú eké manaá Esowó ami áwyaá enyú, nana Esowó aferege enyú né gabo. Manaá Esowó ami áwyaá mbó ese, mapó fó nnó mafere esé deba né mmye. Malu lé genó eyigé esé désele dékpane Esowó geka nnó áshwone matós sé débé pópó. Manaá mina ne mapyéé nnó Esowó áferé enyú né efwyale gabo gétúgé Jisós Kras akwilé né negbo. 22 Ji akwilege né negbo afe né mfaánebuú, ajwale né egbe ebwonyé Esowó. Ji ne abós makiénné Esowó ako chónchó ne mandoó ayi fó ako ayi awyaá ufós uto choncho ne ákwaá áwuú lé ne Ji.

4

Muú aké akwalege Kras genwá jii gekworege

1 Dékaá nnó Kras age efwyale né menyammye, ndere elúmbó, enyú ntó bege ne gefógé metós ewé ji abó awya, dekpome mmye mangé ntó efwyale ndere ji agene. Néndé muú aké agene efwyale ji alyage gabo. 2 Mbogé ji apyége mbó ndere

* 3:19 Elú wáwálé nnó: Bós abifo áferé nnó mandoó yina átene mbaá makiénné Esowó ayi ályaá malu utós bwó, ela epó mbó wó elé ayi aló nchye, epófó ayi bós. Ne mejós bós Grek gechuú eyigé na gekáge tene mbaá mandoó bós abi ágboó me, aló nchye, yé aló.

abelege fa mme apyéé sé unó bi ugóó akwaá metóó, apyéé lé ebi Esówa akелеge. ³ Enyú déchóó nya gébé dóó mampye unó bi bóó abi alá pó bóó Jus ápyeé. Gébé eyigé enyú dechóó mbó gékwáné. Enyú debó déwyaá geboboge genwá, mmwólé mámpyégé ubobo unó, déjyéé mapaá, denyuú mmóó mapyene enyú, dékwene eké manya, ne debó denógé aló uka, unó bi Esówa ashyaá nnó muú apyegé fó. ⁴ Ne bóó abi alá kágé Esówa alá ne dembyó ndere enyú dela dehome sé mbwa ne ebwó né uboubo unó bi ebwó ápyeé. Getú eyigémbó, ajógé mejóó mebomebo ne enyú. ⁵ Yémbó ebwó áténege nye né mbe ushu Esówa, muú ákpomé mmye mampa mpa bóó ako, abi ágboó ne abi alú abe, ágaré ndere ebwó ápye ne genwáge ebwó fa mme. ⁶ Ge ula bí ábó agare abya melóméló yé mbaá bóó abi ágboó mbó. Esówa asó me mpa bwó nnó ágbo ndere yéndémuú ágboó fa mme. Ágaré ntó ebwó abya melóméló yina nnó yé lé ebwó ágboó né menyammye, mandoó bwó ábó genwáge eké Esówa.

Yéndémuú agbaré echye ewé Esówa achye ji chánéné

⁷ Gébé eyigé yéndégenó fa mme gebyeé, géla kwókwólé. Getú eyigémbó gbarege mmye nyú débe peé nnó dékpome mmye manemmye chánéné. ⁸ Ne menó genó ayi nkelege nnó enyú dépye alú nnó, bóge

gejeé ne ate aḡme néndé gejeé gekwerege gabo ge-jamegejame. ⁹ Ate aḡme áchwógé né upú nyú, negé ebwó, déjógé fó nnó mecho ewé ewuú dóó. ¹⁰ Esówa awyaá ufóó ufóó echye, ne achyegé yéndémuú sé gefógé echye ewuú nnó agbaré chánéné. Ne ndere bóó abi ágbárege echye ewé Esówa achyee ebwó chánéné yéndémuú nyú ase gefógé echye ewuú ewémbó apodógé ate aḡme abifo. ¹¹ Yéndémuú ayi agarege mekomejóó Esówa, agarege lé mekomejóó ayi atane mbaá Esówa. Yéndémuú ayi apye genó eyi gepoge ate aḡme, apyegé ne utó bi Esówa achyege ji nnó bóó áchyege Esówa ḡgá né yéndégenó eyi dépyeé gétúgé genó eyi Jisás Kras apyéé. ḡgá ne utó ube ne ji te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Gegé efwyale ndere bóó Esówa

¹² Aḡme ba, abi gejeé, débegé fó ne dembyó gétúgé efwyale mesómesó ewé enyú dégené. Ewú echwóó mbó lé nnó efwore matóó enyú. Déferégé fó nnó lé genó eyi gela gebóó fó mampye wó. ¹³ Bege lé ne nechóchó nnó enyú ntó dégene efwyale wye ndere Kras agené nnó débe ne nechóchó dóó gébége Kras akerege fa ne mme manleré uto bíi ebi upwóó amu. ¹⁴ Bóó aké ajógé depó debo ne enyú gétúgé enyú delu aḡkwale Jisás Kras, bege lé ne metóó megómegó néndé

εωέμβω ελερε nnó Mendoó Εσωω εωέ επωόω amu ελύ ne enyú. ¹⁵ Υέμβω εκάγέ muú nyú agene εfwyale gétúgέ awane bόó, yέ nnό alú menjό, yέ nnό apye depω debodebo ne yέ nnό akpene né depω etí dela pω fό etí. ¹⁶ Mbόgέ muú nyú akέ agene εfwyale gétúgέ alu menkwale Kras, εκάγέ abe ne mekpo unόó. Atamege lé Εσωω gétúgέ bόó akuú ji nnό, “Muú Kras.”

¹⁷ Néndé gébé gekwone eyigé Εσωω apane mpa. Mpa yina alόó ne bόó ula gepu bií. Ne mbόgέ nnό Εσωω alόó mpa ne εsé, ebyennό ebálege nye mmye ne bόó abi alá wuú fό abya melóméló ayi atané mbaá Εσωω. ¹⁸ Wye ndere ásámé né muú ηwe Εσωω nnό, “Mbόgέ nnό epófó kókógé nnό bόó abi alú cho né mbe ushu Εσωω átane né εfwyale gabo, ebeé mbω nye nnό ne bόó abi alá kelegé manwú mekomejόó Εσωω ne bόó abi ápyeé gabo?” ¹⁹ Ne getú eyigémbω, bόó abi ágene εfwyale ndere Εσωω ajόó nnό ebe ájye wye mbe mampyege galógáló ne ate. Wye né meti εwéμβω, áchyegé gemege ebwό mbaá Εσωω muú akwye ebwό. Ji anyégémeno mampye genό, apyeé geji.

5

Majyeé mbaá akpakpa melo ne nyje usa né echomele bόó Εσωω

¹ Nkelege manchye enyú majyeé ndere ákpakpa ábeé né echomele bόó Εσωω. Me

nlú nte muú kpaá ndere enyú ne muú ayi akpane ame agene ndere Kras agené εfwyale agboó. Me ntó nlú muú ama ayi Εσωω achyege nye ji utó Kras, ebi ji apye nye bόó áge. ² Pege bόó abi Εσωω áfyéé enyú né amú chánéné. Ebwό alú eké magōηme Εσωω. Dépege fό ebwό ndere bόó abi ákpeage ebwό kpeage. Pége ebwό ndere bόó abi awyaá metáó mampye utáó bwό. Dépyege fό ndere bόó abi awyaá mmwolé mamboge nsa. Pege lé ndere bόó abi abóó geji mampye utáó ebwό. ³ Déηmerégé fό bόó abi Εσωω áfyéé né amu nyú mekpó mme. Lerege lé ebwό gepo eyigé ebwό ákage mankwale. ⁴ Déke depyembω, gébége Kras muú alú eké mfwa ámbamé magōηme achwōge, apyeé nye débω ηgō ndere nsa ne ηgō yina agboó fό gelu.

⁵ Enyú nyje usa ne ansō andeé, wyembω ntó ne ebóó mambe ne enyú. Nógé ákpakpa nyú né machomele bόó Εσωω ne shulege mmye nyú mme mbaá ate aηme. Pyégé gepo eyigé na geba enyú mmye yéndégébé néndé asá né mmu ηwe Εσωω nnό, “Εσωω áshyá yéndégenó eyigé bόó abi ábwēge mmye ákelege mampye yéμβω, alerege galógáló wuú mbaá bόó abi ashulege mmye ebwό mme.” ⁶ Ndere elúmbω, shulege mmye nyú mme né mbe ushu Εσωω muú awyaá utó bi upwόó amu, nnό gébé jí gekwonege abweé enyú dékwō ηgō. ⁷ Yéndégenó eyi

gechyege enyú efwyale fyegé geji né amu Esɔwɔ néndé, ji atee enyú yéndégébé.

né Esɔwɔ nebe ne enyú ako abi dechome mmye ne Kras.

⁸ Gbarege mmye nyú cháńéné, dekpome mmye. Danchɔmeló muú mawame enyú, akene mbɔ agyage meno fuú eké genyanya eyi geweége, aklege muú ayi ji anyeé. ⁹ Tenege ukɔlɔ ne ji, fyége wye lé metɔɔ ne Esɔwɔ dépérégé uka mme. Kaáge nnó elé wye géfógé efwyale ewéna ne ańme nyú né mme meko ágéne. ¹⁰ Efwyale ewé enyú dégene nye ebé lé né mboó gébé ne efwyale ewémbɔ ebyegé Esɔwɔ jimbɔɔ apyeé enyú dékere né amu enyú déténe ne apyeé enyú débɔ eshye. Ne ji Esɔwɔ muú alerege bɔɔ galógálɔ matimati ne akuú enyú nnó dechome mmye ne Kras nnó debɔ ńgɔ wuú ayi álá abyéé fɔ. ¹¹ Uto uko úlú ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹² Meńme se Silas ne apó me nsamé maá mboó ńwe yina. Ji alú muú ayi nńere metɔɔ ne ji. Nsá enyú ukéke unó bina nnó nfyéé enyú eshye ne nnó ngare enyú nnó unó bimbɔ ne úlú galógálɔ Esɔwɔ ayi wáwálé. Tenege ne eshye né unó bina.

¹³ Bɔɔ echomele Esɔwɔ né Babilɔn abi Esɔwɔ ajya ntó, alɔ́ enyú matame. Makɔs maá wa né egbe ewé Esɔwɔ alɔ́ ntó enyú matame. ¹⁴ Támegege ate ańme ne gejeé ndere bɔɔ Esɔwɔ. Nńenemmye nnó nesɔ

ŊWƐ ayi agbée ŋWƐ éṗṗá eyi Pita ásamé

Matame

¹ Me Simun Pita, maá defwɛ Jisɔs Kras ne nsame ŋwɛ yina. Me nlu ntó ŋgbá wuú.

Nsame ŋwɛ yina eta bɔɔ abi ágene meti áfyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ wyɛ ndere esé.

Elé gétúgɛ Ɛsɔwɔ ne Mem-poó esé Jisɔs Kras apyéé genó eyi gelú cho ne enyú ntó dégene meti défyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ. Ne genó eyi gelú né mmu metɔɔ ewéna ewé esé ako défyéé ne Ɛsɔwɔ gelɔɔ kpaá gepwɔ amu.

² Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alere enyú galógálɔ ge-jamégejamé ne nnó apyɛ enyú débɛ ne nesɔ dɔɔ ndere dekage ji chanéné, ji ne Jisɔs Kras Ata ese.

Bége ne gepɔ eyi gelerege nnó Ɛsɔwɔ akú ne ajya enyú

³ Uto bií, nkane Ɛsɔwɔ, upyɛ esé débɔɔ unó uko bi débɔɔ mambɛ ne ubi, nnó débɛ débelege gepɔgɛ sé eké eyigé Ɛsɔwɔ. Esé débɔɔ unó bina ndere dékagɛ ji muú akuú esé nnó debɔɔ ntó ŋgɔ ne galógálɔ ayi ji awyaá. ⁴ Elé né meti ewéna ne Ɛsɔwɔ achyéé esé unó ulúúlɔ ebi upwɔɔ amu ebi ji ányéméno nnó achyɛge, apyɛ esé debo délyaaá mmwólé unó mme ebi uchɔɔ gepɔge bɔɔ, debɔ ntó gefɔgɛ gepɔ eyigé ji awyaá nkane Ɛsɔwɔ.

⁵ Gétúgɛ unó bina uko ebi Ɛsɔwɔ apyɛ eta ese, mmyɛge ne eshyɛ débéé ne gepɔ gelógélɔ ndere enyú défyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ. Ndere débéé ne gepɔ gelógélɔ, kaáge Ɛsɔwɔ, ⁶ ndere dékage Ɛsɔwɔ, bege ne mmyɛ megbarege, ndere débéé ne mmyɛ megbarege, bege ne metɔɔ mekoge, ndere débéé ne metɔɔ mekoge, bege ne gepɔge Ɛsɔwɔ. ⁷ Ndere débéé ne gepɔ eyigé Ɛsɔwɔ akélege, bɔge gejeé ne ate aŋme, ndere débɔɔ gejeé ne ate aŋme bɔge gejeé ne bɔɔ ako. ⁸ Ge ufɔɔ unó bi enyú débɔɔ mampyegé na, mbɔgɛ déké dépyéé ubi gejamege-jame, dékagɛ nyɛ Ata sé Jisɔs Kras né gefɔɔ eyi gepyéé enyú dépyéé unó ulúúlɔ ne unó bi utanegé meti. ⁹ Ne muú ayi alá pyéé fɔ unó bina, alú eké muú ayi amɛ atanegɛ ji, yɛ eké muú amɛ nónómé, ne ajíi me nte nnó Ɛsɔwɔ abɔ ashwɔne me ukwenegé gabo ayi ji abɔ apyɛ.

¹⁰ Ndere elúmbɔ, aŋme ba, kpagé gechyéé dɔɔ mampyɛge genó eyi gelerege nnó Ɛsɔwɔ akuú enyú ne ajya enyú nnó debɛ bɔɔ bií wáwálé. Déké dépyembɔ, dékwené fɔ né gabo. ¹¹ Ne Ɛsɔwɔ asele nyɛ enyú amu apeá nnó dékpe né gefwa eyigé Ata sé Jisɔs Kras Mewené gemége sé ágbarege te kwyakwya ne kwyakwya.

¹² Ndere elúmbɔ, me nkaá nnó enyú dékaá me unó bina, ne détene ne eshyɛ né wáwálé ayi enyú déwyaá, yémbɔ me nkélege nnó mma ntege enyú ubi yéndégébé.

13 Me mfere nnó elú galógáló nnó tée ndere me nlú mebe, mfyéé enyú eshye detege unó bina. 14 Néndé Ata sé Jisás Kras apyéé me nkaá chánéné nnó elá gachyéé ngbo. 15 Ne mmyéé ntó ne eshye mampye nnó gébégé me nlyagé mme yiná enyú detege wye unó bina.

Pita jimbó akpa ame age ngó ayi Jisás awyaá

16 Gébégé esé dégaré enyú gekpekre utó bi Ata se Jisás Kras áleré ne manchwó ayi ji amagé chwó nye, dese fó bó abya abi bó akwyegé ágaregé ne dégaré enyú wó. Esé ambóó dékpa ame ese dégé ngó wuú ayi apwóó amu. 17 Gébégé ji asélé enógé ne ngó mbaá Esówa muú alu nte, meko atane né melu Anyátá ngó Muú Apwóó amu aké, “Gé maá wa ayi mbóó gejeé ne ji na, metóó egóó me ne ji dóó.” 18 Esé ambóó déwú meko yina ayi átané né mfaánebuú gébégé delú ne ji né mekwe ukpea.

19 Getú eyigémbó, esé dékame ne metóó ese meko nnó mekomejóó ayi bóó Ekpáve Esówa ágare alu wáwálé. Ne enyú ntó fyegé mekpo chánéné né genó eyigé ebwó ásame. Unó bi ebwó ajóó úlú eké mewe ewé egenege né mbaá ayi alu gemuagemua kpaá te bíí bi mbó uyyage, ne membe gejejege bíí muú alú Kras, apye nye mewe wuú egene né mmu matóó nyú. 20 Menó genó alu nnó enyú debó mankaá chánéné nnó, yé genó eyigé bóó ekpave

Esówa ásame né mmu nwe Esówa, eyigé áferé né mmu matóó ebwó ne ásamé gepó. 21 Néndé yé mekomejóó ayi bóó ekpáve ágaré né utó bi ebwó apó. Elé Mendoó Ukpea ne epyéé bóó ágare mekomejóó ayi átanegé mbaá Esówa.

2

Sege gébé ne anlere gebyó

1 Nya mbembe bóó ekpáve Esówa abi gebyó alu ntó, wyembo ntó ne anlere abi ábyoge gebyó abeé nye né geluage nyú. Achwógé, ásele nye défyá, álerege unó bi úlú gebyó ebi uchóó enyu makpo, kpaá te áshyá nye Ata muú ánámé gemége ebwó. Ndere ápyembo, ebwó ambóó ákuu negbó nware né gemége ebwó. 2 Ne gejaméagé bóó ákwólege nye deporé manané etiré anléré bimbo ápyeé. Ne gétúgé unó bi ebwó apye, bóó ájógé nye mejóó mebomebo átome ne meti ewé elú wáwálé mankwóle Esówa. 3 Ne ebwó ásele nye abya gebyó ányua enyú déchyege ebwó unó gétúgé áwyaá mmwólé mambó gejame unó. Yémbó Esówa asó me mpa bwó te gachíí ne ji muú awane nye ebwó, geja gekpene fó ji né ame.

4 Tégé nnó Esówa ályaá nya fó makiénné jíí ayi ápyeé gabo ájye detú wó, awe áji ne bó nkpkóve afye áji né mmu empinya gemua né mmu ntoné mewe, ágilé bíí bi ji apáne mpa bwó. 5 Esówa ntó alyaá fó bóó abi nya mbembe

ájye detú wó, ji apye nya nḡbannyi áshwa abi alá nógé Ḥsᵋwᵋ ako, ekose Nowa muú agarege genó eyi gelú cho ne apome ne bᵋᵋ abifᵋ makpo akene ama. ⁶ Ata Ḥsᵋwᵋ ntó asó nya ntó malᵋ Sodom ne Gomᵋra alá matwᵋmatwᵋ manlere nnó ebwᵋ alu gyéé né gabo ayi ebwᵋ ápye. Ji apyembᵋ nnó alere bᵋᵋ genó eyi gepyé nye ne bᵋᵋ abi alá ánógé ji. ⁷ Yémbᵋ ji awené nya gemege Lᵋt né melᵋ Sodom gétúgé Lᵋt alu nya muú ayi alu cho né mbe ushu wuú. Ne metᵋᵋ egᵋᵋ nya fᵋ ji bógebógé gétúgé ubobo unó bi bᵋᵋ abi alá bélégé mabe Ḥsᵋwᵋ ápyeé. ⁸ Ndere Lᵋt muú alu cho né mbe ushu Ḥsᵋwᵋ, ajwᵋlege ne bᵋᵋ Sodom, agéne unó ubobo ebi ebwᵋ ápyeé yéndé bií, metᵋᵋ egᵋᵋ fᵋ ji bógebógé. ⁹ Unó bina uko ebi Ḥsᵋwᵋ apyeé ulere nnó ji akage ndere ji apógé bᵋᵋ abi ánógé ji né gébége mmuameno. Ne akage ntó ndere abelege bᵋᵋ abi alá pyeé fᵋ genó eyi gelu cho né mbe ushu wuú kpaáte bií ebi ji apane nye mpa bwᵋ. ¹⁰ Cháchá ne bᵋᵋ abi ápyeé ubobo unó bi menyammye bwᵋ ákelege ebi uchᵋᵋ gepᵋgé bwᵋ ne ábyaá bᵋᵋ kpakpa.

Anlere gebyᵋ bina, áḡea matᵋᵋ, awyaá neḡa ne apᵋ ne efᵋ mánjᵋᵋ mejᵋᵋ mebomebo átómé ne utó bi ákpakpa né mfaánebuú. ¹¹ Yé makiénné Ḥsᵋwᵋ ayi awyaá utó ne eshye apwᵋᵋ utó bina né mfaá, álu dantene yé bií uma né mbe ushu Ata Ḥsᵋwᵋ áchógé

ebwᵋ mabᵋ. ¹² Yémbᵋ, bᵋᵋ bina álu bᵋᵋ abi ájógé mejᵋᵋ mebomebo átome ne depᵋ etiré ebwᵋ alá kage ula. Ebwᵋ álu eké menyá mewaá eyi épyé unó ndere menyammye bwᵋ akelege. Ḥsᵋwᵋ akwyéé eji nnó ápye éji áwá. Ne ndere áwáne menyá, mbᵋnto ne áwáne nye bᵋᵋ bina gétúgé gabo ebwᵋ. ¹³ Nsa bwᵋ abeé nye lé ubalá ebi ebwᵋ apyeé bᵋᵋ abifᵋ áwuú. Ebwᵋ aké apye genó eyigé menyammye ebwᵋ ákelege, ye ebe né bií gbᵋᵋ matᵋᵋ ágᵋᵋ ebwᵋ. Ebwᵋ alu eké upa ne upwyapwyane unó bi uchyege mekpo unᵋᵋ né geluage nyú, néndé gébége deké dénye menyéé né epaá ne ebwᵋ chonchó anyeé lé genwáge bwᵋ. ¹⁴ Ebwᵋ akage gé fᵋ mendée ayi alá teé fᵋ mechᵋ ubele. Akelege fᵋ manlyaá gabo mampyege. Anyua bᵋᵋ abi matᵋᵋ bwᵋ alá bené né depᵋré Ḥsᵋwᵋ wᵋ, ápye gabo. Alú bᵋᵋ abi ákage ndere apyeé ne abᵋ genó eyigé ebwᵋ ákelege. Ne ebwᵋ alu bᵋᵋ abi Ḥsᵋwᵋ apye nye ebwᵋ ágé efwyale. ¹⁵ Ebwᵋ ályaá meti ewé elú cho áno mewaá, akwᵋlé gepᵋge Balam maá Bua. Ji agboᵋ nya mambᵋge nsa né gabo ayi ji apyeé. ¹⁶ Yémbᵋ Ḥsᵋwᵋ ashule ji ndo né gabo ayi ji apyeé. Apye géjuná jii gejᵋᵋ mejᵋᵋ eké mekwaá. Gejᵋgé mbᵋ Balam muú ekpave Ḥsᵋwᵋ yimbᵋ alyaá mampyege mechᵋ ewé eké muú ayi mekpo ela ekwane ji wᵋ.

¹⁷ Bᵋᵋ bina álú eké ambu nnyi ayi áwame, ne álú

ntó eké geko eyigé mbyo ákpáne. Ne melu ujwale ewé Eṣṱwṱ akwyeé egile ebwó elé empinya gemua. ¹⁸ Ebwó ájógé depṱ kpakpa etiré dela depṱ ne mekpṱo ne ula, ápye bṱṱ ákpeṱe né gabo, ne ásele depṱre ubele ányua bṱṱ abi ámuame mamfaá mbwa ne abi ápye gabo, ákerege meso né gabo ayi ebwó ábṱ ápyeé. ¹⁹ Ebwó ágarege bṱṱ nnó mbṱgé aké ápye yéndégenó eyi gejige ebwó metṱṱ, yeé genó gefṱ eyi gepye ebwó gepṱ. Yémbṱo meti epṱ ewé ebwó ambṱṱ akage lyaá gabo mampyege, néndé muú ake apye genó gebogebo eyigé jimṱṱ alá kaágé lyaá, alu mefwṱe mbaá genó eyigémbṱo. ²⁰ Mbṱgé bṱṱ ábṱ ábṱ me ályaá mampyege ubobo unó bi úlú fa mme gétúgé ákaá Ata se Jisṱs Kras Mewené gemége sé, ne unó bimbṱo umágé bṱ ebwó deba, alá kágé lyaá sé ubi, ebyennó ebṱṱ nye ne ebwó kpaá epwṱo ndere ebṱo elú mbembe. ²¹ Ebṱo elú galógálṱ nnó ebwó akage yé meti ewé muú abe cho né mbe ushu Eṣṱwṱ, epwṱo nnó ákaá ewú ne alyaá mankwṱlé mabe ayi Eṣṱwṱ achyeé ebwó. ²² Genó eyigé ebwó apyeé mbṱo gelú wyṱe eké nekane mejṱṱ enina aké, “Mampye awṱo dewṱo ama akere anyṱe. Ashwṱné mekwende ama akere abulé mnye né utwṱtwṱ.”

3

Ata Jisṱs akerege nye meso

¹ Aṱme ba, gégé ṱwe ayi apye ṱwe épea eyi me nsame eta

nyú na. Me nsa enyú bṱ ṱwe bina nnó mpye matṱṱ nyú átege unó bi úlú cho. ² Me nkélege enyú detege unó bi bṱṱ ekpavé Eṣṱwṱ ajṱṱ me te gachíí nnó upye nye, ne tege ntó mabe ayi Ata se Jisṱs Kras ne Menchyé geṱwá, achye áṅgbá bíí nnó agarege enyú.

³ Genóge mbe eyigé enyú debṱṱ mankaá gelú nnó, né kwyakwya gébé bṱṱ abi ájwyage enyú né genó eyigé défyéé metṱṱ wyéé áchwṱṱ nye. Ajwyaáge nye enyú, ne ákwṱlege lé unó bi upye matṱṱ ágṱṱ ebwó. ⁴ Ajógé nye aké, “Ata nyú, anyémeno nnó achwṱṱ, ji ale?” Te amu ante sé ágboó, yéndégenó gelú wyṱe ndere geji gebṱo gelú me te gébégé Eṣṱwṱ akwye mme. ⁵ Nderé ápyeé mbṱṱ, ákélege fṱ mante nnó Eṣṱwṱ ase nya meko wuú akwye mfaánebuú ne mme, apye mme atané né mmu manaá. Ne gébégé ji akwyege mme, ase ntó lé manaá ne apye utṱṱ wyṱe. ⁶ Ne Eṣṱwṱ ase nya ntó lé manaá mi na ne apye ṱgbannyi ashwane bṱṱ abi nya. ⁷ Wyṱe mekomejṱṱ áwú ne Eṣṱwṱ asele ábelé mfaá ne mme nnó áṱṱ né mewṱe. Eṣṱwṱ abelé bi nnó ube kpaá te bíí bi ji asṱṱ nye mpa bṱṱ ako, aníí mbwe bṱṱ abi alá akágé ji.

⁸ Yémbṱo aṱme ba, ékágé déjinte genó eyigé na. Né mbe ushu Ata, bíí uma úlú eké aṱme dele, ne aṱme dele alú eké bíí uma. ⁹ Ata apṱo fṱ jṱṱ mampye unó bi ji anyémeno nnó apye ndere bṱṱ abifo áferege nnó Ji alú. Ji akoge

lé metṓó gétúgέ nyú néndé akélege fṓ nnó yé muú fṓ ama ano mme detu. Yémbṓ akélege lé nnó yéndemuú akwṓre metṓó wuú alyaa gabo.

¹⁰ Ne bií bi Ata achwṓó, uchwṓó nyε mbelepo εke menjo. Mfaánebuú alome nyε ne εshyε, anomese. Ne mewε εṣṓó nyε yéndégenó εyigé gelú né mfaánebuú. Mme ne yéndégenó εyi gelú wyε gesṓge nyε.

¹¹ Tε mbaá unó bina uchṓge nyε gefṓó εyi, ndé ufṓó bṓó abi εnyú débεé nyε? Εnyú debṓ mambele geṗwáge nyú pópó, depyεge unó bi εṣṓwṓ akélege, ¹² ndere dégile nnó bií εṣṓwṓ uchwṓ myεge nnó uchwṓó wáwa. Bií bimbṓ ubεé nyε εbi mewε εṣṓó ne εchṓó nyé mfaánebuú mekomeko, ne yéndégenó εyi gelu né mfaánebuú genyuṓge nyε gétúgέ mbaá áṣṓóge dṓó. ¹³ Yémbṓ ese bṓó εṣṓwṓ degile mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke nnó achwṓ ndere εṣṓwṓ anyéméno. Ne bṓó abi abεé wyεé apyε nyε lé unó bi ulú cho.

¹⁴ Aṗme ba, ndere εlúmbṓ, tε mbaá εnyú degile nnó unó bina upyε, myεge ne εshyε nnó ji abané εnyú pópó. Débεgέ fṓ ne deba mmyε. Bεgέ nesṓ ne ji. ¹⁵ Kaáge nnó metṓó εwé Ata akoge manchwṓ, εlú lé nnó ji achyεé bṓó gébέ apyε ji afere εbwṓ né εfwyale gabo. Mbṓntó ne meṗme sé Pṓl abṓ asame agare εnyú né denḡa εtiré εṣṓwṓ achyεé ji. ¹⁶ Ji ajṓ

depṓ εtiré na né bṓ ἡwε abi ji asame ako. Depṓ εtiré fṓ né mmu bṓ ἡwε bií déjwerege mankaá. Déti ne bṓó abi álá kágé yε genó ne bṓó abi álá bené né depṓre εṣṓwṓ wṓ, ábwṓlége amu ne deti, ágárégé fṓ genó εyi gelu chṓ. Wyε ndere apyε ne malṓ ἡwε ayifṓ né mmu ἡwε εṣṓwṓ. Ndere εbwṓ ápyεmbṓ áwane mbṓ εlé gemεge bwṓ.

¹⁷ Aṗme ba, ndere debṓó me mbε dékaá unó bina sege gébέ nnó ekágé bṓó abi álá belege mabε εṣṓwṓ aja εnyú dékpe né gabo ayi εbwṓ apyεé débṓ gepwa né metṓó εwé défyεé ne εṣṓwṓ. ¹⁸ Yémbṓ, choge wyε mbe mampyεge nnó Ata se Jisṓs Kras Mewené gemége sé alerege εnyú galógáló ne gejeé jií gejamegejame, apyε εnyú dewene ndere dékágé ji chánéné. Nnεnemmyε nnó ἡḡṓ abε ne ji nana ne té kwyakwya ne kwyakwya. Amen

NWE mbE ayi Jón ásamé

*Mekomejád ayi achyege
gehwá*

¹ Nwe yina átome ne genó fɔ eyi gebɔ gelú me te nyá gemεge nnó Eɔwɔ akwyeé mme yina. Esé déwú geji, dége geji ne amε, déchere geji, ne déta geji ne amu sé. Genó eyigémbɔ élé mekomejád ayi achyégé gehwá. Ji ne esé désame eta nyú. ² Eɔwɔ apye ji ayi alu gehwá abwólé mekwaá, esé dége ji ne amε. Ne dégarege abya ayi atome ne ji ayi achyege gehwá eyi gélágé byé. Ji abɔ alu ne Nte ne nana délé dége ji. ³ Ji ayi esé dégene ne déwuú ntó unó bi ji ajɔɔ ne dégarege enyú nnó enyú ntó décho mbwa ne esé dépyege unó chóncho. Deké dépyembɔ déchome mbwa ne Nte ne Maá wuú Jisɔs Kras. ⁴ Esé désame enyú unó bina nnó esé ako deε ne gejamégé nechóchó eninéjame nepwád amu.

Eɔwɔ alu gehgɔ

⁵ Ge abya ayi esé dewuú eta wuú ne dégarege enyú, nnó Eɔwɔ alú gehgɔ, gemua gepɔ ne ji cháchá. ⁶ Mbɔgé esé déjógé nnó décho mbwa ne ji, ne déké dépye wye depɔ eké bɔɔ abi álú né mmu gemua εbyennó debyoge gebyɔ. Ne dekwolege fɔ genó eyi gelú wáwálé. ⁷ Yémbɔ mbɔgé esé

déké dépye depɔ eké bɔɔ abi álú né gehgɔ, wye ndere Eɔwɔ alú, εbyennó esé décho mbwa ne ate ne manoó Maá wuú Jisɔs mashwonege esé né yéndé gabo ayi dépyeé.

⁸ Mbɔgé esé déjógé nnó gabo ápó esé mmye, débwalége élé gemεge sé, ne wáwálé Eɔwɔ ápó esé ne metád. ⁹ Yémbɔ mbɔgé esé deshuge eku mbaá Eɔwɔ, né gabo ayi depyeé ji apye genó eyi gelú chó ne dekage líí mmye ne ji nnó ji ajigé nyε nte gabo ayi esé dépyeé, ashwone esé né yéndégenó eyi dépyeé eyi gela gepó cho né mbe ushu wuú. ¹⁰ Ne mbɔgé esé déjoge nnó dépye fɔ gabo wɔ, εbyennó déké Eɔwɔ alu muú gebyɔ. Ne mekomejád wuú ápó esé né matád.

2

Kras alu muú gehga sé

¹ Baá ba abi gejeé, me nsame unó bina eta nyú nnó ékágé enyú dépye gabo. Yémbɔ mbɔgé muú apyεgé gabo, ese déwyaá muú gehga ayi agame esé né mbe ushu nte se Eɔwɔ. Muú yimbɔ élé Jisɔs Kras muú alu cho né mbe ushu Eɔwɔ. ² Elé Kras jimɔɔ ne Eɔwɔ asεle ndere ηme gepe nnó ajinte gabo sé. Yémbɔ epófɔ gabo awe sé jiji. Elu ntó gétúgé gabo bɔɔ mme meko.

³ Mboge esé déké depyeé genó eyigé Eɔwɔ ajɔɔ, ewémbɔ ne εlerége nnó dékaá ji wáwálé. ⁴ Muú ayi ajógé nnó ji ákaá Eɔwɔ ne álá apyeé fɔ yéndégenó eyigé Eɔwɔ ajɔɔ

alu muú gebyo ne wáwálé apó ji né metóó. ⁵ Yémbó, mbóge muú aké abelege mekomejóó Ésoᵱᵱ, ebyennó gejeé eyigé ji abóó gekwané ndere Ésoᵱᵱ akélege. Ge genó eyi gepye ne esé dékaá nnó décho mmye ne Ésoᵱᵱ mbó. ⁶ Muu ayi ajóge nnó ji acho mmye ne Ésoᵱᵱ abó mankwale ntó gekágé nekene Jisós.

Gekwenege ebe ebwólé ebe meke

⁷ Ajeé ba abi gejeé, Ebe ewé me nsame mbó eta nyú na, epófó ebe ewe meke. Elé gekwenege ebe ewé enyú déwuú me te gébé eyigé enyú défyéé metóó ne Jisós. Ne gekwenege ebe ewémbó élé mekomejóó ayi enyú débóó me mbe déwuú. ⁸ Yémbó mmage chyéé enyú ebe ewéna eké ewé meke. Genwage Kras ne eyigé nyú ntó geleré wáwálé genó eyigé ebe ewéna elú, néndé gemua gélége bye ne genḡbó eyigé wáwálé gégéné me.

⁹ Muú ayi ajóge nnó ji alu né genḡbó ne aké apaá nte menme wuú alu né mmu gemua eyi ji abó alú wye. ¹⁰ Mbóge muú aké abóó gejeé ne nte menme wuú alu né genḡbó. Ne ye genó gepó né genwá jíí eyi gekágé te ji apye gabo. ¹¹ Yémbó muú ayi apaá nte menme wuú alu eké muu ayi alu né mmu gemua, akene né mmu gemua. Ji akágé fó mbaá ayi ji ajyeé néndé gemua gegilé ji ame.

Débóge fó gejeé ne unó mme

¹² Baá ba abi gejeé, me nsame enyú unó bina neídé

Ésoᵱᵱ ajíí me nte gabo nyú gétúgé genó eyi Kras apyeé. ¹³ Akpakpa ba, me nsame enyú unó bina, néndé enyú dekaá ji ayi abó alu mé te nyá gemege nno akwye yende genó. Njye usa, me nsame ntó enyú unó bina néndé enyu démmye dépwó mfwa aló nchye. ¹⁴ Baá ba abi gejeé, nsame enyú unó bina néndé enyú dékaá ji ayi alu Nte. Ante ba me nsamé unó bina eta nyú néndé enyú dékaá ji ayi abó alú me te nyá gemege nnó akwye yéndégenó. Njye usa, nsame enyú unó bina néndé enyú détoó né dépwóré Ésoᵱᵱ, ne mekomejóó Ésoᵱᵱ alu né mmu matóó enyú. Ne démmye dépwó ntó mfwa aló nchye.

¹⁵ Ndere elúmbó, ekágé enyú debó gejeé ne gépoge mme yina, ye ebe lé unó mme débóge fó gejeé ne ubi. Mbóge muú abóge gejeé ne gepoge mme yina, ebyennó ji abóó fó gejeé ne Nte wó, ¹⁶ nénde yéndégenó eyi gelu fa mme ndere unó bi menyamme mekwaa ákelege, ebi bóó afye ame wye ne ákelege nnó abóó, ne ebi upyeé bóó ábwége mmye gétúgé ubi, unó bina uko útánégé fó mbaá Nte sé Ésoᵱᵱ, útánege lé fa mme. ¹⁷ Mme yina abyéé. Yéndé genó jíí eyi bóó afye ame wye mambó gebye ntó, yémbó yéndémuú ayi apye genó eyigé Ésoᵱᵱ akélege abe te kwyakwya.

Muu ayi atené ukóló ne Kras achwó me

18 Baá ba abi gejee, gébé eyigé mmena ábyéé gela kwókwólé. Tege nnó ábó me mbe ágaré enyú nnó muú ayi atené ukóló ne Kras achwó nye. Ne bós abi álú eké ji áchwó me gejame. Ndere elúmbó, esé dékaá nnó gébé eyigé mme ábyéé gela kwókwólé. 19 Bós bimbó áfa mbwa ne esé. Ebwó ápó fó bós se. Mbógé ebwó abe bós sé wáwálé, mbó alu mbwa ama ne esé. Manlyáá ayi ebwó ályáá esé álere nnó ebwó ápó fó bós esé.

20 Yémbó enyú dépó fó nkane ebwó, néndé Kras muú ukpea afané enyú Mendoó Ukpea né mmye ne enyú ako dékaá genó eyi gelú wáwálé. 21 Ula bi me nsame enyú unó bina, epófó nnó enyú dékagé fó genó eyi gelú wáwálé. Me nsame enyú unó bina gétúgé enyú dékaá geji. Ne dékaá ntó nnó yéndégenó eyi gelú gebyó gétange fó né eyi gelú wáwálé.

22 Né mechó ewéna, ndemuú alu muú gebyó? Elé muú ayi ashyaá nnó Jisós apó fó Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. Gefógé muú yina ne alu muú ayi atené ukóló ne Kras. Ji ne ashyaá Nte ne Maá wuu. 23 Néndé yéndémuú ayi ashyaá Maá Esówó ebyennó ákágé fó Nte wuu. Muú ayi akamege nnó Jisós alú Maá Esówó ebyennó akage Nte wuu.

24 Ndere elúmbó, gógé unó bi enyú déwuú té ula uló ube né matós nyu. Mbógé unó bi enyu dewuú te ula uló

ubege enyú né metó, décho wye mmye ne Maá ne Nte wuu ntó. 25 Ne genó eyigé ji anyéméno nnó achyege esé, genó eyigémbó elé genwá eyi gélagé byé.

26 Me nsame unó bina eta nyú ntome ne bós abi ábwólege enyú nnó délyáá genó eyi gelú wáwálé. 27 Kágé nnó Mendoó Ukpea ewé Kras afané enyú né mmye elú me ne enyú, enyú debós sé mankele muú ayi cha nnó alerege enyú wó néndé mendoó wuu ewémbó elerege me enyú yéndégenó. Ne unó bi ewú elerege enyu ulú wáwálé gebyó gepó wyéé. Ndere ewú elerege enyú choge wye mmye ne Kras. 28 Baá gejeé ba, choge wye mmye ne Ji. Dépyege mbó, esé ako débéé fó ne efó metós ne mekpo unós egbarege fó esé deja mmye meso né bií ebi ji akerege meso. 29 Te mbaa dékaá nnó Jisós alú cho né mbe ushu Esówó, dékage kaá ntó nnó yéndémuú ayi apye genó eyi gelú cho ala Maá Esówó.

3

Esé delú bad Esówó

1 Pége yé gejamégé gejeé eyigé Nte sé Esówó abós ne ese. Getuge gejee eyige na, ji akuú esé nnó baá bií. Mbó ne esé delú ntó. Ula bi bós mme álá akaá fó nnó esé delú baá Esówó, ulú nnó ebwó ákágé fó ji. 2 Anme ba abi gejee esé delú nana baá Esówó. Ne genó eyi debó mankaá gelú nnó Esówó alu danpye esé dekaá ndere débéé nye meso gébé. Yémbó

dekaá nnó gébége Kras akerege fa mme esé débée nye wye eké ji, néndé dégene nye ndere ji alu. ³ Yéndémuú ayi ánergege metóó nnó ji abeé nye eké Kras, abo mambélege genwá jii pópó ndere eyigé Kras gelu.

⁴ Yéndémuú ayi apyéé gabo akwene mbó lé ebe Esowó néndé gabo mampyege elé mankwene mabe Esowó. ⁵ Enyú dekaá nnó Kras achwó fa mme nnó afere esé gabo né mmye. Ne yé gabo fó apó ji mmye chá chá. ⁶ Ndere elúmbó, yéndémuú ayi áchomé mmye ne Kras amage pye sé gabo. Ne yéndémuú ayi apyee wye gabo, alu danje yé Kras, ne ákaá fó yé ji wó.

⁷ Baá gejeé ba, dékamege fó muú fó abwólé enyú. Yéndémuú ayi apye wye genó eyi gelu cho alu cho né mbe ushu Esowó, wye ndere Kras alu cho né mbe ushu wuú. ⁸ Yémbó yéndémuú ayi apye wye gabo pyeé, alu muú danchomeló néndé danchomeló ne aló ula mampyee gabo. Gétú eyigémbó ne Maá Esowó achwóó fa mme nnó áchó utóó danchomeló.

⁹ Yéndémuú ayi alaá maá Esowó apyéé sé wye gabo pye, néndé ji awyaá gepóge Esowó. Ji akágé pye sé gabo néndé, ji alaá maá Esowó. ¹⁰ Genó eyi gelerege bóó abi alu baá Esowó ne abi alu baá danchomeló gelú nnó, bóó abi alá apye fó genó eyi gelu cho né mbe ushu Esowó yé ebe elé gejeé alá

abóó fó ne ate ayme, apó fó baá Esowó.

Mekomejóó Esowó aké débóge gejeé ne ate

¹¹ Mekomejóó ayi enyú déwuú me te ula ulóó alu nnó esé débóge gejeé ne ate. ¹² Ekágé esé debe eké Ken. Ji alu maá danchomeló. Ji awá menmo wuú. Ulannó ji awáne menmo wuú? Awá ji néndé unó bi Ken jimboó apye ulú nchyenchyne ne ebi menme wuú apyéé ulú cho.

¹³ Baá gejeé ba, ékágé enyú dela mano mekpo fuú mbóge bóó mme aké apaá enyú.

¹⁴ Esé dekaá nnó détane né amu negbo dékpe né mmu genwá. Dékaá mbó néndé esé debó gejeé ne ate ayme. Muú ayi alá abóó fó gejeé ne nte menme wó alu né amu negbo.

¹⁵ Muú aké apaá nte menme wuú, ebyennó alu mewané bóó. Ne dekaá nnó muú ayi awané bóó alú dambó genwá eyi gélagé byé. ¹⁶ Genó eyi gepye esé dékágé genó eyi gejeé gelú, gelu nnó Kras achye genwá jii agbo gétúgé se. Ne mbóntó ne esé débóó manchyéé genwáge sé, yé ebe lé mangbo gétúgé ate ayme.

¹⁷ Ne mbóge muú abege ne gefwa ne agegé nte menme ayi alu mbya, alá agé meshwe apóó ji wó, epyembó nnó ne ji agaré aké ji agboó ne Esowó?

¹⁸ Baá gejeé ba, ékágé déjóge lé mejóó meno ewú ewú nnó debó gejeé ne ate. Délérége gejeé eyi wawálé ne ate né mbaá unó bi dépyeé.

¹⁹ Deké debóó gejeé ne ate, mbó ne dékágé nnó détené né

εγβε εwé wáwálé. Ne εwéna εpye mató abεé εsé mmu pere gébége détenege né mbe ushu Εσωω, ²⁰ yéndégébe eyí mató sé ágarege nnó dépye gyε, néndé débω mankaá nnó Εσωω aηea apwω yéndégenó eyi mató ágarege εsé ne ji akágé yéndégenó. ²¹ Ajeé ba abi gejeé, ndere elúmbω mbógé mató sé alá agaré εsé nnó dépye gyε wó, débεé fó ne εfω metó mantene né mbe ushu Εσωω. ²² Ne dékágé gií yéndégenó ji achyεge εsé néndé εsé débelege mabe jii ne dépye ntó unó bi ugóó ji metó. ²³ Ne εβε εwé ji achyεé εsé elú nnó défyéé metó ne maá wuú Jisωs Kras ne nnó debω gejeé ne ate wyε ndere ji agare εsé nnó dépyεge. ²⁴ Bóó ako abi abelege mabe Εσωω, áchomé wyε mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne εbwó. Genó eyi gepye nnó εsé dékaá nnó ji acho mmye ne εsé elé Mendoó wuú εwé ji afyεé εsé né mmu metó.

4

Mendoó εwé wáwálé ne εwé gebyω

¹ Ajeé ba abi gejeé, ékágé dékamege ne yéndégenó eyigé muú ajógé. Muú ajógé genó, cherege dége mbógé mendoó εwé εtene ji nnó ajóó εtané mbaá Εσωω, néndé gejamégé bóó ekpávε gebyω achwó ne atyaá né mme meko. ² Genó eyi gepye ne dékaá mbógé elé Mendoó Εσωω ne elú muú né mmye gelú nnó, yéndémuú ayi agarege nnó Jisωs Kras achwó

fa mme ndere mekwaá ji yimbω ne Mendoó Ukpea elú ji mmye. ³ Ne yéndémuú ayi alá agarege fó nnó Jisωs achwó fa mme ndere mekwaá Mendoó Εσωω εpófó ji né mmye. Ji yina ne awyaá mendoó muú ayi atené ukωbω ne Kras ayi enyú debω dewuú nnó achwó. Ne nana alu me fa mme.

⁴ Baá gejeé ba, enyú delu baá Εσωω ne detoó dépwω bóó gebyω bimbω nénde muú ayi alu enyú né mmye awyaá uto apwω muú ayi alu bóó mme né mmye. ⁵ Bóó gebyω bimbω alu ele bóó mme. Ndere elúmbω, εbwó ajógé lé dépóré mme ne bóó mme áwuú ne εbwó. ⁶ Εsé delu bóó Εσωω, ne yéndémuú ayi akágé Εσωω áwuú ne εsé. Ne muú ayi ála apó fó muú Εσωω áwuú fó ne εsé. Ge mbω ne dékágé nyε mbógé muú awyaá mendoó εwé wáwálé waá nnó awyaá lé mendoó εwé gebyω.

Εσωω elé gejeé ne yéndémuú Εσωω abóó gejeé ne bóó

⁷ Ajeé ba abi gejeé, déboge wyε gejeé ne ate néndé gejeé getanege né mbaá Εσωω. Ne yéndémuú ayi abóó gejeé ne bóó alu Maá Εσωω ne akáge Εσωω. ⁸ Ne muú ayi alá abóó fó gejeé ne bóó akágé fó Εσωω, néndé Εσωω elé gejeé. ⁹ Ge na ne Εσωω aléré nnó ji abω gejeé ne εsé. Ji atω danchi maá wuú fa mme nnó getu jii, εsé debω genwá. ¹⁰ Ge genó eyi gejeé gelu mbω. Εpófó nnó εsé debóó gejeé ne Εσωω. Elú elé nnó ji abóó gejeé ne εsé ne

atome maá wuú nnó achwá agbo ndere ñme gepe nnó ji ajinte gabo ayi esé dépye.

¹¹ Anme ba abi gejeé, mbógé nnó na ne Esowá abó gejeé ne esé, esé ntó debó mambó gejeé ne ate. ¹² Muú fɔ alu dangɛ Esowá ne ame, yémbó mbógé debógé gejeé ne ate, Esowá achome mmye ne esé, ne gejeé eyigé esé débóó ne ate gekwanegɛ ndere Esowá akélege.

¹³ Esowá achyéé esé Mendoó wuú, gɛ mbó ne dékágé nnó esé décho mmye ne ji ne ji ntó acho mmye ne esé, néndé ji achyéé esé Mendoó wuú. ¹⁴ Ne esé ambóó dége ne dégarɛge bóó nnó Nte se Esowá atɔ Maá wuú fa mme nnó achwá ábée Menchýé geñwá mbaá bóó mme. ¹⁵ Ne yéndémuú ayi akamege nnó Jisɔs alu Maá Esowá, Esowá achome mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne Esowá. ¹⁶ Ndere elúmbó, esé ntó dékaá ne dékámé nnó Esowá abó gejeé ne esé.

Esowá abó gejeé ne bóó, ne yéndémuú ayi abóó wyɛ gejeé achome mmye ne Esowá ne Esowá ntó achome mmye ne ji. ¹⁷ Genó eyi gepye esé dékaá nnó gejeé eyi débóó gekwané ndere Esowá akélege, élé mbógé esé débée fɔ ne efɔ metáó né bíí bi Esowá asáó mpa néndé geñwáge sé fa mme gelú wyɛ eké eyigé Kras. ¹⁸ Efɔ epó né gejeé, gejeé gekwanégé ndere Esowá akélege gebuú efɔ. Genó eyi gepyéé efɔ élé efwyale. Ne yéndémuú ayi abóó efɔ metáó

ebyenno gejeé eyigé ji abóó gelu gakwáne ndere Esowá akélegé.

¹⁹ Esé debóó gejeé ne Esowá ne ate anme néndé Esowá abó me mbe abó gejeé ne esé. ²⁰ Mbógé muú ajógé nnó ji abó gejeé ne Esowá ne ake alu paá nte menme wuú ebyennó alu muú gebyó néndé muú alá abóó fɔ gejeé ne nte menme wuú ayi ji agene ne ame, epyémbó nnó ne ji abó gejeé ne Esowá muú ji alá gené? ²¹ Ne achyéé esé ebe ewena aké: Yéndémuú ayi abóó gejeé ne Esowá abó mambó ntó gejeé ne ate anme.

5

Esé dewyaá uto ebi démmye depwá gabo fa mme

¹ Yéndémuú ayi ákamege nnó Jisɔs alu Muú yi Esowá akweré ji elá gefwa, ebyennó alu Maá Esowá. Ne yéndémuú ayi abóó gejeé ne nte abóó ntó gejeé ne maá wuú. ² Genó eyi gepyéé ne esé dékaá nnó débóó gejeé ne baá Esowá élé mbógé debóó gejeé ne Esowá ne debélegé mabe jíí. ³ Mambó gejeé ne Esowá élé mambélegé mabe jíí. Ne mabé jíí ájwerégé fɔ mambelé. ⁴ Néndé yéndémuú ayi alaá maá Esowá awyaá uto bi ji ammye apwá gabo fa mme. Ne mankame ayi esé dékame nnó Jisɔs alu Maá Esowá ne epye nnó esé debó uto bi démmye depwáó bóó mme. ⁵ Ndé muú ayi apwáó gabo fa mme? Elé muú ayi

ákamé nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o.

Unó bi ulérége nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o

⁶ Elé ji yina ne alú Jis̄s Kras, Muú yi Ēs̄w̄o akweré ji elá gefwa. Ji achwóo fa mme, awyaá ji manaá ne manoó mií machye mme gébégé ji agboó. Ji akoó f̄o élé né mmu manaá mamímamí wó, akoó né mmu manaá choncho ne manoó. Ne élé Mendoó Ukpea ne etene nte se nnó mech̄o ewéna elu wáwálé néndé Mendoó Ukpea egarege wáwálé. ⁷ B̄o nte se alu aléé abi alerégé nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o. ⁸ B̄o nte se bina élé Mendoó Ukpea, manaá ne manoó. Ēbw̄o bina aléé, ajógé wye genó gemma.

⁹ Akwaá agáré unó bi ēbw̄o akaá, esé dekamégé nnó ajógé wáwálé. Yémb̄o genó eyigé Ēs̄w̄o agárégé gēneá geme gepw̄o amu. Ne ji ne agáré esé genó eyi getome ne Maá wuú.

¹⁰ Yéndemuú ayi áfyéé met̄oó ne Maá Ēs̄w̄o akáge né met̄oó wuú nnó genó eyigé Ēs̄w̄o agarege atome ne maá wuú gelú wáwálé. Yéndemuú ayi alá fyéé f̄o met̄oó ne Ēs̄w̄o wó, ebyennó asele Ēs̄w̄o n̄deré muú gebyo, néndé ashyá mankame nnó genó eyigé Ēs̄w̄o aj̄oó atome ne Maá wuú Jis̄s gelú wáwálé. ¹¹ Ge genó eyigé Ēs̄w̄o agáré ese na: Ji chyéé esé gēnwá eyi gélagé byé. Gēnwá eyigé na getanégé mbaá Maá wuú.

¹² Ne yéndemuú ayi áchómé

mmye ne Maá Ēs̄w̄o awyaá gēnwá. Yéndemuú ayi alá cho mmye ne Maá Ēs̄w̄o wó, apó f̄o ne gēnwá.

Gēnwá eyi gélagé byé

¹³ Nsame enyú unó bina, enyú abi dékamé nnó Jis̄s alú Maá Ēs̄w̄o nnó enyú dékaá nnó déwyaá gēnwá eyi gélagé byé. ¹⁴ Esé deténégé né mbe ushu Ēs̄w̄o né mmyemenene debéé f̄o ne dembyo néndé dékaá nnó yendé genó eyi esé degigé ji awuú esé mbógé degigé ndere ji akélagé. ¹⁵ Mbógé esé dekaá nnó ji awuú esé né geno eyi degigé ji, deb̄o mankaá ntó nnó ji achye me esé genó eyi degigé ji.

¹⁶ Mbógé muú akage nnó nte menme apyéé gabo ayi ála atene f̄o muú né negbo, anemmye nnó Ēs̄w̄o aj̄iú ji nte achyee ji gēnwá. Ewéna etome élé ne b̄oó abi apye gabo ayi alá atene f̄o muú né negbo néndé gabo yif̄o alu ayi atene muu né negbo. Nj̄oó f̄o nnó enyú dénénemmye mbaá Ēs̄w̄o gétúgé muú ayi apyéé gefógé gabo yina wó. *

¹⁷ Yendé gyeé ayi muú apye élé gabo né mbe ushu Ēs̄w̄o. Yémb̄o gabo ayif̄o alu ayi alá aténé f̄o muú né negbo.

¹⁸ Esé dekaá nnó yéndemuú ayi alaá Maá Ēs̄w̄o apyee sé gabo pye néndé Jis̄s Maá Ēs̄w̄o abame ji ne danch̄meló akágé pye f̄o ji genó.

* **5:16** Elú wáwálé nnó: B̄oó abi ágii dep̄oré Ēs̄w̄o d̄oó aké, gabo ayi atene muú né negbo élé manshya ayi gejamégé b̄oó ashyaá mankame nnó Jis̄s alu Maá Ēs̄w̄o.

¹⁹ Dékaá nnó esé delu baá Eɔwɔ. Bɔ́ mme ako abi álá akage Eɔwɔ alu né amu muú nchye.

²⁰ Eɛe dekaá yé nnó Maá Eɔwɔ achwó fa mme ne apye nnó esé dekaá unó bina ne nnó dekaá Eɔwɔ muú alu wáwálé. Esé decho mmye ne Eɔwɔ muú alu wáwálé ne Maá wuú Jisɔs Kras. Ji ne alu Eɔwɔ muú alu wáwálé. Ji ntó ne achyege genwá eyi gelagé bye fɔ́.

²¹ Nderé elúmbɔ, baá gejeé ba, ngárégé enyú nnó sege gébé nnó ekágé denógé aló uka.

Ἡ ἡμεῖς ayi agbeé ἡ ἡμεῖς
εἰπε εἰς
Ἰὼν
ἀσάμῃ

Matame

¹ Me muú kpaá εχomele βῶς Ἐσωῶ ne nsame ἡμεῖς yina.

Ntome ji eta wye mma kpaá muú Ἐσωῶ ajyaá. Ntome ntó ji eta baá byéé. Me mbῶ gejeé ne enyú ne metῶ wa meko. Ερῶς me mbií ne mbῶς gejeé ne enyu, βῶς ako abi akaá wáwálé Ἐσωῶ abῶς ntó gejeé ne enyú. ² Néndé wáwálé yina alu ese né matῶ ne abeé nyε ese matῶ kpa te kwyakwya.

³ Nnenemmye nnó Ἐσωῶ Nte ese ne Jisῶs Kras Maá Nte álérégé esé galógál, agene ese meshwe ne apye ese debe né nesῶ. Nnenemmye nnó, unó bina ube ebi sé, esé abi dékwῶlege wáwálé Ἐσωῶ ne debῶς gejeé ne ate.

Dékwῶlege genó eyi gelú wáwálé debῶgé wye gejeé ne ate

⁴ Metῶ εγῶς me dῶς nderé ngene nnó baá byéé abifῶ akwῶlégé wáwálé Ἐσωῶ ne apye wye nderé Ἐσωῶ Nte agarege ese nnó dépyege.

⁵ Nderé elúmbῶ, mma me nkpeage wῶ nnó debῶgé wye gejeé ne ate. Ερῶς ebe meke ne me nchyege mbῶ wῶ, elé gekwenége ebe ewé ese dewuú me te ula ulῶ. ⁶ Mambῶgé gejeé ne ate, atene nnó depyege unó bi Ἐσωῶ

agare esé nnó dépyege. Ge ebe ewe enyu dewuú me te ula ulῶ mbῶ nnó debῶgé wye gejeé ne ate.

⁷ Me njógé mbῶ néndé gejamégé βῶς dembwῶle atyaá mbῶ fa mme. Εβῶς ákame fῶ nnó Jisῶs Kras achwῶ fa mme nderε mekwaá wῶ. Ufῶς βῶς bina alu lé βῶς muú dembwῶlé yimbῶ muú ayi atené ukῶς ne Kras. ⁸ Nderε elúmbῶ, sége gébé nnó ekágé nsa ayi enyú delu mambῶ gétúgé utῶς bi esé depye anó mme detu. Mmyege lé nnó debῶ nsa nyu meko.

⁹ Yéndemuú ayi ála apyeé fῶ unó bi Kras alere, ne ajye le mbe agbege unó né ebi Kras alere ebyennó apῶ ne Ἐσωῶ. Ne yéndemuú ayi apyeé unó bi Kras alérégé, ebyennó alu ne Nte chóncho ne Maá wuú. ¹⁰ Nderε elúmbῶ, mbῶgé muú achwῶge eta nyú alá gárégé fῶ lé unó bina ebi Kras alere, dekamege fῶ ji akpe né upú nyú, ye mantame ji detamege kanka. ¹¹ Néndé muú atámégé gefῶge muú yina, ebyennó acho mbwa ne ji né ubobo unó bi muú yimbῶ ápyeé.

Kwyakwya mejῶς

¹² Me nwyáá gejamégé unó mangaré enyú, yémbῶ nkelege fῶ mansa ubi né mme. Néndé me mbele uméé manchwῶ gé enyú nnó detu ushu ne ate ne njῶς mejῶς ewéna nnó esé akó debé ne metῶς megῶmegῶ gbene.

¹³ Baá menjme wye ayi mendée muú Ἐσωῶ ajyaá ntó alῶς wῶ matame.

ŊWƐ ayi ágbeé ŋWƐ
ελέέ ayi
Jón
ásamé

Matame

¹ Me Jón muú kpaá echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ne nsame ŋwε yina.

Ntɔme ji εta wyεε Gayɔs mejeé wa ayi gejeé. Me mbɔ́ɔ gejeé ne wɔ wáwálé.

² Mejeé wa, nnenemmyε nnó yéndégenó eyigé wɔ ɔpyε gekene chanéné, ne nnó wɔ ɔbe metometo wyε ndere nkaá nnó né mbε ushu Ɛsɔwɔ wɔ pɔ́ fɔ́ ne εfwyale né metɔ́ɔ wyεé. ³ Me njógé mbɔ́ néndε metɔ́ɔ εgɔ́ɔ me dɔ́ɔ gébégé aŋme fɔ́ atane εwú mbɔ́ agaré εsé ndere enyú dékwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ wyε ndere wɔ ɔpyε me yéndégébé. ⁴ Me mpɔ́ se ne metɔ́ɔ megómégó εwe cha εwé εpwɔ́ɔ εwéna manwuú nnó baá ba ákwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Aféé Gayɔs

⁵ Mejeé wa, wɔ ɔpyεé utɔ́ɔ ulúulú ne metɔ́ɔ wyéé meko mbaá ate aŋme chacha ne aŋkéé bɔ́. ⁶ Ɛbwɔ́ agare echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ εwé elú wena ndere wɔ ɔlerege gejeé ne bɔ́ɔ. Ne elú galógálɔ́ nnó wɔ ɔpɔ́ɔ Ɛbwɔ́ ne genó ndere Ɛsɔwɔ akelege nnó ajye mbe ne nekene bwɔ́. ⁷ Ɛbwɔ́ akene mbɔ́, elé gétúgé mabɔ́ Jisɔs Kras ne Ɛbwɔ́ asele fɔ́ genó mbaá bɔ́ɔ abi álá pɔ́ bɔ́ɔ Jus.

⁸ Ndere elúmbɔ́, εsé debo mampogé ufɔ́ɔ bɔ́ɔ ndere bina nnó εsé ntó décho amu ne Ɛbwɔ́ dégarege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Dyotrefes akwe mpa

⁹ Me mbɔ́ nsa ŋwε ntó mbaá echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ εwé εwú, yémbɔ́ Dyotrefes muu akelege nnó awu lé ne ji, akamege nyε fɔ́ manwú ne me. ¹⁰ Ndere elúmbɔ́, me nchwɔ́gé εwú ndyaá nyε ji ula né unó bi ji apyε. Ji achɔ́ɔ me mabɔ́. Ne mechɔ́ εwé εkpe bɔ́ Ɛbwɔ́ amu elú nnó ji ashyaá ntó ate aŋme abi achwɔ́ɔ εwú nnó ajwɔlege fɔ́ ne ji. Ne ashyaá ntó nnó bɔ́ɔ abi álú mansε ate aŋme bimbɔ́ asege sé. Ne ábú Ɛbwɔ́ né mmu echomele bɔ́ɔ Jisɔs.

¹¹ Mejeé wa, ékágé ɔkwɔlege gabo, kwɔlege lé galógálɔ́ néndé muú ayi apyε genó eyi gelú cho alu muú Ɛsɔwɔ. Ne muú ayi apyε geno eyi gela pɔ́ fɔ́ cho akágé fɔ́ Ɛsɔwɔ.

Aféé Demetrɔs

¹² Yéndémuú afεge menjme sé Demetrɔs. Ne wáwálé alu nnó ji alu muú melómélɔ́. Ne ese ntó dejógé wyεmbɔ́, ne enyú dékaá nnó genó eyigé ese dejógé gelu wáwálé.

¹³ Me nwyaá gejamégé unó mangaré wɔ, yémbɔ́ nkelege fɔ́ mansa ubi mme. ¹⁴ Me mbɔ́ɔ mbele uméé manchwɔ́ nge wɔ. Nchwɔ́gé detuge nyε ushu ne ate déjɔ́ɔ mejɔ́ɔ.

¹⁵ Nnenemmyε nnó enyú debe né nesɔ́. Ajeé byéé ako alɔ́ɔ wɔ matame. Ne wɔ mbɔ́ɔ ké ɔtame yéndé mejeé se ayi alu εwú.

Νῶε ayi Jud ásamé

1 Me Jud maá defwε Jisás Kras ne menjmo Jεmsi ne nsame ηwε yina.

Nsame ji mbaá bós abi Nte sé Εσωω akuú, εbwós abi ji ag-boós ne εbwós dós ne Jisás Kras ntó apele εbwós cháηéné.

2 Nnεnemmyε nnó Εσωω alere enyú galógáló, nesó ne gejeé gejamegejame.

Sege gébé ne ubobo unó bi anlere gebyó alerege

3 Αημε ba, me mbó mmyεé nnó nsa ηwε yina gétúgé mamfere ayi Εσωω afere esé ako né εfwyale gabo. Yémbó ngé nnó elú galógáló nnó nsa mpye enyú detene ne eshye né depóre Jisás etiré achyεé esé bós bií nnó defye metós ne ji damaá te kwyakwya.

4 Njógé mbó néndé bós fós ákpe mbwa ne enyú mmye defyadefya. Ufós bós bina ne ábwólé ulós melu ebi Εσωω alerege esé, ulaá lé genó eyigé εbwós atenege wyε ákwérege depóre ubelé tametame etiré εbwós άpyεé. Asa né mmú ηwε Εσωω te gachí nnó, Εσωω achyεge nye ufós bós bina εfwyale abi álá nóge ji. Εbwós ntó ashya Jisás Kras, ewé ji ne alu Ata ne muú ayi apwó amu.

5 Yé lé enyú dékaá me unó bina uko, nkelege nnó mpye enyú deté ndere Ata Εσωω abó afere bós Isreli né ámu bós Ijip ne ewyage áwane bós

abi álá fyεé metós ne ji wó. ⁶ Ne tége ntó ndere epyεé ne makiénné Εσωω ayi álá jwóle né malu utós bwós wós, ályaá malu ujwóle bwós álá άpyεé lé unó bi cha. Εσωω awé nya aji ne bó mkpokove, abi áláá wyεé wewε te kwyakwya, afye áji né melu empinya gemua ágile gekpekke bií bi Εσωω asós mpa bwós. ⁷ Wyεmbó ntó ne epye nya ne bós Sodom ne Gomóra ne baá maló ayifó ayi álu kwókwólé ne áji. Εbwós ábélege nya ubele tametame ne apyεé ubobo unó bi ak-waá álá bós fós mampye wós. Getú eyigémbó, Εσωω alwεé áji ne mewε ewé elá énómégé. Εσωω apyεmbó nnó akwélé esé ako mbeé né genó eyi gepye nya ne εbwós.

⁸ Wyεmbó ntó ne bós abi álu bíbi né mbwa enyú ájógé nnó Εσωω alerege εbwós unó né ame geja. Getú eyigémbó, άpyεé unó bi uchós menyammye bwós. Anógé fós bós kpakpa ne ájógé mejós mebomebo ne uto bi ákpakpa né mfaánebuú. ⁹ Yé gébégé ekiénné Εσωω ewé kpaá ewé ekamege nnó Mikel éwamege ne danchómeló gétúgé genkwógé Mosis ese fós utó né amu jii ejós mejós mebomebo ne danchómeló wós, ejós lé nnó Ata anya wós. ¹⁰ Yémbó bós bina ájógé mejós mebomebo né unó bi εbwós álá ákágé ula. Ne άpyεé unó eké menya mewaá. Yéndégenó eyi gekwame εbwós mekpo apye pye. Ne elé wyε unó bina ne uwane εbwós. ¹¹ Εbós nye ne εbwós

néndé ebwó ákwólé gekage nekene Ken muú abó áwáné menmo wuú. Ajinte gemege bwó ákwólé meti ewé ábóó nsa ápye ubobo unó wye ndere Balam abó apyéé. Ebwó áshya manwú ne Esowó, ndere Kora abó apyéé. Ne ndere Kora ágboó, mbóntó ne ebwó ágboó nye. ¹² Ebwó álú eké upwapwane unó né geluage nyú gébégé déké dényéé epaá menyéé gejeé. Ebwó ányéé menyé gefóó eyi gegboó mmye. Alú áteé élé uné ebi bwó. Alú ntó eké geko eyigé mbyo akpane geji gela gekwene manaá. Ne eké unóó ebi ula uwóme umpome gébégé unóó uko uke uwóme. Alu eké unóó ebi ágoó ubi ne makaka. Agboó negbo ndó epéa. ¹³ Ebwó álú eké ngbannyi ébéé mega. Ne gabo ayi ebwó ápye álú eké gefwene eyi ngbannyi metometo atene né mapea mewaá ne mmye egboó fó bwó. Ebwó álú eké bó danji abi ályaá malu bwó ájyéé malu ayi cha. Ebwó bina, melu ewé Esowó ábelé ebwó élé empinya gemua eyi gelá gebye te kwyakwya. *

¹⁴ Enók ayi agbeé upyáne ukeneama mbaá Adam, abó ajóó me nya ató ne bóó bina aké, “Wugé Ata achwóó nye ne bó dele bó dele makiénné ukpea jíí. ¹⁵ Asóó nye mpa bóó ako. Agare bóó abi álá kágé ji nnó ákwe mpa gétúgé gabo ayi ebwó ápyéé ne mejóó mebomebo ewé ebwó ájóó ne Esowó.”

¹⁶ Bóó bina áshulege bóó

abifó ndo, ne yé genó eyi gekwanege ebwó metóó gepó. Ápye lé ubobo unó bi ugóó ebwó mataóó, álú bóó gempóge. Ne áké álogé gélogé mejóó ne muú ebyennó akelege nnó ase genó eta wuú.

Pyege wye genó eyigé Esowó akelege

¹⁷ Yémbó aḡme ba abi gejee, enyú debó mantégé unó bi nya ángbá Ata sé Jisós Kras ajóó. ¹⁸ Ebwó ájóó nya áké, “Né kwyakwya gébé, bóó abi ájwane nye enyú gétúgé depóré Esowó etiré enyú dékwólegé áchwóó nye. Ne ápye nye lé ubobo unó bi ugóó ebwó metóó, ebi Esowó álá kelege.” ¹⁹ Bóó bina ne áchwóó nye ne aḡya né geluage nyú, ebwó ápyéé lé unó bi bóó mme ápye, ebi uselé utó bwó néndé Mendóó Esowó epó ebwó mmye. ²⁰ Yémbó, aḡme ba, pyegé nnó metóó ewé enyú defye né unó bi Esowó jimbóó alere enyú ewéne. Enyú déké denenemmye, gógé Mendóó Ukpea eléré enyú meti. ²¹ Belege geḡwágé nyú gebe gefóó eyigé Esowó ákágé lerege enyú gejeé jíí ndere dégile galógaló ayi Ata sé Jisós Kras nnó achwóge age enyú meshwe, enyú debó geḡwá eyi gélagé byé fó. Ji apye nye mbó gétúgé ji agboó ne enyú.

²² Gege meshwe ne bóó abi álú ne dembyó né unó bi ebwó áfyéé metóó wyéé. ²³ Poógé abifó, défere ebwó átane né mmu mewé ékágé ásóó. Ne

* **1:13** Elú wáwálé nnó: Danji élé menó membe ayi akele eké gasama akoóge né mfaánebuú.

mbaá abifó ntó, gēge ebwó meshwε, yémbó sēgέ gébé nnó ekágé gabo bwó áchálé enyú. Páge yé bé elé mandeé ayi bóó abi ápyε yéndé gabo áfyεé néndé gabo ayi ebwó ápyε áchó me mandeé yimbó.

Déféége Εσωω

²⁴ Matame mabε ne Εσωω muú akage ποό enyú nnó ekágé dékwe né gabo. Ji ákage pyε enyú détene cho né mbε ushu wuú. Deké degεne gekpekpe énogé wuú matóó agóó enyú mmu. ²⁵ Jimbíi ne alú Εσωω Menchyé genwá né gétúgé genó eyigé Ata sé Jisós Kras apyεé. Nnenemmyε nnó bóó ánógé Εσωω, Εσωω mbíi ne abóó eshyε ne uto uko τε ula ulóó, nana, ne τε kwyakwya Amen.

Nɔwe unɔ Jisɔs aléré Jɔn né ame gejya

Jɔn agaré unɔ bi ulú né ηwe yina

¹ Né mmu ηwe yina ne ásamé unɔ bi Jisɔs Kras aléré. Esɔwɔ aɔye Jisɔs akaá unɔ bina nnó aléré baá défwε bií unɔ bi uchwɔ ɔye nana. Jisɔs Kras ató ekiénné wuú nnó ejye eɔye maá utɔ́ wuú Jɔn akaá unɔ bina. ² Ne Jɔn agaré unɔ bina uko wye ndere ji agené. Genó eyigé ji asamé élé meko mejɔ́ ayi Esɔwɔ ajɔ́ ne wáwálé ayi Jisɔs Kras aléré né genó eyi ji agare. ³ Esɔwɔ ájé muú ayi akuú ηwe yina ayi agaregé unɔ bi upyéé mbɔ nana ne ebi upye nye meso gébé, ne ájé ntó yéndemuú ayi awúu unɔ bi ásamé wye ne aɔyéé ubi. Néndé gébé eyigé unɔ bi upyéé nye géla kwákwólé.

Jɔn alɔ́ matame mbaá ma-chomele bɔ́ Esɔwɔ akénéama

⁴ Me Jɔn ne nsamé ηwe ayina ntóme eta nyú ma-chomele bɔ́ Esɔwɔ akénéama ayi álú né gebagé mewaá Esya.

Nnɛnemmye nnó Esɔwɔ alérégé enyú galógál, áɔye enyú débé né nesɔ. Esɔwɔ muú alu nana, muú abɔ alu me, ne muú achwɔ́ nye ne mandoó akeneama ayi álu né mbe geluɔge gefwage jíí

chóncho ne ⁵ Jisɔs Kras, muú álú tonjese ntésé ne maá mbe ayi akwilé né negbo, ne muú alú nana, mfwa kpaá mbaá afwa mme, alérégé enyú galógál, aɔye enyú débé né nesɔ. Matame mabe ne ji muú abɔ́ wye gejeé ne esé ne aferé esé né gabo gétúgé manoó míí ami machyéé mme. ⁶ Ne aɔye esé déla bɔ́ abi ágbárege gefwa ne ji ne aɔye ntó ese déla ampyéé upε abi áɔyéé utɔ́ Nte wuú Esɔwɔ. Ngó ne utó úbé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen

⁷ Gége, ji achwɔ́ nye né mmu gekógé mfaánebuú ne yéndemuú agene nye ji. Yé ébéle bɔ́ abi ájomé ji áwané. Ne bɔ́ mme meko álili nye gétúgé efwyale ewé ji achyεge nye ebwɔ́ ébé mbɔ. Amen.

⁸ Ata Esɔwɔ aké, “Me ne nlú muú mbe ne ayi kwyákwyá.” Me ne alú, “Muú ayi alú nana, ne ayi abɔ́ alú ne ayi achwɔ́ nye. Esɔwɔ ayi Apwɔ́ amu.”

Jɔn agé Mad Nte Mekwad né ame géjyá

⁹ Me Jɔn, meɔmé nyú né echomelé bɔ́ Jisɔs, gétúgé me ntó nchome mmye ne Jisɔs, ne nɛene ntó efwyale wye ndere enyú. Me nlú ntó muú ama wye ndere enyú né gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege ne nkógé metɔ́ wye ndere enyú mpwa fɔ́. Abɔ́ ábú me mfé né melɔ́ metɔ́ nnyi ewé ákuú nnó Patmɔs gétúgé ngárege mekomejɔ́ Esɔwɔ ne wáwálé ayi Jisɔs aléré né genó eyi ji

* 1:4 Elú wáwálé nnó: Esya ayi ajógé mbɔ élé ayi te nya. Fina ákuú nnó Turkey.

agaré. ¹⁰ Né bií uwyaá ebi ulú bií Ata, Mendoó Ukpea echwó me mmye ne nwú gekpékpégé meko fɔ ndere atané me né meso eké meko mbá. ¹¹ Aké, “Sá unó uko ebi ɔgené nyé né mmu ηwe, ɔ́tɔ mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ akénéama ayi alú né umé malɔ yina: Efesɔs, Smyrna, Pɛgamɔn, Tayatira, Sadis, Filadelfya ne Laodisha.”

¹² Ne mbwólégé mmye mangé muú ayi ajóge me mejɔ́ né meso, ngé ulú mátúlékán ukénéama ebi akwye ne gul. ¹³ Né metɔ́ metɔ́ ulú ɛbimbɔ, ngé muú fɔ ndere atené eké maá nte mekwaá. Afyé nku metyémetyé ayi akwɔné ji uka. Ne ani gebagé ndeé eyi gégénege eké gul, génɔ ji né gebómé. ¹⁴ Mejwye wuú elú pópó eké néwúné ugoó, yé eké makaɲkoma ne ame jí agénege eké nénómé mewɛ. ¹⁵ Uka bií ushwánege eké afyaákó ayi ásɔ́ né mewɛ, atilé ashwánege manémané. Meko wuú awyale eké nekɔné nnyi nekwene mbɔ, chuchu. ¹⁶ Agbaré ambe akénéama né egbe ɛbwɔnyɛ wuú ne aparanja ayi achyaá magbe apea atané ji né meno. Ushu bií ugenege eké ηmɛ́ metɔ́ ηwɔmesé.

¹⁷ Ngɛge ji, nkwe ji né uka eké muú ayi agboó. Anyaá ɛbwɔnyɛ wuú anere me mmye aké, “Ɔfɔge, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya. ¹⁸ Me nlú mebe, me mbɔ

ngbo, ne ge menlú mebe te kwyakwya ne kwyakwya. Me nwyaa uto mampye bɔ́ abi ágboó ákeré né genwá wye ndere muú ágbárege bɔ́ agbógóló manené melɔ áwuú bɔ́.

¹⁹ “Sá yé unó bi wɔ ɔgené; ebi upye mbɔ nana choncho ne ebi upyéé nyé meso gebé. ²⁰ Ge genó eyi gebɔ gelu bibii, eyi getome ne ambe akénéama ayi ɔgene me ngbare né ɛbwɔnyɛ wa ne ulu matúlékán ukénéama ebi akwyeé ne gul. Ambe yimbɔ akénéama atene mbaá makiénné ɛsɔwɔ akénéama ayi alú né machomele bɔ́ ɛsɔwɔ akénéama. Ne ulu matúlékán ɛbimbɔ ukénéama utene mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ akénéama.”

2

ηwe yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ né melɔ Efesɔs

¹ Muú ayi me ngene né ama gejya aké, “Sá ηwe yina ɔ́tɔ mbaá ekiénné ɛsɔwɔ ewé ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ né melɔ Efesɔs.

“Garé ɛbwɔ́ ɔké, gegé mekomejɔ́ eyi etane mbaá muú ayi agbaré ambe akénéama né ɛbwɔnyɛ wuú ne akene né metɔ́ metɔ́ ulú mátúlékán ukénéama ebi akwyeé ne gul. * ² Me nkaá unó uko ebi enyú dépyéé, mengé utɔ́ bi enyú depye ne ɛshye ne metɔ́ ewé dékogé délá dépwaá, nkaá nnó enyú

* **2:1** Elú wáwálé nnó: Né mmu ηwe ɛsɔwɔ ayi meke unó bi ji abii élé wáwálé ayi ji ayaá manlere bɔ́ bií.

dékií fɔ́ bɔ́ abo, ne enyú démua bɔ́ abi áké álú áṅgbá Jisɔs, dégé nnó ápó, álú bɔ́ gebyó. ³ Enyú dekége matɔ́, ne dégéne efwyale né gétú ya, dépwaá fɔ́. ⁴ Yémbɔ́ gége genó eyigé nshulege enyú ndo wye na. Enyú débɔ́ sé gejeé ne me ndere depyeé mbembe wó. ⁵ Ferege dégé mati ayi enyú depyeé gyeé. Dékwóré matɔ́ nyú dépyeégé unó bi enyú debɔ́ mbe depyeé me. Dela depye mbɔ́ wó, me nchwó fere nye geluógé etúlékán nyú né geluóge machomele bɔ́ Jisɔs. ⁶ Yémbɔ́, gége genó gelógéló eyigé enyú depye na, enyú dekií fɔ́ ubóbó unó bi bɔ́ ekwɔ́ Nikolatan ápye wye ndere me nla nkií.

⁷ “Muú ayi awya matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge mbaá machomele bɔ́ Jisɔs.

“Ne yéndemuú ayi ammye kpaá apwó gabo, me nchyege nye ji ebwónye nnó anyé umpome genó eyi gechyege geṅwá eyi gélágé byé. Genó eyimbɔ́ gewene né meló Esɔwɔ́.”

Nye yi átame mbaá echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Simina

⁸ Ama ajó aké, “Sa nye ayina ɔ́to mbaá ekiénné Esɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Simina.

“Garé ebwó oké, gége mekomejó eyi etane mbaá muú ayi álú ula uló ne kwyakwya, ji ayi abɔ́ agboó ne akwilé né negboó. ⁹ Me nkaá efwyale ewé enyú degéne ne gekpo eyi enyú

délú yémbɔ́ enyú dewyaá gefwa. Nkaá ndere bɔ́ áchɔ́ enyú mabɔ́. Ebwó ájógé ake alú bɔ́ Jus ne ápó, álú lé bɔ́ danchɔ́meló. ¹⁰ Ngarége enyú nnó défógé fɔ́ efwyale ewé enyú déchwɔ́ dége, danchɔ́meló apyeé nye áfyé enyú abifɔ́ né denɔ́, nnó ammua age ufó bɔ́ abi enyú delú ne degene nye efwyale né ndo fyá. Fyége wye matɔ́ ne me yé ebé elé negbo ne enyú degbóo. Ne me nchyege nye enyú nsa ayi alu geṅwá eyi gélágé byé.

¹¹ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge né machomele bɔ́ Esɔwɔ́.

“Ne yéndemuú ayi ammye apwó gabo, agboó fɔ́ negboné ndo epea.”

Nye yi átame mbaá echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Pɛgamɔn

¹² Ama ajó aké, “Sa nye ayina ɔ́to mbaá ekiénné Esɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ Esɔwɔ́ né meló Pɛgamɔn.

“Gare ebwó oké, gége meko mejó ayi atane mbaá muú ayi awyaá aparanja yimbɔ́ ayi achyaá magbe ápeá. ¹³ Me nkaá nnó enyú dejwalege né mbaá ayi danchɔ́meló muú álú mfwa ájwalege, yémbɔ́ dénógé wye mabɔ́ ma ne déshá fɔ́ mankamé depɔ́ré etiré détomé ne me, yé gébége áwáne Antipas né geluage nyú, ji muú agaré mekomejó wa wáwálé kpaá te ji agbóo. ¹⁴ Yémbɔ́ gé unó bi me nshulegé enyú ndo wye na; bɔ́ fɔ́ álú né geluage

nyú abi akwɔlegé unó bi Balam aleré. Ji aleré Balak ndere ápye ne ate bɔɔ Isrɛli ápyée gabo. Apye ebwɔ anyeé menyéé upɛ ayi áchye mbaá aló uka, ne apye ntó ebwɔ ánane manane tametame. ¹⁵ Ne bɔɔ abifɔ ntó álú né geluagé enyú abi akwɔlegé unó bi bɔɔ ekwɔ Nikolatan álerégé. ¹⁶ Kwórege matɔɔ nyú, délyaa gabo, délá dépyeé mbɔ wɔ, me nchwɔɔ wáwá mamye umye ne bɔɔ bimɔ ne aparanja yimbɔ ayi atanégé me meno.

¹⁷ “Muú ayi awyaaá matu, awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé né machomele bɔɔ Esɔwɔ.

“Muú ayi ammye kpaá apwɔɔ gabo, me nchyege ji menyéé mfaánebuú ayi ábelé bíbí. Me nchyege ji ntó ntaá eniné pópó ne mabo make ami asamé mfaá néní. Ne yeé muú ayi akágé mabo ami bɔ apɔ, ekose muú ayi asele ntaá eniné mbɔ ne akaáge.”

Nwe yi átame mbaá echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Tayatira

¹⁸ Ama ajɔɔ aké, “Sa nwe yina ɔɔ mbaá ekiénné Esɔwɔ ewé echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Tayatira.

“Garé ebwɔ ɔké, gege mekomejɔɔ ayi atane mbaá Maá Esɔwɔ, muú ame ji age nege eké nenome mewɛ ne uka bíí ushwanegé eké afyaaá ako ayi atilé age nege mané mané. ¹⁹ Me nkaaá unó bi enyú dépyeé, nkaaá gejeé eyigé enyú debɔɔ ne me, ne metɔɔ ewé enyú défyɛ ne me. Nkaaá ndere enyú dépoógé ate

ne ndere dékoógé matɔɔ déla dépwá fɔ. Nkaaá nnó unó bi enyú dépyeé nana upwɔ ebi enyú debɔ dépyeé mbembe gébégé défyéé matɔɔ ne me fyéé. ²⁰ Yémbɔ, gegé genó eyigé me nshulege enyú ndo wye na: Enyú délyaaá Jɛsɛbɛl, maá mendée ayi abyɔge gebyɔ nnó ji alú muú ekpávɛ Esɔwɔ, abwɔlé bɔɔ utɔɔ ba né unó bi ji alerege, ánane manané tametame ne anyé menyéé upɛ ayi áchyé mbaá aló uka. ²¹ Me nchye ji gébé nnó akwɔré metɔɔ wuú, alyaaá eno ewé ji anyeé yémbɔ ashya manlyaaá. ²² Gétú eyigémbɔ me mpyeé nye ji akwe nemeé, ne bɔɔ abi ábélege ne ji mpyeé nye ebwɔ agé efwyale dɔɔ mbɔgé alá ákwɔré matɔɔ bwɔ ályaaá gabo ayi ebwɔ ápyeé wɔ. ²³ Ne me nwáne nye bɔɔ abi ákwɔlege unó bi ji alerege, ne bɔɔ echomele Jisɔs ako ákage nye nnó me ne nlú muú ayi akágé depó etire délú akwaá né matɔɔ ne ufere ebi ebwɔ áferege. Ne ndere muú apye gabo, mbɔntó ne nchyegeé ji efwyale.

²⁴ “Yémbɔ enyú ako abi délú né melɔ Tayatira abi déla kwɔlege unó uboubɔ bina ebi bɔɔ abifɔ akuú nnó anɔɔ unó danchɔmeló, mpɔ sé ne metuú ewé cha ewé nnegege enyú mekpɔ, ²⁵ ekosé mangaré enyú nnó dégbare unó bi défyéé metɔɔ wyeé chánchá kpaá tɛ me nchwɔɔ. ²⁶ Ne muú ayi ammye apwɔɔ gabo, ne apyeé utɔɔ ba ndere nkélege kpaá tɛ kwyakwya nchyege ji uto nnó abɛ mfwa

mbaá malɔ mme mako. ²⁷ Ne ágbarege nyɛ ɛbwɔ́ ne amu matomato wɛɛ ndere Nte wa áchɛɛ me utó, ne áchɔgerege nyɛ ɛbwɔ́ ubauba eké unje meseé. ²⁸ Ne nchɛgege nyɛ ji membe ayi agɛnege né gejejege bií.

²⁹ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejɔgé mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ́.”

3

Nɛwe yi átɔme mbaá echomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né melɔ Sadis

¹ Ama ajɔ́ aké, “Sa nɛwe yina ɔ́tɔ mbaá ekiénné ɛsɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né melɔ Sadis.

“Garé ɛbwɔ́ ɔ́ke, gɛge mekomejɔ́ ayi atane mbaá muú ayi abɔ́ mandoó akénéama ayi ápyéé utɔ́ ɛsɔwɔ́ ne ambe akénéama, nkaá unó bi enyú dépyéé. Bɔ́ ágégé enyú áké délú abɛ sanji degbo. ² Kwilege téné, défyɛ eshyɛ mampyɛge unó bi enyú déle délyaá mampyɛge nnó ékágé dékpe délyaá kanja, nénde nge nnó utɔ́ nyú úlú dantene cho né mbe ushu ɛsɔwɔ́. ³ Tege yé unó bi alɛre enyú ne ndere déwuú, kwɔrege matɔ́ nyú dekwɔlege unó bimbo chánéné. Mbɔgé dékwilé téné wɔ́, nchwɔ́ nyɛ eta nyú eké menjo né gébé eyigé enyú délá kaágé. ⁴ Yémbɔ ukɛke bɔ́ abifɔ alú né geluage nyú né melɔ Sadis abi alá ágilé fɔ́ mawule ɛbwɔ́ wɔ́, mmyɛke

áchɔ́ fɔ́ menyammyɛ ɛbwɔ́ ne gabo wɔ́. ɛbwɔ́ afyɛé nyɛ mandée pópó akene ne me nénde ákwane mambɛ bɔ́ ba. ⁵ Ne muú ayi ammyɛ kpaá ápwɔ́ gabo, áfyɛé nyɛ ji mandée pópó eke ɛbwɔ́. Ne me mferege fɔ́ mabɔ ɛbwɔ́ né mmu nɛwe ayi asamé mabɔ bɔ́ abi awyaá genwá eyi gélágé byé. Ne me ngarége nyɛ gbɔ́nɔ́ né mbe ushu Nte wa ne makiénné jí ntó nnó, ji alú muú wa.

⁶ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejɔge mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ́.”

Nɛwe yi átɔme mbaá echomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né melɔ Filadelfya

⁷ Ama ajɔ́ aké, “Sa nɛwe yina ɔ́tɔ mbaá ekiénné ɛsɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né melɔ Filadelfya.

“Garé ɛbwɔ́ ɔ́ké, gɛgé mekomejɔ́ ayi atane mbaá muú ukpea ayi muú akage neré metɔ́ ne ji. Ji ne ágbaré agbógóló mfwa Devid ayi achyɛge ji uto mamgbaré gefwa ndere mfwa Devid. Ne ánenege menombi yé muú ayi akáge gbɛ ewú apó, agbɛge ntó menombi yé muú ayi akáge nené ewú apó. * ⁸ Me nkáge unó bi enyú dépyéé. Gege me nnene mbɔ enyú menombí ne yé muú ayi ákágé gbɛ ewú apó. Nkaá nnó enyú dépɔ́ fɔ́ né eshyɛ, yémbɔ enyú dékwɔlege wɛɛ unó bi me nɛre délú danshyá nnó dékaágé fɔ́ me. ⁹ Wúgé!

* **3:7** Elú wáwálé nnó: Agbógóló Devid élé meti ewé bɔ́ ako abɔ makpe né gefwage ɛsɔwɔ́.

Bɔɔ danchɔmelɔ abi ábyɔge gebyɔ nnó álú bɔɔ Jus ne ápɔ, mpye nye ebwɔ ato mano né mbe ushu nyú, ne ákaá nnó me mbɔ gejeé ne enyú. ¹⁰ Enyú dékwɔlege wye unó bi ngaré enyú nnó dékoge metɔɔ gétú eyigémɔ, mento mpye nye nnó enyú dékpege fɔ ne efwyale ewé echwɔɔ nye né mme meko. Efwyale ewémɔ elú elé mamua bɔɔ mme meko. ¹¹ Ela gachyée me nchwɔɔ, gbarege unó bi défyée metɔɔ wyée chánéné nnó ekágé muú fɔ afɔɔ nsa nyú. ¹² Muú ayi ammye apwɔɔ gabo, mempyée nye ji álá eké gekwa eyi muú álá akágé nyíi né mmu echa upe Esɔwɔ wa. Ne alyagé fɔ geji te kwyakwya. Nsamé nye mabɔ Esɔwɔ né menyammye wúu ne amí melɔ Esɔwɔ wa. Melɔ ewémɔ elé melɔ Jerosale ayi meke ayi atane mfaánebuú mbaá Esɔwɔ ashulé fa mme. Ne nsamé nye ntó mabɔ ma ami make né menyammye wúu. ¹³ Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bɔɔ Esɔwɔ.”

Nwe yi átame mbaá echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Laodisha

¹⁴ Ama ajɔɔ aké, “Sá nwe yina otó mbaá ekiénné Esɔwɔ ewé echomele bɔɔ Esɔwɔ né melɔ Laodisha.

“Gáre ebwɔɔ oké, gége mekomejɔɔ eyi etané mbaá muú ayi ákuú ji Amen, muú ayi muú ákage neré metɔɔ ne ji ne ntésé ayi apyée bɔɔ ákage wáwálé ayi atomé ne Esɔwɔ. Ji alu muú ayi

te ula ulɔɔ, unó bi Esɔwɔ akwyée ukene ne ji. ¹⁵ Me nkaá unó bi enyú dépyée. Nkaá nnó enyú dékwené fɔ nyuanyua ne désɔɔ fɔ ntó dugédúgé, me mbɔ nkelege ebe nnó dékwene nyuanyua yé nnó désɔɔ dugédúgé. ¹⁶ Ne elé enyú délu jwale makwe nyuanyua dékwene mansɔɔ ntó dugé dúgé désɔɔ, gétú eyigémɔ, mpame nye enyú ne dafyée nkane muú akpóo matyée. ¹⁷ Enyú déké déwyaá gefwa, délu gbene ne dékelege se yé genóge fɔ. Enyú dékaá mbɔ fɔ nnó délu mbyambya, meshwemeshwe, gekpogekpo, ame nónómé ne gejógéné wó. ¹⁸ Ndere elúmbɔ me nchyege enyú majyée nnó déchwɔɔ déna gul eta wa ayi áɔɔ né mewe, álá ápɔ ne deba, nnó apye enyú débɛ ne gefwa. Ne naáge ntó mandeé pópó nnó dékwere gejógéné nyú eyi gegboó mmye. Naáge ntó uka ebi défyée ne ame nnó dégene mbaá. ¹⁹ Bɔɔ abi me ngboó ne ebwɔ, apyege gyée, nshulege ebwɔ ndo, nlelege ebwɔ chuchu. Gétú eyigémɔ, kpage gechyée dékwɔrege matɔɔ nyú délyaa gabo. ²⁰ Wúgé, me ntene mbɔ né menombi nyú ndoó nnó dénene me gepú, muú awúgé meko wa, anenege me menombi nnó nkpe mmu, nkpe ne mbane ji denyé menyée ulua. ²¹ Ne muú ayi ammyée apwɔɔ gabo, me nchyege nye ji ebwɔnye nnó ajwɔle ne me né geluage

gefwa ya, wye ndere me ntó mmye mpwɔ bɔ́ mawáme ba njwɔlé ne Nte wa né geluɔge gefwa jíí.

²² “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejɔgé mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ.”

4

Jɔn age ame gejya nkane ɛsɔwɔ ajwɔle né mfaá geluɔge gefwa jíí

¹ Unó bina upyɛge mbɔ, mma nge ame gejya. Nke mpele nge menombi fuú né mfaánebuú. Ne meko muú ayi me mbɔ́ mbe nwuú eké meko mbá, ama ajɔ́ ne me aké, “Kwɔ chwɔ wena, me nɔ́re wɔ unó bi upyɛ́ nyɛ meso gébé.” ² Ténéténé yimbɔ Mendoó Ukpea echwɔ me mmye, ékpá me mfe ne mfaánebuú. Nke mpele, nge geluɔge gefwa ne muú fɔ́ ndere ajwɔlé né mfaá geji. ³ Ne muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔ eyigémbɔ ashwane manémané eké ntaáne nka eniné ákuú jaspa ne carnelian. Ne mbya meshu ewe etane enɔ́ geluɔgé eyigé mbɔ ne mme elú nshye nhsye eké mataá ayi ákuú nnó émérá. ⁴ Nge ntó uluɔ gefwa ebifɔ esaá meso eni ndere unɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Ne ákpakpa fɔ́ esaá meso eni, abi afyɛ́ mandeé pópó, ákwere délaré gefwa né makpo ebwɔ́ etire ákwyɛ́ ne gul ájwɔlé mfaá ubi. ⁵ Né geluɔ eyigémbɔ, gasama akéle, mamamama, mamfeé ányane, mbaá áwyale.

Né mbe geluɔ eyigémbɔ ntó, matúlékán akénéama ágenege. Ne matúlékán ayimbɔ akénéama, atene mbaá mandoó akénéama ayi apyɛ́ utɔ́ ɛsɔwɔ. ⁶ Né mbe geluɔ eyigémbɔ ntó, nge genó gefɔ́ eké ebéé mega.

Gelu eféé eféé, ne njanéjané eké makankomma. Nge ntó ufɔ́ menya uni eyi elú mebe. ɛtene enɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Menyammye ebwɔ́ mekomeko álu ne ame mbe ne ayi meso. ⁷ Né geluage menya yimbɔ eni, ayi mbe alú eké genyanya, ayi agbeé epea alú eké maá menɔ́ mpɔ, ayi agbeé eléé awyaá ushu eké mekwaá, ne ayi agbeé eni ntó alú eké nenyá eniné nélyenege. ⁸ Né geluage menya yina eni, yé ayi ndé awyaá ubagele ukéné ne gejamé gé ame né mmye, ne ame ayifɔ́ ntó ne nteé ubagele bíí. Ne menya yina ekwane makwa utuú ne nwanese epwaá. Ekwane eké, “ɛsɔwɔ ukpea, ɛsɔwɔ ukpea, ɛsɔwɔ ukpea, alú Ata ɛsɔwɔ Muú Apwɔ́ amu. Ji abɔ́ alú me, alu nana ne achwɔ́ nyɛ.”

⁹ Echyɛge nɔ́, enógé ne matame mbaá muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔge gefwa, ji ayi alú mebe te kwyakwya. ¹⁰ Akpakpa bimbɔ esaá meso eni ákwe uwya mme né mbe ushu muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔge gefwa eyigémbɔ, ánógé ji muú ayi alú mebe te kwyakwya ne kwyakwya, ¹¹ aké, “Ata ɛsé ɛsɔwɔ, wɔ́ akwané mansɛ nɔ́, enógé ne uto. Néndé wɔ́ ne akwyɛ unó

uko ndere ejii wɔ né metɔ́ɔ ne ɔkwyɛ́ ubi ne ɔpyɛ́ ubi ulú.”

5

Gebagé ηwe eyi ápwiré pwiré ne maá egóηme

1 Genó eyigé fɔ eyigé me ngené élé gebagé ηwe eyi ápwirépwire né ebwɔnyɛ muú ayi ajwólé né geluǔgé gefwa. Né gebagé ηwe yimbɔ, ása unó wyɛ mbɛ ne meso ne ádyɛ geji ne emá né malu akénéama. 2 Ne nge ekiénné Ɛsɔwɔ ewé ewyaá ncha, egige kéké eké, “Waá akwané mambea emá ewé ádyɛ́ né gebagé ηwe yimbɔ anéné geji?” 3 Ye muú fɔ apó yé né mfaánebuú, fa mme yé né malo áwuú bɔ ayi ákaáge néne gebagé ηwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. 4 Ne nlɔ manli segé segé néndé yé muú fɔ apó ayi ákwané manené gebagé ηwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. 5 Ne muú ama né geluáge ákpakpa bimbɔ aké ne me, “Oligé sé, gé, muu ayi ákuú ji genyanyagé ntoóné Juda, ji alú ntó mpyáne mfwa Devid ammyɛ apwɔ́ bɔ́ mawámé bíí. Gétú eyigémbɔ, ji ne akaáge bea emá ewémbɔ malu akénéama ne anéné gebagé ηwe yimbɔ.”*

6 Ajɔ́gé mbɔ, ngé maá egóηme áténé kwókwólé ne geluǔgé gefwa eyigémbɔ, alú eké ábɔ́ áwá me ji. Menya eyi elú mebe eni ne ákpakpa bimbɔ, áno ji mme. Ji awyaá ambya akénéama ne ame

akénéama. Ame yimbɔ atené né mandoó akénéama ayi ápyɛ utɔ́ Ɛsɔwɔ. Ne Ɛsɔwɔ ató áji né mme meko. 7 Ne maá egóηme yimbɔ achwɔ se gebagé ηwe eyimbɔ ayi ápwirépwire ne ebwɔnyɛ muú ayi ajwólé né mfaá geluǔgé gefwa. 8 Aségé mbɔ, menya yimbɔ eni ne ákpakpa bimbɔ esa meso eni ákwe uwaya mme né mbe ushu wuu. Ne yéndémuú né geluagé ákpakpa bimbɔ ne menya yimbɔ áwyaá nenke né ebwɔ ne geku eyigé akwyɛ́ ne gul. Yéndé gekú gegbeé ne unó bi unóme gebe gelǔgéló. Unó ube bina utené mbaá mmyemene bɔ́ Ɛsɔwɔ. 9 Ne ebwɔ́ ákwa ekwɔ́ meke ewé yé muú fɔ alá álú danƙwa áké, “Wɔ ɔkwané mansɛ gebagé ηwe eyi gepwiré ɔbea ema ewé ádyɛ́ wyɛ́, néndé áwá wɔ, manoó mmyɛ ami magbele mana gejamégé bɔ́ nnó abɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ. Bɔ́ bina atané né malo mme mako, ufɔ ufɔ́ bɔ́. Abi ájǔgé mejɔ́ emá ne abi ájǔgé mejɔ́ cháchá. 10 Ne ɔpyɛ ebwɔ́ álú ekwɔ́ ampyɛ́ upe né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ se ágbárege. Ne ebwɔ́ ágbárege nyɛ gefwa fa mme.”

11 Ne nké mmage pe, nge ne nwu meko gejamégé makiénné Ɛsɔwɔ ayi yé muú alá akágé pa ndere atene anɔ́ geluǔgé gefwa, ne menya eyimbɔ eni ne ákpakpa bimbɔ. 12 Ne makiénné yimbɔ akálé kenké áké, “Maá egóηme ayi abɔ́ awáne ákwane mansɛ

* 5:5 Elú wáwálé nnó: Nenké élé genóge ákwelé ubée ne geji.

uto uko, ne gefwa, ne denja, ne eshye, ne enógé, ne ηγο ne matame.”¹³ Ne nwu ntó unó uko ebi Esɔwɔ akwyéé, ebi úlú né mfaánebuú, ebi úlú fa mme, ebi úlú né malɔ aló ne ebi úlú mmu ebéé mega ne unó uko ebi úlú yéndé mbaá, ukwane uké, “Matame, enógé, ηγο ne uto uko ube ne muú ayi ajwólé mfaá geluagé gefwage maá egɔηme te kwyakwya ne kwyakwya.”¹⁴ Ukwage mbɔ, menya yimbɔ eni ekame eké, “Amɛn” ne ákpakpa bimbɔ ákwɛ uwya mme ánógé Esɔwɔ ne maá egɔηme.

6

Maá egɔηme abea malu ema ayi mbɛ akéné né ηwe ayi ápwiré

¹ Nɔere mpɛlé, nge nkane Maá egɔηme abea melu ema ewé mbɛ né geluagɛ malu akénéama ayi adyéé né ηwe yimbɔ. Ne nwu meko menya ama né geluagɛ menya eyi mebe eni, nɔere ajɔ́ ne meko kenké eké néfé aké, “Chwɔ we.”² Mpege, nge mpɔ mekagala pópó. Muú ayi ajwólé mfaá agbare embeé né ebwɔ ne áchyéé ji ela gefwa ne akene ajye nɔere muú ayi ajye mnye me ummye apwɔ ne amage pwɔ nyɛ.

³ Ne ji ábeagé melu ema ewe egbeé malu apea nwu meko menya ayi agbeé menya epea nɔere ajɔ́ aké, “Chwɔ we.”⁴ Ajógé mbɔ, mpɔ mekagala megele atane achwɔ. Ji achyéé muú ayi ajwólé mfaá uto

ne gekpekpɛgé aparanja mamfere nesɔ fa mme nnó bɔ́ ámmyege áwané atɛ.

⁵ Amá ábeagé melu ewé egbeé malú aléé, nwu meko menya ayi agbeé menya eléé, nɔere ajɔ́ aké, “Chwɔ we.” Mpege, nge mpɔ mekagala megile ne muú ayi ajwólé mfaá agbare elómé né ebwɔ.⁶ Nwú meko ayi alú eké meko muú nɔere atane né geluagé menya yi mebe eyimbɔ eni ájɔ́ aké, “Ekpoko Flawa ema, elú né ηka utɔ́ bíí uma ne makpoko barle aléé alú ntó ηka utɔ́ bíí uma. Ne ɔchɔge fɔ mbwe maweé ne mmɔ́.”

⁷ Ne ji amá ábeagé melu ema ewé egbeé malu ani, nwú menya mebe ayi agbeé menya eni nɔere ajɔ́ aké, “Chwɔ we.”⁸ Mpege, nge mpɔ mekagala ayi ala béé ne muú ayi ajwólé né mfaá akamégé negbo. Ne muú ayifɔ, ayi akwɔle ji meso, akamege melɔ áwuú bɔ́. Achyéé ebwɔ uto nnó akare mme meko né malu aní, áwá bɔ́ né melu ema ne bee, mesa, ufɔ́ ufɔ́ mameé ne menyá eyi epyéé efɔ.

⁹ Maá egɔηme ábeagé melu ema ewé egbeé malu ata, nge né nteé geluógé upe Esɔwɔ mandoó bɔ́ abi áwané gétúgé mekomejɔ́ Esɔwɔ ayi ebwɔ ágaré.¹⁰ Ne mandoó bɔ́ Esɔwɔ bimbɔ, ájɔ́ kenké aké, “Eh Anyata Esɔwɔ, wɔ olú muú ukpea ne bɔ́ ákage áɔere metɔ́ ne wɔ. Ebelege mbɔ nnó ne wɔ ɔsɔ mpa bɔ́ mme abi áwané esé, ɔshuú ebwɔ amu manchyéé

ebwó efwyale?”¹¹ Ajóógé mbó, áchyéé yéndémuú bwó ewule pópó, ne ágaré ebwó nnó ákoó metóó, ágilé kpaá téé mpa ate aḡme ebwó abi ápyéé utóó Eṣṣwá, ebwó abi áwané ákwanenge ndere Eṣṣwá akelege.

¹² Ne maá egḡme ábeagé melu ema ewé egbeé malu akene, nge ndere mme anyigé ne eshye tegetege. Nmeé ebwólé alá megílé eké ndeé nekwi ne mfaá ntó agelé chuú eké manoó. ¹³ Ambe átane mfaá ákwe mme eké umpome genóó fik ebi ula ugelé wó, ukwene gébé mbyo metometo anyigé ubi. ¹⁴ Nebuú neseé eké gebó eyi muú apwiré afeé ne mbaá ayi gebó gélu. Yéndé mekwe kpaá ne mewaá metóó nnyi áferé ewu né melu wuú. ¹⁵ Ne afwa mme meko, bóó kpakpa, ákpakpa bóó bee, bóó abi awyaá gefwa, anóó bóó, ne bóó ako choncho ne áfwe ne abi alá ápó áfwe ábó ájyéé bíí né mmu ambu maba ntaá ne meso matarave ayi álú né mfaá makwe kpakpa, ¹⁶ ákalé ákuú maba ntaá ne makwe kpakpa áké, “Kwege débíí esé nnó ékágé muú ayi ajwólé né mfaá geluógé gefwa age esé ne nnó ékágé maá egḡme achyéé esé efwyale. ¹⁷ Néndé gekpékpé bíí ebi Eṣṣwá ne maá egḡme achyenge bóó efwyale ukwóne, ne ndémuú ákágé bo efwyale ewémbó?”

7

Afyé geloge Eṣṣwá né mampwe usaá dele bóó Eṣṣwá

ukénéama meso eni

¹ Unó bina uko ukógé, genó eyi me mma nge, élé makiénné Eṣṣwá ani. Atene né manjú mme ani, agbéé mati mbyo ani, ayi atanege né manku mme yina nnó ékágé mbyo ammyege né mme yé ebé lé né ebeé, ne nnó ékágé amugé unóó. ² Ne nge ntó ekiénné Eṣṣwá ewé fó, etane né egbe ewé ḡmeé etanege, egbare gelogé Eṣṣwá muú alú mebe eku makiénné Eṣṣwá yimbo ani kenké, ayi Eṣṣwá achyéé áji uto mancho mme ne ebeé mega, ³ eké, “Ténégé kpe, désage lyaá mbyo áchó mme, ebeé mega, ne unóó mewaá kpaá te esé denerege manlo baá défwe Eṣṣwá esé né mampwe ne gelogé Eṣṣwá.” ⁴ Ne nwú nnó mpa bóó Eṣṣwá abi álo ebwó né mampwe ne gelogé Eṣṣwá eyigé na, alú usaá dele bóó ukénéama meso eni. Bóó bina atane né matoó Isréli áfyaneapeá.

⁵ Né ntoné Juda aló dele bóó áfyaneapea.

Né ntoné Ruben aló dele bóó áfyaneapeá.

Né ntoné Gad aló dele bóó áfyaneapeá.

⁶ Né ntoné Ashye aló dele bóó áfyaneapeá.

Ntoné Naftali aló dele bóó áfyaneapeá.

Ntoné Manase aló dele efyaneepeá.

⁷ Né ntoné Simyon aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Levi aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Isaka aló dele efyaneepeá.

8 Ntoné Sebulɔn aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Josef aló dele efyaneepeá.

Né ntoné Benjamɛn aló dele efyaneepeá.

Njuné bɔ́ ɔ́tené né mbe ushu Esɔwɔ ne Mad egɔɔme

9 Genó eyigé na gekoge, nke mpele, nge njuné bɔ́ abi yé muú alá ákágé pa fɔ́. Bɔ́ bina átané né malɔ́ mme meko, yéndé ntoó ufoó ufoó bɔ́, ne ufoó ufoó mejɔ́. Afye mandeé pópó, ágbaré mamɛ né amu átene né mbe geluɔge gefwa ne mbe ushu Maá egɔɔme. 10 Ajógé kenké áké, “Esɔwɔ se, wɔ muú ɔjwólé mfaá geluɔge gefwa, enyú ne Maá egɔɔme ne déferege esé né efwyale gabo.” 11 Ajógé mbɔ, makiénné Esɔwɔ ako átené áno geluɔge gefwa, ákpakpa bimbɔ, ne menya yimbɔ eni eyi elú mebe. Ne ebwɔ́ ako ákwe uwya mme né mbe geluɔge gefwa ánogé Esɔwɔ, 12 áké, “Amen, mejé, ne nɔ́, ne denɔ́, ne matame, ne enógé, ne utó ne eshye ube ne Esɔwɔ sé te kwyakwya ne kwyakwya Amen.”

13 Muú kpaá ama né geluɔge ákpakpa bimbɔ, agii me áké, “Ndé bɔ́ na áfyéé mawulé pópó, átané efɔ́?”

14 Me nshuú ji meko nké, “Ata nkaá wɔ́, wɔ́ ne ɔkaá mbaá ayi ebwɔ́ átané.”

Ne agaré yé me aké, “Gé bɔ́ abi ákɛne né gekɛkɛ efwyale, átene ne eshye kpaá te átané cháɔné na. Ebwɔ́ áshwɔné mawulé bwɔ́ ne manoó Maá egɔɔme, alá pópó.

15 Ne gétú eyigémbɔ ne ebwɔ́ átené né mbe geluɔge Esɔwɔ, ápyéé utó ndere ampyéé ure Esɔwɔ ne mmu echa ure wuú yéndégébé. Ne ji ayi ajwólé né mfaá geluɔge gefwa abeé nyɛ ne ebwɔ́, abame ebwɔ́. 16 Ebwɔ́ ábeé se mesa, mmwólé manaá epye sé ebwɔ́, nmeé edoó sé ebwɔ́ ne menyammye ntó ásonégé sé ebwɔ́. 17 Néndé Maá egɔɔme muú alú kwákwólé ne geluɔgé gefwa eyigé na ne ábame ebwɔ́ nkane membame magɔɔme. Ne ajame nyɛ ebwɔ́ áfé ne baá anyi ayi awyaá manaá ami machyɛge genwá eyi gélagé byéé. Ne Esɔwɔ ntó atilé nyɛ ebwɔ́ manse ako né ame.”

8

Maá egɔɔme abea melú ema ewé egbeé malu akénéama

1 Ne Maá egɔɔme ábeagé melú ema ewé egbeé malu akénéama mbaá meko né mfaánebuú ákwené alá tómeé né genóge gebagé nchwa neke. 2 Epyɛge mbɔ, nge makiénné Esɔwɔ akénéama ndere átené né mbe ushu Esɔwɔ. Achyéé áji mbá akénéama.

3 Ne ekiénné ewé fɔ́ egbaré maá gekú ayi ákwyéé ne gul echwɔ́ tené né mbe geluɔ́ eyigé ásoó unó bi úwya gebe gelógéló. Achyéé ewú gejamégu unó gebe bina nnó echo ne mmyemenene bɔ́ Esɔwɔ ako, enere mfaá geluɔ́ eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelú né mbe geluɔ́gé gefwage Esɔwɔ ásoó áchyéé mbaá Esɔwɔ. 4 Ndere esɔ́

unó gebe ebimbo, amuawe choncho ne mmyemenene boó Esɔwɔ, átane né amu ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ áfe né mbaá Esɔwɔ. ⁵ Epyege mbɔ, ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ efere ujenje mewε né mfaá gelú eyigémbɔ, efyε ne mmu maá gekú yimbɔ efome fa mme. Éfómégé mbɔ, mbaá áwyale, mamféé anyane gbanḡbanḡ, gasama akεle mamamama, ne mme anyigé tégé tégé ne eshyε.

Makiénné Esɔwɔ ayi mbe ani efɔme mbaá ebwó

⁶ Ne makiénné Esɔwɔ yimbɔ akénéama ayi áḡbaré mbá akénéama, ákpome mmyε mamfɔme.

⁷ Ekiénné ewé mbe éfɔmege mba áwuú, makankoma ne mewε echware ne manó ekwe fa mme. Ne mewε ewémbɔ ekaré mme né malu aléé, esɔ melu εma kḡákpá choncho ne unó ne byaá mewaá.

⁸ Ekiénné Esɔwɔ ewé egbeé apeá éfɔmege mbá wuú, áfome genó gefɔ ne mmu ebéé mega eyi gelú eké gekpékpégé mekwε ewé mewε elúlé wye wum wum wum. Genó eyigémbɔ gekwege gekare ebéé mega né malu aléé, melu εma elá manó manó. ⁹ Ne yéndégenó eyi gelú wyéé gegbo, ne masogeka ayi alú wye áchóó.

¹⁰ Ewé egbeé aléε efɔmege mbá wuú, gekpékpégé membe ayi aḡenege eké gelógé elwε, atane mfaá akaré manyi mme malu aléε akwe né melú εma choncho ne baá anyi abi kókóó. ¹¹ Membe yina

ákamege nnó, “Unywɔne.” Ne melu εma ewé membe yina akwene wyε, né geluage malu ayina aléε elá nywɔne nywɔnege. Gejamege boó abi anyuú manaá ami matane wyéé áḡbo.

¹² Ne ekiénné Esɔwɔ ewé egbeé makiénné ani, efɔmege mbá wuú, ákarege ndere ηmεé, mfaá, ne ambe áḡenege sé né malu aléé, melu εma ekwe kendeé. Ne akarege gébé eyigé utuú uwyage né malu aléé mfaá ne ambe áḡene sé ne melu εma wó. Wyεmbɔ ntó ne epyéé ne bií ne ηwɔmese.

¹³ Ne mbwε ame nké mpεle, nḡe ndere nenyá nelyenege te mfaá, ne nwu ndere nejóḡge kenké neké, “Ebóó nyε, ebóó nyε, ebóó nyε ne boó abi álú né mme gebégé makiénné Esɔwɔ ayi álaá aléé áfɔmege mbá bwó.”

9

Ekiénné Esɔwɔ ewé egbeé makiénné ata efɔme mbá wuú

¹ Ne ekiénné Esɔwɔ ewé egbeé makiénné ata efɔmege wuú mbá, mma nḡé membe fɔ atané mfaá, akwe mme. Achyεé ji agbógóló ayi ane-nege gepyεé eyi gélágé pó ne kwyakwya. ² Ne membe yimbɔ anenege meno gepyεé eyigémbɔ, amuawe atane wye eké amuawe laáwa. Amuawe yina agbe ηmεé né mfaánebuú mbaá akwe gemuagemua. ³ Egome εtane né mmu amuawe yimbɔ ekwe fa mme. Achyε ewú uto mantyε boó wye ndere ebi ngat áwyaá fa mme.

4 Agaré ewú nnó epyege fò genó gebo ne jyage fò, yé ebé lé dambyanja ne yéndé gefogé genós, epye lé genó gebo ne bós abi alá ápó ne gelogé Eσωωó né mampwe bwó. 5 Achye fò ewú uto nnó éwá ebwó wó, alya elé ewú nnó etye ebwó né bò amfaá áta. Ne ubale ebi ebwó áwuú nyε ubε wyε ndere ebi ngat atyεé muú. 6 Né amfaá bimbó áta, ákεlege nyε negbo nnó newa ebwó ágene. Néndé yé lé ebwó áshyage negbo, negbo nebeé fò ebwó kwókwólé.

7 Egome ewéna, elú eké mpó mekagala eyi áfyε eji unó manjye bee. Akwere ewu unó fò né makpo, unó bimbó úlú eké délaré gefwa etiré ákwyéé ne gul, ne mashu ebwó malu eké mashu akwaá. 8 Mejwe bwó eshya metyεé eké mejwe andée ne manené bwó álú eké ayi genyanya. 9 Akwere uwya yéndé egomé ne gebagé gese eyigé bós abi ájyεé bee ákwerege né uwya. Gewya eyigé ubagele bwó upyεé gélú eké gewyage mboó gese uka upea ayi mpós mekagala ejame ne gatele ejyεé bee. 10 Egome ewémbó ewyaá magyεé eké magyε ngat. Ewya uto né magyε bwó matyεé bós né bò amfaá áta. 11 Ne muú ayi álú mfwa bwó, elé ekiénné Eσωωó ewé εgbare agbógóló gepyεé eyi geláge pó ne kwyakwya. Bós Hibru akú ekiénné ewéna nnó Abadøn. Ne bós Grek ákuú ewú nnó Apolyøn (ula utεne nnó menchó unó).

12 Néñáne εfwyale ενινé

mbe nekoó, wúgé ayifó apea alú chwós.

Ekiénné Eσωωó ewé εgbeé makiénné akéné εfome mbá wuú

13 Ne ekiénné Eσωωó ewé epyεé makiénné akéné, éfomege mbá wuú, nwú meko muú fò ndere atane né manjú ani ayi alú né gelú eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelu né mbe ushu Eσωωó. 14 Meko yimbó ajós ne ekiénné Eσωωó ewémbó aké, “Kaá makiénné ani ayi áfené kwókwólé ne εbeé kpa ewé ákuú nnó εbeé Yufretis.” 15 Ne ekiénné Eσωωó ewémbó ekaá ayina ani. Elé né nchwónεke ενινé na, né bíí ebi na, mfaá ayina ne ημεé ενινé na, ne Eσωωó abelé me nnó makiénné ayina ákáré bós abi álú fa mme malu áléé, áwá melu εma. 16 Agare me aké mpa ekwó bós abi ákwóme né mfaá mpó mekagala ájyεé bee aja kpaá apwó, alú bò dele ne bò dele. 17 Né ame gejya yina, ngé mpó mekagala ne bós abi ájwólé mfaá eji. Bós bimbó áfyεé uba useé ummyε ebi bós bee ákwerege né uwya. Ubaá useé bina ugelege eké mewε, uwyaá ugile nkane genó eyigé ákuú nnó Safaya, ne úlú ntó ekwóekwó eké genó eyigé ákuú nno solfó. Mpó eyina ewyaá makpo eké makpo genyanya. Mewε, ne amuawε, ne solfó etanege eji né meno. 18 Unó bina uléé, ebi uwáne bós ubi utané né mano mpó eyimbó, mmyε eké mewε, ne amuawε ne solfó ukare bós abi alú fa mme né malu áléé uwa melu

ema. ¹⁹ Néndé eshye mpɔ eyina etanege elé né manó ne magye ebwó. Magye bwó áwya makpo eké mmyɔ. Elé ne magye ebwó yina, ne echulé bɔ́.

²⁰ Ne bɔ́ abi unó bina ula uwa wó, ályaá fɔ́ gabo ayi ebwó ápyeé wó. Anógé wye aló nchye ne aló uka abi ákwyéé ne gul ne seleba akwyéé ntó ne afyaákó, mataá ne unɔ́. Yé elé aló uka bina, alá áwuú, alá ágené ne alá ákené fɔ́, ebwó ánógé wye abi. ²¹ Ne ályaá fɔ́ ntó bɔ́ manwáné wó yé elé mafoó manye, manane tametame ne ejo manjo ályaá wó.

10

Jɔn agé ekiénné Esɔwɔ né ame gejya ndere egbaré gebagé ηwe eyi apwiré

¹ Ne mma ngé gekpékpégé ekiénné Esɔwɔ ewé fɔ́ né ame gejya, etane né mfaánebuú eshulege mme. Ndere ewú echwɔ́, geko gefyale ewú mmye eké ndeé, ne embya meshu egyaá ewú né mekpo, ushu bíi ushwanegé eké ηmeé ne uka ebíi ntó úlú eké ukwa bí mewe elúlé wyeé. ² Egbaré gebagé ηwe ayi abɔ́ apwiré, nana gelu fuú né ebwɔ́ wuú. Echoó geka jíi eyi ebwɔ́nye né ebéé mega ne eyigé ebwɔ́be né mewaá. ³ Ejɔ́ kerké ekále eké meko genyanya. Ekalege mbɔ́, néfe nnya nekame gbanɔ́ nɔ́ ekénéama neshuú ewú meko. ⁴ Ne nefe enina neyáge mbɔ́, nké nsa genó eyigé me nwuú nejɔ́, nké nwuú meko muú fɔ́ atané né mfaánebuú ajɔ́ ne me aké, “Ɔsage fɔ́ genó

eyigé nefe enina nejɔ́, bele geji ne metɔ́ wyeé.”

⁵ Ne ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ́ ewé ngene etene né mewaá né ebéé mega, ebwéé ebwɔ́nye wuú né mfaánebuú. ⁶ Ekele mabɔ́ Esɔwɔ, muú alú mebe te kwyakwya, muú akwyéé mfaá, mme, ebéé mega, ne yéndégenó eyi gelú wyeé eké, “Njógé wáwálé nnó gébé gechwɔ́ gepó esé. ⁷ Yémbɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé epyeé makiénné ákénéama efómégé mba awuú, Esɔwɔ apyeé nyé unó bí jí abɔ́ ábelé bíbí upye wáwálé ndere jí agaré bɔ́ utɔ́ bíi bɔ́ ekpávé Esɔwɔ nnó upye nyé.”

⁸ Ne mako ayi me mbɔ́ nwuú atane mfaánebuú ama ajɔ́ ne me aké, “Chwɔ́ sé gegbagé ηwe yimbɔ́ né ebwɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé echoó geka ebéé mega ne geka mewaá.”

⁹ Ajógé mbɔ́, mfe mbaá ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ́, ngíi ewu nnó echyeé me gebagé ηwe eyimbɔ́, ejɔ́ ne me eké, “Se geji ɔ́nyé, gebɔ́ge nye wɔ́ né meno eke nnywɔ́ yémbɔ́ gekwɔ́nége wɔ́ une genywɔ́nege nyé.”

¹⁰ Ne nse gebagé ηwe eyimbɔ́ né ebwɔ́ wuú nnyé. Gebɔ́ge me né meno eke nnywɔ́ ne gekwɔ́nege me né une gelá nywɔ́ne nywɔ́nege. ¹¹ Nyége mbɔ́, ágaré me aké, “Ɔbɔ́ maá ma garé genó eyi gepyeé nye ne bɔ́ malɔ́ mme meko, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne afwa.”

11

Esɔwɔ atɔ́ bɔ́ ekpávé apeá

1 Unó bina ukogé, áchyeé me meto ewé ámege unó wyeé. Ne Esɔwɔ ajóó ne me aké, “Chó mée echa upe wa ne geluógé upe. Pa ntó bɔ́ó abi ánógé me wye. 2 Yémbɔ, ɔmege fɔ́ dachi echa upe wa, lyaá ji néndé me nlyaá ji mbaá bɔ́ó abi alá ápó bɔ́ó Jus, nnó ágbaré gefwage bwó né melɔ ukpea wa né bɔ́ amfaá usa upea meso epea. 3 Ne ntóme nye bɔ́ó ba apeá abi ágaregé mekomejɔ́ó Esɔwɔ, nchyege nye ebwó uto mangaré bɔ́ó genó eyi me mpye nye. Ne ágaregé nye geji, áfyéé mandeé nekwi né ndɔ́ dele meso usaá ufya ne eléé.”

4 Bɔ́ó bina apeá ne álu eké unó Olif upeá ne álu ntó eké uluɔ matúlékanj upea ebi utene né mbe ushu Esɔwɔ Ata muú ágbáregé gefwa mme. 5 Ne mbógé muú amuagé mampye ebwó genó gebo, mewé etanege ebwó né meno esɔ́ó muú mawame ebwó yimbɔ, mbɔntó ne bɔ́ó abi amuame mampye ebwó genó gebo, ábɔ́ó mamgboó. 6 Ebwó áwyaá uto magbaré manaá nnó ákwegé fɔ́ né gébé eyigé ebwó ágaregé mekomejɔ́ó Esɔwɔ. Awyaá ntó uto mambwɔlé manyi ála manoó manoó. Ne áwyaá ntó uto mantɔ́ mameé ufɔ́ ufɔ́ó áchwó fa mme ndere ebwó ákelege.

7 Anerege mangaré mekomejɔ́ó Esɔwɔ, menya mebo ayi atané né gepyeé eyi geláge pó ne kwyakwya achwó mmye nye ne ebwó

apwɔ, awá ebwó. 8 Ne unkwɔ́ bwó ulaá nye né metɔ́ó melɔ́ó, meló kpaá ewémbɔ́ mbaá ayi aselé nya Ata sé áwɔme nya né gekwa. Ne mabɔ́ ami ákuú melɔ́ ewéna né neka elé Sodom yé nnó Ijip. 9 Ufɔ́ó ufɔ́ó bɔ́ó yéndé ntóó, ufɔ́ó ufɔ́ó mejɔ́ó ne malɔ́ mme mako átane áchwɔ́ó ágene unkwɔ́ bwó né ndɔ́ eléé ne geba, ákamegé fɔ́ nnó muú ánií ubi. 10 Matɔ́ó ágɔ́ó nye bɔ́ó mme meko ndere bɔ́ó bina ápea ágbóó, ne ápyeé nye epaá gétúgé negbóné bwó, áwelé ate mako néndé mekomejɔ́ó Esɔwɔ ayi bɔ́ó bina ágaré ápyeé bɔ́ó mme áwú ubalé dɔ́ó. 11 Yémbɔ́ ndɔ́ yina eléé ne geba ekogé, Esɔwɔ atómé gejulé eyi gechyege genwá gekpe unkwɔ́ bɔ́ó bina né mmye ákwilé téné. Akwilé gé mbɔ́ bɔ́ó ako abi ábɔ́ó ágené ebwó efɔ́ ekwɔ́ ebwó né matɔ́ó dɔ́ó. 12 Ne bɔ́ó bina ápeá, áwú meko muú fɔ́ ndere ákuú ebwó kenké né mfaánebuú, aké, “Kwógé déchwó wena.” Ne ndere bɔ́ó mawáme bwó ápelé, ebwó ákwɔ́ áfé né mfaánebuú né mmu gekó. 13 Wye né gébé eyigémbɔ́, mme ányígé ne eshye tegetege ákáré melɔ́ ewémbɔ́ né malú afya, ne upú ebi úlú né melu ema ukwe ne mmye muú ayi ágboó álu dele bɔ́ó akénéama. Bɔ́ó abi alá, efɔ́ ekwɔ́ ebwó matɔ́ó ánógé Esɔwɔ muú olú né mfaánebuú.

14 Nenjáne efwyale eniné negbée manjáne apeá nekoó, wúgé eniné negbeé áléé nechwɔ́ó.

Ekiénné Esɔwɔ ewé egbee

makiénné akénéama efome mbá wuú

¹⁵ Ne ekiénné Esɔwɔ ewé egbee akénéama efómégé mbá wúu, nwú meko makiénné Esɔwɔ ndere ájógé kenké áké, “Ata Esɔwɔ sé ne muú wuú ayi ji ajyaa nnó ábé mempoó se awyaa uto mangbaré gefwa fa mme nana. Ne Esɔwɔ ágbáregé gefwa te kwyakwya ne kwyakwya.” ¹⁶ Ajógé mbo, ákpakpa bimbo, esaá meso eni abi ájwólé mfaá ulu gefwage bwó né mbe ushu Esɔwɔ ákwe mashu mme né mbe ushu Esɔwɔ áféé Esɔwɔ, ¹⁷ áké, “Ata Esɔwɔ, wɔ Muú Ɔpwɔ́ amu, wɔ muú ɔlu ne ɔbo ɔlú, esé déchyege wɔ matame néndé ɔleré gekpékpégé uto bi wɔ ɔwyaá ne ɔbo mangbaré gefwa jyéé fa mme. ¹⁸ Ne boó abi abo álá apɔ́ fɔ́ Jus, ebwó áboó metɔ́ usɔ́ ne wɔ dɔ́. Yémbɔ gébége eyigé wɔ ɔlerége metɔ́ usɔ́ wye gekwɔné. Ne gébé gekwɔné eyigé wɔ ɔsɔ́ mpa boó abi ágbóo. Gébé ntó gekwɔné eyigé wɔ ɔchyege nsa mbaá boó utoó byéé, boó ekpávé Esɔwɔ ne boó ako abi áfɔ́ wɔ, abi aɲea geme ne abi álá aɲea wɔ. Ne gébé gekwɔné eyigé wɔ ɔwane boó abi áwáne boó ako abi áwáné boó fa mme yina.”

¹⁹ Aféége Esɔwɔ mbo, gepúgé Esɔwɔ né mfaánebuú génene. Ne mengé mekwaá menomenyéé ewé etené mbaá menomenyéé ewé Esɔwɔ anyéé ne boó bíí ndere

elú né mmu gepúgé Esɔwɔ eyigémbɔ. Ne ngé ndere gasama akelé mamama, nefe nénya gbanɲban, mbaá áwyaale mme anyíi tegetege, ne makanɲkoma akwene gejame.

12

Mendée fɔ ne mmyɔ ayi akuú nnó dragɔn

¹ Né gébé eyigémbɔ, ngé gekpékpégé genó fɔ eyi getané né mfaánebuú. Ngé mendée fɔ ayi ndée eyi ji afyéé elú ηmεé ηmεé, aneré uka bíí né mfaá mfaá. Akwere elá gefwa ewé ewyaa ambe áfyaneápeá. *

² Mendée yina alú ne une, ne ndere nebyéé némyéé ji ákalege gétúgé awuú ubale nebyéé.

³ Ne mma ngé gekpékpégé genóge fɔ eyi getané né mfaánebuú, nké mpelé, ngé gekpékpégé mmyɔ megele, ayi apyéé efɔ, awyaa makpo akénéama ne ambya afya. Ne akweré maá elá gefwa né yéndé mekpo wuú. ⁴ Akaregé ambe ayi alú né mfaá né malu áléé, mmyɔ ayina ase megye wuú ajá melú ema agbe fa mme. Akwilé atene né mbe ushu mendée yimbɔ ayi alú mambye maá, agile nnó mendée yimbɔ abyegé maá ji abo ányéé. ⁵ Ne mendée yimbɔ abyé maá wuú mende. Maá yimbɔ ne aboó mámbɛ mfwá né malɔ mme meko. Agbaregé nyé boó mme meko ne amu matomato. Ndere ábyené maá yimbɔ, áchwó

* 12:1 Elú wáwálé nnó: Mfaá ayi ájógembɔ, elé mfaá ayi ágenegé ne utuú.

fɔ́ ji ákpa ji áfé mbaá Ɛsɔwɔ né mbaá ayi geluwage gefwa jíí gelú. ⁶ Ne mendée yina jimbɔ́ abó afé né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ́é ábelé nnó ji abɛ wyɛ́é, akpɛ bu né ndɔ́ dɛle meso usaá ufyane uléé meso eɣya.

⁷ Ɛpyegé mbɔ́, ummyɛ ukwe né mfaánebuú. Mfwa makiénné Ɛsɔwɔ ayi akuú ji Mikɛl ne aɲgba bíí, ámyɛ ne mmyɔ́ yimbɔ́ ne bɔ́ bíí ntó. ⁸ Yémbɔ́ Mikɛl ne aɲgba bíí ámmɛ́ ɔ́pɔ́ mmyɔ́ yimbɔ́ ne bɔ́ bíí ne ákamé sé nnó mmyɔ́ yimbɔ́ ne bɔ́ bíí ama abɛ ne melú manjwólé né mfaánebuú wó. ⁹ Abú gekpékpé mmyɔ́ yimbɔ́ né mfaánebuú áshulé fa mme chóncho ne makiénné jíí. Mmyɔ́ yina ne ákuú nnó danchɔmeló, muú mawáme, ji ne alú mmyɔ́ ayi aló́ mɛ tété nya mambwólégé bɔ́ fa mme.

¹⁰ Ne nwú muú fɔ́ ajɔ́ kɛɲké né mfaánebuú aké, “Nana Ɛsɔwɔ ɛ́sɛ́ aferé bɔ́ né ɛ́fwyale gabo, alere bɔ́ ako uto bíí ji awyaá né gefwa ɛyigé ji ágbárege ne Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa ayi ji atámé alere ntó uto bíí fa mme. Néndé muú ayi aténege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ sé utuú ne ɲwómésé ápyɛ mpa ne aɲmé sé ábú ji né mfaánebuú ashulé fa mme. ¹¹ Ne aɲmé ɛ́sɛ́ bina ammyɛ ɔ́pɔ́ ji né utó manoó Maá egóɲme ami magbelé mme ne abya melóméló ayi ɛbwó ágarége. Ne ɛbwó áse yé geɲwá bwó ɛké genó wó ne átene nnó yé ɛbe elé negbo

ɛbwó ágboó. ¹² Mfaánebuú ne bɔ́ ako abi ájwólégé wyɛ, bɛége ne nechóchó. Yémbɔ́ ɛbɔ́ nyɛ ne ɛnyú abi délu né mme ne mabɛ́é mega néndé, danchɔmeló ashulé achwó báne ɛnyú ne metɔ́ usɔ́ néndé ji akaá nnó gébé jíí ɛyi gelaá géjásé wó.”

¹³ Mmyɔ́ yimbɔ́ agégé nnó ábú ji ashulé fa mme, abɔ́ mamfwénégé mendée yimbɔ́ ayi ábyɛné maá mende nnó awá. ¹⁴ Yémbɔ́ áchɛ́ mendée yimbɔ́ ukpékpé ubagele upeá ɛbi ulú ɛké ɛbi nɛnya nnó ályéné ájyɛ ábí né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ́ ɔ́belé nnó ji abɛ́é wyɛ́ ɔ́belé ji bu né aɲme áléé ne geba. ¹⁵ Ne mmyɔ́ yimbɔ́ awó manaá né meno, majá ɛké ɛbɛ́é nnó ɲgbannyi ashwa mendée yimbɔ́ anó nnyí. ¹⁶ Yémbɔ́ mme apoó mendée yimbɔ́, anené meno anyú manaá ami mmyɔ́ yimbɔ́ awó mako. ¹⁷ Ɛpyegé mbɔ́, mmyɔ́ yimbɔ́ metɔ́ ɛ́sɔ́ ji dɔ́ ne mendée yimbɔ́, alýá ajyɛ ɲme ummyɛ ne upyáne mendée yimbɔ́, bɔ́ abi ábélege mabé Ɛsɔwɔ ne bɔ́ abi ágarégé wáwálé ayi Jisɔs aleré né abya melóméló, nnó ɛbwó ne Mmyɔ́ yimbɔ́ atené né mbale ɛbɛ́é mega.

13

Menya mebo ayi atáne né mmu ɛbɛ́é mega

¹ Nɛdere mmyɔ́ yimbɔ́ atáne ɛwú, ngé menya mebo fɔ́ ndere atanegé né mmu ɛbɛ́é mega. Menya yimbɔ́ awyaá

makpo akénéama, ne ambya afya. Akweré maá ela gefwa né yéndé embya wuu. Né mfaá yéndé mekpo wuu asa mabɔ wye ami machɔ́ mabɔ Ɛsɔwɔ. ² Menya yimbɔ afulé mekwaálá, awyaá uka eké ebi menya fɔ ayi afulé maamyɛ ákuú ji nnó bɛɛ. Ne meno wuu elú eké menó genyanya. Ne mmyɔ yimbɔ achyɛ́ menya mebo yimbɔ, uto ebií ne gekpekpɛgɛ́ eshyɛ wuu nnó, agbaré gefwa. ³ Menya yimbɔ, mekpo wuu ɛma, elu eké abɔ ake gepa wye eyi gelú manwá ji wáne, yémbɔ gepa eyigémbɔ, gegbo mé. Ne bɔ́ mme meko álá mano mekpo fuú gétúgɛ́ genó eyina, áló mankwɔlege ji. ⁴ Ɛbwɔ́ ako ánogé mmyɔ yimbɔ gétúgɛ́ ji achyɛ́ uto bií mbaá menya mebo yimbɔ. Ne ánogé ntó menya mebo yimbɔ ajógɛ́ aké, “Ndémuú alú eké menya yina, ne waá akágɛ́ mmyɛ umyɛ ne ji?”

⁵ Ne ályaá menya mebo yimbɔ nnó ádogé ɛbwɔ ɛwɔme áchógɛ́ mabɔ Ɛsɔwɔ, ne ályaá ji ntó nnó aleré uto bií né usaá bɔ amfaá upeá meso epeá. ⁶ Menya mebo yimbɔ aló manlwɛrege Ɛsɔwɔ, achɔ́ mabɔ mií ne ami bɔ́ Ɛsɔwɔ abi álú né mfaánebuú. ⁷ Achyɛ́ ji ntó uto nnó ammyɛ bee ne bɔ́ Ɛsɔwɔ fa mme apwɔ ɛbwɔ́. Ne áchyɛ́ ji ntó uto nnó, abɛ mfwa mbaá matóó mme mako, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́, ne malɔ mme mako. ⁸ Ne bɔ́ ako abi álú fa mme ánogé nyɛ menya mebo yimbɔ. Ɛbwɔ́ bina ne te ula ulɔ́ mme álá ása fɔ́ mabɔ

bwɔ́ né mmu nyɛ ayi asame mabɔ bɔ́ abi ábɔ́ nyɛ genwá eyi gélágɛ́ byé. Nyɛ yimbɔ elé ayi Maá egónyɛ ayi abɔ awáne.

⁹ Muú ayi awyaá matu áwú. ¹⁰ Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ mé nnó apyɛ ji, apyɛne nyɛ ji. Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ me nnó áwá ji ne aparanja, áwané nyɛ ji ne aparanja. Ɛwéna elú elé majyɛ mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ nnó abɔ mankogé matɔ́, áfyɛ́ wye metɔ́ ne ji.

Menya mebo ayi átane né mmu mme

¹¹ Ne mma nge menya mebo ayi fɔ ndere atanege né mmu mme. Awyaá ambya apeá eké maá egónyɛ, ne ajógɛ́ mejɔ́ eké mmyɔ. ¹² Ase uto uko ebi menya mebo ayi mbe awyaá apyɛ ukpekpɛ unó né mbe ushu wuu. Apyɛ́ mme ne bɔ́ ako abi ájwɔlegɛ́ wye ánogé menya ayi mbe yimbɔ, ayi gepa eyi gelu manwá ji gegbóo. ¹³ Ne menya mebo yimbɔ, ayi atane né mmu mme, apyɛ ukpékpɛ ufélékpa ebi yɛ ebelé mewɛ etane né mfaánebuú ekwe mme bɔ́ ako agé. ¹⁴ Abwɔlé bɔ́ abi álú fa mme né ufélékpa ebi ályaá ji apyɛ́ né mbe ushu menya ayi mbe. Agaré ɛbwɔ́ nnó ákwyɛ́ meló uka ayi afulé menya ayi abɔ akelé ji gepa eyi geké gewa ji yémbɔ álá gbóo wɔ́. ¹⁵ Ne ályaá menya ayina nnó ato gejulé mbaá meló uka yimbɔ nnó ábɔ genwá, ájógɛ́ mejɔ́, apyɛ nnó áwá bɔ́ ako abi álá ánogé fɔ́ ji, ¹⁶ apyɛ ntó áfyɛ bɔ́ ako gelo né egbe ɛbwɔnyɛ

yé ne mampwε. Abi álá aɲea gemε wó ne abi aɲea gemε, ubyá bɔ́, afwa ηka, afwé ne abi álá pó afwé, afye εbwó uló mmyε. ¹⁷ Apyεmbɔ nnó muú álá pó ne gelo εyigémbɔ ákpogé fɔ́ genó yé εbé elé mana genó anamé fɔ́. Ne gelo εyigémbɔ geténé mbaá mabɔ menya mebo ayi mbe, yé εbe elé nɔmba ayi atené mbaá mabɔ mií.

¹⁸ Ewéna elú lé majye mbaá bɔ́ ako nnó yéndémuú abε ne denɲa né mechɔ ewéna. Ne yéndémuú ayi awyaá defɔ́ afere akaá ulaá geloge menya ayina. Geji geténe mbaá mabɔ mekwaá. Ne gelo jíí elé “666”

14

Maá εɔɲme ne usaá dele bɔ́ ukénéama meso eni

¹ Ne nké mpelé, ngé maá εɔɲme ndere aténé né mfaá mekwε ewé ákuú nnó Sayɔn ne usaá dele bɔ́ ukénéama meso eni. Asa mabɔ Maá εɔɲme ne ami Nte wuú né mampwε εbwó. ² Ne nwú meko muú fɔ́ né mfaánebuú, meko yimbɔ awyale eké meko makɔne nnyi ne anyáne ntó kenké eké nefe. Meko ayi nwú mbɔ alú eké bɔ́ ákwélé bɔ́ dandyéé εbwó. ³ Ne njune bɔ́ bina ákwa ekwɔ meke né mbe geluage gefwage Εσωω ne menya eni eyi elú mebe ne ákpakpa. Ne yé muú ayi ákágé ekwɔ ewéna apó, εkosé εbwó ambɔ́ ne ákaá. Εbwó bina ne álú bɔ́ abi Εσωω áwené gemége εbwó né gabo fa mme. ⁴ Εbwó bina ne álú bɔ́ abi ábele

menyammyε εbwó pópó yé andée álá akaá wó, gétúgé álú ubwyene. Εbwó ákwalege Maá εɔɲme ájye yéndé mbaá ayi ji ájyeé. Alú bɔ́ abi Εσωω áwené gemége bwó né gabo né geluage bɔ́ ako abi álu fa mme. Εbwó álu ndere mbwε mbe ayi áchyéé mbaá Εσωω ne Maá εɔɲme. ⁵ Gebyɔ gepɔ́ fɔ́ εbwó né meno néndé εbwó álu pópó apó ne deba.

Makiénné Εσωω áléé ágaré mekomejɔ́ Εσωω

⁶ Ne mma ngé ekiénné Εσωω ewé fɔ́ ndere elyenege té mfaá. Ekpa abya melóméló ayi álu te kwyakwya mangaré mbaá bɔ́ malo mme meko. Yéndé ntoó, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne ufɔ́ ufɔ́ bɔ́. ⁷ Ejɔ́ ne meko kenké eké “Fɔ́gé Εσωω ne nógé ji néndé gébé gekwané eyigé ji asɔ́ mpa bɔ́ fa mme. Ndere elúmbɔ, fege ji muú akwyéé mfaá ne mme chónchó ne mabeé mega ne ambu annyi.”

⁸ Ekiénné Εσωω ewé fɔ́ ewé εgbeé makiénné ápeá echwó ntó, eké, “Babilɔn ákwe, meló ewé εbɔ́ elú meló ηɔ́ ekwe ‘burup’ ewó ηɲma mme. Manane jíí ayi ji anané tametame áchó malo mme mako. Manane ji yémbɔ alu eké elé mmɔ́ ne ji achyéé malo ayifɔ́ anyuú mapyéné εbwó.”

⁹ Ne ekiénné Εσωω ewé fɔ́ ewé εgbeé makiénné áléé echwó ntó, ejɔ́ ne meko kenké eké, “Bɔ́ abi ánógé menya mebo ne meló uka wuú, ne ákame nnó menya yimbɔ afyéé εbwó gelo jíí né mampwε εbwó yé né amu

εβωó, ¹⁰ Εσωωó achyεgέ nye ntó εβωó εfwyale. Εfwyale εwέμβωó εβέ nye εκέ mmóó matomato ami álá áchwaré ne maná wó, amí Εσωωó afyεé né mmu ηkω wuú ayi metóó usóó. Ne Εσωωó apye nye εβωó áσóó né mmu mewε εwé elulé ne genó eyigé ákuú nnó sálfó. Ne εβωó áσogé nye né mbe ushu makiénné ukpea ne Maá εgαηme. ¹¹ Ne amuawe ayi atanegε né mewε εwé εσóó εβωó, átanegε nye wye tanegε té kwyakwya ne kwyakwya. Bóó bina abi ánógé menya mebo yimbó ne melo uka wuú ne yendemuú ayi ákame nnó menya yimbó afyεé ji gelo eyi getεne mbaá mabó mií, ugbeé mmyε upó ne εβωó utuú ne nwómese.”

¹² Mechó εwéna elú elé majyεé mbaá bóó Εσωωó nnó ákogé matóó εβωó. Εβωó bina ne ábélege mabe Εσωωó ne áfyεé wye metóó ne Jisós.

¹³ Ne nwú meko muú fó né mfaánebuú nkane ajógé ne me, aké, “Sa meko mejóó eyina: aké εló nana εjyεgέ mbe metóó megómegó εβεé ne bóó abi ágboó ndεre áηkwólé Jisós Kras.” Ajógémbó Mendooó Εσωωó ekamé εκέ “Εεη elú wáwálé. Εβωó ágbéεge nye mmyε né utóó εβωó néndé nsa utóó ulóulóó εbi εβωó ápyεé akwólege nye εβωó.”

Jøn agé ame geja ndεre Εσωωó asóó nye mpa bóó né bií bi kwyakwya

¹⁴ Ne nké mpelé, ngé geko eyi gelu pópó, ne muú fó ajwólé né mmu geko eyigémbó alú εκέ maá nte

mekwaá, akweré εla gefwa εwé akwyεé ne gul. Agbaré ηga mechyamechya né εβωó wuú, ηga yimbó awya geti getyε getyεé. ¹⁵ Ne ekiénné Εσωωó εwé fó εtane né εcha upε Εσωωó, εκú muú ayi ajwólé né mmu geko kenké εκέ, “Ló mankyε mbwε ne ηga wye ayi ogbaré, néndé gébé eyigé ákyε mbwε gekwané ne mbwε ayi álu né mme ákwóné mankyε.” ¹⁶ Εjógé mbó, muú yimbó né mmu geko afu ηga wuú né mme, akyε mbwε né mme meko.

¹⁷ Εpyεgέ mbó, ekiénné Εσωωó εwé fó εtané né mmu εcha upε Εσωωó né mfaánebuú. Εwú ntó εgbaré ηga mechya yimbó ayi ákuú nnó shεkel.

¹⁸ Ne ekiénné Εσωωó εwé fó, εwé εβóó uto επwó mewε εtané kwókwólé ne geluógé upε Εσωωó, εκúu ekiénné εwé εgbaré ηga mechyamechya εjóó kenké εκέ, “Gé umpóme unóó εbi ákuú nnó grep, uwóme né mme ugle. Cho sóó uchóchóó bwó ne ηga ayi wó ogbaré mbó.” ¹⁹ Εjógémbó, ekiénné Εσωωó εwέμβó, εfu ηga wuú fa mme, εsaré umpomé grep εbimbó, εju né mmu εjya εwé anamege ubi wye. Εjya εwéna ετέne mbaá metóó usóó Εσωωó εwé ji álεregé nye bóó. ²⁰ Εjya εwéna επófó né melo. Εfεmbó ne ájyale upóme εbimbó manoó matané, makoó byógólógóló εκέ εβεé. Metyεé εβεé manoó εwέμβó elú usaá ηkpa neke ufya. Ne ugome εβεé εwéna ulú genóge matyεé amu ápeá.

15

Makiénné Ɛsɔwɔ akénéama áchwɔ́ ne ufɔ́ ɛfwyale ukénéama

¹ Unó bimbɔ ukoógé, mma ngé gekpékpé gé genó gefɔ né mfaánebuú ɛyigé me nlá nkágé garé. Gejeá ne gepwɔ amu. Genó ɛyigémbɔ élé makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi akpané ufɔ́ ɛfwyale ukénéama. Ɛfwyale ɛwéna ne elu ɛwé kwyakwya néndé élé né ufɔ́ ɛfwyale bina ne Ɛsɔwɔ alerege nnó metɔ́ usɔ́ wuú ebye.

² Ne ngé genógé fɔ ɛyi gelú eké ebeé mega. Gelú ɛféé ɛféé áchwaré ne mewɛ. Ne bɔ́ ɔ́ abi ammyéé apwɔ́ ɔ́ menya mebo yimbɔ ne meló uka wuú, ne álá akamé fɔ nnó aɟyéé ɛbwɔ́ gelo né mmye ɛyi geténe mbaá mabɔ míí wɔ́, átené né mapeá ebeé mega ɛwéna ɛwé elú ɛféé ɛféé. Agbaré manke ayi Ɛsɔwɔ achyéé ɛbwɔ́. ³ Ne ákwa ekwɔ ɛwé Mosis muú utɔ́ Ɛsɔwɔ abɔ́ akwané ne ɛwé Maá ɛgɔɣme abɔ́ akwane, aké, “Ata Ɛsɔwɔ Muú Ɔpwɔ́ amu, unó bi wɔ́ ɔ́pyéé úlú ukpékpé ne upwɔ́ amu. Wɔ́ ɔ́lu mfwa malɔ́ mme mako. Depɔ́ ɛtye ɛtíré wɔ́ ɔ́pye délú wáwálé ne cho. ⁴ Ata yé muú fɔ́ apɔ́ ayi álá afɔ́ wɔ́, yé muú fɔ́ ntó apɔ́ ayi álá nógé wɔ́ néndé, wɔ́ mbií ne ɔ́lu muú ukpea. Bɔ́ malɔ́ mme meko ánogé wɔ́ néndé yéndémuú agé nnó depɔ́ ɛtye ɛtíre wɔ́ ɔ́pye délú cho.”

⁵ Bɔ́ bina anerege mankwa ekwɔ ɛwéna, nké mpélé ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ né mfaánebuú

enené ngɛ maá getoge ukpea Ɛsɔwɔ né mmu. ⁶ Makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi agbaré ufɔ́ ɛfwyale ukénéama átané né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ. Aɟye mandée pópó ayi ágenegɛ, ne yéndémuú bwɔ́ áni gebagé ndeé genɔ́ ji né ɛwɔme. Uba mandeé bimbɔ ugenegɛ eké gul. ⁷ Ne menya ama né geluage menya ɛyi elú mebe ɛni, achyéé makiénné Ɛsɔwɔ ayina akénéama ukú ukénéama, ɛbi akwyɛ ne gul, ukú ɛbimbɔ ugbeé ne metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ muú alu mebe te kwyakwya ne kwyakwya. ⁸ Ne amuawɛ ayi alerege ɣgɔ ne utɔ́ Ɛsɔwɔ, agbeé né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ. Ne yé muú akágé kpé fɔ́ né mmu ɛcha ɛwémbɔ, kpaá té ufɔ́ ɛfwyale ɛbi makiénné Ɛsɔwɔ yimbɔ achwɔ́ ne ubi ekogé.

16

Kwyakwya ufɔ́ ɛfwyale ukénéama ɛbi Ɛsɔwɔ achyége

¹ Ne nwú meko muú fɔ́ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ndere ajɔ́ kenké ne makiénné yimbɔ akénéama aké, “Chóge dégbɛ genó ɛyi gelú né mmu ukú ɛbimbɔ ukenéama ɛbi ugbeé ne metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ né mme.”

² Ajógé mbɔ ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé mbe ɛjye gbɛ genó ɛyi gelu né mmu gekú jíí fa mme. Ɛgbegé mbɔ, ubobo dekpa ɛtíre denome ne démyéé deshulé né mmye bɔ́ ɔ́ abi áwyaá geloge menya mebo ne ánogé meló uka wuú.

³ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲς ἐπυεῖ makiénné apea ejye gbε genó eyi gelu né mmu geku jíí né ebéé mega, ebwólé ela eké manoó genkwógé muú. Ne yéndégenó eyigé gelú né mmu ebéé mega gegbo.

⁴ Ne ekiénné εἰσὲς ἐπυεῖ makiénné áléé, ejye gbε genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né mabéé ne ambu nnyi, manaá mako mabwólé mala manoó manoó. ⁵ Ἐπυεγέ mbo, nwú ndere ekiénné Ἐσωω εἰσὲς ebóó mannyi mako ejóó eké, “Eeh wó muú ukpea. Wó muú ðlu ne ðba ðlú, mpa wyε yi ðsóó alú cho. ⁶ Néndé bóó áwá nya bóó ukpea ne bóó ekpave byε, wó ðchye ebwó manoó nnó ányú. Abó mbo lé nsa mbaá genó eyigé ebwó ápyeé.” ⁷ Ajógé mbo, nwú meko muú fó ndere atane né geluógé upε Ἐσωω ájógé aké, “Ata Ἐσωω wó Muú Ὁρωó amu, mpa wyε ayi ðsóó alú cho, ne wáwálé.”

⁸ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲς ἐπυεῖ makiénné ani, egbe genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né ημεῖς, elyaá nnó ημεῖς edo bóó awú gekpósoógé ubalé eké ebi mewε. ⁹ Ubalé bina upyeé bóó álwerege Ἐσωω muú efwyale ewéna elú ji né amu, yémbó ákwóre fó matóó ebwó alyaá gabo ayi ebwó apye, áfεgέ Ἐσωω wó.

¹⁰ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲς ἐπυεῖ makiénné ata, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mfaá geluoge gefwage menya mebo yimbo. Egbege mbo, mbaá ayi menya mebo yimbo ágbáregé gefwa jíí wyε ala gemuagemua. Ne akwaá ányéé manómé

gétúgέ ubalé ebi ebwó áwuú. ¹¹ Alwεré Ἐσωω muú alu né mfaánebuú gétúgέ ubale ebi ebwó áwuú, ne upa ebi ebwó áwya né mmyε. Yémbó ákwóre fó matóó bwó ályaa gabo ayi ebwó ábó ápyeé wó.

¹² Ne ekiénné εἰσὲς ἐπυεῖ makiénné akéné, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né ebéé kpaá ewé ákuú nnó Yufretis. Egbege mbo, ebéé ewémbó ewa meko, mampye nnó afwa abi atane né egbe ewé ημεῖς etanege agé meti ákoó. ¹³ Ἐπυεγέ mbo, ngé ubobo mandoó nchye áléé ayi álu eké bó mantwere átané né meno mmyó yimbo ne meno menya mebo ne meno muú ekpávέ ayi gebyó. ¹⁴ Mandóo yina elé aló nchye abi ápye ufélekpa. Ajye bané afwa mme meko nnó ánywére ebwó mbaá ama ákpomé mmyε mamye bee né gekpékpégé bíí ebi Ἐσωω Muú Apwóó amu achwóó.

¹⁵ “Wúgέ, me nchwóó nye eta nyú ndere menjo achwóó né gébé eyigé muú ala akaágé. Galógáló alú ne muú ayi abéé peé, abelege mandeé jíí chanchá nnó ekáge ji ake gejógéné akpa mekpo unóó.”

¹⁶ Ne mandoó nchye yimbo, anywere afwa mme ako né melu ema. Ákuú melu ewémbó né mejóó bóó Hibru nnó Amagedon.

¹⁷ Ne ekiénné Ἐσωω εἰσὲς egbeé makiénné akénéama, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mmu gejulé. Egbege mbo nwú meko muú fó ndere atane né mmu gepúgέ

Ɔsɔwɔ mbaá ayi geluɔge gefwage Ɔsɔwɔ gelu. Ajɔ́ aké, “Nneré yéndégenó.”¹⁸ Ajógémbɔ, gasama aké mamamama, mbaá awyale wyɔwyɔ, mamfeé ányá gbanḡbanḡ ne mme anyigé ne eshye. Gefɔ́ ɛyigé ákwaá alá álu danḡé té mme alɔ́.¹⁹ Mme anyigé mbɔ, melɔ́ kpaá ekaré né malu áléé, ne malɔ́ kpakpa né mme meko akwe. Ne Ɔsɔwɔ ate gabo ayi Babilɔn ápyeé, ápye ji anyú mmɔ́ ami malu né mmu nka wuú. Mmɔ́ amibɔ matene né metɔ́ usɔ́ Ɔsɔwɔ.²⁰ Yéndé melɔ́ metɔ́ nnyi ne makwe kpakpa áseé.²¹ Ne ukpékpé makankoma ayi gema genɔ́ eké usaá bɔ pɔn uta atané mfaá ákwe bɔ́ né mmye. Bɔ́ álweré Ɔsɔwɔ gétúgé ubale makankoma ebi ebwɔ́ áwu néndé, ubale bina uja dɔ́. *

17

Gekpékpégé mendée eno

¹ Ne ekiénné Ɔsɔwɔ ema né geluage makiénné akénéama ewé egbaré ukú ukénéama echwɔ́ jɔ́ ne me eké, “Chwɔ́ me nlerege nye wɔ efwyale ewé Ɔsɔwɔ achyege nye gekpékpégé mendée eno muú ajwólé né gejamégé mannyi.² Afwa mme ana manane tametame ne ji. Ne manane ayi ji anané tametame achalé bɔ́ mme ako eké élé mmɔ́ ne ji achyéé ebwɔ́ anyuú mapyene ebwɔ́.”

³ Ne Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmye ne ekiénné Ɔsɔwɔ ewémbɔ́ ékpá me mfé né

mashwáne. Njyege ewú, ngé mendée fɔ́ ndere ajwólé né mfaá menya mebo fɔ́. Menya yimbo alú megemegele, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Asa gejamégé mabɔ wyéé amí machɔ́ mabɔ Ɔsɔwɔ né menyammye wuú meko.⁴ Mendée yimbo afye mandée magéle ne mandée gefwa, akwyéé menyammye wuú ne unó densɔ́ ebi akwyéé ne gul. Mataá nka ne unó ebifɔ́ ebi ujame nka dɔ́. Akuú ubi nnó pels. Agbaré amo ayi akwyé ne gul. Amo yimbo agbeé ne uboboo unó bi utene mbaá manane tametame jí.⁵ Asá mabɔ né népwe níí ami matene né genó gefɔ́ ɛyigé bɔ́ alá ákaágé garé. Asá wye áké, “Gekpékpégé Babilɔn, mma andée eno ako, ne muú ayi ubobo unó bi upyéé fa mme utanege ji né amu.”⁶ Ne ngé nnó manoó bɔ́ Ɔsɔwɔ ne bɔ́ abi bɔ́ áwáne gétúgé ápyeé genó eyi jisɔs akelege mampye mandée yimbo eké mmɔ́.

Ngégé nla meno mekpo fuú.⁷ Yémbɔ́ ekiénné Ɔsɔwɔ eké, “Ulannó wɔ́ ɔlaá meno mekpo fuú?” “Ngarége nye wɔ́ genó ɛyigé muú alá ákagé garé eyi getome ne mendée yina ne menya mebo makpo akénéama ne ambya afya ayi akpane ji ákéne.⁸ Menya mebo ayi ɔ́bɔ́ ɔ́gené mbɔ́, abó alú nya mebe, yémbɔ́ apó sé mebe. Atanege nye né mmu gepyéé eyi geláge pɔ́ ne

* 16:21 Elú wáwálé nnó: Bɔ́ pɔn bina anɔ́ wye eké uba simen upea.

kwyakwya akwó ewé. Ne ajye nye né mbaá ayi awáne nye ji. Ne bɔ́ abí álú fa mme, abí tɛ ula ulɔ́ mme Ɛsɔwɔ alá asá fɔ́ mabɔ́ bwɔ́ né mmu ɲwe ayi ásame mabɔ́ bɔ́ abí ábɔ́ nye genwá eyi gélágé byé wɔ́ ágege menya yimbɔ́ aláá nye mano mekpo fuú, néndé menya yimbɔ́ abó alú nya meɛ ne nana apósé yémbɔ́ amágé chwɔ́ nye.

9 “Mechɔ́ ewéna ekélege bɔ́ abé ne denɲa. Makpo menya yimbɔ́ akénéama áténe mbaá makwe akénéama ayi mendée yimbɔ́ ajwólé wyé. 10 Makpo yimbɔ́ ntó akénéama áténe mbaá afwa akénéama. Né geluage afwa bimbɔ́, ata agbo me, ama alú né gefwa nana, ama ayi aláá alú danchwɔ́. Achwɔ́gé ágbárege nye gefwa jíí né mboó gébé. 11 Ne menya mebo yimbɔ́ ayi ábɔ́ álú nya meɛ, ne nana alá apó sé, agbeé mfwa ayi agbeé afwa aneé. Ne ji alú mfwa ama né geluage afwa bimbɔ́ akénéama. Ne ajye nye né mbaá ayi awane nye ji.

12 “Ambya yimbɔ́ áfya ayi wɔ́ ɔ́géne mbɔ́ áténe mbaá afwa áfya abí alá álú danse uto mamɲbaré gefwa, yémbɔ́ áchyége nye ebwɔ́ ne menya mebo uto mamɲbaré gefwa né nchwa neke ama. 13 Afwa bina áfya, ákamege nye meko ama, áchyéé eshye ne uto gefwagé bwɔ́ mbaá menya mebo yimbɔ́. 14 Ɛbwɔ́ áɲmeé nye ummye né Maá egɔɲme. Yémbɔ́, Maá egɔɲme ne aɲkwólé bíí abí ápyéé genó

eyi ji akélege, ebwɔ́ abí Ɛsɔwɔ́ akuú ne ajya ammye nye ápwɔ́ ebwɔ́ néndé ji alú mfwa ayi abɔ́ afwa ako ne Ata ayi abɔ́ bɔ́ Ata ako.”

15 Ne ekiénné Ɛsɔwɔ́ ema ejɔ́ ne me eké, “Mannyi ayi wɔ́ ɔ́gene mbɔ́, ayi mendée eno yimbɔ́ ajwólége wyéé aténe mbaá njune bɔ́, ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, malo mme meko, ne ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́. 16 Menya mebo yimbɔ́ ne ambya afya ayi wɔ́ ɔ́géne mbɔ́, áji ne menya yimbɔ́ jimbɔ́ ápaá nye mendée eno yimbɔ́. Afɔ́ge nye yéndégenó eyigé ji awyaá, ályaá ji gejɔ́gené. Afyéé nyé menyammye wuú ne áso ji ne mewé. 17 Néndé Ɛsɔwɔ́ ne áfyéé mechɔ́ ewéna né matɔ́ afwa bina nnó ákamé meko ama, achyéé utoó gefwage bwɔ́ mbaá menya mebo yimbɔ́, nnó apye ndere ji Ɛsɔwɔ́ akélege kpaá té yéndégenó eyigé ji Ɛsɔwɔ́ ajɔ́ gepyéé wáwálé.

18 “Mendée ayi ɔ́gené mbɔ́, aténe mbaá melɔ́ kpaá ewé ewyaá mfwa ayi abɔ́ afwa malo mme mako.”

18

Melo Babilɔn ekwe

1 Unó bina ukogé, ngé ekiénné ewé fɔ́ ndere etané né mfaánebuú éshulé fa me. Ɛwya gekpékpé uto ne genɲɔ́ eyi getane ji mmye gepye mme meko agéne. 2 Ne ejɔ́ kenké eké, “Gekpékpé gé melɔ́ Babilɔn ekwé burup, ela lé melú ujwólé aló nchye ne mbaá ayi mandoó nchyéé ne denwyɔ́ne debodebo ne etiré bɔ́ alá akií débigé wyéé.

³ Néndé manane ayi ji ánáne tametame achalé mme meko éké elé mmáó ne ji achye ebwó anyú mapyene ebwó. Afwa mme ábelé ntó ne ji ne bóó abi akene gesé fa mme ákwe gefwa gétúgé geroge manane tametame jíí.”

⁴ Ne nwú ntó meko ayi fò ndere atane né mfaánebuú. Aké, “Bóó ba, tanege délyaá ji ékágé dékpe mbwa ne gabo wuú, ne nnó ékágé dékpe ntó né efwyale ewé ji agene nye. ⁵ Gabo ayi ji apyéé mbogé ákwigé jí né nchwe akwonege né mfaánebuú. Ne Esowó ate gabo wuú. ⁶ Pyegé ne ji wye ndere ji ápyéé ne enyú. Genó eyigé ji apyéé ne enyú shuge ji amu manáne ápeá. Fyegé mmáó né mmu amo magbeé, déchwaré mami matoó mapwó ami ji áchwaré achyéé bóó anyuú, déchyéé ji anyú mami. ⁷ Ne pyegé ji ágé efwyale ne ali wye ndere ji áfge geme jíí, ányéé apoge né mmu gabo. Ji adoó ebwó ewome ajógé aké, ‘Me mfwa mendée mpó fó mekwí ne mbeé fó ne mesome kánka’. ⁸ Ne gétú eyigémbó, efwyale éshúlege nye ji mmye né bíí uma ne mameé, mesome, ne emímí mesa. Ne asóó nye ji né mewe néndé Ata Esowó ese muú asóó mpa wuú, anea apwó amu.”

⁹ Afwa mme abi ábelé ne ji, ebwó abi ákpené mbwa ne ji ányéé né mmu gabo ápoge ágegé nye amuawe ayi atanege né mewe ewé esóó ji, álilí nye álá ne mesome. ¹⁰ Ebwó átene tete gétúgé áfóó

nnó ákrene nye né efwyale ne meló Babilón, ájelege mmye ajógé aké, “Ebo ne wó nnó, Babilón gekpekpege meló ne meló ewé enea geme, efwyale éshulé wó mmye né nchwaneké ama.”

¹¹ Bóó abi ákrene gese fa mme álilí nye álá ne masome néndé yé muú ayi áname unó gesege bwó ápó sé. ¹² Yé muú apó sé ayi áname unó bi ebwó ákpoó. Unó bina elé gul ne seleba, mataá malómáló ne unó bi ujame nka dóó ákuú ubi nnó pels, eshyéé ndeé, ndeé afwa, ndeé megele ne gefogé ndeé nka eyi ákuú eji nnó silk ne unó bi akwyéé ne ambya meshuú, unó bi ákwyé ne ufóó ufóó unóó ebi ugóó gebe unó bi ákwyé ne afyaákó, gese, ne gefogé ntaá eniné ákuú nnó mabel. ¹³ Unó ebifó ntó ebi álá name sé elé maweé nka ami manome gebe gelógéló, baá unóó abi ápye menyéé agóó ákuú abi nnó sinamum meéry, insent, ne frankinsent. Mmáó grep, maweé ne menyéé nkane: flawa melóméló ayi apye bred ne mbeé gefogé nchi eyigé ákuú nnó whit. Ne utu nkane: mpó, magonme, mpó mekagala, mboó gese uka úpeá ayi mpó mekagala ejame ne ákwaá abi ákpoó nkane afwe. Yé muú apó sé ayi aname unó bina uko. ¹⁴ Bóó abi ákrene gese ajógé nye ne ji aké, “Unó ulóóló uko ebi wó ókelege nnó ube ebyeé upó se. Ne unó uko ebi upyéé nnó wó óbe gbene ebi upye ntó nnó wó ókwó ngó omáge gé sé

ubi.”¹⁵ Ne ebwɔ bimbɔ abi abɔɔ gefwa gétúgɛ ákɛne gese ne ji átɛnégɛ nyɛ tétɛ ne efɔɔ nnó ákpɛne nyɛ né efwyale ne ji, álílí kenké ne mesome,¹⁶ ájógɛ ákɛ, “Ebo nnó, ebɔ nnó ne Babilɔn melɔ kpaá. Babilɔn alú nyá eké mendée ayi abɔ afyɛé mashyɛé ndeé, mandeé magɛle, ne mandeé gefwa. Akwyɛé menyammyɛ wuú ne unó desɔ ebi akwyɛ ne gul, mataá malómálɔ ne unó bi ujame ŋka dɔɔ ákuú nnó pɛls.¹⁷ Né nchwa neke ama gefwa jí geko geno.”

Bɔɔ ákprakpa abi áŋɛá gemɛ né masogéka ne bɔɔ abi ákɛné wyɛ, abi ápyɛ utɔɔ né mmu, ne abi ákɛne gese né mmu, átɛnege nyɛ tétɛ,¹⁸ ákálege gétúgɛ ágɛné amuawɛ ayi atanegɛ né mewɛ ewé asɔɔ ji, ájelege mmyɛ ákɛ, “Chao, ndé melɔ ewé ekwɔne gekpékpé melɔ ewé.”¹⁹ Ne áchwɛ matwɔ ágbɛ né makpo bwɔ, álílɛ nyɛ ála ne mesome metɔɔ ájógɛ ákɛ, “Ebo nnó, ebɔ nnó, ne melɔ kpaá, melɔ ewéna ne ebɔ elú melɔ ewé bɔɔ ako abi awyaá masogéka né ebɛé mega ákwene gefwa wyɛé gétúgɛ gefwa eyigé ji awyaá. Yémbɔ né nchwanekɛ ama, yéndégenó eyigé ji awyaá génó.”

²⁰ Enyú ako abi délú né mfaánebuú bɛgɛ ne nechóchó néndé Eɔwɔ achɔ melɔ Babilɔn. Ne enyú bɔɔ Eɔwɔ, áŋgbá Kras ne bɔɔ ekpávɛ Eɔwɔ bɛgɛ ntó ne nechóchó néndé Eɔwɔ asɔɔ mɛ mpa wuú gétúgɛ gabo ayi ji apyɛé eta nyú.

²¹ Ájógɛ mbɔ, gekpɛkpɛgɛ ekiénné Eɔwɔ fɔ ebwɛé ntaá eniné nelú eké gekpɛkpɛgɛ ntaá eniné ákwɔɔ unó efome né mmu ebɛé mega jegemmmm ejɔɔ eké, “Wyɛ ndere ntaá eniné na nékwene ne eshyɛ nechɔgeré, mbɔntó ne áfómege nyɛ melɔ Babilɔn ne eshyɛ, áchɔ ewu. Ndere elúmbɔ bɔɔ ámagé gé nyɛ se ewú.²² Ne ámagé wú sé meko nɛŋke ení ákwele, makwa ayi akwané, ambya ayi áfómege ne mbá né melɔ Babilɔn. Ne yé muú deshweé ama ayi ámagé bɛ wyɛé ápɔ. Ne amagé wú nyɛ sé ndere muú ákwɔɔ nchi né ntaá.²³ Ne yé bíí uma ntó geŋgbɔgɛ etúlékáŋ gegénege sé wyɛé. Yé epaá neba muú áwuú sé wyɛé. Bɔɔ bíí abi ákɛne gese ne abɔ álu bɔɔ abi áŋɛa gemɛ fa mme yina, ne bɔɔ megyaá bíí abwɔlé malɔ mme mako ne depɔré megyaá bwɔ.”

²⁴ Kwyakwya alu nnó Babilɔn áwá bɔɔ ekpávɛ bíí ne bɔɔ abifɔ ako abi álu bɔɔ Eɔwɔ. Ne manoó bɔɔ bina malu ji mmyɛ chónchó ne ami bɔɔ ako abi áwáné né mme meko, ne Eɔwɔ achɔ melɔ ewéna gétúgɛ gabo ewu.

19

¹ Unó bina upyɛgɛ mbɔ, nwú gewyagɛ meko eké, meko gejamégɛ bɔɔ né mfaánebuú. Akálege kenké ákɛ, “Défɛé Eɔwɔ, ji ne aferge bɔɔ né efwyale gabo. Ji ne abɔɔ ŋgɔ ne uto ukó.² Mpa wuú alú cho ne wáwálé. Ji afyɛ gekpɛkpɛgɛ mendée eno yina né efwyale. Mendée

yina ne achóó bóó mme ne manáné tametame. *Esòwò* afye ji né *efwyale gétúgè* manóó bóó utóó bií abi ji áwané.”³ *Ama kalé kenké áké*, “*Déféé Esòwò*, amuawé ayi átánege né mewé ewé esóó ji ákwòme ájyéé mfaá té kwyakwya ne kwyakwya.”⁴ *Akálégé mbò*, ákpakpa bimbò esaá meso eni ne menya eyimbò mebe eni, ákwe uwya mme ánógé *Esòwò* muú ajwólé né mfaá geluógé gefwa áké, “*Amèn déféé Esòwò*.”

Apye epaá nebane Maá egòhme

⁵ Né meko muú fò, atané né geluoge gefwagé *Esòwò* ajógé áké, “*Fégé Esòwò* se enyú ako abi délú baá defwe bií ne dénógé ji abi áñea geme ne abi alá áñea geme wó.”⁶ *Ajóógé mbò*, nwú meko fò eké meko gejamégé bóó. Alu eké gewyagé makóné nnyi ne eké meko gekpekepege néfe. *Akálege áké*, “*Déféé Ata Esòwò* se Muú *Apwòó* amu, ji alú mfwa.”⁷ *Ese* ako débe ne nechóchò, débenege ji mabò ne déchyege ji ngò, néndé bií epaá nebane Maá egòhme ukwóné ne Mendée neba wuú akpome mé mmyé ágilé ji.”⁸ *Achyéé Mendée* neba Maá egòhme *eshyéé* ndeé nnó afye. *Mandéé yimbò ágenege* manemane, ne (*átene mbaá uló melú ebi bóó Esòwò álerege*).

⁹ Ne ekiénné *Esòwò* ewémbò, ema ejóó genó eyigé fò ne me eké, “*Metóó megómegò* ebe ne bóó abi álóó ebwó nnó áchwó ányé

epaá neba ne Maá egòhme.” Ne ema ejóó genó eyigé fò eké, “*Mekómejóó* eyina etane mbaá *Esòwò jimbóó*.”

¹⁰ *Nwúge mbò*, nkwe ewu uka nnó nnógé ewú, yémbò ejóó eké, “*Ópyegé fò mbò*, mentó nlú lé maá utóó *Esòwò* wye ndere wò ne ate añme byéé abi álú bóó *Esòwò* abi ákwòlegé wáwálé ayi *Jisòs* aleré né genó eyi ji agaré. Nógé elé *Esòwò* néndé elé wáwálé ayi *Jisòs* aleré né genó eyi ji agaré ne achyéé bóó ekpávé *Esòwò* mekomejóó ayi ebwó ágarége.”

Kras ammye apwò menya mebo

¹¹ *Nge* ndere mfaánebuú alu fuú, nké mpélé nge mpò mekagala pópó. Muú ayi ajwólé né mfaá akamege nnó, muú ayi dékágé neré metóó ne ji, ji ayi apyéé bóó ákagé wáwálé ayi atome ne *Esòwò*. *Aselé* mati ayi alú cho mansò mpa ne ammye umye ne bóó abi alá akií fò ji.”¹² *Ame* ji ágenege eké nenome mewé. *Akwere* gejamégé délaré gefwa né mekpo wuú. *Asá* mabò né menyammye wuú ami yé muú alá ákágé ekósé wye jimbò.”¹³ *Awya* nku ayi áfyé né mmu manóó ne mabò míí makamege nnó, “*Mekomejóó Esòwò*.”¹⁴ Ne bóó bee abi álú né mfaánebuú áfyé mandeé pópó, ayi akpeage, ákwyéé áji ne *eshyé* ndeé. *Ajwólé* né mfaá mpò mekagala eyi elú pópó ákwòlege ji.”¹⁵ *Aparanja* ayi achyaá atane ji né meno. *Asele* nye elé *aparanja* yina

ne ammye ne bɔɔ malɔ mme meko apwɔ ebwɔ. Agbarege nye ebwɔ ne amu matomato, Ne aɲamege nye manaá umpomé né mmu ejya mmi nnó aɲame manaá matane wyeé, ne ejya ewéna etene mbaá metɔɔ usɔɔ Esɔwɔ Muú Apwɔɔ amu. ¹⁶ Asa mabɔ né ndeé eyi elú ji mmye ne melú ewé ekweré ena geka wuú áké, “Mfwa ayi abɔɔ afwa ako ne Ata ayi abɔɔ bɔ Ata ako.”

¹⁷ Ne ngé ekiénné Esɔwɔ fɔ ndere etene né mfaá ηme, ekú kenké eké denwɔné déko eti délyenege té mfaá ufɔɔ ufɔɔ denwɔne etiré dényéé uɲkwɔ unó “Chwóge dénywere mbaá ama, dényge gekpékpégé epaá ewé Esɔwɔ ágbárege nye. ¹⁸ Chwóge dényé uɲkwɔ afwa, ákpakpa bɔɔ bee ne bɔɔ bee, mpɔ mekagala ne bɔɔ abi ákene né mfaá eji. Chwóge dényge uɲkwɔ bɔɔ ako, afwe ne abi alá ápɔ afwe, ne bɔɔ abi aɲea geme ne abi alá aɲea geme wɔ.”

¹⁹ Ejógé mbɔ, ngé menya mebo ayi atane né mmu ebeé mega, ne afwa mme ako ne bɔɔ bee bwɔ ánywere mbaá ama nnó ammye bee ne muú ayi akene mfaá mpɔ mekagala yimbɔ pópó ne bɔɔ bee abi. ²⁰ Yémbɔ ápye menya mebo yimbɔ chónchó ne muú ekpávé gebyɔ, ji ayi apyé ufelekpa né mbe ushu menya mebo yimbɔ. Ufelekpa bina ne ji aselé abwɔlé bɔɔ abi awyaá gelogé menya mebo yimbɔ ne ánógé meló uka wuú. Ne áfome menya mebo yimbɔ ne muú ekpávé gebyɔ

né mmu gepyege mewé ewé elúlé ne genó eyi ákuú nnó sɔlfɔ. ²¹ Ne muú ayi ajwɔlé mfaá mpɔ mekagala ayi pópó, ase aparanja ayi atane né meno wuú awá bɔɔ abi álaá, denywɔne déko, dényé menya uɲkwɔ bɔɔ bimbɔ kaka dépwa.

20

Afyé danchomeló deno aɲme dele

¹ Ne ngé ekiénné Esɔwɔ ndere etane né mfaánebuú eshulege mme. Egbaré né ebwɔ wuú agbɔgɔlo gepyeé eyi geláge pɔ ne kwyakwya ne gekpekepege mkpɔkɔvé. ²⁻³ Ekiénné ewémbɔ, epye gekwenege mmyɔ ayi ákuú ji nnó dragɔn ji ne ákuú nnó danchomeló ne satan ewe ji, ebwéé efome né mmu gepyeé eyigémbɔ, egbe meno gepye eyigémbɔ edye ewu. Danchomeló alá né mmu né aɲme dele. Apye mbɔ nnó ji agegé sé meti ewé ji abwɔlége bɔɔ mme. Ne dele aɲme yina akógé, abɔɔ manlyaaá ji né maá mboó gébé.

⁴ Ne nké mmágé pé, ngé uluɔ gefwa, ne bɔɔ abi ajwɔlé wye. Bɔɔ bina elé abi Esɔwɔ achyéé ebwɔ ebwɔnyé nnó ágbárege gefwa. Ne ngé ntó mandoó bɔɔ abi áwáné ebwɔ gétúgé ágaregé wáwálé ayi Jisɔs aléré né genó eyi ji agaré ne mekomejɔɔ Esɔwɔ. Bɔɔ bina ne álú bɔɔ abi alá nógé fɔ menya mebo yimbɔ yé ebeé lé meló uka wuú. Ne yé geloge menya yimbɔ ebwɔ ákáme fɔ nnó asa geji né mampwe bwɔ

yé né amu bwó wó. Eṣowó apye ebwó ákwilé né negbo ágbaré gefwa ne Kras né aḡme dele. ⁵ Gé ndó mbe ayi Eṣowó apyéé bọ́ akwilé né negbo na. (Ne bọ́ abifó ntó abi ágbóo, Eṣowó apye fó ebwó ákwilé né negbo wó, kpaá té dele aḡme yina ábyeé.) ⁶ Metó megómegó ebe ne bọ́ abi Eṣowó ajyaá, ebwó abi ji apye nye ákwilé né negbo né ndó ayi mbe, ayi ji apyéé nye bọ́ ákwilé né negbo. Eṣowó ajya ebwó nnó ábé bọ́ bií ne ebwó ágbóo fó negbone ndó epeá. Abéé nye elé ampyéé upe mbaá Eṣowó ne Kras, ne ebwó ágbárege nye gefwa ne ji né aḡme dele.

Eṣowó apwó danchomeló

⁷ Ne aḡme dele ayina akoóge, Eṣowó aferege nye danchomeló né denó etiré abó afyéé ji. ⁸ Atanege, akené nye abwólege bọ́ né maló mme meko. Akuú umé maló áyina nnó Góg ne Magók. Danchomeló anywerege nye ebwó ako né mbaá ama, nnó ammye bee. Ne bọ́ abi ámmye nye ummye bina ájame nye eké gesóoge mbale nnyi. ⁹ Atanege nye né maló mme meko, anó mbaá ayi bọ́ Eṣowó ánywere. Mbaá yimbo elé melo kpaá ewé Eṣowó agboó ne ewú. Anóge melo ewémbó mme, mewé etanege nye né mfaánebuú elwe ebwó ako ásóó. ¹⁰ Ne afomege nye danchomeló muú abwólé ebwó né mmu gepyégé mewé ewé elúlé ne genó eyigé ákuú nnó sófó. Mbaá yina ne abó afome menya mebo ne muú

ekpávé ayi gebyó. Ne ebwó áwuú nye ubale wye utuú ne ḡwómese te kwyakwya te kwyakwya.

Eṣowó asó kwyakwya mpa

¹¹ Ne ngé gekpékpégé geluógé gefwa eyi gélú pópó ne muú ayi ajwólé mfaá. Ne mfaánebuú ne mme áseé né mbe ushu wuú yé muú agé sé ebwó wó. ¹² Ne ngé ntó bọ́ ako abi ábó ágbóo, abi áḡea gemé ne abi álá ḡea gemé wó. Ebwó ako atené né mbe geluóge gefwa eyigémbó. Ne anene bó ḡwe, anene nto ḡwe ayifó ayi awyaá mabó bọ́ abi ábóó nye geḡwá eyi gélágé byé. Ne muú ayi ajwólé, akwólé dépó etiré bọ́ bina ábó ápyéé ndere ásámé né mmu bó ḡwe, asó mpa bwó. ¹³ Ne ebeé mega elyaá bọ́ abi abó ánómé wye átané átené ne geluóge gefwa. Wyémbó ntó ne negbo ne melo áwuú bọ́, ályaá áwuú bọ́ átané átené né geluó gefwa eyigémbó. Ne muú ayi ajwólé mfaá geluógé gefwa akwóle dépó etiré bwó ábó ápye, asó mpa bwó. ¹⁴ Apyégé mbó ákpa negbo ne melo áwuú bọ́ aḡme né mmu gepyége mewé. (Gepyégé mewé ewéna elé negbo né ndó epea.) ¹⁵ Ne yéndémuú ayi mabó amií malá pó né mmu ḡwe ayi awyaá mabó bọ́ abi abóó nye geḡwá eyi gélágé byé afomege ji né mmu gepyége mewé.

21

Eṣowó akwyéé mme ayi meke ne mfaánebuú ayi meke

¹ Ερπεγεμβο, نگه mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke. Mfaánebuú ayi mbe ne mme ayi mbe chónchó ne εβεέ mega άπό sé. ² Ne نگه ntó melo ukpea ewé ákuú nnó Jerosale ayi meke ndere átane né mfaánebuú mbaá Εσωω ashulege áchwó. Akwyéé ewú ndere mendée neba akwyegé menyammye agilé meno wuú. ³ Ne nwú meko muú fo, atane né geluogé gefwage Εσωω ajógé kenké aké, “Nana Εσωω achwó jwolé ne akwaá. Ji ajwolé nye ne εbwó, ne εbwó ntó áβεέ nye βοό bií. Εσωω jimboó áβεέ nye ne εbwó ne áβεέ nye ntó Εσωω bwó. ⁴ Ji atilé nye εbwó manse ako né ame. Negboó nebeé nye sé, ne βοό áβεέ nye sé ne mesome, εbwó álili nye sé, ne yé ubalé áwuú nye sé néndé unó bi ukwene ukoó mé.” ⁵ Ne muú ayi ajwolé né mfaá geluoge gefwa ajóó aké, “Wúgé, nana mpye unó ukó ulaá uke.” Ne ama ajóó ne me aké, “Sa unó bina mme néndé mekomejóó eyina elú wáwálé, nerege metóó nnó unó bi ájóó upyéé nye.” ⁶ Ama ajóó ne me aké, “Nnere yéndégenó, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me ne ukwyagé ne me. Ne yéndémuú ayi mmwolé manaá epye ji, nchyege ji manaá anyú ewé álá achyege fo nka. Manaá ami mbo matanege né embu nnyi ewé ewyaá manaá ami machyegé genwá. ⁷ Ne yéndémuú ayi ammye apwóó gabo, me nchyege nye ji unó bina. Me

mbéé nye Εσωω wuú ne ji ntó áβεέ nye maá wá. ⁸ Yémbó, βοό abi áfóó mampyegé unó bi me nkelege, abi áshyá mamfyε metóó ne me, abi áchwó menyammye bwó ne gabo, abi awané βοό, abi anane manané tametame, abi anyéé mafoó, abi ánógé aló uka, ne βοό akó abi ábyoge gebyo ákpane nye εbwó áfome mmú gepyege mewε ewé elulé ne genó eyi ákuú nnó solfo. Gepyege mewε ewéna elé negbone ndo epea.”

Jøn ama age melo Jerosale ewé meke

⁹ Ne ekiénné Εσωω ema, né geluoge makiénné Εσωω akénéama ayi agbaré ukú efwyale ukénéama echwó ejóó ne me eké, “Chwó me nherege nye wo mendée neba, mendée ayi Maá egohme ábáne nye.” ¹⁰ Mendoó Ukpea echwó me mmye ne ekiénné Εσωω ewémbó ekpa me mfé né mfaá mekwε ewé enjoge doó, eléré me melo Jerosale ewé elú melo ukpea ndere etané mbaá Εσωω né mfaánebuú εshulege mme. ¹¹ Genjogé Εσωω gegénege wyéé manémané, ne melo ewémbó éshwánege ntó eké mataá malómaló ayi ákuú nnó jaspar. Egénege njanéjané eké makankoma. ¹² Gebame eyi genjogé geno melo ewémbó mme. Gebame eyigémbó gewya mano gebame áfyanéápeá. Né mano gebame yimbo makiénné Εσωω áfyanéápeá áténé wyε ábáme. Né mano

gebamé yimbó ntó ása mabó matoó bóó Isreli áfyanéápeá wyeé. ¹³ Mano gebamé yina, áléé álú né εgβε εbwonye, áléé álú né εgβε εbwóβε, áléé álú mβε ne áléé álú meso. ¹⁴ Áténé gebamé eyigémbó né mfaá mabómé áfyanéápeá. Ása mabó áηgbá Maá εgōηme áfyanéápeá né mabómé yina. ¹⁵ Ne ekiénné Εσωω εwé εbó ejógé mbó ne me, εgbaré meto εwé amεge unó wyeé, akwyeé εwú ne gul. Elé meto εwémbó ne εwú εbó emεgέ melo kpáá εwémbó. Eméε makwóó gebamé chónchó ne manombi. ¹⁶ Metyeé melo εwémbó ne unalé úlú wye janja. Ekiénné Εσωω εwémbó eméε melo εwémbó ne meto εwé εgbaré, metyeé melo εwémbó elú ηkpa neke δεle ne geba. Wyεmbó ntó ne unalé ne ηjógé melo εwémbó úlú. ¹⁷ Ekiénné Εσωω εwémbó, eméε ntó ηjoge gébamé eyigémbó, gelú matyeé amu usaá uléé meso ekéné ndere akwaá ámεgέ unó. ¹⁸ Áténé gébamé eyigé na ne mataá malómáló ayi ákuú nnó jaspera. Ne yéndégenó né melo εwémbó ákwye geji ne gul. Gul yimbó ápó ne deba, ne agεnege eké εφεé. ¹⁹ Ne mabómé ayi átene gébame eyigémbó né mfaá, ákwyeé áji ne mataá ηka ufóufóó. Ntaá né mβε ενίνé alóó manténe mabómé yimbó nékámege nnó jaspera, ενίνε gbeé mataá apea nékámege safaya, ενίνé negbeé áléé nékámege áget, ενίνé négbeé áni nékámege éméral. ²⁰ Eni négbeé mataá átá nékámege

oni, ενι négbeé akené nékámege kánelyan, ενι négbeé akénéama nékámege krisolite, ενι negbeé aneé nékámege berin, ενι negbeé aneéneama nékámege tōpas, ενι negbeé afyaá nékámege krisopreis ενίνé negbeé afyaneama nékámege jacint, ne ενίνé negbeé áfyanéápeá nékámege ametis. ²¹ Mano gébámé ayina áfyanéápeá ákwyeé áji ne mataá ηka áfyanéápeá ayi ákamege nnó pels, ne ákwyeé yéndé meno gébámé ne pel ama, ne ákwyeé metóó melo εwémbó ne gul. Ayi álá pó ne deba, ne agéne eké εφεé.

²² Ne ngé fó εcha upε Εσωω né melo εwémbó wó néndé, Ata Εσωω jimboó Muú Apwóó amu ne Maá εgōηme ne álú εcha εwémbó. ²³ Melo εwémbó εκεlege sé nnó ημε yé εβε elé mfaá agénege wyeé néndé genjboage Εσωω ne gelú mewε εwé εgέnege wye ne etulekanη wuú elé Maá εgōηme. ²⁴ Bóó malo mme meko ákené nye né mmu genjbo eyigémbó. Ne afwa mme achwóó nye ne ηgō bwó né melo εwémbó. ²⁵ Mano gebamé eyigé na, ábeé fuú yéndégébé, néndé utuú ugilé fó wyeé. ²⁶ Ne εbwó áchwóó nye ne ηgō ne énógé bóó malo mme meko né melo εwémbó. ²⁷ Yémbó, yéndégenó eyigé gélágé pó pópó né mβε ushu Εσωω, gékpené fó né melo εwémbó, yé muú ayi apyeé depó debodebo yé εbé elé muú gebyó akpené fó wye. Εkosé bóó abi mabó bwó malu né

mmu ηwe Maá εγσηme ayi asamé mabɔ bɔɔ abi abɔɔ nye genwá eyi gélágé byé ne ákrpene wye.

22

Ebeé ewé ewyaá manaá ami machyεge genwá eyigé gelágé bye

¹ Ne ekiénné Εσωω εwémbo, eléré me ntó ebeé ewé ewyaá manaá ami machyεge genwá eyi gélágé byé, magenege eké eféé meke. Ebeé ewémbo etanege né geluεge gefwage Εσωω ne maá εγσηme. ² Eshúlege ejye né metó melo ewémbo. Né yéndé εgbe ebeé ewéna, unɔɔ ebi uchyege genwá úlú wye. Unɔɔ ebimbo uwome umpomé ndɔ εfyánépeá né ηme. Ne yéndé mfaá uwómé ndɔ gama. Ne bya unɔɔ ebimbo úlú uka ebi ápye bɔɔ mameé né mme meko átoógé. ³ Ne yéndégenó eyigé Εσωω áleré geji ukwekwe amu gebéé fɔ né melo ewémbo.

Ne geluεge gefwage Εσωω né maá εγσηme gebéé nye wye ne bɔɔ utɔɔ bií ánógé nye ji. ⁴ Agené nye ushu Εσωω, asamé nye ntó mabɔ mií né mampwe bwó. ⁵ Utuú ugilé fɔ né melo ewémbo. Ne bɔɔ abi álu wye ákelégé sé genbo etúlékán ne ηmeé néndé Ata Εσωω ne abeé nye gengbɔgé εbwó. Ne εbwó ágbarége nye gefwa té kwyakwya ne kwyakwya.

Jisɔs aké ji amagé chwó nye fa mme

⁶ Ne ekiénné Εσωω εwémbo ema ejɔɔ ne me eké, “Mekómejɔɔ eyina elú wáwálé kámege ne eji. Ata Εσωω muú achyεge mendoó mbaá bɔɔ ekpávé bií atɔ ekiénné wuú nnó εchwó eléré baá utɔɔ bií unó bi uchwó upyéé.”

⁷ Ne Jisɔs aké, “Wúgé, ela gachyεé me nchwɔɔ. Metɔɔ megɔmegɔ εbe ne bɔɔ abi ápye unó bi ásamé né mmu ηwe yina ebi upye nye nana ne meso gébé.”

⁸ Me Jøn nlú muú ayi nwuú, ne ngené unó bina uko. Nwúgé ne ngége unó bina nkwe uwya mme né mbe ushu ekiénné Εσωω ewé eléré mbɔ me unó bina nnó me nógé ewú. ⁹ Yémbo ejɔɔ ne me eké, “Opýegé fɔ mbɔ, me ntó nlú elé muú utɔɔ Εσωω wye ndere wɔ ne ate aηme bye abi álu bɔɔ ekpávé Εσωω ne abifɔ ako abi ábélege mekomejɔɔ ayi ásamé né ηwe yina. Nógé lé Εσωω.” ¹⁰ Ema ejɔɔ eké, “Obigé fɔ mekomejɔɔ yina, ayi ásamé né mmu ηwe yina ayi agarége unó bi upyéé nye nana né ebi upye nye meso gébé, néndé gébé eyigé unó bina upye nye gélá kwókwólé. ¹¹ Ndere elúmbɔ, yéndémuú ayi ápyeé gabo, ápyegé wye gabo wuú. Ayi ápyeé ukwenkwe unó ápyegé wye ukwenkwe unó, ayi ápye genó eyi gélú cho ápyegé wye genó eyi gélú cho ne ayi álu pópó ábeé wye pópó.”

¹² Jisɔs ama ajɔɔ aké, “Gegé, ela gachyεé me nchwɔɔ. Nké nchwɔɔ, nchwɔɔ ne nsa ayi nchyεgé yéndémuú ndere

ji apye utó. ¹³ Me ne nlú genóge mbe ne eyigé kwyakwya, muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me, ne ukwyage ne me.”

¹⁴ “Metó megomegò ebé ne bóó abi áshwone mawulé bwó akpea pópó. Ebwó ne Esowó achyege nyé ebwonye nnó ákoó né meno gébamé ákpe né melo ewémbò ányé umpomé genó eyigé gechyege geḡwá eyi gélágé byé. ¹⁵ Bóó abi álá ákrene fóné melo ewémbò elé bóó abi álu eké bò mammye, bóó abi ányé mafoó abi ánane manané tametame, abi áwane bóó, abi ánógé aló uka, abi ábyoge gebyo ne bóó débwólé.

¹⁶ “Ne me Jisós ntó ekiénné wa nnó echwó egaré enyu unó bina né machomele bóó Esowó. Me nlú mpyáne mfwa Devid, me nlú ntó eké membe ayi agenege né gejejegé bií.”

¹⁷ Ajóógé mbò, Mendoó Esowó ne Mendée maá egõme aké, “Chwó Ata Jisós.” Ne yéndémuú ayi awuú mekomejóó yina, abò manjóó ntó nnó “Chwó.” Ne yéndémuú ayi mmwólé manaá epyéé ji, achwó ne yéndémuú ayi aklege achwó

anyú manaá ami machyege geḡwá ewé álá chyegé ḡka.

Kwyakwya mejóó

¹⁸ Ne me Jøn nkwelege mbeé mbaá yéndémuú ayi áwuú mekomejóó ayi asamé né mmu ḡwe ayina. Mekomejóó yina ayi agarege unó bi upyéé nyé nana ne ebi upye nyé meso gébé nnó, “Muú ayi agbege genó eyigé chá né unó bi ásamé né ḡwe yina, Esowó agbege nyé ntó efwyale wuú ne ufóó mameé ukeneama ebi ásamé né ḡwe yina. ¹⁹ Ne yéndémuú ayi aferege genó né unó bi ásamé né ḡwe yina ayi agaré unó bi upye nyé nana ne ebi upye nyé meso gébé, Esowó ntó aselé nyé uto ebi abó achyéé ji nnó akpé ne melo ukpea ewémbò ányé umpomé genó eyi géchyége geḡwá eyi gélágé byé, ndere asamé né ḡwe yina.”

²⁰ Ne muú ayi agarége unó bina aké, “Wáwálé elá gachyéé me nchwóó.”

Jøn aké, Amen, chwó Ata Jisós.

²¹ Nnenémmye nnó Ata Jisós áléregé bóó Esowó ako galógaló.